3 1761 09616129 4

Digitized by the Internet Archive
in 2014

https://archive.org/details/manualdenovellsa13barc

COLECCIÓ

DE

DOCUMENTS HISTÒRICHS INÈDITS

DEL ARXIU MUNICIPAL DE LA CIUTAT DE BARCELONA

Barcelona. Consell de Cent Jurats

MANUAL DE NOVELLS ARDITS

VULGARMENT APELLAT

DIETARI

DEL

Antich Consell Barceloní

VOLUM TRETZÈ

QUE COMPRÈN LO VOLUM ORIGINAL XXVIIIè

ANYS 1641 (AGOST) - 1644 (MARS)

PUBLICAT PER ACORT Y A DESPESES DEL EXCM. AJUNTAMENT CONSTITUCIONAL
E INICIAT PER LOS ILUSTRES SENYORS REGIDORS
D. FREDERICH SCHWARTZ Y LUNA Y D. FRANCESCH CARRERAS Y CANDI
EN COMISSIÓ
DEL MATEIX EXCELENTÍSSIM AJUNTAMENT

BARCELONA. — 1911

IMPREMPTA DE HENRICH Y COMPANYÍA, EN COMANDITA
Carrer de Córcega, 348

DP
402
B2A2
v. 13

Tassa

del present volum a la raho dels anteriors, ab sos Indexs: 6 pessetes.

LIBRARY
JAN 3 1952
UNIVERSITY OF TORONTO
779505

(DIETARI VINT Y VUYT)

✠

JHS. MARIA JOSEPH CUM BEATO CRISTOPHORO.

Libre dietari trenta comensat per mi Pere Mallol notari Publich y scriva rational de les cases del honorable concell de la present ciutat de Barcelona comensant a set del mes de Agost del any M.DCXXXXJ essent concellers los devall scrits

Lo d.r Joan Pere Fontanella ciuteda consaller en cap
Lo d.r Francesch Soler militar consaller segon
Lo d.r Pere Juan Rossell ciuteda consaller ters
Lo s.r Joan Francesch Ferrer mercader consaller quart
Lo s.r Pau Salines paraire consaller quint

OBRERS.

Rafel Bonaventura de Gualbes militar
Francesch Deunosaiut Candaler de cera

✠

[M.DCXLI]

AGOST

DIMECRES a, VIJ de Agost [illegible].DCXXXXJ. entri en pocessio del offici de escriva Rational en lo qual so estat extret per mort de Hieronym Sabata quondam notari publich de Barcelona y scriva que era Rational de la present casa y juri en ma y poder del s.r consaller en cap. Deu nostre

Escrivà racional: possesió y jurament d' en Pere Mallol.

s.ʳ me fasa gratia que tot sia per mes servir a Deu nostre s.ʳ y a, Maria santissima.

Professó de pregaries en la Seu.

DIJOUS a VIIJ de dit. — Los s.ʳˢ Consallers al mati anaran a la seu per acistir a la professo de pregaries se feia dins dita Isglesia ahont tambe acistiren los s.ʳˢ diputats y oidors del general de Catelunya y anaran graduats ab la forma ordinaria.

Conferencia dels Diputats ab los Consellers.

A la tarda los s.ʳˢ diputats vingueren a la present Casa per confarensia avian de tenir ab los s.ʳˢ Consallers y los s.ʳˢ Consallers isqueren a rebrer dits s.ʳˢ diputats a la porta del cansell ahont fetes les degudes cortesies sen entraren en la istansia de trentenari y se asentaren ab la forma acostumada.

Festa de St. Domingo en los Angels.

DIUMENGE a XJ de dit. — Los s.ʳˢ consallers lo ters absent per ser en lo Camp de Tarragona al mati anaran en forma de ciutat en lo monastir de les monges de nostra senyora dels Angels y peu de la Creu de la present Ciutat ahont per estar patent lo santisim sagrament en lo altar mayor per la festa del glorios s.ᵗ Domingo stigueren asentats ab los banchs de vellut carmasi a la part de la evangelia y lo que feia de diaca en dit offici porta la pau als s.ʳˢ Concellers com es costum.

Festa de Sta. Clara.

DILLUNS a XIJ de dit dia de s.ᵗᵃ Clara gloriosa. — Los s.ʳˢ Concellers anaran al monastir de les monges de s.ᵗᵃ Clara y entrats en la Isglesia feren oratio en lo altar maior y feta oratio isqueren de la Isglesia y sen anaran a la portaria de dit monastir ahont la s.ᵃ badessa acompanyada de algunes Religiosas isqueren a rebrer fins a la porta dits s.ʳˢ Concellers y fetes les degudes cortesies dits s.ʳˢ Concellers sen entraren dins dit monastir acompanyats de dita s.ᵃ abadesa y demes s.ʳᵉˢ Religioses ab la forma acostumada.

Guerra: professó de pregaries en la Seu.

DIMARS a XIIJ de dit los s.ʳˢ consallers segon y quint anaran a la seu per asistir a la professo de pregaries per la guerra de Tarragona y noi asisti ningun diputat.

Festa de la Assumpció de Nra. Sra.

DIJOUS a XV. de dit dia de la asumsio de nostra s.ᵃ — Dit dia los s.ʳˢ consallers lo ters absent per ser a la guerra de Tarragona demati a les nou hores se aiuntaren ab sos promens en lo porxo de s.ᵗ Jauma y de alli anaren en la seu ha hoir lo offici lo qual hoiren alt en lo altar maior asentats a la part de la evangelia en los banchs de la Ciutat que alli son: y al donar de la pau la donà lo sotzdiaca als s.ʳˢ consellers so es al s.ʳ consaller en Cap y lo s.ʳ consaller en cap la dona als demes s.ʳˢ proms y Consallers y lo diaca la dona al cor al s.ʳ bisbe estava alli lo que

se acostuma fer en dita seu, acabat lo offici se feu la professo de nostra S.^{a} ab la ronda acostumada los s.^{rs} Consallers aportavan lo talam ab dos proms y los dos proms no tingueren lloch en lo talam anavan darrera la Custodia y devant del gremial dit s.^{r} bisbe.

Professó en Sta. Maria.

Dit dia a la tarda dits s.^{rs} consallers anaran a la professo de s.^{ta} Maria y portaren lo talam de nostra s.^{a} ab la forma acostumada.

Festa de St. Roch.

DIVENDRES a XVJ de dit, dia de s.^{t} Roch Glorios demati a les set hores los s.^{rs} Consallers lo ters absent per ser fora ciutat com ja esta dit se aiuntaren ab sos promens en lo porxo de s.^{t} Jauma y de alli anaren en la Isglesia de dit s.^{t} e, alli stigueren asentats ab los banchs de la Ciutat venovats de vellut carmasi a la part de la evangelia y al donar de la pau la dona lo diaca al s.^{r} Consaller en cap y lo s.^{r} Consaller en Cap als demes y lo sotzdiaca dona la pau en lo cor y al entrar y exir de dita Isglesia los reben y acompanyen los Canonges de s.^{ta} Anna y cada Canonya se posa en lo mix entre un s.^{r} consaller y lo s.^{r} prom.

FONTANELLA conceller en cap.

Armada enemiga en socors de Tarragona: pregaries.

DIMARS a XX de dit. — Los s.^{rs} consallers tenint cartas del camp de Tarragona en les quals sels dava avis que la armada del anamich de mar venia per dar socorro a la plasa de Tarragona ordenaren los s.^{rs} Consallers ques fes asaber al s.^{r} Bisba de Barcelona suplicantlo fos servit que lo santissim sagrament (que lloat y glorificat sia per, a, sempre) se tragues patent en la seu y manas lo mateix a les demes parroquies y los s.^{rs} consallers o, feren asaber a tots los monastirs tant de frares com de monyas: y axi dit dia stigue lo santissim sagrament patent en totas las Isglesias de Barcelona is suplica a totas las Religions tant de frares com de monyas ab sas bonas orations volguesen suplicar a, nostre s.^{r} nos vulle aiudar y donar victoria com confiam de Deu nostre s.^{r} y de Maria s.^{ma} per intercessio de la gloriosa s.^{ta} Eularia, s.^{ta} Madrona, s.^{t} Ramon y demes s.^{ts} patrons y advocats desta ciutat.

Segueixen les pregaries per la guerra.

DIJOUS a XXIJ de dit los s.^{rs} Consallers continuant las pregarias de la guerra de Tarragona feren avisar al s.^{r} Vicari general pera que se servis de fer traurer lo s.^{m} sagrament en la seu y a les parroquies de dita ciutat y la matexa diligensia feren fer

los s.rs Consallers ab los monastirs tant de frares com de monyas y axi dit dia es stat patent lo santisim sagrament en la seu y en totas las parroquias y monastirs tant de frares com de monyas y los s.rs Consallers lo ters absent anaran en forma de Ciutat a la seu y per serse dit ja lo offici feren oratio en lo altar maior: y despres de feta la oratio sen baxaran en la capella de s.ta Eularia ahont feran dir una misa y aquella oiren dits s.rs Consallers y acabada dita misa los s.rs Consallers sen tornaren en casa de la Ciutat ab la forma acostumada.

Naus enemigues prop de Barcelona: providencies preses.

DISAPTA a XXIIIJ dia de s.t Bartomeu a les set horas de mati Monioich asenyala armada de galeras y vaxells rodons y los s.rs Consallers sen anaren en lo baluart de mityorn pera donar raho y los ordens eran menester ahont asistiren tot lo dia lo s.r musur de Argenson [y] los s.rs diputats aconsellant als s.rs Consallers lo ques devia fer juntament ab alguns s.rs de la vint y quatrena de guerra y molts cavallers y gent de guerra: y sobre del mix dia se tingue notitia era la armada del enemich is vingue acostar tant que obliga averli de tirar com en effecte se li tiraran moltas pessas de artilleria qui del baluart de mityorn qui del cap del moll baluart del vi baluart de s.t Francesch y torra de las pusas y la armada tira deves Mataro. Los s.rs Consallers y Junta resolgueren se despaxasen dos Correus la hu que anas per dar avis dende Barcelona a Cambrils tot costa de mar y laltra a la part de llevant fins a Elna tot tambe costa de mar per lo que enviaren los s.rs Consallers a sercar lo s.r defenedor de llotya y que enviasen a dir dits avisos per tocar a la llotya y los s.rs consallers desijosos de acudir a sa obligatio y per estar mes serca del que podia ser menester sen anaran a la llotya de la present Ciutat ahont stigueren tota la nit en companya dels s.rs diputats.

Conferencia ab los Diputats y Mr. d'Argenson.

DILLUNS a XXVJ de dit. — Dit dia a la tarda serca de les sis horas vingueren a la present Casa los s.rs diputats ab mosur de Argenson per tenir confarensias ab los s.rs consallers los quals isqueren a rebrer dits s.rs diputats a la porta del cansell de la istantia de trentenari y alli se feren les degudes cortesies y despres sen entraren dins dita istansia y se asentaren ab la forma acostumada.

Guerra: professó de pregaries en la Seu.

DIMARS a XXVIJ de dit los s.rs consallers segon y ters absents anaran en forma de ciutat en la seu ahont acistiran en la professo de pregaries ses feta dins dita Isglesia per las guerras de Tarragona en que nostre s.r nos vulla donar victoria. A la

tarda los s.[rs] consallers tingueren concell de cent y estant junt lo concell a las quatra de la tarda vingue una embaxada de part dels molt Ill.[es] s.[rs] diputats de Cathelunya y alguns militars y ciutedans y alguns officials de la casa isqueren a rebre los s.[rs] embaxadors fora la porta del postis y ha devant la porta del Concell de cent y ab dit acompanyament sen entraren en la istansia de Concell de Cent y se asentaren en sos llochs ab la forma acostumada: la qual embaxada fonch reportada per lo molt R.[nt] s.[r] d.[r] Francesch Puig canonya de Tortosa mossen Pau Amat donsell y mossen Joseph Ximenis ciuteda honrrat: y lo dit canonya Puig se alsa y de paraula esplica la embaxada y Pau Amat y Joseph Ximenis se referiren a ella y lo dit canonge Puig despres de esplicada la dona en scrits en ma del s.[r] Consaller en cap y aquella juntament ab las cartas en dita embaxada mentionades fou llegida en lo savi Concell de Cent. La qual embaxada y copia de les Cartes estan asi cusidas a las quals se refer. (1)

Concell de Cent. — Embaxada de part dels Diputats.

DIMECRAS a XXVIIJ de dit los s.[rs] Consallers ters y quint absents anaran a las nou horas demati en lo monastir de s.[t] Agusti ahont estava lo santisim sagrament patent (que pera sempre sia lloat y glorificat) per ferse la festa de dit sant: y a la que foren dits s.[rs] Consallers al canto del Carrer den Copons encontraran lo santisim sagrament de s.[ta] Maria que venia del Carrer Condal de combregar un malalt y los s.[rs] Consallers de promta baxaran de la carrosa y acompanyaran lo santissim sagrament en s.[ta] Maria y de aqui sen anaran en s.[t] Agusti: y despres de haver feta oratio se asentaren en los banch[s] vanovats de vallut carmasi a la part de la evangelia ahont oiren lo offici y sermo: y lo qui servia de diaca en lo offici dona la pau al s.[r] consaller en cap y lo s.[r] Consaller en cap la dona als demes s.[rs] Consallers com es costum.

Festa de St. Agustí.

DIVENDRES a XXX de dit al mati entra deu y onsa los s.[rs] Consallers cap y ters absents ab forma de ciutat y ab las insignias consulars anaran a la preso per fer la visita com es costum en la istansia del deposador y en dita istansia muntaren lo prior de la Cort del Veguer y los demes Jutges del consistori y alli tractaran de la bona administratio de la Justitia.

Visita a la presó.

DISAPTA a XXXJ de dit dits s.[rs] consallers lo ters absent

(1) Vejas l' *Apèndix I.*

Sometent per la captura d'un homeyer acullit en lo monastir de Clergues menors.

ajuntaren una promania dalt en la istansia de concell de Cent aserca de la mort que Juan Amat avia perpetrada devant lo seminari del bisbe de la persona de Francesch Boneu hortola als 29 de Agost mil cicents coranta y hu de la qual haventse ja rebuda informatio de dit delicte per lo mag.^{ch} micer Montserrat y Rufet prior de la Cort del Veguer dit mag.^{ch} micer Montserrat y Rufet feu relatio a dits s.^{rs} Consallers y promens: y feta relatio lo mag.^{ch} micer Vicens Carmona altra dels acesors de la present Casa aconsella a dits s.^{rs} Consallers y promania que no li valia la Isglesia y quel podian traurer della: lo qual Juan Amat estava acitiat en lo monastir de los clerigos menors: y axi fou per dita promania declarat sen tragues com en effecte se declara somatent cridant un nunci de la Cort del Veguer a la porta de casa de la ciutat tres crits de viafos a somatent y de aquí sen ana a s.^{t} Jaume y toca la campana del somatent y de aqui sen anaran en dit monastir y prengueren lo dit Juan Amat y pres y capturat lo portaren en los carcers Reals de la present Ciutat (1).

FONTANELLA conceller en cap.

SETEMBRE

Armada enemiga.

DIUMENGE al primer de setembre de dit any M.DCXXXXJ. — Dit dia comparague la armada enemiga de galeras la qual passa a la banda de ponent: los s.^{rs} consallers y los s.^{rs} diputats tots junts estigueren tot lo dia en la llotya per que de alli poguesen donar ab mes facilitat y puntualitat los ordes serian menester.

Jacinto Fàbregas dóna compte de sa embaixada al Archebisbe de Burdeus

DIMARS a, IIJ de dit. — Lo mag.^{ch} s.^{r} micer Jacinto Fabregas ciuteda honrrat de Barcelona de paraula ha referit als s.^{rs} Consallers que en execucio del orda que dilluns a la tarda que comtavem a 26 de Agost proxim passat sera conferit en la Vila de Cadaques pera donar una enbaxada ab una carta que anava

Capità general de Catalunya: nominació del Mariscal de Brezé.

(1) En lo fol. d' aquesta jornada 's troba un paper solt que diu així: « ✠ = Con carta de 31. de Agosto de 1641. el Rey Christianissimo escrive à la Ciudad de Barcelona, que tiene nombrado por Capitan Gl. de Cat.ª al Mariscal de Brese son cosi. »

al Ex.m s.r arcabisba de Bordeus y dirli de paraula lo quant agraida estava esta ciutat de les honrres y favors que sa Ex.ia havia fetas a esta ciutat y que hara de nou les esperava maiors offerint a sa Ex.ia en nom desta ciutat que obrara en son servei y de la armada de sa mag.t cristianissima tots los effectes que sa Ex.ia manara se effectuen, tenint per dit effecte carta de crehensa desta Ciutat per sa Ex.ia: y per no serse trobat dit s.r arcabisba en lo port de Cadaques y no ser estat posible poderli donar la Carta en ses mans entrega aquella al s.r marques de Montpesach qui governa les armes en dita Vila lo qual se offeri que ab tota puntualitat despaxaria una faluga a dit s.r arcabisba enviantli dita carta.

Embaixada dels Consellers als Diputats: ampra de quatre peces de ferre a la ciutat de Balaguer y negoci del Batalló.

DISAPTA a, VIJ de dit. — Dit dia los s.rs Consaller[s] enviaran una enbaxada als s.rs diputats de paraula la qual fonch tramesa per lo s.r Diego Bisba Vidal ciuteda honrrat de Barcelona y per lo s.r Galceran Nabot militar fent sebidors los s.rs diputats com la Ciutat avia resolt dexar quatra pessas de ferro a la ciutat de Balaguer per sa defensa prestant la solita cautio y quant en lo que toca al paper del batallo que be sab sa senyor[i]a es cosa que requereix molta discusio y ques mirara de spai dit negosi, y los s.rs diputats respongueren a dits s.rs enbaxadors que estimavan molt la resolutio avian pres de dexar las quatra pesas de artilleria a la ciutat de Balaguer per la conservatio de aquella y que mirarian lo paper del batallo com confian.

Concell de Cent.—Visita de M. de Tarray y M. d'Argenson als Consellers.

DILLUNS a, VIIIJ.o de dit. — Dit dia a la tarda los s.rs consallers tingueren concell de cent y ans de juntarse dit consell entre les tres y quatra horas arriba a la present casa a visitar los s.rs Concellers lo s.r musur de Tarrai mariscal de Camp acompanyat del s.r mosur de Argenson y los s.rs consallers los isqueren a rebrer a la porta de Concell de Cent y fetes les degudes cortesies sen entraren dintra de dita istansia de Concell de cent y se asentaren en lo banch dels s.rs ciutedans y militars que esta junt la paret que mira al ort y lo s.r mosur de Argenson estigue asentat entre los s.rs consallers segon y quart y lo dit s.r mosur de Tarray mariscal de Camp estigue asentat entre quart y quint ahont estigueren conversant algun rato: y acabada la visita se alsaren y los s.rs consallers los anaran acompanyant fins a la matexa porta y alguns officials fins passada la porta del postis que es devant la instansia de Consell de cent.

Dit dia despres de dita visita se aiunta lo savi Concell de

Concell de Cent: embaixada dels Diputats. — Nominació d'embaxador de la ciutat al Rey. — Escura dels valls per los soldats castellans presoners.

cent y aiuntat entre les quatra y sinch hores de dita tarda vingue una enbaxada dels s.rs diputats reportada per lo molt R.nt s.r Francesch Puig canonya de la seu de Tortosa mossen Francesch Puijaner donsell y mossen Joseph Miquel Quintana ciuteda honrrat de Barcelona la qual embaxada fou rebuda per molts ciutedans militars y mercaders y alguns officials de la present casa a la porta del postis es devant de la porta de la istansia del savi concell y ab exa forma sen entraren en dita istansia y se asentaren entre los s.rs proms militars y ciutedans interpellatim com es costum: y asentats lo molt Ill.e s.r canonya Puig se alsa y de paraula esplica la embaxada a la qual dit[s] Puijaner y Quintana tambe embaxados se remeteren y dit molt Ill.e s.r canonya Puig dona al s.r consaller en cap la embaxada en scrits juntament ab los papers que dita embaxada contenia: la qual embaxada y papers foren llegits en lo present Consell y aquells estan asi cusits als quals se refer (1): y llegits que foren lo s.r Consaller en cap de voluntat dels demes s.rs consallers lo ters absent se alsa y respongue a dita enbaxada que ho proposarian en lo savi Consell de Cent y farian a, saber a sa senyoria lo deslliberat: y los s.rs embaxadors se alsaran y acompanyats de molts ciutedans y militars y mercaders y alguns officials de la present casa fins fora la porta de dit postis sen tornaren: y los molts Ill.es s.rs consallers sobre dita embaxada sols proposaren al savi concell de cent lo del embaxador y lo de escurar los valls sobre de les quals cosas podia pendrer lo savi Concell de Cent la resolutio li aparexeria mes convenient. E lo dit consell deslliberа que per los effectes contenguts en lo paper enviat per los s.rs diputats ab enbaxada llegit al present Consell y altres que aparexeran convenir envie la present ciutat un enbaxador al Rey cristianisim s.r nostro pera que ab lo ja nomenat per la generalitat vaie a representar a sa mag.t lo que ab instructions se li ordenara y que per aquest effecte tant solament los s.rs Consallers anomenen un cavaller o, ciuteda de les parts, qualitat, capacitat, y intelligensia que requereix lo carrech de enbaxador y a qui ha de fer la embaxada, sia votat per lo present consell ab capsas y botons blanchs y negres ab lo salari y forma acostumada al qual sien donades les instructions convenients, les quals fasen y disposen los s.rs Consallers y Vint y quatrena de guerra

---

(1) Vejas l'*Apèndix* II.

a la qual Junta comet lo present concell lo fer aquelles comformantse en lo que convindra ab les que donaran los s.rs diputats a son enbaxador y ques pose en execucio lo escurar los valls de la present ciutat per los soldats Castellans presoners y ab un Real per cada Ciuteda quant li tocara a son quarto arbitrant segons les hasiendes de aquells ab que no excedesca de un real per quiscuna persona Cometent la exequutio de dites coses als s.rs Consallers y Vint y quatrena de guerra ab plenitut de poder y sens referiment algu: y que de aquesta deslliberatio ne donen notitia los s.rs Consallers als s.rs diputats per medi de un ciuteda y militar del present Concell per sa senyoria nomenadors etc.: y encontinent per lo effecte contengut en dita deslliberatio nomenaren la persona de Juan Francesch de Vergos donsell lo qual votat per sc[r]utini ab capsas y botons blanchs y negres ab la forma acostumada fonch habilitat.

Embaxada als Diputats, fentlos sabedors de la resolució presa 'l dia abans per lo Concell de Cent.

DIMARS als X de dit. — Dit dia los s.rs Consallers lo ters absent en execucio de la deslliberatio feta per lo savi Concell de Cent als nou de dit feu sebidors als molt Ill.es s.rs diputats ab enbaxada de paraula, la Resolutio presa en dit savi Consell comforma dit savi consell axi ho havia determinat: la qual embaxada fonch tremesa a dits s.rs diputats per lo nobla don Josep de Olmera y Diego Bisba Vidal ciuteda honrrat de Barcelona los quals feta dita embaxada referiren als s.rs consallers lo quant stimavan la merse que sa senyoria los feia ab dita embaxada y la acertada Resolutio avia pres lo savi Consell de Cent.

Juhí de Prohomens.

DIMECRES a XJ de dit. — Dit [dia] demati lo s.r micer Pera Montserrat y Rufet prior de la Cort del mag.ch Regent la Vegaria de Barcelona vingue en Casa de la ciutat y digue als s.rs concellers y havia dos presos en la preso que estavan apunt per treurels a Juy de promens per quant sa senyoria gustaria: y los s.rs consallers lo ters absent desijosos de ques ministre justitia en lo punt ajuntaren vuit persones de Concell de Cent per testimonis per fer la extractio de dita promania la qual se trague encontinent y aquella ajuntada sen anaran a la preso agraduats ab la forma seguent so es que per ser lo cap y ters absents anavan devant lo s.r consaller segon y quart portant en lo mix lo s.r Joseph Miquel Quintana ciuteda honrrat de Barcelona prom mes antich de dita promania y despres los s.rs ciutedans y militars y mercaders so es los ciutedans y militars a ma dreta de dits s.rs mercaders y ab la matexa forma los artistes a, ma dreta dels

menestrals y a la fi anava lo s.^{r} conceller quint acompanyat del s.^{r} don Anton Aragall y entraren per la obra nova de la preso: y a la que foren dalt en la sala gran los s.^{rs} consellers y Veguer se asentaren en un escon vanovat y avia de front dita instansia so es lo s.^{r} conseller al cap de dit escon a la ma dreta y lo Veguer al mix del[s] s.^{rs} Consallers segon y quart (que per ser official creat per la ciutat, la Ciutat lo precehix) y lo s.^{r} consaller quint al costat del s.^{r} consaller quart y los s.^{rs} ciutedans y militars en lo escon de ma dreta y los mercaders en lo escon de masquerra y los artistes y menestrals asentats ab los demes escons ab la matexa forma: y a la que estigueren asentats vingue dit mag.^{ch} micer Montserrat y Rufet prior de dita Cort y se asenta al cap del banch al costat del s.^{r} Quintana prom mes antich y lo fiscal feu treurer a Joseph Prats velluter inculpat de haver mort a Juan Camprobi ab una cadena al coll y aquell asentaren en un banquet al mix de la promania y lligada la cadena ab lo banquet ab pany y clau lo notari comensa a llegir lo proces de offensa y defensa de dit delinquent y acabada que fonch la lectura lo mag.^{h} micer Pere Monserrat Gilbert advocat de dit Reo demana llicensia per informar la qual se li fou concedida y dit micer Gilbert entra y estigue asentat al mix del primer prom y segon y asentat informa allo que li aparague ser en benefici de son principal: y acabada la informatio entraren dit pres y lo mag.^{ch} s.^{r} prior feu relatio de dit proces y dona son vot en lo quel condemnaria quant lo agues de condemnar: y fet dita relatio lo s.^{r} consaller segon per ser lo cap absent sen entra en companya del dit s.^{r} Quinta[na] prom mes antich en la istansia del deposador per pendrer los vots entrant a votar un ciuteda ho militar ab un mercader y despres un artista ab un menestral aguardantse la hu al altra a la porta per votar: y acabat dits vots isque lo s.^{r} consaller segon y lo dit s.^{r} Quintana prom y asentats en llurs puestos lo notari publica lo dit Joseph Prats ser condemnat en galera remant per temps de tres anys. E apres tragueren altra Reo nomenat Antoni Torrents treballador abitant en Barcelona inculpat de haber robat dos matalasos a la Torra de Rafel Corbera mercader y altres delictes: y llegit lo proces fet contra dit delinquent y deffenses per ell fetes lo mag.^{h} micer.... (en blanch) Molera advocat dels pobres demana llicensia per informar la qual se li fou concedida y entra y se asenta entre lo primer prom y segon y informa en favor de dit Reo: y despres que fou

fora lo mag.[h] micer Montserrat y Rufet prior de dita Cort feu relati[o] y son vot y despres votaren los s.[rs] Consallers y promens ab la forma acostumada: y votat se publica per lo notari la sentensia la qual contenia que dit Antoni Torrent treballador servis militant la provincia ab sou per temps de tres anys y no complint fos condemnat a tres anys de galera remant: y acabada dita judicatura los s.[rs] Consallers y promens sen tornaran en casa de la Ciutat graduats ab la matexa forma y eran anats.

DIUMENGE a XV de dit.

FONTANELLA conceller en cap.

✠

DIMARS a XVIJ. — Dit dia los s.[rs] Consallers al mati ajuntaren una promenia per tenir notitia que Joseph Darder inculpat del moti se feu la Vigilia de s.[t] Juan del mes de Juny en s.[ta] Maria de la mar al mati y despres a la tarda altra en la argentaria esta asitiat en la Canonya sil traurian de alli ab somatent alsat il posarian en los Carcers Reals: y vingut en dita promenia lo mag.[h] micer Vicens Carmona advocat ordinari de dita Ciutat qui estava al cap de dit delicte y feu relatio en dita promania de la carrega tenia dit Joseph Darder y que entenia que no li valia la Isglesia: y hoida dita relatio los s.[rs] Consallers y promens resolgueren ques fos alsat somatent y que dit Joseph Darder fos tret de la Canonya y aportat en los carcers comuns com en efecte en lo punt un nunsi de la Cort del Veguer pica tres anelllades en la porta de casa de la Ciuta[t] cridant tres crits de via fora somatent y de aqui sen ana en s.[t] Jauma ab dit crit de somatent y en sent en s.[t] Jauma toca la Campana del somatent y sen anaran a la Canonya y prengueren a dit Joseph Darder y aquell pres y capturat aportaran en dits carcers comuns ahont de present esta detingut. *Sometent per la captura d' un amotinador acullit en la Canonja.*

DIMECRAS a XVIIJ. — Dit dia lo mag.[h] micer Pere Montserrat y Rufet prior de la Cort del mag.[h] Regent la Vegaria de Barcelona digue als s.[rs] Consallers que era necesari que sa senyoria se servis traurar promania per judicar la causa de Antoni Berenguer dit lo Moreu de Cardadeu y dits s.[rs] Consallers encontinent tragueren dita promania y treta y ajuntats los promens de aquella sen anaran en la preso ab la forma seguent so es devant anava lo s.[r] consaller segon y lo s.[r] Consaller quart per ser los s.[rs] consallers cap y ters absents y al mix de dits s.[rs] consa- *Juhí de Prohomens.*

llers anava lo nobla don Enrrich Senmanat prom mes antich y despres anavan los s.^{rs} proms Ciutedans y militars ab los s.^{rs} mercaders so es los ciutedans y militars a ma dreta y los s.^{rs} mercaders a masquerra y ab la matexa forma anavan los artistes y menestrals anant los artistes a ma dreta dels manastrals y darrera anava lo s.^{r} Consaller quint a ma dreta y lo s.^{r} Joseph Miquel Quintana a masquerra y lo mag.^{h} micer Narcis Peralta en lo mix y entraran per la obra nova: y a la que foren a la sala gran se asentaren los s.^{rs} consallers y lo s.^{r} Veguer en un banch vanovat y havia de front de dit aposento so es lo s.^{r} Consaller segon al cap del banch a ma dreta y lo s.^{r} Veguer entre lo s.^{rs} Consaller segon y quart y lo s.^{r} Consaller quint al costat del s.^{r} consaller quart y ab la matexa forma los s.^{rs} Ciutedans y militars a ma dreta dels s.^{rs} mercaders y de la matexa manera los artistes ab los menastrals y lo mag.^{h} micer Pere Montserrat y Rufet prior de la Cort del mag.^{h} Regent la Vegaria de Barcelona se asenta al cap del banch dels s.^{rs} Ciutedans y militars a ma dreta del prom mes antich: y asentats que foren tragueren a judicatura Antoni Berenguer dit lo Moreu de Cardadeu ab una cadena al coll y aquell feren asentar en un banquet que alli y ha per dit effecte y asentat y lligat ab dit banquet ab dita cadena ab pany y clau lo notari se posa a llegir lo proces tant de offensa com de defensa: y acabada dita lectura lo dit mag.^{h} micer Pere Montserrat y Rufet feu relatio en dita promania del que contenia la offensa y defensa de aquell y que si ell lo agues de condemnar lo condemnaria a que fos torturat in capite sociæ assotat llevat lo puny devant lo portal de s.^{ta} Maria qui mira al born arrosegat y fet de sa persona quatra quartos y lo cap posat en la sala de les armas qui mira a la plasa dels cabrits: y feta dita relatio lo s.^{r} Consaller segon y don Enrrich Senmanat prom mes antich sen entraren dins la istansia del deposador per pendrer los vots y lo s.^{r} Consaller quart se muda al lloch ahon estava lo s.^{r} consaller segon y lo s.^{r} Veguer resta asentat entre quart y quint: y dits s.^{rs} Consalles la hu apres laltra anaran y (a) votar y despres los s.^{rs} promens per son orda com es estil: y despres de votat lo s.^{r} consaller segon y dit s.^{r} don Enrrich sen tornaren en son puesto y lo notari publica que lo dit Antoni Berenguer dit lo Moreu de Cardadeu era condemnat a tortura a, asots en ser arrosegat llevat lo puny devant lo portal de s.^{ta} Maria qui mira al born y fet quatra quartos y lo cap

posat a la sala de les armes qui mira a la plasa dels cabrits: y publicada dita sentensia los s.^{rs} Consallers y promenia sen tornaran en casa de la Ciutat ab la matexa forma y orda eran anats.

DIJOUS a XVIIIJ.° de dit.—Dit dia se exequuta la sentensia de dit Antoni Berenguer dit lo Moreu de Cardadeu ab la forma sobre dita.

Execucio de la sentencia del *Moreu de Cardedeu*.

DIMECRAS a XXV de dit. — Dit dia dits s.^{r} Consallers tingueren Concell de cent demati al qual lo s.^{r} consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.^{rs} Consallers sos companys lo terser absent digue y referi al present Concell com havien rebut una Carta de sa mag.^{t} christianisima que Deu guarde del ultim de agost proxim passat, altra del s.^{r} arcabisba de Bordeus de nou del present mes setembra: les quals cartes en continent foren llegides en Consell y son del tenor seguent. «A nostros Carisims y molts Amats los Consallers y savi Concell de Cent de la Ciutat de Barcelona. Carisims y molt amats: grandisim serie lo contento que tindriem si en aquest punt poguesem posarnos per cami per anarvos a veurer y mostrar lo contento que tenim de personas que se son mostradas tant effectas a nostra Corona y donarvos provas manifestas ab viva veu del pesar que tenim de aquesta nostra justa detensio: Pero los negocis quens tenen ocupat assi necesitan de tal manera de nostra presentia quens obliga a dilatarho per altra ocasio: Entre tant havem volgut asegurarvos per esta lletra que restam molt agrehits de que vosaltres y la Ciutat de Barcelona aveu cohoperat en les resolutions que son estades presas en nostre favor: Tambe tindrem nosaltres sempre en particular recomendatio lo queus tocara y a la Ciutat. Aguardant queus ne pugam donar provas aqui mateix com ho esperam fer dins poch temps: farem partir en aquest punt nostre carisim cusi lo mariscal de Brese que tenim elegit per nostre llochtinent general y per representar nostra persona en aquexes parts. Nosaltres nos aseguram quel rebreu de bona voluntat vist que nos, no podem encara anar en persona a satisfer a tot lo ques requereix de nostra part segons tenim acostumat lo qual no deixarem molt temps sens cumplir personalment y si nosaltres no som presents en Catelunya per lo menos podeu asegurarvos que nostres cuidados seran sempre attenents a vostra conservatio y defensa y per mantenirhi un bon orde en Cathelunya segons las lleys y costums de la provincia. Deu si sera servit beneficiar

Concell de Cent.

Carta del Rey excusant sa vinguda a Catalunya, agrahint als Consellers y a la ciutat llur cooperació en les resolucions preses, y avisant la vinguda de son Llochtinent general lo Mariscal de Brezé.

(1) nostras bonas intencions en lo tocant adasso y les fara resexir a sa gloria comforme lon pregam de tot nostron cor y queus tinga Carisims y molt amats en sa s.[ta] guarda: escrita en Amiens lo ultim de agost *1641*. Louis, Boutiller secret[ari].» — Y tambe fonch llegida altra Carta del s.[r] arcabisba de Bordeus la qual se trobara en la scrivania maior (2). E lo present Concell feu la deslliberatio y conclusio seguent Que los s.[rs] Consallers respongan a la Carta de sa mag.[t] cristianissima y a la del s.[r] Arcabisba de Bordeus ab la stimatio de agrahiment convenient y inseguint la deslliberatio del savi Concell de cent se feu la resposta al Rey cristianisim s.[r] nostre comforma en la estampa que esta asi cusida se conte (3).

Carta del Archebisbe de Burdeus.

Resposta a dites cartes.

---

(1) ... « beneyrà nostres bones intentions » ... — diu lo transllat que de dita lletra consta en lo llibre de *Deliberacions* del any 1641 (fol. 296 girat).

(2) Dita lletra obra a fol. 23 del registre de *Cartas Comunas Originals* dels anys 1641 y 1642, y son contengut literal es com segueix:

✠

« Mos Senyors

Jom fora detingut mes temps en eixas costas, si y agues agut un bon part (port) per estar la armada naval del Rey; y sens aixo la falta de munisions ma obligat a passarmen en Provença per proveir dita armada, y entretant aguardarhi los ordens de Sa Magestat, los quals me trobaran en la mateixa voluntat que antes, sempre disposat a fer coneixer a la ciutat de Barcelona, a tota Catalunya, y a V. S. en particular que so totalment.

Humilissim servidor de V. S.
Sourdis Arch.[e] de Bordeaux

De Tolon a 9. 7.bre 1641.»

(3) Com la inserta estampada a que 's fa referencia no apareix en *Dietari*, en sa sotstitució 's transcriu del Registre de *Lletres closes* dels anys 1641-1642, en lo fol. 120 del qual obran les minutes de dita resposta al Rey, y de la adreçada al Arquebisbe de Burdeus. Lo text d'abdós documents es, respectivament, com segueix: « A la magd. Christianissima del Rey nre. Sr. = Senyor = A similitut del sol que ab son resplandor alegre y anima las plantas, terra y demes coses animades y inanimades donantlos aquell virior que a la generació y sustento han menester pera dar lo degut fruyt; les quals agraides a tal favor se anticipen unes a altres a donarlo, estos matexos effectes a obrat la Real carta de V. M., sol de justicia ab estos sos fidelissim[s] vassalls scrita en Amiens als ultims de agost per que a similitut del sol es estat V. M. servit que de aquestos Raigs, y favor participas tot lo mes principal de aquesta provincia rebent tota ella favor tant sobera veent que tota la carta es plena de amor ab estos sos fidelissims vassalls y de firmesa, desitjant los honrar ab sa real presencia, donant loch les ardues occupacions de sa real monarchia, y en enviarli promptament loctinent (en lo modo ho te supplicat esta ciutat y ordenat a son embaxador) qui en son real nom nos governe, y administre la justicia que tant ama, y desitja tota ella: y si be tots estos provincials regonexen la stimacio de tant gran favor, y desijan obrar sempre en servey de V. M. los fruyts, y effectes de sa fidelitat, desitjant anticiparse uns a altres ningu ab major aficio que aquesta sua fidelissima ciutat, la qual per la part que li cap dels que conte la real carta dona las majors gracias que pot significar a V. M., la Divina guarde sa real persona larchs y dichosos anys com a menester la Christiandat. Barcelona y setembre 26, 1641. = Sr. = De V. M. Christianissima fidelissims y obedientissims Vassalls que ses reals mans besan. = Los Consellers de Barcelona. = Agramunt secretari. »

« Al archebisbe de Bordeus. = Exm. Sr. = Son tant justas las causas que an occasionat a V. Ex.[a] a dexar estos mars referides ab sa Carta de 9 del corrent quant son les obligacions

Monedes: reducció de les peces de 10 y 5 ₰.

DIVENDRES a XVIJ de dit. — Dit dia los s.rs consallers a la tarda tingueren conseil de Cent sobre la reductio de les peses de deu sous y de sinch sous y fou per dit savi consell de cent resolt que les peses de deu sous aguesen de pesar set sous de plata y les de sinch sous al respecte dos sous y mix y que serca de dit negosi se publicasen crides per Barcelona com mes llargament consta en la scrivania maior (1).

Idem id.: publicació de crides. — Queixa als Diputats per no cridar al Conseller en cap en la provisió d'oficis.

DISAPTA a XXVIIJ de dit foren les sobredites crides publicades per los llochs acostumats de Barcelona com consta en la Relatio que es en la scrivania maior e, dit dia per los s.rs Consallers fonch tramesa una enbaxada als molt Ill.es s.rs diputats en scrits per lo s.r Philip de Boxadors donsell y lo s.r Francesch Vila ciuteda honrrat de Barcelona la qual enbaxada es del tenor seguent: «Molt Ill.es s.rs la Ciutat de Barcelona diu que per sa part ha tingut ab V.a S.a y aquexa Casa fins asi tota la conformitat y correspondensia que devia sens faltar en ninguna cosa que pogues aprofitar a V.a S.a y aquexa Casa y a la provincia y en retorn aquexa casa fins vui a, tingut tambe ab la Ciutat la matexa correspondensia admetentla en particular en virtut de deslliberatio de brassos y del savi concell de Cent en totas las Juntas presidints en ellas lo conceller en cap com es stat en Junta de guerra Junta de trentasisena y provisions de officis de

---

que conffessam deurer a V. Ex.a per les moltes merses que de sa ma rebem les quals regonexerem aver sempre de servir a V. Ex.a a qui n. S. gde. Barcelona y setembre 28, *1641*. = Exm. sr. = De V. ex.a etc. = Los Consellers de Barcelona.»

(1) — «*Crida de la moneda.* = Ara ojats tothom generalment queus notifican y fan á saber de part dels molt Illes. Srs. consellers de la present ciutat de Barna. inseguints la deliberacio feta per lo savi concell de cent lo die de ahir Que com la experiensia haje mostrat la dificultat quey ha entre les persones que donen y reben pesses de sinch reals y de sinch sous per haver ocasionat la frequentetio en rebrerlas alguna adminutio y falta de pes en ellas volent perço donar lo degut estat y forma convenient á ques reban ab una confirmitat diuen y notifican que del die de vuy anavant comprenenthi lo mateix die de vuy se hajen de rebrer y pendrer les pesses de sinch reals arribant lo pes dellas tantsolament á set sous y al respecte les pesses de sinch sous axi que la pessa de sinch reals que pessara set sous valega deu sous y la pessa de sinch sous que passara (sic) tres sous y mig valega sinch sous, y que tot lo que faltara de set sous en la pessa de sinch reals ho haje de refer y pagar la persona que las donara á la persona que las rebra y axi mateix se fasse en les pesses de sinch sous y que lo mes que pesaran nos refasse a ninguna persona perticular empero que totes les persones que aportaran dites pessas de sinch reals y sinch sous que pessaran mes de set sous les de sinch reals y al respecte les de sinch sous, la ciutat los donara la meytat del que pesaran mes.

E perque etc. Sba. Concilii

Agramunt notarius.»

(Registre de *Crides y Ordinacions*, anys 1639-1642, fol. 157.)

la provincia y lo s.r Consaller segon en la Junta de Justitia sens que los diputats passats hayan mai faltat un atamo a la dita bona correspondensia y conformitat de hont han resultat tants bons effectes per la provincia com se es vist. Y ara dita Ciutat ha entes que V.a S.a tracta de provehir officis de la provincia sens cridarhi lo consaller en cap com fehien los altres que li pesa summament per que li apar que V.a s.a per aqueix cas se va apartant de dita correspondensia y conformitat que pot causar tant grans danys com se dexan considerar a la provincia lo que dits Consallers per lo que deuen a sos officis no podan dexar de representar al savi Concell de Cent dientli tambe com asso mateix en una Confarentia entre les dos casas y altrament sen eren quexats a V.a s.a lo qual savi Concell es cert ha de estrenyar semblant actio que V.a s.a per interesos particulars fassa aqueix preiudici a la Ciutat y se aparte de la correspondensia tant lloabla fins asi tinguda provehint en les dites provisions de officis sens admetrerhi la Ciutat, ni tornarli ninguna resposta han volgut los dits consallers antes donarne raho a V.a s.a perque si de aqui al devant apar alguna falta en la correspondensia se entenga que nos pert per la ciutat sino per V.a S.a qui dona la ocasio y si lo savi concell pren alguna resolutio que no agrada entengan so es la justa causa que han tinguda,» E los dits s.rs enbaxadors tornats de dita enbaxada digueren y referiren a dits s.rs Consallers que mirarian lo paper y que los s.rs diputats tornarian resposta a sas s.as E mes dit dia en execucio de la deslliberatio prengue lo savi Consell de Cent als 27 de dit que totom agues de pendrer las pesas de deu sous pasant aquelles set sous de plata y las de sinch sous al respecte pasant tres sous y mix se publicaren crides per los llochs acostumats de Barcelona com es de veurer en ditas cridas les quals son en la Scrivania maior regist[r]adas en lo Registre de crides sots dita jornada a las quals se refer.

Festa de St. Miquel Arcàngel.

DIUMENGE a XXVIIIJ.° de dit. — Dit dia los s.rs Consallers cap y quint anaran en la parroquial Isglesia del arcangel s.t Miquel per ser la festivitat sua y los s.rs consallers estigueren asentats en las cadiras del Cor a la part de la evangelia ahont acistiran tot lo offici y sermo y lo evangelista aporta la Pau als s.rs Consallers.

DILLUNS a, XXX de dit.

FONTANELLA conceller en cap.

OCTUBRE

Festa del Angel Custodi en la Seu.

DIMARS al primer de octubre *1641*.— Dit dia los s.rs Consallers ters y quart absents se ajuntaran en lo porxo de s.t Jaume acompanyat cada hu de son prom ahont se asentaren en los banchs vanovats de vellut carmasi y de alli se partiren per anar a la seu ab la musica de tabals trompetas y menestrils y sen anaren per la llibretaria plasa del Rey y devant lo palau Real fins al portal maior de la seu per hont entraren y pasaran per mix del Cor y entraren per la porta y ha en lo presbiteri a la part de la epistola y fent lo degut acatament en lo altar maior sen pasaran a la part de la evangelia ahont se asentaren en los banchs de vallut carmasi que la Ciutat y te y alli acistiren al offici y sermo: y lo diaca aporta al Cor la pau quei era lo s.r bisbe y lo sotzdiaca la aporta als s.rs Consallers com es costum en dita Catredal: y acabat lo offici se feu la professo ab la ronda ordinaria y los s.rs Consallers y promens portaven les vares del talem: y acabada la professo dits s.rs Consallers sen tornaren fins a la plasa de s.t Jaume ahont sen anaran cada hu en ses cases com es costum.

Festa de St. Francesch.

DIVENDRES a IIIJ de dit. —Dit dia los s.rs Consallers segon y ters absents anaran en la Isglesia del monastir de s.t Francesch per ser la festa del glorios s.t ahont stigueren asentats en lo presbiteri a la part de la evangelia ab las cadiras de vellut carmasi y sos coxins als peus del mateix, ahont acistiren tot lo offici y sermo y lo evangelista porta la pau als s.rs consallers com es costum.

Resposta dels Diputats a la queixa dels Consellers sobre provisió d'oficis sens assistencia del Conseller en cap.

DISAPTA a V de dit. — Dit dia per medi del s.r don Pedro Aymerich donsell en Barcelona domiciliat y Joseph Ximenis ciuteda honrrat de Barcelona los molt Ill.es s.rs diputats enviaren als s.rs consallers la resposta de la enbaxada enviada per dits s.rs consallers als vint y vuit de setembra proxim pasat la qual resposta entregaran als s.rs Consallers segon y quart per no haverhi consistori: y dita resposta es del tenor seguent: es cusida originalment.

✠

«Molt Ill.re s.r

Per part de VS. se ha donada una embaxada als Deputats y oydors del General de Cathalunya contenint que la Ciutat y Con-

sistori han tinguda molt gran correspondentia en temps dels Deputats y oydors passats y que del temps dels concistorials presents los concellers han tinguda la mateixa sens faltar en cosa alguna y que fou tant gran que lo Conceller en cap de la ciutat ha assistit y presidit en las Juntas de guerra trentasisena y provisions de officis de la Provincia y lo Conceller segon en la de Justitia sens que los Deputats passats hajan may faltat un atamo a la dita bona correspondentia y conformitat y que asso se es axi observat per haveri deliberations dels brassos y savi Concell de Cent que axi ho aconsellaven y que ara ha entes la Ciutat que per lo consistori se tractaria de fer provisions de officis de la Provincia sens cridari al dit Conceller en cap no obstant que en una Conferentia de Concellers y Diputats y oydors ja se era representat advertintlos no fassen tals provisions sens dita assistentia del Conceller en cap perque seria faltar a la dita bona correspondentia y seria forços representaro al savi Concell de Cent lo qual sens dupte ho estranyara y sen podria seguir alguna resolutio que no agradaria lo que seria per faltar dits Deputats y oydors a la dita conformitat: E com molt Ill.res s.rs los Deputats ques troban de present hajan servada tota bona ley y correspondentia procurantla ab totas veras ab la Ciutat y en particular cridant a las Juntas de guerra y trentasisena al conceller en cap lo qual ha precehit en ellas y en tots los actes que ha assistit a la Deputatio y desijant que axi se observas lo aconsellat per lo Savi Concell de Cent y brassos en quant a las provisions de officis han mirat y fet mirar ab molt cuydado y attentio las ditas deslliberations y no han trobat ninguna que disposas tal cosa sino una del Concell de Cent lo qual ab la maduresa acostumada diu que en la Junta ques faría y erigira en loch de la de Justissia de la qual era president lo Conceller segon de la ciutat assistis lo conceller en Cap y com noy ha haguda tal erectio no ha pogut observarse lo que en ella esta advertit. Y axi mateix han procurat informarse y fer mirar los dits Deputats la costum quey havia en raho de cridar per las provisions al conceller en cap hils han referit y han trobat que la costum no es estada uniforme sino difarent assistint en algunas y en altres no y que en las occasions lo cridaren fou perque en companyia dels acessors y advocat fiscal del General ho tot sol com a persona tant docte y que conexeria los subjectes aconcellas als Diputats las personas podien anomenar ab ques veu no era acte

forços perque a sero, a totas las nominations haguerra assistit y no fora estada nuda assistencia: pero com lo savi Concell de cent al qual veneran y posan sobre son cap los dits Deputats y oydors com a tant zelos de la Provincia y que tant ha obrat en favor de ella no haje volgut disposar sino en lo que podia y no per respectes personals no ha may posat la ma en que lo Conceller en Cap assistis , a, nominations de officis de la Provincia per tocar als Deputats com a representants lo Princep y axi may ha reportat en lo savi Concell de Cent las nominations de officis se feyen per los dits Deputats y oydors y per conseguent de actes voluntaris y facultatius no sen pot arguir observança Per tot lo qual confian los Deputats que no volra V. S. que per interessos propris y per sa causa se perturbe la bona correspondentia quey ha entre Ciutat y Deputats y en tot cas se creu que no volent consideraro que lo savi Concell de Cent attendra com a tant zelos al be comu y no, a, intentions particulars que dels Deputats y oydors nos podia pensar puis no tractan de voler ordenar en casa agena ni demanan tenir acistensia en Provisions tocants a la Ciutat sino tantsolament de acudir a las obligations de son offici.»

Dit dia se tingue concell de cent en lo qual lo senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes senyors Consellers sos companys lo terç absent explica y refferi al dit Consell duas cartas del Rey christianissim senyor nostre dades en Peruna a divuyt de Setembre proppassat remesas als senyors Consellers y savi concell de cent y una altre carta de monsur Chavigne dada en Caunle a 19 de dit mes de setembre a dits senyors Consellers y savi concell de Cent les quals foren legides en dit Concell y tambe foren legits los advertiments y additions posats en los pactes per la Provincia que lo Christianissim ha de jurar, y axi mateix fou legida en concell una copia de una carta del senyor Cardenal Duque enviada al senyor de Argenson: les quals cartas y apuntaments son del thenor seguent: Concell de Cent.

Carta de la Magestat Christianissima del Rey nostre Senyor a qui Deu Guarde.

«A mos charissims y ben amats los consellers y savi concell de la Ciutat de Barcelona. Carta del Rey playentse dels successos de

Tarragona y anunciant la vinguda de son Lloch-tinent lo Marquès de Brezé.

Charissims y ben amats: nos havem tingut en gran despler de haver entes lo que ha succehit en Tarragona y sobre asso havem presa resolucio de fer partir mes prest nostre charissim y ben amat cusi lo senyor marques de Brese mariscal de França a effecte de servirnos en aquexas parts en los negocis que concisteix lo Principat de Cathalunya y ses dependencies, Nos farem tot lo quens sera possible per posarvos en lo millor estat que vosaltres pugau desijar, y si en persona y podem anar podeu star certs quen rebriam un gran contento de fer aquest viatge. Les ocupations importants que tenim assi nons donen lloch per lo present y no perço dexarem de tenir lo cuydado y aficio per tot allo que concistira en vostre benefici y seguretat y en lo entretant estareu sempre certs de nostra bona voluntat en vostren dret y del desitg que tenim de fervo[s]ho conexer per los effectes y sobre asso pregam a Deu charissims y ben amats queus tinga en la sancta guarda. Scrita en Peruna a 18. de Setembre *1641.*

Louis
Bothiller.»

Altre Carta de la Magestat Christianissima Senyor nostre.

«A mos Charissims y ben amats los Consellers y Concell de Cent de la Ciutat de Barcelona.

Altra carta del Rey tocant a son jurament y en excusació de sa vinguda.

Charissims y ben amats: los grans y presents negocis que tenim en aquestas parts en la guerra que anam continuant contra los enemichs de aquesta corona nons donan' lloch de anar en Cathalunya que de asso ne tenim un gran despler, asso nos seria stat un particular contento de veurer un poble que ses mostrat tan effectat a aquesta nostra Corona y a nostron dret y de fer conexer a tots sobre los llochs lo bon grat que lin sabem de totas las resolutions favorables que han presas en nostre favor y molt utils (sens dubte) per la Provincia y a mes de asso nos seriam stat molt contents de satisfer en persona com es acostumat al jurament que nos havem de prestar en exemple de nostres predecessors en aquex Principat. Y sobre asso no menos confiam de tal manera en la afficio de cada hu en particular y tots en general, que confiam attesas las occupacions tant importants que tenim assi que se acontentaran per lo present que prestem lo dit nostre jurament per persona calificada que tindra

nostron poder ab procura per est effecte y sera lo nostre charissim y ben amat cusi lo marques de Brese mariscal de França lo qual nos asseguram que vosaltres lo rebreu de bona voluntat per nostre lloch tinent y capita general de aqueix Principat de Cathalunya y comptats de Rossello y Cerdanya. Y encontinent que nostres negocis nos donaran lloch de anar en aquexas parts a cumplir en persona nostra lo que ara se fa per procurador lo que farem ab molt gran alegria y en lo entretant desijam estigau certs de la continuatio de nostra bona voluntat en vostren dret y sobre asso pregam a Deu vos tinga charissims y ben amats en sa Sancta Guarda a 18. de Setembre *1641*.

Louis

Bothiller.»

Copia de la carta ha escrita monsius lo Compte de Chavigni traduida en cathala.

Carta del Compte de Chavigny.

Als Molt Ill.es Senyors Consellers y savi Concell de cent de la Ciutat de Barcelona Guarde Deu.

«Molt Ill.es Senyors.

No podra duptar V. S. que lo Rey nostre Senyor no hage tingut grandissim sentiment del que ha succehit dins poch temps enves Tarragona vehent lo mal succes ha tingut quant se estave esperant lo bon succes que tots desitjavem. Sa Magestat no dexara per axo de pendrer las cosas de aquexa Provincia ab la aficio que ha fet fins assi. Ans be las pren y pendra ab mes fervor que may. Del qual ne dona una demostratio ben particular fent partir dins dos dias Monsieur lo Mariscal de Breze cunyat de Monsenyor lo Cardenal de Rotcheliu per servirlo en aquexa Provincia. Aquesta circunstantia y las grans calitats que son ab dit senyor faran conexer a V. S. ab tot cumpliment com sa Magestat pren las cosas de aquexa Provincia de tot son cor y ques promet que V. S. correspondra de sa part tenint una perpetua afficio en aquesta Corona y el zel a la propria conservatio de V. S. Yo suplico a V. S. de creurer que continuare sempre de treballar en servir a V. S. en tot lo que yo pore en vers sa Magestat per lo contento de V. S. y de son be com he fet fins assi desijant fer conexer a V. S. que li so

A Cahulne a 19 de Setembre *1641*.

Son molt humil y molt afficionat servidor Quevigni.»

Copia dels Pactes vinguts de la Mag.[t] Christianissima al Principat de Cathalunya.

Pactes ab lo Rey de França: esmenes y adicions y aprobació reyal.

En lo Primer pacte despres de aquellas paraulas «ni per qualsevol causa o, raho per urgent que sia» hi han affegit «si no fos ab consentiment dels brassos y corts generals.»

En lo Quint despres de aquellas paraulas «que sien estades comdemnades o, altrament hagen promes y sien concertadas de haverho de restituhir y pagar de qualsevol manera que sia» hi han affegit «sino fos de voluntat dels habitants en aquellas.» Y a la fi del matex pacte y affegexen «declarat tambe que la facultat donada en aquest article no fasse preiudici a la forma acostumada en lo Principat de Cathalunya y comptats de Rossello y Cerdanya en quant a les imposicions generals que son acostumades imposar necessaries a la conservatio y altres necessitats de la Provincia.»

En lo Sise pacte faltan aquellas paraulas «revocats tots abusos» y en lloch della hi ha «sense abus.»

En lo Quinse ques lo del Batallo en lloch de «quatre mil infants» diu «sinch mil infants» y despres de aquellas paraulas «sempre quey haura necessitat» falta tot lo ques segueix fins al versiculo «y asso sens preiudici» y en lloch del quey falta hi ha lo ques segueix «la qual se entenga serhi sempre que la Provintia estara com vuy assitiada ho invedida de las armas del Rey de Castella ho en temor manifest de estarho y fora dit cas totora y quant lo lloch tinent general de Sa Magestat junt ab los Deputats del Principat de Cathalunya judicaran esser necessari cridat ab ells lo Conseller de la Ciutat de Barcelona al qual tocara entrar en brassos» y a la fi faltan aquellas paraulas «y aquest del Batallo sera durador fins a la conclusio de las primeras corts.»

A la fi dels pactes es la approbatio de Sa Magestat ab aquestas paraulas «Sa Megestat vists y exeminats paraula per paraula en son concell lòs articles dalt scrits accepta aquells y promet ab fe y paraula Real observarlos inviolablament y tambe promet que en lo temps prestara lo jurament que han acostumat prestar los Comptes de Barcelona Rossello y Cerdanya en lo principi de son govern perara (jurarà?) la observansa de dits articles y lo mateix faran sos successors en lo sdevenidor. Data en Perona a 19 de Setembre *1641.*»

Copia de la carta quel Eminentissim S.r Cardenal Duch scriu al Senyor de Argenso.

Carta del Cardenal Richelieu al Sr. d' Argenson.

«Senyor. Lo Principat de Cathalunya me asseguro conexera ab effecte que lo Rey no olvida cosa alguna per sa conservatio vist que al punt ha sabut lo socorro de Tarragona la mala satisfaccio que te del govern del general de Bordeus lo ha fet resolre de enviarlo dins lo Comptat de Avinyo fins que sapia ab claredat la causa de sa accio.

Al mateix temps sa Magestat ha donat orde ques pose apunt una squadra de vaxells y altre de galeras per tornar a ivernar en lo Port de Barcelona o, altres llochs de las costas de Cathalunya que aparexera mes aproposit hi ha retirat al s.r Mariscal de Brese de un de sos exercits al qual governava per enviarlo ab diligentia ajuntarse ab lo senyor Princep a fi y effecte de passar en Cathalunya en calitat de Virrey.

Pero com no pot acabar son viatge que tot lo que haura de jurar en nom del Rey no sia ben ajustat axo toca a vos de fer de manera que se ajusten totes les coses perque en arribar nos trobi dificultat alguna.

Havem examinat ab cuydado los pactes que haveu enviats ahont hi ha molts articles en los quals ab raho se poria fer difficultat principalment perque son ab menos aventatge del ques platicava ab lo Rey de Castella. Pero com lo Rey no te altre fi que lá llibertat dels Cathalans no havem trobat que dir sino aquells que llavarian tota occasio a Sa Magestat de conservarla.

Tals son los articles vuyt y quinse en los quals se han aportades moderations tant templades y justas que yo no crech que ellas pugan esser tingudas per mudables ni disputables de persona puix que tot va en avantatge dels Reys.

Tant prest que seran ajustades lo senyor de Brese partirà de Narbona per anar a Barcelona: sens axo be veheu que seria inutil y que la dignitat del Rey no pot permetrer que un official de la Corona enviat per esser Virrey vage en dita Ciutat sens esser segurat de sa receptio.

Yo me asseguro que mos senyors del Principat consideraran que es mon cunyat y que ab axo conexeran lo cuydado que vull pendre en servirlos, ells ho regonexeran ab un procehir quem obligue de mes en mes a fer per ells lo quem so proposat a son aventatge.

En los pactes no se ha parlat cosa de so que lo Rey deu haver del Pays axo sero vos de ajustarho lo qual sera del tot necessari perque lo Rey ne puga fer compte per part del gasto de la gent de guerra si hi haura quatre tants mes que no sen traura sa Magestat no volria valersen a altre fi que per la conservatio y augment del Pays.

Item asseguro que quant mos senyors del Principat faran reflectio sobre la bondat del que lo Rey vol usar en ves ells y sobre lo cuydado que sos principals servidors volen pendrer de sos interessos ells faran molt mes del que nos desitja per sos aventatges.

Assegurlosheu si sereu servit de mos serveys dels quals rebran provas per esta lletra quels poreu fer veurer.

Lo senyor de Noyers vos scriu tan amplament sobra lo demes dels negocis que yo no fare aquesta mes llarga que per assegurarvos de la continuatio de ma bona voluntat y qui yo so.

Dexaunes a 19 de Setembre *1641.*

Senyor aficionadissim a servirvos

Lo Cardenal Rhuhelyeu (1).

Al S.r de Argenson.»

Carta del Senyor Rey de Portugal Dada a 31. de Juliol 1641.

Carta del Rey de Portugal als Concellers.

«Dom João per graça de Dios Rey de Portugal, e dos Algarves, daquem, e dalem mar em Africa, Senhor de Guini é da conquista, navegação e comercio de Ethiopia, Arabia, Persia, et da India etc.

Magnificos e ben amados nossos Conselehiros da Ill.e Ciudade de Barcelona, vi, o que se me representou por la cauta (sic) que trouxe o, embaxador Baraon de Granera acerca de contentamento, que essa Ill.e Ciudade teve com a nova de minha restituição á coroa destes Reynos, e de da boa dispotiçaon con que se acha para concorrer en ituto o necessão a defensa commun, e repairo das violencias de Castella, a que eu tambem estou disposto na forma, que o enbaxador o leva entendido confiando em Deos se executará de maneira que a Justiça e liberdade tenhão seu devido lugar, E a nobresa e Povo dessa Ill.e Ciudade vejan o quan-

(1) Richelieu.

to estimo e o mouito (muito) que desejo obrar en beneficio e acrecentamento seu. Dada na minha Cida de Lisboa a 31. de Julho de *1641*.

El Rey.

A os mag.cos e bem amados nossos Conselhieros da Ill.e Cida de Barcelona (1).»

E lo dit Concell feu la desliberatio y Conclusio seguent: que los senyors Consellers manen ajuntar ab la prestesa possible la setsena ja per estas materias anomenada y quant no sia anomenada la anomenen los senyors Consellers de las personas del present concell ab igual numero de staments y en aquella legir las cartas de sa Magestat y las demes y tambe las advertentias posades en los pactes legidas en lo present concell pera que censurades unas y altres cosas posa dita Junta en un paper lo que parexera haver de desliberar lo present consell y respondre sobre les ditas cosas com es de veurer en dita desliberatio incertada en la ma corrent a la qual se reffer.

Deliberacions sobre los pactes ab França, jurament del Rey y admisió de o n Llochtinent.

Dilluns a, VIJ de dit. — Dit dia los senyors consellers ajuntaren lo savi Concell de cent en la forma acostumada y lo senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes senyors Consellers sos companys lo terç absent dona per propositio un paper lo qual fonch legit per lo secretari en dit Concell y es del thenor seguent.

«Molt Ill.e Senyor.

En executio de la desliberatio que V. S. feu lo dia de Diumenge proppassat en raho de las cartas rebudas de sa Magestat y advertentias posades en los pactes ques legiren en aquell concell perque censurades unas y altres coses los senyors Consellers

---

(1) A la dalt transcrita lletra del nou sobirà de Portugal, respongueren los Consellers ab la que segueix:

«A la S. C. y Real magd. del serenissim Rey de Portugal. = S. y catholica magd. = De la carta de V. Magd. de 31 de Juliol passat quens dona lo baro de Granera avem entes que resta assegurat V. Magd. del contento que tota aquesta ciutat tingue de la restitucio de aqueix regne a son primer estat, y de nostra disposicio en servir a V. Magd. en conformitat de la unio y correspondencia de aquex regne y aquesta provincia la certitut referida y la firmesa te V. magd. contra las violencias de Castella an causat en nosaltres novas causas de alegría y sollicitaran sempre nostres effectes pera tot lo que sera major servey de v. Magd. La Divina gde. a V. M. larchs y dichosos anys. Barcelona y Octubre 8, *1641*. = S. Magd. = De v. s. c. y real = magt. affectadissims sors. = que sas reals mans be = san = Los Consellers de Barcelona.» — (Registre de *Lletres closes*, anys 1641-42, fol. 126 gt. y 127.)

y setse personas anomenades per aquestas materias en un paper ab la diligentia possible posasen lo que aparexeria haver de deliberar lo savi concell y respondrer sobre totas les ditas cosas los senyors Consellers y setsena se son juntats y ab molta atentio y maduresa han considerat y censurat ditas cosas y papers hi han concordat en fer a V. S. tots unanims y conformes la relatio seguent:

Primerament diuen y refferexen a V. S. que en las dalt ditas dos reals cartas Sa Magestat christianissima dona raho a V. S. de las grans occupations en ques troba per raho de las guerras que te en aquellas parts las quals no li donan lloch a poder venir per ara personalment al present Principat pera prestar lo solit jurament que han acostumat los Comtes de Barcelona prestar en lo principi de sos governs demanant perço que per ara se li admete poder prestar dit jurament per procurador y prestat aquell tinga a be admetrerli lo Virrey que envia que es lo Senyor Mariscal de Brese offerint que desambarassat questiga dels negocis y donant aquells lloch acudira Sa Magestat personalment a prestar dit jurament.

Acerca de aquest cap los dits Senyors Consellers y setsena diuen y refferexen a V. S. quels apar justa la demanda de Sa Mag.t per ser notorias las grans occupacions que te per raho de ditas guerras y que perque tingam Justitia en esta Ciutat y Principat es necessari que vinga Virrey qui la administre ab tota la promptitut possible admetent que per aquesta vegada tan solament que puga sa Magestat jurar per procurador y nomenar Virrey antes de haver jurat personalment en la present Ciutat venint los poders com se creu vindran ajustats peral dit effecte restant en sa força y valor los Privilegis usos y costums de la present Ciutat acerca del dit effecte concedits per totas las altres ocasions en ques succehesca altre semblant cars.

2.° quant al que toca al paper dels pactes legits en lo present Concell la dita Junta diu y reffereix a V. S. que en lo primer de aquells que tracta de que Sa Magestat no puga fer en Cathalunya pracmaticas ni valerse de las fetas que no estiga en lo volum de las Constitutions se han ajustat per orde de Sa Magestat estas paraulas (sino fos ab consentiment dels Brassos y corts Generals) les quals paraulas ha aparegut a la Junta no esser en ninguna manera preiudicials a la Ciutat ni al Principat perque ab consentiment dels Brassos y corts generals se pot fer

qualsevol cosa y axi aqueix capitol se deu admetrer perque no te ninguna dificultat.

3.° en lo capitol quint de dits pactes en ques tracta que sa Magestat no puga demanar ni exigir lo que las universitats havian rebut de impositions per ellas imposades sens tenir privilegi ho haversels acabat lo que tenian la dita Junta reffereix a V. S. ques son ajustades les paraules seguents (si no fos de voluntat dels habitants en aquellas) les quals paraulas no apar a la Junta sian prejudicials pus nos força la voluntat a ningu y si volen liberament donarho los es licit y permes ni fan agravi a ningu.

4.° diu y reffereix dita Junta a V. S. que a la fi del mateix pacte quint que es tot de las impositions y concessio dellas pera que qualsevol universitat les puga posar ab promesa de no demanar quint ni altre part o, portio se ligen les paraulas seguents que si son aniedidas (declarant tambe que per la facultat donada en aquest article nos fasse preiudici a la forma acostumada en lo Principat de Cathalunya y comptats de Rossello y Cerdanya en quant a les impositions generals ques son acostumades imposar necessaries a la conservatio y altres necessitats de la Provintia).

Estas paraulas apar a la Junta que no sols no son preiudicials antes molt favorables al Principat perque lo be comu ha de esser preferit al be particular y axi la concessio que fa lo Rey a las universitats no ha de fer preiudici a les impositions generals si sen han de fer axi per raho de poder mantenir y conservar lo Batallo que tant conve a tota la Provintia com altrament per la conservatio de tot lo Principat a exemple del que en Cathalunia esta disposat que los drets de la Generalitat no pugan ser preiudicats per les impositions de les universitats y altres comunitats perque sempre lo be comu ha de ser preferit al particular.

5.° Reffereix la dita Junta y diu a V. S. que en lo sise pacte ques tracte de la cobartura dels Consellers de la present Ciutat davant de sa Magestat y personas Reals en lloch de aquellas paraulas que deian (revocats tots abusos) que tiraven a exclourer que nos pogues traurer en consequentia lo ques feu en lo govern del Cardenal Infant de Castella de haver volgut fer descobrir los Consellers que la Ciutat ho reputa per abus se han posat estas paraulas (sense abus) lo que no apar a la Junta se puga tenir per cosa preiudicial y danyosa que meresca repli-

car perque quant al que toca ha haverne llevat les paraulas que deian (revocats tots abusos) attes que Sa Magestat no sols promet conservar a la Ciutat aquexa perrogativa pero encara ley concedeix de nou en quant menester sia no era ni es necessari que si posasen ditas paraulas (de revocats tots abusos) perque sempre lo privilegi ha de subsistir qualsevol cosa que abans per V. S. (us) o, per abus hi hagues haguda: y en lo que toca a averhi posat aquellas altres paraulas (sense abus) apar que no es tampoch cosa preiudicial perque ja de dret es que ningu pot abusar dels Privilegis y axi aquexa clausula ja si sobre entenia encara que no si fos posada y lo haverley posada ho haverley dexada de posar no lleva ni dona cosa alguna.

6.° en lo Capitol quinse de dits pactes que tracta del Batallo diu y reffereix la Junta a V. S. que lo pacte sols era donar la Provincia quatre mil Infants pagats per dit Batallo y del Rey es vingut que sian sinch mil.

En lo qual cap apar a la Junta que com major sera lo Batallo major utilitat sera de la Provintia per poderse ab ell deffensar de las molestias del Enemich fins a tant arriben majors socorros. La difficultat sols es de poderlos sustentar pero confia la Ciutat y pot confiar tot lo Principat que quant no pugan abastar a tant se acontentara del ques pora fer y tindra cuydado de acudir ab socorro ab tota la prestesa del mon alli ahont sera la necessitat y poran la Ciutat y lo Principat quant lo Virrey haura jurat representarli la miseria y pocas forças de la Provintia pera que intercedesca ab sa Magestat se acontente del que pora fer en raho de dit Batallo havent raho dels llochs que en la Provintia estan envadits y destruyts y ocupats per lo enemich.

7.° Se reffereix a V. S. que en lo mateix Capitol quinse tractant del modo com se havia de judicar y declarar si concorria la necessitat per la qual havia de exir y opposarse lo Batallo se havia dit quen coneguessen los Deputats ab lo Conseller de la Ciutat de Barcelona que entre en brassos y altres personas dels estaments que aparexeria a dits Deputats juntar y ara en los pactes que son vinguts de Paris en lloch del sobredit diu desta manera: «La qual necessitat se entenga serhi sempre que la Provintia estara com vuy assitiada y invedida de las armas del Rey de Castella o, en temor manifest de estarho y fora de dit cas totora y quant lo lloch tinent general de Sa Magestat junt ab los Deputats del Principat de Cathalunya judicaran esser ne-

cessari cridat ab ells lo Conseller de la Ciutat de Barcelona al qual tocara entrar en Brassos.»

Entre los quals dos modos de parlar hi ha aquesta differentia: que lo pacte de la Provintia deia que en tot cas se hagues de judicar la necessitat per las personas dalt ditas y ara se diu que no es necessari ques judique nis pose en controversia sempre que sera manifesta la invasio ho siti com ara de las armas del Rey de Castella o, en temor manifest de starho: lo que no apar fora de raho perque en cas manifest y notori no son menester altres diligentias y axo ja so veura la Provintia: basta que quant hi haura dificultat la poran representar los senyors Deputats ab lo senyor Conseller en cap en la Junta quen tindran y les horas se declarara si concorre necessitat ho no de haver de exir lo Batallo ni importe ques lleve la interventio de les personas dels tres staments que los Deputats podian consultar en la Junta perque es ben cert que cent cosa tant grave ni los Deputats faran cosa sens Junta de brassos ni los Consellers sens lo savi concell de cent y de aquexa manera apar se deu admetrer dit capitol y no deu retardar la vinguda del Virrey de que tant necessitam.

Ultimament en lo mateix pacte del Batallo se deya que fos tansolament durador fins a la conclusio de las primeras Corts y en los que son vinguts de Paris noy son aquexas paraulas.

Al que se respon que la Provintia ninguna cosa li esta millor que aqueix Batallo y que sia durador pera sempre lo estar allistat dit batallo pera servirsen sempre que convindra a la Provincia per sa deffensa y quant aparegues haverse de revocar ya hi haura Corts en ques poran remediar les cosas que aparexeran no convenir axi com estan.

Y en tot cars apar a la Junta generalment que noy ha ninguna cosa mudada ni alterada en los dits pactes que dega en lo stat present retardar lo jurament de sa Magestat y admissio de Virrey que tant nos importa majorment attes que noy ha ni se spera haver assi quiu puga remediar sino que se hauria de acudir a Sa Magestat de qui no saria tant facil obtenir lo ques damanaria havent los ya resolts firmats y abonats com se llig a la fi del paper y tot lo temps sens passaria ab dades y respostas y en lo entretant no conseguiria la Provintia la quietut que desija y spera de la recta y prompta administratio de la Justitia que seria lo major dany que poria rebrer y entre tant poria lo

enemich y personas mal effectes obrar sos mals effectes y axi lo que apar conve es respondrer a las cartas de sa Magestat y demes fent les degudas gratias de la merce quens ha feta de acceptar los pactes y offerirnos sa prompta vinguda per major consolatio desta Provintia y valernos entre tant y enviarnos Virrey quens governe ab la justitia fentlos assaber la resolutio ques sera presa en est savi concell y que per quant vuy mateix se enten los senyors Deputats tenen Brassos acerca de aquestas cosas mateixas si es axi lo senyor Conseller en cap done per vot als brassos la desliberatio del savi Concell: totas estas cosas adverteix la Junta per complir ab lo que li es estat ordenat a effecte que est Savi Concell sobre dellas puga pendrer la resolutio que li aparexera mes convenir que sera lo mes acertat.»

E lo present Consell feu la deslliberatio y conclusio seguent: que haguda consideratio a les dos cartes per sa mag.t scritas a la present ciutat dient ab ellas que tinga a be de admetreli son jurament per procurador Prometent donant lloch las ocupations tant grans que ell te vindra personalment a prestar lo solit jurament en esta Ciutat comforma los serenissims Reys an acostumat en lo principi de son govern que perso confiant aquesta Ciutat de sa Real paraula de que se servira de honrrar ab sa presencia aquesta Ciutat en darli lloch les moltes ocupations te se acontenta tantum per aquesta vegada se li sia admes son jurament per procurador y que aquest acte en ningun temps puga fer preiuduci a la ciutat ni a sos privilegis ni sia tret en consequensia com sino fos fet, y axi mateix se acontenta que los pactes mentionats en la propositio sian admesos si y comforma sa mag.t del Rey cristianissim nostre s.r los ha firmats en Perona, Regne de Fransa a denou de setembra del present any y en lo present consell se son llegits y se acontenta tambe admetrer per Virrey y capita general en lo present Principat de Cathelunya y comtats de Rosello y Cerdanya al s.r marques de Brese, mariscal de Fransa y ques responga a les cartes de sa mag.t y se scrigue al s.r cardenal duque y se responga tambe a la del secretari de sa mag.t Cometent la minuta delles als s.rs Consallers y quatra personas del present Consell per sa s.a nomenadors y ques fase una enbaxada al s.r de Argenson per un ciuteda y un militar del present Consell per sa s.a nomenadors fentli a saber la present deslliberatio suplicantlo sia servit de que vingan los poders per al jurament de sa Mag.t y privilegi de sa ex.ia supli-

cantli se done presa en sa vinguda attesa la necesitat que de sa presentia se te y que per los matexos ò, consemblants enbaxadors se done notitia als s.rs diputats de la present delliberatio.

E los s.rs Consallers inseguint la sobradita deslliberatio juntament ab la quatreta per dit effecte nomenada Respongueren a la Carta de sa mag.t cristianissima (que Deu guarde) y a las demes com es de veurer en la scrivania maior en lo Registre de Cartes sotz dita jornada a la qual se refereix (1).

E no res menys dits s.rs consallers feren asaber dita deslliberatio als s.rs diputats y al s.r de Argenson comforma estava deslliberat.

Embaixada privada del Conseller quart a la Diputacio.

DIMECRES a VIIIJ.º de dit. — Dit dia lo s.r consaller quart ab la insignia Consular y massa alta acompanyat de molts Cavallers y ciutedans ana en casa de la diputatio per orda dels s.rs Consallers ab una enbaxada privada que per serho nos continua y arribat a la diputatio los s.rs oidors militar y Real tambe ab ses mases altes lo isqueren a rebrer al puesto acostumat: y a la que entraren en la sala gran del Consistori ahont los s.rs diputats estaven asentats ab ses cadires debaix de un doser se alsaren y feren asentar dit s.r Consaller en una cadira estava debaix dit doser y a ma dreta del s.r diputat eclesiastich: y dit s.r consaller acabat que hague sa enbaxada acompanyat per los dits s.rs oidors fins al mateix puesto de hon lo havian rebut sen torna en casa de la Ciutat y referi als s.r consallers lo que havia passat.

Sobre la vinguda y jurament del Llochtinent general Marquès de Brezé.

Dit dia a la tarda los s.rs consallers tingueren Consell de Cent en lo qual lo s.r consaller segon en veu sua y de voluntat dels demes s.rs Consallers sos companys cap y ters absents dona per propositio un paper que fonch llegit per lo secretari en dit consell y es del tenor seguent

«Molt Ill.e s.r

Lo ex.m s.r marques de Breze miriscal de Fransa se te notitia sera dins breus dies dins esta ciutat. Ve a ella com a procurador de sa mag.t cristianisima pera prestar en son Real nom lo jurament y com a son llochtinent y capita general en esta provincia en orde al que V.a S.a es estat servit deslliberar a set del corrent: considerades per los s.rs Consallers totas estas cir-

(1) V. dites respostes en l'*Apèndix* III.

cunstantias ha aparegut representarles a V.ª S.ª pera que ab la prudensia que sempre les mane premeditar perque en la entrada del s.r marques se fasse lo agasaijo y recibo de compliments que aparexera a, V. S.ª mes convenir.»

E lo dit Consell desllibera attes que lo s.r marques de Brese mariscal de Fransa esta nomenat y ve ab poders de sa mag.t cristianissima pera que en son nom firme los pactes convinguts ab aquest principat y en llochtinent y capita general desta provincia y ab altras qualitats annexas a sa persona que perso los s.rs Consallers fassan nominatio de un ciuteda y un militar del present Concell votats per escrutini ab botons blanchs [y] negres en la forma acostumada pera que vaijan fins a la Ralla de Cathelunya a rebrer sa ex.ia y darli per part desta Ciutat la norabona de la merse que sa mag.t es stat servit fer a sa persona tant en la una cosa com en laltra del que esta ciutat a, rebut particular contento y ab les demes paraules de compliment y cortesia aparexeran convenir etc. y quant sa ex.ia sera serca de s.t Andreu de Palomar a hont ha de fer alto los s.rs consallers li envien dos persones so es un ciuteda y un militar comforma se es acostumat per pendrer la hora de sa ex.ia que voldra entrar y que los s.rs Consallers iscan en la forma que acostuman exir en altres entrades de Virreis y quant sa ex.ia sera a la Creu de s.t Francisco de Paula ques a vista del baluart se tire la artilleria de aquell encaradas las pessas a la part de la terra y que en los llensos de les muralles de s.ta Clara fins a la parellada de s.t Pere donen orde los s.rs Consallers de posarhi la artilleria que aparexera convenir y que vaja tirant y tambe les torres del portal nou y que axi mateix isquen fora ciutat algunes Companyes armades de arcabusos y mosquets y galeijen sa entrada arribant fins al puesto que los s.rs Consallers los ordenaran y altres companyes dins ciutat posadas en los puestos designadors per los s.rs consallers: la qual demostratio no acostumada fer, fa esta Ciutat tant solament per venir sa ex.ia com a, procurador de sa magestat xpianissima pera jurar dits pactes y ques fa en esta raho y per esta vegada tantsolament y que en ningun temps puga esser tret en consequensia: y entrant sa ex.ia per lo portal nou sia son cami devant s.t Agusti carrer de Moncada, born, carrer ampla, regomi, devant casa de la ciutat y diputatio y entrant en la seu jurara sa ex.ia en nom de sa mag.t los pactes referits y encontinent jurara tambe com

a, virrei y com a, llochtinent y capita general: y de aqui los s.rs Consallers lo acompanyaran a, son palatio com es acostumat y en lo endema lo visitaran en la forma acostumada.

En execucio de la qual deslliberatio anomenaren los s.rs consallers a mossen Hieronym de Gaver donsell lo qual votat ab botons blanchs y negres fou trobat tenir suficient numero de veus y axi resta nomenat. Y en segon lloch anomenaren los s.rs Consallers a mossen Joseph Miquel Quintana ciuteda honrrat de Barcelona: y votat ab la dita forma fou trobat tenir suficient numero de veus y axi resta nomenat.

Embaxada als Diputats sobre dar possessió á certs oficials de la Batllía general.

DIVENDRES a XJ de dit. — Dit dia los s.rs Consallers enviaran una enbaxada als s.rs diputats la qual fonch tramesa per mossen Galceran Dusai militar y micer Rafel Cervera ciuteda honrrat de Barcelona: la qual enbaxada es del tenor seguent.

«Molt Ill.e s.r

De part de V.a s.a se ha enviat en lo consistori de la ballia General demanant ques donas pocessio a serts officials que V.a S.a diu haver provehit en aquell consistori ahont se ha respost que aquell consistori no la podia donar sens donar raho als s.rs Consallers los quals diuen que ni ells podan donarla ni consentir ques done dita pocessio sens haverho proposat al savi concell de Cent lo qual ha comensat ja de provehir dits officis y aquest despres de dinar esta aplesat de tenirlo per aqueix effecte y no dexen de fer maravella que sens donar primer raho a, dits s.rs Consallers haya V.a S.a enviat semblant recaudo a la batllia: perso V.a S.a seran servits de tenir a be ques suspenga aquest negosi fins a tant se haya pres resolutio en lo dit consell que sera com esta dit vui mateix que fenho desta manera se conservera la correspondentia y bona conformitat que han tingut les dos cases.»

A la qual enbaxada an referit dits enbaxadors averlos respost dits s.rs diputats que ses senyorias respondrian a dita enbaxada.

Sobre'l mateix negoci.

DISAPTA a XIJ de dit. — Dit dia los s.rs consallers tingueren Consell de Cent y lo s.r Conseller segon de voluntat dels s.rs consallers lo cap y ters absents dona per propositio un paper ab una enbaxada que per part de dits s.rs Consallers sera feta als s.rs diputats del general de Catelunya y la resposta feta per dits s.rs diputats a ella juntament ab un vot fet per los mag.hs advo-

cats de la present casa y acesors de la generalitat: tots los quals papers foren llegits per lo secretari de dit consell y son del tenor seguent: — «Molt Ill.e s.r en lo ultim concell que en dies passats se tingue sobre les coses de la ballia general foren per V.a S.a provehits alguns officis de dit consistori y perque se troba que los s.rs diputats passats havian provehit lo offici de scriva major en persona de t. Fita notari de Barcelona y feien servir aquell per Sebastia Costa notari de la sala se mogue dificultat entre dits s.rs diputats y s.rs Consallers y per allenar aquella los s.rs diputats consultaren sos acesors y los s.rs Consallers los advocats de la casa los quals se conferiren per dit efecte y an presa alguna Resolutio y posada en un paper ques llegira a V.a S.a y mes avant dits s.rs Consallers per maior justificatio ho han proposat en les juntes dels acesors de la ballia a, hont se enten que han pres difarent Resolutio de la dels altres comforma V.a S.a entendra del mag.h micer Francesch Marti advocat fiscal de dita ballia que se ha enviat a cercar perque de paraula y en scrits fes a V.a S.a Relatio del que en esta materia alli sentien lo qual esta aqui per aqueix effecte: estas diligensias se son fetas pera que V.a S.a estigues ben enterat del fet y de les pretensions de les parts pera que ben entesas aquelles puga pendrer la Resolutio que li aparexera mes convenir pera que sera la mes acertada y sera V.a S.a servit juntament passar avant en la provisio dels officis que no son estats provehits per V.a S.a perque aquell consistori que corre per V.a s.a estiga en sa total perfectio y cumpliment. Adverteixse a V.a s.a que aquesta matinada los s.rs diputats sens dir res als s.rs consallers ni darlos ninguna raho an enviat algun notari o, notaris al consistori de la ballia general fent los a, saber que havian provehit algu o, alguns de dits officis de notari perquels possasen en pocessio y haventne donat lo Concistori de la ballia raho als s.rs consallers an determinat encontinent ferlos una enbaxada en scrits dient que feian maravella de semblant cosa perque lo savi concell de Cent se la avia asumida y estava per pendrer Resolutio comforma veura V.a s.a en dita embaxada: y despres de asso an tornat resposta dits s.rs diputats comforma veura V.a s.a ques llegira al present Consell perque en tot lo sobra dit fet se prenga la Resolutio que mes convindra.»

Nota que la enbaxada dels srs. Consallers als srs. diputats es a, onsa de dit y lo consell de Cent nos pogue ajuntar fins a dotza.

E lo savi concell de Cent resolgue hoir lo mag.h micer Francesch Marti menor advocat fiscal de la ballia general lo qual

entra y asentat en son degut lloch se alsa y informa lo savi concell de Cent sobre de dit fet.

Arriba una enbaxada a dit savi consell dels s.rs diputats de Catelunya reportada per fra don Francisco Montpalau del orde de s.t Benet don Joachim Margarit y de Reguer y mossen Diego Bisba Vidal los quals s.rs enbaxadors per alguns ciutedans y militars mercaders y alguns offitials de la present casa foren rebuts fora la porta del cansell es devant la porta del Consell de Cent y ab dit acompanyament entraran dins la istansia gran de Consell de cent y entrats se asentaren entre los s.rs proms ciutedans y militars interpellatim com es costum y assentats lo dit fra Francisco Montpalau se alsa y de paraula explica sa enbaxada a la qual se referiren los demes s.rs enbaxadors y despres dona dita enbaxada en scrits al s.r consaller segon per absentia del s.r consaller en cap lo qual la dona al segretari del Consell y per aquell fou llegida en dit Consell: la qual enbaxada es del tenor seguent

«Molt Ill.e s.r

Despres que per deslliberatio del Brassos generals fou confiscada al general de Cathalunya la azienda del Marques de los Veles que fou molt apres que la Ciutat ague presa possessio de la Ballia, los Diputats del trienni proppassat provehiren lo offici de Scriva major de la Ballia general que abans provehia lo dit Marques de los Veles com a patrimoni de aquell en persona de Antoni Joan Fita notari de Barcelona durant lo beneplacit y mera y libera voluntat de dits Deputats y sos successors sens contradictio de persona alguna. Despres de molt temps que dit Fita tingue possessio se pretengue que la nominatio de dit offici tocava a la present Ciutat y dits Deputats desijosos de conservar la correspondentia havian tingut sempre a V. S. sempre ques tractá de aquest article digueren ques averiguas a qui tocava y que si tocava a V. S. los stava molt be lo provehissen y V. S. lo dia que los Senyors Consellers proposaren dit article resolgue se cometes als magnifichs advocats de casa la Ciutat los quals ho conferissen ab los assessors y advocat fiscal del General y junts prenguessen resolutio, los quals hagueren de tenir moltas conferentias per occasio que los officials de la Ballia general a qui tocava recusaven donar los papers que feyen per la pretentio de la Ciutat. Y finalment als vint y sinch de desembre

proppassat a la matinada que V. S. estava junt los Senyors Consellers donaren molta pressa a dits advocats y assessors perque prenguessen resolutio la qual deyan se havia de proposar a V. S. aquell mati com en effecte la prengueren fent un vot en scrits de que la nominatio tocava als Deputats de Cathalunya y no a la Ciutat per ser del Patrimoni del dit Marques de los Veles. Y pensant dits Diputats que dits senyors Consellers en dit dia ho en algu dels Consells que de despres ensa se son tinguts havian proposat a V. S. dit vot y que lo negoci estava ya assentat provehiren a la tarda lo dit offici de scriva major y los provehits lo divendres demati sens donarne raho a dits Deputats anaren a la Ballia general a demanar sels donas possessio que la primera notitia que dits Deputats han tinguda de dita accio fou per una embaxada que dits Senyors Consellers los enviaren lo mateix dia comptant lo que havia passat y dient que los officials de la Ballia no havian volgut donar possessio sens donarne raho a dits Senyors Consellers y sas Senyorias no la podian donar sens donarla primer a V. S. que juntava per dit effecte lo dit dia dits Deputats en la provisio de dit offici no han fet cosa nova sino quel han mudat de persona que per la pretentio de la Ciutat tot es una cosa quel tinga dit Antoni Joan Fita nomenat per dits Deputats ho los nomenats de nou y de no donarlos possessio no no se alcansa cosa perque tambe se resta ab ells dit Fita ab la dita nominatio y no obstant asso si no haguessen cregut dits Deputats que aquest negoci estava ajustat ab V. S. no hagueran feta dita nominatio y si haguessen tingut notitia de la intensio de dits officials no hagueran permes anassen a pendrer possessio que primer no haguessen sabut ab los Senyors Consellers si havian proposat lo vot a V. S. y la resolutio que en asso V. S. hauria presa que molt be saben dits Deputats la obligatio tenen de tenir tota correspondentia ab V. S. regonexent lo molt que ha fet y obrat en tot temps y en particular en aquestos en favor y benefici de tot lo principat y de la casa de la Diputatio. Donan raho a V. S. dits Deputats de tot lo sobredit perque estigan enterats del fet y llur intentio la qual es estada y sera sempre de servir a V. S. y a la Ciutat.»

E legida dita embaxada los dits S.rs embaxadors se alsaren y sen anaren acompanyats ab la mateixa forma que eren entrats.

E lo dit Concell deslibera que los S.rs Consellers anomenen dos magnifichs doctors en lleys de la plaça de major opinio en

lletras los quals ab lo mag.^{ch} advocat fiscal de la Ballia General miren y censuren la justitia de la Ciutat y ques suplique als Senyors Deputats ne anomene[n] dos altres per sa part que no hagen entrevingut en lo negoci perque ab lo mag.^{ch} advocat fiscal de aquella casa miren la justitia de aquella y conferida y batuda per tots la materia prengan resolutio sobre ella en orde del que pretenen les dos casas pera que dijous primer vinent antes de migdia en lo qual la manan refferir en lo savi concell de cent los Senyors Consellers pera que acerca de dit fet prenga la resolutio que mes convindra, y que fins a les horas se differesca la provisio dels demes officis de la Ballia General y que per un ciutada y un militar del present Consell per sa Senyoria nomenadors se done notitia als senyors Deputats de la present desliberatio.

La qual desliberatio fonch dit dia enviada als Senyors Deputats en forma de embaxada y aquella tramesa per mossen Felip de Boxadors y mossen Joseph Ximenis Ciutada honrat de Barcelona los quals despres de haver explicat de paraula dita desliberatio la donaren en scrits y aquella legida dits senyors Deputats respongueren que ells stimaven molt la merce sa S.^{a} los feya y que si havian feta la nominatio de dits officis aquella havian feta de concell y parer dels Advocats y que axi entenian estava ben feta.

Los demes papers mentionats en dita propositio son cusits en la ma corrent de la Scrivania major ahont se poran veurer (1).

Embaxadors de la Ciutat y de la Diputació presoners en Madrit: avisos pera fer lo cambi d'ells ab la duquesa de Cardona y sos fills.

DILLUNS a XIIIJ de dit. — Dit dia los Senyors Consellers convocaren y congregaren lo Concell de Cent en lo qual lo s.^{r} Conseller segon en veu sua y de voluntat dels demes Srs Consellers sos companys Cap y terç absents digue y refferi al present Consell com havian rebut tres cartas una de mossen Pau Boquet y de Torroella embaxador desta Ciutat en la Cort del Rey de Castella de set del corrent escrita als Senyors Consellers ab la qual dona avis con lo Rey de Castella havia resolt que per effectuar lo truequo dell y dels embaxadors de la Diputatio y altres ab la Sen[y]ora Duquesa de Cardona y sos fills anassen a la volta de Valentia o, Tarragona enviantlos ab tota seguretat y que van caminant a la vila de Castello de la Plana Regne de Valentia o, Tarragona donantne avis ab dita carta y

(1) V. l'*Apèndix* IV.

suplicant als senyors Consellers se servescan ab tota brevedat y seguretat de despedir a la dita senyora Duquessa de Cardona y a sos fills y que en ser arribat a dita vila de Castello de la Plana o, altre qualsevol lloch del Regne de Valentia ne dara prompte avis als senyors Consellers pera que se servescan sens dilatio alguna ab la brevedat que se spera tindran los senyors consellers ajustat y previngut tot lo que importa per la effectuatio de dits truequos y altre carta de Don Joan Garau y Monfalco escrita als Senyors Consellers a set del corrent ab la qual diu com ell va en companyia de dits senyors embaxadors peral truequo de dita Senyora Duquessa de Cardona y de sos fills y que nols dexara fins sian fets dits truequos supplicant als Senyors Consellers sian servits tenir a be que ell sen puga tornar a la Cort del Rey de Castella ahont te sa residentia casa y familia com ho confia de sa Senyoria etc.

Embaxada dels Diputats.

E apres arriba en dit Consell una embaxada de part dels Molt Ill.es S.rs Deputats del General de Cathalunya reportada per lo Ill.e y molt R.nt senyor fra Don Jaume Meca Abat de S.t Pere de Rodas mossen Francesch Puigjaner donzell y mossen Joseph Quintana Ciutada honrat de Barcelona los quals foren rebuts ab la forma solita y acostumada y assentats que foren en son degut lloch lo dit Ill.e y Molt R.nt Senyor fra Don Jaume Meca se alsá y explica de paraula la embaxada aportava de dits senyors Deputats en scrits a la qual explicatio se refferiren los demes embaxadors y despres se dona dita embaxada en scrits en ma del senyor Conseller en cap y per lo Secretari del present Concell fonch legida al present Concell la qual es del thenor seguent

«Molt Ill.e Senyor

Donen raho a V. S. los Deputats del General de Cathalunya de la resolutio se prengue en los Brassos generals tinguts a onse del corrent conforme dits Brassos havian deliberat continuant ab la conformitat que sempre han tingut ab V. S.»

Los demes papers mentionats son cusits en la ma corrent de la Scrivania major ahont se poran veurer (1).

DIMARS a XV. de dit.

FONTANELLA conceller en cap.

---

(1) V. l'*Apèndix* V.

DIVENDRES a XVIIJ de dit. — Dit dia los s.[rs] consallers anaran ab las insignias Consulars en lo studi nou per la festa del glorios s.[t] Lluch lo ters absent: y lo s.[r] Rector del studi ab sos vedells y ses mases isque a, rebrer los s.[rs] Consallers al portal maior de dit studi que dona a la Rambla: y al anar al treato dit s.[r] Rector anava graduat en lo mix de quart y quint y despres en lo seur[e] en dit treato se asentaran en un banch a la part de la evangelia y dit s.[r] Rector estigue asentat entre segon y quart per no trobarsi lo s.[r] Consaller ters y alli oiran lo offici y cermo y predica lo para Salas de s.[t] Agusti y lo evangelista porta la pau al s.[r] Consaller en cap y lo s.[r] consaller la da als demes s.[rs] Consallers com es costum: y acabat lo offici lo s.[r] Rector del studi acompanya fins a la dita porta als s.[rs] Consallers anant ab lo mateix puesto anava al entrar. Festa de St. Lluch en l'Estudi general.

DISAPTA a 19 de dit. — Dit dia los s.[rs] Consallers tingueren Consell de cent sobre del pastim com es de veurer en la scrivania maior y en la ma corrent sotz dita jornada (1). Pastim.

DIMARS a XXIJ de dit. — Dit dia se tingue Concell de cent sobre los officis de la Ballia general com es de veurer en la Scrivania major en la ma corrent sots dita jornada (2). Oficis de la Batllía general.

DIMECRES a XXIIJ. — Dit dia los Senyors Consellers segon y terç absents anaren ab proms en la Seu partint de s.[t] Jaume com es costum y se assentaren en lo altar major en los banchs de vellut carmesi que allí hi ha a la part del Evangeli ahont Festa en la Seu.

---

(1) « Die XVIIIJ octobris = MDCXXXXJ B.[e] = Convocat y congregat lo concell ordinari dit de trentasis en la stantia de dit Concell en la forma acostumada lo sr. conseller segon en veu sua y de voluntat dels demes srs. consellers sos companys explicà y referi al dit concell com en exequutio de la deliberatio del concell ordinari tingut a... [14] del corrent los ss. consellers an juntat la vuytena dels forments y an tractat entre ells si convenia a la present ciutat fer compras de blat per provisio de aquella y a tots los apar que es convenient segons lo estat present deu la present ciutat fer compras de biats per sa provisio, y tantbe ha referit al dit concell com lo fer farines y bescuyts del blat sutil que te la present ciutat ques va gastant conforme fou deliberat per dit concell ordinari si consideran alguns inconvenients y danys de la present ciutat y tantbe se han tret venal a la present ciutat una quantitat de farines de Fransa y altres en benefici de la present ciutat, y axi dits ss. consellers proposaren al dit concell totes les dites cosas pera que deliberas lo fahedor en benefici de la present ciutat.

E lo dit Concell feu la deliberació seguent. Que lo fet proposat ab tots los dependents y emergents de aquell sie comes com lo present Concell ho comet als ss. consellers y vuytena de Pastim ab plenitut de poder y sens referiment algu mirant en tot lo major benefici de la Ciutat, y que los ss. consellers de quinse en quinse dies manen ajuntar lo Concell de trentasis y en ell fer relatio de les compras del blat se seran fetes y provisions de bescuyts y farines se trobarà tenir la present Ciutat peraque sabut lo estat en ques troba la ciutat puga lo dit Concell de trentasis attendre al que mes convindrà en major benefici de la Ciutat y conservatio de sos ciutadans ». — (*Deliberacions*, any 1641, fol. 335.)

(2) V. l'*Apendix* VI.

oyren lo offici y sermo: y acabat aquell los senyors Consellers baxaren baix en la Capella de s.[ta] Eularia ahont feren oratio y de aqui anfore sen tornaren a St Jaume en la forma acostumada.

Embaxada dels Diputats: nominació d'oficis de la escrivania major de la Ballia general.—Batalló provincial.

DIJOUS a XXIIIJ de dit. — Dit dia los senyors Consellers lo terç absent ajuntaren lo savi concell de cent en lo qual lo Senyor Conseller en cap ab veu sua y de voluntat dels demes Senyors Consellers sos companyis explica y refferi al dit Concell com inseguint la desliberatio feta per lo savi concell de cent tingut a XXIJ del corrent y en executio de dita desliberatio es entrat en dit Concell lo mag.[ch] misser Francesch Marti advocat fiscal de la Ballia general de Cathalunya y de paraula informa en aquell en orde a la justitia te la present ciutat sobre la nominatio dels scrivans de la scrivania major de dita Ballia: y apres de haver fet dit mag.[ch] misser Marti llarga y bastant relatio y informatio al dit Concell dona son memorial de sa ma firmat contenint dita relatio y informatio lo qual fonch llegit al dit Concell y es cusit originalment en la ma corrent de la scrivania major ahont se pora veurer (1) y apres de legit dit Memorial dit mag.[ch] micer Francesch Marti sen ana de Concell y anat que sen fonch se digue que fora del concell hi havia una Enbaxada dels Molt Ill.[es] senyors Deputats del general de Cathalunya la qual la reportaren lo molt R.[nt] senyor Don Gispert Amat Abat de s.[t] Pere de Galligans, Don Pedro Aymerich mossen Diego Bisbe Vidal Ciutada, lo molt R.[nt] Francesch Puig canonge de la Seu de Tortosa, Don Joan Argensola, Rafel Cervera ciutada, Don Francesch Monpalau monjo del monastir de Ripoll, Don Joan de Queralt y mossen Joseph de Urrea Ciutada: los quals obtinguda llicentia y acompanyats de alguns ciutadans y militars y alguns mercaders y officials de la present Casa entraren en la instantia de dit Concell y alli se assentaren en son degut lloch com es costum y lo molt R.[nt] Senyor Abat de St Pere de Galligans se alsa y de paraula explica la enbaxada portava en scrits y per son orde feren lo mateix los demes senyors enbaxadors y despres donaren la dita enbaxada al senyor Conceller en cap y lo dit Senyor Conseller en cap la dona al Secretari del present concell lo qual legí aquella y legida lo Senyor Conseller en cap respongue a dits senyors enbaxadors queu proposarian al savi

(1) V. l'*Apèndix* VII.

concell de cent y que farian sabidors a sa Senyoria de la resolutio se pendria: la qual enbaxada es del tenor seguent

«Molt Ill.es Senyors

Los Deputats del General de Cathalunya en lo punt que saberen que V. S. tenia pretentio de que tocava a la Ciutat provehir lo offici de Scriva major que provehia abans lo marques de los Veles no obstant que Antoni Joan Fita notari de Barcelona anomenat per sos predecessors stava en possessio o, quasi de dit offici de la qual sens conexensa de causa segons las generals constitutions de Cathalunya de la observansa de les quals V. S. ses sempre amostrat tant selos no podia ser despullat se ajustaren al que V. S. havia resolt que es que los mag.chs assessors y advocat fiscal del General y advocats de la Ciutat conferissen lo article y resolguessen a qui tocava la provisio ab determinatio de passar per lo que seria declarat encara que fos contra lo General prenguerenla los sobredits de que tocava als Diputats la provisio del offici de Scriva major y de qualsevol altre que hagues acostumat provehir lo Marques de los Veles abans de la confiscatio feta de sos bens fent de asso un vot en scrits y quant speravan dits Deputats que lo negoci no tindria mes difficultat lo dia ques legi lo vot en lo savi concell de cent volgue V. S. ohir lo advocat fiscal de la Ballia general y no volgueren passar per dit vot sino que dos advocats anomenats per las dos casas que noy haguessen entrevinguts y los advocats fiscals del general y de la Ballia general ho tornassen a reveurer y fessen altre vot en scrits: y si be aquesta resolutio era molt perjudicial als dits Deputats per tornarlos a posar en questio lo que las personas nomenades per las dos parts havian resolt tocar a dits Deputats a que entenian se havia de estar, ab tot perque V. S. experimentassen lo desitg gran tenen dits Deputats de donar satisfaccio a V. S. y de evitar tota ocasio de encontras y contentions anomenaren per sa part als doctors Narcis Peralta y Domingo Ozona perque resolguessen lo article juntament ab los doctors Francesch Llenes y Pacia Soler anomenats per la Ciutat y ab los dos advocats fiscals los quals despres de algunas conferencias se ajustaren en tot y per tot al vot dels magnifichs assessors y advocat y fiscal del general y doctors de la casa de la Ciutat exceptat lo advocat fiscal de la Ballia que resta sol en vot y no volgue firmar lo que tots los altres feren

apartantse del que en qualsevol junta se fa y es just se fasse que la menor part cedeix a la major y firman lo que aquesta resol: y a mes de asso dimars que proposa V. S. lo vot fet per dits advocats vingue dit advocat fiscal a informar lo que tot[s] los altres doctors consultats que eran nou havian resolt y prevalgue ques tornas a proposar lo dia de avuy.

Dits Deputats tenen viu sentiment de que en un concell tan grave com es aquest se pose difficultat al que les persones dos vegades per las parts nomenades an resolt y ques donen oydas als que volen singularitsarse ab pretextu de que miren per la ciutat devent subjectarse a la censura de tant graves doctors quey han entrevingut perque sempre los singularitsats ocasionan desditxas y no concisteix lo ser bon ciutada y ben effecte a la Ciutat en que en tot cars se vullan donar las cosas a la Ciutat en preiudici de tercers sino en que se conserve a la Ciutat lo que es seu no llevant res a ningu que lo volerli donar lo que no li toca no pot servir sino de sussitar contencions en temps que necessitam tant de conformitat.

Suplican perço a V. S. los Deputats que puix ab los dos vots estan asseneats de la justitia tenen en las provisions dels sobredits officis los fassen merce de ajustarse ab ells deliberant que la Ciutat no se entremeta en ditas provisions que si en lo primer haguessen resolt tocaven a V. S. dits Deputats encontinent sens altre consulta hagueren revocades les provisions havian fetas sedint als commodos de la possessio en ques trobaven y axi speren que V. S. havent prevalgut en lo segon lo mateix los fara esta merçe que ben experimentat tenen que la intensio de V. S. no es llevar cosa al General y a dits Deputats.

Tambe suplican a V. S. dits Deputats sian servits manar pendrer resolutio en lo article del Batallo perque los syndichs de las demes Universitats nos solicitan cada dia que prengam resolutio en dit article perque ells pugan tornarsen en sas casas y las personas de la Junta del Batallo no lay podan pendrer ni passar avant fins veyan la que V. S. haura presa.»

E llegida dita enbaxada lo s.r consaller en cap de voluntat dels demes s.rs consallers lo ters absent respongue a dits s.rs enbaxadors queu proposarian en lo savi consell de Cent y del que lo savi consell de Cent resoldria ne farian sebidor a sa senyoria: y los s.rs enbaxadors se alsaran y acompanyats ab la matexa forma eran entrats fins al mateix puesto sen tornaren: y aserca

de dit fet lo savi consell de Cent y prengue la resolutio seguent.

Que attes que los mag.hs advocats axi aplicats com los acesors de la casa del general y los mag.hs acesors de la present casa an dat dos vots en scrits en orda de la materia proposada los nou dels quals diuen ab un de dits vots que la provisitio (sic) y nominatio dels scrivans maiors de la ballia general toca als molt Ill.es s.rs diputats y sols lo advocat fiscal de la ballia general diu ab son vot apart que la nominatio y provisio de dits scrivans maiors toca a la present ciutat y attesa la relatio y informatio feta lo dia present en lo savi concell de cent per lo dit advocat fiscal de dita ballia y memorial per ell donat llegit al present Concell insertat en la propositio que perso lo present concell no obstant tot lo deduhit per dit advocat fiscal de dita ballia general se adaresca com ab lo present se adareix al vot y parer dels dits nou advocats en y de tal manera que la nominatio de dits scrivans maiors de dita ballia toca y especta a dits s.rs diputats y que aquella deuen fer dits s.rs diputats.

Y en orde del que dits s.rs diputats entre altres coses an representat al present Concell per medi de una enbaxada solemne acerca del batallo que los s.rs Consallers ab la maior diligensia posible diligensien que la materia de aquell se propose al present Consell pera que en ell se puga pendrer la resolutio que tant importa a la conservatio desta Ciutat y provincia y que la present deslliberatio se fase asaber als s.rs deputats per un ciuteda y un militar del present concell per sa Senyoria nomenadors y ques passe avant en la provisio dels demes officis de dita ballia falten provehir.

E, encontinent etc.

La qual deslliberatio inseguint la sobra dita deslliberatio fonch feta a saber als s.rs diputats.

Bisbe de Barcelona: resol anar a Roma en cumpliment d'una constitució pontificia.

DIJOUS a XXVJ de dit. — Dit dia los s.rs Consallers tingueren Concell de cent en lo qual proposaren un paper los avia enviat lo ex.m s.r bisba de Barcelona lo qual es del tenor seguent

«Molt Ill.e s.r

Lo bisba de Barcelona representa a V.a s.a que la santedat del papa Sixto quint de felis recordatio en sa Constitutio promulgada y publicada als vint de desembra del any 1585 ordenada (sic) y mana de baix de gravisimas penas y censuras que tots los arcabisbas y bisbes (cessant legitim impediment) dins

cert termini (que en quant als desta Provincia Tarraconense y als demes de Spanya es de quatre anys) anassen a Roma a visitar las Sanctas Basilicas dels apostols s.[t] Pere y s.[t] Pau y a donar raho del estat de llurs Iglesias y de tot lo que pertany a la cura Pastoral; y si be en los quadriennis passats desque arriba a esta Provincia per justas causas se es excusat de anar a cumplir ab aquesta obligatio, enviant persona que en son nom satisfes a ella: en lo quadrienni catorse que es lo corrent y de ell ya son passats tres anys deu mesos y alguns dias attenent a la gravedat de las materias que se han offert, y a sas circunstantias sens reparar en sa edat, treballs de la navagacio ni en los gastos que en la anada, y tornada se han de offerir, posant en primer lloch (com es just) lo servey de Deu nostre Senyor la causa publica, y benefici de sa Iglesia Cathedral, Parrochials y demes llochs sagrats de sa Diocesi per ser lo Bisbe mes antich de la dita Provincia y com a tal haver presidit en los dos ultims Consilis Provincials que en aquesta Ciutat se han celebrat: ha resolt de anar personalment a cumplir ab la dita constitutio y ab lo jurament que en sa observança ha prestat axi al temps de sa consegratio, com en aquesta Ciutat abans de pendrer possessio de sa Iglesia, com se li manava per las lletras apostolicas de sa promocio y translatio de que dona raho a V. S. perque continuant la merce que li ha fet sia servit de ocuparlo en las cosas de son servey, a que se offereix com sempre ho ha fet.

Don Garci Gil Manrique
Bisbe de Barcelona»

Id.: embaxada del Concell de Cent al Prelat pregantli excusi sa anada a la Cort romana.

Lo qual paper legit que fonch en lo present Concell lo dit Concell deslibera que ab enbaxada fahedora encontinent per un ciutada y un militar del present Concell per sa senyoria nomenadors se represente al Senyor Bisbe de Barcelona que del paper que sa Ex.[a] es estat servit enviar als senyors Consellers que se es legit en lo savi concell de cent lo dia de vuy ha vist que per los motius y causas en aquell contenguts vol sa Ex.[a] partirse de aquesta ciutat y anar a la de Roma de que es restat dit concell afligidissim y ab la major desconsolacio que pot significar considerant lo quant restaran aquest Bisbat y Ciutat desconsolats ab la absentia de tan gran prelat y pastor de qui ha rebut tant grans beneficis y consolations en totas ocasions y axi supplica aquesta Ciutat a sa Ex.[a] quant encaridament pot attes que lo effecte per lo qual ha de anar se pot obrar per pro-

curador sia servit aconsolar a esta Ciutat en scusar aquest camí y no privarla de aquest consuelo que de sa presentia te que sera la major merce que pora rebrer de sa Ex.ª y que per los matexos o altres enbaxadors se fasse una enbaxada al molt Ill.e Capitol de la Isglesia major y altre als senyors Deputats supplicantlos suppliquen lo mateix a sa Ex.ª y que despres de explicada la enbaxada a sa Ex.ª li donen dits Enbaxadors copia della: lo qual paper de sa Ex.ª y resposta fara sien continuats en la ma corrent y Dietari de la present casa.

Segueixse la enbaxada feta al Ex.im S.r Bisbe de Barcelona dit dia de 26. reportada per mossen Hieronym de Gaver militar y mossen Agustí Pexau Ciutada.

«Ex.im S.r

Lo dia de vuy se es legit en lo savi Concell de cent lo paper de V. Ex.ª que fou servit manar enviar als Consellers en orde de volerse V. Ex.ª partir de aquesta Ciutat y anar a la de Roma per los effectes alli exprimits Es restat dit Concell ab la major desconsolatio ques pot significar a V. Ex.ª considerant la pena gran que ha de causar la absentia de V. Ex.ª a tot lo Bisbat y â esta Ciutat faltantli tant gran pare y pastor essent lo abrich y enparo de aquestas sas ovellas sens lo qual restaran afligidissimas y ab continua desconsolacio quels ha de causar dita absentia havent rebut sempre de sa ma tant continuats favors y beneficis Y axi supplica dit Concell a V. Ex.ª quant encaridament pot attes que lo effecte per lo qual ha de anar V. Ex.ª se pot obrar per procurador sia servit fer merce y aconsolar a esta Ciutat en no partirse della ni privarla del consuelo que de la presentia de V. Ex.ª te que sera una de las majors que pot rebre de V. Ex.ª»

E los dits senyors Enbaxadors han refferit als senyors Consellers com havian reportada al dit Ex.im senyor Bisbe de Barcelona la sobredita enbaxada la qual se li fou explicada de paraula representantli de paraula los inconvenients hi havia en ausentarse sa Ex.ª de son bisbat y de esta Ciutat y lo desconsuelo tindria de sa anada: y despres de moltas replicas y respostas hi hague al ultim respongue que restava molt obligat a la Ciutat y conexia molt be la voluntat li havia tinguda sempre

esta Ciutat y que de nou lo obligava il lligava de mans y peus pero que no li era possible dar aqueix gust a la Ciutat de restarse quell volia acudir a sa obligatio conforme lo jurament tenia prestat a sa Santedat de anar en persona a Roma a dar raho a sa Santedat del estat en que stan las cosas de son Bisbisbat (sic) y que antes de partirse acudira en casa la Ciutat a despedirse de sa Senyoria.

E no res menys per los sobredits enbaxadors fonch fet assaber als senyors Deputats la resolutio sobredita presa per lo savi concell de cent y dits senyors Deputats respongueren a dits senyors Enbaxadors que estavan molt agrehits de la merce que sa Senyoria li feya en manarli lo contengut en dita desliberatio y que ells acudirian a la bona correspondentia que sempre havian tingut y que servirian a sa Senyoria.

E per los enbaxadors fonch feta semblant enbaxada al molt Ill.e Capitol a la qual respongueren que juntarian lo Capitol y queu tractarian y que del que resoldrian ne farian sabidors a sa Senyoria.

Embaxada del Capitol de la Seu als Consellers sobre'l mateix negoci.

DIUMENGE a XXVIJ de dit. — Dit dia lo Ill.e Capitol de la Seu de Barcelona envia als Senyors Consellers una enbaxada en resposta de la que la Ciutat havia feta al dit Ill.e Capitol la qual han reportada los Molt Ill.es y Molt R.nts Senyors... [Lluis] Cassador y... [Francesch] Paga Canonges de dita Cathedral los quals refferiren a dits senyors Consellers que inseguint la obligatio quels cap en lo que per sa Senyoria en sa embaxada sels es representat ses ajuntat lo Ill.e Capitol y no obstant que per part del Ill.e Capitol ja sera representat al senyor Bisbe de Barcelona lo desconsuelo tindria lo Ill.e Capitol de que sa Ex.a nos dexas en occasions tant apretades y que miras sa Ex.a ho podria fer com en altres ocasions per procurador mayorment considerant que sa edat no es capas per posarse per cami tant llarch y de tants perills que axi rebrian a merce molt gran de sa Ex.a se servis suspendrer dita anada y dit senyor Bisbe respongue «que no se allava con causa llegitima quel scusase de ir en persona y que ansi havia resuelto de ir en Roma [a] hazer su obligation» y no obstant lo sobre dit inseguint la desliberatio per V. S. feta se li ha feta nova enbaxada representant a sa Ex.a que la Ciutat de Barcelona confiada que lo Ill.e Capitol tenia molt ab sa Ex.a y representas lo consuelo y merce gran rebran que per medi de dit Ill.e Capitol sa Ex.a mude sa intencio en restar a esta Ciutat

y aconsolarnos ab sa presentia com a tant gran pastor y prelat y moltes altres coses que en lo discurs de la enbaxada se corregue y entre altres que en ocasions que sa Ex.ª tenia manco edat li incombia la matexa obligacio havia fet aquella per procurador y axi no res menys confian rebre merce de sa Ex.ª en esta ocasio ques tan apretada y sa Ex.ª los respongue lo mateix havia respost a la enbaxada de[l] Capitol.

Fira de reys en l'Hospitalet: obertura.

DIMARS a XXVIIIJ.º de dit. — Dit dia se obri la fira de reys en lo lloch del Ospitalet per lo impediment de la vila de Perpinya.

DIJOUS a XXXJ de dit.

FONTANELLA conceller en cap.

NOVEMBRE.

Festa de Tots los Sants en la Seu.

DIVENDRES al primer de noembra. — Dit dia de tots los s.ts los s.rs consallers lo ters absent se ajuntaren de mati ab sos proms en lo porxo de s.t Jauma ahon stigueren asentats ab los banchs de vallut carmasi y ajuntats que foren tots ab la musica de trompetas y manestrils per los llochs acostumats sen anaran a la seu y alli se asentaren en lo banch de vallut carmasi a la part de la evangelia y oiren lo offici y sermo y lo diaca porta la pau al Cor al s.r bisba y lo sotzdiaca als s.rs Consallers com es costum: y acabat lo offici sen tornaran ab la matexa musica exint per lo portal de nostra senyora de la pietat y sen tornaren fins a s.t Jauma ahont se dividiren com es costum.

Privilegi de Llochtinent y Capità general y procura del Rey al Marquès de Brezé pera jurar en son nom.

DIUMENGE a, IIJ de dit. — Dit dia los Senyors Consellers ajuntaren lo concell de cent en lo qual Monsiur de Argenson havia donat als Senyors Consellers dos cartas de sa Magestat christianissima y lo privilegi del Ex.im senyor Marques de Brese pera lochtinent de sa Magestat y tambe la procura li havia fermada sa Magestat pera prestarnos en son real nom lo jurament acostumat: los quals privilegi procura y cartas de sa Magestat se legiren en lo savi concell de cen[t] per lo Secretari desta casa pera que dit Concell deslibere lo que mes convingue al servey de sa Magestat y benefici de aquesta Ciutat: y tambe fonch proposat al dit savi concell de cent la enbaxada que per orde de sa Senyoria se era feta al Ex.im Senyor Bisbe de Barcelona reportada per Hieronym de Gaver donzell y Agusti Pexau Ciutada y

la resposta que per dits enbaxadors es estada feta a dits Senyors Consellers com es de veurer en lo present Dietari sots jornada de 26. del corrent: sobre del qual fet lo savi Concell y prengue la resolucio seguent ço es: en lo que te respecte del privilegi que sa Magestat ha fet al Senyor Marques de Brese com a lochtinent y capita general la procura que sa Magestat li te feta pera jurar en nom de Sa Magestat que sia ordenat com lo present Concell ho ordene als magnifichs advocats de la present casa que miren [y] conferescan si lo privilegi y procura de sa Magestat christianissima si estan ben despedits y contenen lo que han de contenir ço es lo privilegi conforme la minuta enviada de assi y si la procura esta stipulada en la forma que conve al jurament que sa Ex.ª lo senyor de Brese ha de prestar en nom de sa Magestat y conve al benefici de aquesta Ciutat y aparexent que una y altre cosa estan ben despedides y en la forma convenient respongan los senyors Consellers a las cartas de sa Magestat ab lo encariment de gracias convenient y que los advocats fassen y minuten las protestas aparexeran haverse de fer y que de aquesta resolucio se fassa deliberatio apart.

Negoci de la anada del Bisbe a Roma.

Y en lo que te respecte a la resposta feta per lo Senyor Bisbe de Barcelona en orde de sa anada a Roma que dema los senyors Consellers en forma de Ciutat vestits ab les insignes consulars acompanyats dels officials de la present casa ab enbaxada li representen lo sentiment gran que te aquesta Ciutat de que vulla partirse della per anar a la de Roma y dexar estas sas ovellas tant desconsoladas com ho restaran ab continua pena de haverles dexades en ocasio que al benefici della y de tot lo Bisbat es tant necessaria sa presentia considerant lo perill que pot causar a sa persona anada de tant llarch cami y aquell per mar y en edat tant avansada y ab les desganes que aquella ocasiona y te Sa Ex.ª Supplicantlo encaridament la escuse pus lo effecte della pot obrar per procurador que sera dar novas causas de obligacions a esta Ciutat de servir a sa Ex.ª y que la resposta que fara la referescan los Senyors Consellers en altre Concell en lo qual se pendra la resolutio que mes convindra y que per un Ciutada y un militar del present Concell per Sa Senyoria nomenadors se suplique al[s] molt Ill.es Capitol y concistori de la generalitat obren los matexos effectes y que la enbaxada ques fara al senyor Bisbe la qual sie en scrits se continue en la ma corrent y dietari y resposta fara dit Senyor Bisbe.

Novas gestions dels Concellers oposantse al viatge del Bisbe.

DILLUNS a IIIJ de dit. — Dit dia a las dos horas de la tarda los s.[rs] Consallers inseguint la deslliberatio lo dia de air feta ab las insignias consulars y en forma de ciutat acompanyats del[s] officials de la present casa lo ters absent anaran al palasio del s.[r] bisba de Barcelona y lo dit s.[r] bisba rebe los s.[rs] Consallers al cap de la escala y fetes les degudes cortesias sen entraren en una sala que treu finestras al pati al quarto que mira a la plassa nova y en sent en dita sala se asentaren e[n] ses cadires per son orda y asentats lo s.[r] Consaller en cap de paraula comensa a esplicar la enbaxada a sa ex.[ia] y despres los demes s.[rs] consallers per son orda ab la forma seguent

Ex.[m] s.[r]

Los consallers referiren a sa ex.[ia] del s.[r] bisba de Barcelona de com a ocasio del paper que avia enviat a dits senyors Consellers fentlos assaber la sua determinatio de anarsen a Roma a visitar limina sanctorum Petri et Pauli ab motiu que ere precisa obligatio sua axi en virtut del jurament avia prestat en sa consecratio com tambe en virtut de un motu propri de Sixto quint avia resolt la Ciutat de ferli las enbaxades que se li eren fetes supplicantlo fos servit dexar per ara exa anada, pus ab aquexa obligatio podia cumplir per procurador com ho avia fet fins vuy en las ocasions passades, y ven que ditas enbaxades no avian bastat per ferli mudar de intent, avia determinat lo savi concell de cent quey anassen personalment los senyors Consellers per lo mateix effecte los quals li representaren ab molt gran effecte y sentiment la desconsolatio ab que restava esta Ciutat que en esta ocasio la volgues dexar perque sa absentia a mes de la nota ques dexa ben considerar avia de causar grandissims danys en particular a les coses capitulars y ecclesiasticas y que faltant lo Pastor, ere indubitat se havian de desgarriar las ovellas de que acerca de donar gran compte a Deu qui les hi ha encomanades fent gran força en ques ab la obligatio de acudir a Roma, podia satisfer enviant persona ben instruida com diu lo mateix motu propri, y que ha praticat sa Ex.[a] fins vuy y ab la obligatio de sa residentia que es de jure divino y de mirar per sas ovellas no perdentlas de vista, no podia satisfer per substitut, o, procurador que poria ser fos de aquells mercenaris, que diu lo Evangeli *non curant de omnibus*, y que pesava mes asso que allo, y que estavan certs que representant a sa S.[t] en que offeria ajudar

la Ciutat, esta maior convenientia, sens dupte tindria a be de aver elegit sa Ex.ª lo que la Ciutat li suplica. Y sobre asso carregaren tant los senyors Consellers que uns hi altres se enterniren tant ques veren llagrimes de ternura en los ulls de tots de manera que apenas podian passar avant.

Pero lo Senyor Bisbe despres de haver agrahit molt a la Ciutat les diligenties que fehian y les demostrations que donaven de bons fills, lo que tindria tota la vida sobre los ulls pera servirho en tota ocasio representant per molt gran merce la que se li feiha, no fonch de parer de declararse en favor de la Ciutat y del que se li suplicava, ans insistint sempre que pera complir ab son durament (jurament), y ab lo motu propri no podia dexar de fer est cami: despres de averli donada en sas mans lo paper de la embaxada que portaven en scrits se despediren dits senyors Consellers de sa Ex.ª tornant li suplicar fos servit considerarho y no posar en perill les coses spirituals y eccles[ias]ticas dest Bisbat ab sa absentia en que corria tant gran interes de tots.

Segueixse la enbaxada en scrits.

«Ex.ᶦᵐ Senyor

Lo savi concell de cent lo die de ahir considerant que per sa part deu obrar a tots los effectes li son possibles per alcansar lo que tant desija que es que V. Ex.ª honre ab sa presentia esta Ciutat y en ninguna manera se partesca della, pus ab esta merce restaran aquestas ovellas y las de tot lo Bisbat ab lo consuelo de que necessitan en lo stat present ha deliberat que los Consellers en persona ho representassen a V. Ex.ª y significant que a esta pena se ajusta altra quels te afligidissims que es considerar lo perill que pot causar a V. Ex.ª un viatge tant dilatat com es anar de assi a Roma avent de passar la mar, cami que les personas de poca edat lo passan mal y que pot ocasionar a V. Ex.ª essent de tant avançada edat algunes indisposicions a mes de les que solen patir ordinariament les persones sexajanaries y de mes edat com la que te V. Ex.ª y assenyaladament los te desconsoladissims considerar que podent V. Ex.ª escusar aquestos effectes tant danyosos a sa salut y vida y obrar los de sa convenientia y nostra en raho de sa anada per procurador no meresca alcansar aquest favor de V. Ex.ª supplicalho com ho supplica ab lo major encariment demostratio y effectes de senti-

ment que per (pot) significar a V. Ex.ª y que es tant gran la confiansa que te de alcansar la te que reb ja novas consolations en pensar la rebra ab certitut de ma de V. Ex.ª»

Dit Die lo senyor Abat de S.t Pere de Galligans vingue a la present casa y entrat en la istantia de trentenari fonch graduat entre segon y quart dels S.rs Consellers y assentat que fonch refferi a dits senyors Cōnsellers com inseguint lorde que sa Senyoria per part del savi Concell de cent li havia donat sere conferit en lo monastir de nostra Senyora de Montserrat en la montanya per assistir a la electio de Abat de aquella santa casa que se havia de fer a trenta del passat ahont fou rebut ab molt gran gust y aplauso de aquells religiosos estimant molt la merce sa Senyoria los havia feta en posarse per medianer en dita eleccio per llevar totas questions y debats se podian succehir y axi ab la matexa conformitat dit dia de trenta de octubre proxim passat se ajunta capitol ab molt gran quietut y sosiego se feu eleccio de Abat de aquella Santa casa del Molt R.nt Pare Francesch Balle monyo de dit monastir y dit Senyor Abat per acudir a sa obligatio li ha aparegut venir a besar les mans a sa Senyoria y ferli relatio del que ha passat juntament fent gratias a sa Senyoria y savi Concell de Cent de la honra y merce li han feta en haverlo elegit per dit negoci del que li restara perpetua memoria de servir a sa Senyoria y a esta Ciutat. Abat de Montserrat: elecció.

E lo Senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes senyors Consellers respongue a dit senyor Abat que estimaven molt la merce sa senyoria havia feta a esta Ciutat y que sempre han tingut per cert que ab les parts de Sa Senyoria doctrina y prudentia havia dita eleccio ferse molt acordadament y ab molta quietut y sosiego y que los Senyors Consellers y savi concell de cent que en tota ocasio puga servir a V. S.ª podra estar cert ho fara ab molt gran voluntat.

DIMECRAS a VJ de dit. — Dit dia los s.rs Consallers lo ters absent se aiuntaran en lo porxo de s.t Jauma ab sos proms y se asentaren ab los banchs de vallut carmasi te la ciutat per dit effecte y ab la musica de trompetas y menastrils acompanyats dels officials de la present casa per los llochs acostumats anaran en la seu per ser lo dia del glorios s.t Sever y muntaren en lo presbiteri y se asentaren en los banchs de vallut carmasi y te la Ciutat a la part de la evangeli ahont oiren lo offici y sermo: y lo diaca porta la pau al cor ahont era lo s.r bisba y lo sotzdiaca la porta Festa de St. Sever en la Seu.

als s.^{rs} Consallers com es costum en dita Catredal: acabat lo offici lo s.^{r} bisba munta en lo altar maior posat en lo gremial y comensaren la profeso y los s.^{rs} Consallers y dos proms los mes antichs portaren lo talem y los altres dos proms que no tenian vara anaven darrera la Custodia so es entre la Custodia y lo s.^{r} bisba: y feren dita profeso per los llochs acostumats en semblant jornada: y arribada la profeso en la seu los s.^{rs} Consallers sen tornaren a son asiento y lo s.^{r} bisba acabadas las orations juntament ab los s.^{rs} Canonges que anaven ab lo gremial se giraran deves los s.^{rs} Consallers ils feren una gran salut y dit s.^{r} bisba sen ana y anat que sen fou los s.^{rs} Consallers se alsaran y sen anar[en] y isqueren per lo portal de nostra s.^{a} de la pietat y ab las trompetas y clarins y ab lo mateix acompanyament sen anaren fins a s.^{t} Jauma ahont se departiren com es costum.

Pàs de la armada enemiga.

DIJOUS a VIJ de dit. — Dit dia passa la armada del enemich a la part de llevant.

Negoci de la anada del Bisbe a Roma.

DIUMENGE a X de dit. — Dit dia se tingue Consell de Cent en lo qual los s.^{rs} Consallers, so es lo s.^{r} consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.^{rs} Consaller[s] referiren al savi Concell de Cent que en execucio de la deslliberatio feta per sa senyoria eran anats ab enbaxada en scrits ab las insignias consulars y forma de Ciutat acompanyats dels officials de la present casa al ex.^{m} s.^{r} bisba de Barcelona pera suplicarli fos sa ex.^{ia} servit suspendrer sa anada en Roma y no dexar esta Ciutat y bisbat tant desconsolat com lo dexaria dexantla sens pastor com es de veurer en lo present diatari en jornada de tres del corrent y fent al savi Concell de Cent cebidor de totes les dades y respostes concorragueren de paraula y com lo s.^{r} bisba estava y perseverava ab la resolutio tenia presa de fer dita jornada en Roma: y vista dita resolutio dit savi Concell de Cent resolgue ques fes una enbaxada als molt Ill.^{es} s.^{rs} diputats del general de Cathelunya suplicantlos fosan servits fer merse a esta ciutat de fer una enbaxada consistorialment al s.^{r} bisba de Barcelona representantli lo desconsuelo tindria esta ciutat de la ausensia de sa ex.^{ia} dexantlos ab las incomoditats dels sagraments de la Isglesia y justicia ecclesiastica y dexar sas Ovellas sens pastor y que tenen per sert que lo bon medi de sa senyoria sera bastant pera que sa ex.^{ia} del s.^{r} bisba de Barcelona reste en esta Ciutat per aconsolarnos a tots y no r[e]stian les coses ecclesiasticas tant desairadas com restarian ab la ausencia de sa ex.^{ia} etc.

Enbaxada per los molt Ill.[es] *s.*[rs] *diputats*

«Molt Ill.[es] s.[rs]

Per part de aquesta ciutat y per medi de alguns Ciutedans y militars del savi Concell de Cent ha fet les enbaxadas y obrat los demes effectes convenients representant al s.[r] bisba de Barcelona les causes de conveniensia per les quals devia consolar a estas sas ovellas y a les de son bisbat en no partirse desta provincia per anar a Roma significantli lo continuo sentiment que de sa absentia tindrien, y ultimament havent fet esta matexa diligensia los consallers en persona y concistorialment confiant que per aquest medi se alcanseria lo fi ques desijava que es de que sa ex.[ia] nos partis de la dita Ciutat y patria an referit en lo savi Concell de Cent a deu del corrent la resposta los dona que es de que no podia dexar de partirse y conciderant dit concell que lo ultim unich y mes eficas remey pera detenir sa partida es que V.[a] S.[a] concistorialment en persona per part de aqueix molt Ill.[e] consistori li suplique lo mateix ajustant a la enbaxada las rahons y causas que ab sa acostumada prudensia manara conciderar haverse de representar per maior conveniensia de la cosa no essent la menor esser de molt gran importancia sempre y particularment en lo estat present a esta ciutat y provincia la presentia del s.[r] bisba, suplica dit Concell a V.[a] S.[a] sia servit obrar estos effectes mediant los quals y la intercesio [de] tant grave concistori confia sera aquella poderosa per alcansar del s.[r] bisbe lo que se li suplica y esta ciutat ho rebra ha singular merse de V.[a] s.[a] Y axi mateix ha ordenat dit Concell als concellers que ab les juntes tindran ab V.[a] s.[a] se confaresca que en conformitat des dos Concistoris se scrigue a sa santedat y a las demes persones que aparexera esser de importantia las Cartas convenients en orda de tot lo que ha passat en esta provincia com ho demana la uniformitat y correspondensia destas dos casas.»

Fas nota que en la Confarensia tingueren dit dia los s.[rs] Consallers ab los s.[rs] diputats en la diputatio feren a saber als s.[rs] diputats la sobra dita deslliberatio y lo s.[r] Consaller segon dona als s.[rs] diputats la sobra dita enbaxada portava en scrits: e mes en dit Concell fou deslliberat que la dotzena dels abilitadors per la insiculatio que seran extrets se fasa en concell de Cent y

Habilitadors per la insaculació: lo Concell de Cent delibera

sian votats per escrutini.

aquells sian votats per scrutini ab capsas y botons blanchs y negres com es de veurer en la scrivania maior en la ma corrent sots dita jornada (1).

DIVENDRES a XV. de dit.

FONTANELLA conceller en cap.

Embaxadors de la Ciutat y de la Diputació capturats en Madrid: retorn y entrada a Barcelona.

DIMECRAS a XX. — Dit dia entra lo molt Ill.e s.r Pere Juan Rosell Consaller ters qui venia del camp de Tarragona acompanyat dels s.rs enbaxadors de la Ciutat y diputatio que eran en la Cort del Rey de Castella los quals foren to[r]nats en Tarregona en Truecos de la s.a duquesa de Cardona, del s.r marques de Povar y del s.r don Antonio fills de dita s.a duquesa: entraren a les onsa horas ans de mix dia y pasaran per lo portal de s.t Antoni acompanyats de molts Cavallers y de la Companya de Cavalls del s.r don Joseph de Pinos y pasaran per lo Carrer del ospital y rambla munt fins al portal de la porta farrisa y per la porta farrisa y carrer dels botes plasa nova y a la seu y alli baxaran de cavall y entra dit s.r consaller acompanyat de dits s.rs enbaxadors y demes Cavallers lo acompanyaven a la seu y despres de aver feta oratio al altar maior sen baxaran a s.ta Eularia ahont oiren una misa baxa y oida aquella sen tornaran a muntar a, cavall y dits s.rs enbaxadors y demes Cavalles acompanyaren lo dit s.r Conseller ters en sa casa que esta als quatra Cantons del Regomi ahont lo dexaren y de aqui quiscu sen ana en sa casa.

Batalló provincial: embaxada dels Diputats al Concell de Cent demanant hi prenga prompta resolució.

DIVENDRES a XXIJ. — Dit dia y hague Concell de Cent en lo qual fonch reportada una enbaxada dels s.rs diputats y lo molt Ill.e s.r Francesch Puig canonya de Tortosa, Francesch Puijaner militar y Joseph Ximenis Ciuteda honrrat de Barcelona la qual enbaxada esta así cusida en lo present diatari y insertada en la ma corrent sotz dita jornada (2).

---

(1) V. l'*Apèndix* VIII.

(2) Com no's troba en *Dietari*, 's copia del llibre de *Deliberacions* del any 1641, en lo fol. 370 del qual apareix transcrita. Diu axí: « Molt Ille. sr. Ab carta del sr. de Argenson havem tingut avis que sa Exia. del sr. Marquez de Brezè Mariscal de Fransa que ve per Lochtinent y Capita general destos Principat y comtats per sa Magd. (que Deu guarde) arribarà en la ciutat de Gerona als vintytres y a esta als 26 del corrent, y com las materias del batallo importan tant que antes de sa vinguda estiguen ajustades ha aparegut supplicar à V. S. ab la major instantia possible sien servits pendrerhi resolutio pus nos pot passar avant sens ella y de no restar assentat sen podrie succehir los inconvenients ques dexan ben considerar, confiam que atteses dites coses V. S. com a tant zelos del be desta Provincia y que tant ha obrat y obra en favor della sera servit considerar dites cosas y pendrerhi la ultima resolutio assegurant que en tenirla per nostra part se aniran guanyant las horas sens perdrer punt. »

E apres se prosegui en fer extractio de abilitadors en la forma deslliberada per lo savi Concell de Cent als deu del corrent. Habilitadors: extracció.

DIJOUS a XXVIIJ de dit. — Dit dia se tingue concell de Cent lo qual desllibera que los s.rs Consallers antes de disgregarse lo present concell anomenen setze persones del savi concell de Cent ab igual numero de estaments juntament ab un notari les quals no sien insiculades a bossa de Consaller ni tant poch lo dit notari y votades encontinent per escrutini per lo present concell se haien aquells juntament ab lo dit notari y sens interventio alguna dels s.rs consallers se hayen de ajuntar dema despres de dinar en casa de la ciutat sens poderse disgregar fins a tant sia feta la habilitatio prestat primer jurament y hoida sentensia de excomunicatio ha effecte de habilitar per tot lo dia de dema les persones los aparexera poder concorrer a la extractio de novells consallers se fara lo die de s.t Andreu proxim votantles per escrutini repellint les quels aparexera no esser abtes per dit carrech en lo modo y forma los aparexera convenir de tal manera que no pugan concorrer en sort ni esser consellers y asso *pro hac vice tantum* y que los s.rs Consallers hajan dema a, mix dia haver insiculats tots los llochs faltan a insicular de Consellers y no haventho fet nos pugan insicular los quals passat lo dit termini, y en lo de traurer lo die de s.t Andreu proxim les persones del savi concell de Cent y quin numero han de ser deslliberen perso que sia tornat y reduit a la forma antiga y que puguin concorrer sort *pro hac vice tantum* axi los sobra numeraris com los que acaban lo present any y que dita setzena haya de abilitar les sis bossas de Consellers de les quals se han de extraurer sis consallers lo dia de s.t Andreu proxim y tingan facultat com lo present concell lals dona de poder fer confesors per dita habilitatio. Junta d'Habilitadors: nominació.

E, en continent en execucio de dita deslliberatio los s.rs Consallers feren nominatio de les setze persones si y comforma esta continuat en la ma corrent sotz dita jornada (1).

---

(1) Les setze persones nomenades pera constituhir la Junta d'habilitadors en la extracció de novells Consellers, foren les seguents: — lo Doctor Agusti Calvet — Mossen Francesch Marí, ciutadà — D. Enrich Sentmanat — D. Francesch Sorribes — Joan Bruguera, mercader — Lluís Claresvalls, mercader — Barthomeu Plà, mercader — Gaspar Salla, mercader — Pau Ferrer, droguer — Jerònim Vidal, apotecari — Epifani Therés, notari de Barcelona — Pau Oliver, candeler de cera — Gabriel Vergonsa, calceter — Esteve Burguès, guanter — Jacinto Squer, morraler — Francesch Mates, daguer; y en notari de dita Junta, Narcís Jerònim Lladó, notari de Barcelona. (*Deliberacions*, any 1641, fol. 378.)

Id.: jurament.

DIVENDRES a XXVIIIJ de dit.—Dit dia a la tarda se aiunta la setzena a la istansia del trentenari y prestaren jurament en ma y poder del s.r consaller ters y oiren sentensia de escomunicatio la qual los publica lo s.r Canonya Boldo official y vicari general del s.r bisba.

Consellers: extracció.

DISAPTA a, XXX de dit dia del glorios s.t Andreu apostol.—Dit dia se feu la extractio de novells consallers com se acostuma quiscun any per semblant jornada y aquella se feu ab la forma seguent: so es que los s.rs Consallers al mati a les vuit hores se ajuntaren en casa de la Ciutat baix en la istansia de trentenari y acompanyats ab sos promens sen anaran en la seu y entraren per lo portal de nostra s.a de la pietat y feren oratio en lo altar mayor devant la porta del presbiteri que esta a la part de la epistola: y despres de feta oratio sen baxaran baix en la capella de s.ta Eularia y los s.rs Consallers y promens feren oratio y se asentaren en uns banchs que alli y ha so es los s.rs Consallers a ma dreta a la part de la evangelia y los s.rs proms a la ma esquerra a la part de la epistola y un s.r Canonya de la dita Catredal digue la misa del s.t sperit: y per quant en dita misa y ha offertori los s.rs Consallers y promens tots en un temps feren un caragol mudantse los s.rs consallers de lloch so es anantsen los s.rs consallers despres de haver saludat lo altar y als s.rs Consallers y promens so es lo cap junt lo altar y los demes s.rs Consellers per son orda y lo mateix feren los s.rs proms y despres lo s.r Consaller en cap saluda lo altar y los s.rs consallers y promens y isque devant dit altar y fent tres reverensies ana, a, offerir y despres sen torna en derrera fent altras tres reverentias y saluda los s.rs consallers y promens y sen torna al mateix lloch de hont era axit y ab la matexa cerimonia isque lo prom mes antich y feu lo mateix y despres feren lo mateix los demes consallers y promens: y acabada dita serimonia los s.rs Consallers y promens desferen lo caragol tots en un temps y sen tornaren quiscu en son lloch y un capella que asistia en la misa vestit ab son sobra pellis y una tovallola de tafeta carmasi en lo coll porta la pau al s.r consaller en cap y al prom mes antich y lo s.r Consaller en cap dona la pau als demes s.rs Consallers sos companys y lo s.r prom mes antich als demes proms sos companys: y acabada la misa los s.rs Consallers prengue quiscu son prom y rodaran lo altar de la gloriosa s.ta entrant per la part de la evangelia y isqueren per la part de la epistola

y feren reverentia al altar y sen muntaran fent reverensia al altar maior y sen anaran per lo mateix cami eran vinguts en casa de la Ciutat y sen muntaren dalt en la istansia de Concell de cent ahont la primera cosa tingueren trentenari per pasar alguns officis de gratia, ajuntas lo concell de Cent y per lo s.r Conseller en cap fou proposat ab veu sua y de voluntat dels demes s.rs Concellers com quiscun any per semblant dia se acostuma de fer la extractio de novells consellers obrers y consell de Cent y que axi sels proposava sis feria dita extractio y lo savi Concell de cent per sindicat se resolgue se fes: y encontinent se tragueren les boses is prosegui a la extractio de nous consallers y foren extrets los seguents

Galceran Nebot ciuteda cap
Ramon Romeu Ciuteda segon
Alvaro Antoni Boser donsell ters
Honofre Palau mercader quart
Juan Hieronym Talavera notari de Barcelona quint
Andreu Saurina passamaner sise

OBRERS

Miquel Vilanera d.r en medicina
Francesch Fons mercader

Notas que est any 1641 se comensa a fer la extractio de cise consaller.

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

DESEMBRE.

DIUMENGE al primer de desembra 1641. — Dit dia no juraren los nous consallers per ser feriat. Consellers: no juran en aquest dia per esser feriat.

DILLUNS a IJ de dit. — En aquest die demati a les nou horas vingueren en casa de la Ciutat Tot primer los obrers vells y despres vingueren los obrers nous los quals se asentaren los obrers vells a la part dreta inmediadament dels s.rs concellers y los obrers nous a la part esquerra tambe inmediadament dels s.rs Concellers al altra cap: y al cap de un rato arribaran los s.rs Id. y Obrers: jurament.

consallers nous y vells per orda so es lo s.^{r} consaller quint vell ana a sercar lo s.^{r} consaller sise nou extret ana a, masquerra de dit s.^{r} Consaller sise y arribats en casa de la Ciutat dit s.^{r} consaller quint vell dexa en casa de la Ciutat dit s.^{r} consaller cisse y ana a companyar lo s.^{r} conceller quint y ab la matexa forma arribaran en casa de la Ciutat y los demes s.^{rs} consallers vingueren per son orda acompanyats cada hu del Consaller vell li tocava y tots asentats en la istansia de trentenari per son orda tingueren algun rahonament y despres se alsaran per anar a la seu y cada consaller nou prengue son Consaller vell a la masquerra en forma de proms y los s.^{rs} obres vells a ma dreta dels obrers nous y ab aquesta graduatio anaren en la seu y entraren per lo portal de nostra s.^{a} de la pietat y feren oratio al altar maior y despres sen baxaran en la capella de la gloriosa s.^{ta} Eularia y los s.^{rs} Consallers [nous] se posaren en un banch a la ma dreta y a la part de la evangelia y los s.^{rs} Concellers vells a la ma esquerra a la part de la epistola y ab la matexa conformitat estigueren asentats los s.^{rs} obrers so es los obrers vells al costat dels s.^{rs} Consallers nous y los s.^{rs} obrers nous al costat dels s.^{rs} Consallers vells: y comensaren la misa del s.^{t} sperit la qual digue un s.^{r} Canonge de dita catredal y al offertori los s.^{rs} Consallers nous y vells y los obrers vells y nous anaren al offertori comensant lo s.^{r} conceller nou y despres lo s.^{r} Consaller vell y ab lo mateix orda se feu dels demes s.^{rs} Concellers: y despres anaran los s.^{rs} obrers vells y despres los s.^{rs} obrers nous interpollatim y un capella que asistía en dita capella ab son sobra pellis ab una tovallola carmasina porta la pau al s.^{r} consaller en cap nou y despres al s.^{r} consaller en cap vell y los dits s.^{rs} Consallers en cap nou y vell la donaren als demes: acabada la missa rodaren per darrera lo altar de la gloriosa s.^{ta} comensant per la part de la evangelia y isqueren per la part de la epistola y fent acatament al altar sen puijaran y (a) fer acatament al altar maior y sen tornaran per lo mateix cami en casa de la Ciutat y dits s.^{rs} Consallers y obrers nous y vells se asentaren ab la matexa forma estaven asentats ans de anarsen y prestaren lo jurament acostumat y lo s.^{r} Canonya Boldo official y vicari general del s.^{r} bisba los publica la sentensia de escomunicatio y absolgue *a censuris* los s.^{rs} Consallers vells lo qual stigue asentat entre cap y ters y los advocats mercader Rational y scriva Rational tambe juraren y jurat que agueren

los s.rs obrers nous se mudaren de lloch asentantse los obres vells a la ma esquerra y los obrers nous a la ma dreta y totom buida del aposento restant sols los s.rs concellers y obrers nous y vells: y al cap de un rato los s.rs Consallers vells y obrers nous y vells sen isqueren restant los s.rs Consallers nous tots sols.

Notas que lo s.r consaller cise no ana a la seu per no tenir company.

Primer Concell de Cent: juraments.

Dit dia a la tarda se tingue concell de Cent y per ser lo primer consell lo s.r Veguer, consallers, balla de Barcelona y los proms del savi Concell de cent y demes officials prestaren los solits juraments estant asentats so es lo s.r Veguer a ma dreta del s.r Conceller en cap y entre quint y sise dels s.rs concellers lo s.r balla: y jurat que hagueren sen anaren de dit consell: y acabat dits juraments dona avis lo s.r de Argenson com era aqui y que demanava llicensia per entrar la qual en lo punt se li fou concedida y acompanyat de alguns cavalles y ciutedans y mercaders y alguns officials de la present casa entra en la istansia de Concell de cent y se asenta en lo mix del prom mes antich qui era lo cap de dit Consell y lo prom segon y asentat que fonch se alsa y de peus esplica de paraula los advertiments portava a dit savi concell de Cent aserca la materia de ques tractava: y acabat que hague son rahonament lo s.r consaller en cap li respongue que lo savi consell miraria dit negosi y pendria la resolutio que mes convindria al servei de Deu de sa mag.t Cristianisima y benefici desta ciutat y provincia. E, encontinent lo s.r de Argenson sen ana ab lo mateix acompanyament era entra[t] acompanyantlo fins a la porta del cancell del cap de la escala: y sobre dit feu (fet) lo savi concell de cent y prengue la conclusio que esta insertada ab la ma corrent de la scrivania maior sotz dita jornada (1).

Campanya del Rosselló: lo Concell delibera 2000 ℔ pera socors dels soldats catalans y allistar una lleva de 150 mosqueters.

---

(1) Lo exposat per Mr. d'Argençon al Consistori de Cent Jurats, fou: — « que en conformitat del ques representà en lo ultim Concell passat per son medi acerca del estat de les cosas de Rossello que perço ara li havia paregut tornarho a confirmar y ferne memoria al present Concell: y que en esta consequentia donave avis que lo sr. virrey Marques de Brezè assistie en Rossello ab suficient numero de Cavallería y Infantería francesa y Cathalana pera opposarse al enemich y impedirli lo socorro que enten fer y donar a la plassa de Perpinya: Empero que per esser la major part de la gent Cathalana qui assisteix en Rosello personas de sometent als quals encara que lo sr. Virrey los socorre ab pa de munitio a costas del Rey nostre senyor: Empero que no tenint algun socorro congruo de algun sou fixo y suficient pera sustentarse serà molt contingent disgregarse la major part de la gent del dit sometent, y faltar la assistentia deguda a las armas de allà en oppositio del enemich: y que axi apar que la pre-

Visita dels nous Consellers al Sr. Bisbe.

DIMARS a IIJ de dit. — Dit dia a les onsoras de matinada los s.rs Consallers en forma de ciutat ab las insignias consulars anaran a visitar lo s.r bisba de Barcelona y dit s.r bisba isque arrebrer dits s.rs Consallers al cap de la escala y fetes les degudes cortesies sen entraren en una sala de dit palau que trau finestra al pati de dit palatio a la part de la plassa nova y alli se asentaren ab sas cadiras de repos per son orda y lo s.r bisba a ma dreta de dit s.r Consaller en cap: y lo s.r consaller en cap comensa a fer son rahonament offerint al s.r bisba per part desta ciutat en totas ocasions servir, a, sa ex.ia en tot lo quels sia posibla y sa ex.ia los vulla manar y molts altres rahonaments se tingueren: y lo ex.m s.r bisba despres de haver donat als s.rs consallers lo parabien de la extraccio respongue ab molt agraiment y carisies la honrra y merse li avia fet sa senyoria ab la visita offerintse ab moltas veras servir a la Ciutat en tot lo posible: e, acabat dit rahonament se alsaren y lo s.r bisbe acompanya dits s.rs Consallers fins al cap de la escala is despediren de dit s.r bisba.

Concell de cent pêl negoci del Batalló.

DIJOUS a V. de dit. — Dit dia se tingue concell de cent a la tarda acerca del negoci del batallo conforme es de veurer en la ma corrent çots dita iornada a la qual se refer (1).

Festa de St. Nicolau en St. Francesch.

DIVENDRES a VJ de dit. — Dit die los S.ors Concellers anaren en lo monestir de S.t Francesch per la festa del glorios S.t Nicolau: y arribats en dita Isglesia isqueren los majorals de la confraria del glorios S.t Nicolau y acompanyaren los dits

---

Enviar diners a Rosselló per pagar gent de sometent.

sent ciutat deu fer algun esfors en esta part, attes majorment que del bon exit de aquest succes ha de redundar molt gran quietut a esta Provintia: y que no res menys per aquest mateix fi tantbe serie de gran importantia que se envias gent pagada pera que desta manera la assistentia militar tindria allà major satisfactio. Y despres de hoit aquest rahonament y haver respost lo sr. Conseller en cap à sa S.a Illma. ab la estimatio y comediment deguts y despres de essersen anat fora del Concell lo sr. de Argenson lo dit sr. conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes ss. consellers sos companys donà tot lo demunt dit per propositio pera que lo present Concell hi delibere com aparega mes convenir. = E lo dit Concell feu la deliberacio y conclusio seguent Que los ss. Consellers de compte de guerra envien promptament dos milia lliures a Rosello les quals servescan per lo socorro de coranta dies de sinch cents soldats cathalans dels ques troben alli y que aquelles acompanyen y comboyen los soldats desta Ciutat ques troban en Barcelona, y que promptament se fasse leva de Cent y vint soldats mosqueters dels quals se envie al tertio de la Ciutat que es en la campanya de Terragona consemblant numero qual anirà a comboyar dita moneda y los que restaran de dits Cent y vint soldats mosqueters vajen tantbe a Rosello y perso se publiquen dema de mati crides ys toquen atambors en la forma acostumada y se arbore bandera en casa de la ciutat cometent lo present concell als ss. Consellers y 24.na de guerra la effectuatio de aquesta leva ab plenitut de poder y sens referiment algu, y que de aquesta deliberatio donen notitia los ss. concellers al senyor de Argenson y scriguen a sa Exia. com millor aparexera convenir. — II.M ℌ ℌ. » — (*Deliberacions*, any 1642, fols. 8 gt. a 9 gt.)

(1) V. l'*Apèndix* IX.

S.ors Concellers dendel portal major de dita Isglesia fins al presbiteri del altar major y feren oracio y se alsaren y se asentaren ab las cadiras de vellut carmesi que per dit effecte se eren portades de la [Casa de la] Ciutat ab sos cuxins devant del mateix, ahont acistiren tot lo offici y sermo: y al donar de la pau la dona lo diaca al S.or Conceller en cap, y lo S.or Conceller en cap la dona als demes com es de costum: y acabat lo ofici sen tornaren ab la matexa forma.

DIUMENYA a VIIJ de dit. — Dit dia a la tarda se tingue concell de Cent acerca del iurament del S.or Virrey y sobre la resolucio se prengue en ell fou desliberat que dita desliberatio fos feta a saber als S.ors Deputats: y per dit effecte fonch anomanat lo S.or Hieronim Caldes donsell y Joseph Miquel Quintana ciutada honrrat de Barcelona com es de veurer en la ma corrent çots dita iornada (2).

Concell de Cent en materia del jurament del Virrey.

DILLUNS a VIIIJ. — Dit dia se feu la festa de nostra S.a de la Conceptio per serse trobada en diumenge y en aqueix dia los S.ors Concellers se ajuntaren en lo porxo de S.t Jaume acompanyats de sos proms y se asentaren en los banchs de vellut carmesi de la Ciutat que alli estaven gradatim per sos ordes com es costum: y ajuntats que tots foren se alsaren y acompanyats de la musica sen anaren en la Seu anantsen per la Llibretaria devant la preso Plaça del Rey, Palau real y de la Inquisitio y entraren per lo portal major de dita seu y passaren per mig del cor y muntaren en lo presbiteri per la part de la Epistola y travesaren lo Presbiteri saludant lo altar major a la part del evangeli y se asentaren en lo banch que alli hi te la Ciutat cubert de un vellut carmesi. Y lo S.or Bisbe de Barcelona digue de Pontifical: y a la que fou al ofertori y asentat lo S.or Bisbe en sa cadira devant dit altar major lo s.or Conceller en cap acompenyat de son prom isqueren devant del Presbiteri y feren acatament al altar major y saludaren lo dit altar, y lo s.or Conceller en cap sen torna a la part del evangeli es posa iunt al angel que en dita part y ha y lo S.or Prom sen passa a la part de la Epistola posantse enfrente del S.or Conceller en cap. Y lo mateix feren los demes S.ors Concellers ab sos promens per son orde: y acabada que fou esta cerimonia lo S.or Conceller en cap saluda lo altar major, los S.ors Concellers y los S.ors Promens y isque

Festa de Nra. Senyora de la Concepció en la Seu.

(2) V. l'*Apèndix* X.

devant del Presbiteri y fent tres revarenties basa la ma al Sor Bisbe, y tornantsen en darrera fent dos revarenties saluda los S.^{ors} Concellers y despres los S.^{ors} Proms y sen torna al mateix puesto de hont era exit: y lo Sor Prom mes antich tambe saluda lo altar major, los S.^{ors} Concellers y los S.^{ors} Proms y isque devant del presbiteri y ab les tres revarenties acostumades basa la ma al S.^{or} bisbe y despres sen torna en derrera fent dos revarenties y despres saluda los S.^{ors} Concellers y Promens y sen torna al mateix puesto de hont era exit. E ab la matexa forma ho feren los demes S.^{ors} Concellers y Proms: y acabada que fou dita serimonia lo Sor Conceller en cap, y lo Sor Prom mes antich isqueren tots en un temps devant del Presbiteri y sen pasaren tots a la part del evangeli y lo mateix feren los demes s.^{ors} Concellers y Proms y se asentaren en lo mateix banch ahont estaven ab la matexa forma. E acabat que fonch lo ofici y hague profeso y los S.^{ors} sis concellers gradatim per son orde portaren las varas del talam y los S.^{ors} sis Proms anavan devant de la Custodia ab las varas y Coronas de llorer havia donat la confraria de nostra S.^{a}. Acabada que fou dita profeso los S.^{ors} Concellers y Proms se asentaren en lo mateix banch aguardant que lo Sor Bisbe estigues despullat de las vestiduras sacerdotals y despullat que fou los S.^{ors} Concellers se alsaren y lo Sor Conceller sise se posa devant acompanyat de dos Proms ço es lo hu al corn de ma esquerra y la altre en lo mig: Y los demes S.^{ors} Concellers per son orde ab son prom quiscu y lo Sor Conceller en cap se posa a ma esquerra del Sor Bisbe y ab aquexa forma anaren a la Capella de nostra S.^{a} de la Conceptio ahont feren oratio y despres acompanyaren lo dit Sor Bisbe en son Palacio fins al peu de la escala ahont se despediren de dit Sor Bisbe y sen anaren acompanyats de la musica fins a St Jaume ahont dits S.^{ors} Concellers se dividiren com es costum.

Sobre'l jurament del Virrey: embaxada als Diputats.

DIMARS a X de dit. — Dit dia lo s.^{r} Hieronym Calders donsell y Joseph Miquel Quintana Ciuteda honrrat de Barcelona referiren als s.^{rs} Consallers com per orda de sa s.^{a} eran anats ab una enbaxada de paraula al[s] molt Ill.^{es} s.^{rs} diputats fentlos a saber la deslliberatio avia pres lo savi consell de Cent acerca lo jurament del s.^{r} Virrey y respongueren dits s.^{rs} diputats a dita enbaxada que estimaven molt la merse los s.^{rs} Consallers los feien en ferlos sebidors de dita deslliberatio y que aiuntarian la trentasisena perha tractar de dit negosi y que ab la matexa

conformitat del ques deslliberaria ne farian sebidors a sa senyoria.

DIVENDRES a XIIJ de dit dia de s.ta Llucia. — Dit dia concell de cent ordinari se tingue a la tarda per fer extractio de mustasaf pesadors de mustasaf administradors de les plases y altres officis com es costum en semblant jornada y foren extrets los seguents

Mostaçaf, Administrador de les places y altres oficis: extracció.

TERNA DE MOSTASAF

Rafel Bonaventura de Gualbes militar
Phelip Llorens ciuteda
Micer Miquel Carreres menor.

E, treta dita terna foren posats los tres en sort per la electio de mostasaf y fonch extret dit Rafel Bonaventura de Gualbes militar y perso lo mostasaf es dit Rafel Bonaventura de Gualbes.

De la bossa de pesadors de mostasaf foren extrets los seguents

Miquel Gaudens peller
Gabriel Homs masip de Ribera
Bernat Vidrenes tapiner
y Joan Roget merser.

E, de la bosa de Administradors de les plases foren extrets los seguents

Francesch Joan de Vergos militar
Bernabe Cabanyas candaler de cera per ser portaler no pogue y fonch extret
Miquel Mora Ciuteda

E, los dos abils per la electio de administradors de les plases foren posats en sort y fonch extret

Francesch Joan de Vergos militar y per conseguent administrador de les plases.

E, de la bossa de sota administrador fonch extret Joan Dols esparter y per ser mort fonch extret Francesch Brianso pintor.

E, de la bossa de Conseller en Regonexedor de monedas fonch extret micer Gaspar de Prat.

E, de la bossa de Consaller quart mercader en Regonexedor de monedas fonch extret Jaume Magrinya y per ser caxer del banch offici de vida y axi inhabil fonch extret Sebestia de Cormelles mercader: y per quant per lo sindich de la ciutat fonch proposat contra dit Sebastia de Cormelles extret en Regonexedor de monedas no poder obtenir dit offici per no haver vacat sino un any haventne de vacar tres com per part del sindich es stat proposat y essent present dit Sebastia de Cormelles en dit concell y havent deduhit per sa part lo que li ha aparegut y exit fora precehint propositio dels s.rs Consellers en est fet lo dit concell feu la deslliberatio y conclusio seguent Que se stigue com lo present Concell esta a la dispositio del privilegi del serenissim Rey don Ferrandô y a la deslliberatio del savi concell de Cent en orde de a[qu]ell feta a 13 de desembra *1614* y estant en aquells se fase extractio de altra mercader en Regonexedor de monedas en lloch de dit Sebastia de Cormelles extret en dit offici.

Y en execucio de dita desliberatio fonch de la bossa de Conseller quart mercader en Regonexedor de monedas per impediment de dit Sebastia de Cormelles fonch extret

Pau Bertran mercader

E, mes dit dia se feu extractio de altres officis comforma ès de veura en la scrivania maior en la ma corrent sotz dita jornada a la qual se refereix.

Fortí de Montjuich.

Diumenge a XV de dit.—Dit dia se tingue concell de cent aserca del fortin de Monioich comforma es de veura en la scrivania maior en la ma corrent sotz dita jornada a la qual se refer (1).

Galseran Nabot Conseller en Cap.

Id.: gestions de Mr. d'Argençon.

Dimars a XVIJ de dit. — Dit dia se tingue Consell de Cent demati aserca del fortin de Monioch (sic) en lo qual Consell vingue mosur de Argenson y obtinguda llicensia dels s.rs Consallers entra en la istansia de Consell de cent acompanyat de alguns Cavallers ciutedans y mercaders y officials de la present casa y se asenta en lo banch dels s.rs militars y ciutedans despres del

(1) V. l'*Apèndix* XI.

prom mes antich y despres se alsa y com es costum digue y referi al savi Concell de cent moltes coses conserments al fortin de Moiuich y acabat que hague son rahonament lo s.r consaller en cap li respongue que lo savi concell de cent avia hoit a sa senyoria Illustrissima y que axi si pendria la resolutio que mes convindria al servey [de] Deu nostre s.r de la mag.t cristianissima s.r nostra y benefici desta ciutat y dit s.r de Argenson se alsa y sen ana acompanyat de molt[s] cavalles ciutedans y mercaders y offitials de la casa fins la porta del cap de la escala y sobra dit fet lo savi consell de Cent y prengue la resolutio esta continuada en la ma corrent sotz dita jornada (1).

DIMECRAS a XVIIJ de dit. — Dit dia los s.rs Consallers al mati entre nou y deu anaran en lo monastir de s.t Agosti ahont se feu la festa de nostra s.a de Speransa en la qual Capella estava lo santisim sagrament patent y los s.rs consallers lo quart absent estigueren asentats en les cadires del cor, a la part de la epistola per venir de front de dita capella y de alli hoiren lo offici y cermo y lo diaca porta la pau al s.r Consaller en cap y lo s.r conseller la dona als demes s.rs consallers com es costum. Festa de Nra. Sra. de la Esperança en St. Agustí.

DIJOUS a, XVIIIJ. — Dit dia al mati entre onsa y dotza jura lo s.r Bonaventura de Gualbas mostasaf lo qual vingue en casa de la Ciutat acompanyat de molts cavallers y alguns eclesiastichs y los s.rs obrers per fer la graduatio com es costum is veura en lo llibre de graduacions que aporta lo scriva de les obres y feta dita graduasio anaran en la ballia y asentat lo s.r balla ab sa cadira y lo s.r consaller en cap a ma dreta en un banch y lo s.r consaller segon a masquerra y los demes s.rs Consallers per son orde en una banda y altra y ab la matexa forma los ecclesiastichs y cavallers de la graduasio lo s.r mustasaf presta sagrament y homenatge en ma y poder del s.r balla y acabada la serimonia sen tornaren en casa de la ciutat ab la matexa forma y se asentaren en la istansia de trentenari en sos banchs y dit s.r mostasaf presta lo solit jurament y despres juraren los pesados de dit s.r mostasaf com es costum. Mostaçaf: jurament.

Dit dia se tingue concell de Cent a la tarda aserca del negosi del batallo en lo qual lo s.r consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs Consallers lo quart absent digue y esplica al present concell com en execucio de la desliberatio Batalló provincial: apuntaments, resolució del Concell de Cent.

(1) V. l'*Apèndix* XII.

del savi Concell de cent de sinch del corrent los s.[rs] Consallers y trentadosena del batallo an premeditat los apuntaments fets en orde del batallo los quals foren llegits en dit concell y aquells estan insertats en la ma corrent sots dita jornada (1) los quals llegits lo dit concell feu la deslliberatio seguent Que lo vot que lo s.[r] consaller en cap ha de portar en los brasos sia lo paper que han censurat los s.[rs] Consallers y trentadosena llegit en lo present concell com dit Consell axi ho desllibera y que los s.[rs] Consallers sian servits donar notitia als s.[rs] diputats que lo present consell ha pres resolutio en la materia del batallo.

Id.: embaxada als Diputats.

DIVENDRES a XX de dit.—Dit dia lo s.[r] Hieronym Calders s.[r] de Santafe y lo s.[r] Joseph Massana Ciuteda referiren als s.[rs] Consallers com havian feta la enbaxada als molt Ill.[es] s.[rs] diputats per orda de sa senyoria en execucio de la deslliberatio feta per lo savi concell de Cent lo die de air que comtavem a 19 del corrent del que restaren los s.[rs] diputats molt agraits.

Gramalles dels Consellers. — Fortificacions.

DILLUNS a XXIIJ. de dit. — Dit dia se tingue concell de Cent absent lo s.[r] consaller quart per estar desganat aserca las gramallas dels s.[rs] Consallers y fortifications en lo qual si prengue la resolutio esta continuada en la ma corrent sotz dita jornada a la qual se refer (2).

Presos: visita general per los Consellers.

DIMARS a XXIIIJ de dit. — Dit dia los s.[rs] Consallers lo quart absent anaran a la preso a fer visita general dels presos van per comta del ordinari com es costum.

---

(1) V. l'*Apèndix* XIII.

(2) Los acorts presos per dita Assamblea, sobre les materies esmentades, obran per son respectiu orde en los fols. 23 gt. y 24 gt. del llibre de *Deliberacions* corresponent al any 1642, y son contengut es com segueix: — «Que en consideratio que los ss. consellers an fet les diligenties convenients pera la provisio de granes que per ses gramalles eran necessaries pera poder exir ab ellas consularment y anar y assistir en la festivitat de Nadal proxima y continuar lo portarles per lo temps que disposen les ordinations de la present casa y es cosa molt justa que assistescan com à pares de Republica a una festivitat tant gran y nols sie impediment no tenirles Que perso sie licit y permes à sa s.[a] continuar de portar las llobas negras que ara aportan axi en dita festivitat, com despres tots los dies que se offeriran fins tinguen la provisio de gran[e]s pera poder fer delles les gramalles acostumades, encarregant à sa s.[a] que pera obtenirlas posen las diligentias convenients y pera dar forma en lo sdevenidor a que peral degut temps tinguen los ss. Consellers qui per temps seran abtitut de poder exir en lo temps que disposen dites ordinations ab dites insignies de grana, Que perço los Ss. Consellers presents y los que per avant seran es à saber los presents per los sdevenidors ans de la fi de son any y en lo temps convenient à gastos de la present ciutat ques pugue hagen y degan fer la provisio de dites granes, Rellevant lo Magch. Clavari de la primera paga del salari dels ss. Consellers lo valor o preu de dites granes, com lo present Concell axi ho delibera y ordena.»

«Que sie comes com lo present Concell comet als Ss. consellers y 24na. de guerra lo fer fer les fortifications mes necessaries per la defensa y fortificatio de aquesta Ciutat que aparexeran mes convenir ab plenitut de poder y sens referiment algu, y de gastar en raho dellas de compte de guerra la quantitat de diner necessaria com lo present Concell axi ho delibera.»

DIMECRAS a XXV de dit dia de la nativitat del S.r — Dit dia los s.rs Consallers acompanyats de promens se ajuntaren en lo porxo de s.t Jaume y se asentaren en los banchs de vellut carmasi de la Ciutat lo quart absent per estar desganat y aiuntats que foren acompanyats de la musica sen anaran á la seu per los llochs acostumats y entraren per lo portal maior y a la que foren en lo cor encontraren la professo se volia fer per dita Isglesia y lo s.r bisba vestit de pontifical y los s.rs consallers y promens se posaren darrera del s.r bisba per son orda y acompanyaren la professo: acabada que fou sen muntaren los s.rs Consallers y proms al presbiteri y se asentaren en lo banch de vellut carmasi que la Ciutat y te a la part de la evangelia: lo s.r bisba digue de pontifical y aguei aias is feren ab la matexa solemnitat se feren lo dia de nostra s.a de la Consepsio, lo sotz diaca porta la pau als s.rs consallers com es costum en dita Catredal oiran lo offici y sermo y acabat que fou aguardaran que lo s.r bisba fos despullat de les vestes sacerdotals y los s.rs Consallers acompanyaran lo s.r bisba fins en son palatio baix al peu de la escala y alli se despediren de dit s.r bisba y sen anaran ab lo mateix acompanyament fins a S.t Jaume ahont se dividiren per anarsen en ses cases.

Nadal: festa en la Seu.

DIJOUS a XXVJ de dit Dia de s.t Esteve glorios. — Dit dia los s.rs Consallers segon y quart absents per estar desganats tingueren notitia que per pregaries de la guerra se tenia patent lo santisim sagrament en lo altar maior de la seu y axi dexaran los s.rs Consallers de anar en s.ta Caterina com es costum en semblant diada y axi anaran a la seu y acistiran alli tot lo offici y sermo asentats en lo banch de vellut carmasi de la Ciutat a la part de la evangelia: lo subdiaca porta la pau als s.rs Consallers com es costum en dita Catredal.

Festa de St. Esteve. — Pregaries per la guerra

DIVENDRES a XXVIJ de dit los s.rs consallers lo quart absent per estar desganat per no ser poguts anar lo die de s.t Steve en santa Caterina y anaran dit die y per ser lo santisim Sagrament patent estigueren asentats ab los banchs de vellut carmasi a la part de la evangelia ahont oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau al s.r consaller en cap y lo s.r consaller en cap la dona als demes s.rs consallers com es costum.

Exposició del Santissim Sagrament en Sta. Caterina.

DISAPTA a, XXVIIJ de dit los s.rs Consallers segon y quart absents per estar desganats a les deu horas demati acompanyats de officials de la casa anaran en la seu per lo carrer de Paradis

Festa dels Sts. Innocents en la Seu.

y entraren per lo portal que mira a la sala y feren oratio al altar maior aionollats en la escala qui munta al altar maior a la part de lavengelia y feta oratio se alseran (sic) y sen entraren dins la capella dels s.ts Ignocens y oiren misa y al offertori entraren la caxeta dels s.ts Innocens y adoraran dita Relliquia y despres dels s.rs Consallers la adoraren los officials y vergues y acabada la missa los s.rs Consallers ab lo mateix acompanyament y per lo mateix cami sen tornaren en casa de la ciutat.

Exposició del Santissim Sagrament en St. Francesch.

DIUMENGE a XXVIIIJ de dit. — Dit dia los s.rs consallers segon y quart absents al mati entre nou y deu anaran en s.t Francesch y per ser lo santisim sagrament patent estigueren asentats al presbiteri del altar maior ab los banchs de vellut carmasi a la part de la evangelia ahont oiren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau al s.r Consaller en cap y lo s.r Consaller en cap la d[on]a als demes s.rs Consallers y acabat lo offici y sermo sen tornaren.

DIMARS a XXXJ de dit.

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

M.DC.XLII

JANER

DIMECRAS al primer de Janer *1642*. — Dit dia los s.[rs] consallers lo quart absent per estar desganat se ajuntaren en casa del s.[r] consaller en cap a las nou horas de mati per anar en la parroquial Isglesia de s.[ta] Maria de la mar per ser dit dia festa maior de dita parroquia y a la que estigueren junts dits s.[rs] consallers arriba un Correu de Ostalrich despaxat per Francesch Joseph Fontana sindich de la present Ciutat y dona una carta al s.[r] Consaller en cap y dit s.[r] consaller la obrí en presentia dels demes s.[rs] Consallers y llegida dita [carta] contenia donant avis com lo ex.[m] s.[r] marques de Breze lo dilluns que comtavem a 30 del passat era arribat a la Junquera y avi[a] prestat tant lo jurament com, a, procurador de la mag.[t] Cristianissima s.[r] nostre com encara com ha llochtinent y capita general del present principat de Catelunya y comtats de Rosello y Cerdanya asistint en dit jurament lo sindich del general de Catelunya y lo sindich de la present ciutat donant les protestas sen portavan per dits juraments. Los s.[rs] consallers sen anaran en s.[ta] Maria y los s.[rs] obrers de dita parroquia isqueren a rebrer dits s.[rs] Consallers al portal maior de dita Isglesia y acompanyaran dits s.[rs] Consallers fins al presbiteri del altar mayor, los s.[rs] Consallers feren oratio en lo altar maior y se asentaren en las cadiras de vallut carmasi y coxins de la ciutat a la part de la evangeli y allí oiren lo offici y cermo y lo diaca dona la pau al s.[r] Consaller en cap y lo s.[r] consaller en cap als demes s.[rs] consallers y acabat lo offici ab la matexa forma sen tornaran en casa del s.[r] Consaller en cap ahont se ajuntaren ab una promenia de molt[s] Cavallers y ciutedans mercaders artistes y menestrals y lo s.[r] Consaller en cap en veu sua y de voluntat dels de-

Festa de Cap d'any en Sta. Maria de la Mar.

Llochtinent general: arribada a la Jonquera; jurament.

Demostracions d'alegria per la jura del Virrey.

mes s.rs Consallers sos companys notifica a dita promenia lo avistenian del jurament del s.r Virrei y que aparexia se havia de fer demostrasio de alegria de dita nova y axi los suplicaven fossen servits aconsellarlos lo que devian fer y dita promenia aconsellaren a dits s.rs Consallers que podian y devian en demostracio de semblant nova fer tirar las pessas dels baluart[s] de llevant y mityorn y de les torres altes perque dexa manera ne tingues notitia tota la ciutat E, los dits s.rs Consallers inseguint lo consell de dita promenia a les tres horas de la tarda manaren tirar las pesas de dits baluarts y torres.

Carta del Marquès de Brezé. — Id. del Síndich de la ciutat.

DIJOUS a IJ de dit. — Dit dia a la tarda se tingue concell de Cent en lo quall lo s.r consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs consallers lo quart absent per estar desganat explica en lo present consell com havian rebut una Carta del ex.m s.r marques de Breze aportada por lo s.r Hieronym de Gaver Clavari y altra carta de Francesch Joseph Fontana sindich de la present Ciutat enviada per propri les quals foren llegides en lo present consell y estan cusidas en lo present diatari (1) a les quals se referex y finalment fonch llegida en dit Consell altre carta del s.or de Argenson de la qual fonch donat per prepositio un capitol del thenor seguent. «Tambe ha tingut avis sa Ex.ia de que venan set Galeras de França per guardar estas costas de Cathalunya ab una squadra de altres tants o mes vexells que seran asi molt prest V.s me faran merce ques done un bon assiento al que se haura de fer ab la salut considerant son Galeras de sa magestat y que venen per nostra defensa». Totes les quals cartes llegides los S.ors Concellers las donaren per propositio perque dit Consell desliberas lo fahedor. E per dit consell fonch desliberat que en orde a la salut se haura de fer a las Galeras y vaxells diu dit S.or de Argenson ab sa carta an de venir a estas costas per la defensa dellas que perço esta salut se fassa en lo mateix modo se feya ab las del Rey de Castella.

Avís de la vinguda d'una esquadra de França: saluts de la ciutat.

Agent de la ciutat en la cort de França: lo Concell de Cent faculta als Concellers pera nomenarlo.

E apres fonch axi mateix proposat si aparexaria al savi concell de Cent que los S.ors Concellers anomenassen y constituhissen agent de la Ciutat en la cort del Rey Christianissim que Deu guarde.

E lo dit concell deslibera que en consideracio que la present Ciutat en totas ocasions ha tingut agent en la cort del Rey de

(1) V. l'*Apèndix* XIV.

Castella per los negocis y afers della y es iust que axi mateix la (lo) tinga esta Ciutat en la cort de Sa Mag.^{d} christianissima que perço los S.^{ors} Concellers tingan facultat y potestat com lo present consell las done de anomenar un agent en dita cort de Sa Mag.^{d} Christianissima (que Deu guarde) ab lo salari se acostumave de donar a don Joan Pau Garau quiu here en la cort del Rey de Castella.

Festa dels Sts. Reys d'Orient en la parroquia del Pi.

DILLUNS a VJ.—Dit die los S.^{ors} Concellers lo quart absent per estar desganat se ajuntaren al mati en casa del Sor Conceller segon y de alli partiren tots iunts y anaren en la parroquial Isglesia de nostre S.^{a} del Pi de la present Ciutat per fer la festa dels Sts Reys de orient festa major de dita parroquia, y los S.^{ors} obrers de aquella isqueren a rebre dits S.^{ors} Concellers al portal major de dita Isglesia y ab dit acompanyament passaren per mig del cor y muntaren al presbiteri del altar major entrant per lo portal quey ha a la part de la Epistola y saludant lo altar major sen passaren a la part del Evangeli y feta primer oratio se alsaren y se assentaren ab ses cadires de vellut carmesi ab sos cuxins devant del mateix que la Ciutat hi tenia ahont oiren lo ofici y sermo y lo diaca porta la pau al Sor Conceller en cap y lo Sor Conceller en cap la dona als demes S.^{ors} Concellers y acabat que fonch lo ofici los S.^{ors} obres muntaren en lo presbiteri y acompanyaren als s.^{ors} Concellers fins al portal major de dita Isglesia ab la forma que heren entrats.

Agent de la ciutat en la cort de França: nominació de Isidor Pujolar y de Graell.

E dit die los S.^{ors} Concellers tots sis ajuntats en exequutio de la desliberatio feta en lo savi Concell de cent a dos del corrent anomenaren en agent de la present Ciutat per la cort de sa Mag.^{d} christianissima la persona de Isidoro Pujolar y de Graell ciutada de Barcelona ab salari de cent y vint lliures cada any durant empero la mera y libera voluntat del savi concell de Cent.

Festa y professó de St. Ramon de Penyafort.

DIMARS, a, VIJ. — Dit dia festa del glorios St Ramon los S.^{ors} Concellers lo quart absent per estar desganat demati a las nou hores acompanyats de sos Proms se ajuntaren en lo Porxo de St Jaume y se asentaren en un padris quey ha a la part de la font ahont hi avia un drap de ras y iuntats que foren Pere Mallol notari acompanyat de Joan Rondo ajudant de Scriva rational y Francesch Busquets notari publich real isque de la casa de la present Ciutat ab lo Standart del glorios St Ramon acompanyat de la musica de la Ciutat, y arrivat que fou dalt en lo

Porxó de St Jaume los S.[ors] Concellers se alsaren y la musica se posa devant y lo Standart devant los S.[ors] Concellers y anaren per la Llibretaria plassa del Rey y devant de la Inquisitio y entraren per lo Portal major de dita Cathedral y passaren per lo mig del cor y muntaren en lo Presbiteri per la porta de la part de la epistola y travesaren lo Presbiteri fent acatament al altar major y sen passaren a la part del evangeli y feta que van aver oratio se alsaren y se asentaren en lo banch de vellut carmesi que alli hi te la ciutat Comensada que van aver la professo se alsaren y lo prom mes antich prengue lo Standart del Glorios S.[t] Ramon acompanyat de tres promens ab ses vares; y los S.[ors] Concellers iuntament ab un prom prengueren les vares del Talam per son orde lo Sor Bisbe de Barcelona anava en lo gremial y ab aquexa forma ana la professo fins en Sta Catherina y los pares de Sta Catherina ab creu alta isqueren a rebre dita Professo fins al Portal del pati que mira a las Semoleras y entraren en la Isglesia de Sta Catherina ço es los capellans a ma dreta y los frares a ma esquerra y arribats que foren en lo Presbiteri del altar major de dita Isglesia feren oracio en lo altar major Y lo Sor Bisbe se isque del gremial y sen ana a la part de hont eren los S.[ors] Concellers y se asenta ab sa cadira a la ma dreta del Sor Conceller en cap estant asentats lo S.[or] Bisbe y concellers a la part del evangeli tots ab ses cadires y cuxins E los proms estigueren asentats ab los banchs de vellut carmesi de hont oiren lo ofici y sermo. Lo diaca porta la pau al S.[or] Bisbe y lo Sor Bisbe la dona al Sor Conceller en cap y lo Sor Conceller en cap als demes S.[ors] Concellers y Promens. Acabat que fou lo ofici sen torna la professo ab la matexa forma y ere anada fins a la seu y arribada que fou a la Seu lo scriva rational torna a pendre lo Pendo yl porta fins a la plaça de St Jaume y de aqui acompanyat de la musica fins en casa de la Ciutat com es costum.

Carta del Llochtinent Marquès de Brezé.

DIMECRAS a VIIJ de dit. — Dit die a la tarda se tingue consell de cent en lo qual lo Sr Conseller en cap de en veu sua y de voluntat dels demes Srs Consellers sos companys lo quart absent Digue y explica al dit Consell que sa S.[a] avia rabut de sa ex.[a] lo S.[r] mariscal de Brese lloch tinent y Capita General per sa magestat Cristianisima que Deu guarde una Carta dirigida als s.[rs] Consellers y savi Consell de cent la qual per lo Sagretari en ell fou llegida y es del thenor seguent

«Molt Ill.e S.r

Lo die de hair a la nit parti de aquesta Ciutat per al lloch de la Jonquera aont aribi a la matinada y presti los juraments en nom de sa magestat y com a son lloch tinent y Capita General ab contento universal de tot lo poble ab que me par estich naturalizat en Cathalunya y poden V. S. estar certs que estare attentissim al beneffici y conservatio del Principat y a la observansa de sas constitutions Privilegis y libertats y en particular a la dels consedits a eixa Ciutat per ser estats V. S. los que han haportat lo pes y lo timo en aquestas turbolentias y an salvada la Provintia a costa de sa sanch y hazienda y que tindre sempre la mira al benefici de aqueixa Ciutat: servant tota correspondentia ab V. S. en qualsevol ocasio. Y perque hara en los Principis no falta la administratio de la Justitia per no poder de prompte provehirse tots los officials, he resolt ordenar a tots los veguers y demes officials de Justitia continuen administrarla en nom de sa Mag.t ab lo mateix numero de officials que la administravan quant aquesta Provincia gosave de la quietut en la forma que disposan las Constitutions. Estimare molt a V. S. sien servits en aquexa Ciutat obrar per sa part pera que se administre ab tota rectitut donant la asistentia necessaria en cas sie menester y que cregan de mi que mon major desig es veurer deslliurat aquest Principat dels enemichs y que per ma part vull obrar en tot lo quem sie posible exposantme a qualsevols perills pera alcansaro: lo S.r de Argenson partira dins pochs dies ab institutio (instrucció) de ma intentio pera las cosas de aquexa Ciutat. Guarde Deu a V. S. de Elna a 31 de desembre 1641 = Le Mariscal de Breze.»

Festa de St. Policarp conmemorativa de la Batalla de Montjuich: institució a instancia dels Obrers de la parroquia del Pi.

Y axi mateix fou donat per los obres de la Isglesia de nostra S.a del Pi un Paper ques llegi en dit consell lo qual esta cusit originalment en lo present diatari al qual se refereix (1).

E lo dit Consell aserca dit paper feu la deliberatio seguent:

Que en consideratio que lo die de vint y sis de Janer del any *1641* que fou nostre S.r servit deslliurar a esta Ciutat de la oppresio dels castellans que ab numero de mes de vuyt milia infants y ab animo denodat invediren la montanya de Monjuich pe-

(1) No existint dita inserta en *Dietari*, ha tingut de copiarse del llibre de *Deliberacions* del any 1642, en los fols. 33 gt. y 34 del qual apareix transcrita. — V. l'*Apèndix* XV.

ra ferse s.[rs] de aquella fortalesa en lo qual die era festa del Beneventurat s.[t] Policarpo capella del qual s.[t] es en la Iglesia de nostra S.[a] del Pi de la present ciutat y de aquella parrochia es molta part de la dita montanya volent perso demostrarse aquesta Ciutat al Glorios sant que es ben çert intercedi (ab Deu nostre Senyor) per esta Ciutat en aquell conflicte que perço se suplique al s.[or] Bisbe de Barcelona sie servit demanar se fase festa manada tots anys lo Die de St Policarpo y que vagen lo[s] Srs Consellers presents y sdevenidors tots anys a dita festivitat ab lo modo y forma van a St Roch y que lo die antes manen enviar a la Isglesia de[l] Pi ahont sa fara dita festa *24* ciris de mitja lliura de cera blanca pera que cremen tot lo dia en lo altar de dit sant y que al mestre de la capella y orgue se li sien donades sis lliures y anomenar predicador donantli vint y sinch reals de caritat y pera que ab major regosijo se celebre en dita Iglesia dita festivitat se hajan de dar a gastos de la present Ciutat un sou mes de distributio a cada capella dels que asistiran al offici y que de aquesta deliberatio manan dar notisia los Srs Consellers als obres de aquella Isglesia per medi del Sindich de la present Ciutat.

Escrivania de la Batllía general.

E mes avant en dit Consell se tracta de la scrivania major de la ballia general y en ell se prengue la resolutio esta continuada en la ma corrent sots dita jornada.

Visita: petició de privilegi pera la execució de les sentencies.

Y finalment fonch tractat en dit Consell lo traurer officials de la visita pera visitar los Srs Consellers dels anys passats *1640* y *1641*. y officials de aquells anys attes que per deslliberatio del savi consell de cent fonch suspesa la dita visita feta a trenta de Janer *1641* per las causas contengudes en aquella y pera que alcansen lo fruit ques desiya de dita visita que perso lo[s] Srs Consellers escriguen a sa ex.[a] sie servit consedir Privilegi ha esta Ciutat de que las sententias proferidas en dita visita sian prestita cautione executadas non obstante quaqunque appellatione com lo present consell axi o ha deslliberat.

Id.: extracció d'oficials.

E apres en virtut de dit Privilegi y en executio de dita desliberatio fonch prosehit en fer extractio de officials de dita visita fahedora e foren extrets los seguents

De la bossa dels Jutges de Taula y Savis en dret
fonc extret en assesor de dita Visita

Miser Narsis Paralta

Y en advocat viscal (sic) de la matexa Bosa per dita Visita fonch extret

Miser Miquel Cellers

E de la Bosa de escriva major y arxiver fonch extret en escriva major de dita visita

Miquel Serra notari publich de Barcelona

E de la Bossa de ajudant de scriva major per dita visita en fiscal de aquella fonch extret

Miquel Mora notari publich de Barcelona.

DIVENDRES a X de dit. — Dit dia a la tarda se tingue Consell de cent per les causes y rahons qui stan continuades en la ma corrent sots dita jornada a la qual se rafareix. Concell de Cent.

DIUMENGE a XIJ de dit. — Dit dia los S.rs Consallers lo segon y quart absents per estar desganats se hajuntaren al mati a las nou hores en casa del s.r consaller ters y de alli junts anaren en lo monastir de S.t Agusti pera visitar aquella Santa Isglesia comforme ho dispose lo serimonial e lo Pare Prior y altres religiosos isqueren a rebrer dits S.rs Consellers al Portal major de dita Isglesia fent los S.rs Consellers un bordo posantse a ma dreta y los Pares a ma asquer[r]a y ab aquexa forma ar[r]ibaren en lo altar major, e, feta que van haver oratio al altar major se asentaren ab las cadiras de vallut carmasi que estaven a la part de la avangelia ab sos coxins davant del mateix haont ohiren lo offici y sermo y lo diaca porta la pau al S.r conseller en cap y lo s.r Consaller en cap la dona als dames S.rs Consellers y acabat dit offici sen tornaren ab la mateixa forma. Visita al monastir de St. Agustí.

E dit dia a la tarda los S.rs Consallers segon y quart absents per estar desganats anaren al monestir dels angels de la present Ciutat per ferse en ex dia la profeso del *ninyo Perdido* y los S.rs obres de dita Isglesia isqueren a rebrer dits S.rs Consellers al portal major de dita Isglesia y ar[r]ibaren al Presbiteri del altar major de aquella y feta oratio primer a dit altar se asentaren en las cadiras y coxins de vallut carmasi a la part de la avangelia agordant se comansas la Profeso y comensada se alsaren is posaren en lo talem en sus puestos y anaren en dita Professo y tornats que foren en dita Isglesia y acabada dita Professo ab la Professó del *Niño perdido* en lo monastir dels Angels.

mateixa forma acompanyats per dits S.rs Obres fins al portal major de dita Isglesia sen tornaren.

Nota que per ser vespre manaren los S.rs Consallers se portasen sis atxes per acompanyar dita Custodia.

Pregaries per la guerra: aniversari general en la Seu y en totes les parroquies y monastirs.

DIMARS a XIIIJ de dit. — Dit dia los S.rs Consallers al mati lo quart absent per estar desganat a las nou horas hanaren en la seu y feta oratio en lo altar major se asentaren en lo banch de vallut carmasi a la part de la avangelia y alli ohiren lo aniversari general se digue per las baneitas animas de purgatori per pregaries de la guerra y acabat que fou dit offici los S.rs consallers baxaren del Presbiteri y asistiren a la absolta General y despres la profeso de dita Seu isque per lo portal del claustro anant lo s.r Bisbe en lo Gremial y los S.rs Consallers de darrera fent en cada cap de claustro una absolta general y acabat que fonch los S.rs Consellers entraren dintre la seu y feren oratio al altar major ajonollantse en la grada de la part de la [e]pistola y despres sen tornaren.

Nota que dit dia y en lo mateix mati se feu semblant aniversari en totes les parrochies y monastirs de Barcelona.

Concell de cent sobre'l bataIló. — Embaixada dels Diputats.

DIMECRAS a, XV de dit. — Dit dia se tingue concell de cent acerca del batallo y tenint intelligencia los S.ors Concellers com defora y havia una embaxada de part dels molt illustres S.ors Diputats reportada per lo R.t S.or fra don Francesch Monpalau don Pedro Aymerich y de Cruylles y mossen Joseph Ximenis los quals obtinguda llicentia entraren y asentats en sos llochs explicada que hagueren aquella la dona dit fra Don Francesch Monpalau en scrits la qual fou llegida en dit consell y esta aqui cusida en lo present Dietari y es tambe buydada en la ma corrent iuntament ab los apuntaments en ella mentionats als quals se refareix (1).

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

Xpofol St. Genis mercader clavari.

DIVENDRES a XVIJ. — Dit dia a la tarda concell de Cent ordinari en lo qual se feu extractio de clavari en lo qual per acabament del S.or Geronim de Gaver donsell fonch extret Christofol Sangenis mercader.

Completes en St. Sebastià.

DIUMENGE a XVIIIJ de dit. — Dit dia a la tarda los s.rs con-

(1) Vejas l'*Apèndix* XVI.

sallers anaran en la Isglesia de s.[t] Sebastia y alli oiren completes asentats ab las cadiras de vallut carmasi y coxins a la part de la evangelia: acabadas les completas sen anaren.

DILLUNS a XX de dit dia del glorios s.[t] Sebastia. — Dit dia per saber los s.[rs] Consallers que lo s.[r] bisba per estar desganat no anava a la professo ni asistia al offici No anaran en la professo ni asistiran en lo offici per llevar enquantras ab lo capitol aserca de la pau: la seu y ana ab professo y digue alli lo offici ab la forma acostumada. Festa de St. Sebastià: los Consellers no hi anaren.— Desgana del Bisbe.

DISAPTA XXV de dit. — Dit dia Consell ordinari en lo qual se feu extractio de terna de balla de Barcelona y foren extrets los seguents Terna de Batlle: extracció.

micer Francesch Safont
Llatser Isglesias
Diego Vergos y Sorribes.

DIUMENGE a XXVJ de dit festa de s.[t] Policarpo glorios. — Dit dia los s.[rs] Consallers al mati a les nou hores se ajuntaren ab sos proms en lo porxo de s.[t] Jauma y se asentaren en lo padrisos que i ha en dit porxo a la part de la font cuberts ab un drap de Ras y junts que foren tots acompenyats de la musica sen anaran en la parroquia del Pi ahont se feia la festa de dit glorios s.[t] anantsen per devant de la diputatio plassa nova Carrer de la palla y proha de micer Quintana y al Pi y en arribar los s.[rs] Consallers feren salva de molts masclas y avia en dit fosar y los obrers de dita parroquia isqueren a rebrer los s.[rs] consallers a les grades del portal maior de dita Isglesia is posaren al mix entre los s.[rs] consallers y promens y ab aqueix acompanyament entraren en dita Isglesia y passaran per lo mix del cor y entraren en lo altar maior per la part de la epistola y travasaren lo presbiteri saludant lo altar y pasaran a la part del evangeli y los obrers sen tornaren y los s.[rs] consallers y proms feta que hagueren oratio se alsaren y se asentaren en los banchs de vellut carmasi interpellatim ab la matexa forma estan asentats en lo presbiteri de la seu y alli hoiren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau al s.[r] Consaller en cap y lo s.[r] consaller en cap la dona als demes s.[rs] Consallers y proms: acabat lo offici los obrers muntaren en lo altar maior y ab la matexa forma que eran entrats los acompanyaran fins a las gradas del portal maior y de Festa de St. Policarp en lo Pi.

alli los s.rs consallers y promens sen anaran per la proha de micer Quintana per lo Carrer dels banys call amunt fins al porxo de s.t Jauma ahont se dividiren com es costum.

Fas memoria que isqueren algunes companyies de infanteria y galeijaren molt fent moltes salves en honor y gloria del glorios s.t

Notas tambe que la vigilia de dit glorios s.t moltas personas devotas feren alimaries y asenyaladament los de la parroquia del Pi.

Dotació de donzelles filles y germanes dels morts en la batalla de Montjuich: extracció.

Dit dia a la tarda los s.rs Consallers ajuntaren lo trentenari y en virtut de deslliberatio feta per lo savi consell de cent a 28 de maig *1641* se ha fet extractio de les donselles que se son trobadas maiors de 14 anys filles y germanes dels homens moriren en la palea de Montiuich lo die de 26 de Janer *1641* a les quals la ciutat dona 50 ℔ ♁ a quiscuna en collocatio de son matrimoni y las extretas son las seguents

P.mo Theresa Mensa filla de Salvador Mensa ataconador de edat de 19 anys.

Item Maria Sala filla de Juan Sala blanquer de edat de 19 anys.

Item Maria Anna Clar filla de Ramon Clar de edat de 15 anys.

Item Maria Agnes Ferrer filla de Pere Farrer paraire de edat de edat de 16 anys germana de Juan Ferrer escola de s.t Just.

Item Maria Canals germana de Juan Canals jove paraire de edad de 19 anys.

Item Victoria Reinalt filla de Daniel Reinalt celler de edat de 16 anys.

Embaixades de la Junta del Batalló y dels Diputats.

DILLUNS a XXVIJ de dit. — Dit dia consell de Cent a la tarda y tenint notitia los s.rs Consallers que fora y havia una enbaxada de part de la Junta del Consell del batallo obtinguda llicensia entraren y asentats en son acostumat lloch los enbaxadors que reportavan aquella qui eran fra don Francesch Despalau don Pedro Aimerich y de Cruilles Antoni Marti notari sindich de Girona y Miquel Oliveres argenter hu dels sindichs de la present Ciutat y de dita Junta de batallo de paraula explicaran dita enbaxada y despres la donaren en scrits la qual esta asi

cusida en lo present dietari y llegida que fonch en lo present Consell sen tornaren com es de veurer en la ma corrent sotz dita jornada y despres de dita embaxada vingue altra enbaxada de part dels molt Ill.es s.rs diputats reportada per fra Francesch Despalau don Pedro Aymerich y de Cruilles Antoni Marti notari sindich de Girona los quals obtinguda primer llicensia entraren en la istansia de Consell de Cent y asentats que estigueren esplicaren de paraula la dita enbaxada y despres la donaren en escrits y llegida que fou en dit Concell sen anaran acompanyats de Ciutedans militars mercades y officials de la present casa la qual enbaxada esta assi cusida en lo present dietari a la qual se refer (1).

DIMARS a XXVIIJ de dit (2). Batalló.

DIVENDRES a XXXJ de dit

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

FEBRER

DISAPTA al primer de fabrer *1642*. — En aquest die demati a les onsa horas arribaran a la present casa micer Hieronym de Gaver donsell y micer Xpofol s.t Genis mercader clavari nou y vell ab molt acompanyament anant lo Clavari vell a ma dreta del Clavari nou y entrats que foren en la istansia de trentenari ahont estaven los s.rs Consallers se asentaren so es lo s.r Hieronym de Gaver a la part dreta despres dels s.rs Consallers y lo s.r Gaspar s.t Genis clavari novament extret a la part esquerra immediadament despres dels s.rs consallers y jurat que hague dit clavari nou nos mudaran de asiento com es costum per que sen anaran de prompta a pendrer posessio y visitar los portals com es costum. Jurament del sr. clavari.

DIUMENGE a IJ de dit dia de nostra S.a Candalera. — Dit dia los s.rs Consallers se aiuntaren en casa de la ciutat demati a les nou hores y tots junts anaran a la seu tenint notitia que lo s.r bisba beneia la sera com en [e]fecta la benei y se asentaren en lo banch cubert de vallut carmesi a la part de la evangelia y Festa de Nra. Sra. Candelera.— Benedicció de la cera en la Seu.

(1) V. abdues embaxades en l'*Apèndix* XVII.

(2) Ab esta data se troba inserta una embaxada dels Consellers als Diputats relativa al negoci del Batalló.— V. l'*Apèndix* XVIII.

despres se alsaran y per son orde anaran a besar la ma al s.r bisba y lo s.r bisba dona a quiscu de dits s.rs Consallers un ciri daurat y enses y despres se feu la profaso anant lo s.r bisba al gremial y los s.rs consallers de tres en tres ab los ciris encesos y isque la profaso per lo portal del claustro y roda dit claustro y torna a entrar per lo mateix portal y acabada que fou dita profeso los s.rs Consallers sen muntaren en lo altar maior y se asentaren en son degut lloch ahont oiren lo offici y cermo y acabat lo offici sen tornaren per lo portal de la pietat.

Notas que si be benei lo s.r bisba la sera per llevar la dificultat se representava no digue de pontifical sino que asisti en lo Cor.

Embaxada dels Diputats tocant al batalló.

DIVENDRES a VIJ de dit. — Dit dia per lo s.r Domingo de Moradell donsell y lo s.r Joseph Ximenis ciuteda fonch reportada una enbaxada de part dels molt Ill.es s.rs diputats en resposta de una enbaxada estampada que per part dels s.rs consallers sels fou donada per lo s.r Hieronym de Gaver donsell y lo mag.ch micer Montaner aserca del batallo la qual resposta esta asi cusida en lo present dietari (1).

Nova de l'arribada d'una galera enemiga a Blanes y de la captura de Gianetino Doria.

DISAPTA a VIIJ de dit.—Dit dia l[o]s s.rs Consallers reberen per propi una Carta dels Jurats de Blanas la qual es del tenor seguent

Carta dels Jurats de Blanas

«Esta nit passada havem regonegut devant del port de la vila una galera y a la matinada ha aparegut cerca molt espallada per lo qual se ha agut de desembarcar los que han pogut anant desta vila los llauts axi que tenim asi Joatin Doria general y la demes xurma: donam avis a V.a s.a per la merse que Deu nos fa y pera que en tot manen avisar del ques deu fer: nostre s.r ho dispose a son s.t servei y a V.a s.a guarde ab tota felicitat. Blanes y fabrer als 7 de *1642*.

Los Jurats de la Vila de Blanes.»

Festa de Sta. Elena en l'Hospital de Sta. Creu.

DIUMENGE a VIIIJ de dit. — Dit dia los s.rs consallers se ajuntaren en casa del s.r Consaller segon y de alli anaran al ospital general de s.ta Creu de Barcelona y entraren per lo portal del pati qui mira al Carrer del ospital y los s.rs administradors isque-

(1) No's troba tal document en *Dietari* ni en *Deliberacions*.

ren a rebre los s.^{rs} consallers fora del portal de dita Isglesia y los s.^{rs} Consallers se posaran en forma de bordo y un de dits s.^{rs} administradors a ma esquerra de cada Consaller y ab aquexa forma anaran fins al Altar maior y los s.^{rs} Consallers se restaren a la part de la evangelia y los administradors a la part de la epistola y feta que van aver oratio los s.^{rs} Consallers se alsaren y se asentaren en los banchs de la ciutat de vellut carmasi per ser patent en lo altar lo santisim sagrament (que sia lloat pera sempre[)] per la festa de la gloriosa s.^{ta} Elena y los s.^{rs} administradors tambe en sos banchs a la part de la epistola ahont oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.^{rs} consallers y lo sotz diaca als s.^{rs} administradors y acabat lo offici los s.^{rs} Consallers acompanyats dels s.^{rs} administradors ab la matexa forma fins en lo dit portal que mira al Carrer del ospital sen tornaren.

Matines de Sta. Eularia en la Seu.

DIMARS a XJ de dit. — Dit dia Vigilia de la gloriosa Verge y martir s.^{ta} Eularia los s.^{rs} Consallers a la tarda se aiuntaren en casa de la ciutat y a las quatra horas sen anaren en la seu y entraren per lo portal de la pietat y muntaren en lo presbiteri per la part de la epistola y feren acatament al altar maior y sen pasaren a la part de la evangeli y alli se asentaren en lo banch de la Ciutat cubert de vallut carmesi y alli hoiren les matines y acabadas que foren baxaran baix en la Capella de s.^{ta} Eularia y feren oratio a dita s.^{ta} y sen tornaren acompanyats de axas per ser tart.

Entrada y empresonament de Gianetino Doria.

Dit dia a la tarda entraren Janatin Doria ab la carrosilla del s.^{r} de Argenson en la present ciutat: lo portaren en casa de dit s.^{r} de Argenson il convida a sopar y en avent sopat lo portaren en les presons Reals il tancaran en una istansia ques diu la torratya que ja per dit effecte estava molt entilda[da] yl posaren ab guardas de vista.

Festa y professo general de la gloriosa Verge y martir sta. Eularia.

DIMECRAS a XIJ dia de la gloriosa Verge y martir s.^{ta} Eularia patrona y advocada nostra. — Dit dia los s.^{rs} Consallers acompanyats de sos promens lo quart absent per estar desganat se aiuntaren en lo porxo de s.^{t} Jaume y se asentaren ab los banchs de vallut carmasi y junts que foren acompanyats de la musica de la Ciutat per los llochs acostumats anaran en la seu y entraren per lo mix del Cor y muntaren dalt en lo presbiteri per la part de la epistola y saludant lo altar maior pasaren a la part de la evangelia ahont feta primer oratio se asentaren en lo

banch de la ciutat cubert de vallut carmasi per oir lo offici y sermo. Lo s.r bisba de Barcelona digue de pontifical y axi y ague offertori: feren se las aias ab la forma acostumada y acabat lo offici los s.rs Consallers aguardaran lo s.r bisba fos despullat de les vestes sacerdotals y despres los s.rs Consallers acompanyaren lo s.r bisba en son palatio fins baix al peu de la escala y fetes les degudes cortesies se despediren y los s.rs Consallers ab sos promens acompanyats de la musica anaran fins devant s.t Jaume ahont se dividiren.

Dit dia a la tarda entre les dos y las tres los s.rs Consallers se aiuntaren en lo porxo de s.t Jauma lo quart absent per sa desgana acompanyats de sos proms y junts que foren Pere Mallol notari scriva Rational acompanyat de la musica trague lo estandart de la gloriosa santa Eulari[a] y com fou dalt en lo porxo de s.t Jauma los s.rs Consallers se alsaren y anant la musica devant dit escriva Rational porta dit pando fins a la seu per los llochs acostumats y entraren per lo mix del Cor y muntaren en lo presbiteri per la part de la epistola y feren acatament al altar maior y sen pasaran a la part de la evangeli y se assentaren en lo banch cubert de vallut carmasi que alli y te la ciutat y encontinent comensaren la professo: y en aqueix endemix vingueren los s.rs diputats y muntaren en lo presbiteri y feren oratio en lo altar maior y alsantse saludaren los s.rs Consallers y se asentaren a la part de la epistola en lo banch que alli y te la Ciutat cubert de vallut carmasi: y a la que ague de exir lo clero de la seu los s.rs Consallers se alsaran y sen anaran darrera del s.r bisba qui anava en lo gremial anant ab lo pendo lo s.r don Bernat Terre prom mes antich qui portava aquell acompanyat del s.r Pexau y del s.r Boquet y del s.r Codina tots proms dels s.rs Consallers ab sas varas: y los s.rs Consallers per son orda prengueren las varas del talam juntament ab lo s.r micer Fabregas qui com a prom portava la vara del talam y lo pendo de s.ta Eularia anava immediadament devant de la Custodia y despres les masas dels s.rs diputats y mes serca de la Custodia las de la ciutat y passat lo gremial anava lo bras militar ab moltas axas y despres del bras militar al remato anavan los s.rs diputats y despres dels s.rs diputats anavan las donsellas de la Ciutat foren extretes lo dia de s.t Policarpo ab sas coronas de flos en lo cap y despres les dels tres ospitals so es en segon lloch les quatra del ospital general les quatra dels orfans y les

quatra de la misericordia extretas per los s.rs diputats totas acompanyadas ab sas varas a cada part: arribada que fou la professo devant casa de la ciutat se ensangueren graellas y per ser vespra isqueren de Casa de la Ciutat setze axas per acompanyar la Custodia a la seu les quals se posaren junt lo estendart de s.ta Eularia y la Custodia y quant dita profeso arriba al canto de la seu so es la Custodia se tiraran molts masclas y avia alli fins al portal de nostra s.a de la pietat: acabada que fou dita profeso lo scriva Rational prengue lo estandart y acompanyat de la musica axint per dit portal de la pietat y los s.rs Consallers darrera arribaran al porxo de s.t Jauma y dit scriva Rational acompanyat de dita musica torna lo estendart en casa de la Ciutat.

Embaxador de la ciutat a la cort de França: tornada y relació de sa legacía.

DIVENDRES a XIIIJ de dit. — Dit dia a la tarda los s.rs Consallers lo quart absent ajuntaren lo savi Consell de Cent y lo s.r consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs consallers digue y splica al dit concell que mossen Joan Francesch de Vergos donsell enbaxador que es stat enviat per esta Ciutat en la Cort de la mag.t [del Rey] cristianissim (que Deu guarde) desijava fer relatio en dit consell de sa enbaxada. Lo qual obtinguda primer llicentia entra en dit Consell y digue y esplica en aquell que havia donat sa enbaxada de part de aquesta Ciutat a les mag.ts del Rei xpianissim senyor nostre (que Deu guarde) y de la Reyna s.a nostra la qual an acceptades sas mag.ts ab paternal amor y grans demostrations de estimatio de dita Ciutat: y que axi mateix avia donat les cartes que aportava per part de la matexa Ciutat al Eminentisim cardenal duch y demes persones a qui anaven dirigides de tots los quals an rebut en dita sa jornada moltas honrras favors y agasayos per los quals deu esta ciutat gran estimatio y gratitut: y axit que fonch dit Vergos de dit Concell dit s.r Consaller en cap digue y refferi que los s.rs Consallers havian rebut per medi de dit Vergos enbaxador dos Cartas de les mag.ts del Rey y Reina s.rs nostres (1) les quals foren ubertes y per ser en llengua francesa no foren llegides en dit Consell.

E, apres dit s.r consaller en cap proposa al dit consell si se escriuria a les persones nomenades en un memorial donat per dit Francesch Juan de Vergos lo qual memorial es cusit en la

(1) La de la reyna, traduhida en llengua catalana, 's troba en inserta estampada, en lo *Dietari,* entre les jornades de 22 y 23 del mateix mes. — V. l'*Apèndix* XIX.

ma corrent (1) sotz dita jornada en agraiment de la honrra y bons agasaios an fet a dit enbaxador en sa jornada.

E lo dit Consell desllibera que los s.rs Consallers ordenen scriures les Cartes de agraiment a les persones mentionades en lo memorial insertat en la present propositio ab aquell compliment y cortesia que aparexera a sa senyoria convenir com lo present Consell axi ho desllibera.

DISAPTA a XV de dit.

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

Ofici y professó en Sta. Maria de la Mar.

DIUMENGE a XVJ de dit. — Dit dia al mati a les nou horas lo s.rs Consallers lo quart absent per sa desgana se aiuntaren en Casa del s.r consaller y de aqui ab las insignias consulars anaran en la Isglesia parroquial de s.ta Maria de la mar y acompanyats dels s.rs obrers pasaran per lo mix del Cor y arribats al presbiteri y feta oratio se asentaren en los banchs de vallut carmesi que per ser lo s.m sagrament patent en lo altar per ser lo terser diumenge del mes no tingueren cadiras y alli hoiren lo offici y sermo y lo diaca porta la pau als s.rs Consallers y lo sotzdiaca al Cor: y acabat lo offici se comensa la professo y los s.rs Consallers portaven les vares del talem y lo s.r don Ramon Calders s.r de Segur portava la vara del talam la ultima de darrera a ma esquerra del s.r consaller cisse y despres sen tornaren en ses cases (2).

Negoci del Batalló: embaxada de la Junta.

DIMECRAS a XVIIIJ de dit. — Dit dia a la tarda se iunta lo concell de cent acerca del negoci del batallo e ajuntat que fonch se tingue notitia que defora y havia una embaxada de part de la iunta del batallo, la qual obtinguda llicentia entraren en dit Concell y se asentaren en los llochs acostumats: la qual embaxada fonch reportada per los nobles fra don Fran.h Monpalau monjo del monestir de Ripoll, don Pedro Aymerich y de Cruylles Anthoni Marti Sindich de Gerona Miser Hiacinto Fabregas

(1) Se troba insertat, dit memorial, entre 'ls fols. 62 y 63 del llibre de *Deliberacions* de 1642.—V. en l'*Apèndix* XIX, a continuació de la carta de la Reyna a que fà referencia la nota de la plana anterior.

(2) Entre aquesta jornada y la de 17 seguent, hi ha insertes dues embaxades de les que no se'n fà cap referencia en lo cos del *Dietari*. Segons s'infereix dels respectius tractaments en elles consignats y de llur context, anaven adreçades, la primera al Bisbe y la segona al Capitol de la Seu, interessant la construcció d'una mitja lluna en lo Portal Nou, a càrrech del estament eclesiàstich. Com la redacció d'abdós documents es idèntica, sols se transcriu lo dirigit al Prelat. — V. en l'*Apèndix* XX.

ciutada honrrat y Miquel Oliveres argenter persones de dita junta del batallo y havent aquella explicada de paraula fonch reportada en scrits y llegida en dit concell la qual es del thenor seguent.

Embaxada

«Molt Ill.^{re} S.^{or}

Las personas de la iunta del batallo nomenades per los illustres Deputats per resolucio de brassos y per V. S. an fet lo repartiment de las Quoranta sinch milia lliures son menester per lo gasto dell cada mes y haguda raho del auxili del bras ecclesiastich de trenta milia lliures y al de VS. de sexanta milia lliures repartint lo demes ab las ciutats viles y llochs ha vingut a faltar sexanta sis milia lliures les quals entenie traure de las aziendas burgesals y industrials dels particulars de Catalunya y Comptats conforme al disposat en lo Capitol 24 dels apuntaments impressos del batallo fa a saberho a VS. y li suplica obre ab lo effecte que fins asi ha obrat en favor desta Provincia declarant lo que V. S. aparexara dar de ajuda de costa perques puga posar en exequutio lo batallo que tant importa a la conservatio comuna.»

DIVENDRES a XXJ. — Dit die los S.^{ors} Concellers lo Quart absent per estar desganat a la tarda ajuntaren lo savi concell de Cent E lo Sor Conceller en Cap digue com tenia notitia que defora y havia una embaxada de part de la iunta del batallo la qual reportaven fra don Fran.^{h} Monpalau monjo del monestir de Ripoll don Pedro Aymerich y de Cruylles Anthoni Marti Sindich de la Ciutat de Gerona y Miquel Oliveres argenter persones de dita iunta de batallo los quals obtinguda llicentia entraren en dit concell y asentats que foren en los llochs acostumats de paraula explicaren la embaxada y despres la donaren en scrits y fonch llegida en dit Concell y es del thenor seguent. Id.: id.

Embaxada

«Molt Illustre S.^{or}

Per don Fran.^{co} Gamis y Joseph Montaner Ciutada honrrat fou VS.^{a} servit lo die de ahir fer a saber a la iunta del batallo la resolucio per VS.^{a} presa als 20 del corrent que a la oferta feta de les 60.000 ₶ ⅌ per lo batallo anyadia 12.000 ₶ ⅌ cada any ab

que ab asso se entengues que tota la Contributio se havia de fer per la Ciutat tant per raho dels habitants y Casatinents com per las aziendas burgesals y industrials ço es censos censals delmes y negocis havia de estar compres en dita Contributio, sens ques pogues exigir ni demanar altra cosa dels ciutadans habitants de la Ciutat de Barcelona sino lo que per la azienda rural los tocara a pagar als llochs ahont tenen las terras, o heretats la qual desliberatio com ha tant ajustada ab la grandesa ab que VS. sap acudir al que se li demana com al que considera la iunta del batallo convenir per la necessitat present accepta molt gustosament donant per ella y per les demes que fins avuy te de VS.ª rebudes les graties que pot y deu suplicantli a VS. de nou que si be en raho de dita Contributio se done dita iunta per molt satisfeta donantli infinites graties y asseguarant a VS.ª que no enten molestarlo mes ab noves demandes ab tot no ha de cessar de acudir moltes vegades a VS.ª pera que ab son parer si dificultats se oferexen dignes del savi consell de VS.ª se servesca onrarlos guiantlos en les majors difficultats y si necessitats particulars ocorren valerse de la poderosa ma de VS.ª en qui regoneix concorrer lo mes savi y cuerdo sentir y mes poderos obrar asseguarantlos della per sa part servir a VS.ª en tot lo ques voldra mostrar ser de son gust de VS.ª y en quant ses forces y poder los donara lloch suplicant tambe a VS.ª pus mana cesse la contributio lo primer dia de Mars mane girar lo diner ab la major brevedat perque pugan los de la iunta fer se alivie la gran carrega suporta VS.ª y acudir a les pagues dels soldats tant de peu com de a cavall que no cessaran nit y die de traballar per poder acudir al que VS.ª ordene en sa desliberatio y al que tant importa al benefici universal de la Provincia.»

E despres foren llegides en dit Concell les cartes seguents:

Carta de la Mag.ᵈ Xpianissima S.ᵒʳ nostre dirigida als S.ᵒʳˢ Concellers y savi concell de cent.

Carta del Rey, donant avís de sa vinguda.

«Carissims y benamats: la bona voluntat que nos tenim per nostre Principat de Cathalunya ab tot lo desig possible de emplear tot lo que te dependencia de nostre poder per vostre be y quietut nos ha fet pendre resolucio de anar en vostres pars per fervos sentir de mes prop los effectes que haveu esparat de nostra Protectio posantvos baix de nostra obediencia partim ab

aqueix desig de que vos havem volgut donar avis ab esta lletra assegurantnos que tindreu gran alegria de saber que estam en cami y serem molt prest en Cathalunya sobre asso pregam a Deu que us tinga charissims y bens amats en sa sancta guarda. Scrita en S.[t] German en Laye a 28 de Janer 1642.

Louis

Buthiller.»

Carta del Secretari Chavigni

Carta del Secretari Chavigni sobre lo mateix.

«A mos los S.[ors] Concellers y savi Concell de cent de la Ciutat de Barcelona.

Mos S.[ors] fas esta lletra a V. S. per acompanyar la que lo Rey los scriu quels donara sens dupte molt contento quant veuran que la benevolencia de sa Mag.[t] es tal en vers VS. quel ha fet resoldrer en enpendrer un tant llarch cami com lo que va fer per anar en Cathalunya y en un temps pesadissim asso los sera una gran seguretat que lo que te la mira a son be y quietut li es mes car que tots los altres negocis dels quals se allunya per posar los de VS. en bon estat Estare molt content si ab los serveys que fas a Sa Mag.[d] puch contribuhir alguna cosa per aquest effecte de manera que yo per aquest modo los fassa conexer com yo ho desitjo cordialissimament que jo tinch tota la aficio possible per lo quels toca com essent verdaderament mos S.[ors] de VS.[a] afficionadissim servidor. Paris a 27 Janer *1642*.

Chavigni.»

Pregaries per la vinguda del Rey Cristianíssim.

En lo qual concell entre altres coses fonch desliberat que los S.[ors] Concellers dema demati sien servits ab les insignies consulars anar en la Seu de la present Ciutat y alli en la capella de la gloriosa Sta Eularia Verge y martir patrona y advocada nostra fassan dir un ofici solempne cantat pera que sa Divina Mag.[d] per intercessio de dita S.[ta] sie servit fer merce a la present Ciutat de la felicissima vinguda de sa Mag.[d] Christianissima en esta Ciutat y fins sa Mag.[d] sie arribat en ella per lo matex effecte sia feta dir y celebrar en dita capella una missa baxa quiscun dia pagant la present Ciutat lo que sera menester per la caritat de dit ofici cantat y missa y que esta nit los S.[ors] Concellers per medi de son Sindich fassan a saber a las personas que convindra y iuntament que los S.[ors] Concellers sien servits de avisar al molt

Illustre Capitol de la Seu desta Ciutat y a totes les parroquies y convents de religiosos y religiosas de la matexa Ciutat y suburbis de aquella fentlos a saber la beneventurada vinguda de sa Mag.[d] christianissima y que ab llurs orations encomanen a nostre S.[or] a dit Rey y S.[or] nostre pera que per medi dellas puga gosar esta Ciutat de sa real presentia.

Ofici en la Seu per dites pregaries.

DISAPTE a XXIJ de dit.—Dit die los S.[ors] Concellers lo Cap y quart absents se ajuntaren en la casa de la Ciutat a las nou hores del mati y cerca las deu ab las insignias consulars anaren en la Seu acompanyats dels oficials de la present casa y entraren per lo Portal de la pietat y feren oratio al altar major ajonollats a la grada qui munta al altar major a la part de la Epistola y feta que van aver oratio sen baxaren baix a la capella de la gloriosa S.[ta] Eularia is posaren en un banch que alli y havia a la part del Evangeli y acabada que fou una missa baxa ques deya en dit altar se comensa un ofici molt solempne a dos cors a cant de orga ab diaca y sotsdiaca y acistent ab sa capa revestit y baxaren de la Sacristia ab sos candeleros que portaven tambe dos escolans revestits ab ses dalmatiques y los qui deyen lo ofici y acistent ab gremial y los S.[ors] Concellers acistiren en dit ofici y acabat que fonch los S.[ors] Concellers rodaren lo altar de la gloriosa Sta y feren oratio darrera lo altar y isqueren per la part de la Epistola saludant lo altar de dita glorioa Sta sen tornaren per lo mateix cami y ab la matexa forma a casa de la Ciutat.

Entrada y jurament del Marquès de Brezé, Llochtinent y Capità general de Catalunya.

DIUMENGE a XXIIJ de dit. — Dit dia fou la entrada del ex.[m] s.[r] marques de Bresse llochtinent y capita general del present principat de Cathalunya y Comtats de Rosello y Cerdanya la qual se feu ab la forma seguent.

Demati a les vuit hores partiren de la present ciutat Joan Francesch de Vergos donsell y lo mag.[ch] micer Jacinto Fabregas Ciuteda honrrat de Barcelona enbaxadors per los s.[rs] Consallers nomenats per al lloch de s.[t] Andreu de Palomar ahont era sa ex.[ia] pera donarli la ben vinguda y pendrer ora de sa ex.[ia] per la entrada: y dits enbaxadors acompanyats del Correu de la ciutat y son postillo arribaran en s.[t] Andreu de Palomar ahont trobaran sa ex.[ia] y de part de la Ciutat li donaren la benvinguda y li suplicaren fos sa ex.[ia] servit dirlos quina hora gustava sa ex.[ia] entrar y dit s.[r] virrey los feu moltas agasayes ils digue que ell partiria a las dos horas de la tarda de s.[t] Andreu:

y los enbaxadors se despediren de sa ex.ia y sen tornaren a la present Ciutat y feren cebidors als s.rs Consallers de la resposta los havia feta sa ex.ia

Dit dia a la tarda los s.rs Consallers acompanyats de molts Cavallers se ajuntaren devant la plasseta de casa de la Ciutat y junts que foren vingueren los consols de llotya tambe ab son acompanyament y les hores lo s.r Consaller segon baxa de cavall y sen entra en casa de la ciutat y se aiunta ab los s.rs obrers y scriva de les obres y feren la graduasio la qual esta asentada en lo llibre de graduacions que aporta per dit effecte Antoni Aleix Cesilles scriva de les obres y feta dit s.r consaller segon torna a muntar a cavall y dit scriva de les obres llegi dita graduasio is posaren tots en forma de bordo per ses fileras y anaran merxant: y en aqueix endemix arriba lo Correu de la Ciutat y porta avis com lo s.r Virrei ja era partit de s.t Andreu y que tambe avia trobat los s.rs diputats fora lo portal nou que anavan a dar la ben vinguda al s.r Virrei: y los s.rs consallers acompanyats ademes dels cavallers de la graduasio dels officials de la present Casa anaran per la plassa de s.t Jauma Llibrateria devallada de la preso Boria capella den Marcus devant s.t Culgat Carders devant s.t Agusti y dret al portal nou isqueren per dit portal y sobra dit portal estavan los tabalicos trompetas y menestrils de la Ciutat y diputatio sonant y anaran dret cami fins a la creu quen diuen de s.t Francisco de Paulo y un poc hans de arribar en dita creu torna lo Correu de la ciutat donant avis que lo s.r virrei ja estava serca y los s.rs Consallers se anara[n] entretenint un poch fins a la Creu y a la que foren dits s.rs Consallers a la Creu descubriren lo s.r virrei qui venia acompanyat dels s.rs diputats y los s.rs diputats en veurer los s.rs Consallers se despediren del s.r virrey y les hores dits s.rs Consallers caminaran set o vuit passas mes enlla de la Creu y daran la ben vinguda a sa ex.ia y los s.rs Consallers passaran ab lo mateix acompanyament portaven de davant anant lo s.r Consaller sise devant de tots despres lo s.r Consaller quint y los demes s.rs consallers per son orda y lo s.r consaller en cap a la ma esquerra del s.r virrei: y per ser exits los quatra tercios de la Ciutat a galeyar y fer la demostrasio de alegria feu lo tersio se trobava desde dita Creu al portal nou una salva molt solemna. Comensaren a marxar anant la audiensia Real darrera del s.r virrei y a la que hagueren passada la Creu que estavan ja en vista de Barcelona comensa a

ferli salva lo baluart de llevant tenit acaradas les pesses a la part de la Terra y les pesses y havia en la muralla y torras del portal nou: y al arribar al portal feren les companyes altra salva sonant los tabalicos trompetas y clarins de la Ciutat y diputatio Entraren per lo portal nou y anaran deves s.t Agusti pes de la ferina los Cardes devant s.t Culgat capella den Marcus Carrer de Moncada Born Camvis Carrer Ampla y Regomi amunt fins casa de la Ciutat en la qual y eran los tabalicos trompetas y clarins de la ciutat sonant a la finestra gran de dita casa y devant s.t Jauma y diputatio ahont tantbe hi era la musica de la diputatio fins devant del palau del s.r bisba y dret a la seu ahont baxaran de cavall devant del portal maior y lo Ill.e capitol isque arrebrer dit s.r virrei ab profeso y creu alta: entraren pel mix del Cor y per la part de la epistola muntaren alt en lo presbiteri y lo s.r virrei se agenolla devant de un estrado petit ab un coxi de vellut carmasi ab la s.ta vera Creu de sobre: los s.rs Consallers se posaren a la part de la evangelia junt lo s.r virrei denpeus y lo s.r Regent ab lo Concell Real a la part de la epistola y lo secretari Antoni Juan Fita comensa a estipular lacta del jurament feya sa ex.ia com a procurador de sa mag.t cristianissima s.r nostre (1) y Francesch Joseph Fontana Sindich de la present ciutat comensa a llegir les protestas a la que respongue lo s.r Regent: sa ex.ia les te per llegides: y lo sindich del general se posa a llegir les protestas portava per part dels s.rs diputats a la que tambe respongue lo s.r Regent: sa ex.ia les te per llegides: y despres lo dit secretari estipula lo acta del jurament feya sa ex.ia com ha llochtinent y capita general del present principat de Cathalunya y comtats de Rossello y Cerdanya y lo sindich de la Ciutat y diputatio donaren protestas ab la forma sobradita: prestat que hague dit s.r virrey dits sos juraments se alsa denpeus y hoi sentensia de escomunicatio com es costum y acabada dita serimonia los s.rs Consallers se posaren devant anant lo s.r consaller en cap a ma squerra del s.r virrei y baxaran per la escala de la part de la evangelia y baxaran baix a la capella de s.ta Eularia ahont feren oratio y sen tornaren a puyar y per lo mix del cor acompenyat del Ill.e capitol fins al portal ahont se despedi lo Ill.e capitol de sa

(1) Cosida entre les jornades de 20 y 21 de Maig del mateix any, en *Dietari* apareix una inserta estampada, contenint l'Acte de dit jurament.—V. l'*Apèndix* XXI.

ex.ia y muntaren a cavall: y en dit puesto isqueren sinquanta axas de la ciutat encesas per acompanyar a sa ex.ia y demes del acompanyament: anaran per la volta del palau episcopal plassa Nova Carrer dels Boters porta ferrissa fins a la Rambla y Rambla vall fins a la drassana dormidor de s.t Francesch fins a palatio que es al pla de s.t Francesch en les cases del Comta de s.ta Coloma.

Notas que per tot lo cami dende la seu a palatio era com lo dia de les graellas cremaven y que per tot lo cami ques feu de la entrada era tot espes de la soldadesca de les Confraries fent moltas salvas y en la Rambla se forma un esquadro cosa digna de ser vista.

Dexat que hagueren los s.rs Consallers a sa ex.ia en son palatio ab lo mateix acompanyament y ab las sinquanta axas de la Ciutat sen tornaren en casa de la Ciutat ahont se dividiren.

DILLUNS a XXIIIJ de dit.—Los s.rs Consallers se ajuntaren a les nou de demati ab las insignias consulars per anar a visitar sa ex.ia y enviar[en] a Jauma Vadielles verguer del s.r Consaller vestit ab sa gramalla vermella a sercar ora de sa ex.ia com es costum y dit verguer digue a sa ex.ia per lo que era estat enviat y sa ex.ia li respongue «que el se iria en la catredal a hoir missa a la Capilla de s.ta Eularia y que no comeria en palatio pero que los s.rs Consalleres se sirven a las dos de la tarda estar juntos en casa de la Ciutat que alli les enviara, a, desir que hora podran ir.» Visita dels Consellers a dit Sr. Virrey.

Los s.rs Consallers a las dos de la tarda se tornaran a juntar en casa de la Ciutat y vist que a les tres y un quart no tenian avis de sa ex.ia determinaran de enviari al dit Jaume Vadielles verguer lo qual al cap de un rato torna dient que sa ex.ia estava aguardant y en continent los s.rs Consallers acompanyats dels offitials de la present casa anaran a palatio y muntaran dalt y entraren en una sala gran quei ha que dona finestras al Carrer Ampla y al pla de s.t Francesch ahont era lo s.r Virrei y sa ex.a se alsa de la cadira y saluda los s.rs Consallers y tots en un temps se asentaren en unes cadires de vellut groch so es lo s.r virrei a la cadira de front lo s.r Consaller en cap en la ma esquerra del s.r virrei lo s.r Consaller segon a la ma dreta estant lo s.r Virrey en lo mix lo s.r Consaller ters y sise al costat del s.r consaller en cap y lo s.r consaller quint al costat del s.r con-

saller segon y alli se feren les degudes cortesies y cuberts que foren lo s.r consaller en cap explica sa enbaxada ab la forma seguent.

«Ex.m s.r

Dos cosas venim a suplicar a v.a ex.ia per part desta ciutat: la primera es sia v.a ex.ia servit de tenirla per recomenada en volerla y onrrarla axi en lo particular com en lo comu que es ben sert que ab lo emparo de v.a ex.ia tot se disposara al servei de Deu nostre s.r de sa mag.t cristianissima benefici y conservatio desta provincia.

La segona offerir a v.a ex.ia esta ciutat pera que en totas las cosas acudiam ab molts grans veras al servei de sa mag.t que Deu guarde y ab tot allo que per v.a ex.ia nos sera ordenat.»

Resposta de sa ex.ia

«No puedo dexar de reconoser les obligationes que tengo del agasayo y stimation que me han echo. Io senyores he venido aqui con mucho gusto a governar esta provincia y pondre mi vida reputation y quanto tengo para defensar ella y ansi esten asegurados que lo hare con muchas veras como lo veran por las obras y particularmente scrivire a su mag.t las demostrationes de alegria que se han echo.»

Y despres que fonch feta dita visita los s.rs consallers se alsaran juntament ab lo s.r virrei y lo s.r virrei camina dos o, tres passes fora del dosser y los s.rs Consallers se despediren de sa ex.ia y sen tornaren en casa de la ciutat ab la matexa forma eran anats.

Batlle de Barcelona: jurament y possessió.

DIMARS a XXV de dit. — En aquest dia jura Llatser Isglesias ciuteda honrrat de Barcelona del offici de Balla de Barcelona lo qual jurament se feu ab la forma seguent so es que lo mati a les deu hores essent avisats los s.rs Consallers com lo dit Llatser Isglesias era ja en la plassa de s.t Jaume partiren de Casa de la ciutat y de allí anaren en la plassa de S.t Jauma e, alli se asentaren als padrisos que estan vers la part de la font del mateix modo estan assentats en la casa de la ciutat y de alli en fora anaren agraduats comforme apar en lo llibre de graduacions aporta lo scriva de les obres anant lo dit Llatser Isglesias en lo mix del bordo dels s.rs Consaller ters per

no haver encara jurat a les escales devant la Isglesia de s.ta Agata en la plassa del s.r Rey y alli fonch present lo s.r Veguer y a be y havia una cadira de repos no se asenta sino que estant a ma dreta del s.r consaller en cap y totz denpeus y dit Llatzar Isglesias jura y presta lo sagrament y homenatge en ma y poder de dit s.r veguer y lo dit s.r Veguer de ses mans li dona lo basto de balla y despres ab la matexa graduatio anant lo dit Llatser Isglesias per haver ja jurat y portar lo basto de balla al extrem del bordo del s.r consaller ters anaren en la Casa de la Ciutat y alli se asentaren los s.rs Consallers y lo s.r balla se asenta entre los s.rs Consallers ters y quint y presta lo solit jurament en ma y poder del s.r Consaller en cap y apres ab la matexa graduasio anaren en la Cort del balla ha donarli pocessio y de alli tornaren ab la matexa graduacio en casa de la Ciutat.

Ofici de pregaries en Sta. Caterina, per la vinguda del Rey.

DIJOUS a XXVIJ. — En aquest die los s.rs Consallers al mati entre les nou y les deu cap y quart absents anaran en lo monastir de s.ta Caterina martir y al entrar per lo portal maior de dita [esglesia] isqueren alguns pares dels magnats y acompanyaran los s.rs Consallers fins a la grada del presbiteri del altar maior ahont feren oratio al altar maior y despres se alsaren y acompanyats dels dits pares anaran a la capella del glorios para s.t Ramon y feren oratio y se asentaren a la part de la evangelia ab las cadiras de vallut carmasi de la Ciutat ab sos coxins tambe de vallut carmasi devant y en dita capella se digue un offici a can dorga molt solemne de Rogativas suplicant a Deu nostre s.r y Maria s.ma y al glorios pare s.t Ramon per la salut y vida del cristianisim s.r Rey nostre y que Deu lo dexe arribar ab molta salud y vida a la present ciutat: lo diaca dona la pau al s.r Consaller segon per ser ausent lo cap y lo s.r consaller segon la dona als demes s.rs Consallers: acabat lo offici los s.rs Consallers se alsaren acompanyats de aquells bons pares isqueren per lo portal de la capella de dit glorios sant y per lo portal de les semoleras ahont se despediren de dits pares y sen anaren fins a casa del s.r Consaller ters ahont se departiren.

Concell de Cent.

DIVENDRES a XXVIIJ de dit. — En aquest die a la tarda se tingue concell de cent com es de veurer en la scrivania maior y en la ma corrent sotz dita jornada a la qual se refereix.

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

MARS.

Aniversari general per les ànimes del Purgatori, en la Seu: no hi anaren los Consellers.

DISAPTA al Primer de mars *1642*.—En aquest die se celebra en la (sic) aniversari general en la seu de Barcelona per les beneites animas de purgatori ab tochs de Campanas com les sepultures Canonicals: es vot de la present Ciutat: noi pogueren acistir los s.rs Consellers per no donarlos lloch les grans ocupations tingueren.

Visita dels Consellers al Virrey malalt.

Dit dia a la tarda tenint notitia los s.rs Consallers de la desgana del s.r Virrey determinaren anar lo a visitar ab las insignias Consulars en forma de Ciutat acompanyats dels officials de la present casa com en effecte obtinguda primer hora de sa ex.ia a les quatra de la tarda ab coxos per haverhi fanch anaran a palatio lo ters absent y muntats en palatio y entraren en un aposento ahont sa ex.ia estava que dona finestras al Carrer de la Merse en un llit de domas groch y guarnit de mostras de fil de plata ab molta llantijuela de plata y uns grans cerells de seda en tot lo entorn del sobrasel: los s.rs Consallers per son orda se asentaren en unes cadires de domas groch restan lo senyor Consaller en cap al capsal del llit y asentats y cuberts que foren lo dit s.r Consaller en cap dona a sa ex.ia lo Re[c]ado seguent.

«Ex.m s.r Los consallers de Barcelona cuidadosos de la salut de sa ex.ia y tenint notitia de sa desgana los ha obligat en suplicar a sa ex.ia fos servit donar lloch en que los Consallers en persona poguesen venir a visitar a v.a ex.ia y enterarse de sa desgana la qual llicensia estiman com es raho y ne fan moltas gratias a v.a ex.ia y axi suplican a v.a ex.ia sia servit dirlos com se sent de sa desgana perque estaran molt alegras y contents en saber de la milloria de sa ex.ia com a cosa tant desijada offerintse per part de aquesta Ciuta[t] cervir a v.a ex.ia en tot lo que v.a ex.ia sera cervit manar los com sa ex.i veura per lobra.»

Resposta de sa ex.ia

«Estoi tan agredecido de tantas honrras y mersedes v.a s.a me hase que no se con que pagallo. Io confio con Dios que presto terne salut para poder acudir a mis obligationes, servir a la Ciudat y aquietar les cosas desta provincia.»

Y dits s.[rs] consallers estigueren alli un rato en conversatio y discorragueren molta cosa y despres se despediren de sa ex.[ia] ab los deguts acatos y cumpliments y sen tornaren en Casa de la Ciutat ab la matexa forma.

DIUMENYA a IJ de dit. — En lo dit dia al mati los s.[rs] Consallers lo quart absent anaran al ospital de la misericordia a les nou horas y los s.[rs] administradors de dit hospital isqueren a rebrer los s.[rs] Consallers a la porta de dita isglesia y ab la forma ordinaria muntaren al altar maior y feta oratio se asentaren en les cadires de vallut carmasi de la Ciutat a la part de la evangelia ab sos coxins del mateix devant y los s.[rs] administradors estaven asentats en uns banchs a la part de la epistola y en lo mix y havia una taula llarga ab una alburnia de pisa ahont estaven los Rodolins de les donselles corrian en sort per la extractio se havia de fer de una donsella per la causa pia instituida per lo s.[r] Matias Vilar quondam: y axi se trague de dita alburnia una donsella y en lo punt fou extreta li posaren una vesta verda ab un escopolari blanch y en los pits lo senyal de la misericordi[a] ab una Corona de flors en lo cap y dits s.[r] Consallers acompanyats dels dits administradors ab la donsella extreta que anava darrera anaran a la Isglesia de los clerigos menores que esta junt lo seminari del bisbe y en dita Iglesia estava patent lo santisim sagrament (que sia lloat pera sempre): los s.[rs] Consallers se asentaren a la part de la evangelia ab los banchs de vallut carmasi y los s.[rs] administradors ab uns banchs a la part de la epistola: oiran lo offici: noi hague sermo y acabat lo offici sen tornaren en la misericordia ab la matexa forma y de aqui a ses Cases.

Carnestoltes.

Causa pia de Matias Vilar: extracció de donzella.

Dit dia a la tarda los s.[rs] Consallers cap y ters absents se aiuntaren en casa del s.[r] consaller segon y de alli a las tres de la tarda anaren a Ballem y arribats alli entraren per lo portal maior y pasaran al presbiteri y feren oratio al altar maior ahont estava lo santissim sagrament patent y feta oratio se alsaren y se asentaren en los banchs de la Ciutat de vallut carmesi que alli y havia a la part de la evangelia y alli oiren lo sermo y asistiran fins fou reservat lo santisim y de alli sen tornaren en ses cases.

Funció en Bethlem.

DILLUNS a IIJ de dit. — Dit dia los s.[rs] Consallers lo quart absent a les nou hores se aiuntaren en casa de la Ciutat y de alli sen anaren a la seu acistir en lo aniversari general se cele-

Aniversari general per vot de la Ciutat en la Seu.

brava en dita Isglesia per les beneites animas de purgatori per vot fet per la ciutat y entraren per la part de la epistola y saludaren lo altar maior y sen passaren a la part de la evangelia y alli se asentaren en los banchs que alli te la Ciutat [en] los quals per ser cosa de dol noi hera lo vallut carmasi los acostuma de cobrir Los s.rs Consallers y vergues tambe anaven vestits ab gramallas negras de dol: acistiran alli tot lo offici e, acabat que fonch quant lo qui deia la missa ab son diaca y sots diaca sen baxaran a la absolta general los s.rs Consallers tambe hi baxaren y estigueren denpeus a la part de la epistola y despres la professo isque del Cor y isque per lo portal del Claustro y fent ses absoltas a cada cap de Claustro rodaren aquell y tornaren ha entrar per lo mateix portal y dits s.rs Consallers feren oratio en lo altar maior y sen tornaren.

Id. en lo monastir de St. Joseph.

Dit dia a la tarda los s.rs consallers se ajuntaren en casa del s.r Consaller segon ters y quart absents los quals de alli a las tres horas anaran en lo monastir de s.t Joseph ahont estava patent lo santisim Sagrament (que sia llohat pera sempra) y alli asentats ab los banchs de vallut carmasi a la part de la evangeli hoiren lo sermo y estigueren alli presents fins hagueren reservat lo santisim y despres sen tornaren en ses Cases.

Id. per vot de la Ciutat: los Consellers no hi assistiren.

Dimars a IIIJ de dit. — En aquest dia altra aniversari general per vot de la present Ciutat per las animas de purgatori ab la matexa solemnitat se eran fets los de disapta y dilluns proppassats: los s.rs Consallers noi pogueren acistir per tenir moltas ocupations que nols donaren lloch.

Primer día de Quaresma. — Missa y imposició de cendra en Casa de la Ciutat.—Absolucions en la Trinitat y la Mercè.

Dimecras a V. primer dia de quaresma. — En aquest dia los s.rs Consallers hoiren missa en la capella de Casa de la Ciutat y prengueren sendra y de aqui a les onsa horas anaren a la Trinitat y a la merse a la absolutio.

Visita dels Consellers al Virrey: conferencia secreta.

Dit dia a la tarda obtinguda ora de sa ex.ia anaran a palatio serca de les sinch de la tarda a visitar a sa ex.ia y tractar ab sa ex.ia algunes coses de importansia molt secretes que per serho nos continuen en lo present dietari y per ser vespre quant ne isqueren agueren de menester axas.

Concell de Cent: acorda celebrar la professó de Sta. Madrona ab igual solemnitat

Dijous a VJ. de dit. — En aquest die a la tarda se tingue concell de Cent pera tractar de la professo se havia de fer de la gloriosa s.ta Madrona que sera a quinse del corrent en lo qual consell se prengue resolutio que la professo de la gloriosa santa se fes ab la matexa solemnitat modo y forma se feia quiscun

any la de nostra s.[ra] santissima de la Conceptio com mes llargament es de veurer ab la ma corrent sotz dita jornada.

que la de Nra. Sra. de la Concepció.

Divendres a VIJ. de dit. — En aquest die a la tarda los s.[rs] consallers anaran al ospital general y al entrar per lo portal maior del ospital qui dona al pati a la part del carrer del ospital los s.[rs] administradors isqueren al pati a rebrer dits s.[rs] consallers y los s.[rs] Consallers se posaren en forma de bordo anant los s.[rs] Consallers a ma dreta y los s.[rs] administradors a ma esquerra y ab exa forma entraren dins dita Isglesia y arribaren en lo altar maior y feta oratio en lo altar se asentaren a la part de la evangelia ab las cadiras y cuxins de vallut carmasi y los s.[rs] administradors a la part de la epistola ahont oiren lo sermo y miserere: y acabat lo sermo y miserere acompanyats dits s.[rs] Consallers dels s.[rs] administradors visitaren los malalts com es costum y despres anaran a fer oratio a s.[t] Llatzar y despres anaran a visitar la casa de les Repanadides y de aqui sen anaren a ses cases.

Hospital general: sermó y miserere y visita dels Consellers als malalts.

Diumenge a VIIIJ de dit. — En aquest die a la tarda se tingue Conceil de Cent acerca del negosi del batallo en lo qual fonch llegida una enbaxa[da] que los s.[rs] consallers lo dia de air avian rebuda de la Junta de dit batallo reportada per mossen Jacinto Fabregas ciuteda y Jauma Pi mercader la qual esta asi cusida en lo present dietari y buydada en la ma corrent (1).

Negoci del Batalló.

Dilluns a X de dit. Los s.[rs] Consallers anaran al mati a la parroquial Isglesia de s.[t] Just y s.[t] Pastor per ferse dit dia la festa del glorios s.[t] Patia bisba y martir: al entrar per lo portal maior los s.[rs] obrers isqueren a rebrer dits s.[rs] Consallers ils acompanyaren fins al presbiteri y los s.[rs] Consallers fet que hagueren oratio se asentaren a la part de la evangelia ab las cadiras y cuxins de vallut carmasi de la Ciutat y hoiren lo offici cermo y vespres per dirse encontinent: acabat lo sermo lo diaca porta la pau al s.[rs] Consallers com es costum: acabadas las vespras acompanyats dels s.[rs] obrers sen anaran al altar de[l] glorios sant y feren alli oratio y al portal maior se despediren dels s.[rs] obrers y sen tornaren.

Festa de St. Pacià en la iglesia de St. Just y St. Pastor.

Dimecras a XIJ. de dit. — Dit dia al mati los s.[rs] consallers enviaren una enbaxada als s.[rs] diputats aserca de la vinguda de sa mag.[t] la qual fonch reportada per lo s.[r] Pau Amat menor

Embaxada als Diputats en rahó a les demostracions fahedores per la vinguda de sa Magestat.

(1) V. l'*Apèndix* XXII.

de dies militar y Francesch Mari ciuteda. La qual enbaxada esta asi cusida en lo present dietari (1).

Id. al Virrey sobre la provisió de grans, etc. per dita vinguda.

E, mes altra enbaxada per sa ex.ia reportada per don Francesch Gamis y micer Joseph Montaner d.r en drets ciuteda la qual esta tambe cusida en lo present dietari (2).

Professó de Sta. Madrona: acort del Concell sobre les despeses y cera.

Dit dia a la tarda se tingue concell de cent y lo s.r Conceller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs Consallers referi en dit Concell com aserca de la professo de s.ta Madrona gloriosa lo molt Ill.e capitol los avia enviat un paper lo qual fonch llegit en concell de Cent y esta asi cusit en lo present dietari (3) sobre del qual Resolgue dit savi Concell que la ciutat en orda de la professo de la gloriosa s.ta Madrona done y pague al molt Ill.e Capitol la distributio en lo mateix modo y forma que la pagan los maiorals de nostra s.a de la Conceptio lo dia de la sua festivitat y que los s.rs Consallers manen enviar en aquella Isglesia la sera per los Rollos y dotza axas an de cremar en dita professo cobrant la present ciutat la cera que restara de dits ciris y atxes suplicant a dit molt Ill.e capitol tingue a be fer la dita professo.

Id.: notificació del acort anterior al Capitol de la Seu.

DIJOUS a XIIJ de dit. — Dit dia al mati los s.rs Consallers enviaren a Francesch Joseph Fontana Sindich de la present ciutat al molt Ill.e Capitol fent sabidors a sa s.a la Resolutio avia presa lo savi Concell de Cent lo die de air aserca la professo de la gloriosa s.ta Madrona.

Id.: lo Capitol resolt fer dita festivitat gratis.

Dit dia a la tarda lo molt Ill.e capitol envia als s.rs Consallers lo R.nt [Sebastià] Guerau prevere y sindich de dit molt Ill.e capitol lo qual refferi a dits s.rs Consallers que lo dit molt Ill.e capitol conciderant la ciutat de Barcelona estar tant exau[s]ta y pobra an resolt de fer la professo de la gloriosa s.ta Madrona gratis.

Ofici y sermó en lo monastir dels Angels.

DIVENDRES a XIIIJ de dit. — En aquest die los s.rs Consallers al mati anaran al monastir de les monges dels Angels lo quart absent ahont estigueren ab los banchs de vallut carmasi de la Ciutat per estar patent lo s.m sagrament en lo altar mayor (que sia lloat y glorificat perha sempra) a la part de la evangelia y alli oiren lo offici y cermo y acab[at] sen tornaran.

---

(1) V. l'*Apèndix* XXIII.
(2) V. l'*Apèndix* XXIV.
(3) V. l'*Apèndix* XXV.

Dit dia a la tarda anaran al ospital general de s.ta Creu a oir lo sermo y visitar los malalts de aquella santa casa si y conforma se feu lo primer divendres y despres anaran a les estacions y a la Isglesia del Pi als perdons de s.t Gregori.

Visita dels Consellers al Hospital general y anada a les estacions y als perdons de St. Gregori en la iglesia del Pi.

DISAPTA a XV. — En aquest die die de la festa de la gloriosa verge y martir s.ta Madrona al mati a les vuit hores los s.rs consallers se aiuntaren ab sos proms en lo porxo de s.t Jauma lo quart absent per sa desgana y se asentaren ab los banchs de vallut carmasi de la Ciutat y junts que foren acompanyats de la musica anaran en la seu per los llochs acostumats y entraren per lo portal maior passaren per lo mix del cor y muntaren en lo presbiteri per la part de la epistola y saludant lo altar maior sen passaren a la part de la evangelia y alli se asentaren en los banchs cuberts de vallut carmesi que la ciutat y te: oiren lo offici sermo y vespres per dirse demati les vespres y acabades que foren munta laliga y dansa y encontinent comensaren la professo: los s.rs consallers prengueren les vares del talam agraduats en sos llochs y lo s.r don Bernat Terre prom mes antich porta la vara de ma esquerra del s.r Consaller sise y los demes proms anavan ab sas varas dauradas devant de la custodia: feuse la professo per la matexa Ronda y ab la matexa solemnitat se fa quiscun any la de nostra s.a santissima de la Conceptio acceptat que noi anavan los Reis per aver axi donat lorde los s.rs Consallers: acabada la professo ab la matexa solemnitat los s.rs Consalles y promens sen tornaren fins a s.t Jauma ahont se dividiren.

Festa de Sta Madrona.

Dit dia a la tarda los s.rs Consallers lo quart absent se aiuntaren en casa de la Ciutat y anaran en la seu y feren oratio al altar maior y sen baxaran a la Capella de la gloriosa verge y martir s.ta Eularia patrona y advocada nostra y se asentaren en uns banchs a la part de la evangelia ahont oiren unes solemnes Completes a cant dorga la llatenia de nostra s.a y los goigs de la gloriosa verge y martir s.ta Eularia y acabat que fou los s.rs consallers rodaren lo altar de s.ta Eularia y sen tornaren.

Notas que per ser lo dia de la festivitat de la gloriosa Verge y martir s.ta Madrona y avia molta gran gent.

Notas tambe que per ser tant gran la festivitat donaren orda al mati los s.rs Consallers que tots los Rollos cremasen tot lo dia mentres y auria gent en la Isglesia.

GALSERAN NABOT = Conseller en Cap.

Resposta dels Diputats a la embaxada del dia 12, sobre les festes per la vinguda de sa Magestat.

DILLUNS a XVIJ.—En aquest die los s.rs consallers reberen una enbaxada de part dels s.rs diputats reportada per lo s.r don Francisco de Vilalba y lo s.r Juan Francesch de Vergos la qual enbaxada esta asi cusida en lo present dietari (1).

Carta del Rey.

Dit dia a la tarda se tingue concell de Cent en lo qual fonch llegida una Carta de sa mag.t cristianissima s.r nostre la qual tambe esta cusida assi en lo present dietari (2).

Jurament del sr. don Francisco Aiguaviva y de Tamarit Veguer de Barcelona.

DIMARS a XVIIJ de dit. — En aquest dia al mati tenint notitia los s.rs Consallers que lo nobla don Francisco de Aiguaviva y de Tamarit era en lo porxo de s.t Jauma acompanyat de molts Cavallers pera prestar lo jurament de Veguer los s.rs consallers anaran a s.t Jauma y alli se asentaren en los padrisos deves la font de s.t Jaume ahont y havia un drap de Ras de la Ciutat y lo s.r consaller segon y obres entraren en la Isglesia de s.t Jauma y alli feran la agraduatio comforma consta en lo llibre de graduations que aporta Antoni Aleix Cesilles scriva de les obres y feta la graduasio anaran en s.ta Agata anant lo s.r consaller en cap a la primera filera a ma dreta y lo dit don Francisco Aiguaviva y de Tamarit al corn esquerra de dita filera y posat al repla de dita escala dit s.r Veguer jura y presta lo sagrament y homenatge en ma y poder del mag.ch balla de Barcelona y li dona la vara de Veguer y al tornarsen a casa de la Ciutat lo s.r veguer se posa al corn de ma dreta de la primera filera y lo s.r consaller consaller (sic) al corn de masquerra y arribats en casa de la Ciutat y en la istansia de trentenari y se asentaren assentantse lo s.r Veguer a ma dreta del s.r consaller en cap y presta son jurament en ma y poder del s.r consaller en cap y prestat dit jurament se alsaren y ab la matexa graduatio anaran en la Cort del Veguer a darli pocessio ahont en senyal de pocessio tingue un verbal y encontinent ab la matexa forma sen tornaren en casa de la ciutat.

Festa de St. Joseph.

DIMECRAS a XVIIIJ. — En aquest die los s.rs Consallers anaran lo mati en s.t Joseph per ser dia del glorios s.t assistiran al offici y sermo lo diaca dona la pau als s.rs Consallers y per ser lo s.m sagrament patent estigueren asentats en lo presbiteri a la part de la evangelia ab los banchs de vallut carmasi.

Hospital general: sermó y mise-

DIVENDRES a XXJ. — En aquest dia a la tarda los s.rs consallers lo quart absent anaran en lo ospital general de s.ta Creu

(1) V. l'*Apèndix* XXVI.
(2) V. l'*Apèndix* XXVII.

per oir lo sermo y misarere y visitar aquella s.[ta] [casa]: estan pradicant reberen los s.[rs] consallers un recado de sa ex.[ia] donantlos avis com en la platya y havia vuit vaxells grosos de la armada del Rei cristianisim s.[r] nostre (que Deu guarde) pera que donasen orda en lo del saludar y los s.[rs] consallers no hoiren lo misarere sino que en lo punt fou acabat lo sermo se enbarcaran ab coxos y anaran al baluart de mix jorn: los vaxells no entraren per anar en seguiment de una nau descubriren.

rere y visita dels Consellers. — Arribada de vaixells de França.

DISAPTA XXIJ. — En aquest die los s.[rs] consallers lo quart absent a la tarda anaran a la seu y baxaran a la capella de s.[ta] Eularia ahont oiran las completas del anamorats ab la forma acostumada.

Completes dels *enamorats*, en la Seu.

DIMARS a XXV. de dit, dia de nostra senyora.

Anunciació de Nra. Sra.

DIMECRAS a XXVJ de dit. — En aquest dia a la tarda se tingue concell de Cent en lo qual se proposa certs avisos avian tinguts los s.[rs] consallers per Cartas de don Francesch Sorribas y dels Jurats de Vilafranca ab las quals scrivian que lo enamich marxava de Tarragona en ves Vilafranca ab designe de caminar enves Rossello y ab altra Carta de dit don Francesch Sorribes don avis que lo enamich sobre del mix dia era passat a tir de mosquet de Vilafranca y havia fet alto a la Granada y que havian tingut intelligensia per un soldat del enamich que aquell era en numero de dos mil y sinch cents cavalls y vuit o, noucents infants y que lo marques de Povar era lo general de dit exersit y axi lo savi Concell sobre dites coses deslliberas lo que aparexera convenir.

Guerra: exida del enemich de Tarragona per anar al Rosselló. — Prevencions de la ciutat: lleva de 500 soldats.

E lo savi concell de Cent deslliberа que de promta se envien sinchcents soldats armats y monitionats a les parts que convindra per obsistir als designes del enamich los quals ayan de partir dema demati o, abans si sera posible y que aquesta deslliberatio fassan a saber a sa ex.[ia] per dos ciutedans y dos militars del present concell per sa senyoria nomenadors com mes llargament es de veurer ab la ma corrent sotz dita jornada.

Notas que dita leva se feu dins vint y quatra oras.

Presa dita Resolutio los s.[rs] consallers encontinent anomenaren dos ciutedans y dos militars del present consell per fer sabidor a sa ex.[ia] la deslliberatio avia feta lo savi Concell de cent la qual de paraula fonch reportada al s.[r] virrei per lo s.[r] don Joseph Olmera lo s.[r] don Francisco Gamis lo s.[r] Joseph Masana ciuteda y lo s.[r] micer Joseph Montaner los quals referiren als

s.[rs] consallers que sa ex.[ia] estava molt agrait de la deslliberatio avia pres lo savi concell de Cent y que sols suplicava a sa senyoria lo quant importava sa fes la leva de promta com la necesitat requeria.

Guerra: derrota del enemich, prop de Aulesa de Montserrat.

Dijous a XXVIJ de dit. — En aquest dia se tingue avis que lo exersit dels castellans eran baxats deves la Vila de Esparaguera y lo s.[r] de la Mota general del nostro exersit junt Aulesa de Montserrat rompe la Retraguarda del enemich ab perdua de molta gent dels contraris y la manguardia y los demes que pogueren fugir travasaran a Tarrasa y a, Sabadell.

Id.: Embaxada al Virrey notificantli la formació de dita lleva.

Dit dia los s.[rs] consallers al mati enviaren una enbaxada a sa ex.[ia] la qual fonch reportada per lo s.[r] don Joseph Olmera y lo s.[r] Francesch Santgenis la qual es del tenor seguent.

«Ex.[im] s.[r]

La leva dels sinchcents soldats que desllibera fer lo savi Concell de Cent de aquesta Ciutat lo die de air de que dona notitia a V.[a] ex.[a] aquell mateix die esta a punt per anar a obsistir al enemich en la part hont manara V. Ex.[a] en sargento major de la qual an anomenat los Consellers a Francesch Vila ciuteda honrat que en altra ocasio ha ocupat lo mateix offici y tambe han fet nominatio dels capitans y demes officials de aquella y pera facilitarla y promptament acudir al major servey del Rey nostre senyor y al gust de V. Ex.[a] an deliberat pagar a esta gent de guerra un sou y estipendi extrahordinari fent aquest esfors en estat que esta tant exausta y atreballada com V. Ex.[a] sab tenint molt gran confiansa que donant lloch la ocasio present la excusara V. Ex.[a] de aquest gasto per ferli merse com ho suplica, licentia a esta gent pera tornarsen a esta Ciutat la existentia de la qual en orde a pagar major sou pot ser molt dany o ser al ques paga a la gent del batallo y esta y majors spera rebrer de ma de V. Ex.[a]»

E, los dits s.[rs] enbaxadors referiren al[s] s.[rs] Consellers de paraula la resposta que sa Ex.[a] avia feta la qual es del tenor seguent.

Questava molt agrehit de la Ciutat y dels s.[rs] Consellers en particular de la diligentia avia tinguda en fer la lleva ab la puntualitat sera feta y que esperimentava ab lo bon tracte desta Ciutat y savi consell de cent quel tractaven com a fill y que per tal se tenia asegurantnos que sempre que confisgues (convin-

gues) derramaria fins a la ultima gota de sanch de sas venas per nostra conservatio y que ab lo primer despaig que faria a sa magestat Cristianissima li donaria avis en particular de nostras finesas pera que fes la estimatio deguda a nostres serveys.

Dit die partiren las sinch companyas de la Ciutat a la part de Moncada enaven per sargento major lo s.r Francesch Vila capitans Don Fernando Fivaller, Mariano Vives, Hieronim Romeu, Joseph Ximenes y de Mon[r]odon, y Jaume Llobregat.

Guerra: partida de les companyes de la Ciutat.

DIVENDRES a XXVIIJ de dit. — En aquest die per orde dels S.rs Consellers tragueren al demati a la seu y per totas las parrochias y monestirs lo sanctissim Sagrament Patent per pregaries de les guerres los S.rs Consellers lo quart absent anaren a la Seu y asistiren al traurer nostre S.r al altar y despres sen baxaren a la capella de S.ta Eularia haont ohiren missa.

Id.: pregaries.

Dit dia enviaren los S.rs Consellers una enbaxada als S.rs Diputats la qual reportaren lo S.r don Joseph Olmera y lo S.r Dimas Safont la qual es del tenor seguent.

Guerra: embaxada als Diputats pera que envien provisions als catalans en campanya.

«Molt Ill.e S.r

Per continuats avisos tenen antes los S.rs Consellers que les persones de aquesta provintia questan paleant per la deffensa della patexan summament per falta de aliments pera son sustento en cas apretadissim de nacessitat no compranent ab ells los del tertio de la Ciutat al quals se ha ja enviat les provisions convenients y suplican los consellers a VS.a que per los demes mane e[n]viar promptament la quantitat dellas que sia posible perque serie gran llastima que per faltarlos lo sustento desanparassen nostra deffensa, o, en esta raho morissen en ella.»

DISAPTA a XXVIIIJ de dit. — En aquest die al mati los s.rs consallers reberen una enbaxada dels molt Ill.es s.rs diputats reportada per lo s.r Quintana y lo s.r Corbera s.r de Llinas la qual esta asi cusida en lo present dietari a la qual se refer (1).

Embaxada dels Diputats en resposta de la anterior.

Dit dia a la tarda se tingue Consell de Cent en lo qual se deslibera se fes leva de altras sinchcents soldats y que se suplicas a sa ex.ia fos servit pera ques pogues fer dita leva ab maior prestesa dexar trescents soldats de les galeras de Fransa estavan en lo port offerintse donarlos la Ciutat lo mateix socorro donava als naturals y que dita deslliberatio fos feta a saber a sa

Nova lleva de 500 soldats, acordada per lo Concell de Cent.

(1) V. l'*Apèndix* XXV.

ex.[ia] per dos ciutedans y militars del present concell. La qual enbaxada fonch reportada a sa ex.[ia] per lo s.[r] Hieronym de Gaver, don Francisco Gamis, Dimas Safont y Joseph Massana. La qual enbaxada es del tenor seguent.

«Ex.[m] s.[r]

Pera que v. ex.[ia] tingue notitia dels effectes que desija obrar esta Ciutat en servei del Rey nostre s.[r] y contra lo enemich ha deliberat lo die de vuy lo savi consell de fer llista de altres 500 soldats qual feu y ab lo mateix sou que en la ultima lleva y perque encara ques vaja fent esta diligentia no pot ser tan prompta segons la necessitat demane com manant V. Ex.[a] vajan promptament trescents soldats moscaters dels de les galeres del rey n.[e] S.[r] governats per los matexos cabos y offitials de aquelles als quals tots pagara la Ciutat sos salaris comforme paga als ultims ha allistats y offerint per comoditat de aquells tots los combois sie posible, supplica a V. Ex.[tia] li fasse esta merse restant congregat lo consell sperant la resposta de V. Ex.[a] de que spera majors.»

Guerra: retirada del enemich a Tarragona.

DIUMENGE a XXX de dit. — En aquest dia vingue nova com lo enemich se retirava altra volta deves Tarragona.

Id.: desfeta del enemich entre St. Sadurní y Vilafranca, essent presoners lo general Marquès de Povar y'ls demés oficials.—Acció de gracies a Sta. Eularia en la Seu.

DILLUNS a XXXJ de dit. — En aquest die a las quatre horas de la tarde vingueren tres correus al s.[r] virey donant avis com lo nostre exersit avia darrotat lo del enemich entre St Sadorni y Vilafranca junt la capella de St Jordi y que lo marques de Povar general del dit exersit ere pres juntament ab lo de Toralto y los demes cabos rendits a vida salva: y lo s.[r] virey ho feu a saber al[s] S.[rs] Consellers y tenint los S.[rs] Consellers nova serta anaren al mateix punt en la seu y baxaren en la capella de la Gloriosa verge y ma[r]tir S.[ta] Eularia Patrona y advocada nostra y despres que dits S.[rs] Consellers foren en dita Capella asentats en la part de la avangelia arribaren los S.[rs] diputats y oidos de Cathalunya y se asentaren a la part de la apistola y la capella de dita Catredal digue una salva a can[t] dorga a dos cors ab molta solempnitat y despres cantaren una llatrilla y los goits de la dita Gloriosa santa tot en graties de la victoria: despres lo[s] S.[rs] diputats sen anaren fent les degudes cortesies als s.[rs] Consellers: fora que foren dits s.[rs] diputats los s.[rs] Consellers ab la forma acostumada sen tornaren en casa de la Ciutat y al toch de la oratio manaren tirar totes las artillarias de tots

los baluarts y Torras en ragosijo de la victoria que nostre S.[r] nos havie donada. Y obtinguda llicentia y ora del s.[r] virey los s.[rs] consellers ab les insignies consulars y companyats dels offitials de la present casa en lo mateix punt anaren a donar lo parabien de dita victoria a sa Ex.[a] a la qual respongue sa Ex.[a] «que havia sido el contento tan grande havia tenido de dixa victoria que le havia obligado en el mismo punto aserlo a saber a su S.[a] estando sierto como esta que havia de tener la Ciudat el mismo contento que ell tenia y questava muy agredesido de la Ciudat y de los S.[res] Conselleres de la merset le hasian y que de todo lo sobreditxo daria rason a su magestat Cristianissima.»

Dit Dia sent ja ora vespra se tingue consell de cent en lo qual lo S.[r] Conseller en cap de voluntat y consentiment dels demes senyors Consellers lo quart absent proposa en lo savi Consell de cent lo que sa ex.[a] los avia fet sabidors aserca de la victoria se havia obtinguda y del que lo[s] s.[rs] Consellers avian fet en raho de anar a la seu a fer graties a la gloriosa S.[ta] Eularia y tambe en anar a donar a sa ex.[a] lo parabien de la victoria obtinguda y que axi proposave a sa S.[a] ves y desliberas lo quels aparexia se havia de fer en demostratio de alegria de dita victoria. Festes per dita victoria.

E lo savi consell sobre dita propositio deslibera y prengue la resolutio seguent.

Que en demostratio de gratias per la merse que Deu nostre S.[r] es estat servit fer a esta Provintia y Ciutat ab la victoria que es notoria referida en la propositio obtinguda contra los Cathelans (1) lo die de vuy los s.[rs] Consellers per medi del sindic de la present Ciutat fassen a saber al molt R.[nt] vicari General que lo savi Consell de cent ha deliberat com ab la present delibere precehint primer lo si del molt Ill.[e] Capitol que dema dimars en la Isglesia major se celebre un offici de Graties ab dos cors y al fi dell se cante un te Deum laudamus com en altres ocasions ses acostumat fer suplicant a sa Ex.[a] per medi del Sindic fasse merse a esta Ciutat de honrarla assistint a dit offici y que lo dimecres y dijous se celebren semblants officis en la matexa Isglesia Cathedral y que lo darrer dia que sera lo dijous per la tarda se fasse una professo de Graties fent lo cami que fa la de Corpus y de la manera se es acostumat fer en altres ocasions

(1) Axí diu, erradament, en lloch de «castellans».

y dits tres dies se tire la artillaria dels baluarts de llavant de migjorn de S.t Ramon de S.ta Eularia y de S.ta Madrona tirant cada hu dells dos vegades cada dia ço es una quant se alsera a Deu nostre Senyor y la altra al tocar la Oratio Y lo divendres apres seguent se celebre un offici de morts en dita Isglesia major per les animes dels deffuncts que per nostra deffensa moriren en esta ultima Guerra assistint los Senyors Consellers en dits officis Suplicant al S.r Bisbe de Barselona per medi de dit Sindich fasse merse a esta Ciutat de assistir a dits officis y professo donant facultat y potestat lo present Consell als S.rs [Consellers] de pagar lo gasto que per dit effecte sera menester tots los quatre dies y tambe manen convidar per medi de dit Sindich lo molt Ill.e s.r Consistori dels S.rs Deputats tots tres dies a officis y professo y que per medi del Subsindich envien a dir los s.rs Consellers a les comunitats axi de Parroquies com de confents (sic) de religiosos de la present Ciutat supplicantlos que los primers tres dies sien servits de arribar a la Seu y fer graties a Deu nostre Senyor y a la Gloriosa S.ta Eularia per la merse ha rabut aquesta Ciutat ab tan gran victoria y que per medi de un ciuteda y un militar del present Consell per sa Ex.a nomenadors se fasse una embaxada al molt Ill.e bras militar suplicant lo sie servit de manar fer alguna demostratio de alegria per la victoria referida y que los s.rs Consallers dema demati manen suplicar (sic) una crida exortant ab ella als abitans desta Ciutat fassen alimaries en demostratio de alegria per dita victoria tres nits ço es la de dimars dimecres y dijous y scriguen al Rey nostre S.r donantli la norabona de dita victoria y axi mateix a les demes Ciutats viles y llochs desta Provintia que aperexera convenir: y per quant lo evitar vicis y pecats es efficas medi per alcansar misericordias y merses de Deu nostre S.r Que perso los S.rs Consellers anomenen setze Personas del present Consell ab igual numero de estaments les quals ab lo s.r conseller ters tenint dit s.r Conseller la superintendentia de tot buyden (sic) y obren tot lo convenient en destarrar vicis y Pecats tot lo quels sie posible y per lo que nols sie suppliquen a sa Ex.a los done son favor en esta raho.

Esmena de vicis y pecats públichs: nominació de Junta.

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

ABRIL

Obsequies de D. Gabriel de Llupià.

Ofici de gracies y *Te Deum* per la victoria de St. Sadurní.

Dimars al Primer de abril 1642.—En aquest dia los s.^{rs} consallers al mati a onse horas qui per causa de les obsequies de don Gabriel de Llupia se digue lo offici molt tart anaren a la seu lo quart absent per estar desganat y muntaren en lo altar major per la part de la Apistola y sen passaren a la part de la avangelia fins vingue sa Ex.ª y a la que sa ex.^{a} arriba lo[s] s.^{rs} Consellers anaren per lo mitg del cor a rebrer sa Ex.ª y encontraren sa Ex.ª al portal del cor ahont se feren las degudes cortasies y lo anaren acompanyant al altar major anant los s.^{rs} quatre consellers devant per son orde y lo Sr Conseller en cap a la ma esquerra del S.^{r} virey y quant foran dalt en lo Presbiteri passaran a la part de la evangelia y lo S.^{r} virey se posa ab sa cadira y estrado tenia alli so es una cadira de vallut groch y lo estrado y coxins de vallut carmasi y lo[s] Srs Consellers sen passaren a la part de la epistola y se asentaren en los banchs cuberts de vallut carmasi que la ciutat y te: los Srs Diputats estigueren asentats ab dos banchs de vallut carmesi portaran de la Diputatio devant lo altar major y de esquena a la rexa del presbiteri qui mira a les escales de Sta Eularia y comensaren lo offici molt solempne a dos cors lo qual digue lo Ill.^{e} Sr Pau del Rosso daga y canonge de la dita Catredal: noi hague sermo per ser molt tart: lo Diaca dona la Pau al s.^{r} virey y lo sotdiaca la dona als s.^{rs} Consellers y despres al[s] s.^{rs} diputats: acabat que fou lo offici munta la creu en lo altar major y los qui portaven los bordons vestits ab ses capes de brocat y comansaren a cantar lo Te Deum laudamus y parti la proffesso y lo[s] Srs Consellers se posaren darrera del Gramial ahont anava lo S.^{r} bisbe ab esta forma ço es lo Sr Conseller cise ab lo S.^{r} oidor militar y lo S.^{r} oidor Real anant lo Sr Conseller a ma dreta lo S.^{r} oidor militar a ma esquerra y lo S.^{r} oidor Real en lo mix lo S.^{r} conseller a ma dreta del S.^{r} oidor Ecclesiastich lo Sr Consaller ters a ma dreta del Sr Diputat Real lo S.^{r} conseller segon a ma dreta del Sr Diputat eclesiastich y lo S.^{r} consaller en cap a ma esquerra del S.^{r} virey: feuse la professo per dins la seu com es costum y tornat en lo altar major y acabada la proffesso los Srs Consellers anaren a sercar lo S.^{r} virrey a son estrado y anant los

S.[rs] consellers segon ters quint y sisse devant de dos an dos per son orde y lo S.[r] conseller en cap a la ma esquerra del S.[r] Virrey lo acompanyaren fins al Portal major de dita Catredal a hont fentse las degudes cortesies se despadiran de sa Ex.[a] y sen tornaren en lo Altar major ahont estaven los S.[rs] Diputats y sen passaren a la part de la evangelia y asentats que foren en los banchs cuberts de un vellut carmesi de la ciutat al cap de un rato los Srs Diputats se alseran (alsaren) y seludaren los Srs Consellers y sen anaren y despres de que dits Srs Diputats foran fora los Srs Consellers se alsaren y feren oratio y sen tornaren.

Altre ofici y sermó en la Seu, per dit motiu.

DIMECRAS a IJ de dit. — En aquest die los Srs Consallers anaren a les nou de mati en la seu acistir al offici y cermo se celebra dit dia de Graties de la victoria obtinguda ab la solempnitat sobredita si be noy hague al acabar del offici professo: acistien en dit offici lo S.[r] virrey los S.[rs] Consellers y los S.[rs] Diputats asentats quiscu en sos puestos: mogues difficultat si lo dia de air los S.[rs] Diputats que se asentaren en los banchs posantse los S.[ors] Diputats so es lo S.[r] Diputat Ecclesiastich al cap del banch deves lo S.[r] virrei y los demes Diputats y oidors per son orde estaven ab la forma era menester y se adverti als S.[rs] Diputats y lo dia de avui los S.[rs] Diputats son estats asentats en dits banchs posantse lo S.[r] Diputat Ecclesiastich al canto del banc qui te respecte a la part dels S.[rs] consallers y los demes S.[rs] Diputats y oidors per son orde.

Id.—Los Diputats no hi van.

DIJOUS a IIJ de dit. — Dit dia al mati a les nou horas los S.[rs] consallers se ajuntaren ab sos promens al Porxo de s.[t] Jaume y de aqui acompanyats ab la musica per haveri molt de fanc anaran en la Seu per devant la diputatio Palau del bisbe entraren per lo Portal major y per lo cor y muntaren en lo Presbiteri y se asentaren a la part de la evangelia en los banchs que alli te la Ciutat cuberts de vellut carmesi y los S.[rs] Consellers vist que los S.[rs] Diputats tardavan e[n]viaran a Pere Mallol notari escriva Rational als S.[rs] Diputats perha fer cebidors a sa S.[a] que se estava aguardant per momentos a sa Ex.[ia] y que sels feia a saber y los S.[rs] Diputats respongueren que los pesava moltissim com no podian anar aqueix mati ni asistir en la Seu com desitjaven per que sels havia offert un nagoci de molta importantia que nol podian dexar: tornada esta resposta als S.[rs] Consallers los S.[rs] consellers manaren retirar los banchs per desenbarasar lo Presbiteri: en aqueix andemitg vingue lo S.[r] Virrey ab tot lo consell

real los S.rs Consellers y promens isqueren al Portal major a rebrer sa Ex.a y fetes les degudes cortesies los verguers dels S.rs consallers se posaran devant ab las masas baxas y los verguers del Real consell despres dels vergues dels S.rs Consallers ab las porras altas y despres los S.rs Consallers y promens per son orde passaran devant Restant lo S.r Consaller en cap darrera a la ma esquerra del s.r virey y lo Real consell venia darrera del S.r virrey de dos en dos per son orde: passaren per lo mitg del cor y entraren al Presbiteri per la part de la epistola y los S.rs Consallers acompanyaren lo S.r Virrei fins a son strado y despres dits S.rs Consallers sen passaren a la part de la Apistola a hont se asentaren ab los banchs cuberts de vallut carmasi de la Ciutat y los S.rs D.rs del Real consell estigueren asentats darrera del S.r Virrey a la part de la evangelia en los banchs cuberts de vallut carmesi que la Ciutat y tę: comensaren lo offici lo qual digue lo R.nt Sr.r Pau del Rosso daga y canonya de la dita catedral: lo Diaca porta la Pau a sa Ex.a y sa exelensia la dona al S.r Regent y lo S.r Regent als demes S.rs Doctors del Real Consell per son orda lo sotzs diaca la dona al S.r Conseller en cap com es costum y lo S.r Conseller al prom li estava al costat y lo prom al S.r Conseller segon y ab la matexa forma del ha hu al altre: y acabat lo offici y sermo los S.rs Consellers se alsaren y anaren devers lo estrado de sa Ex.a y sa Ex.a en lo punt se alsa y ab la matexa forma que eran entrats acompanyaran sa Ex.a fins al Portal major de dita Catredal y alli se despediren tornantsen los S.rs Consellers en lo altar major y de aqui sen tornaren per lo mateix cami en S.t Jaume com es costum.

Dit Dia a la tarda se havia de fer la professo General y per haver plogut molt lo demati y haveri molts de fanchs se porroga per altra jornada. *Suspensió de la professó per causa de pluja.*

DIVENDRES a IIIJ de dit demati a les nou oras los S.rs Consallers lo quart absent per estar dasganat vestits ab gramalles de dol anaren en la seu y sen muntaren en lo altar major per la part de la apistola y se asentaren als banchs de la Ciutat cuberts de vallut carmesi a la part de la Evangelia y alli acistiren al aniversari general se digue a can[t] dorga ab molta solempnitat y acabat que fou los S.rs Consellers baxaran baix y asistiren a la absolta general posats de rengla a la part de la segrastia y despres passa la Creu y lo clero ab professo exint per lo portal del claustro fent una absolta general a cada cap de claustro anant *Aniversari general per los morts en campanya.*

los S.rs Consallers darrera y tornaren entrar per lo mateix portal y los S.rs Consallers se ajonollaren a las gradas del altar major a la part de la epistola y fent oratio sen tornaren.

Benvinguda al General Sr. de la Motte.

Lo mateix dia al mati tenint notitia lo[s] S.rs Consellers com lo Ex.m S.r de la Mota general de la armada del camp de Tarragona era arribat enviaren lo S.r Don Francisco Gamis y lo S.r Joseph Massana a donar a sa Ex.a de part de la Ciutat y dels S.rs Consellers la ben vinguda del que resta dit S.r de la Mota molt agrehit.

Visita de dit General als Consellers.

Dit Dia a la tarda serca de les quatre horas estantse ajuntant lo consell de cent ar[r]iba a la present Casa lo dit S.r de la Mota a visitar los S.rs Consellers acompanyat del S.r de Argenson del S.r don Joseph Margarit y de Biure Governador de Cathalunya y de alguns altres cavallers francessos: los S.rs Consallers lo isqueren a rebrer al cap de la escala y los S.rs Consallers a la porta del cansell que esta devant la instantia de consell de cent y sen entraren en dita instantia y se asentaren al raco a la part del ort en los banchs que alli hi ha ço es lo S.r de la Mota entre segon y ters lo S.r de Argenson entre quart y quint y lo S.r don Joseph Biure y de Margarit entre quint y sisse: y al cap de una estona se alsaren y los S.rs Consellers acompanyaren sa Ex.a fins a la porta del postis y ha devant la instantia de consell de cent y molts cavallers mercaders y altres persones de Consell de cent lo acompanyara[n] fins baix a la Porta Principal: despres se ajunta lo Consell del qual na resultaren dos Anbaxadas la una per lo S.r Virei y laltre per los S.rs Diputats y la dels S.rs Diputat[s] fonc reportada per lo S.r Don Francisco Gamis y lo S.r Joseph Massana la qual contenia sols fer a saber a sa S.a la desliberatio havia pres lo Savi Consell de cent.

Concell de Cent. — Embaxades al Virrey y als Diputats.

Dicto Die licet hic.

Canceller de Catalunya: nominació de D. Llorens de Barutell. — Enhorabona dels Consellers.

Al mati tenint los S.rs Consellers notitia serta ques era publicada la merse al Ill.e S.r Don Llorens de Barutell Canonge de la Seu de Urgell en cansaller de Catalunya tramateren al noble don Fran.ch Gamis y Joseph Masana pera donar a sa S.a lo parabien de la Electio sa magestat havia feta de la Persona de sa S.a en cansaller de Catalunya.

Conferencia secreta dels Consellers ab lo Virrey.

Et Dit Die a la tarda los S.rs Consellers lo quart absent per sa desgana enviats a cercar per sa Ex.a anaren en Palatio que ja era tardet y entraren en lo aposiento de sa Ex.a y alli se asentaren ab ses cadires Tancaren las portas y lo S.r Virrey los

tracta alguns negocis sacrets que per sero nos continuen en lo present Diatari.

Entrega de les claus, galeres y altres efectes de les Dreçanes al Virrey, en nom de sa Magestat.

DISAPTA a V de dit. — En aquest dia enbaxada reportada per lo S.r don Francisco Gamis y lo S.r Joseph Massana a sa Ex.a la qual es del tenor seguent.

«Ex.m S.r

Lo Die de air delibera lo savi consell de cent que pera la fabrica se acostuma fer en las drasanas desta Ciutat se entreguen a V. Ex.a en nom de sa magestat Xpiana. (que Deu Guarde) les claus de aquelles, Galeres Barcas llenyam y altres cosas que vuy se troban en dites adrasanes y que no obstant que la present Ciutat tingue ab sa ma lo benefitiar dites coses ha volgut dit savi consell de cent servir a sa magestat ab elles Representant a V. Ex.a que si en la ocasio present se trobaven cosas majors dins dites adrasanes ab lo mateix effecte servirie ab elles Del que done notitia a V. Ex.a»

Funció de gracies en Sta. Maria.

Dit Dia al mati anaren en S.ta Maria lo quart absent ahont se digue un solemne offici y cermo de Graties: acisti lo S.r Virrei y per las ocupations grans tingueren los S.rs Consellers demati no pugueren ser tant puntuals que hai trobaren sa Ex.a y axi los S.rs Consellers anaran al estrado ha darli satisfactio y sen passaren a la part de la Epistola y se asentaren ab los banchs de vallut carmasi de la Ciutat. Digue lo offici lo S.r Ardiaca de S.ta Maria ardiaca y Canonja de la seu de Barcelona: lo diaca ab la patena porta la pau al s.r virei y lo mateix diaca quant fonch tornat en lo altar la porta als S.rs Consallers y sens patena y lo sotz diaca al cor. Acabat lo offici acompanyaran sa Ex.a ab la forma acostumada al portal qui mira al capitol de dita Isglesia y al fosar alt: despedits del s.r virrei sen tornaren en lo altar major y hoiren vespres asentats a la part de la evangelia y ab los matexos banchs ques mudaren de la una part al altre y veren alsar la veracreu y despres sen anaren per lo portal dels sombrares ahont lo Clero de dita Isglesia los ana acompanyant alli se despediren ab moltes cortasies.

Completes dels *enamorats* en la Seu.

Dit Dia a la tarda los S.rs Consaller[s] lo quart absent anaren en la Seu ha hoir las completas ditas dels anamorats en la Capella de la Glori[os]a verge y martir S.ta Eularia ab la forma acostumada.

Visita dels Consellers al Canceller.

DILLUNS a VIJ de dit. — Dit dia a las tres de la tarda los S.rs Consellers obtingúda del S.r Cansaller don Llorens de Barutell y de Puigmeri canonge de la Seu de Urgell ora lo anaran a visitar y companyats dels offitials de la present Casa y lo S.r Cansaller los isque a rebrer al cap de la escala ahont feu molts grans compliments als S.rs Consellers y fou forsat que lo[s] S.rs Consellers agueren de entrar primer y ar[r]ibats a la rasala se asentaren ab sas cadiras estant lo S.r Conseller a ma dreta del S.r consaller en cap y estigueren algun rato en la visita y se alsaren anantlos lo s.r Conseller (Canceller) acompanyant y a la que foren al cap de la escala replicantli moltas voltas los S.rs Consallers fos servit sa S.a tornarsen no fou possible que volgue baxar la escala y baxada en un repla tornaren altra volta a replicar a sa S.a fos servit tornarsen no fou posible que baxa baix fins a mitga entrada ahont ab molts compliments se despediren.

Aniversari per la casa de Montcada, en la Llotja.

DIMARS a VIIJ de dit. — En aquest die al mati los S.rs Consellers se ajuntaren en casa de la ciutat ab las gramallas de dol y anaren en la llotja de la mar de la present Ciutat de Barcelona: los S.rs Consols y defenadors isqueren a rebrer dits S.rs Consellers al portal de la rexa de ferro que mira a la plasa de la llotja fentse las dagudas cortasias san entraren y arribaren davant del altar que alli hi havia pera celebrar lo aniversari que quiscun any per semblant jornada se hacostuma de dir per la casa de Moncada: los S.rs Consellers se assentaren a la part de la evangelia ab uns banchs de vallut carmasi de la matexa llotja y los S.rs Consols y deffenedors y altres mercaders se asentaren a la part de la Epistola ha ont asistiren al offici y sarmo: lo Diaca porta la Pau al S.r Conseller en cap, e lo S.r Conseller en cap la dona als demes S.rs Consellers y lo sots diaca porta la Pau al S.r consol militar y lo dit S.r Consol militar ab la matexa forma la dona als dames y acabat lo offici se digue una absolta general y ab la matexa forma y companyament eran entrats sen tornaren.

Concell de Cent per negoci de forments y carns.

DIJOUS a X de dit. — En aquest dia a la tarda se tingue consell de cent acerca de negoci de forments y carns comforme es de veurer en la escrivania major y en la ma corrent sots dita jornada.

Diumenge dels Rams.

DIUMENGE a XIIJ de dit. — Dit dia los S.rs Consellers per ser diumenge de ram anaren en la Seu a la benedictio del

Ram la qual benei lo S.r bisbe de Barcelona y no digue de pontifical y los S.rs Consellers asistiren al offici com es costum.

Rendiment de la fortalesa de Coplliure al Rey cristianissim: salve de gracies en la Seu.

DILLUNS a XIIIJ de dit. — En aquest die lo S.r virrei a la tarda envia un recado als S.rs Consellers fent los a saber com la fortalesa de Coplliure estava randida y per compte de la magestat cristianissima: los S.rs Consellers encontinent ne feren sabidors al Ill.e Capitol y avisaren que de prompte se servisen fer merse a la Ciutat de que se ensenguesen los ciris de S.ta Eularia y estigues a punt la cantoria pera fer graties a Deu nostre S.r a Maria S.ma y a la Gloriosa verge y martir S.ta Eularia Patrona y advocada nostra de la victoria obtinguda: los S.rs Consellers anaren en la seu y despres que agueren fet oratio al altar major sen bajaren baix en la dita capella de dita gloriosa S.cta y feren oratio al altar de dita Gloriosa S.ta se alsaren y se asentaren en un banch que alli hi havia a la part de la Evangelia y encontinent se comansa cantar la salva de nostra S.a a can[t] dorga a dos cors ab molta solempnitat estant los ciris grossos encesos: despres cantaren una llatrilla y acabada aquella dos escolanets cantaren los gotis (goigs) de dita gloriosa S.ta: y acabat que fou tot lo sobredit los S.rs Consellers sen tornaren en casa de la Ciutat y en continent enviaren una enbaxada a sa Ex.a la qual fou reportada per lo S.r Joseph Ximenis y lo s.r Joseph Massana pera que de part de dits S.rs Consellers y desta Ciutat donasen a sa Ex.a lo Parabien de dita victoria fent graties a sa Ex.a de la merse havian rabuda en ferlos a saber tan bona nova: sa Ex.a respongue a dita enbaxada «que avia sido tanto el contento que havia tenido que le havia obligado antes de cabar de leher las cartas aserlo a saber a la ciudad y los pactos del rendimento eran que havia de los contrarios mil hombres muertos mil y quinientos que les hasian travasar la Fransia asta Plamplona y quatrocientos enfermos y eridos los llivan (sic) a Tarragona y que estimava mutxo la merse le herian (sic) los S.res Conselleres.»

Id.: embaxada d'enhorabona al Virrey.

Matrícula de mercaders.

Dit Dia a la tarda los S.rs Consellers ajuntaren los S.rs mercaders ques troban de consell de cent pera fer la matricula de mercaders com es costum quiscun any y ajuntats ques foran ab la forma ordinaria votaren los que estaven pretenent dita matricula que ja lo dia abans eran estats abilitats en la llotja per lo consell de vint y obtingueren aquella.

DIMARS a XV de dit. GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

Dijous Sant.

Dijous a XVIJ de dit. — En aquest dia Dijous sant los Srs Consellers al mati anaren en la seu ab la forma acostumada y se asentaren en los banchs cuberts de vallut carmasi que la Ciutat hi te a la part de la evangelia ha ont ohiren lo offici y sermo y a la comunio despres de haver combregat lo capitol y clero y demes minístres de dita Isglesia anaren los Srs Conseller[s] a combragar y despres los vergues y acabada que fou dita communio munta en lo presbiteri la creu juntament ab los Srs Canonges y clero y an profeso porta lo Sr Bisbe lo Santissim sagrament en lo muniment Portant las varas del talem ço es lo S.[r] consaller en cap la vara del mitg de darrera lo S.[r] conseller sagon la vara del mitg de davant lo S.[r] consaller ters la vara de ma dreta de darrera lo S.[r] conseller quint la vara de ma dreta de davant y lo S.[r] consaller sisse la vara de ma esquerra de darrera y lo S.[r] don Bernat Tarre la vara de ma esquerra de davant y ab aquesta forma aribaren en lo muniment ha hont dits S.[rs] consellers y prom serviren de testimonis comforme es costum y enserrat que fonc lo Santissim sen anaren sens averi companyament ningu.

Divendres Sant.

Divendres a XVIIJ. — En aquest dia divendres s.[t] al mati los s.[rs] consallers al mati anaran en la seu ab gramallas de dol ab la forma acostumada y se asentaren a la part de la evangelia y asistiren al offici y a la doratio de la veracreu: despres que los s.[rs] Canonyas y clero y demes ministres de la Isglesia foran anats a dita adoratio y anaren los s.[rs] consallers de dos en dos y per faltar lo s.[r] Consaller quart per estar desganat ana lo s.[r] consaller cise ab lo s.[r] prom y despres anaran ab professo en lo moniment y alli fetes les serimonias de la Isglesia los s.[rs] consallers prengueren les varas del talam ab la matexa graduatio del dijous y ab professo portaren lo santissim en lo Altar maior y monsenyor acaba la missa y dits s.[rs] consallers sen tornaren.

Professó de la Sta. Espina.

Dit dia a la tarda los Srs Consellers anaren ab les gramalles de dol a la seu per anar a la professo de la Sta espina a la qual los s.[rs] consellers portaren las varas del talem ab la forma sobredita: acabada la professo los Srs Consellers sen muntaren al altar major y se asentaren a [la] part de la evangelia en los banchs de la Ciutat: al cap de un rato tingueren intelligentia que sa Ex.[a] venia en dita seu pera veura la Provesso (sic) de nostra S.[a] de la soladat y fou tant prompte que los S.[rs] Consellers sols tingueren temp[s] de baxar las gradas del Presbiteri de

Id. de Nra. Sra. de la Soletat.

la part de la evangelia y fentse las degudes cortesies muntaren en lo altar major y lo S.r virrei se possa en sa cadira y estrodo (sic) y lo[s] S.rs Consallers sen passaren a la part de la apistola y se asentaren en los banchs de la ciutat que alli son de aont veren la professo: vingue lo consell real y se assentaren en los banchs que ia en la part de la evangelia darrera de sa Ex.a: acabada la professo los s.rs Consellers anaren de ves lo estrado de sa Ex.a y sa Ex.a se alsa en lo punt fent moltas cortasias als S.rs Consallers y los S.rs Consallers se posaren de davant per son orde restant lo S.r Consaller en cap de darrera a ma esquerra del S.r virrei y lo S.r cansaller y lo S.r ragent y los dames S.rs del Consell anaven darrera de sa Ex.a per son orde y ab exa forma anaren fins al Portal de la Seu que mire al claustro y alli se dapartiren de sa Ex.a fentse molts grans cortasias y los S.rs Consallers sen tornaren y feren oratio en lo altar major y sen anaren a sas casas.

DISAPTA SANT a XVIIIJ de dit. — En aquest dia lo[s] S.rs consellers lo quart absent anaren ab gramalles de grana a la Seu damati y per ser feta ja la professo del siri pasqual y benedictio de las fonts sen muntaren en lo altar major y se asentaren en los banchs de la Ciutat a la part de la evangelia y asistiren al offici. Dissabte Sant. — Benedicció de les Fonts.

DIUMENGE a XX. — Dit dia dia de pasqua los S.rs Consellers al mati a las vuit oras lo quart absent se ajuntaren en lo Porjo de S.t Jaume acompanyats de sos promens y se asentaren en los banchs de vallut carmesi que la Ciutat hi acostuma tenir y junts que foren acompanyats de la musica sen anaren a la Seu ab la forma acostumada y per los llochs acostumats y entraren per lo portal major y per lo mitg del cor y muntaren en lo presbiteri per la part de la epistola y saludant lo altar major sen passaren a la part de la Evangelia ha ont se asentaren en los banchs de la Ciutat cubert[s] de vallut carmesi: oiren lo offici y sermo y lo S.r Bisbe no digue de pontifical y axi noi ague ayes y lo diaca porta la Pau al cor y [lo] sotsdiaca als s.rs consellers com es costum en dita Catredal: y acàbat lo offici sen tornaren acompanyats de dita musica fins en lo Porxo de S.t Jaume a ont se dividiren. Pasqua de Resurrecció.

DILLUNS a XXJ de dit. — En aquest die a la tarda se tingue concell de Cent en lo qual se llegiren dos cartas so es la una de la magestat Cristianissima s.r nostra y laltra del s.r de Chavigni Cartes del Rey y del Sr. de Chavigny.

les quals cartas son estampadas y estan cusidas assi en lo present dietari (1) y del demes sen remet en la deslliberatio que esta continuada en la ma corrent sotz dita jornada.

Festa de St. March en la Seu.

DIVENDRES a XXV de dit dia de s.[t] March demati a les vuit horas los s.[rs] consallers anaran a la seu y muntaren en lo altar maior y se asentaren en los banchs de la ciutat cuberts de vallut carmasi a la part de la evangelia y al cap de un rato munta la Creu ab los s.[rs] canonyas que vestits ab capas aportavan los Bordons juntament ab los s.[rs] canonyas aportavan lo gremial: comensaren la professo y a la que fou en lo Cor lo s.[r] bisba de Barcelona se posa en lo gremial y los s.[rs] Consallers lo quart absent per son orda: baxa la professo per les escalas de la Seu y dret a la plassa nova Carrer dels boters porta ferrissa Carrer del Carma y entraren en lospital ahont los s.[rs] consallers se asentaren en lo altar maior ab las cadiras de vallut carmasi ab sos coxins devant del mateix a la part de la evangelia: lo s.[r] bisba se isque del gremial y sen pasa a la part dels s.[rs] consallers y se asenta a ma dreta y al costat del s.[r] consaller en cap ab una cadira y cuxi de vallut morat: comensaren lo offici estant asentats los s.[rs] Canonyas del gremial y capas a la part de la epistola Lo diaca porta la pau al s.[r] bisba y lo s.[r] bisba la dona als s.[rs] Consallers y lo sotzdiaca la dona als acistents del Ill.[e] capitol que estaven a la part de la epistola: acabat lo offici lo s.[r] bisba se alsa y sen ana al altar y dona la benedictio is posa en lo gremial: parti la professo ana per lo Carrer del ospital per la bocaria per lo Call devant s.[t] Jauma per devant de la diputatio palau del s.[r] bisba entra per lo portal maior fins dalt al presbiteri de la Seu ahont se acaba la professo y acabada lo s.[r] bisba ab los acistents del gramial saludaren los s.[rs] consallers y sen anaren y los s.[rs] consallers feren oratio y sen tornaren.

Cònsols de la Llotja: extraccio.

Dit dia a la tarda se tingue concell de Cent ordinari per fer extractio dels Consols de llotya y altres officis: foren extrets en consols

Lo mag.[h] micer Francesch Soler militar
y Rafel Matali mercader

Ofici en la Seu.

DIUMENGE, a, XXVIJ.—En aquest die demati los s.[rs] Consallers al mati se ajuntaren al porxo de s.[t] Jauma acompanyats

(1) No hi son; pero 's troban continuades de lletra manuscrita en les *Deliberacions*.— V. l'*Apèndix* XXIX.

de sos promens y de aqui acompanyats de la musica anaran en la seu per los llochs acostumats entraren per lo portal maior y passaran per lo mix del Cor y muntaren en lo presbiteri per la part de la epistola y per ser ja lo s.r Virrei en son estrado los s.rs Consallers y promens anaran fins al estrado y en lo punt lo s.r Virrei se alsa y ana deves lo[s] s.rs Consallers axintse de dit strado dos passos ahont se feren grans compliments y los s.rs Consallers sen passaren a la part de la epistola y feren oratio y tornaren a seludar a sa ex.ia y se asentaren en los banchs de la Ciutat cuberts de vallut carmasi y despres vingue lo Consell Real ab sas masas altas y saludaren sa ex.ia y despres als s.rs consallers y se asentaren en los banchs cuberts de vallut carmasi de la Ciuta[t] que estan darrera del s.r Virrei y alli ohiren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau al s.r Virrei y lo s.r Virrei la dona al s.r Canceller y lo s.r Cansaller al s.r Regent y lo s.r Regent al s.r tesorer, y lo s.r Tesorer als demes s.rs del Consell per son orda Lo sotz diaca la dona als s.rs Consallers: acabat lo offici se alsaren los s.rs Consallers y anaran deves lo strado del s.r Virrei y lo s.r Virrei encontinent se alsa y los s.rs consallers y promens per son orda se posaren devant y lo s.r consaller en cap se posa a ma esquerra del s.r Virrei y los s.rs del consell Real darrera de sa ex.ia y arribaran al portal maior de dita seu ahont ab moltas cortesias se despediren: los s.rs Consallers tornaren en lo altar maior y feren oratio y acompanyats de la matexa musica sen tornaren fins a la plassa de s.t Jauma ahont se dividiren com es costum.

Professó de gracies per la derrota del exèrcit del marquès de Povar.

Dit dia a la tarda los s.rs consallers lo quart absent per estar desganat a las tres de la tarda se ajuntaren ab sos proms en lo porxo de s.t Jauma per anar a la professo de gratias de la victoria del rendiment del exersit enemich juntament ab lo general de dit exersit don Pedro de Aragon marques de Povar junt Vilafranca la qual fonch porrogada per dita jornada y lo scriva Rational ajuntats que foren dits s.rs consallers y promens y asentats ab los banchs de vallut carmasi de la Ciutat acompanyat de la musica y del aiudant de scriva Rational y Francesch Busquets notari real collegiat qui anavan ab sas varas trague lo guio Real ques prengue del marques de Povar en dit Rendiment lo qual sa ex.ia avia enviat als s.rs consallers en memoria de dita victori[a]: y a la que fou dalt en lo porxo de s.t Jauma y devant dels s.rs consallers y promens se alsaren y la musica se

posa devant y dit scriva Rational despres ab dit guio y per los llochs acostumats anaren en la seu y entraren per lo portal maior y per lo mix del Cor y muntaren al altar maior per la part de la epistola y sen pasaran saludant al altar maior a la part de la evangelia ahont feta oratio se asentaren en los banchs de la Ciutat cuberts de vallut carmasi: y al cap de un rato vingue lo s.^{r} Virrei y los s.^{rs} Consallers de promta baxaran de dit presbiteri y isqueren al portal maior a hont reberen sa ex.^{ia} ab moltas cortesias y los s.^{rs} Consallers y promens per son orda se posaren devant Restant lo s.^{r} consaller en cap a la ma esquerra de sa ex.^{ia} y lo s.^{r} canceller y Regent y demes s.^{rs} del consell per son orda darrera sa ex.^{ia} y ab exa forma passant per lo mix del cor muntaran per la part de la epistola y passaran a la part de la evangelia fins foren al estrado de sa ex.^{ia} y alli se feren les degudes cortesias y los s.^{rs} Consallers y promens sen passaran a la part de la epistola y se asentaren en los banchs que la Ciutat y te cuberts de vallut carmasi: lo s.^{r} Canseller lo s.^{r} Regent. Tesorer y demes s.^{rs} del Concell se asentaren en los banchs que la Ciutat y te cuberts de vallut carmesi a la part de lavangelia darrera lo estrado de sa ex.^{ia}: al cap de un rato se comensa la professo y axint las banderas lo scriva Rational acompanyat de son aiudant ab sas varas muntaran ab la musica de manastrils y laliga en dit presbiteri y alli laliga dansa tres dansas del que sa ex.^{ia} resta molt content y a la que isque la custodia lo s.^{r} don Bernat Terre prom mes antich prengue lo guio y acompanyat de altras dos proms ab ses vares porta dit guio devant de la custodia y tambe devant anavan los demes s.^{rs} proms que no tenian lloch en lo Talam ab los obres ab sas varas Los s.^{rs} Consallers portavan las varas del talam juntament ab un prom qui era micer Jacinto Fabregas No obstant que los s.^{rs} Consallers y dos cavallers enviaren estant en dit presbiteri a convidar a sa ex.^{ia} per una vara de talam Respongue sa ex.^{ia} «que le pessava muxo no poder servir y dar gusto a su senyoria perho que no le dava lugar la desgana» y axi sa ex.^{ia} anava darrera lo gremial ab una entorxeta blanca que lo scriva Rational dona al caritater de sa ex.^{ia} per lo qual effecta lin dona duas per poderla mudar per lo cami: advertint que lo s.^{r} bisba per estar desganat noi ana, darrera sa ex.^{ia} anavan lo s.^{r} Canceller y Regent y lo s.^{r} Tesorer y demes s.^{rs} del Concell per son orda de dos en dos ab sos siris [de] sera blanca avia provehit la Tesoraria: al tornar

la Custodia a la seu sen muntaren en lo altar maior se asentaren cadascu en son lloch com estaven ans de partir: acabada que fou dita professo lo cabiscol y canonges dels bordons comensaren a cantar lo te Deum laudamus y ab professo baxaran en la capella de s.^{ta} Eularia portant lo s.^{r} don Bernat dit guio y se aionollaren so es lo s.^{r} Virrei y concell Real a la part de la evangelia y los s.^{rs} consallers y promens a la part de la epistola: acabat que van aver de cantar los s.^{rs} consallers oferiren a dita gloriosa santa lo dit guio ahont lo dexaren en perpetua memoria de tant gran Victoria: despres los s.^{rs} Consallers y promens acompanyaran ab la forma acostumada a sa ex.^{ia} fins a la (sic) portal maior de dita Seu ahont fentse les degudes cortesias se despediren y los s.^{rs} Consallers y promens acompanyats de la musica sen tornaren en casa de la Çiutat.

Guió reyal près al enemich: los Consellers ne fan ofrena a Sta. Eularia.

DIMECRAS a XXX de dit.

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

MAIG

DIJOUS al primer de maig *1642.* — En aquest die a la tarda se aiuntaren los s.^{rs} consallers en casa de la Ciutat y aiuntaren los ciutedans honrrats de Barcelona per fer ciutedans y aiuntats que foren matricularen Jõseph Massana qui ja era ciuteda del Rey.

Matrícula de Ciutadans honrats.

DISAPTA a IIJ de dit. — En aquest die los s.^{rs} Consallers ab sos promens per ser dia de s.^{ta} Creu se aiuntaren en lo porxo de s.^{t} Jauma y se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la ciutat y junts que foren acompanyats de la musica anaran en la Seu per los llochs acostumats y entraren per lo portal maior de dita Catredal passaren per lo mix del Cor y muntaran en lo Altar maior per la part de la epistola y saludant lo altar sen passaren a la part de la evangeli ahont despres de haver feta oratio se alsaren y se assentaren en los banchs de la Ciutat cuberts de vallut carmesi ahont oiren lo offici y cermo Lo s.^{r} bisba no digue de pontifical y axi noi hague aias: lo diaca porta la pau al cor y lo sotz diaca als s.^{rs} consallers com es costum en la Seu: acabat lo offici los s.^{rs} Consallers y promens acompa-

Festa de Sta. Creu.

nyat[s] de la musica sen tornaran fins a s.[t] Jauma ahont se depertiren.

Ofici en l'Hospital general.

DIUMENGE a IIIJ de dit. — En aquest die los s.[rs] Consallers anaran al mati al ospital general de s.[ta] Creu y entraren per lo portal del pati que mira al Carrer del ospital: los s.[rs] administradors isqueren a rebre dits s.[rs] Consallers y fentse les degudes cortesias entraren en la Isglesia fins al altar maior: los s.[rs] consallers en avent feta oratio se alsaren y se asentaren en les cadires de vallut carmasi a la part de la evangelia ab sos coxins de vallut carmasi: los s.[rs] administradors se asentaren tambe ab sas cadiras a la part de la epistola. Alli oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.[rs] Consallers y lo sotz diaca als s.[rs] administradors: acabat lo offici acompanyats de dits s.[rs] administradors fins a la porta gran qui mira al Carrer del ospital ahont se feren les degudes cortesies sen tornaren.

Cònsols de la Llotja: jurament.

DIMARS a VJ de dit. — En aquest die al mati vingueren a les deu horas demati en Casa de la present Ciutat los Consols de la llotya vells y nous per lo jurament dels nous Consols acompanyats de moltas personas principals mercaders y de altres estaments y asenyaladament del s.[r] prior de Catelunya y del s.[r] don Galceran de Senmanat canonya de la Seu de Barcelona los quals estigueren asentats so es lo s.[r] prior de Catelunya entre los s.[rs] Consallers ters y quart y lo s.[r] don Galceran de Senmanat entre quart y quint y los s.[rs] Consols despres dels s.[rs] Consallers a la part de la ma dreta y los consols nous a la ma esquerra despres dels s.[rs] consallers y se feu la graduacio per lo s.[r] Consaller segon y obres com es costum comforma de dita graduacio consta en lo llibre de graduations aporta Antoni Aleix Cesilles scriva de les obres: feta dita agraduacio se alsaren y sen anaran en la ballia y alli lo s.[r] balla se asenta ab una cadira de fusta alli y havia en forma de tribunal ab uns taf[et]ans verts y grochs y lo s.[r] consaller en cap se asenta ab uns banchs quei havia a la ma esquerra lo s.[r] consaller segon a la ma dreta y los demes per son orda comforma estavan asentats en casa de la Ciutat: los s.[rs] Consols nous se alsaran y juraren en poder de dit s.[r] balla y prestaren sagrament y homenatge en ma y poder seu y se alsaren y sen tornaren en casa de la Ciutat y entrats en la istansia de trentenari se asentaren ab la matexa forma estaven acceptat que los s.[rs] Consols nous se asentaren a la part dreta despres dels s.[rs] Consallers y los

s.^{rs} Consols vells a la part esquerra y los consols nous prestaren son jurament en ma y poder del s.^{r} consaller en cap y prestat dit jurament ab la matexa graduatio anaran en la llotya de la mar a posar en pocessio dits consols nous y arribats alli entraren dins lo Consolat y se asentaren alli ab la matexa forma estavan en casa de la Ciutat y posaren dits consols nous en pocessio tenint un verbal com es costum y se alsaran y sens graduacio alguna se disgregaren y sen anaren.

DIJOUS a VIIJ de dit. — En aquest dia festa del glorios Arcangel s.^{t} Miquel Los s.^{rs} consallers al mati entre nou y deu se aiuntaren en casa de la Ciutat y anaran en la Isglesia parroquial de s.^{t} Miquel y al ser al portal maior los s.^{rs} obres isqueren a rebrer los s.^{rs} Consallers ils acompanyaran fins junt al presbiteri que per no haverhi lloch stigueren asentats ab los banchs de vallut carmasi junt las gradas de dit presbiteri per ser lo s.^{m} sagrament patent en lo altar a la part de lavangeli: alli hoiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.^{rs} consallers y lo sotzdiaca al Cor: acabat lo offici los obres vingueren a companyar los s.^{rs} Consallers fins al portal maior ahont fentse les degudes cortesias se despediren. Festa de St. Miquel Arcàngel.

Dit dia a la tarda tocadas las sinch horas entraren en lo port de la present Ciutat sis galeras del Rey cristianisim s.^{r} nostra y per ser estades ja altra volta asi y no ser exides de Regna no saludaren sols la galera nova que estava en lo port saluda la Capitana ab quatra pessas y la Capitana li torna la salut tirantli dos pessas. Galeres de França: arribada.

DISAPTA a X de dit. — En aquest die jurament del Consol del pont ab la forma ordinaria y per la desgana del s.^{r} Consaller quart lo s.^{r} Consaller quint hana a posarlo en pocessio. Cònsol del pont: jurament.

DIUMENYA, a, XJ de dit. — En aquest die los s.^{rs} Consallers lo quart absent per estar desganat al mati a las nou horas se aiuntaren en la casa del s.^{r} Consaller segon y de alli anaran en lo monastir de nostra s.^{a} del Carma y arribats en lo altar maior feren oratio y se asentaren a la part de la evangelia ab las cadiras y cuxins de vallut carmasi de la Ciutat que alli y havia: oiran lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.^{rs} Consallers: acabat lo offici los s.^{rs} Consallers acompanyats de alguns Religiosos de aquella s.^{ta} casa fins al portal sen tornaren. Offici al monastir del Carme.

DILLUNS a XIJ de dit. — En aquest die a la tarda arribaran setze vaxells grosos de la armada del Rey cristianisim s.^{r} nostra Vaxells de la armada de França: arri-

bada y partida devers Tarragona.

y la matexa nit juntament ab vuit vaxells qui iai avia y set galeras sen anaren deves Tarragona.

DIJOUS a XV. de dit.

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

Visita del Abat de St. Cugat als Consellers.

DIVENDRES a XVI de dit. — En aquest dia demati entre nou y deu vingue lo para Salas elet en abat de s.t Culgat de Valles: obtinguda llicensia entra y se asenta entre los s.rs consallers segon y ters stigue algun rato ab sa senyoria y a la que se alsa lo sindich y scriva Rational lo acompanyaran fins a la porta del pati.

Sobre tornar lo còs de Sta. Madrona a sa iglesia.

DISAPTA a XVIJ de dit.—En aquest die a la tarda se tingue concell de Cent y lo s.r consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs Consallers proposa en dit consell sis tornaria lo cos de la gloriosa verge y martir s.ta Madrona a la sua s.ta casa en la muntanya de Mo[nt]iuich attes avia serca de dos anys stava en la Seu de la present ciutat y ara nos considerava perill algu. E lo savi Concell de Cent deslliberа fos la dita gloriosa s.ta tornada en la sua s.ta casa en la muntanya de Moniuich ab professo y forma acostumada y que perso sia enviat lo sindich al molt Ill.e capitol pera que asignen jornada per dit effecte.

Hospital general.—Provehiment de carns: subvenció demanada pèls Administradors.

E, despres lo s.r consaller en cap se alsa y digue que tenia notitia que los s.rs administradors del hospital general de s.ta Creu de Barcelona eran fora y demanavan llicensia per entrar la qual sels fou en continent concedida y entraren y se asentaren en los llochs acostumats y despres se alsaren per sos ordes y de paraula esplicaren sa enbaxada y la donaren en scrits la qual fonch llegida en lo Consell y esta asi cusida en lo present dietari (1): y despres se alsaran y acompanyats de alguns ciutedans y militars mercaders y officials de la present casa fins al cansell sen tornaren: sobre del qual fet lo savi Consell de Cent y prengue la Resolutio esta continuada en la scrivania maior en la ma corrent sotz dita jornada.

Paper de la Junta de la Seca.

E, mes avant lo s.r consaller en cap proposa en dit consell un paper fet per los s.rs consallers y Junta de la Seca lo qual fou llegit en consell y esta asi insertat eo cusit (2) al qual se refer

(1) V. l'*Apèndix* XXX.
(2) V. l'*Apèndix* XXXI.

sobra del qual paper lo savi consell de Cent desllibera que en consideratio de les moltas honrras y merses te rebudes esta Ciutat y tota la provincia de sa mag.t Cristianisima (que Deu guarde) per la conservatio della se deu a sa mag.t tant per la demostratio de amor com per lo que ha obrat y va obrant sa mag.t en benefici desta Ciutat y provincia pus vui se troba present en ella ab un gros exersit pera repellir del tot lo enemich de aquest principat y altres merses fins vui rebudes de sas Reals mans a deslliberat lo present Concell que per condecendrer al que per part de sa mag.t a, demanat als s.rs Consallers lo s.r de Argenson se pose en execucio integrament lo que conte lo paper legit al present Consell insertat en la propositio en lo modo y forma esta en aquell contengut com lo present Consell axi ho desllibera.

Y finalment fonch deslliberat en dit Consell ques continue en cremar lo ciri devant la gloriosa verge y martir s.ta Eularia no obstant y cremia la llantia de plata ses posada per part de la Ciutat en dita Capella com mes llargament es de veurer ab dita deslliberatio.

Ciri a Sta. Eularia: ratificació de la ofrena.

DIUMENGE a XVIIJ de dit. — En aquest die al mati anaran los s.rs Consallers en la parroquial Isglesia de s.ta Maria de la mar lo quart absent y estigueren asentats en lo presbiteri a la part de la evangeli ab los banchs de vallut carmasi: oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.rs consallers y lo subdiaca al cor: acabat lo offici comensaren la professo del s.m sagrament la qual se fa per dins la Isglesia Los s.rs Consallers portavan les varas del talam ab un prom: acabada la professo dits s.rs consallers sen tornaren.

Ofici en Sta. Maria de la Mar.

En aquest die a la tarda tornaran los s.rs enbaxadors qui eran anats tramesos per los s.rs consallers al Rey cristianisim s.r nostra per donarli la ben vinguda.

Embaxadors dels Consellers pera donar la benvinguda al Rey: tornada.

DIMARS a XX de dit. — En aquest dia al mati estant junts los s.rs Consallers segon y quart absents lo Ill.e s.r don Joseph de Biure y de Margarit governador de Cathelunya lo s.r de Argenson y lo s.r Francesch de Tamarit vingueren en casa de la ciutat per tractar algunas cosas secretas ab dits s.rs Consallers: y los s.rs Consallers isqueren a rebre dit s.r governador a la porta de trentenari junt lo pati de Casa de la Ciutat ahont se feren les degudes cortesias y sen entraren en la istansia de trentenari y lo s.r governador se asenta a ma dreta del s.r con-

Conferencia secreta del Governador de Catalunya y los Srs. d'Argençon y Francesch de Tamarit ab los Consellers.

saller en cap estant en lo mix de Cap y ters per no serhi lo s.[r] consaller segon y lo s.[r] de Argenson entre lo s.[r] consaller en cap y sise per no serhi lo s.[r] consaller quart y lo s.[r] Tamarit al extrem de ma dreta y al costat del s.[r] Consaller quint: acabat lo rahonament que per ser cosa segreta nos continua en lo present dietari se alsaren y los s.[rs] Consallers lo acompanyaran fins a dita porta ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Conferencia dels Consellers ab los Diputats.

En aquest die a la tarda anaran los s.[rs] Consallers a la diputatio per tenir confarentia ab los s.[rs] diputats.

Embaxadors de la ciutat al Rey de França: relació de sa legacía.

La matexa tarda se tingue Consell de Cent en lo qual los Embaxadors que eran tornats de besar la ma a sa Magestat y darli la benvinguda per part desta ciutat qui eran don Francisco Gamis don Fernando Fivaller mossen Dimas Çafont y mossen Joseph de Navel ciutadans honrats de Barcelona en la campanya de Perpinya obtinguda licentia entraren en lo savi concell de cent y se assentaren en los llochs acostumats y lo noble don Francesch Gamis se alsa y feu la relatio seguent donant raho com los senyors embaxadors y ell havian representat a la Magestat Christianissima Senyor nostre trobat en lo camp sobre Perpinya sa embaxada ahont son estats rebuts de sa Magestat ab molt particulars demonstrations de paternal amor y fentlos grans y assenyaladas honras y merces en lo refferiment de sa embaxada y certificantlos molt de la gran estimatio fa de aquesta ciutat y lo desitg te sa Magestat de expellir lo enemich desta Provincia y posarla en lo estat de pau y quietut ques desija y tambe havian donat a sa Magestat la carta de la present ciutat a la qual sa Magestat es estat servit respondrer la que ya dits embaxadors han donada y lliurada a dits senyors consellers y que per part de la present Ciutat havian visitat al Ex.[im] s.[r] Cardenal duch, senyor de Sevenyi, senyor de Noyes a tots los quals han donat tambe ses cartas y han rebut de aquells en esta jornada molts favors merces y bons agasajos y que obtinguda primer licentia de sa Magestat y fetas las degudas cortesias ab dit s.[r] Cardenal Duch, senyor de Sevanyi y senyor de Noyes son tornats en la present ciutat y vinguts al present concell pera fer en ell la present relatio: la qual feta los senyors Consellers manaren llegir en ell la carta de sa Magestat traduhida en llengua chatalana y aquella esta cusida en lo present dietari (1) E lo de-

Carta de sa Magestat donada a dits embaxadors.

(1) Vejas l'*Apèndix* XXXII.

mes esta continuat en la ma corrent sots dita jornada a la qual se refer.

DIMECRES a XXJ de dit. — En aquest dia a la tarda vingueren set galeras del Rey Christianissim Senyor nostre de la part de ponent y per ser exidas fora regne seludaren la Ciutat y la Ciutat los torna la salut ab tres pessas las quals se partiren del port ab desset vaxells de guerra y sis brulots. Galeres del Rey de França: vinguda y partida.

Dit dia se tingue conferencia en casa de la ciutat ab los Senyors Deputats. Conferencia ab los Diputats.

DIJOUS a XXIJ de dit a la tarda per no trobarse lo senyor Bisbe en Barcelona y llevar los encontras se podian succehir ab [lo] Ill.e Capitol se torna lo cos de s.ta Madrona gloriosa a la tarda ab professo solemne com es costum en sa sancta casa en la montanya de Monjuich. Traslacio del còs de Sta. Madrona a sa iglesia de Montjuich.

DIVENDRES a XXIIJ de dit conferentia en la Diputatio ab los Senyors Consellers. Conferencia en la Diputació.

DIUMENGE a XXV. — En aquest dia a la tarda arribaren en lo port de la present ciutat vint y tres vaxells de guerra de la armada del Rey christianissim senyor nostre: la Capitana saluda a la Ciutat ab set pessas y los demes vaxells tiraren una pessa cada hu y feren gran salva de mosqueteria y de prompte lo baluart de mijorn los torna la salut tirant nou pessas y dita salut se feu per orde dels senyors Consellers quis trobaven presents en lo baluart. Naus franceses de guerra: arribada.

DILLUNS a XXVJ. de dit al mati a les vuyt horas anaren los senyors Consellers lo quart absent en la Seu de la present ciutat y isque la professo de las lledanias anant lo senyor Bisbe al gremial y feren las estations acostumades y digueren lo offici en S.t Pau del camp y estigueren assentats los senyors Consellers y Bisbe a la part de la Evangelia ab ses cadiras y coxins estant lo s.r Bisbe a ma dreta del s.r Conseller en cap y lo Illustre Capitol assentats a la part de la epistola y lo diaca porta la pau al s.r Bisbe y lo s.r Bisbe la donà als Senyors Consellers y lo sotsdiaca la dona al Ill.e Capitol com es costum en semblants jornadas. Professó de les lledanies.

DIMARS a XXVIJ de dit. — En aquest dia los senyors Consellers lo quart absent anaren a la Seu a les vuyt de demati y de alli anaren a la Professo de les lledanies: anave lo Senyor Bisbe en lo gremial y feren las estations acostumades: digues lo offici en S.t Pere: estigueren assentats lo S.r Bisbe y S.rs Conse- Id.

llers a la part de la evangelia en sas cadiras y coxins y lo Illustre Capitol en la part de la epistola: lo diaca dona la pau al S.r Bisbe y lo s.r Bisbe als S.rs Consellers y lo sotsdiaca al Ill.e capitol.

Id.: per causa de pluja se fa per lo claustre.

Dimecres a XXVIIJ de dit los senyors Consellers lo quart absent anaren demati a les vuyt horas a la Seu per la professo de les lledanies y per plourer molt no isque dita professo de la Seu sino ques feu dita professo per dins dita Seu y claustro della.

Festa de la Ascensió.

Dijous a XXVIIIJ de dit die de la Assensio los senyors Consellers al mati a les vuyt horas se ajuntaren en lo porxo de s.t Jaume ab sos promps y alli se assentaren ab los banchs de vellut carmesi de la ciutat y junts que foren sen anaren acompanyats de la musica per los llochs acostumats en la seu y entraren per lo portal major y per lo mitg del cor y muntaren en lo presbyteri per la part de la Epistola y travessaren lo presbyteri saludant en lo altar major y sen passaren a la part de la evangeli ahont se assentaren en los banchs de vellut carmesi que la Ciutat hi te ahont oyren lo offici y sermo: noy hague ayes per no dir lo senyor Bisbe de pontifical: lo diaca porta la pau al cor y lo sotsdiaca la dona als senyors Consellers com es costum en dita Seu.

Ceremonial: disposicions per la arribada del generalissim Marquès de Brezé.

Divendres a XXX. de dit. — En aquest dia al mati se tingue concell de cent en lo qual per lo s.r Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes senyors consellers sos companys explica y refferi en lo dit concell que lo s.r de Argenson havia representat als s.rs Consellers que lo Ex.im s.r marques de Brese generalissim de totas las armadas axi de mar com de terra del Christianissim Rey Senyor nostre se spera arribar a la present ciutat dins breus dias per mar ab la armada Real y que desenbarcara en terra y que desijava saber quinas cortesias li faria la present ciutat per ser persona de tantas parts y merexer y com als Consellers per desliberatio del present concell en temps passat feta los sie prohibit poder fer visitas algunas a ningunas personas sens expressa licentia del savi concell de cent que perço veya lo present concell lo que aparexera se fassa en tot de dita vinguda de dit Ex.im S.r marques de Brese e lo dit Concell deslibera que los senyors consellers en forma de ciutat y vestits ab las insignias consulars acompanyats dels officials de la present casa no scusantse ningu dells que no tinga just impediment vagen a visitar lo s.r marques de Brese generalissim de Sa Mages-

tat christianissima en ses armadas de mar en la casa ahont posara quant sia arribat a esta Ciutat y ab paraulas de compliment y cortesia li donen la ben vinguda significantli lo contento gran que della ha tingut esta Ciutat ab la demonstratio y agasajo acostumat com mes llargament es de veurer en la ma corrent sots dita jornada.

Dit dia hi hague conferensia en casa la ciutat entre los senyors Consellers y Diputats (1). Conferencia dels Consellers ab els Diputats.

DISAPTE a XXXJ de dit.

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

JUNY

DIMECRES a IIIJ.° de dit. — En aquest dia tenint intelligentia la Ciutat que lo Ex.[im] s.[r] marques de Brese lo vespre abans era arribat ab una faluga en la present ciutat y que posava en casa del Senyor de Argenson enviaren a las vuyt de matinada un verguer vestit ab sa gramalla vermella pera pendrer ora de sa Ex.[ia] pera anarlo a visitar la qual obtinguda los Senyors Consellers vestits ab las insignias consulars y acompanyats dels officials de la present casa anaren en casa del Senyor de Argenson que esta al canto del carrer de s.[ta] Ana y arribats alli lo s.[r] Marques de Brese isque al cap de la escala a rebrer los senyors Consellers ahont se feren las degudas cortesias y sen entraren en un aposento que y ha al cap de la primera sala ahont se assentaren ab ses cadiras estant lo S.[r] de Brese en lo mitg tenint la precedentia de la Ciutat y lo s.[r] Conseller en cap dona a sa Ex.[ia] la ben vinguda de part de la ciutat representantli lo contento y alegria havia tinguda tota esta ciutat de la vinguda de sa Ex.[ia] y que fos vingut ab entera salut offerintli per part de la Ciutat que si á sa Ex.[ia] se li offeria cosa ninguna ho digues que la ciutat acudiria a sa obligatio en servir a sa Ex.[ia]: a la que respongue sa Ex.[ia] «que estava muy agredecido de la honrra y merced le hazia la Ciudad y que estuviessen muy ciertos que si mil vidas tenia las perderia en servicio de la Ciudad y de la Provincia y que por su parte no se perdria nada», y despres se alsaren lo senyor marques de Brese

Los Consellers visitan al Marquès de Brezé y aquest los torna la visita.

(1) Corresponent a la data d' aquest jorn, se troba inserta en *Dictari* una fulla estampada, que té per títol: «Relacio || verdadera dels || successos del exercit que go- || uerna lo Excelentissim Mariscal de la Mo- || ta Houdencourt en Arago.» — V. l'*Apèndix* XXXIII.

los acompanya y a la que foren al repla de la escala volentse despedir los senyors Consellers de sa Ex.[ia] noy hague remey que baixa en un repla hi ha a mitja escala ahont fentse las degudas cortesias se despediren: y en ser los senyors Consellers en casa de la Ciutat vingue un cavaller françes de part del Sr Marques de Brese dient que sa Ex.[ia] estava de partida y que gustaria moltissim de poder tornar la visita a sa Senyoria: a la que respongueren dits senyors Consellers que sempre que Sa Ex.[ia] fos servit, y en lo punt los senyors Consellers feren diligentias de fer convidar cavallers pera poder exir a rebrer sa Ex.[ia] ys feu adobar la capella ab la plata y lluminaria que se acostuma y posar los coxins de vellut carmesi, y a la que arriba sa Ex.[ia] molta cavellaria quey havia lo isqueren a rebrer al portal major de casa de la Ciutat y los senyors Consellers lo isqueren a rebrer fora lo portal de trentenari qui mira al pati y al entrar se giraren a la capella y un sacerdot quey havia vestit ab son sobre pallis ab un salpaser de plata li doná aygua beneyta y se agenolla devant de la rexa en un coxi de vellut carmesi que alli hi havia y los senyors Consellers se agenollaren ab sos coxins de vellut carmesi que alli hi havia per son orde ço es tres a cada costat restant lo Senyor marques en lo mig y fet que van haver oratio se alsaren y sen entraren en la instantia de trentenari ahont fentse las degudas cortesias se assentaren ço es lo s.[r] marques de Brese en lo mitg tenint la precedentia de la ciutat y lo dit s.[r] marques de Brese explica als senyors Consellers lo quant estava obligat en regonexer las honras y merçes li havia fet esta ciutat del que li restaria perpetua memoria y que axi la ciutat li manas en tot allo que fos de son servey queu faria ab molt gran voluntat y que perdonassen de la precipitatio que lo haversen de anar ell ab tanta pressa a besar las mans a sa magestat lo havia obligat ha dexar la armada y anarsen a tota diligentia: a la que respongue lo Senyor Conseller en cap que la ciutat estimava molt la merce sa Ex.[ia] li havia feta en honrarla ab sa visita y que axi sa Ex.[ia] se servis veurer si la Ciutat lo porias ervir en alguna cosa ho feria ab molt gran voluntat: a la que se alsaren los senyors Consellers anaren acompanyant sa Ex.[ia] fins al portal major de dita casa ahont fentse las degudas cortesias se departiren (1).

(1) Segons se comprova en les *Deliberacions* de dit any, (fol. 135), pertany a esta jornada la embaxada que en lo *Dietari* 's troba per inserta, en la qual se demana una bestreta de vuyt mil lliures pera 'l Batalló. — V. l'*Apèndix* XXXIV.

Armada del Rey de França: entrada.

DIJOUS a V. — En aquest dia a la tarda entrá la armada del Rey Christianissim senyor nostre: saluda a la Ciutat y tiraren tots los vaxells y la Ciutat li torná la salut ab nou pessas quey havia en lo Baluart de migjorn, los senyors Consellers enviaren a la Capitana Real a Luys Bataller notari de Barcelona com a servint lo offici de Syndich de la present Ciutat per absentia de Francesch Joseph Fontana Syndich de aquella ab una faluga ab lo estendart de la Ciutat a visitar y donar la benvinguda per part de dita Ciutat al tinent general de dita armada qui es lo Ill.^{e} s.^{r} Prior de Gouteu Comanador del abit de s.^{t} Joan: y al entrar en dita Capitana avisa dit senyor tinent de general era lo Syndich de la ciutat mana disparar tres pessas de artilleria y entra en la popa y dit s.^{r} tinent general mana donarli assiento il feu cobrir y donat que hague lo recaudo aportava de dits Senyors Consellers donantli per part de la present Ciutat la ben vinguda dit s.^{r} tinent general li respongue «que quedava muy agredecido de la honra y merced le hazia la Ciudad y que en toda occasion que se ofreciera daria satisfacion y muestras de su volundad», y despres dit syndich se alça fentli dit tinent general moltes cortesias ys despedi y a la que desembarca mana dit S.^{r} tinent general tirar altres tres pessas, y arribat que fonch en la present ciutat anà al baluart de migjorn ahont eran los senyors consellers y feu relatio de son viatge.

DISAPTE a VIJ (1).

Pasqua del Esperit St.: ofici en la Seu.

DIUMENGE a VIIJ de dit Die de Pasqual del Sperit sanct los senyors consellers ab sos prohomens al mati a les vuyt horas se ajuntaren al porxo de s.^{t} Jaume y se assentaren en los banchs de vellut carmesi y junts que foren acompanyats de la musica anaren en la seu per los llochs acostumats y se assentaren a la part de la Evangelia en los banchs que la Ciutat y te cuberts de vellut carmesi hont oyren lo offici y sermo: noy hague ayes per no dir lo Sr Bisbe de pontifical: lo diaca porta la pau en lo cor y lo sotsdiaca als senyors Consellers com es costum en dita Cathredal.

Crida contra un enemich del Rey.

DILLUNS a VIIIJ°. de dit. — En aquest dia Jacinto Sala dit de la neu fou cridat per desanemich del Rey.

---

(1) Ab referencia a aquesta data, apareix per inserta en lo *Dietari* un folletó de vuyt planes, estampat a casa d' En Jaume Romeu, contenint la relació dels fets d' armes del exèrcit del Mariscal de La Motte, en Aragó y Ribagorça.—V. l' *Apèndix* XXXV.

Visita de comiat als Consellers, de part del Tinent general del'armada francesa.

DIMARS a X. de dit. — En aquest dia vingue un monsiur en casa de la Ciutat de part del Ill.e s.r tinent de general de la armada naval de la Magestat christianissima Senyor nostre per estar dita armada de partida lo qual entra en la instantia de trentenari lo qual se assenta entre segon y terç y explica per part del S.r tinent general que sa senyoria era molt vell y xacos de puagra y que no havia pogut desembarcar y fer sa obligatio en persona a despedirse dels senyors Consellers y que axi per estar la armada de partida lo havia obligat en enviar aqueix Cavaller en son lloch lo qual isqueren a rebrer alguns cavallers y officials de la present casa junt la porta principal y los Senyors Consellers lo reberen a la porta de trentenari que está junt dita instantia y digue de part de dit Ill.e S.r tinent de general «que estava muy agredécido de la honra y merced li havia echo la ciudad en enviarle a dar la bienbenida y que ansi se offeria por su parte en servir a la Ciudad en todo lo que le fuere possible ponendo su vida y azienda en servicio della lo que experimentarian por las obras», y lo senyor Conseller en cap respongue que la Ciutat estava molt agreida de la honra y merce sa Senyoria havia feta en esta ciutat offerintli per part desta ciutat que si alguna cosa se offeria a sa Senyoria en son servey los fes merce manarlos avisar que acudirian ab molt gran voluntat en servir a sa Senyoria en tot lo quels fos possible, Y en asso se alsaren y los S.rs Consellers lo acompanyaren fins a la porta de trentenari y alguns Cavallers quey havia fins a la porta major juntament ab alguns officials de la present casa ahont fentse las degudas cortesias se despedi.

Resposta del Capitol de la Seu a una embaxada sobre fortificacions.

DIJOUS a XIJ. de dit. — En aquest dia al mati lo s.r Capiscol Ozona y lo s.r Canonge Rovira canonges de la Seu de Barcelona vingueren en la present casa y acompanyats de alguns officials entraren en la instantia de trentenari y per no seri lo s.r Conseller en cap ni lo senyor Conseller quart estigueren assentats ço es lo s.r Capiscol Ozona entre lo senyor Conseller terç y quint y lo s.r canonge Rovira entre quint y sise y en resposta de una embaxada que la Ciutat havia feta al Ill.e Capitol en raho de les fortifications (1) digueren y explicaren que lo

---

(1) La referida embaxada reportada per part de la ciutat al Capitol, en virtut de deliberació del 30 de Maig anterior, obra per inserta en *Dietari* junt ab les adreçades sobre la matexa materia al Braç militar, a les parroquies y als convents. Per esser lo text de totes literalment igual, sols se transcriu la primera. — V. l'*Apèndix* XXXVI.

Illustre Capitol havia resolt que quatre Canonges se conferissen ab las personas que la ciutat tenia anomenadas per dit effecte peraque disposasen dit fet que lo Ill.^{e} Capitol ab molt gran voluntat acudiria a fer dit servey y que estigues cert sa senyoria que per part del Ill.^{e} Capitol nos perdria ninguna cosa, a la que respongue lo s.^{r} Conseller segon per ser absent lo senyor Conseller en cap que la Ciutat estimava molt la merce feye lo Ill.^{e} Capitol a la Ciutat y que aviserian la quatreta per ques conferis ab los s.^{rs} Canonges estavan nomenats per dit effecte y los senyors Canonges se alsaren y fentse las degudas cortesias se despediren y acompanyats de alguns officials fins a la porta sen tornaren.

DIVENDRES a XIIJ de dit. — En aquest dia se tingue concell de cent en lo qual lo senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes senyors Consellers sos companys lo quart absent explica y refferi al present Consell que lo dia de ehir lo s.^{r} de Argenson de part de sa Magestat Christianissima havia donada als senyors Consellers una carta de sa Magestat de vuyt del corrent la qual fou llegida al present Concell per lo Secretari de aquell la qual carta es del tenor seguent.

Carta del Rey de França.

Carta de sa Magestat

«De part del Rey

Charissims y ben amats: essent necessari per recobrar nostra perfeta salut que es estada alterada un poch ab la detentio que havem feta en estas parts de anar per alguns dies pendrer ayguas saludables, que fem aportar en nostra vila de Basiers. Avem volgut donarvos avis de aquest viatge que será lo mes curt quens sera possible partint dema de aquest lloch per dit effecte ab una molt ferma resolutio de tornarhi, Deu ajudant, dins quinse dies per acabar esta empresa, y continuar la exequutio dels designes per los quals havem dexat nostre Regne per venir a esta Provincia, dexant en aquest camp totas nostras tropas, y axi mateix las que segueixen a la guarda de nostra persona y totas cosas en lo bon estat ques requer baix lo govern de nostres charissims y ben amats cusins los mariscals de Schombarg y de la Millarea no tenint mayor cuydado de cosa que de remetre nostres fahels vassalls desta Provincia dins una plena possessio de sos Privilegis y de ferlos tant dichosos, com se sap ho feren

quant nostres predecessors hi regnaren asseguravtvos que entre tant hi contribuyreu sempre en tot lo que tinga dependentia de vosaltres y sobre asso nos pregam a Deu quens tinga carissims y ben amats en sa s.^{ta} Guarda: scrita al camp devant Perpinya als 8. de Juny 1642.

Louis
Sublet»

Juhí de Prohomens.

DISSAPTE a XIIIJ°. de dit. — En aquest dia vingue en la present casa lo discret Francesch Bosch notari y scriva major del senyor Governador y digue als senyors Consellers de part del Senyor Governador fossen servits traurer Juy de prohomens pera judicar a un reo se li havia de fer la causa: y los Senyors Consellers encontinent feren la extractio de dita promenia ab la forma acostumada y ajuntats que foren dits proms se partiren de la present casa per anar a la preso anant ço es lo senyor Conseller cap y segon de davant portant lo prom mes antich en lo mig y los demes proms Ciutadans y militars per son orde a ma dreta los mercaders a ma squerra despres los artistes y despres los menestrals y los Senyors Consellers ters quint y sise per son orde de derrera per no serhi lo Senyor Conseller quart, arribaren en la preso y muntaren per la obra nova y entrats que foren en la sala gran los senyors Consellers se assentaren en un escon quey ha de front al entrar de dita Sala y los Ciutadans y militars se assentaren ab uns altres escons a la part de ma dreta los mercaders a la ma squerra y despres los artistes y despres los menestrals y al cap de un rato vingue lo senyor Governador y los senyors Consellers se alsaren il isqueren a rebrer al cap de la escala y fentse las degudas cortesias sen entraren dins dita sala y se assentaren en lo dit scon quey ha de front en dita sala ço es lo Senyor Governador en lo mig entre lo senyor Conseller cap y segon y los demes senyors Consellers per sos ordes en los extrems: y al cap de un rato tragueren a Bernat Serra frances impetit de haver robat en lo cami real qui va de Barcelona a Vilafrancha en lo Coll dit de Begas a dos frares Trinitaris les cavalcadures, diners, robes y lo demes portaven y altres delictes lo qual assentaren alli ab un banquet ab sa cadena al coll y aquella entortolligaren en dit banch ab son pany y clau: feuse la lectura del proces tant la offensa com defensa informas en favor del pres: despres tragueren dit pres de alli y sel ne entraren y

lo mag.[ch] misser Orlau Jutge de Cort y relador de dita causa feu relatio del proçes a la fi de la qual relatio digue y refferi que si lo real consell lo havia de condemnar segons sos merits lo condemnaria a cent assots y a deu anys de galera y en lo punt lo senyor Conseller en cap y lo prom mes antich sen entraren en la instantia del deposador pera votar y pera pendrer los vots dels demes senyors Consellers y promens los quals prenia lo Scriva major de dit s.[r] Governador y los senyors Consellers per son orde entraren a votar y despres los proms y acabat que hagueren de votar tots lo senyor Conseller en cap y lo prom mes antich se isqueren a la Sala gran y se assentaren en sos llochs y lo Scriva major de dita governatio de peus y ab alta veu digue y publicà com dit Bernat Serra era condemnat ab cent assots y deu anys de galera: y al cap de algun rato lo senyor Governador y los Senyors Consellers se alsaren yl acompanyaren fins al mateix puesto del cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias se departiren y despres los senyors Consellers y promens ab lo mateix orde y forma que eren anats sen tornaren en casa la Ciutat ahont se disgregaren.

Professó de la Minerva en Sta. Maria de la Mar.

DIUMENGE a XV. de dit. — En aquest dia los s.[rs] Consellers segon y quart absents al mati per ser lo ters diumenge del mes y ser nostre Senyor patent y ferse la professo de la minerva anaren en Sancta Maria y se assentaren en lo presbyteri a la part de la evangelia ab los banchs de vellut carmesi de la ciutat ahont assistiren en lo offici y sermo, acabat lo offici se comensà la professo: los Senyors Consellers ab dos cavallers en lloch de proms aportaren les vares del talem y acabada que fou dita professo los Senyors Consellers sen tornaren.

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

Pregaries en la Seu per la salut del Rey cristianissim.

DILLUNS a XVJ. de dit. — En aquest dia en la Seu tragueren nostre Senyor patent per pregaries per la salut del Rey Christianissim senyor nostre.

Vigilia de Corpus.

DIMECRES a XVIIJ. de dit. — En aquest dia a la tarda los Senyors Consellers anaren en lo porxo de s.[t] Jaume acompanyats de molts Cavallers y se assentaren en lo padris devers la font ahont y havia lo drap de ras dels angels que esta en concell de cent y rebostes de una part y altra y a la que vingue lo senyor Governador los senyors Consellers se isqueren del assiento algunas dos o, tres passas a rebrerlo y se asenta entre

lo senyor Conseller en cap y segon estant lo senyor Conseller en cap a ma esquerra de dit Senyor Governador per tenir la presedentia y entre cap y ters estava assentat lo senyor Prior de Cathalunya y entre segon y quart lo senyor Abat de Arles y entre ters y sise lo senyor Comenador Miquel y entre quart y quint lo senyor don Miquel Torrellas comenador de Sanct Joan y al costat del senyor Conseller sise lo s.r sagrista major y canonge de la seu de Urgell y al costat del senyor Conseller quint lo Senyor Boxadors major de dies, Notas que lo Senyor Comenador Boxadors li tocava la presedentia y per ser son pare lo que la precehia no la volgue: feuse despres la agraduatio com consta en lo llibre de agraduations que Antoni Aleix Cesilla notari y scriva de las obras aporta per dit effecte y fetes las tres enbaxadas de part del Illustre Capitol per lo mestre de serimonias acompanyat de altres capellans vestits ab sos sobre pallissos y armussas com es costum se alsaren y per sos bordons conforme la agraduatio anaren en la seu acompanyats dels tabelicos trompetas y clarins per los llochs acostumats entraren per lo portal major y per lo mig del cor y muntaren al presbyteri per la part de la Epistola y fent lo degut acato al altar major sen passaren a la part de la Evangelia y se assentaren en los banchs cuberts de vellut carmesi que alli te la Ciutat ab la mateixa agraduatio ço es los que anaven al corn de ma squerra assentats entre los senyors Consellers per son orde y a la que acabaren matines sen baxaren de dit presbyteri ys posaren derrera la professo y anaren a la capella del cos precios de Jesuchrist que es en lo claustro ahont se acaben las matinas y de aqui ab la matexa agraduacio sen tornaren en lo porxo de s.t Jaume y se assentaren en lo fossar en uns padrissos que alli hi ha devant lo portal de la obra nova de la Diputatio y vingue la aliga y dansá y despres vingueren los senyors obrers ab moltas bassinas de toyas y banderetas de or barberi, toyas y ramellets de flors y las donaren al senyor Governador Consellers y demes titulars y Cavallers Consols de llotja y deffenedors hi havia y feta dita festa se disgregaren.

Festa de Corpus: ofici en la Seu.

DIJOUS a XVIIIJ.e de dit Dia de Corpus.—En aquest dia los senyors Consellers al mati se ajuntaren ab sos proms en lo porxo de s.t Jaume estigueren assentats en los banchs de vellut carmesi y junts que foren acompanyats de la musica anaren en la seu per los llochs acostumats entraren per lo portal major y pas-

saren per lo mig del cor muntaren al presbyteri per la part de la Epistola y passaren a la part del Evangeli y alli se assentaren en los banchs de la Ciutat cuberts de vellut carmesi y al cap de molt poch rato vingue lo s.r Governador y munta per la part del Evangeli, y los senyors Consellers lo reberen en la porta del presbyteri y fentse las degudas cortesias arribaren en dits banchs y lo senyor Governador se assenta a la ma dreta del s.r Conseller en cap. Digue lo senyor Bisbe de pontifical y per serhi lo S.r Governador noy hague ayes: portá lo sotsdiaca la pau al s.r Governador y lo senyor Governador la doná als senyors Consellers y proms, Acabat lo offici los senyors Consellers acompanyaren lo s.r Governador fins a la porta del presbyteri que es a la part de la Epistola y alli fentse las degudas cortesias se departiren y los s.rs consellers sen tornaren a seurer al mateix puesto y aguardaren que lo senyor Bisbe fos despullat de las vestas sacerdotals y despres se alsaren y ab la forma acostumada acompanyaren dit senyor Bisbe fins baix al peu de la escala y de aqui acompanyats de la musica dits s.rs consellers y promens sen tornaren fins davant sant Jaume ahont se disgregaren com es costum.

Dit dia a las tres horas de la tarda los Senyors Consellers lo quart absent per sa desgana se ajuntaren en lo porxo de s.t Jaume y ajuntats que foren y assentats en los banchs de vellut carmesi de la ciutat se alsaren y acompanyats de la musica per los llochs acostumats anaren en la seu y entraren per lo portal major y per lo mig del cor y muntaren en lo presbyteri per la part de la Epistola y sen passaren a la part de la evangelia en los banchs de la Ciutat cuberts de vellut carmesi: y al cap de un bon rato vingue lo Senyor Governador y munta per la part de la Evangelia: los senyors Consellers lo isqueren a rebrer a la porta del dit presbyteri fentse las degudas cortesias se assentaren assentantse lo s.r Governador a ma dreta del Senyor Conseller en cap y assentats que foren los s.rs obrers li portaren un vantall de sati carmesi ab ses paretas de seda carmesina lo que estima molt dit s.r governador, Lo dit senyor Governador y senyors Consellers portaren las varas del talem ço es lo senyor Governador la vara del mig a ma dreta del senyor Conseller en cap y los demes senyors Consellers portavan las demes varas per sos ordes y los proms anaven ab sas varas devant la custodia, Acabada que fou la professo los Senyors Consellers acompanyaren al s.r Go-

Id.: professó.

vernador fins a la porta del presbyteri ques a la part de la Epistola y per ser tart lo feren acompanyar ab sis atxes, si be es veritat que dit senyor Governador a la que fou a la porta de la Seu ne feu tornar ditas atxes dient no volia llum, y los senyors Consellers sen tornaren ab sos proms devant sant Jaume ahont se dividiren.

Conferencia en la Diputació.

DIVENDRES a XX. de dit. — En aquest dia los Senyors Consellers al mati tingueren conferensia ab los s.[rs] Diputats y aquella fou en la Diputatio.

Conferencia secreta dels Consellers ab lo Governador y lo Sr. d'Argenson.

Dit dia a la tarda vingue en la present casa lo Senyor Governador y lo senyor de Argenson y los s.[rs] Consellers segon y quart absents lo isqueren a rebrer a la porta de trentenari y fentse la deguda cortesia sen entraren en dita instantia de trentenari y lo Senyor Governador se assenta a la ma dreta del s.[r] Conseller en cap y lo s.[r] de Argenson se assenta entre ters y quint per no serhi lo senyor Conseller segon ni quart los quals junts tractaren algunas cosas secretas y al cap de un bon rato se alsaren los senyors Consellers yls acompenyaren fins a la porta de dit trentenari fentse las degudas cortesias se despediren.

Corpus: professó de St. Jaume.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers lo segon y quart absents anaren a la professo de s.[t] Jaume: aportaren las varas del talem ab dos cavallers en lloch de proms.

Lo Governador y'l Sr. d'Argenson van a Casa de la Ciutat.

DISSAPTE a XXJ. de dit. — En aquest dia al mati vingue a la presen[t] casa lo senyor Governador y lo s.[r] de Argenson. Isques a rebrer ab la matexa forma del dia de vint y se assentaren tambe ab los matexos puestos.

Guerra: avisos del enemich. — Lleva de mil soldats. — Audiencia vice regia.

Dit dia a la tarda se tingue concell de cent per certs avisos se tingue del enemich y tambe se tractá si aniria la Audientia vice regia. Deslliberas en dit concell se fes lleva de mil soldats y que en lo del senyor Governador se dexas a major desliberatio com es de veurer mes llargament en la scrivania major en la ma corrent sots dita jornada a la qual se refereix.

Corpus: professó de Sta. Maria de la Mar.

DIUMENGE a XXIJ. de dit. — En aquest dia a la tarda los senyors Consellers segon y quart absents anaren en Sancta Maria de la Mar y se assentaren a les cadiras del cor y anaren a la professo y portaren las vares del talem ab dos cavallers en lloch de prohomens per la professo se feya del sanctissim Sagrament per ser lo diumenge de la octava del corpus en lo qual dia dita Isglesia de s.[ta] Maria de la mar acostuma fer dita professo.

DILLUNS a XXIIJ de dit. — En aquest dia al mati se tingue Concell de cent per fer nominatio de officials per la nova leva de mil mosqueters.

Nominació d'oficials per la nova lleva de mosqueters.

E a la tarda se torna a tenir altre concell de cent per tenir certs avisos del enemich per los Jurats de Vilafrancha ab carta la qual fonch llegida en concell de cent la qual es del tenor seguent.

Guerra: malvestats del enemich en Vilafranca del Penadès. Socors demanat per los Jurats de dita vila.

«Molt Ill.es Senyors

Vuy a punta de dia es arribat lo enemich a tir de cano de esta vila y en aquest punt estan cremant y derrotant tota la campanya a vista de nostres ulls cosa de grandissim dolor y pesar, y per intelligentias certas sabem volen posar siti a esta vila en ocasio tan apretada, Socorro per amor de nostre Senyor peraque tenim entes venen ab artilleria, y ab la confiansa del socorro nos ha de venir estam ab grandissim animo pera vendrer nostras vidas. Guarde Deu a V. S. de Vilafranca de Panades a 23. de Juny *1642*.

Los Jurats de Vilafranca de Panades.»

(1) Com mes llargament es de veurer en la ma corrent en dits concells al quals se reffereix.

Notas que per raho de ditas ocupations los Senyors Consellers no pogueren anar a la professo del sanctissim Sagrament en sant Sebastia com es costum.

Corpus: professó de St. Sebastià.

DIMARS a XXIIIJ.º de dit. — En aquest die los senyors Diputats vingueren a la present casa y tingueren conferencia ab los s.rs Consellers, A la tarda los Senyors Consellers quart y sise absents anaren a la professo del sanctissim Sagrament de s.t Francisco de Paula portaren las vares del talem ab dos cavallers en lloch de prohomens.

Conferencia dels Diputats y Consellers. — Professó de Corpus en St. Francisco de Paula.

(1) Aquí l'Escrivà Racional deixà de consignar l'acort près per la Assamblea de Cent Jurats. Heus aquí son contingut: — « E lo dit Concell hoida dita propositio feu la deliberatio seguent. Que attesa la necessitat urgent referida en la Propositio encontinent se fasse la leva dels mil soldats deliberada fer per lo Savi Concell de Cent à 21. del corrent ab lo sou en la deliberatio contengut, y perço se toquen caixas ys fassen cridas en la forma acostumada, y que lo numero dels soldats que seran allistats aparexent als ss. consellers es sufficient per anar à acompanyar lo sr. Governador qui ha de anar a socorrer à Vilafranca de Panades oppresa del enemich lo numero dells vajen armats y monitionats y estant y seguint los ordens del sr. Governador acompanyant à sa senyoria com lo present Concell axi ho delibera y que per dos Cavallers del present Concell ço es un Ciutada y un militar per sa s.a nomenadors se fasse a saber al sr. Governador y al sr. de Argenson la present deliberatio y que la dispositio de aquesta leva dependents y emergents de aquella sie comesa com lo present Concell la comet als ss. Consellers y 24na. de guerra ab plenitut de poder y sens referiment algu, y que la diligentia desta leva se fasse encontinent. » — (*Deliberacions* de 1642, fol. 147.)

Sobre anar la vice regia. — Avisos del exèrcit enemich.

DIMECRES a XXV. de dit. — Dit die al mati se tingue concell de cent acerca de anar la Vice Regia y tambe per tenir avisos quel (del) exercit del enemich com mes llargament es de veurer en la ma corrent sots dita jornada (1).

Guerra: noves del exèrcit del marquès de Torrecusa.

DIJOUS a XXVJ. de dit. — En aquest die al mati se tingue concell de cent per certs avisos se tingue del exercit del marques de Torracussa donats per los Jurats de Vilafrança com es de veurer en la ma corrent sots dita jornada (2).

Corpus: professó de cap d'octava.

Dit die a la tarda los senyors Consellers lo quart absent se ajuntaren en lo porxo de s.t Jaume ab sos proms y se assentaren ab los banchs de vellut carmesi y junts que forén acompanyats de la musica sen anaren per los llochs acostumats en la Seu, entraren per lo portal major passaren per mig del cor y muntaren en lo presbyteri per la part de la Epistola y passaren a la part del Evangeli ahont se assentaren en los banchs cuberts de vellut carmesi que la ciutat alli y te. Comensaren la professo del Sanctissim Sagrament per ser lo dia del cap de la octava: los senyors Consellers [portaren les vares del talem] y lo prom mes antich portave laltra vara del talem y los altres prohomens anaven derrera la Custodia entre la custodia y lo gremial del senyor Bisbe com es costum.

Guerra: partida de quatre companyes.

Dit die partiren de la present Ciutat quatre companyas ab sos capitans y officials ab les quals hi havia quatre cents mosqueters.

---

(1) V. l'*Apèndix* XXXVII.

(2) Lo Conseller en cap referí al Consistori: « Que a les vuyt horas antes de mig die del mateix die los ss. Consellers havian rebut una carta dels Jurats de Vilafranca de Panades dient ab ella que conforme los senyals los acostuma fer la vila del Arbos tenen intelligentia certa que lo marquez de Torracussa venia marxant ab son exercit vers aquelles parts demanant que la present Ciutat los socorregues y los ss. Consellers an enviat un recaudo al sr. Governador pera saber quines intelligenties tenie sa s.a de aquelles parts lo qual en resposta del que se li supplicava envià una carta als ss. Consellers li havien escrita los Jurats de Vilafranca contenint lo mateix que dit sr. Governador per major intelligentia hi havia enviat un correu a tota diligentia y que la mateixa diligentia feren los ss. consellers pera saberho ab certitut y que destos avisos havian donat notitia a la Ciutat de Gerona, Vich, y altres viles y lochs pera que se previnguessen ab gent armada los passos convenients; Perço que tenien los ss. Consellers intelligentia certa que lo enemich volie passar a dar socorro a Perpinya Y axi proposaven aquest fet al present Concell pera que sobre de aquell prengues la resolutio que mes convingues al servey de Deu, benefici de la Patria y de la Ciutat.»

Lo Concell deliberà: « Que los ss. consellers donen notitia al sr. Governador que la ciutat te ja allistats y a punt pera marxar quatre cents soldats peraque sa s.a mane disposar dells com millor aparega convenir. Y ques continue la leva dels restants siscents soldats a cada hu dels quals pague la present Ciutat despres de assentat plassa quatre reals cada die ys toquen caixes ys fasse lo prego convenient cometent lo present Concell tot aquest fet y dependents à ell als ss. Consellers y 24na. de guerra sens referiment algu.» — (*Deliberacions* de 1642, fol. 151.)

DIVENDRES a XXVIJ de dit. — Dit dia al mati se tingue Concell de cent per negocis de guerra en raho de la leva y avisos del enemich com es de veurer en la ma corrent sots dita jornada.

Concell de Cent per afers de guerra.

DISSAPTE a XXVIIJ de dit. — En aquest dia tornà la armada de llevant del Rey Christianissim senyor nostre y vingueren de la part de ponent vuyt vaxells de alto bordo los quals se ajuntaren ab dita armada.

Tornada de l'armada francesa de Llevant.

DILLUNS a XXX. de dit. — En aquest dia comparague la armada enemiga en vista de Barcelona y la nostre armada en continent se posà a la vela y ana en seguiment de la del enemich y a les quatre horas y un quart passat mig dia comensaren a pelear en vista de Barcelona y dura fins a las deu de la nit tirantse grandissims tirs: nostre Senyor per sa divina misericordia nos done bona victoria.

Batalla naval en aygues de Barcelona.

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

JULIOL

DIMARS al primer de Juliol MDCXXXXIJ. — En aquest dia a be que dita armada nos veya empero se sentian grans tirs de artilleria y palearen tot lo dia las dos armades.

Id.

Dit Dia portaren deu Castellans de la torra del cap del Riu que los soldats de dita torra ab una barca armada havian presos que fugien de la armada ab una xalupa los quals portaren per terra a la present ciutat.

Id.: entrada de deu castellans presoners.

DIMECRES a IJ. de dit. — Dit dia portaren un vaxell de alto bordo rendit del enemich ab setanta Castellans presos lo qual vaxell deyan era de la carrera de la India.

Id. vaxell castellà rendit ab setanta presoners.

DIVENDRES a IIIJ°. de dit. — En aquest dia torna la armada del Rey Christianissim Senyor nostre vingue de la part de ponent y aportà novas com havian peleat dos dias y dos nits y que lo vaxell de Guisa y altre vaxell del enemich molt poderos se eran cremats tots dos y los demes vaxells ab desset galeras tornaren gratias al Senyor tots en lo port de la present ciutat, y que la armada enemiga se era retirada molt destrossada.

Retorn de la armada francesa. — Noves de la batalla naval; retirada del enemich.

DISSAPTE a V. de dit. — En aquest dia a las vuyt horas de mati Monjuich assenyala la armada enemiga y la nostra armada en lo punt ses posada a la vela y es anada en seguiment de

Montjuich senyala la armada enemiga; exida de la de França

en son segui-ment.

la del enemich: nostre Senyor per sa divina bondat nos done bona victoria.

Concell de Cent.

DIUMENGE a VJ. de dit. — Dit dia a la tarda se tingue Concell ordinari com es de veurer en la ma corrent sots dita jornada.

Carta del Rey cristia-nissim.

DIMARS a VIIJ de dit. — En aquest dia se tingue concell de cent lo demati en lo qual se llegi una carta del Rey christianissim senyor nostre y del senyor de Chavinyi les quals son del tenor seguent.

«De Part del Rey.

Charissims y ben amats. Nosaltres nos eram retirats de nostre camp devant Perpinya ab intent sols de pendrer algun descans del treball quey havem tingut, y per servirnos en un lloch mes prop que aquest de algunes ayguas saludables, com tenim acostumat tots los anys per acudir a nostra salut y tornar despres devant esta plassa, pero perque nos fossen mes profitoses es estat necessari de arribar fins assi, y de restarhi alguns dies, ab los quals speram rebrer un bo y dichos fi del siti: Entretant com estam ya lluny de vosaltres per que differents negocis nos demanan en altra part, axi mateix que nostra salut nons dona lloch de tornar alli durant los presents calors, nos ne anirem ab sentiment de no ser poguts arribar en nostra bona Ciutat de Barcelona per coneixer de mes prop la afficio de nostres bons y faels vassalls y per satisfer a tot ço que lo Princep te de costum de fer en personas, com tambe per celebrar las corts de la Provincia com desijam: Esperam en altra ocasio tenir aquest contento, y bastará per aquesta que ajam posadas las cosas en tal estat que Perpinya será prest fora de entre les mans dels enemichs. Proseguint aquest succes continuarem nostres cuydados per posar esta Provincia ab perfeta quietut forsant los enemichs ab la potentia de nostras armas de deixar les plasses que encara hi tenen, de manera que conexereu de mes en mes quina es nostra benevolencia envers vosaltres Pregant sobre asso Deu queus tinga charissims y ben amats en sa S.ta guarda. Scrita en Monfrin a 25. de Juny *1642*.

Louis
Boutiller»

Carta del senyor de Savenyi

Carta del Sr. de Chavigny.

«Mos senyors per la letra que lo Rey los scriu veuran com es estat necessari que Sa Magestat se sie apartat del camp per donar orde a sa salut que es estada molt incomodada per lo treball quey ha tingut. Quatre dies despres que ha comensat de pendrer les aygues de aquest loch ya se trobá millor gratias a Deu, Es certissim que sa Magestat te gran sentiment de tornarsen sens esser arribat fins a Barcelona, com los ho havia scrit, ço que fara sens dupte una altra vegada en temps mes aproposit. Lo siti de Perpinya lo ha entretingut fins dins los calors, durant los quals era inpossible que sa Mag.[t] passas en Cathalunya, encaraque hagues gosada perfeta salut, sens posarla en perill, mes val que la conserve per ferlos gustar molt temps los fruyts de son Regne y de la benevolencia y afficio que te per V. S. I. y tota la Provincia: sobre asso jols supplico de creurer que yo sempre tindre particular contento de encontrar ocasions de ferlos coneixer que yo so mos Srs de V. S. I. humilissim y afficionadissim servidor: de Monfrin a 24 de Juny *1642*.

Chavigni.»

Trahició en lo baluart de Llevant.

E tambe en dit Concell se proposá en orde de alguna trahicio se ordia al baluart de llevant conforme es de veurer en la ma corrent sots dita jornada (1).

Conferencia dels Diputats, Governador y Sr. d'Argenson ab los Consellers.

Dit dia los Senyors Diputats vingueren en la present casa per tenir conferencia ab los senyors Consellers en la qual assistiren lo s.[r] Governador y lo senyor de Argenson los quals los isqueren a rebrer los senyors Consellers a la porta de trentenari y fentse las degudas cortesias sen entraren dins dita istantia y se assentaren ço es lo s.[r] Governador entre lo s.[r] Conseller en cap y lo s.[r] Diputat ecclesiastich y lo Senyor de Argenson entre lo s.[r] diputat ecclesiastich y militar precehint lo senyor Governador als Senyors Consellers y Diputats.

Audiencia vice regia.

Notas que lo Senyor Governador va vice regia per no haverhi Virrey y en dit nom van las Audientias civils y criminals.

Conferencia secreta del Governador y Sr. d'Argenson ab los Consellers.

DIMECRES a VIIIJ°. de dit. — Dit dia al mati vingue lo senyor Governador y lo Sr de Argenson anant la governatio vice Regia en la present casa: los senyors Consellers lo isqueren a rebrer en la porta de trentenari y alli fentse las degudas corte-

(1) V. l'*Apèndix* XXXVIII.

sias sen entraren dins la istantia del trentenari y se assentaren assentantse lo s.r governador en lo mig ço es entre lo senyor Conseller en cap y segon y lo s.r de Argenson entre segon y ters y tractaren alguns negocis secrets que per ser secrets nos senten y al cap de un rato se alsaren y los senyors Consellers acompanyaren dit Senyor Governador fins a la porta de trentenari que mira al pati y alli fentse las degudas cortesias se despediren y alguns cavallers y officials de la present casa acompanyaren dit S.r Governador fins a la porta principal.

Embaxada al Governador, per la trahicio del baluart de Llevant.

Dit dia per orde dels Senyors Consellers se feu una embaxada al molt Ill.e s.r Governador reportada per lo senyor Geronym de Calders y lo s.r Francesch Sangenis la qual embaxada es del tenor seguent.

«Molt Ill.e Senyor

En orde al que V. S. fou servit significar als Senyors Consellers per materia del Baluart de Levant se ha diligenciat per part de la present Ciutat lo ques conte en un paper ques done a V. S. a qui supplican dits consellers mane procehir per la averiguacio y castich dels delinquents y culpables en lo delicte ab la rectitut y puntualitat que del zel veu ab V. S. en administrar justitia confia y per lo molt que interessa la ciutat en que se administre y exemplarment sien castigats los delinquents fara lo Syndich della istantia y part formada y solicitara a V. S. tots los dias per lo effecte referit per haverho axi deliberat lo savi concell de cent lo dia de ehir y perque es summament convenient a la quietut y benefici de aquesta patria que las personas mal effectes a ella sien severament castigadas Supplican los Consellers a V. S. manar castigar aquells axi los que estan detinguts en los carcers com altres que estos y majors effectes confia esta ciutat de la rectitut de animo de V. S.» a la qual embaxada respongue dit S.r Governador que desijava sumament servir a la Ciutat y acudir a les coses de son carrech y que axi estigues cert sa Senyoria que ministraria justitia ab tota puntualitat.

Festa de St. Elm en Sta. Clara.

Dit dia anaren los senyors Consellers al mati en lo monastir de Sancta Clara per ferse la festa del glorios S.t Elm ahont oyren lo offici y sermo ab la forma acostumada.

Pàs d'armada naval.

DIVENDRES a XJ. de dit. — Dit dia al mati Monjuich assenyala armada de naus y galeras de la part de ponent y despres la desasanyala per haverla perduda de vista.

Dit dia se tingue concell de cent acerca del negoci del Baluart de llevant com es de veurer en la ma corrent sots dita jornada.

Sobre lo del baluart de Llevant.

DIUMENGE a XIIJ de dit. — Dit dia demati los Senyors Consellers al mati anaren a la Diputatio y tingueren conferensia ab los senyors Diputats en la qual assisti lo s.r Governador y lo senyor de Argenson, y a la tarda los senyors Diputats vingueren en casa de la Ciutat per tenir conferensia ab los senyors Consellers en la qual tambe assistiren lo s.r Governador y lo s.r de Argenson, feuse com esta dit lo dia de vuyt del corrent.

Conferencies dels Consellers ab los Diputats, Governador y Sr. d'Argenson.

Dit dia vingueren de la part de llevant tres galeras del Rey christianissim senyor nostre Saludaren la Ciutat en la forma acostumada, y lo baluart de mitgjorn los torna la salut ab dos pessas.

Galeres del Rey cristianissim: arribada.

DILLUNS a XIIIJ°. de dit. — Dit dia los senyors Consellers al mati ajuntaren una gran promenia de mes de sinquanta personas de tots staments, y lo Senyor Governador anant vice Regia y lo Senyor de Argenson arribaren a la present casa y los cavallers, mercaders, artistes y menestrals y officials della isqueren al cap de la escala y reberen dit Senyor Governador y los senyors Consellers reberen dit Senyor Governador a la porta de concell de cent y fentse las degudas cortesias sen entraren en dita istantia y lo Senyor Governador se assenta en lo banch dels S.rs Consellers a ma dreta del s.r conseller en cap per no haverhi virrey y anar lo senyor Governador vice regia y lo senyor de Argenson al mitg dels dos proms mes antichs ahont feren son rahonament lo qual fet se alsaren, y los senyors Consellers acompanyaren dit senyor Governador fins al cap de la escala y los cavallers, mercaders y altres lo acompanyaren fins baix a la porta major ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Prohomenia en Casa de la Ciutat ab assistencia del Governador y Sr. d'Argenson.

Dit die a la tarda se tingue Concell de cent en lo qual arriba lo molt Ill.e s.r Governador y lo s.r de Argenson als quals isqueren a rebrer molts Ciutadans, Cavallers, mercaders, artistes y menestrals al cap de la escala y los s.rs Consellers los isqueren a rebrer a la porta de concell de cent y fentse las degudas cortesias sen entraren en dita istantia y se assentaren ço es lo senyor Governador en lo banch dels senyors Consellers y a ma dreta del s.r Conseller en cap y lo Senyor de Argenson se assentá despres del prom mes antich y assentats que foren lo senyor Governador se alçá y de peus explica sa embaxada y despres se

Concell de Cent ab assistencia del Governador y Sr. d'Argenson.

alça lo s.r de Argenson y feu lo mateix, y lo Senyor Governador doná un paper al senyor Conseller en cap en lo qual estava continuat lo que de paraula havian refferit lo qual paper per lo ajudant de Scriva major fonch legit en lo present concell y lo s.r Conseller en cap se alsá y digue a sas senyorias que los Consellers proposarian al savi Concell de cent lo dit paper pera que lo Savi Concell de cent sobre aquell prengues la resolutio que mes convindria al servey de Deu nostre senyor de sa Magestat y de aquesta ciutat, y en lo punt se alsaren y los senyors Consellers acompanyaren lo senyor Governador fins al cap de la escala y los demes de concell de cent los acompanyaren fins baix a la porta gran fentse las degudas cortesias se despediren is torná a juntar lo concell de cent y en ell se prengue la resolutio que està continuada en la ma corrent juntament ab lo paper llegit en lo present concell sots dita jornada (1).

Embaxada al Capitol de la Seu per subvenció del Batalló.

DIUMENGE a XV. de dit. — Dit dia los senyors Consellers inseguint la desliberatio del savi concell de cent feta lo dia de eyr enviaren una embaxada al molt Ill.e Capitol de la Seu de Barcelona la qual fonch reportada per los senyors Ramon March donzell y . . . (en blanch) Damians Ciutada la qual es del tenor seguent.

«Molt Ill.e Senyor

En raho de la urgentissima necessitat que de diner te lo Batallo representada per los senyors Governador y de Argenson lo die de ahir en lo savi concell de cent y tantbe les efficaces rahons de convenientia per las quals conve summament la existentia de aquell, y lo estat y perill en que estave de no tenirla per falta de diner per acudir a les pagas de sos soldats fou forsos a la present Ciutat fer lo ultim esfors li fou possible en enprestarli vint milia lliures, y perque ni ab ellas pot ser considerable la quantitat de diner dit emprestich ab confiansa que V. S. ab lo zel que ha tingut sempre al benefici desta Provincia serie servit acudir promptament ab lo diner que per dita subventio te offert de aquest effecte que obrara V. S. sen alcansaran dos: lo primer es la aptitut que ab dit diner se tindra mes per acudir a ditas pagas referidas y lo segon es que a exemple de V. S. seguiran los demes ecclesiastichs en esta raho los quals

(1) V. l'*Apèndix* XXXIX.

per legitima escusa diuen que esperan lo que V. S. effectuara y axi Supplican a V. S. los senyors Consellers per haverho axi deliberat lo savi concell de cent lo die de ahir sie servit acudir ab dit diner ab la promptitut que la necessitat demana yu promet la rectitut y zel de V. S.»

Dit dia a la tarda los senyors Consellers anaren a la Diputatio per tenir conferencia ab los senyors Diputats.

Conferencia en la Diputació.

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

DIMECRES a XVJ. de dit. — Dit dia los Senyors Consellers al mati anaren en lo monastir de nostra senyora del Carme per ser lo dia de nostra Senyora: estigueren assentats a la part de la Evangelia en los banchs de vellut carmesi de la ciutat ahont oyren lo offici y sermo, lo diaca portá la pau als senyors Consellers com es costum.

Festa de Nra. Sra. del Carme.

Notas que los Senyors Consellers estigueren assentats en los banchs per ser nostre Senyor patent en lo altar major.

DIJOUS a XVIJ de dit al mati vingueren en la present casa lo senyor Capiscol Ozona y lo s.r Canonge Pagá los quals per lo Scriva rational foren rebuts en lo pati gran y a la que foren entrats a la istantia de trentenari se assentaren ço es lo senyor Capiscol Ozona entre lo senyor Conseller segon y ters y lo s.r Canonge Pagá entre ters y quart y per part del Molt Illustre Capitol refferiren lo quant estimava la merce havia fet la Ciutat en ferlos assaber la deliberatio havia pres lo savi concell de cent y que lo Molt Ill.e Capitol ho tenia comes a alguns canonges los quals ho tenian ya disposat, Pero era cosa llarga y de molta escriptura y sols estava en borrador que ara se estava copiant que dins dos dias estaria apunt y que estigues cert sa Senyoria que desijava summament lo Ill.e Capitol acudir a sa obligatio y dar gust a sa Senyoria con en effecte ho fara en totes ocasions que convinga.

Embaxada del Capitol de la Seu en resposta a la dels Consellers.

DIVENDRES a XVIIJ de dit. — Dit dia a la tarda se tingue concell de cent acerca del negoci de artillers com es de veurer en la ma corrent sots dita jornada.

Concell de Cent: reorganisació de la artillería de la ciutat.

DISSAPTE a XVIIIJ. de dit. — En aquest dia al mati se posá lo drap a la preso per sententiar a Jaume Talarn natural de Cherta per ser mal effecte a la Provincia y haver comboyat los Castellans a la vila de Cherta de hont era natural per dos voltas ahont se feren moltas cremas robos y morts aprofenant a la

Sobressehiment d'execució d'una sentencia de mort per no esser intervinguda per lo Juy de Prohomens.

Isglesia y altres delictes. Vist lo Syndich y Subsindich que no era condemnat per lo Juy de proms comforme ho disposen los Reals privilegis a dita Ciutat concedits ne feren cebidors los Senyors Consellers los quals de prompte se ajuntaren en casa de la Ciutat y tractaren de dit negoci y per ser ya passat migdia y lo perill quey havia en la tardansa per temor que de prompte no se executas la dita sententia enviaren lo Syndich al senyor Governador juntament ab lo mag.ch micer Çellers advocat de la prêsent casa pera representar a sa senyoria la queixa tan justa tenia la Ciutat de haver fet lo Real concell la dita causa y haver condemnat al dit delinquent sèns interventio de la promenia perque se encontrava ab molts privilegis de la Ciutat, y que axi sa senyoria se servis fer merce a la Ciutat de manar sobre seurer la exequutio de dita Sententia: y lo senyor Governador en lo punt desijos de que a la Ciutat no se li fes preiudici algu en lo punt mana sobreceurer la executio de dita Sententia y encontinent lo Syndich juntament ab dit mag.ch micer Çellers advocat de la present casa sen anaren a darne raho al mag.ch Regent qui serveix de assessor del molt Ill.e s.r Governador e, informat que fou dit s.r Regent doná orde encontinent se llevas lo drap de la preso y enviá a cercar lo procurador fiscal donantli orde que no posas en executio la dita Sententia fins tingues altre orde.

Dit dia a la tarda se feren moltas diligentias en cercar los privilegis y exemplars acerca de dit negoci, los senyors Consellers per medi del Syndich los enviaren al Senyor Governador.

Id.: conferencia del Governador y 'l Sr. d'Argençon ab los Consellers.

Diumenge a XX. de dit.—Dit dia al mati los senyors Consellers se ajuntaren en casa de la ciutat lo segon absent per ser en Moncada Baronia de la Ciutat: arribá lo s.r Governador y lo Senyor de Argenson, los senyors Consellers los isqueren a rebrer a la porta de trentenari ab la forma acostumada y fentse las degudas cortesias sen entraren dins dita istantia y alli se assentaren ço es lo s.r Governador a ma dreta del senyor Conseller en cap y lo senyor de Argenson entre ters y quart per no serhi lo segon: estigueren molt bon rato tractant del sobredit negoci y despres se alsaren y los senyors Consellers los anaren acompanyant fins a la porta de trentenari ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Id.: informació de micer Joseph Queralt.

Dit dia a la tarda se tingue concell de cent lo segon absent Lo senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels

demes senyors Consellers sos companys digue y refferi que fora del present Consell era lo mag.ch micer Joseph Queralt doctor del Real concell lo qual per part del spactable Governador volia informar al present Concell en raho del dupte proposat lo dia de ahir per lo syndich o, subsindich de la present Ciutat en orde a no posar en exequutio la sententia de mort promulgada per lo dit senyor Governador de concell de la Real Audientia vice regia contra Jaume Talarn de la Vila de Cherta per haver feta dita Sententia sens interventio del Juy de proms ni haverne donada raho als senyors Consellers, E, encontinent se doná licentia al dit s.r d.r Queralt que entras en dit Concell y entrat fonch assentat en son degut lloch que es entre los dos proms mes antichs y despres se alsá y de peus informa al present concell en justificatio y aprobatio de la dita sententia proferida contra dit Jaume Talarn per ser aquell mal effecte a la Provincia y haver comes crim de lese Magestat y despres doná sa informatio en escrits en un paper que contenia lo mateix que de paraula ha explicat lo qual fou legit al present Concell y legit aquell dit Senyor Conseller en cap se alsá y digue a dit mag.ch micer Queralt que los senyors Consellers ho proposarien al savi concell de cent y dit mag.ch micer Queralt acompanyat de alguns ciutadans y militars y altres persones del present concell fins a la porta del cap de la escala fentse las degudas cortesias se despediren, E, tornat ajuntar ques fou dit concell lo senyor Conseller en cap digue y explicá al dit concell lo fet succehit lo dia de ahir sobre refferit conforme está ya continuat en dit dietari sots dita jornada com mes llargament consta en la ma corrent lo dia present.

Conferencia en la Diputació.

DILLUNS a XXJ. de dit. — En aquest dia al mati los senyors Consellers anaren a la Diputatio per tenir conferensia ab los senyors Diputats.

Conferencia secreta del Governador, Sr. d'Argençon, Tresorer, Llochtinent de Mestre Racional y Diputats, ab los Consellers: qüestió de precedencia.

DIMARS a XXIJ de dit. — Dit dia demati vingueren a la present casa lo S.r Governador lo senyor de Argenson lo senyor Thesorer y lo senyor Tamarit lochtinent de mestre rational y los senyors Consellers per serhi lo senyor Governador y lo Senyor de Argenson los reberen a la porta de trentenari y fentse las degudas cortesias sen entraren dins dita istantia y se assentaren ço es lo s.r Governador a ma dreta del s.r Conseller en cap y lo s.r de Argenson entre lo senyor Conseller segon y ters y lo s.r Thesorer entre los senyors Consellers ters y quart: moguessi

una dissensio entre lo senyor Thesorer y lo senyor Tamarit lochtinent de mestre rational pretenent que com a llochtinent de mestre rational havia de precehir al senyor Thesorer y mirat lo serimonial se trobá que lo senyor Thesorer tenia lloch entre consellers y nos trobá que dit llochtinent de mestre rational tingues lloch entre consellers y lo s.r de Argenson per evitar encontras conserta que los dos sen anassen còn en effecte sen anaren y no assistiren en dita Junta. Despres vengueren los Senyors Diputats y los Senyors Consellers per ser en llur casa los donen la ma dreta y axi lo s.r Governador estigue assentat a ma dreta del senyor Diputat ecclesiastich y lo senyor de Argenson entre lo s.r Diputat ecclesiastich y Diputat Real per no serhi lo Diputat militar: no se assentá lo ques tractá per ser negoci scrit (sic).

Conferencia en la Diputació.—Embaxada del Governador sobre la suspensió d'execució de sentencia.

DIMECRES a XXIIJ de dit al mati los Senyors Consellers anaren a la Diputatio y tingueren conferensia ab los senyors Diputats: a la tarda se tingue concell de cent acerca del negoci corrent y ans de ajuntarse lo Concell vingueren los mag.chs micer Pere Joan Rossell y micer Narcis Peralta Doctors del Real concell y lo Scriva rational y altres officials de la present casa los isqueren a rebrer al cap de la escala y los senyors Consellers a la porta de concell de cent y fentse las degudas cortesias sen entraren en dita istantia y se assentaren en lo banch dels Ciutadans al raco que mira al hort y lo s.r micer Rossell se assentá entre lo senyor Conseller en cap y ters y lo s.r misser Narcis Peralta entre los senyors consellers ters y quart y feren despeyar lo aposento de gent y tractaren lo negoci perque venian que per ser secret no se assentá y al cap de un rato se alsaren y ab la matexa forma los s.rs Consellers los acompanyaren fins a la porta de concell de cent y los officials y altres ciutadans y mercaders fins al cap de la escala ahont fentse les degudas cortesias se despediren, Despres se ajusta lo Concell de cent, y lo Senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes Senyors Consellers sos companys digue y explica en dit concell que lo mag.ch micer Pere Joan Rossell y micer Narcis Peralta lo dia de vuy son vinguts als senyors consellers reportantlos una embaxada de part del senyor Governador de Cathalunya y an explicada aquella de paraula y reportada en scrits la qual dits s.rs Consellers manaren llegir en lo dit concell la qual es del tenor seguent.

«Molt Ill.e S.r

Lo Governador de Cathalunya desijos de condecendrer ab lo que V. S. inseguint la deliberatio del savi concell de cent li demanaren ab embaxada lo dia de vint y hu del corrent acerca de judicar les causes criminals en la present Ciutat en la Audientia viceregia per lo Juy de Prohoms no obstant que la justificatio del progres de la causa de Jaume Talarn (que es la que ha donat ocasio a dita petitio) resulte del paper que apart se done a V. S. inseguint los exemplars dels anys mil sis cents y quinse y mil sis cents y setse que V. S. li han manat entregar ha alsat las regalias en quant a les persones regaliades que vuy son presas y per avant durant la viceregia se pendran en virtut de la facultat a ell concedida ab carta de sa Magestat dada en Monfrin al primer de Juny proppasat ab la qual li ha fet merce de comunicarli totas las regalias perque use delles de la mateixa manera que ne usarie sa Magestat o son lochtinent general si fossen presents ab que remogut lo impediment de regalia ne coneixerá dit Governador ab lo Juhi de Proms sens preiudici de les generals constitutions de Cathalunya, y perque importa que promptament se despedesca la causa de dit Jaume Talarn per los inconvenients grans poden succehir de la dilatio dels quals molts de V. S. tenen notitia diu V. S. que serie molt convenient que encontinent se traguessen los Prohoms pera judicar la dita causa ab la forma acostumada, y ques votas aquesta meteixa tarda que dit Governador, lo Relador y officials de la Governatio que an de entrevenir en dit acte estaran promptes pera fer aquell encontinent.» La qual embaxada legida lo dit senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes senyors Consellers sos companys proposá lo dit fet al dit concell pera que deslibere lo que li aparexera mes convenir.

E lo dit Concell deslibera que en orde del contengut en la propositio se trague encontinent Juy de Prohoms en la forma acostumada pera coneixer de la causa de Jaume Talarn en dita propositio mentionat y que sia sens preiudici de la pretensio que te la present ciutat de que lo Juy de Prohomens ha de judicar tambe los regaliats com no regaliats encara que no fos alsada la regalia a la qual pretensio per la present deliberatio no enten prejudicarse y que ab embaxada fahedora per un ciutada y un militar del present Concell per sa Senyoria nomenadors se done Juhi de Prohomens.

notitia al s.r Governador de la extractio de Prohomens estimant a sa Senyoria la merce ha feta a la present Ciutat en condecendir ab la justitia que ella te: y encontinent los senyors Consellers en executio de dita deliberatio enviaren una embaxada al senyor Governador la qual fonch reportada per lo Senyor Hieronym de Gaver y lo senyor Francesch Sangenis fent assaber la resolutio havia presa lo savi concell de cent acerca del proposat a la que respongue dit s.r Governador que estimava molt la honra y merce la ciutat li feya en ferlo cebidor de la resolutio havia presa lo savi concell de cent y que ell acudiria a la preso a fer sa obligatio, tornada que fonch dita embaxada sens disgregarse dit concell de cent se trague dita promenia y encontinent sen baxaren baix en lo pati ahont se agraduaren anant ço es los senyors consellers cap segon y ters de davant y los proms per son orde anant los ciutadans y militars a ma dreta los mercaders a ma squerra los artistes despres dels mercaders y despres los menestrals per sos ordes y los senyors Consellers quart quint y sise derrera tots y ab aquexa forma anaren a la preso y entraren per la obra nova y a la que forent dalt a la sala gran los senyors consellers se assentaren en un esquon quey ha de front de dita istantia los ciutadans y militars a ma dreta los mercaders y artistes a ma squerra y los menestrals despres dels artistes tots ab escons, despres al cap de un rato vingue lo S.r Governador los senyors Consellers se alsaren y anaren fins a la porta de dit aposiento ahont reberen dit Senyor Governador y fentse las degudas cortesias sen entraren en dita istantia y lo senyor Governador se assentá en lo mig de dits senyors Consellers ço es entre lo s.r Conseller en cap y segon precehint dit senyor Governador a la Ciutat los demes senyors Consellers se assentaren en dit banch als costats per son orde lo mag.ch misser Orlau relador de dita causa se assentá al cap del banch dels ciutadans y militars, y encontinent tragueren la persona de dit Jaume Talarn y aquell ab una cadena al coll lo feren assentar en un banquet quey havia al mig de dita promenia y enbolicaren la cadena ab dit banquet y la tancaren ab son pany y clau y lo notari comensá a fer la lectura del proçes tant de offensa com de deffensa: acabada que fou dita lectura entraren los mag.chs micer Llauger y misser Monfort y aquells se assentaren entre los proms ciutadans y militars y despres informaren en favor de dit Jaume Talarn Informat que hagueran dits advocats sen tornaren, y en lo punt tra-

gueren de dita istantia al dit Jaume Talarn y lo entraren dintre, y lo dit mag.ch micer Orlau relador de dita causa feu relatio de dit proçes a la fi de la qual relatio digue y refferi que si lo Real concell hagues de condemnar al dit Jaume Talarn lo condemnaria a turtura y a penjar per lo coll, Despres lo s.r Conseller en cap se alsa juntament ab lo s.r Gaver prom mes antich y sen entraren a la istantia del deposador ahont se assentaren ço es lo senyor Conseller en cap ab una cadira de repos que alli hi havia al cap de una taula y lo senyor Gaver y Francisco Bosch notari y Scriva major del s.r Governador qui assisti alli per pendrer los vots en un banch vanovat, votat que hagueran entraren los senyors Consellers per son orde a votar y despres entraren a votar los senyors proms ço es un senyor Ciutada o, militar ab un mercader y despres los artistes ço es un artiste ab un menestral, Acabat que hagueren de votar lo senyor conseller en cap y lo s.r Gaver sen tornaren en la sala gran y se assentaren en sos puestos y lo Scriva major de la governatio publicá la sententia dient que lo Juy de proms havia condemnat al dit Jaume Talarn en que fos turmentat y penjat per lo coll, Lo Senyor Governador y los Senyors Consellers acompanyaren a dit S.r Governador fins al cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias dit senyor Governador se despedi y per ser vespre anaren quatre atxes de la ciutat acompanyant lo s.r Governador, y los senyors Consellers despres acompanyats de atxes ab la promania ab la mateixa forma eran anats sen tornaren en casa de la Ciutat ahont se disgregaren.

DIJOUS a XXIIIJ a la tarda se executa la sententia de dit Jaume Talarn.

Execució de sentencia de mort.

DIVENDRES a XXV de dit. — En aquest dia los senyors Consellers al mati anaren a la Isglesia parrochial de s.t Jaume: estigueren assentats a la part de la Evangelia ab las cadiras y cuxins de vellut carmesi de la Ciutat ahont oyren lo offici y sermo: lo diaca dona la pau als senyors Consellers y lo sotsdiaca al cor per ser la festa del glorios s.t Jaume.

Festa patronal en la iglesia de St. Jaume.

DISSAPTE a XXVJ. de dit. — En aquest dia se tingue Concell de Cent acerca de la renuntiatio de Don Miquel Torrellas governador de les armas y tambe se tingueren alguns avisos acerca del exercit del enemich, Deslliberas se fes leva de mil soldats com es de veurer en la Scrivania major en la ma corrent sots dita jornada a la qual se refferix.

Governador de les armes: renuncia. — Guerra: noves del enemich. — Lleva de mil soldats.

Conferencia ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

DIUMENGE a XXVIJ. de dit. — Dit dia los senyors Diputats vingueren en casa la Ciutat y tingueren conferensia ab los Senyors Consellers.

Conferencia en la Diputació.

DILLUNS a XXVIIJ de dit. — Dit dia a la tarda los Senyors Consellers anaren a la Diputatio y tingueren conferensia ab los Senyors Diputats.

Ofici en Sta. Marta.

DIMARS a XXVIIIJ de dit. — DIt dia los senyors Consellers al mati anaren en Sancta Martra ahont assistiren en lo offici y sermo: estigueren assentats en les cadires de vellut carmesi ab sos coxins a la part de la Evangelia: lo diaca porta la pau als senyors Consellers.

Conferencia ab lo Sr. d'Argençon y'l Tresorer.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers se ajuntaren en casa la Ciutat ahont arriba lo senyor de Argenson y lo senyor Thesorer, reberenlos ab la forma acostumada, lo senyor de Argenson se assentá entre segon y ters y lo senyor Thesorer entre ters y quart: tractaren negocis secrets que per serho no se assenta: al cap de un rato se alsaren y los senyors Consellers acompanyaren lo Senyor de Argenson fins a la porta de trentenari ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Privilegi de Virrey a favor del Mariscal de la Motte.

DIMECRES a XXX de dit — Dit dia ajuntats los senyors Consellers al mati a la istantia de trentenari vingue lo senyor Thesorer lo qual entra en dita istantia y se assenta entre ters y quart y explica a dits senyors Consellers que aportave a sa senyoria lo Privilegi del senyor mariscal de la Mota provehit per la Magestat christianissima senyor nostre en llochtinent y capita general del present Principat de Cathalunya y Comptats de Rossello y Cerdanya.

Carta del Rey cristianissim.

Dit dia a la tarda se tingue Concell de cent en lo qual lo Senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes senyors Consellers sos companys digue y explicá al dit Concell que a causa de la poca salut que Sa Magestat Christianissima te es estat forços haver de dexar la campanya de Rossello y anarsen a algun lloch dins França a pendrer algunas ayguas y despres per continuarli sa desgana haversen de tornar a Paris, y que perço perque no restia aquest Principat sens persona quil governe ha anomenat per son Llochtinent y Capita General al Ex.^{cm} S.^{r} mariscal de la Mota al qua[l] ha remes son Real privilegi, y que dit senyor mariscal de la Mota per medi de mossen Jaume Bru regent la Real Thesoreria havia enviat aquell lo dia de ehir als senyors Consellers juntament ab una carta de sa

Mag.[t] ab la qual sa Magestat dona notitia al present Concell de dita nominatio de virrey: la qual carta de sa Mag.[t] y altre de dit senyor de la Mota foren llegides en dit Concell de cent y son del tenor seguent.

Carta de la Magestat Christianíssima S.[r] nostre

«De part del Rey

Molt cars y ben amats lo estat de nostra salut no haventnos permes de estar en nostre camp devant Perpinya fins al rendiment de aquella plassa, ni anar en aqueixa Ciutat com nosaltres desijavem. Nosaltres nos trobam obligats de donar nostra auctoritat a alguna persona que puga Governar la Provincia en nostra absencia ab la mateixa voluntat effectio y satisfacio, que nostre molt car y ben amat cosi lo mariscal de Breze ha fet en temps de son govern, Per lo mateix effecte havem nomenat nostre car y ben amat cosi lo mariscal de la Mota Hodencour Al qual havem fet despedir nostres lletres patents de nostre llochtinent y Capita General en nostre Principat de Cathalunya y Comptats de Rossello y Cerdanya: las grans proves que ell ha donat de son valor y bon govern en aqueixas parts y del zel del be de nostron servey y de nostron dit Principat de Cathalunya nos ha moguts a donarli y conferirli aquest carrech de queus prometem que se aportará molt dignement Nosaltres aixi mateix no dubtam que vosaltres continuareu ab ell y ab sa administratio tot lo que podem sperar de vostra part per vostron be y conservatio de baix nostra obedientia sègons la gran aficio y fidelitat que tots teniu en aquesta corona del qual nos donau testimonis continuos dels quals tindreu sempre en memoria de fervos veurer los effectes de nostra bona voluntat envers vosaltres pregant a nostre Senyor quell vos tinga molt cars y ben amats en sa santa guarda. Dada en Monfrin a 25 de Juny *1642*.

Louis.

Bouthillier.»

Carta del senyor de la Motte

«Molt Ill[es] Senyors

Havent[me] lo Rey honrat y elegit per son Llochtinent y Capita general en Cathalunya, jo no he volgut tardar molt temps en donarne avis a V. S. I. y assegurarvos que la major alegria que

Carta del Sr. de la Motte.

ne tindre sera de offerirse ocasions de servir a esta Provincia y a V. S. I. en particular. Jo acudire en Barcelona per prestar lo jurament y altres cosas necessaries lo mes prest que los negocis y designes dels enemichs me donaran lloch, dels quals vos ne donare avis y estare molt content de rebrer vostros bons avisos, y ab lo interim envio lo poder que ha plagut a Sa Magestat de donarme per ferlo registrar, en axò jo me assegur que vos me donareu testimoni de vostras bonas voluntats acostumadas dins las asseguransas que jous done que jo [so] verdader vostre molt humil y afficionat servidor. A Igualada a 27. de Juliol *1642*.

Lo mariscal de la Motte.»

E llegidas ditas cartas acerca dellas lo savi concell de cent prengue la resolutio contenguda en la ma corrent sots dita jornada a la qual se reffereix. (1)

Pastím y altres negocis.

DIJOUS a XXXJ. de dit. — Dit dia a la tarda se tingue Concell de cent acerca del negoci del pastim y altres negocis com es de veurer a la ma corrent sots dita jornada.

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

AGOST

Conferencia ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

DISSAPTE a IJ. de dit. — Dit dia los senyors Diputats vinguèren en casa de la Ciutat al mati y tingueren conferencia ab los senyors Diputats (2)

Conferencia en la Diputació.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers anaren a la Diputatio y tingueren conferencia ab los senyors Diputats.

Ofici en lo monastir de la Mercè.

DIUMENGE a IIJ. de dit. — Dit dia los senyors Consellers al mati anaren en lo monastir de la Merce ahont lo Reverendissim Pare General acompanyat de molts religiosos isqueren a rebrer dits senyors Consellers y los acompanyaren fins al altar major ahont per estar nostre Senyor patent estigueren assentats a la

(1) La resolució fou admetre lo dit privilegi de Llochtinent y Capità general de Catalunya atorgat a favor del marescal de la Motte; que assistissen los Consellers al acte de son jurament, «fent en aquell les protestations de què nos puga fer preiudici a la present Ciutat ni puga ser tret en consequentia ara, ni en temps algu lo cas present, y altres que aparexera als ss. Consellers y Magchs. advocats ordinaris de la present casa convenir»; y finalment, respondrer a les cartes dalt transcrites. (*Deliberacions* de 1642, fol. 174.)

(2) Consellers.

part del Evangeli ab los banchs de vellut carmesi de la Ciutat, Digue lo offici lo molt Reverendissim Pare General de dita orde y religio, doná la pau lo diaca als senyors Consellers, y acabat lo offici lo dit R.[im] pare General isque en lo presbyteri acompanyat de molts pares de dit monastir fent moltas gratias als Senyors Consellers de la merce havian feta en honrar aquella sancta casa y acompanyaren dits senyors Consellers fins a la porta de dita Isglesia ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

DILLUNS a IIIJ. de dit. — Dit dia al mati los Senyors Consellers anaren al monastir de sancta Caterina martir per la festa del glorios Sanct Domingo: lo Pare Prior acompanyat de alguns Religiosos de dit monastir isqueren a rebrer los senyors Consellers a la porta major de dit monastir y los senyors Consellers se posaren en forma de Bordo posantse un religios a cada ma squerra de cada conseller y ab dita forma arribaren en lo altar major y arribats alli los Senyors Consellers se assentaren a la part del evangeli ab las cadiras y coxins de vellut carmesi ahont oyren lo offici y sermo: lo diaca portá la pau als Senyors Consellers: acabat que fonch lo offici isqueren los mateixos religiosos y acompanyaren a dits senyors Consellers ab la mateixa forma fins a la porta del pati qui mira a les Semoleras ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Festa de St. Domingo en Sta. Caterina.

Dit dia a la tarda vingue Francesch Bosch notari y Scriva major de la governatio y digue de part del senyor Governador se servis sa Senyoria de traurer Juy de Promens per una judicatura se havia de fer per uns reos y aportà lo proces pera que lo mag.[ch] assessor de la ciutat miràs aquell pera veurer si lo proçes tenia los requisits conforme disposan las generals constitutions de Cathalunya y feta dita diligentia encontinent se trague la Promenia y treta y ajustada aquella se agraduaren per anar a la preso ço es lo senyor Conseller en cap segon y ters de devant los Proms ço es los ciutadans y militars a ma dreta los mercaders a ma squerra los artistes despres dels mercaders y despres los menestrals y los senyors Consellers quart quint y sise de derrera de dita promenia y ab aquexa forma arribaren a la preso: entraren per la obra nova y muntaren dalt y entrats en la sala gran los Senyors Consellers se assentaren en un esquon quey havia de front per son orde los senyors Ciutadans y militars a la ma dreta los mercaders a ma squerrra los artistes despres dels mercaders y despres los menestrals y al cap de un rato vingue

Juy de Proms.

lo senyor Governador los senyors Consellers se alsaren il isqueren a rebrer al cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias sen entraren dins dita sala y se assentaren en lo dit escon posantse lo s.r Governador en lo mig del senyor conseller en cap y segon ço es lo senyor conseller en cap a ma dreta del s.r Governador y lo senyor Conseller segon a ma esquerra y los demes Consellers per son orde, Tragueren a Joan Boffill y Baldiri Oliva pagesos de s.t Boy de Llobregat ab sas cadenas al coll ils assentaren ab dos banquets que alli y havia y les guardas enbolicaren las cadenas per dits banquets y las tancaren ab sos panys y claus los quals per ser inculpats tots de un mateix delicte los tragueren junts per la lectura, y aquells estaven inculpats de haver mort proditoriament en lo cami Real qui va de Viladecans al estany de remolar a tretse de setembre Mil sis cents trenta nou a Antoni Petit pages de dit lloch y tambe haver mort dit dia a Jaume Raurich pages de dit lloch y altres delictes, notari Cortell fonch feta la lectura del proçes tant de offensa com defensa la qual feta entra lo mag.ch micer Boffill per informar en favor de dits presos: informat que hague sen anà tragueren dits presos de dit lloch ils entraren dintre y lo mag.ch misser Orlau doctor de la Regia Cort y relador de dita causa feu relatio de dit proçes tant de la offensa com de la defensa, a la fi de la qual relatio digue y refferi que si lo Real concell los hagues de condemnar los condemnaria a tortura y a penjar per lo coll, proseguis a votar ab la forma ordinaria y acabat de votar lo Scriva major de dita governatio publicá las sententias en que estavan condempnats per dit Juy de Proms, y digue que dits Joan Boffill y Baldiri Oliva lo Juy de Proms los avia condempnats en que fossen turturats y penjats per lo coll.

Notas que no obstant que fossen exits los dits dos delinquents tots junts a la lectura empero foren votats cadascu de per si fent electio lo s.r Governador qui seria lo primer votat, publicadas ditas sententias lo senyor Governador y consellers se alsaren y acompanyaren dit senyor Governador fins al cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Ordenaren los Senyors Consellers que per ser hora tarda anassen quatre atxes acompanyar lo Senyor Governador, los Senyors Consellers ab la promenia acompanyats de atxes sen tornaren ab la mateixa forma en casa de la Ciutat ahont se disgregaren.

Conferencia ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

DIMECRES a VJ. de dit. — Dit dia los Senyors Diputats vingueren en casa de la Ciutat al mati y tingueren conferensia ab los senyors Consellers.

Conferencia en casa del Governador.

DIJOUS a VIJ de dit. — Dit dia los Senyors Consellers a la tarda per orde del savi concell de cent anaren ab las insignias consulars acompanyats dels officials de la present casa en casa del senyor Governador anant vice Regia pera tractar certs negocis: lo senyor Governador isque a rebrer los senyors Consellers al cap de la escala y fentse las degudas cortesias sen entraren en una sala y alli se assentaren ab ses cadires y tractat que hagueren lo negoci perque anaven se alsaren y lo senyor Governador los acompanyá fins al cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias se despediren y sen anaren ab la mateixa forma en casa de la Ciutat.

Execució de sentencies de mort.

Dit dia a la tarda se executa la sententia de Joan Boffill y Baldiri Oliva condemnats a penjar per lo Juy de proms a quatre del corrent.

Conferencia en la Diputació.

DISSAPTE a VIIIJ. de dit. — En aquest dia los senyors Consellers al mati anaren a la Diputatio y tingueren conferensia ab los Senyors Diputats.

Visita al monastir de Sta. Clara.

DIMARS a XIJ de dit. — En aquest dia al mati los Senyors Consellers anaren en lo monastir de Santa Clara acompanyats dels officials de la present casa: entraren en la Isglesia y arribats al altar major feren oratio y despres sen tornaren y muntaren a la portaria ahont isque la Senyora Abadessa acompanyada de moltas monjas y reberen dits senyors Consellers y fentse las degudas cortesias sen entraren dins dit monastir y arribaren en lo cor ahont se assentaren tenint los coxins de vellut carmesi de la Ciutat als peus y feuse ab la forma costumada.

Concell de Cent.

DIMECRES a XIIJ. de dit. — Dit dia a la tarda se tingue concell de cent acerca dels frares caputxins y de las guardas dels portals com es de veurer en la ma corrent sots dita jornada. (1)

Festa de Nra. Sra. d'Agost en la Seu.

DIVENDRES a XV. de dit Dia de nostra Senyora de Agost. — En aquest dia los senyors Consellers al mati lo quart absent se ajuntaren en lo porxo de s.t Jaume acompanyats de sos proms

(1) Se deliberà pagar, de compte extraordinari, fins a quantitat de 120 ℔ per lo preu de deu o dotze quintars de llana que per no haverla trobada de caritat, com solien, tingueren de comprar los caputxins de Mont-Calvari pera la confecció de llurs hàbits. Se facultà també als Consellers pera nomenar una vuytena o comissió d'individuus del mateix Concell, pera que ab ella estudiàssen y posassen en execució les mides convenients «pera evitar, que així las personas qui estan en la present Ciutat com las que venen a ella no tinguen comuuicatio ab lo enemich que està en Terragona, Tortosa, y altres parts la qual causa gran dany a la Provintia...» (*Deliberacions* de 1642, fols. 186 girat y 187 girat.)

y se assentaren en los banchs de vellut carmesi y junts que foren se alsaren y acompanyats de la musica anaren a la Seu per los llochs acostumats: entraren per lo portal major passaren per lo mig del cor y muntaren en lo presbyteri per la part de la epistola y sen passaren a la part del evangeli ahont se assentaren en los banchs cuberts de vellut carmesi que la ciutat alli te ahont oyren lo offici y sermo: noy hague ayes per no dir lo senyor Bisbe de pontifical: lo diaca po[r]ta la pau al senyor Bisbe al cor y lo sots diaca la dona als senyors Consellers com es costum en dita Cathredal: acabat lo offici se comensa la proffesso: los senyors Consellers portaren las varas del talem ab don Bernat Terre prom mes antich y los demes proms anavan derrera entre la Custodia y lo gremial: Acabada la professo los senyors Consellers acompanyats de sos promens y de la musica sen tornaren a la plassa de s.t Jaume ahont se disgregaren.

Festa de St. Roch.

DISSAPTE a XVJ. de dit dia del glorios sant Roch. — En aquest dia los senyors Consellers lo quart absent se ajuntaren en la porxo de s.t Jaume ab sos proms y acompanyats de la musica y dels officials de la present casa anaren en la Isglesia de s.t Roch fora del portal nou de la present Ciutat ahont los senyors Canonges de s.ta Anna isqueren arrebrer dits senyors Consellers los quals foren graduats entre los senyors Consellers y proms posats en lo mig de cada filera entraren dins dita Isglesia y feren oratio en lo altar major y se assentaren en las cadirans (sic) y coxins de vellut carmesi de la ciutat ahont oyren lo offici: lo diaca dona la pau als senyors consellers y lo sotsdiaca al cor: acabat lo offici los senyors Canonges vingueren acompanyar dits Senyors Consellers ab la matexa forma que eran entrats fins a las escalas qui baxa del pati y fentse las degudas cortesias se despediren y los senyors consellers ab la mateixa forma sen tornaren fins a s.t Jaume ahont se disgregaren.

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

Pastim.

DIUMENGE a XVIJ. de dit. — En aquest dia a la tarda se tingue Concell de cent per negocis de pastim com es de veurer ab la ma corrent sots dita jornada.

Conferencia dels Consellers ab los Diputats.

DILLUNS a XVIIJ. de dit. — En aquest dia vingueren los s.rs Diputats en casa de la Ciutat y tingueren conferensia ab los senyors Consellers.

Juy de Proms.

Dimars a XVIIIJ. de dit. — En aquest dia vingue Francesch Bosch scriva major de la Governatio de part del senyor Governador dient als senyors Consellers fossen servits traurer una promenia pera judicar un reo se havia de traurer en Juy y dit Bosch entrega lo proçes en poder del mag.^{ch} micer Çelles advocat de la present casa pera que ves si dit proces estava ab la forma que disposan las generals Constitutions de Cathalunya y encontinent los Senyors Consellers encontinent tragueren la promenia y junta que fou se agraduaren ab la forma acostumada y per no haverhi sino sinch Consellers per faltarhi lo s.^{r} Conseller segon anaren ço es lo Senyor Conseller en cap y ters de devant ab lo prom mes antich en lo mig y lo[s] senyors Consellers quart quint y sise derrera la dita promenia anaren en la preso y entraren per la obra nova y muntaren dalt en la sala gran los senyors Consellers se assentaren en un esquon quey ha dins dita sala gran y los ciutadans y militars al costat de la ma dreta y los mercaders al costat de la ma squerra los artistes despres dels mercaders y despres los menestrals, al cap de un rato vingue lo senyor Governador los senyors Consellers lo isqueren a rebrer al repla de la escala y fentse las degudas cortesias entraren dins dita sala y se assentaren en dit escon ço es lo senyor Governador entre cap y ters per no serhi lo senyor Conseller segon estant lo senyor Conseller en cap a ma squerra de dit senyor Governador y los demes senyors consellers per los extrems de dit escon per son orde Tragueren en dit Juy Benet Congost y Cerda pages de Plegamans inculpat de haver robat la casa de Montserrat Cruz y haversen aportat a sa muller y filla y haverne hagut de compositio Mil y sinquanta lliures y altres delictes lo qual estant ab sa cadena al coll foncch assentat ab un banquet que alli hi havia entertolligaren la cadena en dit banch y la tancaren en pany y clau, comensaren la lectura del proces tan de offensa com de deffensa Acabada la lectura tragueren dit reo de dita sala il entraren dintre y lo mag.^{ch} micer Orlau Jutge de la Regia cort y relador de dita causa feu relatio tant de la offensa com deffensa a la fi de la qual relatio digue y refferi que si lo Real Concell hagues de condemnar a dit Benet Congost y Çerda lo condemnaria a turtura y a ser penjat per lo coll, procehis a votar ab la forma acostumada: acabat que hagueren de votar y tornats lo senyor Conseller en cap y prom mes antich en la sala gran isque dit Francesch Bosch scriva major del senyor Go-

vernador y publica dita sententia dient que lo Juy de Promens havia condemnat a dit Benet Congost y Çerda en ser torturat y penjat per lo coll: lo senyor Governador y los senyors consellers se alsaren y los senyors Consellers acompanyaren lo senyor Governador fins al cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias se despediren, acompayaren lo senyor Governador quatre atxes de la Ciutat Despres los senyors consellers ab lo Juy de promens acompanyats de atxes sen tornaren en casa de la ciutat hont se disgregaren.

Professó del enterro de Maria Santíssima, en Sta. Caterina.

Divendres a XXIJ. de dit. — En aquest dia a la tarda los senyors Consellers lo sise absent per estar desganat anaren en lo monastir de Sancta Caterina martir del orde de Predicadors y se assentaren en las cadiras del cor a la part del Evangeli y al cap de un rato comensaren la professo del enterro de Maria Sanctissima: isque per lo portal del claustro y quatre sacerdots revestits ab sos camits y estolas al coll portaven Maria Sanctissima, los senyors Consellers ab lo magnifich misser Fabregas prom de dits senyors Consellers, portaven las varas del talem: la professo rodà lo claustro y isque per la portaria y rodà lo pati y entra per lo portal major y totas las capellas lo cor, lo orga, tribunas, trona y lo altar major y la rexa de dit altar estava tot adornat de grandissima lluminaria que no aparexia tota la Isglesia sino una capella ardent, entraren nostra Senyora en la capella del sanctissim Sagrament ahont es lo altar del sanct sepulcra de nostra Senyora y alli acabaren la professo: fou festa grandiosa y cosa de notar.

Concell de Cent per les propvinentes festes de St. Lluis.

Dissapte a XXIIJ de dit. — En aquest dia se tingue concell de cent a la tarda en lo qual lo senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes senyors Consellers sos companys digue y explicá en dit concell que dilluns propvinent que sera a vint y sinch del corrent selebra sancta mare Isglesia la festa del glorios sanct Luys que algunas personas zelosas del culto divino han advertit als senyors Consellers serie be se fes dit dia per part de la Ciutat a honor y gloria de dit glorios sanct algunas demonstrations de festa Perço proposan dits senyors Consellers dit fet al present concell pera que sobre dites cosas ordena lo que parexera convenir al servey de Deu nostre Senyor y de dit glorios sanct Luis E lo dit Concell feu la deslliberatio seguent. Attes que lo dia de dilluns proxim ès die del glorios s.[t] Luys Rey que fou de Fransa y que en aqueix nom se

anomena sa Magestat Christianissima del Rey nostre Senyor Que perço en demostratio de la estimatio fa aquesta ciutat de que sa magestat se anomene en aqueix nom de Luys un solemne offici y sermo en la Isglesia major de la present Ciutat al Molt Ill.e Capitol de dita Isglesia ho tingue a be en lo qual acistescan los senyors Consellers acompanyats de Prohomens y que sa Senyoria per medi de les persones sien servits supplicar al S.r Governador y Senyors Diputats y oydors sien servits de assistir a dit offici per los gastos del qual tinguen facultat y potestat los senyors Consellers de gastar de compte extraordinari la quantitat de diner necessaria y que axi mateix manen publicar crides notificant al poble esta devotio y exortant als officials y demes persones que tenen botigues ubertes se abstinguen de treballar en tot aquell die y de tenir aquelles tancades ab la forma acostumada.

Vigilia de St. Lluis: gala d'artilleria y alimaries.

DIUMENGE a XXIIIJ. de dit. — Dit dia a la tarda en honor y gloria de la festa del glorios s.t Luys a toch de oratio tiraren los baluarts y la artilleria las galeras y vaxells de la armada feren alimaries y tiraren moltas pessas per raho de la festivitat de dit sanct.

Festa de St. Lluis en la Seu.

DILLUNS a XXV. de dit Dia del Glorios Sanct Luys los Senyors Consellers al mati se ajuntaren ab sos proms en lo porxo de S.t Jaume ahont ajuntats y acompanyats de la musica anaren en la Seu per los llochs acostumats entraren per lo portal major de dita Isglesia passaren per lo mig del cor y muntaren al presbyteri per la part de la epistola y passaren a la part del evangeli y feta oratio se assentaren en los banchs de la ciutat cuberts de vellut carmesi: assentats que foren al cap de un rato vingueren los S.rs Diputats y saludaren los senyors Consellers y se assentaren a la part de la epistola ab los banchs de la Ciutat cuberts de vellut carmesi que alli y te, y al cap de altre rato vingue lo senyor Governador y munta al presbyteri per la part del evangeli: los senyors Consellers de prompte se alsaren y ysqueren a rebrer dit s.r Governador en la mateixa porta del presbyteri y fentse las degudas cortesias sen tornaren als mateixos banchs saludant los senyors Diputats que estavan a la part de la epistola y se assentaren assentantse lo s.r Governador a ma dreta del senyor Conseller en cap: oyren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau al senyor Bisbe en lo cor y lo sotsdiaca la doná al senyor Governador y lo senyor Governador al senyor

Conseller en cap, y lo senyor en cap al prom mes antich y de la mateixa manera los demes senyors Consellers y promens per son orde Acabat lo offici lo senyor Governador Consellers y promens se alsaren y acompanyaren lo senyor Governador a la porta del presbyteri a la part de la epistola ahont fentse las degudas cortesias se despediren: los senyors consellers y promens sen tornaren en son lloch y se assentaren y assentats que foren los senyors Diputats feren oratio y se alsaren y saludaren los senyors Consellers y sen anaren, y despres los senyors Consellers feren oratio y acompanyats de la musica sen tornaren en s.t Jaume ahont se disgregaren com es costum.

Notas que al llevar Deu a la Seu tiraren los baluarts fent gran salva en honrra y gloria del glorios S.t Luys: no tira la armada per estar de partida.

Visita del Sr. d'Argenson als Consellers.

DIMARS a XXVJ. de dit. — Dit dia a la tarda vingue lo senyor de Argenson en casa de la Ciutat: feuseli lo recebiment acostumat y se assentá entre los senyors Consellers segon y ters y al alsarse los senyors Consellers lo acompanyaren fins a la porta de trentenari ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Conferencia en la Diputació.

DIMECRES a XXVIJ de dit. — Dit dia al mati los senyors Consellers anaren a la diputatio y tingueren conferensia ab los senyors Diputats.

Conferencia en Casa de la Ciutat ab los Srs. Diputats, Governador y Sr. d'Argenson.

DIVENDRES a XXVIIIJ. de dit. — En aquest dia a la tarda vingueren los senyors Diputats en casa de la Ciutat per tenir conferensia ab los senyors Consellers en la qual assisti lo s.r Governador y lo S.r de Argenson: estigueren assentats ço es lo s.r Governador al cap del banch de ma dreta y lo senyor Diputat ecclesiastich al cap del banch de ma esquerra lo senyor de Argenson al costat del s.r Governador y los demes senyors Diputats y oydors per son orde en lo mateix banch lo senyor Conseller en cap estava assentat al costat del Senyor Diputat ecclesiastich y los demes senyors Consellers assentats per son orde en lo mateix banch.

DIUMENGE a XXXJ de dit.

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

SETEMBRE

DIMECRES a IIJ de dit. — Dit dia al mati los senyors Consellers anaren a la Diputatio per tenir conferensia ab los senyors Deputats Dit dia a la tarda vingue en casa de la Ciutat lo delegat del Ill.^{im} senyor Nuncio de França a visitar los Srs Consellers Isquerenlo a rebrer molts cavallers y officials de la present casa al portal major de dita casa y los s.^{rs} consellers lo reberen a la porta de trentenari que mira al pati y fentse les degudas cortesias arribaren a la capella la qual estava adornada de la plata de la Ciutat y molts llums, un Capella vestit ab son sobrepallis ab un salpasser de plata donà aygua beneyta al senyor Conseller en cap y lo senyor Conseller en cap la doná al senyor Delegat y despres se agenollaren per fer oratio en dita Capella ab los coxins de vellut carmesi agenollantse lo senyor Delegat entre los senyors Consellers segon y terç y feta oratio se alsaren y sen entraren en la istantia de trentenari y alli se assentaren en los escons quey te la Ciutat, y lo senyor Delegat se assenta entre lo[s] Senyors Consellers segon y terç y lo senyor dega Pau del Rosso qui venia en companyia de dit senyor delegat se assenta entre los senyors Consellers terç y quart, y lo senyor Delegat explica sa visita dient que lo Illustrissim s.^{r} Cardenal Barberino lo havia fet provehir en delegat del Illustrissim senyor Nuntio de França pera que com se tenia notitia que la matropolita[na] de Tarragona estava embargada del enemich y que las causas de appellatio no podian passarse avant y moltes altres coses que necessitaven de remey per acudir a la bona administratio de Justitia en les causas ecclesiasticas era vingut a esta ciutat confiat que en tota ocasio los senyors Consellers li donarian tot concell favor y ajuda offerintse per sa part servir a la Ciutat en tot lo que li sia possible y doná al s.^{r} conseller en cap una carta del Illustrissim s.^{r} Nuntio de França la qual esta cusida assi originalment en lo present dietari (1) a la que respongue lo s.^{r} Conseller en cap que los senyors Consellers estimaven molt la honra y merce sa senyoria los feya en honrar esta Ciutat ab sa visita y que estigues cert sa senyoria que los s.^{rs} Consellers y ciutat en totas ocasions se offerissen acudirian a servir

Conferencia en la Diputació. — Lo delegat del Nunci de França visita als Concellers. — Carta de dit Nunci.

(1) Vejas l'*Apèndix* XL.

a sa Senyoria com tenen obligatio y se alsaren y los s.[rs] Consellers acompanyaren dit Senyor Delegat fins a la dita porta del trentenari y los senyors Cavallers y officials de la casa acompanyaren a sa Senyoria fins al portal major ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Los Consellers reben copia dels pactes de la rendició de Perpinyà.

Dit dia portaren en casa de la ciutat als senyors Consellers una copia dels pactes fets del rendiment de Perpinya los quals son cusits assi en lo present Dietari (1).

Conferencia ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

DIJOUS a IIIJ de dit. —Dit dia al mati los senyors Deputats vingueren en casa de la ciutat y tingueren conferensia ab los senyors Consellers.

Visita dels Consellers al delegat del Nunci de França.

DIMECRES a X de dit. —En aquest dia a las dos de la tarda los s.[rs] Consellers vestits ab las insignias consulars tornaren la visita al Sr Delegat del Illustrissim senyor Nuntio de França qui posava en lo monastir de St Francisco de Paula. Notas que sis tardá tant a tornarli la visita fou per estar lo senyor Delegat desecomodat de casa A la que dits senyors Consellers volgueren partir vingue un mussur de part del s.[r] de Argenson fent assaber a sa Senyoria que era vingut lo correu de Perpinya portant novas ab carta del senyor mariscal de la Millarea com lo Castell y Vila de Perpinya estava rendit (2) y que ya estava per la Magestat Christianissima senyor nostre Los s.[rs] Consellers encontinent feren avisar la cantoria de la seu in feren sabidors los senyor[s] Deputats y entre tant se prevenian las cosas los senyors Consellers acompanyats dels officials de la present casa anaren en lo monastir de s.[t] Francisco de Paula ahont posava dit senyor Delegat y lo senyor Delegat isque a rebrer dits senyors Consellers dalt al cap del claustro ahont se feren moltas cortesias y sen entraren en un aposento gran quey ha sobre la sacristia ahont se assentaren ab ses cadiras: lo senyor Conseller en cap digue y explica que los senyors Consellers desijosos de assertar y servir a sa senyoria li tornavan la visita que sa Senyoria havia feta a la ciutat offerintli per part della que sa senyoria se servis enplearlos en son servey y dirlos en tota ocasio se servis avisarlos que ells acudirian en servir a sa Senyoria en tot lo que fos possible conforme ho veuria per la sparientia del que restá dit senyor Delegat molt agrahit, Tingueren algun rahonament de cortesias y se alsaren y lo senyor delegat acompanya dits se-

Noves del rendiment de Perpinyà. —Acció de gracies demostracions d'alegria, etc.

(1) No 's troban semblants pactes.

(2) D'aquest fet s'inserta una relació estampada. Vejas l'*Apèndix* XLI.

nyors Consellers fins baix a la escala ahont fentse las degudas cortesias se despediren y ab la matexa forma sen tornaren en casa de la Ciutat, Arribats que foren en casa de la Ciutat al cap de [un] rato anaren acompanyats dels officials de la present Casa en la seu ahont hi havia moltissima gent y baxaren en la Capella de la gloriosa verge y martir sancta Eularia en la qual Capella estava ya ensesa tota la lluminaria y feta que hagueren oratio se assentaren en uns escons hi havia a la part del evangeli y al cap de molt poch rato vingueren los senyors Deputats y feren las degudas cortesias y fet que hagueren oratio se assentaren en altres escons hi havia a la part de la Epistola, La cantoria comensá a dos cors ab molta solemnitat la salva y acabada aquella digueren uns motets y despres los escolanets digueren los goigs de la gloriosa s.^{ta} Eularia, de prompte tiraren tots los baluarts fent gran salva: acabat que hagueren los senyors Diputats fentse las degudas cortesias sen anaren y los s.^{rs} Consellers rodaren lo altar exint per la part de la Epistola y sen tornaren en casa de la ciutat: de prompte se tocà a concell de cent a tota diligentia y antes de que dit Concell no se ajuntas arribá a la present casa lo senyor de Argenson lo qual isqueren a rebrer molts ciutadans y militars y altres personas se trobaven presents, y los senyors Consellers lo reberen a la porta de Concell de cent y fentse las degudas cortesias sen entraren dins dita istantia y se assentaren en los banchs dels Ciutadans estant assentat lo senyor de Argenson entre los senyors Consellers segon y terç y dit senyor de Argenson digue y refferi la Victoria teniam del rendiment del Castell y vila de Perpinya ils amostra la lletra tenia rebuda del gran mestre: y acabat que hague son rahonament se alsaren y los Senyors Consellers lo acompanyaren fins fora la porta del Concell y los demes Cavallers y Ciutadans y demes que si trobaven lo acompanyaren fins al cap de la escala, Despres se ajunta lo savi Concell de cent y lo senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes Senyors Consellers sos company[s] digue y explica al dit Concell que aquest despres de dinar lo senyor de Argenson havia enviat un racado als senyors Consellers fentlos assaber que tenia carta dels Excelentissims Mariscals de Scomberch y de la Millarea generals del exercit de sa Magestat Christianissima que es en Rossello ab que donan avis que lo enemich ha ya rendit entregat y posat en poder [de] Sas Ex.^{as} la Ciutadela Vila y Castell

de Perpinya y encontinent los s.[rs] Consellers per demostratio de gratias son anats a donarles a la gloriosa s.[ta] Eularia y han manat fer tirar tota la artilleria ques a la part de la mar ço es des del baluart de llevant fins al de s.[ta] Madrona confiant que lo present Concell li apladeria (sic) y despres de tornats dits senyors Consellers en la present casa es vingut a ella lo Senyor Renat de Vaier y dit senyor de Argenson donant notitia y refferint a sa senyoria dita carta de dits Excelentissims Mariscals contenint lo dalt refferit y que en Perpinya esta ya posada guarnitio y com per esser la victoria del rendiment de dita plaça de tanta importantia y benefici pera tota esta provincia com be se dexa considerar dega la present Ciutat fer gratias a la Magestat Divina y a la gloriosa s.[ta] Eularia y demes Sants y Sanctas patrons nostres y demonstrations de alegria de tant felis succes Perço proposava aquest fet al present Concell peraque acerca dell deslibere lo que millor aparexera convenir al servey de Deu y en memoria y gratitut de tans grans beneficis y merces es servit concedirnos per sa misericordia.

E lo dit Concell desllibera que en demostratio de gratias per la merce que nostre senyor es estat servit fer [a] esta provintia del rendiment del Castell y vila de Perpinya que es notoria refferida en la propositio, que perço se celebren en la Isglesia Cathredal de la present Ciutat tres officis de gratias a dos cors ço es dissapte diumenge y dilluns proxims y que en lo ultim dia que sera cap de la octava de Maria Sanctissima se fasse a la tarda una professo de gratias assistint en ella las confrarias de la present Ciutat ab ses banderas fent lo cami que fa la del Corpus tenint los senyors Consellers facultat de gastar per la cera sera menester per lo altar rollos y per tot lo rodador de la rexa de la gloriosa sancta Eularia musica y predicadors lo que sia necessari nomenant per la affectuatio de ditas cosas dos personas del savi Concell de cent pera conferir y tractar ab lo molt Ill.[e] Capitol la materia sobredita, Manant los Senyors Consellers en los dias se celebraran dits officis tirar la artilleria dels baluarts des del de llevant al de s.[ta] Madrona tirant cada hu dells dos vegadas ço es una quant se alçara a Deu nostre Senyor y laltre al tocar la oratio, manant sa Senyoria de dits senyors Consellers convidar als molt Ill.[es] s.[rs] Deputats pera que sian servits assistir tots los tres dias als dits officis y professo, Y aixi mateix manen convidar al senyor Governador si acas les horas se trobara en la

present Ciutat y encontinent que les persones aniran per part de la present Ciutat estaran ajustadas ab lo dit molt Illustre Capitol en orde del sobre dit manaran los Senyors Consellers publicar cridas exortant a sos habitants que en demonstratio de alegria fassen los tres dias alimarias tenint los paradors de llurs portas tancats y que ab dita crida se torne arretificar y de nou prohibir las mascras y balls supplicant si menester sera al senyor Governador o, mag.^{ch} regent la vegaria de Barcelona que per llur part sien servits fer merce a la present Ciutat en manar fer la mateixa prohibitio y que en lo enfront de la casa de la present ciutat se posen en las tres finestras della sis atxas y a las demes finestras son en dit enfront y coronisa de dalt llanternas manant donar dits Srs Consellers per dit effecte al verguer qui esta en la present casa tres cortans de oli per cada nit y que los Srs Consellers en la primera ocasio quey hage scrigan a ses Magestats del Rey y Reyna nostres senyors y a sa Alteza y demes personas que aparega als senyors Consellers donantlos la norabona del dit rendiment ab las paraulas de demonstratio de alegria que los senyors Consellers sabran molt ben disposar y juntament suplicarlos sie de son Real servey aconsolar aquesta fidelissima Ciutat ab sa Real presentia y que lo dimars proxim se celebre un aniversari de morts en la dita Isglesia per las animas dels deffuncts que per nostra deffensa son morts, gastant per dit aniversari lo que sie necessari y que en tots los dits officis y professo y assistescan los senyors Consellers.

DIJOUS a XJ. — En aquest dia al mati Monjuich assenyalá la armada del enemich y llansa ancoras is posa davant de Barcelona. *Armada enemiga devant de Barcelona.*

DIVENDRES a XIJ. de dit encara se detenia la armada en lo mateix puesto. *Id.*

DISSAPTE a XIIJ. de dit. — En aquest dia la armada enemiga sobre del migdia feu vela y sen ana a la part de llevant y al anarsen tira moltas pessas de artilleria no se sab lo designe ni perque las tirava. *Partida de dita armada.*

Dit dia a la tarda tenint notitia los Srs Consellers que lo Senyor Governador estava desganat y per no haverhi Virrey y anar Vice Regia lo anaren a visitar acompanyats dels officials de la present casa. *Visita dels Consellers al Governador per trobarse malalt.*

DIUMENGE a XIIIJ^{o}. de dit. — Dit dia al mati per ser dia de Sancta Creu los senyors Consellers lo terç absent anaren a la Seu ahont hoyren lo offici y sermo. *Festa de Santa Creu en la Seu.*

Festa de St. Domingo en Sta. Caterina.

DILLUNS a XV. de dit al mati los senyors Consellers anaren al monastir de S.ta Catherina martir per la festa se feu del glorios S.t Domingo: estigueren assentats a la part de la Evangeli ab las cadiras y coxins de vellut carmesi: lo diaca portá la pau als senyors Consellers: feuse grandiosa festa aqueix dia (1).

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

Concell de Cent.

DIMARS a XVJ. de dit a la tarda se tingue Concell de cent com es de veurer ab la ma corrent sots dita jornada.

Id.

DIVENDRES a XVIIIJ de dit. — Dit dia se tingue concell de cent com es de veurer ab la ma corrent sots dita jornada.

Conferencia en la Diputació.

DISSAPTE a XX. — Al mati los senyors Consellers anaren a la Deputatio a tenir conferensia ab los senyors Deputats: assisti en dita conferensia lo Senyor Governador, lo senyor de Argenson y lo s.r Regent.

Rendiment de Perpinyà: alimaries y saluts d'artilleria.

Dit dia a la tarda se comensaren las alimarias del rendiment de Perpinya a toch de oratio tiraren totas las artillerias dels baluarts: ferense ab molta solempnitat.

Id.: Ofici en la Seu.

DIUMENGE a XXJ de dit al mati los senyors Consellers se ajuntaren en casa de la Ciutat lo quint absent per estar desganat de hont partiren per anar a la Seu y muntaren en lo altar major per la part del Evangeli y se assentaren en los banchs de vellut carmesi de la Ciutat: al cap de un rato vingue lo s.r Governador los Senyors Consellers lo isqueren a rebrer a la porta del presbyteri y se assentaren en los banchs ahont estan los senyors Consellers assentantse dit s.r Governador a la ma dreta del s.r Conseller en cap y al cap de un rato vingueren los senyors Deputats y entraren per la part de la Epistola fent las degudas cortesias se assentaren a la dita part de la Epistola ab los banchs que la Ciutat y te ahont oyren lo offici y sermo. Lo diaca porta la pau en lo cor ahont era lo senyor Bisbe y lo sotsdiaca la donà al Senyor Governador y lo Senyor Governador la dona als Senyors Consellers y lo mateix sotsdiaca despres la dona als s.rs Deputats y al alsar nostre Senyor tiraren los baluarts com estava

---

(1) D'aquesta data aparexen dues insertes estampades. La primera es copia dels pactes de la rendició de Salces, y en la segona's transcriu una carta adreçada als Concellers per l'agent de la ciutat de Barcelona en Paris, donantlos avís de la pèrdua de la flota del rey de Castella y altres importants afers militars y politichs. Segueix una altra fulla, també d'estampa, sense data, en la que's relatan alguns fets victoriosos del Mariscal de La Motte y ses tropes en Torre de Segre y prop del castell de Gerri a la part de Castelló de Farfanya; contenint, ademés, noves favorables de la campanya d'Italia. — V. l'*Apèndix* XLII.

ordenat. Acabat lo offici lo senyor Governador y Consellers se alsaren y acompanyaren lo senyor Governador fins a la porta del presbyteri a la part de la Epistola ahont fentse las degudas cortesias se despediren y los senyors Consellers sen tornaren a son asiento: y al cap de un rato los Senyors Deputats feren oratio y saludaren los senyors Consellers y sen anaren y los senyors Consellers tambe feren oratio y sen tornaren en casa de la Ciutat.

Dit dia a la tarda los senyors Deputats vingueren en casa de la Ciutat ahont tingueren conferensia ab los Senyors Consellers: a toch de oratio se comensaren las alimarias y se tira la artilleria dels baluarts. Conferencia de Diputats y Consellers. Rendiment de Perpinyà: festes.

DILLUNS a XXIJ. de dit. — Dit dia al mati los senyors Consellers se ajuntaren en casa de la Ciutat lo quint absent per estar desganat y anaren en la Seu a oyr lo offici y sermo Assistirenhi lo senyor Governador y los S.rs Deputats: feuse la serimonia com al primer dia. Id.: segon ofici en la Seu.

DIMARS a XXIIJ. de dit. — En aquest dia al mati los Senyors Consellers lo quint absent per sa desgana se ajuntaren ab sos Prohomens en lo porxo de s.t Jaume y se assentaren ab los banchs de vellut carmesi y junts que foren acompanyats de la musica per la ronda ordinaria sen anaren en la Seu y entraren per lo portal major passaren per lo mig del cor y muntaren en lo presbyteri per la part de la Epistola y sen passaren a la part del evangeli ahont se assentaren en los banchs de la ciutat, al cap de un rato vingue lo Senyor Governador Isquerenlo arrebrer en lo puesto acostumat y lo senyor Governador se assentà a ma dreta del s.r Conseller en cap: despres vingueren los Senyors Deputats y saludaren lo S.r Governador y Consellers y se assentaren en los banchs quey ha a la part de la Epistola: oyren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau al cor ahont era lo s.r Bisbe y lo sotsdiaca la dona al senyor Governador y lo senyor Governador la dona als Senyors Consellers y lo mateix Sotsdiaca la dona despres als senyors Deputats. Id.: tercer ofici en la Seu.

Dit dia a la tarda los Senyors Consellers quart y quint absents se ajuntaren ab sos Prohomens en lo porxo de s.t Jaume acompanyats de dits sos Prohomens y se assentaren en los banchs de vellut carmesi y junts que foren acompanyats de la musica sen anaren a la Seu per los llochs acostumats, entraren per lo portal major y passaren per lo mig del cor y muntaren al presbyteri per Id.: professó y Te Deum en la Seu.

la porta de la epistola y sen passaren a la part del evangeli y se assentaren en los banchs que la ciutat alli y te y al cap de un rato vingue lo Senyor Governador lo qual reberen ab la forma acostumada y despres vingueren los senyors Deputats y fentse las degudas cortesias se assentaren als banchs de la part de la Epistola, Comensaren la Professo y a la que foren fora las banderas munta la aliga en lo altar major ahont densá y continuantse dita professo munta en dit presbyteri los del gremial y los bordons y comensaren lo te Deum laudamus y lo Senyor Governador y consellers se posaren derrera del gremial y a la que foren fora del cor prengueren les varas del talem ço es lo Senyor Governador la vara del mig de ma dreta y lo s.r Conseller en cap la vara del mig de ma esquerra y lo s.r Conseller segon la vara de devant de ma dreta y lo senyor Conseller ters la vara de devant de ma squerra y lo senyor Conseller sise la vara de derrera de ma dreta y lo Prohom mes antich la vara de derrera de ma squerra: los demes Prohoms anavan devant la Custodia ab ses varas, lo Bras militar anava derrera del gremial ab ses atxas ensesas y los Senyors Diputats darrera del bras militar tambe ab ses atxas: feuse dita professò ab molta solempnitat: acabada que fou dita professo, los Senyors Consellers acompanyaren dit Senyor Governado fins a la porta del presbyteri de la part de la Epistola y ordenaren que anassen sis atxes acompanyar a dit S.r Governador per ser vespre, y los Senyors Consellers y Prohomens acompanyats de la musica y de moltas atxas sen anaren a la plassa de s.t Jaume y alli se dividiren com es costum.

Aniversari general pêls morts en defensa de la terra.

DIMECRES a XXIIIJ°. de dit. — Dit dia los senyors Consellers al mati se ajuntaren en casa de la Ciutat ab gremallas de dol y anaren a la Seu ahont assistiren al aniversari general se celebrave per les animas del deffuncts que han patit en las Peleas per nostra deffensa: assistirenhi tambe los senyors Deputats: acabat que varen haver lo offici se feu una absolta general ahont baxaren los senyors Consellers y Diputats, Despres passa la Creu y la professo del clero y isque per la porta del claustro y los senyors Consellers y Deputats se posaren en forma de bordo anant lo senyor Conseller en cap a ma dreta del Senyor Deputat ecclesiastich y los demes senyors Consellers a ma dreta dels demes senyors Deputats y oydors per son orde, feuse una absolta general a cada cap de claustro Despres sen entraren dins la seu y los senyors Consellers y Deputats sen tornaren en sos assientos

y al cap de un rato los senyors deputats se despediren saludant los senyors Consellers y sen anaren y los senyors Consellers despres feren oratio y sen anaren en casa de la ciutat.

Festa en St. Jaume pêl rendiment de Perpinyà.

Dijous a XXV. de dit. — En aquest dia los Senyors Consellers lo quart y quint absents anaren al mati a la parrochial Isglesia de s.[t] Jaume de la present ciutat per fersi gran festa del rendiment del Castell y vila de Perpinya y per serhi nostre Senyor patent estigueren assentats ab los banchs de vellut carmesi de la ciutat ahont trobaren ya lo Senyor Governador quey era lo qual se assenta al costat y a ma dreta del senyor Conseller en cap a la part del Evangeli y despres vingueren los Senyors Deputats y saludaren lo s.[r] Governador y Consellers y feren oratio y despres se assentaren a la part de la Epistola ab los banchs de vellut carmesi que los Deputats hi havian fet aportat: oyren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau al senyor Governador y lo Senyor Governador la dona als senyors Consellers y despres lo mateix diaca la dona als senyors Deputats y lo sotsdiaca la donà al cor: feuse gran festa: acabat lo offici lo senyor Governador y consellers se alsaren y dits senyors Consellers acompanyaren a dit s.[r] Governador fins a las gradas del presbyteri ahont se departiren fentse las degudas cortesias y sen tornaren en son lloch, y los senyors Deputats feren oratio y saludaren los Senyors Consellers y sen anaren y despres los senyors Consellers feren oratio y sen tornaren en casa de la Ciutat.

Juhi de Prohomens.

Dit dia a la tarda se trague jui de proms ab la forma acostumada: junts que foren anaran en la preso lo quart y quint absents portant lo prom mes antich en lo mix devant entra cap y segon y darrera al mix de ters y sise laltra prom mes antich anaran en la preso y quant stigueren asentats alli vingue lo s.[r] governador: los s.[rs] Consallers lo isqueren a rebre al cap de la escala y sen entraren y lo s.[r] governador se asenta en lo mix dels s.[rs] consallers y primer tragueren la persona de Francesch Nanot adelat y inculpat a 12 de agost propasat aver mort juntament ab altros a Elisabet Marti muller de Juan Marti de Valldaura qui va de s.[t] Madi a s.[t] Cugat ab tirs de pedrenyal proditoriament: llegirenli la offensa y defensa y despres lo mag.[ch] micer Orlau Jutya de la Regia cort feu Relatio del proces y digue y referi que si lo Real Consell lo avi[a] de condemnar lo condemnari[a] a turtura y a ser penyat per lo coll: votal la promenia ab la forma ordinaria y per dit jui de promens fou condemnat a

tortura y a ser penyat per lo coll. E despres fou tret en judicatura Juan Verdolí frances abitant en s.[t] Andreu de palomar delat de aver pagat ab un pedrenyal de tres pams a Pere Pariques y haverli trobat en casa una pistola: fonch posat en judicatura y llegit lo proces de offensa y defensa lo entraren dintre y lo mag.[ch] micer Anglasi Jutge de la Regia cort y Relador de dita Causa feu Relatio del proces a la fi de la qual Relatio digue que si lo Real Consell lo avia de condemnar lo condemnaria a tres anys de galera: fou votat per la promenia ab la forma acostumada per la qual fonch condemnat a tres anys de galera: fetas ditas judicaturas se alsaran los s.[rs] Consallers acompanyaran lo s.[r] governador fins al cap de la escala y se despedi y despres los s.[rs] Consallers acompanyats de la promenia y ab la matexa forma sen tornaran en casa de la ciutat.

Conferencia en la Diputació.

DIVENDRES a XXVJ. de dit. — Dit dia a la tarda los Senyors Consellers anaren a la Diputatio y tingueren conferensia ab los Senyors Deputats.

Pàs de la armada enemiga.

DISSAPTE a XXVIJ de dit. — En aquest dia Monjuich assenyala la armada enemiga y passá a la part de ponent sens detinrese.

Anada dels Consellers al Hospital de Misericordia.

DIUMENGE a XXVIIJ de dit. — En aquest dia al mati los Senyors Consellers quart y quint absents anaren al hospital de Misericordia y estigueren assentats ab los banchs de vellut carmesi a la part del evangeli per ser nostre Senyor patent en lo altar ahont oyren lo offici y sermo: lo Diaca porta la pau als Senyors Consellers com es costum.

Festa de St. Miquel.

DILLUNS a XXVIIIJ de dit. — En aquest dia al mati los Senyors Consellers lo quart y quint absents anaren en la Isglesia parrochial de s.[t] Miguel: estigueren assentats a la part del evangeli ab los banchs de vellut carmesi per estar nostre Senyor patent en lo altar major ahont oyren lo offici y sermo: lo Diaca porta la pau als Senyors Consellers y lo Sotsdiaca al cor.

Conferencia ab los Diputats, Governador y Sr. d'Argenson en Casa de la Ciutat.

Dit dia a la tarda los Senyors Deputats vingueren en casa de la Ciutat per tenir conferensia ab los Senyors Consellers en la qual assisti lo Senyor Governador y lo senyor de Argenson: estigueren assentats ab la forma acostumada.

Festa de St. Jerònim.

DIMARS a XXX de dit. — En aquest dia al mati los Srs Consellers quart y quint absents anaren en lo monastir de las Hieronymas per ser lo dia del Glorios s.[t] Geronym: estigueren assentats en los banchs de vellut carmesi a la part del evangeli

per ser lo santissim patent ahont oyren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau als Senyors Consellers.

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

OCTUBRE

DIMECRES al primer de octubre MDCXXXXIJ Dia del Angel Custodi al mati los Senyors Consellers lo quart y quint absents se ajuntaren en lo porxo de s.^t Jaume ab sos proms y se assentaren en los banchs de vellut carmesi y junts que foren acompanyats de la musica per los llochs acostumats anaren a la Seu y muntaren al presbyteri per la part de la epistola y sen passaren a la part del evangeli y alli se assentaren en los banchs de la Ciutat cuberts de vellut carmesi ahont oyren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau en lo cor com es costum: lo sotsdiaca la dona als senyors Consellers: acabat lo offici se comensa la professo que fa la ronda de la de nostra Senyora de la Conceptio. Los Senyors Consellers ab los dos proms mes antichs per son orde portaren las varas del talem y los altres dos Proms anaven darrera entre la Custodia y lo gremial, acabada que fou dita professo los senyors Consellers acompanyats de la musica sen tornaren a la plassa de s.^t Jaume ahont se departiren.

Festa del Angel Custodi en la Sèu

DISSAPTE a IIIJ°. de dit. — En aquest dia dia del glorios St Francesch al mati los senyors Consellers lo quint absent per estar desganat anaren en lo monastir de s.^t Francesch y alli estigueren assentats a la part del evangeli ab las cadiras y coxins de vellut carmesi: oyren lo offici y sermo: lo Diaca porta la pau als s.^rs consellers com es costum.

Festa de St. Francesch.

DIMARS a VIJ de dit. — En aquest dia al mati a les deu horas vingue a la present casa lo s.^r bisba de Barcelona pera despedirse dels s.^rs consallers pera anarsen fora Regna: los s.^rs Consallers lo isqueren a rebrer a la porta que mira al pati de trentenari ahont fentse les degudes cortesias sen entraren en la instansia de trentenari ahont se asentaren so es lo s.^r Bisba en lo mix dels s.^rs consallers estant lo s.^r consaller en cap a ma esquerra del s.^r bisba y lo s.^r consaller segon a ma dreta y los demes s.^rs consallers per los extrems per son orda acceptat lo

Bisbe de Barcelona: visita de comiat als Consellers per anarsen fòra Regne.

s.r consaller quint que per sa desgana era absent. Fonch la visita segreta que per serho no se asenta: acabat que hagueren llur Rahònament se alsaran y los s.rs Consallers acompanyaran dit s.r bisba fins a la porta de dit trentanari ahont fentse les degudes cortesias se despediren y lo scriva Rational ab altras officials de la present casa acompanyaran lo dit s.r bisba fins al portal maior de dita casa ahont dit s.r bisba se despedi.

Vintiquatrena de guerra ab assistencia dels Srs. Governador y d'Argenson.

DIVENDRES a X de dit a la tarda los s.rs Consallers ajuntaren la vint y quatrena de guerra a la qual acistiren lo s.r governador y lo s.r de Argenson los quals per los s.rs Consallers foren rebuts a la porta de trentenari que mira al pati ahont fentse les degudes cortesias sen entraren dins la istansia de trentenari y alli se asentaren so es lo s.r governador entre lo s.r consaller cap y segon en lo mix estant lo s.r consaller en cap a ma esquerra del s.r governador per precehir lo s.r governador a la Ciutat y lo s.r de Argenson entre lo s.r consaller segon y ters: no se asenta lo ques tracta per ser negosi secret: al axir se feu ab la matexa forma de quan entraren.

Conferencia en la Diputació.

DISAPTA a XJ de dit. — Dit dia los s.rs consallers quart y quint absents anaran al mati en la diputatio y tingueren Confarensia ab los s.rs Diputats.

Id. ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

DILLUNS a XIIJ de dit. — En aquest dia demati vingueren los s.rs Diputats en casa de la Ciutat y tingueren Cònfarensia ab los s.rs Consallers.

Festa de Sta. Teresa en lo monastir de St. Joseph.

DIMECRAS a XV de dit dia de s.ta Teresa gloriosa. — En aquest dia al mati los s.rs Consallers ters y quint absents anaran en lo monastir de s.t Joseph y alli se asentaren en un banch de vallut carmasi de la ciutat a la part de la evangeli ahont oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.rs consallers com es costum.

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

Festa de St. Lluch en l'Estudi general.

DISAPTA a XVIIJ dia de s.t Lluch. — En aquest dia los s.rs Consallers al mati lo quint absent anaren en lo studi general al mati: lo s.r Rector y lo s.r Xammar Rational isqueren baix al portal maior de dit studi ab los vadells ab sas masas a rebrer dits s.rs consaller[s] y ferense les degudes cortesias y sen muntaren al treato y feren oratio al altar y se asentaren en uns escons quei havia a la part de la evangelia: lo s.r Rector estigue asentat

entre los s.[rs] consallers ters y quart y lo s.[r] Xammar entre quart y sise per no serhi lo consaller quint: oiran lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.[rs] consallers y lo sotz diaca al cor: acabat lo offici sen tornaren acompanyats fins al portal maior ab la matexa forma eran entrats.

Festa de la translació de Sta. Eularia en la Seu.

DIJOUS a XXIIJ de dit dia de la traslladatio del cos de s.[ta] Eularia verge y martir patrona nostra. — En aquest dia al mati los s.[rs] consallers quart y quint absents per estar desganats se ajuntaren al mati en casa de la ciutat y anaran en la seu y muntaren en lo altar maior per la part de la epistola y sen pasaran a la part del avangeli y alli se asentaren ab los banchs de la Ciutat cuberts de vallut carmasi ahont oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau al cor y lo sotzdiaca als s.[rs] consallers com axi es lo stil y costum en la Catredal: acabat lo offici sen baxaran per la part del avengeli a la capella de la gloriosa Verge y martir s.[ta] Eularia y feren alli oratio y rodaran lo altar de dita gloriosa santa y sen tornaran en casa de la Ciutat.

Batalló o mostra en la Escola militar.

Dit dia a la tarda los s.[rs] consellers anaran en lo baluart de mix jorn per veurer lo batallo se forma en la escola militar: los s.[rs] Consallers stigueren en una finestra que mira a la escola militar ab un vallut carmasi a la dita finestra ab sos coxins del mateix asentats ab ses cadires de repos y alli veren la festa.

Juhí de Prohomens.

DIVENDRES a XXIIIJ de dit. — En aquest dia a les onsa horas demati vingue Francesch Bosch scriva maior del s.[r] governador [dient] de part de sa senyoria fosen los s.[rs] Consallers servits traurar promenia que se havian de judicar dos Reos y en lo punt los s.[rs] consallers quart y quint absents feren traurer la promenia la qual fou juntada entre les dues y les tres. Junts que foren partiren y anaran en la preso ab la matexa forma ques feu en la promenia se tingue a 25 de setembra proppassat: arribats a la preso al cap de un rato vingue lo s.[r] governador: los s.[rs] Consallers lo isqueren a rebrer al cap de la escala y fentse les degudes cortesias sen entraren en la sala gran y alli se asentaren de front de dita istansia en uns banchs vanovats so es lo s.[r] governador al mix del s.[r] consaller en cap y segon precehint a la ciutat y los proms en sos llochs acostumats lo s.[r] Relador al cap del banch dels ciutadans y militars. Tragueren Jaume Sapera habitant en la parroquia de s.[t] Marti sufragania de s.[t] Culgat adelat y inculpat que als 12 de Agost 1640 a la punta del sol se posa en aguait en companya de Francesch Nanot condemnat

a, mort y Pau Nanot son germa prop lo cami Real qui va del Castell de Valldaura a s.^t^ Medi y de alli estant haver tirat tres pedrenyaladas a Juan Marti y Elisabet Marti sa muller y apres esser estat present Francesch Nanot mata en dit cami real a dita Elisabet Marti ab un tir de pedrenyal: lo qual entra ab cadena en lo coll assentar[en]lo en un banquet lligada la cadena ab ell: comensaran la lectura del proces y llegida la offensa y defensa tragueren dit reo fora y lo mag.^h^ micer Orlau Relador de dita Causa feu Relatio de dit proces a la fi de la qual digue que si lo Real consell lo havia de condemnar lo condemnaria a deu anys de galera: procehis a votar ab la forma acostumada y despres de votat isque lo scriva maior de dita governatio y digue que lo Juy de proms avia condemnat a dit Jauma Sapera en servir en las galeras de sa mag.^t^ remant per temps de deu anys.

Despres tragueren a Andreu Llobera pages de Fraxanet adelat y inculpat que lo dia de s.^t^ Roch del any *1641* que comtavem als setze de Agost anava armat de pedrenyals en companya de altres en lo lloch de s.^t^ Guim de la Rabassa asosiant animant y acompanyant a T, qui tira dos trets de escopetades a don Carles Caldes de Vilafranca son s.^r^ natural: lo qual ab sa cadena al coll lo asentaren en lo banquet: feuse la lectura del proces tant de offensa com de defensa: feta la lectura lo mag.^ch^ micer Narcis Mir informa en favor de dit Reo: acabada la informatio sen entraren dit Reo dintra y lo mag.^ch^ micer Gilbert d.^r^ de la Regia Cort y Relador de dita Causa feu Relatio de dit proces tant de la offensa com de la defensa a la fi de la qual digue y referi que si lo Real consell agues de condemnar dit Andreu Llobera lo condemnaria a tres anys de galera: proseguis a votar ab la forma acostumada: acabat de votar lo scriva maior del s.^r^ governador publica la sentensia dient que lo Jui de proms avia condem[n]at a dit Andreu Llobera a tres anys de desterro de les baronias de don Carlos y en servir dits tres anys al batallo de la provinsia militant ab lo matex sou dona la Junta del batallo sotz pena no complint lo sobra dit de tres anys de galera.

Lo s.^r^ Governador se alsa y los s.^rs^ Consallers lo acompanyaran fins al cap de la escala y per ser vespre anaran quatra axas acompanyant sa Senyoria.

Despres ab la matexa forma que los s.^rs^ consallers y pro-

mens eran anats a la preso sen tornaren en casa de la Ciutat acompanyats de axas ahont se disgregaren.

DILLUNS a XXVIJ de dit. — En aquest dia a la tarda vingueren los s.[rs] diputatats en casa de la Ciutat y tingueren Confarensia ab los s.[rs] consallers: y dit dia tambe a la tarda se alvora en la finestra de casa de la Ciutat la bandera de guerra per continuar la leva dels mil soldats.

Conferencia ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

Arborament de bandera per continuar la leva de mil soldats.

DIMARS a XXVIIJ de dit. — En aquest dia al mati se tingue Concell de Cent en lo qual vingue una enbaxada dels molt Ill.[es] s.[rs] diputats reportada per lo d.[r] Hieronym Roig sagrista y Canonya de la seu de Barcelona Francesch Puigianer donsell y Joseph Mora Ciuteda los quals foren rebuts ab la forma acostumada y asentats que foren en sos llochs esplicaran de paraula sa enbaxada y despres la donaran en scrits la qual esta assi cosida originalment (1) a la qual se refer y aquella fou llegida en consell de Cent comforma es de veurer en la scrivania maior y en la ma corrent sots dita jornada.

Embaxada dels Diputats.

DIVENDRES a XXXJ de dit.

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

NOVEMBRE

DISAPTA al primer de noembra *1642*. — En aquest dia los s.[rs] consallers lo quart y quint absents al mati ab sos promens se ajuntaren en lo porxo de s.[t] Jauma y alli se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la Ciutat y junts que foren acompanyats de la musica sen anaran per los llochs acostumats en la seu entraren per lo portal maior per mix del Cor y muntaren al altar maior per la part de la epistola y sen pasaran a la part de la evangeli y alli se asentaren en los banchs de la Ciutat cuberts de vallut carmasi ahont hoiren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau al cor y lo sotzdiaca la dona als s.[rs] Consallers com es costum en dita Catredal: acabat lo offici acompanyats de la musica sen tornaran en la plassa de s.[t] Jauma ahont se departiren.

Dia de tots los sants.

Dit dia a la tarda concell de cent quart y quint absents en lo qual arribà lo Senyor de Argenson y obtinguda licentia entra en dit Concell y entrat se assenta apres del Prom mes antich y

Préstech de 30.000 ₶ al Rey cristianissim pera la paga de sos exèrcits en Catalunya.

(1) V. l'*Apèndix* XLIII.

despres se alsá y explica en ell de paraula lo contengut en un paper que reporta en scrits que despres de feta dita explicatio fonch llegit al dit Concell y es del tenor seguent.

«Ill.es Senyors

La Magestat del Rey Christianissim nostre Senyor que Deu molts anys guarde per los pagaments de sos exercits te en lo present principat y Comptats de provehir molt gran quantitat de diner y com en la present Ciutat ni en altra part de la Provintia no se troben mercaders ni homens de negoci de las facultats son necessaries per fer los assientos ab sa mag.t per provehir lo diner en la present ciutat com se troba en Italia y altras parts es forços que tot lo diner vinga effectivament y en specie lo que es en molt grant dany de sa magestat y dels soldats de sos exercits per no venir moltas vegades lo diner al temps deuria arribar per poder acudir ab tota puntualitat a las pagas de la gent de guerra lo que naix de la distantia de hont ha de venir y moltas vegades de las intemperias del temps lo que te precisa necessitat de remey tant per poder acudir a las pagas com tambe per lo obviar los desordens fan los soldats en la Provincia lo que prove de no estar pagats ab tota puntualitat motiu que dete lo castigar aquells lo que no sera si sels acut ab son sou y quant asso no fos remei o, sera lo castich que se executara ab ells puis no tindran lo motiu tan justificat com tenen vuy dient nols pagan raho que te lligadas las mans a la justitia Per tant lo Senyor de Argenson demana a V. S. sia servit deslliberar y donar facultat als senyors Consellers que avuy son y per temps seran tingan poder de emprestar al Senyor Mariscal de la Mota s.r de Argenson o, altres que tingan poder del Rey nostre Senyor que Deu guarde de poder obligarse a tornar la cantitat de 30.000 ℓℓ o, fins a 40.000 ℓℓ sempre y quant tindran necessitat de diner offerint a la present Ciutat que no entenen pendrer ni valerse de ditas cantitats sino una vegada tras altra de tal manera que no demanaran segon emprestit que primer no ajan tornat integrament y ab tot affecta tota la cantitat de ditas 30, o, 40.000 ℓℓ los aura de dexar la present Ciutat, que de esta manera se acudira al servey de Sa Mag.t y dita gent de guerra estara pagada y la Provincia quieta y pera poder socorrer a la precisa necessitat que vuy tenen sia servit V. S.a emprestarlos 30.000 ℓℓ que dins tres mesos tornaran aquellas en la taula de la present Ciutat

y per est effecte dits Senyors Mariscal de la Mota y senyor de Argenson faran las obligations en nom de sa magestat que a V. S. aparexeran convenients representant a V. S. que importa pendrer resolutio en dit negoci ab tota brevedat.» E legit que fonch dit paper en lo savi concell de cent lo dit senyor de Argenson se alsá y acompanyat de molts cavallers y ciutadans y altres de dit concell sen anà, y lo dit concell resolgue y deslliberа sobre dit fet que per ara per acudir promptament al servey de sa Magestat la present ciutat per via de enprestich deixa a Sa Magestat Christianissima las Trenta milia lliures que lo Senyor de Argenson en nom y per part de sa Magestat ha representat al present Concell se li offerexen, Y que perço de perdua de monedas sia despedida la cautela oportuna girant aquellas los senyors Consellers al dit Senyor de Argenson o, a la persona que Sa Senyoria Illustrissima ordenará prestada primer la seguratat que ab lo paper legit al present concell mentionat en la propositio ha offert donar dit senyor de Argenson a la present Ciutat.

Festa de St. Sever en la Seu.

DIJOUS a VJ. de dit. — En aquest dia los senyors Consellers quart y quint absents se ajuntaren en lo porxo de s.t Jaume ab sos proms en lo mati y se assentaren en los banchs de vellut carmesi de la Ciutat y junts que foren acompanyats de la musica anaren en la Seu y muntaren en lo presbyteri per la part de la Epistola y sen passaren a la part del Evangeli y se assentaren en los banchs cuberts de vellut carmesi de la ciutat ahont oyren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau al Cor y lo sotsdiaca als senyors Consellers, Acabat lo offici se comensa la professo se acostuma fer per lo glorios sanct Sever en semblant jornada: los senyors Consellers portaren lo talem juntament ab los dos proms mes antichs: acabada la professo los Senyors Consellers acompanyats de la musica sen tornaren en lo porxo de s.t Jaume ahont se disgregaren.

Notaris de Barcelona: examen.

DISSAPTE a VIIJ de dit. — En aquest dia a la tarda fou lo examen dels notaris publichs de Barcelona: assisti en aquell lo senyor Veguer com es costum lo qual estigue assentat entre lo senyor Conseller en cap y segon precehint als senyors Consellers.

Conferencia en la Diputació.

DIVENDRES a XIIIJ° de dit. — Dit dia al mati los Senyors Consellers anaren a la Diputatio y tingueren conferensias ab los Senyors Deputats.

Pluja.

Dit dia a la tarda tragueren Juy de Proms y nos pogue ajun-

tar la promenia per plourer tota la tarda ab gran exces y axi ho porrogaren per lo sentdama.

Juhí de Prohomens.

DISSAPTE a XV. de dit al mati se tingue Concell de cent en lo qual Concell se trague nova promenia per ilevar tot genero de soborn E ajuntada que fou aquella los senyors Consellers y promens agraduats per no haverhi sino quatre Consellers conforme esta disposat en la ultima promenia e ab dita agraduacio anaren a la preso a judicar Francesch Janer lo qual estava impetit de haver mort a Benet Vila de Illa comptat de Rossello y de alguns robos y altres delictes Essent en la preso al cap de un rato vingue lo Senyor Governador y los senyors Consellers los (lo) isqueren arrebrer al cap de la escala y sen entraren dins la sala gran y lo senyor Governador se assenta al mig dels senyors Consellers entre cap y segon precehint a la Ciutat: tragueren dit reo en lo banquet y encontinent se feu lectura de son proces tant de offensa com de deffensa E, acabada dita lectura entraren dit reo dintra y lo mag.ch relador feu relatio del proces a dita promenia tant de la offensa com de la deffensa a la fi de lâ qual relatio digue y refferi que si lo Real concell hagues de condemnar a dit Francesch Janer lo condemnaria a penjar per lo coll y asser turturat in capite sociorum. E encontinent lo s.r Conseller en cap y lo prom mes antich sen entraren en la istantia del deposador ahont los senyors consellers y promens de hu a hu anaren a votar E, acabat de votar lo S.r Conseller en cap y prom mes antich sen tornaren en son puesto y lo notari y Scriva major de dita governatio publica que lo Juy de Promens havia condemnat a dit Francesch Janer fos penjat per lo coll y turturat in capite sociorum. E lo senyor Governador se alsá y los senyors Consellers lo acompanyaren fins al cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias se despediren, y manaren los Senyors Consellers anassen quatre atxes per ser vespre acompanyant dit senyor Governador, E los senyors Consellers y Promens ab la matexa forma sen tornaren en casa de la Ciutat ahont se disgregaren.

GALSERAN NABOT Conseller en Cap.

Insaculació: extracció d'habilitadors.

DILLUNS a XVIJ de dit.—Dit dia a la tarda se tingue trentenari en lo qual se tragueren abilitadors per la insiculatio del present any com es de veurer ab la ma corrent a la qual se reffereix.

Carta de la Reyna.

Dijous a XX. de dit (1).

Juy de Proms.

Divendres a XXJ de dit. — En aquest dia lo s.r Governador envia un recado als senyors Consellers perque fossen servits traurer Juy de proms per una judicatura se havia de fer de uns reos y los senyors Consellers tragueren dita Promenia y lo scriva major porta lo proces en casa de la Ciutat y vist que fou per lo advocat de la present casa y feta relatio los S.rs Consellers feren juntar dita Promenia y junta que fou per no haverhi sino quatre Consellers se feu la agraduatio ab la matexa forma se feu la ultima volta y anaren en la preso y muntaren a la obra nova y los senyors consellers se assentaren en un escon quey ha defront la sala gran, los senyors Proms se assentaren en altres scons quey ha per los costats per son orde com es costum. Al cap de un rato vingue lo Senyor Governador: los Senyors Consellers lo isqueren arrebrer al cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias sen entraren y se assentaren en lo mateix banch assentantse lo senyor Governador en lo mig del senyor Conseller en cap y segon precehint a la Ciutat y encontinent tragueren a Francisca Sant Ilari, Angela Vilanova y Speransa Mijavila adeladas y inculpadas de arcabotas y las assentaren en dos banquets que alli hi havia ab sas cadenas al coll y per ser totas inculpadas de un delicte se tragueren juntas ys feu la lectura del proces tant de offensa com de deffensa, Acabada dita lectura tragueren las sobreditas reas de alli y las tornaren en son lloch y lo mag.ch relador feu relatio a dita Promenia de la offensa y deffensa de ditas reas a la fi de la qual relatio digue y refferi que si lo real concell les havia de condemnar les condemnaria a cent assots y mitra y a sinch anys de desterro de la vegaria ample.

Notas que si be foren tretas totas tres a la lectura del proçes empero foren votadas cada huna de per si.

---

(1) Ab data d'aquest dia hi ha per inserta la seguent lletra reyal:

«✠ = De Part de la Reyna nostra senyora. — Cars y Ben Amats. Lo testimoni que ha donat vostra llealtat y sensera afitio que teniu al servey del Rey nostre Honorable senyor y espos, nos fan vos donar part del contento teniu juntament ab tot aquex prinçipat del dichos Rendiment de Perpinya a la hobedientia de sa Magd. que Deu gde. lo que per nos no es estat de tant contento com seria estat sius ho aguessem pogut ben demostrar en persona segons nostre desitg la bona voluntat vos aportam, nos vos Pregam de creurer que nos tindrem sempre molt gran contento de fervos rebrer tots los bons efectes que vosaltres ne pugau esperar suplicant a sa divina Bondat vos tinga Cars y Ben Amats en sa sta. Guarda: escrita en st. German en Laye a 20 de 9bre. *1642* = Anne. = A nostres Cars y Ben Amats = los Consellers y savi Consell de = Çent de la Çiutat de Barcelona. = gde. Deu. = Legros. »

Lo senyor Conseller en cap y lo Prom mes antich sen entraren en la istantia del deposador y se assentaren ço es lo senyor Conseller en cap en una cadira de repos y lo senyor Prom en un escon juntament ab lo scriva major: anaren los senyors Consellers per son orde en dita istantia a votar y despres los senyors Proms anant un militar y un mercader y despres un artiste y un manestral com es costum. Feuse de totas tres la matexa serimonia. Acabat que hagueren de votar lo s.r Conseller en cap y lo s.r Prom sen tornaren en la Sala gran y se assentaren en sos llochs y isque lo scriva major de la governatio y publica que lo Juy de Proms havia condemnat a dita Francisca Sant Ilari Angela Vilanova y a Sperança Mijavila a cent assots y a mitra y desterrades de la vegaria ample per temps de sinch anys y despres los senyors Consellers acompanyaren dit s.r Governador fins al cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias se despediren, anaren quatre atxes a acompanyar lo S.r Governador per ser vespre y una atxa á acompanyar lo mag.ch relador: los senyors Consellers sen tornaren en son puesto y per lo mateix orde que eran anats acompanyats de atxes sen tornaren en casa de la Ciutat ahont se disgregaren.

Embaxada dels Cònsols de la Llotja als Consellers y a la Junta d'Habilitadors.

DIUMENGE a XXIIJ de dit a la tarda vingueren los senyors Consols de Llotja y deffenadors acompanyats de tot lo Concell de vint ab embaxada perals senyors Consellers, Los officials de la casa los isqueren a rebrer ils acompanyaren dins la istantia de concell de cent y los senyors Consellers reberen dita embaxada assentats en los banchs dels Ciutadans que son a la part del hort. Lo s.r Consol militar se assentá entre lo[s] senyors Consellers segon y terç y lo s.r Consol militar (sic) (1) entre los s.rs Consellers ters y quart y los s.rs deffanadors y Concell de vint se assentaren per son orde despres dels senyors Consellers en una part y altra, dits senyors Consols explicaren sa embaxada y explicada que la hagueren se alsaren y sen anaren en lo Concistori dels s.rs abilitadors y alli se assentaren ço es lo s.r Consol militar a ma dreta del noble Don Acasio de Ripoll y lo Consol mercader a ma squerra restant lo dit Senyor don Acasio com a president de dit Concistori en lo mitg presidint y despres lo d.r Diego Axarch d.r en medicina se assentá al corn del banch de ma dreta y Joseph Massana en lo corn de ma squerra y los

(1) Mercader.

senyors deffenadors y concell de vint se assentaren interpollatim entre los senyors de la Dotsena y los demes per son orde en altre banch. Explicaren sa embaxada als senyors de la Dotsena y explicada que la hagueren se alsaren y fentse las degudas cortesias se despediren acompanyats dels officials de la present casa.

Notas que dita embaxada vingue ab sos verguers devant ab ses masses.

Extracció de Consellers: lo Sr. d'Argenson demana que's fassa com la de Diputats.

DISSAPTE a XXVIIIJ de dit. — Dit dia los senyors Consellers ajuntaren lo Savi Concell de cent a la tarda y lo s.r Conseller en cap digue y refferi que lo senyor de Argenson desijava entrar al present Concell per explicar en ell algunas cosas convenients al beneffici del govern de la present Ciutat: y obtinguda licentia lo s.r de Argenson entrá en lo present concell y se assenta despres del Prom mes antich y despres se alsá y digue y explicá al dit Concell de paraula la convenientia per la bona directio del govern desta Ciutat en habilitar las personas insiculadas en las bossas de Consellers pera poder concorrer a la extractio de concellers que se ha de fer lo dia de dema attes lo estat de ditat (sic) [dita ciutat] y Provincia y lo quant conve que los presidents dels concistoris y personas que tenen manetx en lo govern sian quals demana lo estat de las cosas de la Provincia y despres doná al s.r Conseller en cap un paper contenint llargament aquest fet lo qual fonch legit al dit concell y es del tenor seguent.

«Molt Ill.es Senyors

Lo Senyor de Argenson diu que despres que sa Magestat Christianissima (que Deu guarde) li ordená vingues a esta Ciutat ab las veras possibles ha mirat lo benefici de la Provincia y en particular lo desta Ciutat tenint sempre lo ull a la pau y conservatio del comu y particular; y per est effecte ha fetes y fa totas las diligentias que considera convenir per alcansar aquest fi sens attendrer a altra cosa que a la pau publica fent y usant de sa part en aquest respecte tot lo que mira a la unio dels habitants com sie aqueix lo efficas medi; y com tot importaria molt poch si los que tenen lo maneig y son los Presidents dels concistoris no ajudaven a que se alcansas aquest fi que es lo mes convenient. Per tant representa a V. S. que peraque los Consellers

nous que exiran sien de la capacitat, intelligentia y parts que lo temps corrent necessita y que sien affectas a las materias que tant importan per la conservatio, unio, y Pau de la Provincia y en particular a esta Ciutat per ser lo cap della, y la que fins assi ha obrat ab tanta puntualitat al servey de Deu nostre Senyor y de sa Magestat Christianissima nostre Rey (que Deu guarde) que serie de molt gran convenientia y benefici universal que abans de la extractio los Senyors Consellers juntament ab dotse persones de tots estaments del savi Concell de cent votades per scrutini per dit concell que no sien insiculades en dites bassas (sic) (1) remiren aquellas y noms de les persones poden sortejar, y aquelles voten per scrutini esta vegada solament per ser aquesta la convenientia de la Ciutat y demanarho la occorrentia del temps, perque no entren a la sort aquelles que aparexera no son aproposit per ser consellers si y de la matexa manera se fa en casa de la Deputatio abans de fer extractio de Deputats perque de esta manera estara la Ciutat mes ben servida y la Provincia ab las materias corrents mes assegurada y Perço se diu a V. S. que se te paraula del s.r Governador que lloara y approvara totas las ditas cosas y en ellas posara sa auctoritat y decret de manera que a la Ciutat convindra.»

Fora que fonch dit s.r de Argenson del dit Concell lo senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes senyors Consellers sos companys dona lo dit paper dalt insertat per propositio peraque lo dit Concell deslibere lo que aparexera mes convenir al servey de Deu de Sa Magestat y benefici de la present Ciutat.

E lo dit Concell feu la desliberatio seguent que en orde a la materia proposada se fasse en lo mateix modo y forma se feu en lo any proppassat a 28. de nohembre y que las personas nomenadas se hagen y degan ajuntar encontinent y que asso se fasse pro hac vice tantum y que la present desliberatio se fasse assaber al senyor de Argenson per dos cavallers ço es un Ciutada y un militar del present Concell per Sa Senyoria nomenadors.

E encontinent en executio de dita desliberatio los s.rs Consellers feren nominatio de las personas contengudas en la ma

(1) Bosses.

corrent (1) les quals foren votades per scrutini y aquellas habilitades prestaren jurament en ma y poder del senyor Conseller en cap y oyren sententia de excomunicatio.

Festa de St. Andreu. —Extracció de Consellers y Obrers.

DILLUNS a XXX. Dia del glorios s.[t] Andreu. — En aquest dia los senyors Consellers al mati se juntaren en casa de la Ciutat a las nou horas acompanyats de sos Proms, anaren en la Seu y feren oratio en lo altar major y sen baxaren en la Capella de la gloriosa s.[ta] Eularia y alli se assentaren ço es los senyors Consellers en lo banch de la part del Evangeli y los senyors Proms en lo banch de la part de la Epistola y un senyor Canonge digue la missa del Sperit Sanct, noy hague offertori per descuydarsen dit s.[r] Canonge, Acabada la missa dits senyors Consellers y Promens rodoran (sic) lo altar de S.[ta] Eularia y sen muntaren y saludaren lo altar major y sen tornaren en casa de la Ciutat y sen muntaren en la istantia de Concell de cent, Junt que fou lo Concell despres que hagueren tractat de algunas cosas prosseguiren en la extractio de novells Consellers y obrers, Y foren extrets en Consellers y obrers los seguents

Lo noble Don Francisco Sala Conseller en cap
Lo Doctor Vicens Barthomeu Conseller segon
Misser Jacinto Fabregas Conseller ters
Christophol Mercer mercader Conseller quart
Francesch Pla notari de Barcelona Conseller quint
Pere Pau Sivit manya Conseller sise.

OBRERS

Diego Bisbe Vidal ciutada honrat
Pau Passoles notari publich de Barcelona.

GALSERAN NABOT
Conseller en Cap.

DESEMBRE

Consellers y Obrers: jurament.

DILLUNS al Primer de decembre MDCXXXXIJ. — Dit Dia los senyors Consellers vells anaren a cercar los senyors Consellers

(1) Foren les seguents: Joseph d'Urrea, ciutada, — micer Francesch Martí, — Pau Amat, menor, militar, — Don Enrich Sentmenat, — Joan Bruguera, mercader, — Aloy Roca, mercader, — Joan Juliol, mercader, — Balthasar Riba, mercader, — Narcís Jerònim Lladó, notari de Barcelona, — Pau Oliver, candeler de cera, — Joseph Galcem, notari de Barcelona. — Pere Pau Amat, droguer, — Francisco Socies, mestre de cases, — Joan Carreres, sabater, — Joseph Papiol, matalafer y Jacinto Squer, morraler. Per notari de dita Junta nomenaren y fou habilitat Joan Rodas. (*Deliberacions* de 1642, fol. 270).

nous en ses cases pera companyarlos en casa de la Ciutat exceptat lo s.r Conseller segon per star malalt y lo senyor Conseller ters per trobarse en Girona. Junts que foren en casa de la Ciutat, los senyors Consellers segon y ters vells restaren en casa de la Ciutat per no tenirhi sos companys y los senyors Consellers nous ques trobaven presents acompanyats dels senyors Consellers vells en lloch de Promens juntament ab los senyors obrers nous y vells anaren en la Seu y feren oratio en lo altar major y sen baxaren a la capella de la gloriosa Sancta Eularia y se assentaren ço es los senyors Consellers nous y los obrers vells a la part del Evangeli y los senyors Consellers vells y obrers nous a la part de la Epistola: comensaren la missa y a la que foren al offertori feren les ayes en la forma acostumada, un sacerdot vestit ab son sobre pellis portá la pau als senyors Consellers nous y despres als senyors Consellers vells. Acabada la missa los senyors Consellers nous y vells rodaren lo altar de la gloriosa S.ta Eularia y sen muntaren y saludaren lo altar major y sen tornaren en casa de la Ciutat y sen entraren en la istantia de trentanari y assentats que stigueren assistinthi lo s.r official y vicari general del senyor Bisbe prestaren lo solit y acostumat jurament los senyors Consellers nous y obrers nous Advocats de la Ciutat mercader rational y scriva rational y oyren sententia de excommunicatio y los senyors Consellers vells, obrers vells, advocats, mercader rational y Scriva rational foren absolts per dit s.r Vicari general ab la forma acostumada.

Absoluciò canònica dels Consellers y Obrers sortints, advocats y altres oficials.

Notas que en haver jurat los obrers nous se mudaren de assiento y se assentaren en lo lloch hont estavan abans los obrers vells.

Visita dels nous Consellers al Governador.

Dimars a IJ de dit a la tarda los Senyors Consellers obtinguda hora primer del s.r Governador per anar vice regia y no haverhi Virrey vestits ab las insignias Consolars y acompanyats dels officials de la present Casa lo anaren a visitar. Lo Senyor Governador los isque arrebrer al cap de la escala y fentse las degudas cortesias sen entraren en una istantia hont se assentaren ab ses cadiras y tingueren alli son rahonament, Acabat que fonch se alsaren y dit s.r Governador acompanyá los senyors Consellers fins al cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Dit dia de dos desembre MDCXXXXIJ.—Los Senyors Consellers ajuntaren lo savi Concell de cent lo segon y ters absents lo segon per star malalt en lo llit y lo ters per trobarse en Girona y despres de haver prestats los solits y acostumats juraments lo senyor Conseller en cap digue y refferi al dit Concell que los senyors Consellers havian rebuda una carta del Ex.^{im} s.^{r} Mariscal de la Mota Lochtinent y capita General novament elegit de aquest Principat la qual doná en lloch de propositio y fonch legida en lo present concell la qual es del tenor seguent.

Carta del Mariscal de La Motte, Virrey novament elet, anunciant lo jorn de sa entrada y jura a Barcelona.

«Molt Ill.^{e} S.^{r}

Despres que lo Rey nostre senyor que Deu guarde me feu la honra de donarme lo carrech de Virrey y Capita general de aquesta Provincia las ocupacions dels negocis de la guerra no me han permes de anar a Barcelona fins al present que vehent la frontera sens perill yo me so posat en cami per arribar Deu volent dimars a dos de desembre proxim a Sant Feliu ahont me reposare tot dimecres y dijous yo anire a Barcelona si V. S.^{a} ho troba aproposit per fer los juraments y exercir lo dit carrech en lo qual V. S.^{a} me trobara sempre prompta a fer totas les cosas que seran per lo be de la Provincia y per lo interes particular de V. S.^{a} assegurant a V. S.^{a} que yo so de V. S. molt afficionat servidor: a Igualada a 29 de noembre *1642*.

Lo Mariscal de la Mota.»

La qual Carta legida lo dit Concell deslliberа que lo dia de dijous proxim que scriu sa Ex.ª lo mariscal de la Mota vol entrar com a Virrey y Capita General en la present Ciutat lo iscan aquell mateix dia arrebrerlo los senyors [Consellers] ab gramallas y que en dita entrada fassa la present Ciutat las demostrations axi de tirar la artilleria com altres ques feren en la entrada del senyor Mariscal de Brese y que respongan los senyors Consellers a la carta de sa Ex.ª donantli avis de la desliberatio feta per lo present concell com mes llargament es de veurer en la ma corrent sots dita jornada a la qual se refer.

Lo Concell acorda 'l ceremonial de dits actes.

Dijous a IIIJ.^{o} de dit. — En aquest dia al mati a las vuyt horas partiren de la present Ciutat lo senyor Francesch Xammar y lo senyor Galseran Nabot per embaxadors pera sa Excelentia a la posta qui era ya en lo Hospitalet, tornaren la resposta als senyors Consellers dient que sa Excelensia los suplicava fos dejorn

Entrada y jurament del nou Virrey.

la entrada, y axi los senyors Consellers ho enviaren a dir als consols y deffenedors de la Lotja y demes cavallers que quiscu de dits senyors Consellers tenia per son acompanyament, y se juntaren a una hora de la tarda devant casa de la Ciutat hont se feu la graduatio conforme esta continuat en lo libre de graduations que porta Antoni Aleix Cesillès scriva de las obras, y en aqueix andemitg arribá lo correu de la ciutat donant avis com sa Ex.ª ya era en Sans, partiren los senyors Consellers y anaren per devant de s.ᵗ Jaume Call, bocaria, Carrer del hospital Portal de s.ᵗ Antoni y anaren deves la Creu Cuberta y a la que foren junt a la Creu Cuberta tingueren notitia que ya sa Ex.ª era alli, Los senyors Deputats se partiren de sa Ex.ª y los senyors Consellers se acostaren a sa Ex.ª y li donaren la ben vinguda los senyors Consellers se posaren devant per son orde ab la matexa graduatio restant lo senyor Conseller en cap a ma squerra del s.ʳ Virrey y ab aquexa forma anaren marxant estant lo cami tot rodat de companyas de la Çiutat galejant si be sa Ex.ª doná orde que nos tiras que no fossen passats: arribaren en lo portal de s.ᵗ Antoni hont se tiraren moltas pessas de artilleria y molts mascles, y las trompetas y manastrils de la Ciutat y tabelicos estavan sonant sobre lo portal de S.ᵗ Antoni, Entra per lo carrer del Carme, porta ferrissa, boters plassa nova y per la volta del palau del Bisbe y a la Seu hont baxaren de cavall: lo Illustre Capitol isque a la porta major ab creu alta a rebrer sa Ex.ª passaren per lo mig del cor muntaren en lo presbyteri per la part de la Epistola, los senyors Consellers passaren a la part del Evangeli y lo senyor Canseller, Regent y demes senyors del Concell a la part de la Epistola stant tots de peus, lo senyor Virrey stava agenollat devant de son strado tenint sobre del cuxi un missal ubert ab la sancta vera creu dessobre, Comensá lo Syndich de la Ciutat a legir las protestas y lo s.ʳ Canseller respongue que Sa Ex.ª las tenia per legidas y despres lo Syndich del General comensa a legir las que portava y lo S.ʳ Canseller digue que sa Ex.ª las tenia per legidas, y les horas lo Secretari de sa Ex.ª legi lo acte del jurament y sa Ex.ª posá la ma sobre la sancta vera creu y missal y jura y se alsa y stant assentat dalt en lo altar major lo Sagrista Roig official y vicari general del s.ʳ Bisbe li legi la Sententia de excomunicatio, Acabada que fou dita serimonia los senyors Consellers se posaren davant restant lo senyor Conseller en cap a ma squerra del senyor virrey y lo Senyor

Canceller, Regent y demes senyors del Concell darrera de sa Ex.ª, baxaren per la porta del presbyteri de la part del Evangeli a la Capella de la gloriosa s.ta Eularia ahont feren oratio, y rodaren lo altar de la gloriosa sancta y sen muntaren. Tornats que foren en lo portal major de dita Cathedral muntaren a cavall y passaren per devant del Palau del Bisbe, Diputatio, Libratería, devallada de la preso, boria avall fins a la Capella den Marcus, Carrer de Moncada, born, cambis y Carrer ample fins a Palatio ahont dexaren Sa Ex.ª y a la que arribaren en Palatio tiraren las pessas del baluardet del Vi, de S.t Francesch, de s.ta Eularia y de s.ta Madrona y fentse las degudas cortesias de cavall enfora se despediren de Sa Ex.ª

> Notas que tot est cami estava tot rodat de infanteria de la Ciutat y en lo pla de Sanct Francesch hi havia un squadro format que era cosa de veurer tirant y galejant y fent grandiosa festa.

Dit dia entre las nou y deu de demati jura lo Senyor Conseller ters y ohi sententia de Excommunicatio ab la forma acostumada. Jurament del Conseller terç.

DIVENDRES a V. de dit. — Dit dia a las dos de la tarda los senyors Consellers obtinguda primer hora del s.r Virrey ab las insignias Consulars y acompanyats dels officials de la present casa anaren a Palatio a visitar a sa Ex.ª y a la que entraren en la sala gran lo senyor Virrey se alsá y caminá tres o quatre passas endevant hont rebe los senyors Consellers y fentse las degudas cortesias se assentaren ab ses cadiras. Lo Senyor Conseller En cap li feu son rahonament y sa Ex.ª respongüe a ell y acabat que hagueren se alsaren y lo senyor Virrey acompanya los senyors Consellers fins al mateix puesto hont los havia rebuts hont fentse las degudas cortesias se despediren. Visita dels Consellers al Virrey.

> Notas que alli se trobaven lo s.r Canseller, Regent y molts Doctors del Concell los quals stavan junt sa Ex.ª de peus.

Tornaren dits senyors Consellers en casa de la Ciutat y al cap de un rato acompanyats dels officials de la present casa anaren a visitar lo senyor Canseller lo qual isque al cap de la escala a rebrer dits senyors Consellers ab molt gran agasayo y cortesia y sen entraren en una sala gran hont se assentaren ab Visita dels Consellers al Canceller.

ses cadiras, y tingueren alli sos rahonaments: al cap de un rato se alsaren y lo Senyor Canseller acompanya los senyors Consellers fins al cap de la escala ahont fentse las degudas cortesias se despediren y sen tornaren en casa de la Ciutat.

Festa de St. Nicolau en St. Francesch.

DISSAPTE a VJ. de dit Dia de la festa del glorios S.t Nicholau. — En aquest dia los senyors Consellers al mati anaren en lo monastir de s.t Francesch y al cap de un rato que foren alli arriba lo S.r Virrey lo qual los senyors Consellers isqueren a rebrer al portal major yl acompanyaren fins al altar major a son strado, y los senyors Consellers se assentaren a la part de la Epistola ab los banchs de vellut carmesi de la Ciutat. Ohiren lo offici y sermo: lo diaca portá la pau al s.r Virrey y lo Sotsdiaca la portá als senyors Consellers, Acabat que fonch lo offici los senyors Consellers anaren deves lo strado de sa Ex.a y sa Ex.a en lo punt ya fou alçat y lo acompanyaren fins a la porta de la Isglesia que mira deves lo pla de S.t Francesch ahont fentse las degudas cortesias se despediren, y los senyors Consellers isqueren per lo portal major.

Embaxada dels Consellers al Virrey demanantli 'l llicenciament de la lleva de la ciutat y la possessió del Mostaçaf de Vich nomenat per ells.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers enviaren una embaxada a sa Ex.a la qual fonch reportada per lo s.r Francesch Xammar y senyor Joseph Mora la qual es del tenor seguent

«Ex.im Senyor

La Ciutat de Barcelona supplica a V.a Ex.a que attes lo aver fet leva de mil soldats infants pera socorrer les parts de Leyda los quals per estar vuy aquartelades les armas de sa Magestat y las del enemich retirades apar no son presisament necessaris y en particular trobantse ab pocas facultats en lo estat present per raho dels excessius gastos ha suportat y suporta sia V. Ex.a servit donar lo dia ques refforme aquell.

Y axi mateix supplica a V. Ex.a que havent la Ciutat de Vich feta extractio de terna de mostassaf y aportat aquella als Consellers pera que com a Balle general fessen nominatio de mostassaf per aquella Ciutat com de fet dits Consellers la feren antes que v. Ex.a arribas a prestar son jurament a esta Ciutat y recusant com recusa dita Ciutat de Vich dar possessio al dit Mostassaf per dits consellers nomenat, sia perço V. Ex.a servit no donar lloch en fer altre nominatio y que per dita Ciutat de Vich no li sia fet impediment en la possessio de la persona per

dits Consellers nomenada que esta y majors marces spera rebrer la Ciutat de la grandesa de V.ª Ex.ª »

Festa de la Concepció en la Seu.

DILLUNS a VIIJ de dit. — Dit dia festa de la Conceptio de la mare de Deu lo mati los senyors consellers lo segon absent se juntaren ab sos Promens en lo porxo de s.t Jaume y alli se assentaren ab los banchs de vellut carmesi de la Ciutat y junts que foren se alsaren y acompanyats dels tabalicos y de la musica anaren en la Seu per los llochs acostumats entraren per lo portal major passaren per lo mig del cor y muntaren en lo presbyteri per la part de la Epistola y sen passaren a la part del Evangeli y se assentaren en los banchs de vellut carmesi de la ciutat, al cap de un rato vingue sa Ex.ª los senyors Consellers en lo punt se alsaren y anaren a rebrer a sa Ex.ª lo qual trobaren ya en lo entrant del cor ahont lo reberen: los senyors Consellers se posaren davant juntament ab los Proms, restant lo s.r Conseller en cap a la ma squerra de dit S.r Virrey, muntaren per la part de la Epistola y acompanyaren dit s.r Virrey fins a son strado y sen anaren a la part de la Epistola y se assentaren en los banchs de vellut carmesi que la Ciutat y te ahont ohiren lo offici y sermo, Lo diaca ab una tovallola de tafata carmesi ab sa patena en la ma portá la pau a sa Ex.ª y despres torna en lo altar y dexa la tovallola y la patena y lo diaca doná la pau al sotsdiaca y sen ana al cor y lo sotsdiaca la doná als senyors Consellers com es costum en dita Cathredal. Acabat lo offici comensaren la profeso de Maria Sanctissima. Lo senyor Virrey y los s.rs Consellers se posaren darrera del gremial fins que foren al exir del cor ahont prengueren lo talem, lo s.r Virrey prengue la vara del mig de ma dreta y lo s.r Conseller en cap la vara del mig de ma squerra lo senyor Conseller ters la vara de davant de ma dreta y lo senyor Conseller quart la vara de davant de ma squerra y lo senyor Conseller quint la vara de darrera de ma dreta y lo s.r Conseller sise la vara de derrera de ma squerra y los Proms anaven de devant de la Custodia ab las varas y coronas de llorer que la confraria los havia donades: feuse la professo ab la ronda ordinaria y acabada que fonch dita professo los senyors Consellers y Promens se alsaren y anaren deves lo strado de sa Ex.ª y sa Ex.ª los rebe ab molt gran aplauso ys posaren devant per son orde restant lo senyor Conseller en cap a ma squerra de sa Ex.ª baxaren per la part de la Epistola y anaren a fer oratio en la Capella de Maria Sanctissima que era cosa de veurer no sols

la Capella pero tot [lo] claustro de veurer com stava posat: feta que hagueren oratio los Senyors Consellers acompanyaren fins al portal de s.[ta] Eularia lo senyor virrey ahont sa Ex.[a] se embarcá en lo cotxo y los senyors Consellers isqueren per lo portal de la Pietat ahont acompanyats de la musica y tabelicos sen anaren en lo porxo de s.[t] Jaume ahont se dividiren com es costum.

Conferencia ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

DIMARS a VIIIJ.º de dit. — En aquest dia los Srs Deputats vingueren en casa de la Ciutat y tingueren conferentia ab los Senyors Consellers.

Jurament del Conseller segon.

DIMECRES a X. de dit. — Dit dia lo senyor Conseller segon a las deu horas de mati acompanyat de molts Cavallers vingue en la Casa de la present ciutat a prestar son solit y acostumat jurament y ohi sententia de excomunicatio com es costum.

Mostaçafs, Administradors de places, etc.: extracció.

DISSAPTE a XIIJ de dit Dia de la gloriosa Sta Lucia en lo qual dia se tingue Concell ordinari per la extractio de mostassafs, administradors de las plaças y altres officis.

E foren extrets en mostassafs

Christophol Marcer mercader conseller quart de la present Ciutat.
Magi Vilamajor mercader.
Magi Rifos tambe mercader.

Administradors de las Plaças

Pau Amat menor militar.
Salvador Marot doctor en medicina.

Festa al Virrey en la Diputació.

DIUMENGE a XIIIJ de dit. — En aquest dia a la tarda alguns cavallers feren en la Deputatio en la sala dita de sant Jordi al Senyor Virrey una grandiosa festa sarau, momaria y tornetx: estava dita sala molt adornada de tapisseria y molt adornada de llums: hi havia molts catafals tambe adornats de tapisseria per diversos tribunals, las damas y cavallers portavan grans adressos de gran gala: gusta molt sa Ex.[a] de dita festa.

Dilluns a XV. de dit.

DON FRANCISCO SALA
consaller en cap.

Tresor y reliquies de Montserrat custodiats a la sagristia de la Seu: lo Concell acorda tornarlos a dit Monastir.

DIMECRES a XVIJ de dit. — Dit dia los Senyors Consellers lo segon absent ajuntaren lo Savi Concell de cent en lo qual lo s.r Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs Consellers explica y refferi al dit Concell Com per part del Ex.im s.r Mariscal de la Mota Lochtinent y Capita general per medi del s.r de Argenson se ha significat y dit als senyors Consellers que sa Ex.ia gustaria que lo savi Concell de Cent tingues a be y consentis que la plata reliquies y demes joyes de nostra Senyora de Montserrat ques troban vuy en custodia per deliberatio del savi Concell de Cent en la segrastia de la Seu de la present Ciutat se tornassen y restituyssen en la casa de nostra Senyora de Montserrat per fer molta falta en aquell Sanctuari dita plata per lo adorno dell, y per no haverhi ni considerarsi vuy ningun perill en raho del enemich, per lo mateix digue sa Ex.ia als senyors Consellers lo dia de sa entrada y jurament y tambe per part del pare Abat y co[n]vent del monastir de Montserrat se ha donat als s.rs Consellers una supplicatio contenint en effecte lo mateix com en aquella se conte la qual fonch legida al dit Concell la qual esta insertada en la ma corrent a la qual se reffereix, Y tambe representan al dit Concell com en executio de la dalt dita desliberatio per lo savi Concell de cent feta assistiren y foren presents com se aportá dita plata y demes joyes de dita casa de nostra Senyora de Montserrat a la present Ciutat Ço es per part dels Senyors Deputats lo molt R.nt senyor Don Gispert Amat Abat de S.t Pere de Galligans y per part de la present Ciutat mossen Francesch Xammar militar y mossen Ramon Romeu ciutada en presentia dels quals se feu y prengue inventari de dita plata joyes y relliquias y fermaren apocha de aquellas, Y axi dits Senyors Consellers proposan a dit Concell dites cosas pera que desliberen lo que parega se deu fer en servey de Deu y de Maria Sanctissima.

E lo dit Concell feu la desliberatio seguent: que attes Sa Ex.ia per medi del s.r de Argenson ha significat als s.rs Consellers estimaria a la present ciutat tingues a bé tornar al R.nt Abat y demes religiosos del convent de nostra Senyora de Montserrat es en la montanya de aquella las reliquies plata y demes cosas que en la ocasio de la invasio del exercit del enemich a petitio de aquell convent la present Ciutat sen havie aportades de aquella casa asegurant Sa Ex.ia noy havia perill algu y lo mateix demanen los dits molt R.nt Abat y demes religiosos de

aquella casa, Que perço pera condecendrer al que sa Ex.ia demana y que aquell sanctuari estiga ab la decensia que conve se restitueschan a aquells pares les ditas reliquias plata y demes cosas que la present Ciutat te en custodia de aquell sanctuari y que per dit effecte los s.rs Consellers nomenen las personas quels aparexera convenir, procurant que ditas cosas vagen ab la decensia y seguretat que cosa tant grava demana firmant dits pares apocha de la entrega y cancellant la que las personas eren anades a cercarles per orde de la present Ciutat havian firmada y que asso sia ab la diligentia que aquells pares demanen y que en consideratio que en la entrega de aquellas y entrevingueren personas nomenades per los molt Ill.es senyors Deputats que perço per un ciutada y un militar del present Concell per sa Senyoria nomenadors sels fasse assaber lo que sa Ex.ia y aquells pares demanen peraque la restitutio de aquells se fasse uniformament per las dos cases fentlos tambe sabidors de la present desliberatio.

Administrador de places: renunciació d'Amat; nova extracció.

E apres se feu extractio de administrador de les plaçes per renuntiatio de Pau Amat menor en lloch del qual fonch extret

Magi Vilamajor mercader.

Festa de Nra. Sra. de la Esperança en St. Agustí.

DIJOUS a XVIIJ de dit. — En aquest dia los senyors Consellers lo segon absent al mati anaren al monastir de s.t Agusti per la festa se feya de nostra Senyora de Sperança: stigueren assentats en las cadiras del cor que miran de front de la Capella de nostra Senyora ahont estava lo Sanctissim Sagrament patent. Ohiren lo offici y sermo: lo diaca portá la pau als senyors Consellers. Acabat lo offici feren oratio y sen tornaren.

Tresor y reliquies de Montserrat: se fa saber al Virrey y als Diputats la deliberació del dia abans.

Dit dia a la tarda los Senyors Consellers enviaren lo Senyor Geronym de Gaver militar y lo senyor Joseph Massana Ciutada a sa Ex.ia fentli assaber la desliberatio presa per lo Savi Concell de cent lo dia de ehir que comptavem a 17 del corrent del que resta sa Ex.ia molt agrehit.

Dit dia en la mateixa tarda los Senyors Consellers enviaren lo senyor Joseph Massana ciutada y lo S.r Joan Carreras militar als senyors Deputats fent asaber a sa senyoria la dita desliberatio.

Mort del Cardenal Duch de Richelieu.

DIVENDRES a XVIIIJ.o de dit. — Dit dia al mati vingue en la present casa lo senyor Governador y lo senyor de Argenson: los senyors Consellers los isqueren a rebrer a la porta de tren-

tenari que mira al pati y fentse las degudas cortesias sen entraren en dita istantia y se assentaren ço es lo senyor Governador a ma dreta del s.r Conseller en cap y a ma squerra lo s.r Conseller ters per no serhi lo segon y lo senyor de Argenson se assenta entre los s.rs Consellers ters y quart los quals digueren als senyors Consellers com sa Ex.ia tenia avis cert com nostre senyor era estat servit portarsen a la sua sancta gloria lanima del eminantisim Senyor Cardenal Duch del que restava sa Ex.ia apesaradissim y que axi los havia manat ne donassen part a sa senyoria y se alsaren y los senyors Consellers los acompanyaren fins a la mateixa porta ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Dit dia a la tarda estant los senyors Consellers en la istantia de trentenari vingue una embaxada del Ill.e Capitol la qual reportava lo noble don Joachim Carbonell y don Galseran Semmanat Canonges de la Seu de Barcelona entraren y se assentaren ço es lo noble don Joachim Carbonell entre los senyors Consellers ters y quart per no serhi lo senyor Conseller segon y lo noble don Galseran Semmanat entre quart y quint: explicaren sa embaxada dient que entre las onse y las dotse antes del mig dia lo S.r de Argenson era estat en la Seu y que havia fet assaber al molt Ill.e Capitol com Sa Ex.ia tenia nova certa com nostre Senyor era estat servit portarsen a la sua Sancta gloria lanima del eminentissim S.r Cardenal Duch del que restaren tots los capitulars en degut sentiment de tan gran perdua, y axi lo Capitol resolgue que al endema demati se fes un aniversari ab cos present ab la major solemnitat se pogues per la anima del Emi.im senyor Cardenal Duch y que axi suplicaven a sa senyoria fossen servits honrar ab sa presentia aquella Cathredal com de sa senyoria se confia que lo Illustre Capitol ho rebra a particular gratia y merce de Sa Senyoria, A la que respongue lo Senyor Conseller en cap que los senyors Consellers estimaven molt la honra y merce los feya lo molt Ill.e Capitol y que estiguessen certs que donantlos lloch las ocupacions acudirian de molt bona gana en donar gust al molt Ill.e Capitol y que aquella matexa tarda era forços tenir concell de cent y que axi ne farian sabidors a sa senyoria per ser dit concell per los matexos effectes.

Id.: embaxada del Capitol de la Seu als Consellers convidantlos a les funeraries.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers lo segon absent ajuntaren lo Savi Concell de cent en lo qual per lo s.r Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes Senyors Consellers

Id.: demostracions de dol acordades per lo Concell de Cent.

sos companys explica y refferi com vuy entre las onse y dotse horas del migdia lo S.r Governador de Cathalunya en companya del S.r de Argenson an fet assaber als senyors consellers com nostre Senyor era estat servit aportarsen de aquesta vida a la sua Sancta gloria lanima del Eminentissim senyor Cardenal duch demostrant los senyors Consellers lo gran sentiment han tingut y tenen de la perdua de tal persona havia fet lo Rey Christianissim Senyor nostre y en particular esta Ciutat y Provincia per lo molt amor y voluntat nos tenia y per los molts beneficis y merces que per medi de sa Eminentia aviam rebut en esta Ciutat y Provincia del Rey nostre senyor y per aqueixos respectes y altres ques dexan ben considerar han significat als s.rs consellers que gustarian y seria de molt gran inportantia que la present Ciutat fes alguna demonstratio de sentiment de una tan gran perdua y apres de essersen anats dits S.rs Governador y de Argenson los Senyors Consellers han premeditat y considerat ditas cosas y an pensat entresi lo ques podia fer en sentiment de tant gran perdua y an fet mirar sis trobarian exemplars lo que la present Ciutat ha fet per morts de privats de Reys y no se ha trobat exemplar algu y los s.rs consallers vist nos trobavan exemplar[s] aiuntaran una promenia de 24 persones de tots staments y mirades y considerades unas cosas y altres los ha aparegut que lo quiu avia de disposar y ordenar es lo Savi Concell de cent: y lo mateix dia de vuy per la tarda lo molt Ill.e Capitol de la present Ciutat ha fet una embaxada als senyors Consellers fentlos assaber com havia desliberat lo dia de dema fer un aniversari en la Seu per lanima del dit senyor Cardenal Duch en sentiment de sa mort y en agrahiment de la amor y voluntat tenia a esta Ciutat y Provincia y del beneficis y merces nos ha fets al qual aniversari an convidat al s.r Virrey y los Senyors Deputats, y tambe an explicat als s.rs Consellers fossen servits de assistirhi y axi dits senyors Consellers proposan al dit Concell ditas cosas pera que deslibera lo que deu fer esta Ciutat en demonstratio del sentiment gran te de la perdua de un tan gran princep y si dema assistiran dits senyors Consellers a la seu en lo aniversari se celebrara per lanima de dit senyor Cardenal Duch que los s.rs Consellers ho posaran en exequutio.

E lo dit Concell desllibera que en demonstratio del sentiment te aquesta Ciutat de la mort del Eminentissim Senyor Cardenal Roxalin (sic) ministre tan insigne del Rey nostre Senyor y rego-

neguda a tans beneficis y merces com per son medi ha rebuts aquesta Ciutat y Provincia tota de sa magestat, que perço los senyors Consellers esta nit en forma de Ciutat y vestits ab las insignies consulars acompanyats dels officials de aquesta Casa vagen a dar a sa Ex.ia lo pesament de la mort de dit s.r Cardenal significantli lo viu sentiment que della te tota esta Ciutat per les rahons refferidas y altres que paraxeran convenir, y per un ciutada y un militar del present Concell per Sa Senyoria nomenadors, ordenan fer consemblant embaxada al S.r de Argenson Donant a sa Ex.ia y senyor de Argenson notitia de que en esta raho ha deliberat lo present Concell com delibera que dama assistescan los senyors Consellers al offici de diffuncts que per lanima de dit S.r Cardenal celebrarà lo molt Ill.e Capitol en la Isglesia major y que lo mateix dia de dama se celebren mil misses de requiem y dilluns y dimars altres mil cadaldia per las Isglesias y monastirs de la present ciutat repartidores a coneguda dels S.rs Consellers ab charitat de tres sous per cada una dellas y que dit dia de dimars se celebre un solemne offici de diffuncts en dita Isglesia major qual se sol celebrar en la mort del prelat o bisbe desta ciutat en lo qual acistescan los Senyors Consellers, y supliquen a sa Ex.ia al s.r de Argenson y Senyors Deputats sian servits ab sa presentia de honrrar aquell acte funesto gastant sa senyoria per dites coses la quantitat de diner que convindra de Compte extraordinari en lo qual offici predique lo sermo la persona que elegiran los S.rs Consellers y axi mateix scriguen a sa magestat lo desconsuelo ha tingut hi te esta sua fidelissima Ciutat de dita mort y del que en demonstratio della ha fet dita ciutat y ab las demes paraulas de sentiment que parexera als s.rs consellers convenir a qui comet lo present concell esta diligentia.

Id.: visita de pésam al Virrey.

E la mateixa nit entre las vuyt y nou obtinguda licentia y hora de sa Ex.ia ab las insignies consulars acompanyats dels officials de la present casa anaren a Palacio y a la que foren alli a la istantia que mira a la sala gran sen entraren ahont era sa Ex.ia y sa Ex.ia los isque arrebrer tres o quatre passa[s] endavant y despres se assentaren ab ses cadiras y lo s.r Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes S.rs Consellers digue y explica lo viu sentiment que los Consellers y tota esta Ciutat tenien de la mort del Eminentissim Senyor Cardenal Duch que sia en la Sancta gloria y tambe li refferi la deslliberatio havia pres lo savi Concell de cent del que sa Ex.ia resta molt agrehit, y acabat

dit rahonament se alsaren y lo S.r Virrey los acompanyá altres tres o quatre passes endavant ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Id.: embaxada de pésam al Sr. d'Argenson.

La mateixa nit los senyors Consellers per medi del senyor Sebastia de Miralles militar y del s.r Galseran Nabot ciutada feren una embaxada al senyor de Argenson enviantli lo pesame y fent li assaber la desliberatio havia pres lo savi Concell de cent supplicant a sa senyoria Illustrissima fos servit honrar la Ciutat en assistir en la seu lo dimars ques farian les funeraries del que restá sa senyoria Ill.ma molt agrehit.

Id.: funerals en la Seu, a despeses del Capitol.

DISSAPTE a XX. de dit. Los senyors Consellers segon y quart vestits ab gremallas de dol anaren en la Seu y al cap de un rato que foren alli tingueren notitia que sa Ex.ia venia lo isqueren a rebrer al portal major passaren per lo mig del cor muntaren al presbyteri per la part de la epistola y acompanyaren sa Ex.ia fins al strado y los senyors Consellers se assentaren a la part de la Epistola ahont oyren lo offici y sermo, predica lo pare Puig de la Companya de Jesus: acabat lo offici se feu una absolta molt solemne, estava lo presbyteri y las baranas de Sancta Eularia tot rodat de atxes de sera groga: lo tumol estava entre lo Cor y sancta Eularia cubert de bayeta negre ab ses grades molts candaleros de plata ab sos ciris y quatre ciris grossos per banda ab sas brondoneras en moltas armas pintadas del deffunct y del Ill.e Capitol: dessobre del tumol estava una casulla stesa als peus una mitra de Bisbe y al cap una corona ab un barret de cardenal.

Mostaçaf: jurament.

Acabat lo offici los senyors Consellers acompanyaren sa Ex.ia fins al portal major de la seu ahont fentse las degudas cortesias se despediren y sen tornaren en casa de la Ciutat ahont trobaren lo Ill.e s.r Christofol Marcer conseller quart acompanyat de molts Cavallers pera jurar de mostassaf conforme ere stat extret y nomenat per sa Ex.ia. Feuse la graduatio comforme es de veurer en lo llibre de graduations que porta Antoni Aleix Cesilla scriva de las obras: entre tant se llavaren las gramallas de dol ys posaren las que acostuman portar en semblant temps, Anaren a la Ballia ahont trobaren lo mag.ch Balle lo qual se assentá en la cadira que se acostuma assentar quant esta en Juy, lo senyor Conseller en cap se assenta al canto del banch de ma dreta y lo s.r Conseller ters per no serhi lo segon al canto del banch de ma squerra y los demes Consellers per son orde: lo

Senyor Conseller quart jurá en ma y poder del S.r Balle y prestá sagrament y homenatge en sa ma y despres se alsaren y ab la mateixa graduatio sen tornaren en casa de la Ciutat ahont prestá son jurament y sagrament y homenatge en ma y poder del senyor Conseller en cap.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers per lo s.r Geronym de Gavar (1) donsell y lo s.r Joseph Massana ciutada enviaren una embaxada al molt Ill.e Capitol fent assaber a sa senyoria la desliberatio havia pres lo savi concell de cent lo dia de ehir acerca de les funeraries se havian de fer per la anima del Em.im Senyor Cardenal Duch que sia en gloria y que restava molt confiada la ciutat de que sa senyoria ho tindria a be del que restá lo Ill.e Capitol molt satisfet.

Embaxada al Capitol per les funeraries del Cardenal de Richelieu.

La mateixa tarda vingué una embaxada del molt Ill.e Capitol en resposta de la sobredita reportada per lo noble don Joachim Carbonell y don Galceran Semmanat canonges de dita Cathedral dient y refferint que lo Ill.e Capitol havia tingut molt a be de que lo Concell de cent hagues feta una tan sancta y acertada desliberatio com de sas senyorias se sperava y que axi lo Ill.e Capitol estava prompte y aparellat de servir a la Ciutat en tot lo que se li ordenaria, offerint per part del Ill.e Capitol tot allo ques trobaria en dita cathedral per ornato y demes coses fossen manester per ditas funeraries, A la que respongue lo S.r Conseller en cap que la Ciutat estava molt agrehida de la honra y merce rebian de dit Ill.e Capitol y que los dits Senyors Gaver y Massana se conferirian ab dits s.rs don Joachim Carbonell y don Galseran Semmanat pera tractar y premeditar dites coses.

Embaxada del Capitol als Consellers en resposta a la anterior.

> Notas que lo dit s.r don Joachim Carbonell estigue assentat entre lo[s] s.rs Consellers ters y quart per no serhi lo senyor Conseller segon y lo s.r don Galseran Semmanat entre los Senyors Consellers quart y quint.

DIUMENGE a XXJ de dit.—Dit dia los s.rs Consellers anaren en la Diputatio tingueren conferentia ab los S.rs Deputats.

Conferencia dels Consellers en la Diputació.

DILLUNS a XXIJ de dit. — Dit dia al mati jura lo administrador de les places ab la forma acostumada.

Administrador de les places: jurament.

DIMARS a XXIIJ de dit. — En aquest dia al mati los s.rs Consellers lo segont absent per sa desgana vestits ab gramallas

Funeraries del Cardenal de Richelieu en la Seu a despeses de la ciutat.

(1) Gaver.

de dol anaren en la seu per assistir en las funeraries que la ciutat feya per lanima del Em.im senyor Cardenal Duch que sia en gloria, muntaren per la part de la Epistola y sen passaren a la part del evangeli: al cap de un rato tingueren notitia que sa Ex.ia venia los senyors Consellers lo isqueren a rebrer al portal major de dita Catrhedal los s.rs Consellers per son orde se posaren devant restant lo senyor Conseller en cap a ma squerra del s.r Virrey: passaren per derrera del cor per la part de la Epistola per no poder passar per lo mitg del cor per serhi alli lo capell ardent: muntaren per la part de la epistola y acompanyaren a sa Ex.ia fins a son strado, Despres se posaren dits senyors Consellers en los banchs que la ciutat hi te a la part de la epistola. Estava lo s.r Canceller regent y demes senyors del concell derrera sa Ex.ia en los banchs de la Ciutat quey ha alli a la part del evangeli: oyren lo offici y sermo lo qual offici se digue a cant de orga ab molta solemnitat, Predicá lo Pare Sales elet en abat de s.t Cugat de Valles: noy hague offertori per serhi sa Ex.ia y tambe per llevar algunas difficultats se podian suscitar per trobarsi lo s.r Canceller y concell Real, acabat lo offici se feu la absolta general y despres los s.rs Consellers anaren al strado de Sa Ex.ia lo qual de prompte se alça y ab la mateixa forma y per lo mateix cami lo acompanyaren fins al portal major anant lo Canceller regent y demes Doctors del Concell derrera sa Ex.ia per son orde y fentse las degudas cortesias se despediren.

Notas que per ditas funeraries se feu Capell ardent entrant al cor comforme se fa quant se mor lo Bisbe de Barcelona dins lo qual Capell ardent estava un tumol molt alt ab ses grades cubert de bayeta y sobre dit tumol hi havia una casulla y als peus una mitra y al cap una corona y un barret de Cardenal: des del cor al pilar questa junt qui baxa a S.ta Eularia hi havia dos endanes de tots costats de atxes y a las baranas de s.ta Eularia y presbyteri del altar tot rodat de atxes que entre totes eren cent sinquanta posades ab ses armas y alli ahont era lo tumol hi havia quatre ciris grossos en cada part y dalt en lo capell cremaven quatre cents ciris de mitja lliura y sinch atxes grans ço es una a cada canto del dit capell y una dalt al remato de dit Capell ab moltas armas tant del diffunct com de la ciutat en lo ruedo de dit Capell y tumol: fou cosa digna de ser vista del que resta sa Ex.ia molt satisfet.

DIJOUS a XXV. de dit. — Dit dia al mati los s.rs consellers lo segon absent per sa desgana se juntaren en lo porxo de sanct Jaume ab sos proms vestits ab las gramalles de grana y se assentaren en los banchs de la Ciutat que alli y tenia de vellut carmesi, Junts que foren acompanyats de la musica y per los llochs acostumats anaren en la seu y entraren per lo portal major passaren per lo mig del cor y muntaren en lo presbyteri per la part de la Epistola ahont trobaren ya sa Ex.ia, los s.rs Consellers arribaren fins a son strado y li donaren las santas y alegres festas y fentli las degudas cortesias se assentaren a la part de la Epistola en los banchs que la ciutat y te cuberts de vellut carmesi ahont oyren lo offici y sermo: lo diaca portá la pau a sa Ex.ia ab sa tovallola de seda carmesina y patena y despres sen torna en lo altar y dexá la tovallola y patena y dona la pau al sotsdiaca y sen ana en lo cor y lo sotsdiaca la doná als S.rs Consellers, Acabat lo offici los s.rs Consellers acompanyaren sa Ex.ia fins al portal major de dita Cathedral ab la forma acostumada ahont fentse las degudas cortesias se despediren y sen tornaren ab la matexa forma en la plaça de s.t Jaume ahont se disgregaren.

Festa de Nadal.

DIVENDRES a XXVJ. de dit. — En aquest dia los senyors Consellers lo segon absent per sa desgana al mati anaren en lo monastir de s.ta Catherina martir Isqueren molts religiosos a rebrer dits s.rs Consellers en lo portal major posarense los s.rs Consellers en forma de bordo portant los religiosos a ma squerra y ab dit acompanyament arribaren fins al presbyteri del altar major los s.rs consellers se assentaren a la part del evangeli ab les cadiras y coxins de vellut carmesi hont oyren lo offici y sermo, portá la pau lo diaca als S.rs Consellers Acabat lo offici los senyors Consellers acompanyats dels matexos religiosos fins a la porta del pati qui mira a les Semoleras ahont ab moltas cortesias se despediren.

Festa de St. Esteve.— Ofici en lo monastir de Sta. Caterina.

DISSAPTE a XXVIJ. de dit. — Dit dia los senyors Consellers al mati lo segon absent per sa desgana anaren a sa Ex.ia en son Palatio y a la que entraren en lo aposento ahont sa Ex.ia era sa Ex.ia de prompte se alsá y rebe dits senyors consellers ab molt gran eplauso assantarense ab ses cadires y tancaren les portas per ser negoci secret lo que (1) sa Ex.ia los havia de tractar: al cap de un rato obriren les portas y dits s.rs Consellers se des-

Conferencia secreta dels Consellers ab lo Virrey.

(1) En aquest indret hi ha un apostillat en lo marge, que diu: «dits consallers avian de tractar».

pediren de sa Ex.[ia] y de aqui sen anaren al monastir del glorios pare sanct Francesch ahont isqueren los pares a rebrer los s.[rs] Consellers ys posaren en forma de bordo restant los pares a ma squerra y los s.[rs] Consellers a ma dreta anaren ab aquexa forma fins en lo altar major ahont los s.[rs] Consellers se assentaren ab los banchs de vellut carmesi de la ciutat a la part de la Epistola, Al cap de un rato vingue lo s.[r] Virrey los senyors Consellers lo isqueren a rebrer al portal major de dita Isglesia ab la forma acostumada y lo acompanyaren fins en lo altar major en son strado y los s.[rs] Consellers se assentaren en dits banchs ahont oyren lo offici y sermo: lo Diaca portá la pau a sa Ex.[ia] ab patena y despres sen torná en lo altar major, y despres dexada la patena portá la pau als senyors Consellers, Acabat lo offici los s.[rs] Consellers acompanyaren a sa Ex.[ia] fins al portal de la Isglesia que mira al pla de s.[t] Francesch ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Ofici en St. Francesch.

Dia dels Sts. Innocents: festa en la Seu.

DIUMENGE a XXVIIJ de dit, Dia dels sants Innocents los s.[rs] Consellers lo segon absent per sa desgana se juntaren en casa de la ciutat y entre las nou y las deu horas de demati acompanyats dels officials de la present casa anaren en la seu y entraren per lo portal de la sala y feren oratio en lo altar major agenollats en las gradas qui munta al presbyteri a la part del evangeli y de alli sen entraren en la capella dels s.[ts] Innocents ahont oyren missa baixa y al offertori adoraren lo s.[t] Innocent que esta en una caxa de plata, Acabada la missa sen tornaren en casa de la ciutat.

Conferencia secreta ab los Srs. d'Argenson y Regent en Casa de la Ciutat.

DILLUNS a XXVIIIJ. de dit.—En aquest dia a la tarda vingue lo s.[r] de Argenson y lo s.[r] Regent, los s.[rs] Consellers los isqueren a rebrer a la porta de trentenari que mira al pati y fentse las degudas cortesias sen entraren en la istantia de trentenari, lo senyor de Argenson se assentá entre los senyors Consellers ters y quart per no serhi lo segon, lo s.[r] Regent entre quart y quint: fonch secret lo ques tractá y axi no se assenta.

Concell de Cent: carta del Rey cristianissim.

DIMARS a XXX de dit.—En aquest dia demati los s.[rs] Consellers ajuntaren lo Concell de cent en lo qual se llegi una carta de la Magestat Christianissima senyor nostre que Deu guarde copia de la qual esta assi cosida en lo present dietari (1).

Dimecres a XXXJ de dit.

DON FRANC.[o] SALA
Consaller en cap.

---

(1) V. l'*Apèndix* XLIV.

M.DC.XLIII

JANER

DIJOUS al Primer de Janer MDCXXXXIIJ. — En aquest dia los senyors Consellers al mati anaren en la Parrochial Isglesia de s.ta Maria de la mar per ser la festa major de dita parrochia: stigueren assentats en lo presbyteri a la part del Evangeli ab las cadiras y coxins de vellut carmesi de la ciutat ahont oyren lo offici y sermo: lo diaca portá la pau als senyors Consellers, Acabat lo offici los s.rs Consellers sen tornaren.

Festa de Cap-d'any en Sta. Maria de la Mar.

DIVENDRES a IJ de dit. — En aquest dia a la tarda los senyors Consellers lo segon absent ajuntaren lo savi concell de cent en lo qual se tractá si los senyors consellers attes noy era lo Bisbe anirian a s.t Ramon per lo encontra de la pau attes lo capitol va ab professo en dita Isglesia, E resolgue dit concell que los senyors Consellers vajen a s.t Ramon y en altres parts encara que noy sia lo s.r Bisbe y que prenguen la pau del subdiaca com mes llargament es de veurer en la ma corrent sots dita jornada a la qual se reffereix.

Sobre anar los Consellers a St. Ramon.

DILLUNS a V. de dit. — En aquest dia a la tarda vingueren los senyors Deputats en casa de la Ciutat y tingueren conferentia ab los senyors Consellers.

Conferencia ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

DIMARS a VJ de dit Dia dels Reys los senyors Consellers al mati lo segon absent per sa desgana anaren en la Isglesia parrochial del Pi per ser la festa major de dita parrochia, Los senyors obrers los isqueren arrebrer al portal major y en forma de bordo los acompanyaren fins al presbyteri: feren oratio en lo altar major y se assentaren a la part de la epistola ab los Banchs de vellut carmesi de la ciutat per anarhi sa Ex.ia. Al cap de un rato tingueren avis que sa Ex.ia venia los S.rs Consellers se alsaren y ana-

Festa dels Reys en la iglesia del Pi.

ren fins al portal major ahont reberen sa Ex.ia. Los senyors consellers se posaren davant restant lo senyor Conseller en cap a ma squerra del s.r Virrey passaren per lo mig del cor y muntaren al presbyteri per la part de la Epistola y acompanyaren a sa Ex.ia fins a son strado y sen tornaren a seurer en los mateixos banchs, Comensas lo offici lo qual se digue ab gran solemnitat a cant de orga: predica lo pare Pont del orde de s.t Joseph, lo diaca portá la pau a sa Ex.ia ab patena y despres sen torná en lo altar y sens patena la doná als S.rs Consellers, Acabat lo offici los senyors Consellers anaren deves lo strado de sa Ex.ia y lo acompanyaren fis al portal major ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Festa de St. Ramon de Penyafort en Sta. Caterina.

DIMECRES a VIJ de dit Dia del glorios s.t Ramon los s.rs Consellers lo segon absent se ajuntaren ab sos proms en lo porxo de s.t Jaume y se assentaren en los banchs de vellut carmesi Junts que foren lo Scriva rational acompanyat de la musica trague lo standart de s.t Ramon de casa de la Ciutat yl porta en lo porxo de s.t Jaume ahont heran dits s.rs consellers y acompanyats de la musica anaren en la seu per los llochs acostumats entraren per lo portal major y passaren per lo mig del Cor y muntaren al presbyteri per la part de la epistola: los s.rs consellers y proms se assentaren en los banchs cuberts de vellut carmesi a la part del evangeli: al cap de un rato comensaren la professo, lo s.r Gaver Prom mes antich prengue lo pendo de s.t Ramon acompanyat dels demes proms: quant foren passat lo cor los Consellers prengueren lo talem ab lo senyor Vila hu dels Proms: anaren en Sancta Catherina: com foren alli los senyors Consellers se assentaren a la part del Evangeli ab les cadiras y coxins de vellut carmesi de la ciutat y los senyors Proms se assentaren en los banchs de vellut carmesi que estaven a la matexa rengle despres de les cadiras, lo cap de professo se assentaren ab cadires moradas: comensas lo offici molt solempne y al exir los pares digueren lo offici saludaren primerament lo cap de professo y despres los senyors Consellers: lo diaca portà la pau al cap de professo y lo sotsdiaca la porta als senyors Consellers. Acabat lo offici sen torná la professo a la seu ab la forma acostumada, Acabada la professo los senyors Consellers y Promens acompanyats de la musica ab lo scriva rational qui tornava lo pendo en casa de la Ciutat anaren fins a la plassa de s.t Jaume ahont se disgregaren com es costum, y lo scriva ratio-

nal acompanyat de la musica torna dit pendo en casa de la ciutat.

Conferencia en la Diputació.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers anaren a la Diputatio y tingueren conferensia ab los senyors Deputats.

Jurament de fidelitat al Rey: cartilles presentades als cavallers y Sindichs.

Oficials de la visita: extracció.

DIJOUS a VIIJ de dit.—En aquest dia los senyors Consellers al mati ajuntaren lo Concell de cent acerca de las cartillas se son presentades als cavallers y syndichs sobre lo jurament de fidelitat sobrel qual fet se prengue la resolutio esta continuada en la ma corrent sots dita jornada (1), y despres se feu extractio de officials de la visita.

Embaxada dels Consellers als Diputats, fent-los a saber l'acort del Concell sobre'l jurament de fidelitat.

Dit dia a la tarda los Senyors Consellers enviaren una embaxada als senyors Deputats la qual fonch tramesa per lo senyor don Joan de Paguera y per lo senyor Agusti Pexau fent sabidors a sa senyoria la desliberatio havia feta lo savi concell de cent lo dia present.

Execució de sentencia de mort.

DISSAPTE a X. de dit. — Dit dia al mati sententiaren a Joseph Arles cavaller lo qual fou condemnat en donarli un garrot en la plassa dels traydors: fonch condemnat per la capitania general y tractat com a plebeo perque fou tormentat lo dia abans.

Professó del *Niño perdido* en lo monastir dels Angels.

DIUMENGE a XJ. de dit Los senyors Consellers a la tarda anaren en lo monastir dels Angels ahont se assentaren ab las cadiras de vellut carmesi a la part del evangeli: al cap de un rato se comensá la professo del ninyo perdido: los senyors Conselles prengueren las varas del talem y per faltarhi lo segon y quart portaren las dos varas de derrera en lloch de Proms lo s.^{r} don Francisco Gravalosa y Amat y lo s.^{r} Joan Baptista Codina, acabada la professo los senyors consellers sen tornaren.

Conferencia secreta del Sr. d'Argenson ab los Consellers.

DIJOUS a XV de dit. — En aquest dia demati vingue lo s.^{r} de Argenson en casa de la Ciutat. Los s.^{rs} consallers lo isqueren a rebrer a la porta de trentenari que mira al pati y sen entraren en la istansia de trentenari, lo s.^{r} de Argenson se asenta entre los s.^{rs} Consallers ters y quart per no serhi lo s.^{r} Consaller segon: per ser cosa segreta lo ques tracta no se asenta: despres los s.^{rs} Consallers acompanyaran dit s.^{r} de Argenson fins a la matexa porta ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Don FRANC.^{c} SALA
consaller en cap.

(1) V. l'*Apèndix* XLIV bis.

Càstich d'un desafecte al Rey cristianissim y al estat de Catalunya.

DIVENDRES a XVJ de dit. — En aquest dia demati tragueren en llotya a Joseph Puyalt de Vich ab una escala ab un bos a la boca ahont lo tingueren a la vergonya dende las nou fins a les dotza y tambe esta condemnat a tres anys de galera per aver blasfemat contra la mag.t cristianisima s.r nostra y contra lo estat de la provinsia.

PP. de la Companyía de Jesús: projectan fundar monastir en lo Palau de la Comtessa; oposició de les parroquies y dels regulars.

DISAPTA a XVIJ de dit, dia de s.t Antoni glorios. — Dit dia a la tarda consell ordinari en lo qual obtinguda primer llicentia del savi Concell de Cent entraren Capellans y obrers de totas las parroquias y frares de totz monastirs y asenyaladament dos capellans del palau demanant favor y ajuda a la Ciutat aserca la pretensio tenen los paras de la Companya de Jesus de voler fundar monastir en lo palau de la Comtessa Representant al savi Concell de Cent los inconvenients que en axo y havia: estigueren asentats so es los capellans y obrers entre los ciutedans y militars interpollatim y los frares entre los mercaders tambe interpollatim: despres que tots per son orda agueren fet llur Rahonament donaran una suplica la qual fonch llegida en lo Consell y aquella esta inserta en la ma corrent sotz dita jornada (1) a la

---

(1) En efecte, apareix continuada dita suplicació en lo llibre de *Deliberacions* del any 1643, a fol. 36, lo contingut de la qual es com segueix: — « ✠ = Molt Ille. Senyor. = A notitia del Capella major y demes Capellans de la iglesia, o, Capella de la mare de Deu del Palau de la Comptessa ha pervingut, que los Pares de la Companya de Jesus volen fundar en la casa de dit Palau y que per aquest effecte han obtingudes cartes de sa Magestad Christianissima que Deu Guarde per als molt Illes. senyors deputats del general de Cathalunya senyors de dita casa y patrons de dita iglesia: cosa que molts anys ha stant dit Patronat en ma dels senyors Marquesos de los Velez ab moltes veres han procurada y instada dits Pares de la Companya y tenint lo marques de los Velez mort pare del ques avuy dos germans religiosos de dita Companya, may ab sa Excell.a pogueren alcansar son intent ni ho volgue permetrer ni consentir, per moltas rahons y inconvenients que dit Marques y considerava ys dexen ben entendrer: particularment lo star dita iglesia contigua y unida ab lo dit Palau y que entrant y fundant los dits Pares de la Companía en dit Palau com son poderosos facilment alcansarían algun breu, o, commutatio de voluntat y altrament era facil lo apropriarse la dita iglesia, o, capella y los redditus y emoluments de aquella que importan en proprietat mes de cent milia lliures y es la millor prerrogativa que tenen no sols les dites Baronies y Marquesat: pero ni altra senyor de Hespanya particular te Patronat de tanta estimatio com, o, es lo de dita iglesia. Consideres tambe que axi a la utilitat publica desta insigne Ciutat com al particular interes dels Patrons de dita iglesia y dels vassalls de dites baronies com a tant interessats conve lo conservarse en son stat la dita Capella. Y tambe son de ponderar los inconvenients y danys que les noves fundations acostuman causar a les demes iglesies y parroquies vehines y de la matexa Ciutat: perque occupant los dits Pares dit lloc y atrahent asi lo major concurs de gent restarian privadas y desertas de les caritats offertas y altres profits que reben del concurs que ara tenen. Y stant lo dit Palau en lo mig de la Ciutat vella totes les demes iglesies patirian dit dany. Perso per part del dit Capella major de dita Capella y demes Capellans: com tambe de les demes iglesies axi de parroquies com dels monastirs desta Ciutat y obrers de aquelles se supplica a V. S. los defensen affavorescan y amparen en esta pretentio contra la dels dits Pares de la Companya: com, o, speran del favor y caritat que V. S. los ha sempre valgut y amparat com a deffensor de tots. Que licet etc. = Altissimus etc. »

qual se refereix y lo s.[r] consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.[rs] consallers los torna resposta y se despediren (1).

Ofici en St. Agustí.

DIUMENGE a XVIIJ de dit. — En aquest dia los s.[rs] consallers lo segon absent al mati anaran en lo monastir de s.[t] Agusti y arribats al presbiteri se asentaren a la part de la evangeli ab las cadiras y coxins de vallut carmasi: oiran lo offici y cermo: lo diaca dona la pau als s.[rs] consallers: acabat lo offici sen tornaran.

Vespres en St. Sebastià.

DILLUNS a XVIIIJ de dit. Los s.[rs] Consallers a la tarda lo segon absent anaran en s.[t] Sebastia y se asentaren a la part de la evangeli ab las cadiras y coxins de vallut carmasi: oiren vespres y acabadas sen tornaren.

Festa de St. Sebastià:

DIMARS a XX de dit los s.[rs] consallers al mati anaran en la seu y se asentaren en lo presbiteri a la part del avengeli en los banchs que la Ciutat y te cuberts de vallut carmasi: al cap de un rato comensaren la professo: lo[s] s.[rs] consallers se posaren darrera lo gremial y al exint del Cor prengueren lo talam y per no serhi lo s.[r] Consaller segon porta la vara de m[a] esquerra de darrera lo s.[r] . . . (en blanch) Vila Ciuteda honrrat en lloch de prom: ana la professo en s.[t] Sebastia per ser la festa del glorios sant: los s.[rs] Consallers stigueren asentats a la part del avengeli ab las cadiras y coxins de vallut carmasi y lo cap de la professo ab cadiras de vallut morat: al axir lo offici los sacerdots deian aquell saludaran primer lo Cap de professo y despres los s.[rs] Consallers: oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau al cap de professo y lo sotzdiaca als s.[rs] consallers: acabat lo offici comensa axir la professo y ab la matexa solemnitat sen tornaran en la seu.

Concell de Cent sobre protestes en lo jurament de fidelitat.

Dit dia a la tarda los s.[rs] consallers ajuntaren lo Concell de cent per tractar de les protestas avia de donar lo sindich en la prestatio del jurament de fidelitat y fou deslliberat ques fesen certes diligensies y se afegis a la protesta ab referiment en altra Consell.

Embaxada al Virrey fentli a saber lo dalt deliberat.

DIVENDRES a XXIIJ de dit. — Dit dia embaxada per sa ex.[ia] reportada per lo s.[r] don Juan de Paguera y lo s.[r] Joseph Mora fent a saber a sa ex.[ia] la Deslliberatio avia presa lo savi Consell de Cent lo dia de vint del corrent.

---

(1) En lo mateix Consistori de Cent Jurats s'acordà prestar al Rey, y en son nom al Mariscal de La Motte, 'l jurament de fidelitat de que 's fà referencia en la jornada de 8 del propri mes. — V. l'*Apèndix* XLIV bis.

Protestes al jurament de fidelitat y reyal procura dada al Sr. de la Motte.

Disapta a XXIIIJ de dit. — Dit dia Concell de cent en lo qual foren legides las protestas que se han de donar al jurament de fidelitat que lo syndich de la present [ciutat] en nom de aquella ha de prestar al Ex.^{im} s.^{r} Mariscal de la Mota com a Lochtinent y com a procurador de sa Magestat y una copia de la procura feta per sa Magestat a dit senyor Mariscal de la Mota traduhida de llengua francesa a nostre vulgar las quals son del tenor seguent:

Protestas al Jurament de fidelitat.

«La Ciutat de Barcelona ha desijat tant y desija lo bon estat y quietut de aquesta Provincia que no obstant que los Comtes de Barcelona en lo nou ingres de son govern hajen de venir personalment a la present Ciutat de Barcelona pera jurar la venda e, franquesa del Bovatje e, tots altres statuts e, ordinations fetes en les Corts Generals de la Provincia e, altres Privilegis e, gratias atorgades axi en general com special richs homens de viles e, a ciutats e viles y rebrer los sagraments y feeltats ha consentit per son Syndich que lo Ex.^{im} Marques de Brese lochtinent de sa Magestat christianissima que Deu guarde y son procurador spetial prestas lo jurament en la forma alt dita en lo loch de la Jonquera y que axi mateix las tres personas nomenades per los Brassos generals com a Sindich y en nom de la Provincia prestassen los dits sagraments y feeltats ab expressa protesta que aquell acte en ningun temps se pogues traurer en consequentia y ab confiansa que sa Mag.^{t} vindrie personalment a prestar lo dit jurament y rebrer los dits sagraments y feeltats conforme Sa Magestat ho havia promes ab sas Reals cartas dadas en Perona a 17. y 18. de Setembre 1641. y que a major cauthela dit Ex.^{im} s.^{r} Marques de Brese en arribar a Barcelona prestarie lo mateix jurament y rebrie les feeltats en dita Ciutat E com per lo dit Ex.^{im} Marques de Brese sie estat prestat lo dit jurament en la present Ciutat, y no haje rebut los sagraments de feeltat en nom de sa Mag.^{t} en la present Ciutat y axi V. Ex.^{ia} com a Procurador special de sa Mag.^{t} com de dita procura consta ab ses lletres Reals de ma de sa mag.^{t} firmades dades en Fontanebleu a 4. de Agost 1642. y de son Regne any 33. referendades per Bouthillier y ab son sagell pendent haje manat presentar unas lletras de sa Magestat dadas en lo Real Camp devant Perpinya a 9. de

Juny 1642. en les quals se diu haver Sa Magestat elegit la Ciutat de Barcelona y en ella lo lloch acostumat pera rebrer los sagraments e, feeltats dient y manant als amats y faels los Consellers Concell y Prohoms constituyssen Syndich peral dit effecte conforme mes llargament es de veurer en les dites lletres reals a les quals se ha relatio.

Per tant y altrament lo Syndich de la Ciutat attenent a les causes y rahons diu sa magestat ab sa Real procura y desijant attendrer al major servey del Rey nostre senyor y al benefici universal desta Provincia presta lo sagrament y feeltat a V. Ex.[ia] en nom y com a Procurador de sa mag.[t] per aquesta vegada tantsolament y ab expressa protestatio que aquest acte de prestatio de sagrament y feeltat no pugue causar preiudici algu a sos Privilegis de dita Ciutat usos y bons costums y en ningun temps li puga esser tret en consequentia perque en tal cas no hi consent ans expressament hi dissent y ab confiansa que sa Magestat en donarli lloch ses ocupations y quant mes prest li sera possible vindra personalment en dita ciutat a rebrer los Juraments y feeltats com ho te promes ab dites reals Cartes, per quant dits sagraments y feeltats se prestan a V. Ex.[ia] com a procurador de sa Magestat tansolament per la necessitat del temps y no per altra raho ni altrament Y axi mateix diu y protesta en nom de la Ciutat sa principal, que sa magestat salva sa Real clementia no ha pogut fer electio de lloch per lo sus dit effecte, per quant la present ciutat de Barcelona es ya lo lloch elegit y deputat per lo Serenissim Rey don Pedro ab son real privilegi Dat a 14. de las Kalendas de nohembre 1339. inconcussament observat en virtut del qual sa magestat havia de venir personalment en dita ciutat en lo ingres de son govern a rebrer los dits sagraments e, feeltats y ab expressa protesta y salvetat que lo present acte no puga ser tret en consequentia, ni exemplar per altre acte semblant o, diferent, ni causar preiudici algu a la dita Ciutat perque en tal cas ara per les hores y les horas per ara no ley consent ans expressament dissent romanent sempre salvo y illes lo dret de la Ciutat resultant de dit y altres privilegis y de la consuetut inconcussament observada dient y declarant que los sagraments y faeltats se fan y prestan de present en la present Ciutat en virtut de dit privilegi y de dita consuetut y no per la electio expressada en las ditas lletras Reals y que axi no obstant lo present acte serà obligat sa Magestat en donarli lloch las ocu-

pations venir personalment en la present Ciutat a rebrer dits sagraments e, feeltats E, axi mateix los successors en lo Comptat de Barcelona en lo principi de llur govern a venir en la present Ciutat personalment a prestar lo Jurament dalt refferit e, rebrer los sagraments e, feeltats e, vol axi mateix que ab la present scriptura estigan compresas totas aquellas protestations y salvetats que de dret perventura fossen necessaries per la conservatio de sos privilegis, consuetuts libertats y prerrogatives de la dita Ciutat de Barcelona sa principal requirint que sie llevat acte de la present scriptura en la forma acostumada.»

Segueixse lo poder del Ex.[im] senyor Mariscal de la Motta, lochtinent y Capita general en lo present Principat de Cathalunya y comtats de Rossello y Cerdanya a sa Ex.[ia] dada y atribuyda per la Magestat Christianissima Senyor nostre que Deu guarde la qual es del tenor seguent

«Louis per la gratia de Deu Rey de França y de Navarra Comte de Barcelona y de Rossello y Cerdanya a nostre charissim y ben amat cosi lo s.[r] de la Motte Houdencour Mariscal de França nostre Lochtinent general en nostres armades de Cathalunya salut. Lo treball y fatiga que nos havem tinguda en nostre Camp devant Perpinya havia posada nostra salut en tal estat, que nons ha donat loch de anar fins á nostra bona Ciutat de Barcelona per rebrer de nostres subdits y vassalls de nostre dit Principat de Cathalunya y comtats lo homenatge y sagrament de fidelitat que no ha obligatio (nos ha obligat) a venir en estes parts per pendrer nostre ayre natural y recobrar nostres forsas com ho havem fet gratias a Deu continuant sempre nostres cuydados en lo que toca al be de nostres dits Principat y comtats, Per lo qual essent necessari de rebrer lo mes prest lo dit sagrament y homenatge de fidelitat nos vos havem comes y deputat cometem y deputam per les presents signades de nostra ma per ferlos cridar en la forma y modo acostumat tots y cada hu de nostres dits subdits y vassalls originaris o, habitants de dits Principat o, Comtats, o possehints torres (terres) o, succehints en aquelles pera prestarnos y rendirnos lo dit sagrament y homenatge y rebrels per vos en nostre nom loch y plassa deslliurarlos o, ferlos deslliurar tots actes si sera necessari y fer en esta ocasio tot ço que nos fariam o, seriem obligats de fer si nos hi eram presents

en persona per fer aço vos havem donat y donam per estas presents poder auctoritat comissio y mandato spetial Manam a tots nostres officials y subdits que fentho axi vos sie obligat de tots y de la manera ques pertanyerá que tal es nostra voluntat. Donat a Fontanebleu a quatre de Agost lany de gratia M.DC.XXXXIJ. y de nostre Regne lo any XXXIIJ.

De part del Rey. Louis
Locus sigil ÷|÷ li Bouthiller.»

Sobre les quals protestas y poder deslliberá lo present Concell lo que conte en la ma corrent sots dita jornada (1).

Síndich pera prestar lo jurament de fidelitat al Rey: extracció.

E, despres en executio de la deslliberatio del savi Concell de cent tingut a 17. del corrent fonch tret Syndich pera dit effecte: fonch extret de la Bossa de Conseller en cap mossen Joseph Miquel Quintana ciutada honrat lo qual votat per scrutini ab botons blanchs y negres fonch abilitat y encontinent per los dits senyors Consellers y concell de cent ab decret del veguer se li fou fermat syndicat per dit effecte.

Ofici en lo monastir del Carme.

DIUMENGE a XXV. de dit al mati los senyors Consellers anaren en lo monastir de nostra senyora del Carme y alli se assentaren ab les cadires y coxins de vellut carmesi de la Ciutat a la part del Evangeli: oyren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau als s.rs Consellers. Acabat lo offici y sermo sentornaren.

Festa de St. Policarp en la iglesia del Pi.

DILLUNS a XXVJ. Dia del glorios s.t Policarpo.—En aquest dia al mati los senyors Consellers lo segon absent se juntaren ab sos Prohomens en lo porxo de S.t Jaume y alli se assentaren als padrissos que miran a la font de s.t Jaume cuberts de un drap de ras y de alguns rebosters. Junts que foren acompanyats de la musica anaren en la Isglesia del Pi entraren per lo portal major y muntaren al presbyteri per la part de la epistola y sen passaren a la part del evangeli y alli se assentaren ab los banchs de vellut carmesi per estar nostre senyor patent en lo altar y anar ab Prohomenia y oyren lo offici y sermo. Lo diaca portà la pau als senyors Consellers, La Capella del glorios sant

(1) La deliberació fou la seguent: «que las Protestas minutades per los Magchs. doctors y premeditades per la Junta se posen en exequutio en lo modo y forma estan aquelles, y que la Procura ha firmada sa Magestat al Exim. sr. Mariscal de la Motte per lo dit effecte estigue chalendada en las ditas protestas, y que axi la procura en llengua francesa, com la traductio de ella estigan cusides en los registre y ma corrent de la present casa considerant esta Ciutat les causes y rahons diu Sa Magd. ab sa real procura desijant attendrer al major servey de sa Magd. y benefici universal desta Provincia.» (*Deliberacions* de 1643, fol. 48 girat.)

estava molt adornada tant de tepisseria com de llums y als cantons de dita Capella hi havia un reboster ab les armas de la ciutat en senyal que la Ciutat feya la festa, acabat lo offici acompanyats de dits Prohoms y de la musica sen tornaren en la plassa de s.t Jaume ahont se dividiren com es costum.

Dotació a dues donzelles quals germans moriren en la batalla de Montjuich.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers juntaren lo trentanari pera fer extractio de las donsellas de las fillas y germanas dels qui patiren en la montanya de Monjuich lo dia de la pelea conforme la desliberatio del savi concell de Cent celebrat a 26. de Janer *1641*. Lo dia de vuy no sen troban mes de duas que tinguen la edat que disposa la desliberatio del savi concell de cent que son Margarida Albanell donsella germana de Salvi Albanell sastre y Maria Anna Francisca Boxe germana de Pere Boxe que perço aquellas no tenen que entrar en sort sino que a quiscuna dellas per la collocatio de llur matrimoni la present Ciutat los done y pague les sinquanta lliures deslliberades per lo dit savi Concell de Cent.

Juraments de fidelitat.

Dit dia a la tarda en Palatio en una sala gran hi ha comensaren a prestar los Juraments de fidelitat en ma y poder del Ex.im senyor Mariscal de la Mota procurador de la Magestat christianissima del Rey nostre senyor que Deu Guarde E, despres fonch porrogat dit acte peral dia subseguent.

Idem.

DIMARS a XXVIJ. de dit se continuá dit acte de Jurament E, despres fonch porrogat peral dia subseguent.

Idem.

DIMECRES a XXVIIJ de dit dia se continuá lo acte de dit Jurament E despres fonch porrogat per lo dimars subseguent.

DISSAPTE a XXXJ. de dit.

DON FRANC.° SALA
consaller en cap.

FEBRER

Conferencia dels Consellers ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

DIUMENGE al Primer de febrer M.DC.XXXXIIJ. — Dit dia al mati vingueren los senyors Diputats en casa de la present ciutat y tingueren conferensia ab los senyors Consellers.

Festa de Nra. Sra. Candelera.

DILLUNS a IJ. de dit Dia de nostra senyora Candelera los senyors Consellers no anaren a la seu a la benedictio de la cera per ser lo senyor Bisbe absent de la present Ciutat.

DIMECRES a IIIJ.° de dit. — Dit dia los senyors Consellers anaren a la Diputatio y tingueren conferensia ab los s.rs Diputats.

Conferencia en la Diputació.

DIJOUS a V. de dit. — Dit dia embaxada a sa Ex.ia reportada per lo senyor Agustí Pexau y Sebastia de Miralles fent sabidor a sa Ex.ia la deslliberatio del savi concell de cent celebrat a 8. de Janer *1642*. acerca de que las sententias de la visita de la present casa prestita cautione tingan executio supplicantho a Sa Ex.ia ab moltas veras. a la que respongue sa Ex.ia que desijava dar gust a la Ciutat, y que ho tractaria ab lo concell Real.

Embaxada al Virrey sobre sentencies de la visita.

DIVENDRES a VJ. de dit al mati se tingue Concell de Cent en lo qual se tractá de un memorial donat per lo senyor Virrey acerca las fortifications de Flix lo qual está buydat en la ma corrent sots dita jornada a la qual se refer.

Fortificacions de Flix.

Dit dia a la tarda embaxada peral senyor Virrey reportada per los s.rs Joseph Miquel Quintana y don Joan de Argensola fent assaber a sa Ex.ia la deslliberatio que lo Savi Concell de Cent havia presa dit dia sobre las fortifications de Flix del que restá sa Ex.ia molt agrehit.

Embaxada al Virrey fentli a saber l'acort près sobre dit afer.

DISSAPTE a VIJ. de dit. — Dit dia embaxada al senyor virrey reportada per los senyors Don Joan de Paguera y Agusti Pexau acompanyats del senyor Prior de Flix supplicant a sa Ex.ia la convenientia gran que per la deffensa de aquella vila fos sa Ex.ia servit enviar per Cabo de la gent de guerra lo Comte Xabot supplicantli fos servit donar orde a la gent de guerra no fassen ostalitats ni excessos als abitants en aquella, a la que ha respost sa Ex.ia desijava donar molt gran gust a la Ciutat y queu faria de molt bona gana.

Id. al mateix demanantli l'envio del Comte Chabot a Flix pera comandar la gent de guerra y que aquesta no hostilise als habitants de dita vila.

Dit dia al mati vingue lo senyor Rector del studi vingue en casa de la Ciutat acompanyat de alguns doctors Cathedratichs de dit studi: stigue assentat entre los senyors Conseller[s] quart y quint per no serhi lo s.r Conseller segon: los demes doctors stigueren assentats en los extrems dels senyors Consellers en una part y altre per llur o[r]de. Nos continua la embaxada per ser negoci secret.

Embaxada secreta del Rector y Catedràtichs del Estudi als Consellers.

DILLUNS a VIIIJ°. de dit. — Dit dia los senyors Consellers anaren a la Diputatio y tingueren conferensia ab los senyors Deputats.

Conferencia en la Diputació.

Dit dia Embaxada per sa Ex.ia reportada per los senyors Agusti Pexau y don Francisco Gamis supplicant a sa Ex.ia que

Assistencia del Batlle general o son llochtinent a

les Juntes patrimonials: se demana al Virrey la conservació de dita prerrogativa.

en las Juntas patrimonials sempre hi ha assistit lo Senyor Balle general o, son llochtinent y que axi se servesca sa Ex.ia manar conservar dita prerrogativa a dit offici a la que respongue sa Ex.ia queu faria de molt bona gana.

Matines de Sta. Eularia en la Seu.

DIMECRES a XJ de dit. — Dit dia a la tarda los senyors Consellers anaren en la Seu y muntaren en lo presbyteri y se assentaren a la part del evangeli ahont oyren las matinas ques digueren molt solemnes per ser vigilia de la gloriosa S.ta Eularia Verge y martir patrona nostra.

Festa de Sta. Eularia.

DIJOUS a XIJ. de dit Dia de la gloriosa Verge y martir S.ta Eularia patrona y advocada nostra al mati los senyors Consellers acompanyats de sos proms se juntaren en lo porxo de s.t Jaume y se assentaren en los banchs de vellut carmesi de la ciutat y junts que foren acompanyats de la musica anaren a la seu per los llochs acostumats: entraren per lo portal major passaren per lo mig del cor y muntaren al presbyteri per la part de la epistola y sen passaren a la part del Evangeli y se assentaren en los banchs de vellut carmesi de la Ciutat, al cap de un rato vingue sa Ex.ia: los senyors consellers lo isqueren a rebrer al portal major y lo acompanyaren fins a son strado anant los senyors Consellers devant y lo senyor Conseller en cap a ma squerra del senyor Virrey y dexat quel hagueren en son strado los senyors Consellers sen passaren a la part de la epistola y se assentaren en los banchs de vellut carmesi de la Ciutat y lo senyor Canceller regent y demes senyors del consell Real se assentaren derrera sa Ex.ia en los banchs que alli hi ha, oyren lo offici ques digue molt solemne y lo sermo, lo diaca ab patena porta la pau a sa Ex.ia y lo Canceller se alça y aná deves lo strado de sa Ex.ia prengue la pau de sa Ex.ia y lo sotsdiaca la doná al senyor Conseller en cap y lo senyor Conseller en cap la dona als demes. Acabat lo offici se alsaren los senyors Consellers y anaren al estrado de sa Ex.ia: sa Ex.ia se alsa de prompte y los senyors Consellers se posaren devant y lo senyor Conseller en cap se posa a ma squerra del senyor Virrey y lo Concell Real derrera sa Ex.ia per son orde acompanyant a sa Ex.ia fins al portal major ahont fentse las degudas cortesias se despediren, los senyors Consellers ab sos Prohomens isqueren per lo portal de la Pietat y acompanyats de la musica sen anaren al porxo de s.t Jaume ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Dit dia a la tarda entre las dos y las tres los Senyors Conse-

llers lo segon absent per sa desgana se ajuntaren ab sos Prohomens en lo porxo de s.t Jaume y se assentaren en los banchs de vellut carmesi y junts que foren se alsaren y acompanyats de la musica anaren a la seu per los llochs acostumats portant lo scriva rational devant dels verguers lo pando de s.ta Eularia gloriosa acompanyat de dos ajudants: entraren per lo portal major de la Seu y passaren per lo mig del cor y muntaren al presbyteri per la part de la Epistola y sen passaren a la part del evangeli y alli se assentaren en los banchs de vellut carmesi y al cap de un rato comensaren la professo: y mentres passaven las bandera[s] munta la aliga en lo presbyteri ab los aligons y feu una dansa devant del altar major y a la que foren passades las parrochias y religions muntaren quatre canonges ab ses capas y bordons juntament ab los del gremial y comensaren a cantar lo te Deum laudamus y a la ques parti la custodia lo senyor Gaver prom mes antich prengue lo pendo de la gloriosa S.ta Eularia acompanyat de tres altres promens ab ses varas deurades ys posaren devant dita Custodia y los senyors Consellers juntament ab lo senyor Vila hu dels proms de dos en dos derrera del gremial fins que foren passat lo portal del cor ahont prengueren lo talem per son orde com es costum: feuse la professo molt solemne com la de Corpus. Acabada la professo dit Scriva rational prengué lo pendo y los senyors Consellers ab sos Prohomens isqueren per lo portal de la pietat y acompanyats de la musica arribaren fins a casa de la ciutat ahont se dividiren.

Aniversari en la Seu per les ànimes del Purgatori.

DISSAPTE a XIIIJ. de dit.—Dit dia al mati los senyors Consellers lo segon y sise absents se ajuntaren en casa de la Ciutat y ab gremallas de dol anaren a la seu y se assentaren a la part del Evangeli en los banchs de la Ciutat ahont assistiren al aniversari que la Ciutat quiscun any fa dir per semblant jornada per la salut y repos de les animas de purgatori.

Diumenge de Cinquagesma.—Oficial Collegi de la Companya de Jesús.

DIUMENGE a XV. de dit.—Dit dia al mati los senyors Consellers lo segon y sise absents anaren al monastir del Collegi de la Companya de Jesus y se assentaren en los banchs de vellut carmesi a la part de la epistola: al cap de un rato vingue sa Ex.ia los senyors consellers lo isqueren a rebrer a la porta major de dita Isglesia y lo acompanyaren fins a son strado y despres sen tornaren a assentarse en los banchs ahont oyren lo offici y sermo, Lo diaca portá la pau a sa Ex.ia y sen torná en lo altar major y despres lo mateix diaca la portá al[s] senyors Conse-

llers. Acabat lo offici los senyors Consellers se alsaren y anaren deves lo strado de sa Ex.ia y sa Ex.ia encontinent se alsá y lo acompanyaren fins al mateix portal ahont fentse las degudas cortesias se despediren.

Vespres y sermó dels misteris del Rosari de Nra. Sra. en lo monastir de Sta. Catherina.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers anaren en lo monastir de s.ta Catherina martir y alli se assentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut carmesi: oyren vespres y lo sermo se feu dels misteris del Rosari de nostra senyora y acabat que fou feren oratio y sen tornaren.

DON FRANC.° SALA
consaller en cap

Aniversari en la Seu per les ànimes del Purgatori.

DILLUNS a XVJ. de dit. — Dit dia los senyors Consellers al mati lo segon absent anaren ab les gramallas de dol a la Seu y se assentaren en los banchs de la ciutat a la part del evangeli: oyren lo aniversari se celebrava per orde de la Ciutat per salut y repos de les beneytas animas de purgatori. Acabat lo offici los senyors Consellers sen baxaren derrera del qui havia dit lo offici ab sos assistents y sen baxaren per la part de la epistola per asistir a la absolta general y acabada que fou la absolta general passá la creu ab la professo del cor y isque per lo portal del claustro y los senyors Consellers anaven derrera lo gremial rodant lo claustro y fent una absolta general a cada cap de claustro: y a la ques feya la absolta los senyors consellers se posaven de rengla per son orde: acabades que foren las absoltas tornaren a entrar en la Seu per lo mateix portal y los senyors Canonges se posaren de una part y altre y los senyors Consellers passaren per lo mig y fentse las degudas cortesias sen anaren a la escala quey ha a la part de la epistola qui puja al presbyteri ahont se agenollaren de rengla per son orde y feren oratio y sen tornaren en casa de la Ciutat.

Vespres en St. Francesch.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers lo segon absent anaren en lo monastir de s.t Francesch per serhi nostre senyor patent y se assentaren en los banchs de vellut carmesi a la part del evangeli: oyren las vespres y sermo, Acabat lo sermo los senyors Consellers feren oratio y sen tornaren.

Embaxada al Virrey per negocis de Flix.

Dit dia enbaxada a sa Ex.ia reportada per lo s.r Hieronym Calders y lo s.r Damians per los negocis de Flix.

Aniversari en la Seu per les ànimes del Purgatori.

DIMARS a XVIJ. de dit. — Dit dia al mati los s.rs Consellers lo segon absent se juntaren en casa de la Ciutat y vestits ab les

gremallas de dol anaren a la seu ahont assistiren al aniversari se selebrava per orde de la Ciutat per salut y repos de les beneytas animas de purgatori: feuse ab la mateixa serimonia y solemnitat sera fet lo dia abans.

Vespres en lo monastir de St. Joseph.

Dit dia a la tarda los senyors Co[n]sellers anaren en lo monastir de S.[t] Joseph per serhi nostre Senyor patent: estigueren assentats en los banchs de vellut carmesi a la part del Evangeli: oyren vespres y sermo, Acabat lo sermo feren oratio y sen tornaren.

Dimecres de Cendra.—Sant Jubileu de la absolució en los monastirs de la SSma. Trinitat y de la Mercè.

DIMECRES a XVIIJ. de dit primer dia de quaresma los senyors Consellers se juntaren en casa de la ciutat oyren missa en la Capella y prengueren sendra, y a las deu horas acompanyats dels officials de la present casa anaren en lo monastir de la Sanctissima Trinitat pera guanyar lo s.[t] Jubileu de la absolutio y de aqui anaren en lo monastir de nostra s.[ra] de la Merce per lo mateix effecte ahont dits senyors Consellers se departiren.

Hospital general: sermó y miserere.—Visita dels Consellers als malalts.

DIVENDRES a XX. de dit. — Dit dia primer divendres de quaresma los Senyors Co[n]sellers se ajuntaren en casa de la Ciutat a la tarda y anaren al Hospital General ab las insignias consolars ab forma de ciutat acompanyats dels officials de la present Casa: entraren per lo portal que mira al carrer del hospital: los senyors Administradors isqueren à rebrer los senyors consellers devant la apotecaria ys posaren en graduatio ço es lo s.[r] Administrador ecclesiastich a ma squerra del senyor Conseller en cap y lo s.[r] Administrador militar a ma squerra del s.[r] Conseller segon y laltre s.[r] Administrador ecclesiastich en lo mig dels s.[rs] Consellers ters y quart y lo s.[r] Administrador mercader en lo mig de quint y sise y ab aquexa forma entraren en la Isglesia per lo portal qui mira al pati, y arribaren al presbyteri del altar major: los senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab les cadiras y coxins de vellut carmesi y los senyors Administradors a la part de la Epistola ab cadiras. Oyren lo sermo y miserere, Acabat que fou lo miserere los s.[rs] consellers feren oratio y los s.[rs] Administradors se alsaren y anaren al encontra dels s.[rs] Consellers y posantse ab la matexa graduatio isqueren en lo pati y sen muntaren en las cambradas dels pobres malalts pera visitar aquells y sen baxaren per laltre escala y travessaren lo pati y entraren a las cambrades de las donas pera visitar tambe las pobras malaltas y passaren per lo trast de las didas y de las oradas y entraren en lo monastir de las donsellas de dit hospital y

feta dita visita isqueren en lo pati ys departiren de dits s.[rs] administradors y lo[s] s.[rs] Consellers isqueren per lo portal del Carme y anaren a les repenedidas a visitar aquella sancta casa de hont se despediren.

Visita dels Consellers a la Casa de les Repenedides.

DIMARS a XXIIIJ de dit. — Dit dia los senyors Diputats vingueren en casa de la Ciutat y tingueren conferensia ab los senyors Consellers.

Conferencia ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

DIVENDRES a XXVIJ de dit.—Dit dia a la tarda los s.[rs] consallers anaran al ospital general ahont oiran lo sermo y miserera asentats ab las cadiras y cuxins de vallut carmesi a la part del avengeli y los s.[rs] administradors a la part de la epistola: feuse ab la matexa forma esta llargament contengut sotz jornada de 20 de dit accepto que no entraren en lo monastir.

Sermó y miserere en l'Hospital general.

DISAPTA a XXVIIJ de dit.

DON FRANC.[o] SALA
Consaller en cap.

MARS

DIVENDRES a, VJ de dit. — Dit dia al mati vingue en casa de la ciutat una enbaxada reportada de part del molt Ill.[e] capitol per lo s.[r] don Lluxim Carbonell y lo s.[r] don Galceran Senmanat Canonges de dit molt Ill.[e] capitol: entraren en trentanari y se asentaren so es lo s.[r] don Lluxim Carbonell entre los s.[rs] consallers ters y quart per no serhi lo s.[r] consaller segon y lo s.[r] don Galceran Senmanat entre quart y quint: esplicaran sa enbaxada Dient que en lo punt que lo molt Ill.[e] capitol avia sabuda la nova de la victoria avia obtinguda lo ex.[m] s.[r] mariscal de la Mota llochtinent y capita general en lo present principat de Catelunya per la mag.[t] cristianissima s.[r] nostra (que Deu guarde) en Miravet avia deslliberat dema demati que es disapta de fer te Deum laudamus y un solemne offici de gratias y que axi de part de dit molt Ill.[e] capitol suplicavan a sa s.[a] fosen servits onrrar la Catredal per dita ocasio del que rebria dit molt Ill.[e] capitol molt gran merse a la que respong[u]e lo s.[r] consaller en cap los s.[rs] Consallers estiman com es raho la honrra y merse los fa lo molt Ill.[e] capitol y que acudiran de molt bona gana a fer sa obligatio.

Victoria del mariscal de la Motte en Miravet: lo Capitol de la Seu convida per un Te Deum als Consellers.

Dit dia al mati vingue.... (en blanch) Rius alguasil ordinari despaxat per sa ex.[ia] a tota diligensia portant novas com sa ex.[ia]

Idem. Noves.

avia socorregut la plasa de Miravet y avia pres del enamich dos pessas de artilleria morts sinchcents homens y presos mil y doscents ab molts cabos: estimaran los s.rs Consallers molt a dit Rius la merse los avia feta de la nova de tant bon succes.

Dit dia a la tarda entre duas y tres los s.rs consallers lo segon absent ab las insignias consulars y en forma de ciutat anaran en la seu acompanyats dels officials de la present casa baxara[n] en la capella de s.ta Eularia a fer gratias a dita gloriosa s.ta de tanta victoria: cantas una salva de nostra s.a a can[t] dorga ab molta solemnitat: estavan tots los ciris ancesos que aparexia aquella capella un paradis: acabada la salva los s.rs consallers rodaran lo altar de dita gloriosa santa y sen muntaran y de aqui sen anaran al ospital general ahont oiren lo sermo y misarere: los s.rs administradors isqueren a rebrer los s.rs Consallers al pati de dit ospital y se agraduaran comforma ja en altra divendres esta asentat: sentaranse so es los s.rs consallers a la part del evangeli ab las cadiras y coxins de vallut carmasi y los s.rs administradors a la part de la epistola: acabat lo sermo y misarera anaran a visitar los malalts com es costum: despres los s.rs Consallers anaren al ospital de s.t Llatzer a guanyar los perdons de aquella s.ta casa.

Idem: acció de gracies a Sta. Eularia.

Hospital general: sermó y miserere; visita dels Consellers als malalts.

Perdons al Hospital de St. Llàtzer.

DISAPTA a, VIJ. — En aquest dia demati los s.rs consallers anaran en la seu al te Deum laudamus y a la que estigueren asentats en los banchs cuberts de vallut carmasi a la part de la evangeli vingue lo s.r governador: los s.rs Consallers lo isqueren a rebrer a la porta del presbiteri per la part de la epistola y sen tornaran en los matexos banchs a la part de la evangeli: lo s.r governador se asenta a ma dreta del s.r consaller en cap: oiren lo offici: lo diaca porta la pau al cor y lo subdiaca la dona al s.r governador y lo s.r governador la dona als s.rs consallers: acabat lo offici comensaren la profasso ques feu per dins la Isglesia: lo s.r governador y los s.rs Consallers anavan darrera lo cap de la professo anant lo s.r governador a ma dreta del s.r consaller en cap: acabada la professo los s.rs consallers acompanyaran lo s.r governador fins dita porta del presbiteri de la part de la epistola ahont fentse les degudes cortesies se despediren y los s.rs Consallers sen tornaren en son asiento y feren oratio y sen tornaren.

Victoria de Miravet: Te Deum en la Seu.

Dit dia a la tarda los Senyors Conselles aju[n]taren lo Savi Concell de Cent ab la forma acostumada y lo s.r Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs Consellers sos companys explica y refferi al di[t] Concell com dits Senyors Conse-

Id.: lo Concell de Cent acorda dar la enhorabona al Virrey y fer demostracions d'alegria.

llers tenen notitia com lo Ex.^{im} Senyor Mariscal de la Mota Lloch tinent y capita general per sa Magestat Christianissima del Rey nostre senyor que Deu guarde en lo present Principat y comptats entre esta tarda y ve victorios dels enemichs Castellans en la batalla ha tingut en Miravet contra dits enemichs com es notori a tots Perço dits senyors Consellers proposen al dit Concell dit fet pera que deslibere si la Ciutat faria alguna demostratio de alegria axi per raho de dita vinguda de sa Ex.^{ia} com de la victoria tant grandiosa ha tingut en Miravet que los senyors Consellers ho posaran en executio.

E lo dit Concell deslibera que en demostratio de la merce que sa divina Magestat es estat servit fer a sa Ex.^{ia} en la victoria ha obtinguda contra las armas enemigas sobre lo Castell de Miravet digna de inmortal memoria que Perço la present Ciutat en demostratio y actio de graties de sa vinguda a la present Ciutat manen los senyors Consellers encontinent per un Ciutada y un militar del present Concell per sa Senyoria nomenadors anar a donar a donar la ben vinguda a sa Ex.^{ia} ans de arribar en ella significantli lo contento ha tingut y te de aquella donantli la norabona de tal victoria y juntament manen los Senyors Consellers al tocar la oratio tirar tota la artilleria dels baluarts y torras de la present Ciutat y encontinent sie en son palatio sas senyorias ab insignies consolars acompanyats dels officials de la present Casa vagen a visitarlo donantli la norabona de victoria tan singular com ha obtinguda estos dies atras sobre lo dit Castell de Miravet ab les paraulas de compliment y demostratio de amor que aquella requereix y que dimars proxim se celebre en la Isglesia Cathedral de la present Ciutat un offici solemne ahont manen los senyors consellers convidar a sa Ex.^{ia} supplicantlo sie servit acistir a la celebratio de aquell ahont assitiren (sic) tambe sas senyorias.

Reliquia de St. Tomàs de Aquino: es portada en professó a Sta. Catherina.

DIUMENGE a VIIJ de dit a la tarda los senyors Consellers lo segon absent anaren en lo monastir de s.^{ta} Caterina martir de la present Ciutat y se assentaren a la part del Evangeli ab los banchs de vellut carmesi per ser lo Santissim Sagrament patent en lo altar major: al cap de un rato comensaren la professo per anar a cercar la reliquia del glorios Sanct Thomas de Aquino la qual era en lo portal del Angel en un altar que alli hi havian fet junt lo restillo de dit portal: anaven los studiants de totas facultats ab ses atxes en les mans ensesas per son orde anant los

gramatichs de davant despres los philosophs despres los studiants en medicina despres los de leys y canons y finalment los Theolechs ab sos pendons despres frares de totas religions ab ciris en les mans portant tres tabernacles de S.[t] Thomas los dos adornats de or pedreria y perlas y ujales de molta valor y laltre de plata ab una cadira de custodia y los senyors Consellers portaven lo talem ab lo s.[r] Bonaventura de Gualbes qui anava en lloch de prom de devant de la Custodia anaven los verguers dels senyors Conselles y vadells del studi ço es los tres verguers qui no porten masses de davant los dos vadells del studi que aportan masses de despres y los verguers dels senyors Consellers que aporten masses de darrera y passada la reliquia de darrera anavan los doctors per son orde ab ses borlas y insignies doctorals y darrera de tots portant lo mes priminent lloch anava lo Sr Rector del studi tots ab ses atxes a les mans. Isqueren de s.[ta] Caterina per lo portal major y passaren per la plaça del oli riera de s.[t] Joan plaça de Jonqueres Carrer Condal y al portal del Angel ahont era la Sancta reliquia y en arribar alli lo pare Prior de sancta Caterina la prengue y la feu adorar als s.[rs] Consellers y en lo mateix punt tiraren quatre pessas de artilleria en honra y gloria de Deu nostre Senyor de Maria Sanctissima y del glorios Sanct: prengueren la dita Sancta reliquia y la posaren en lo tabernacle y la professo sen torná per la plassa de Sancta Ana fins a la casa del marques de Aytona per lo Carrer dels boters plassa nova dret fins al canto de St Jaume Llibrateria devallada de la preso boria avall fins al Canto de les Semoleras Carrer de las Semoleras y entra per dit portal y per lo portal major de dita Isglesia: fou solemne professo digna de ser alebada.

Los Consellers convidan al Virey al ofici de gracies per la victoria per ell obtinguda en lo Castell de Miravet.

DILLUNS VIIIJ. de dit.—Los Senyors Consellers en executio de la desliberatio del savi Concell de Cent celebrat a set del corrent los senyors Consellers trameteren un ciutada y un militar a Sa Ex.[ia] fentli assaber com Dimars proxim en la Cathredal de la present Ciutat se celebraria un offici de gratias solemne per la victoria que sa Ex.[ia] havia obtingut en lo Castell de Miravet, y que axi los senyors Consellers rebrian a particular gratia y merçe de sa Ex.[ia] se servis assistir en aquell, a la que respongue sa Ex.[ia] quey aniria de mol[t] bona gana.

Ceremonial: questió sobre la precedencia dels Diputats en

Dit dia al mati los senyors Consellers tingueren intelligentia que los senyors Diputats dexaven de assistir en dits actes per certa dificultat se era moguda en la celebratio dels tres officis

lo seure dalt del presbiteri de la Seu: resolució.

se celebraren de gratias en dita Cathredal acerca com y de quina manera se havian de assentar dalt en lo presbyteri y que per raho de dita dificultat dexaven dits senyors diputats de assistirhi Los senyors Consellers desijosos de assentar ditas cosas y que los Senyors Diputats assistissen a dit offici ab que no fos en preiudici de las prerrogativas y preminentias de la Ciutat juntaren una promenia de molts Ciutadans militars y alguns mercaders y junts que foren lo senyor Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes senyors Consellers sos companys los proposa que en los tres officis de gratia se celebraren per lo Castell del rendiment de Perpinya los senyors Diputats acudiren en la seu y se assentaren en los banchs de vellut carmesi que alli tenian devant del altar major y de spallas al auditori assentantse lo senyor Diputat Ecclesiastich al cap del banch qui mirava a sa Ex.ia y los demes senyors Diputats y Oydors per son orde Del que se posa dubta que no estavan ben assentats perço que deyan que lo s.r Diputat Ecclesiastich havia de estar assentat al cap del banch que mirava als Senyors Consellers y los demes Diputats y oydors per son orde, y lo segon offici se celebra se assentaren ab dita forma y lo tercer offici ya dits senyors Diputats dexaren de acudirhi per haver consultat dit fet, y que axi los Senyors Consellers los havian ajuntats perque los aconsellassen lo que havian y devian fer en dit fet en conformitat de las dos cases no prejudicantse la Ciutat en ses prerrogatives y preheminentias.

E la dita Promenia oyda la proposi[ti]o per dit s.r Conseller en cap a ells feta y vist qne no concistia la differentia del lloch ahont los dits senyors Diputats se havian de assentar per ser ya cosa feta en moltas ocasions que sols se dificultava ab la forma y manera devian estar assentats, Y com en lo presbyteri de la seu en raho de graduations y preheminentias sols se tinga mira a la del senyor Virrey als senyors Consellers y no als demes que estan assentats en dit presbyteri y aquexa nos toquia per estar assentats los senyors Diputats de la manera quels aparega que aquexa sols es preminentia entre ells, que perço los apar que los senyors Diputats poden estar assentats de la manera quels apar sens fer ningun preiudici a les prerrogatives y preheminentias de la Ciutat.

E los dits senyors Consellers inseguint lo dit Concell per la dita promenia a ells donat manaren convidar los dits senyors

Diputats a la asistentia de dit offici dientlos que la difficultat que sas senyorias tenian estava assentada y que axi se poria assentar sa Senyoria de la manera li aparagues per no ferse en axo ningun preiudici a las prerrogatives y preheminentias de la Ciutat.

Victoria de Miravet: ofici de gracies en la Seu.

DIMARS a X. de dit.—Los senyors Consellers demati se ajuntaren en casa de la Ciutat y anaren en la seu y muntaren per la part de la epistola y se assentaren a la part del Evangeli ab los banchs de vellut carmesi que la ciutat y te: al cap de un rato tingueren notitia que sa Ex.ia venia: los s.rs Consellers se alsaren yl ysqueren a rebrer lo qual encontraren passat lo cor junt als primers pilars quey ha, los Senyors Consellers passaren davant per son orde restant lo s.r Conseller en cap a ma squerra de Sa Ex.ia y lo acompanyaren fins a son strado y los Senyors Consellers se assentaren ab los banchs cuberts de vellut carmesi de la ciutat a la part de la epistola: despres vingue[ren] los S.rs Canceller y Regent ab tot lo Concell Real ab les masses altas y se assentaren derrera sa Ex.ia ab los banch[s] quey ha a la part del Evangeli. Despres vingueren los Senyors Diputats y se assentaren ab los banchs de vellut carmesi quey tenian que estavan de cara al altar y despallas al poble ço es lo s.r Diputat ecclesiastich al cap del banch qui mirava a sa Ex.ia los demes diputats y oydors per son orde. Y oyren lo offici y sermo lo qual se digue molt solemne a tres cors. Lo diaca portá la pau ab tovallola y patena a sa Ex.ia y despres torna en lo altar y dexá la tovallola y patena y dona la pau al sotsdiaca y sen ana al cor y lo sotsdiaca dona la pau als s.rs consellers y despres la doná als senyors Diputats. Acabat lo offici los s.rs Consellers se alsaren y anaren deves lo strado de sa Ex.ia. Sa Ex.ia se alsà en lo punt, los senyors consellers se posaren devant restant lo s.r Conseller en cap a ma squerra de sa Ex.ia lo[s] senyors Canceller y Regent y demes senyors del Real Consell anaven de dos en dos darrera sa Ex.ia lo qual acompanyaren fins al portal major de dita Cathredal ahont fentse las degudas cortesias se despediren y sen tornaren en lo altar major y sen passaren a la part del evangeli y se assentaren en los banchs que alli hi ha y los senyors Diputats feren oratio y saludaren los senyors Consellers y sen anaren y los senyors Consellers tambe feren oratio y sen anaren en casa de la Ciutat.

Entrada dels presoners fets en

DIMECRES a XJ. de dit.— Dit dia a la tarda entraren per lo portal de s.t Antoni mil cent y quinse sclaus Castellans y de

la victoria de Miravet.

altres nacions presos en la victoria tingue lo Ex.^{im} senyor de la Mota en Miravet los quals retiraren en la adrassana.

Conferencia en la Diputacio.

DIVENDRES a XIIJ de dit.° — Demati los senyors Consellers anaren a la Diputatio y tingueren conferensia ab los senyors Diputats.

Hospital general: sermó y miserere y visita als malalts. — Anada als perdons de St. Llatzer y St. Gregori.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers lo segon absent anaren en lo hospital general ahont oyren lo sermo y miserere en la forma acostumada visitaren los malalts despres anaren als perdons de s.^{t} Latzer y en lo Pi als perdons de s.^{t} Gregori.

Festes de la reliquia de St. Tomàs en Sta. Catherina: cap-d'octava.

DISSAPTE a XIIIJ.° de dit. — Los senyors Consellers al mati anaren en lo monastir de Sta Caterina martir per ser lo cap de la octava de les festes avian fetas de la Relliquia de s.^{t} Tomas y se assentaren en los banchs de vellut carmesi a la part del evangeli per ser nostre Senyor patent en lo altar ahont oyren lo offici y sermo: portá la pau lo diaca als senyors Consellers.

Ofici y professó de la Minerva en Sta. María de la Mar.

DIUMENGE a XV. de dit. — Los senyors Consellers lo segon absent al mati anaren en la Parrochial Isglesia de Sta Maria de la mar y se assentaren en los banchs de vellut carmesi a la part del evangeli per ser nostre Senyor patent en lo altar ahont oyren lo offici y sermo: lo diaca portà la pau als Srs Consellers, Acabat lo offici comensaren la professo de la minerva: los Senyors Consellers portaren lo talem juntament ab Agusti Paxau Ciuteda qui servia de Prom: acabada la professo sen tornaren.

Festa de Sta. Madrona.

DILLUNS a XVJ de dit per ferse la festa de Sta Madrona per esserse ensertada en lo diumenge los s.^{rs} Consellers anaren al mati en la Seu y se assentaren en los banchs cuberts de vellut carmesi que la Ciutat y te a la part del evangeli: al cap de un rato comensaren la professo que anava en Sta Madrona per la festivitat de la gloriosa santa Los Srs Consellers portaven lo talem juntament ab lo s.^{r} Xammar qui servia de Prom, en Sta Madrona se assentaren ab les cadiras y coxins de vellut carmesi a la part del Evangeli y lo Cap de professo ab sos assistents ab cadiras de vellut morat a la part de la Epistola hont oyren lo offici: lo diaca portà la pau al cap de professo y lo sotsdiaca als Senyors Consellers, Acabat lo offici la professo sen torná ab la forma acostumada.

Hospital general: sermó y miserere; visita dels Consellers als malalts.

DIVENDRES a XX. — Dit dia a la tarda los Srs Consellers anaren en lo Hospital: los Senyors Administrados los isqueren a rebrer en la forma acostumada: stigueren assentats ab las cadiras y coxins de vellut carmesi a la part del Evangeli: oyren lo

sermo y miserere y acabat lo miserere acompanyats dels senyors Administradors visitaren los malalts com es costum, Despres isqueren per lo portal de devant del Carme y entraren en las repenedidas y visitaren aquella s.ta casa.

Visita dels Consellers a la Casa de les Repenedides.

Completes dels *enamorats* en la Seu.

DISSAPTE a XXJ. — Los Senyors Consellers a la tarda anaren en la Seu: feren oratio en lo altar major a las gradas quey ha a la part de la Epistola y sen baxaren a la capella de S.ta Eularia la qual estava tota ensesa de les llantias y ciris que creman en dita capella: se assentaren en los banchs que alli hi ha a la part del evangeli: oyren las completas del enemorats las quals se digueren ab molta solemnitat: acabades que foren los senyors Consellers rodaren per derrera lo altar de la gloriosa santa y isqueren per la part de la Epistola y saludaren lo altar y sen tornaren.

Visita dels Consellers al Hospital general.

DIVENDRES a XXVIJ. — Dit dia los Senyors Consellers a la tarda anaren en lo Hospital ab la forma acostumada.

Crèdits de la ciutat en França pera pagaments de provisió de carns: embaxada al Virrey.

DISSAPTE a XXVIIJ. — Dit dia los senyors Consellers trameteren una embaxada a sa Ex.ia la qual fonch reportada per lo s.r Luys de Miralles y Joseph Mora la qual es del tenor seguent:

«Ex.im Senyor

Los Consellers de la Ciutat de Barcelona ab vot y parer de la Junta de carns attes estan restrets segons los temps a no poderse provehir de carns pera tallar sino per via de França [han deliberat] scriurer a sa Magestat que Deu guarde suplicantlo fassa merce a la Ciutat ordenar al asentista provehex per compte de sa Magestat lo diner de sos exercits en aquest Principat tinga a dispositio de dita Ciutat en Narbona fins en cantitat de Cent mil lliures Barceloneses pagadores ab les vegades dita Ciutat las y traura a pagar las quals axi com las anira rebent dita Ciutat las hi anira pagant en Barcelona ab lo interes aparexera a sa Magestat sia raho y pera que tinga son degut effecte supplican a V. Ex.a en conformitat del demunt [dit sia servit acompanyar altra lletra] pera sa Magestat ab lo encariment y veras sol en altres ocasions y perque lo exit del sobre dit no pot ser tan prest y de prompte aurian menester una cantitat en França per pagar las primeras remadas de moltons an de rebrer Perço supplican a V. Ex.a si de present los podria fer merce fins en dotse mil lliuras Barceloneses en Tolosa o, Nar-

bona per poderse valer de prompte dellas que les pagaran a V. Ex.ª per la taula de Barcelona ab lo interes aparexera a V. Ex.ª y de V. Ex.ia ho rebran a singular gratia y merce.»

A la que respongue Sa Ex.ia que desijava molt servir a la Ciutat y queu faria ab molt gran gust.

Diumenge de Rams: los Consellers no anaren a la Seu.

DIUMENGE a XXVIIIJ.º dia del ram los senyors Consell[er]s no anaren en la seu per no haverhi Bisbe hi haverhi besament de ma.

DIMARS a XXXJ. de dit (1).

DON FRANC.º SALA
consaller en cap.

ABRIL

Dijous Sant.

DIJOUS a IJ. de dit.—Los senyors Consellers al mati anaren en la seu en (sic) las gramallas de grana: muntaren en lo altar major y se assentaren en los banchs de la Ciutat a la part del evangeli hont oyren lo offici y despres de que lo Ill.e Capitol y clero y demes ministres de la Isglesia hagueren combragat anaren los senyors Consellers de dos en dos a combregar fent los deguts acatos y reverentias, apres que varen haver presa la comunio y anaren los verguers. Acabada que fou la comunio y lo offici comensaren la professo pera portar lo Sanctissim Sagrament en lo moniment, los senyors Consellers portaren las varas del talem juntament ab lo noble don Pedro Bosch qui servia en lloch de Prom: la professo roda la Isglesia fent la ronda acostuma de fer: a la que foren en lo moniment lo Canonge Boldo qui deia lo offici despres que ague descubert lo calis los s.rs Consellers y prom muntaren al altar per testimonis y enserrat que fou sens fer ninguna serimonia sen tornaren.

Id.: los Consellers van a fer les estacions.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers lo segon absent ab gramallas de dol acompanyats dels officials de la present Casa anaren a las estations dels sants moniments.

Divendres Sant.

DIVENDRES a IIJ. de dit Divendres sant al mati los Senyors Consellers anaren en la Seu ab las gramallas de dol: muntaren en lo altar major y se assentaren en los banchs de la Ciutat a la

(1) Ab lo títol *Politica Christiana* || *novament instituída* || *en la insigne ciutat de Barcelona*, etc., entre les jornades de 30 de Novembre y 1.er de Desembre del mateix any se troba cusida per inserta una crida del Veguer y 'l Batlle de la ciutat, feta y publicada en 30 y 31 de Març.— V. l'*Apèndix* XLV.

part del evangeli. Comensaren lo offici y a la que foren a la adoratio de la Sancta vera creu despres que lo Ill.e Capitol y clero y demes ministres de la Isglesia foren anats a la adoratio de aquella y anaren los senyors Consellers y prom de dos en dos fent las reverentias que en semblants actes se acostuma fer ab las faldas llansades arosegant per terra y los verguers anaren tambe adorar fent las matexas reverentias. Acabada que fou la adoratio comensaren la professo la qual ana en lo moniment anant los s.rs consellers y prom de dos en dos darrera lo gramial: a la que foren al moniment lo dit s.r Canonge Boldo obri la caxa del Sanctissim y trague lo calis il posà sobre lo altar: comensaren la professo portant lo talem los senyors Consellers y prom muntaren en lo altar major y a la que hague posat lo calis sobre lo altar lo dit s.r Canonge Boldo desfeu aquell y los senyors Consellers y prom de hu a hu anaren en lo altar per testimonis. Acabat que fou lo offici sens ninguna serimonia sen tornaren.

Id.: Professó de la Sta. Espina.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers ab las gramallas de dol lo segon absent anaren en la Seu per assistir en la professo se feya de la Santa Spina: portaren las varas del talem juntament ab dit don Pedro Bosch qui servi en lloch de prom: acabada que fou dita professo los senyors Consellers sen tornaren.

Dissabte Sant: benedicció de les Fonts.

DISSAPTE a IIIJ°. de dit. — Los Senyors Consellers al mati anaren ab las gramallas de grana en la Seu y asistiren a la benedictio de las fonts y despres oyren lo offici en lo altar major asentats a la part del Evangeli: acabat lo offici los senyors Consellers sen tornaren.

Pasqua de Resurrecció.

DIUMENGE a V. de dit Dia de Pasqua. — Dit dia al mati los senyors Consellers acompanyats de sos Proms per ser dia de Pasqua se juntaren en lo porxo de s.t Jaume y se assentaren en los banchs de vellut carmesí de la Ciutat y junts que foren acompanyats de la musica anaren per los llochs acostumats en la Seu entraren per lo portal major passaren per lo mig del cor y muntaren en lo presbyteri per la part de la Epistola y sen passaren a la part del evangeli y feta que hagueren oratio se assentaren en los banchs que la Ciutat alli y te cuberts de vellut carmesi ahont oyren lo offici y sermo. Lo diaca portà la pau al cor y lo sotsdiaca la donà als senyors consellers com es costum. Acabat lo offici los senyors Consellers ab la matexa serimonia sen tornaren a la plassa de s.t Jaume ahont se departiren.

Professó de pregaries per necessitat d'aygua.

DIVENDRES a X. de dit. — Dit dia al mati los s.[rs] Consellers Segon y sise absents anaren en la Seu y assistiren a la professo de pregaries se feya per necessitat de aygua per dins dita Cathredal.

Idem.

DISSAPTE a XJ. de dit. — Dit dia los senyors Consellers al mati anaren a la Seu y assistiren en la professo de pregaries se feya per dins dita Cathredal. Lo mateix demati los senyors Deputats vingueren en casa de la Ciutat y tingueren conferentia ab los senyors Consellers.

Estudi: càtedra de medecina.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers anaren en lo studi nou per una Cathedra de medicina se havia de donar.

Festa patronal en St. Francisco de Paula.

DILLUNS a XIIJ. de dit. — Dit dia al mati los senyors Consellers anaren en s.[t] Francisco de Paulo per ferse en dit dia la festa del glorios sant: estigueren assentats a la part del Evangeli ab los banchs de vellut carmesi de la Ciutat per estar lo Sanctissim Sagrament patent en lo altar ahont oyren lo offici y sermo lo qual se digue a cant de orgue ab molta solemnitat. Lo diaca portà la pau al s.[r] Conseller en cap: acabat lo offici y feta que hagueren oratio sen tornaren.

Professó de Sta. Madrona per pregaries d'aygua.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers lo segon absent anaren en la Seu ahont estigueren fins que la professo isque y a la que isque dita professo los senyors Consellers se posaren darrera del gremial per son orde y muntaren en s.[ta] Madrona pera portarsen lo Cos de la gloriosa Santa pera pregarias de aygua a la present Ciutat y fetas que hagueren a dita gloriosa Santa las acostumadas rogatives la baxaren ab dita professo y a la que foren al portal de s.[t] Antoni los senyors Consellers prengueren lo talem juntament ab lo s.[r] Xammar que servia de prom y portaren dita gloriosa Santa en la seu ahont se acabá la professo y los senyors Consellers sen tornaren.

Taulers: jurament y possessio.

DIMARS a XIIIJ°. de dit. — Dit dia al mati los senyors Don Francesch Sorribes y Sebastia de Cormellas mercader taulers novament extrets vingueren en la present casa acompanyats dels senyors taulers vells y de molts cavallers y altres persones a prestar son solit y acostumat jurament y aquell prestaren com es costum y despres se feu graduatio com es de veurer en lo llibre que Antoni Aleix Cesilles scriva de las obras aporta al qual se refer que per estar impedida la Llotja per ser plena de forments no si pogue anar y axi muntaren en la taula y alli dits senyors Consellers posaren en possessio dits senyors taulers ahont se acaba la graduatio y cada qual sen torná.

Pregaries per aygua: professó en la Seu.

DIMECRES a XV. de dit. —Dit dia demati los senyors Consellers anaren en la Seu lo segon absent: assistiren en la professo de pregaries ques feu per dins dita Cathredal.

DON FRANC.° SALA
consaller en cap.

Idem.

DIJOUS a XVJ. de dit. — Los senyors Consellers lo segon absent al mati anaren en la Seu y assistiren en la professo de pregaries.

Conferencia ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

Dit dia a la tarda los senyors Deputats vingueren en casa de la Ciutat y tingueren conferentia ab los senyors Consellers.

Embaixada al Virrey pregantli que en ses absencies, deixe en la ciutat dos companyes de cavalls.

E la matexa tarda los senyors Consellers trameteren a sa Excelentia una embaxada la qual fonch reportada per lo noble don Joan de Paguera y Joseph Mora Ciutada suplicant a sa Ex.[a] fos servit quant sen vage de la present ciutat dexar assi dos companyas de cavalls per poder correr la estrada que sera major seguretat de la Ciutat y alivio dels pobres manestrals que estan aqui continuament servint (1).

Pregaries per aygua: professó de la Seu a Natzaret.

DISSAPTE als XVIIJ. de dit.—Los Senyors Consellers al mati lo cap y segon absents anaren en la Seu per la professo de pregaries se feya per la necessitat de aygua, Isque la professo de la Seu: anaven los senyors Consellers derrera lo gremial: digueren lo offici en Nazaret, los senyors Consellers estigueren assentats a la part del evangeli ab les cadiras y coxins de vellut carmesi y lo cap de professo ab sos asistents asentats a la part de la epistola ab cadiras de vellut morat. Lo diaca portá la pau al cap de professo y lo sotsdiaca als senyors Consellers com axi estiga delliberat per lo savi concell de cent. Acabat lo offici sen torna la professo en la seu y acabada la professo los senyors consellers sen tornaren.

Embaixada al Virrey demanantli que ampare la vila de Figueres.

Dit dia los senyors Consellers trameteren una Embaxada a sa Excelencia la qual fonch reportada per lo s.[r] Geronym de Gaver y Joseph Massana Ciutada supplicant a sa Ex.[ia] fos servit emparar la Vila de Figueres que ja veu sa Ex.[ia] quant bons vassalls son que la Ciutat ho rebra a particular gratia y merce, A la que respongue sa Ex.[ia] queu faria de molt bona gana.

---

(1) Ab lo titol de *Frenum detrahentium,* etc., hi ha cusit en lo *Dietari,* entre les jornades de 30 de Novembre y 1.er de Desembre del mateix any, un folletó estampat en vindicació del sacerdots que prengueren les armes defensantse dels excessos comesos pêls soldats del Rey de Castella. La llicencia d'aquesta publicació porta data de 17 d'Abril. — V. l'*Apèndix* XLVI

Mercaders: matrícula.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers ajuntaren tots los mercaders de Concell de cent per fer la matricula de mercaders e, junts que foren ab la solemnitat que se acostuma de fer en semblant acte, matricularen a Onofre Aquiles en mercader.

Pregaries per necessitat d'aygua: professó de la Seu a St. Agustí.

DILLUNS a XX. de dit.—Dit dia al mati los Srs Consellers segon y ters absents anaren en la Seu per assistir en la professo de pregaries se feya per aygua la qual aná en s.^{t} Agusti: los senyors Consellers anaven derrer[a] lo gremial de dos en dos per son orde, en s.^{t} Agusti estigueren assentats los senyors Consellers en las cadiras y coxins de vellut carmesi a la part del Evangeli y lo cap de professo a la part de la epistola ab cadiras de vellut morat, lo diaca portà la pau al cap de professo y lo sotsdiaca als senyors Consellers, Acabat lo offici la professo sen torna en la Seu y de alli se dividiren.

Franquesa de drets a les mercaderies comprades a França per catalans: embaxada al Virrey demanant sa observança.

Dit dia a la tarda los senyors Consellers trameteren una embaxada a sa Excelentia la qual fonch reportada per lo noble Don Joan de Paguera y Joseph Massana ciutadà la qual es del tenor seguent:

«Ex.^{im} S.^{r}

Lo Rey nostre Senyor que Deu guarde entre les moltes merces que es estat servit fer a esta Ciutat y Provincia tota fou una que sos Ciutadans y Provintials gosassen en la paga dels drets de les mercaderies ques compran en França la matexa franquesa y exemptio que paguen aquells vassalls com ho manara V. Ex.^{ia} veurer ab la franquesa que se amostra en virtut de la qual Rafel Guillau, Vicens Fornells, Joseph Bonanat, Francesch Sorts naturals desta ciutat han comprat algunes mercaderies en lo Regne de França y los Cabos y governadors en Marsella y Alo y altres no han admesa la franquesa dient que volen veurer lo original de la concessio de Sa Magestat y aquesta es en poder de son secretari del qual son vingude[s] las que sels done Supplican los Consellers a V. Ex.^{ia} sia servit pera que los comersants puguen acudir a sos negocis manar scriurer a dits governadors obtemperen a dita franquesa pus es aquexa la voluntat de sa Magestat queu rebran a singular merce de V. Ex.^{ia}» (1).

(1) *Carta envía — ‖ da per un musur ‖ frances, a un cavaller de ‖ aquesta ciutat, del modo y manera que son exits ‖ los Castellans de Castell Lleo, y de totas ‖ las provisions que se son tro — ‖ ba-*

Dimars a XXJ. de dit. — Los Senyors Consellers lo segon absent al mati anaren en la Seu per assistir a la professo de pregaries la qual anà en lo Pi ahont los senyors consellers estigueren assentats ab les cadiras y coxins de vellut carmesi a la part del evangeli y lo Cap de professo y sos assistents ab cadiras de vellut morat a la part de la epistola. Lo Diaca porta la pau al Cap de professo y lo Sotsdiaca als Senyors Consellers, acabat lo offici feren ses rogativas y la professo sen torna en la Seu ahont acabada que fou los senyors Consellers sen tornaren en casa de la Ciutat (1). Pregaries per aygua: professó de la Seu al Pi.

Dimecres a XXIJ. de dit al mati los Senyors Consellers anaren en la Seu per assistir en la professo de pregaries y feuse dita professo per dins la Seu per plourer. Id.: professó per dins de la Seu. — Pluja.

Dijous a XXIIJ. de dit al mati los senyors Consellers anaren en la Seu per dita professo de pregaries y tambe se feu per dins dita Seu per plourer, Y entre las nou y las deu se mogue en lo moll molta fortuna que fou forsos portar en lo baluart de migjorn lo Sanctissim Sagrament de Santa Maria y tenint notitia los senyors Consellers que de Santa Maria hi havian portat lo Sanctissim y enviaren sis candaleros de plata ab sis ciris y sis atxes perque cremassen alli ahont assistiren los senyors Consellers ab ses insignies consolars. Entre las tres y las quatre de la tarda cessa lo vent y la fortuna del mar y tornaren lo Sanctissim en S.ta Maria ananthi las sis atxes de la Ciutat: los senyors Consellers portaren les varas del talem juntament ab lo noble don Pedro Bosch qui servia de prom de hont sen anaren en ses cases (2). Segueixen les pregaries. — Pluja. — Tempesta en lo Moll.

Dissapte a XXV. de dit Dia del glorios s.t March. — Dit dia al mati los senyors Consellers lo segon absent anaren en la Festa de St. March: professó de la Seu al Hos-

---

das dintre. Ab aquest títol y igual data de 20 d'Abril, entre les jornades de 30 de Novembre y 1.er de Desembre de dit any, s'inserta un folletó estampat.—V. l'*Apèndix* XLVII.

(1) Corresponent a aquesta data y unida ab altres fulles estampades insertes en *Dietari* entre les jornades a que fà referencia la nota anterior, apareix la declaració y derrera voluntat de Lluis XIII de França, nomenant, pera després de sa mort, Regenta y Governadora del Regne a sa muller Anna d'Austria; investint al Duch d'Orleans, son germà, ab lo càrrech de Llochtinent general del Rey menor en totes les Provincies de la Corona, y creant un Consell pera la Regencia.—V. l'*Apèndix* XLVIII.

(2) En l'aplech de publicacions estampades repetidament esmentat en altres notes precedents, figura una lletra del Rey de França al Duch de Cardona (Mr. de La Motte) escrita en Saint Germain en Laye lo dalt dit dia 23 d'Abril, a la que'n segueix una altra adreçada al mateix pèl Sr. de Chavigny lo jorn seguent 24. Preceheix a abdues en l'orde de les insertes, la *Relació ver — ‖ dadera de lo ‖ que ha passat ‖ en el siti de Alme — ‖ nar, y en la presa ‖ del castell.* — V. l'*Apèndix* XLIX.

pital de Sta. Creu per les lledanies menors.

Seu: al cap de un rato isque la professo que anava en lo Hospital general de s.ta Creu que acostuma quiscun any en semblant diada anar per las lledanies menors. Los senyors consellers anaven derrera lo gremial: arribats que foren en lo hospital los senyors Consellers se assentaren en les cadires y coxins de vellut carmesi a la part del Evangeli y lo cap de professo y sos assistents ab les cadires y coxins de vellut morat a la part de la Epistola: oyren lo offici: lo diaca portà la pau al cap de professo y lo sotsdiaca als senyors consellers, Acabat lo offici la professo sen torná en la Seu la qual acabada los senyors Consellers sen tornaren (1).

Cònsols de la Llotja: extracció.

Dit dia a la tarda se tingue Concell de Cent en lo qual se feu extractio de Consols de Llotja E foren extrets en consols ço es en Consol ciutada o, militar

Lo senyor Hieronym de Miquel donzell
Jaume Pi mercader.

Jutge de apells: id.

E apres de la mateixa bossa fonch extret un (en) Jutge de [a]pells

Miquel Planes mercader.

Cònsol del pont: id.

E en consol del Pont fonch extret

Sebria Torra mercader.

Credencer de la Taula: id.

E de la Bossa de Conseller quart mercader fonch extret per mort de Miquel Baldiri Sovias en credencer de la taula offici de vida

Thomas Pasqual mercader.

Ofici y Te Deum de gracies per haver plogut.

DIUMENGE a XXVJ de dit al mati los s.rs Consellers vestits ab las insignies consolars anaren en la Seu y se assentaren en los banchs que la Ciutat te a la part del Evangeli ahont oyren lo offici se digue de gratias per havernos donat nostre Senyor aygua congruent, acabat lo offici se comensa la professo del te Deum laudamus la qual se feu per dins de la seu y acabada la

(1) En lo propri aplech de publicacions estampades, insertat en *Dietari*, se troba una curiosa relació de lo ocorregut en la malaltía del rey Lluis XIII de França desde 21 de Febrer fins a aquesta data de 25 d'Abril. — V. l'*Apèndix* L.

professo los senyors Consellers sen tornaren en casa de la Ciutat.

Dit dia a la tarda la Cavalleria del Batallo passa mostra en lo Canyet qui esta devant del baluart de llevant. Los senyors Consellers so miraren assentats ab ses cadiras de vellut carmesi ab un vellut carmesi que estava posat sobre la muralla del baluart de llevant devant dells ab coxins del mateix.

Batalló: mostra de la cavallería.

DIMECRES a XXVIIIJ°. de dit. — Dit dia a la tarda las senyoras monyas de Valldonzella acompanyades de moltas damas sen tornaren en llur casa enbarcadas en molts cotxos, Los senyors [Consellers] y enviaren duas Companyas per llur guarda las quals foren la Companya dels Sastres y la companya dels hortolans del portal de S.t Antoni.

Tornada de les monjes de Valldonzella a llur casa.

DIJOUS a XXX. de dit.

DON FRANC.° SALA
consaller en cap

MAIG

DIVENDRES al Primer de maig MDCXXXXIIJ. — Dit dia a la tarda los senyors Consellers ajuntaren tots los ciutadans honrats a fi y effecte de fer ciutadans com es costum en semblant jornada en virtut de Privilegis Reals a dita Ciutat concedits E, fonch passat ciutada honrat de Barcelona

Ciutadans honrats: matrícula.

Francesch Sangenis.

DIUMENGE a IIJ de dit. — Dit dia, dia de s.ta Creu los senyors Consellers al mati acompanyats de sos Promens se juntaren en lo porxo de S.t Jaume y alli se assentaren en los banchs de vellut carmesi de la Ciutat e, junts que foren acompanyats de la musica sen anaren per los llochs acostumats en la seu, entraren per lo portal major y passaren per lo mig del cor y muntaren en lo presbyteri per la part de la Epistola y passaren a la part del evangeli y alli se assentaren en los banchs de vellut carmesi que la Ciutat y te ahont oyren lo offici y sermo. Lo diaca portà la pau al cor y lo sotsdiaca als senyors Consellers. Acabat lo offici los senyors Consellers feren oratio y acompanyats de la musica sen tornaren fins a la plassa de s.t Jaume ahont fentse las degudas cortesias se departiren.

Festa de Sta. Creu.

Monjes de Pedralbes: van en professó a la Seu y a Sta. Catherina y tornan a llur monastir.

Dimecres a VJ. de dit. — En aquest dia demati los Senyors Consellers se juntaren en casa de la Ciutat y vestits ab las insignies consolars a las nou oras del mati anaren en la casa que era del Marques de Aytona ahont estaven las Senyoras Abadessa y monyas del monastir de Pedralbes y en la que foren en la entrada de dites cases baixa una religiosa ab un vel blanch devant la cara ab un Christo gran en las mans que comensava la professo y dos escolanas ab uns vels blanchs devant la cara ab una axa cada una encessa en les mans a cada part del Cristo y despres vingueren las senyoras monyas de una en una ab un cavaller o, altre persona quels dava lo bras pera sustenirlas y molts Religiosos de s.t Francesch quels anavan al costat acompanyantlas. La senyora Abadessa anava tota derrera y totas ab los vels llansats devant la cara, Isqueren de dites cases anant derrera la senyora Abadessa los Verguers y despres los senyors Consellers de dos en dos per son orde, prengueren per devant la font de s.ta Anna y sa Ex.ia mirava la professo de una finestra de les cases de don Pedro Reguer: los senyors Consellers en lo punt quel veren lo saludaren: rodaren la font y prengueren per lo carrer qui va a la plassa nova y per la plassa nova devant del palau del Bisbe y dret al portal major de la Seu per hont entraren, passaren per lo mig del cor y feren acatament en lo altar major y sen baxaren a la Capella de la gloriosa verge y martir S.ta Eularia la qual per la gran multitut de la gent estava tancada que sols dexaren entrar en dita Capella las senyoras monyas y los senyors Consellers ab sos verguers. La dita Capella estava ensesa ab los ciris grossos y llantias y lo altar molt adornat, los senyors Consellers estigueren assentats en los banch[s] que alli hi ha a la part del Evangeli, la senyora Abadessa se agenolla junt al senyor Conseller en cap. Comensas lo offici lo qual se digue a cant de orga a dos cors ab molta solemnitat. Lo Diaca y lo Sotsdiaca tots en un temps portaren la pau ço es lo Diaca al Senyor Conseller en cap y lo Sotsdiaca a la senyora Abadessa. Acabat lo offici las senyoras monyas se alsaren y rodaren lo altar de la gloriosa santa, y los senyors Consellers feren lo mateix y sen muntaren ab professo y entraren dins la sagristia de dita Seu hont los amostraren las santas reliquias y moltas joyas quey ha de or y plata y pedreria. Isqueren de dita segrestia y sen muntaren per la part de la epistola en lo altar major y feren oratio y sen baxaren per la part del evangeli, y ab la matexa

professo entraren en la Capella de s.t Aulaguer y sent uberta la Rexeta veren lo cos del glorios s.t Isqueren per lo portal major, y anaren per davant de la Inquisitio, devant del Palau del Rey, plassa del Rey, devallada de la preso, y per la Boria fins al canto de las Semoleras, Carrer de las Semoleras y entraren per lo portal del pati qui mira a dit carrer y per lo portal major de dita Isglesia (1), passaren per lo mig del cor, muntaren al presbyteri del altar major ahont feren oratio y despres isqueren per lo portal de la Capella del Sanctissim Sagrament ahont tambe feren oratio portant los senyors Consellers de dos en dos de las que anavan junt a la Senyora Abadessa en lo mig y lo senyor Conseller en cap dona lo bras a la Senyora Abadessa. Isqueren de dita Capella y passaren devant la Capella de s.t Domingo ahont feren acatament y devant de la Capella del glorios s.t Jacinto y arribaren en la Capella de nostra Senyora de Roser la qual estava ensesa ab molta lluminaria ahont feren oratio. Entraren en la capella del glorios S.t Ramon passaren per sota la tomba del glorios sant y passaren devant del altar ahont feren oratio estant lo altar molt adornat ab lo cobri tomba de brocat guarnit de faxas de or y lo palit del mateix que la Ciutat y feu y de aqui comensaren las senyoras monyas a enbarcarse ab cotxos y ab moltas damas que alli las aguardaven. La Senyora Abadessa al portal de la Capella de s.t Ramon se despedi dels senyors Consellers ab molts grans cumpliments. Los Senyors Consellers nos mogueren de alli fins que la Senyora Abadessa se fos enbarcada en lo cotxo.

Notas que los senyors Consellers enviaren dos Cavallers que foren lo senyor don Joan de Paguera y lo s.r Joseph Mora los quals per orde de la Ciutat acompanyaren ditas senyoras monyas fins al monastir de Pedralbes: anaven ab un cotxo ab quatre mulas y lo Correu de la Ciutat anava ab la insignia de la Ciutat ab son postillo y cavalls ab orde expres que seguis en tot y per tot los ordes dits senyors li donarian.

---

(1) Del monastir de Sta. Catherina.

Cònsols de la Llotja: jurament.

DISSAPTE a VIIIJ°. de dit. — Dit dia demati los senyors Consols de Llotja nous y vells vingueren en casa de la Ciutat acompanyats de molts cavallers, mercaders y altres per lo jurament dels nous consols. Entraren en trentenari, lo senyor Abad Salabardenya estigue assentat entre los s.rs Consellers quart y quint per no trobarse en dit acte los senyors consellers segon y ters y lo s.r Recebidor Miquel entre los senyors Consellers quint y sise y los senyors Consols vells a la part de ma dreta despres dels senyors Consellers y los senyors Consols nous a la ma squerra. Lo senyor Conseller quart qui servia en lloch de segon y ters ab un militar y ciutada isqueren al hort y juntament ab los senyors obrers y deffenedor de llotja feren la graduatio la qual esta continuada en lo llibre de graduations que aporta Antoni Aleix Cesilles scriva de las obras a la qual se reffereix: feta que fou dita graduatio anaren en la Cort del Balle ahont trobaren lo s.r Balle lo qual se assenta en una cadira de fusta gran quey ha la qual estava cuberta de uns tafatans grochs y verts y los s.rs Consellers sens entrar en dit acte ningu entre mesclat ab ells se assentaren ço es lo cap y quint ab un banch al costat de la cadira del s.r Balle a la ma squerra y lo quart y sise a laltra part. Los Consols vells al extrem de dits senyors Consellers quint y sise y los Consols nous al altre extrem de cap y quint: legiren lo acte del jurament y los senyors Consols nous se alsaren y prestaren jurament sagrament y homanatge en ma y poder de dit s.r Balle y sen passaren a la banda de hont estavan los Consols vells y los Consols vells sen passaren a laltre part per haver ja jurat y tenir la precedentia: tornarensen ab la matexa graduatio en casa de la Ciutat ahont se assentaren ab la matexa forma estavan ans de partir acceptat que los Consols nous estavan assentats a la part de ma dreta y los Consols vells a la part de ma squerra: portaren lo libre vert yl donaren en ma del s.r Conseller en cap. Los consols nous se alsaren y prestaren son jurament en ma y poder de dit Senyor Conseller en cap y de aqui ab la matexa graduatio anaren en la Llotja per posar en possessio dits consols nous. Estigueren assentats ab la matexa forma que estaven assentats en Casa de la Ciutat y en senyal de possessio se tingue un verbal y de aqui se alsaren y sen tornaren sense graduatio per acabarse lo acte alli.

Festa de Sta. Creu en l'Hospital general.

DIUMENGE a X. de dit. — Dit dia los senyors Consellers al demati se juntaren en casa del s.r Conseller segon de hont junts

que foren anaren en lo hospital general de s.[ta] Creu per ferse dit dia en dita Isglesia la festa de s.[ta] Creu. Los senyors Administradors de dit hospital isqueren a rebrer los senyors Consellers al pati de dit hospital devant de la apotecaria posantse ço es lo s.[r] Canonge mes antich a ma squerra del s.[r] Conseller en cap lo s.[r] Galceran Nebot administrador a ma squerra del senyor Conseller segon lo s.[r] Canonge Taverner en lo mig de ters y quart y lo s.[r] Joan Francesch Ferrer mercader tambe administrador de dit hospital al mig de quint y [si]se y ab aquexa conformitat entraren en la Isglesia de dit hospital, Los senyors Consellers se assentaren ab les cadires y coxins de vellut carmesi a la part del evangeli y los senyors administradors a la part de la Epistola tambe ab sas cadires. Comensas lo offici a cant de orga ab molta solemnitat: lo diaca porta la pau als senyors Consellers y lo sotsdiaca als s.[rs] administradors. Acabat lo offici y sermo acompanyats de dits s.[rs] administradors ab la matexa forma sen tornaren.

Dit dia a la tarda los senyors Diputats vingueren en casa de la Ciutat y tingueren conferentia ab los senyors Consellers. Conferencia dels Diputats ab los Consellers.

DILLUNS a XI. — Dit dia al mati los s.[ors] Consellers anaren a la seu lo segon absent: a la que foren en dita Catredal se comensa la profeso de les lladanyes la qual ana fent las estasions ordinarias his digue lo offici en s.[t] Pau del Camp: estigueren asentats ço es los s.[ors] Consellers a la part del avengeli ab ses cadires y cuxins de carmesi y lo cap de profeso ab cadires de vellut morat a la part de la epistola: lo qui digue lo offici al exir saluda al altar major y despres lo cap de professo y despres los s.[ors] Consellers. Comensas lo offici y a la que foren a la pau la porta lo diaca al cap de la professo y [lo] sotsdiaca als s.[ors] Consellers: acabat lo offici se comensa la profeso la qual sen ana per los llochs acostumats y feu las estacions acostumades y sen torna a la seu ahont acabada la profeso los s.[ors] Consellers sen tornaren a Casa la Ciutat. Professó de les lledanies.

DIMARS a XIJ. — Los s.[ors] Consellers lo mati anaren y lo segon absent a la seu y a la que foren alli se comensa la professo de les lladanyes la qual ana per los llochs ordinaris fent les estacions acostumades: digues lo offici a St Pere comforme se digue lo die abans a St Pau: tornada que fou la professo a la seu los s.[ors] Consellers sen tornaren a casa la Ciutat. Idem.

DIMECRES a XIIJ. — Los s.[ors] Consellers lo segon absent Idem.

demati anaren a la seu y a la que foren alli se comensa la professo de les lladanies: ferense las estacions ordinarias: digues lo offici en St Miquel ab la forma ques feu lo primer die: torna la professo a la seu: acabada que fou los s.^ors Consellers sen tornaren a Casa la Ciutat.

Festa de la Ascenció.

DIJOUS a XIIIJ. de dit die de la Asencio los s.^ors Consellers se ajuntaren ab sos proms en lo porxo de s.^t Jaume y alli se asentaren ab los banchs de la Ciutat de vellut carmesi: junts que foren acompanyats de la musica anaren per los llochs acostumats en la seu entraren per lo portal major pasaren per lo mig del Cor muntaren al prebisteri (sic) per la part de la epistola y saludant lo altar major sen pasaren a la part del evangeli ahont feta que agueren oracio al altar major se asentaren en los banchs de vellut carmesi que la Ciutat y te ahont ohiren lo offici y sermo: lo diaca porta la pau al cor y lo subdiaca la aporta als s.^ors Concelles com es costum: acabat lo offici los s.^ors Consellers y prohomens sen tornaren fins al porxo de s.^t Jaume ahont ab ses degudes cortesies se despediren.

Pregaries per la salut del Rey: embaxada al Capitol.

DIVENDRES a XV. de dit. — Dit die los s.^ors Consellers enviaren al Ill.^e Capitol una embaxada la qual fonch reportada per lo noble Don Joan de Paguera y lo s.^or Diego Bisbe Vidal suplicant al Ill.^e Capitol fos servit se fesen pregaries per la salut del Rey x.^m s.^or nostre.

Id.: resposta del Capitol.

Dit die lo Ill.^e Capitol envia una embaxada als S.^ors Consellers la qual fonch reportada per lo s.^or Canonge Casador, y lo s.^or Canonge Bisbe Vidal en resposta de la embaxada de la Ciutat los quals estigueren asentats ço es lo s.^or Canonge Casador entre los s.^ors Consellers segon y ters lo s.^or Canonge Bisbe Vidal entre ters y quart y asentats que foren de part del Ill.^e Capitol referiren que farian professons de pregaries per dintre la seu y que despres se faria tot lo que se auria de fer.

Jutge d'apells: jurament.

Dit dia lo mateix mati arriba a la present Casa Miquel Planes mercader jutge de apells acompanyat de alguns Cavelles y mercades lo qual presta lo solit jurament en la forma acostumada.

Pregaries per la salut del Rey: embaxada de convit al Virrey.

DISAPTE a XVJ. de dit. — En aquest die los s.^ors Conselles enviaren una embaxada a sa Ex.^tia la qual fonch reportada per lo s.^or Don Fran.^co Gravelosa y Amat y lo s.^or Joseph Massana Ciuteda refferint a sa Ex.^tia de peraula lo quant agrehida estava la Ciutat de la honrra y merse havia feta als s.^ors Consellers per

medi del mag.ch M.r Anglesill D.r del real Consell de ferlos asaber las novas tenia de la mil[l]ora de la desgana de la majestat X.ma S.or nostre que Deu guarde mil anys y que sa ex.tia los gosas del contento te della y que pera que sa divina majestat li done perfeta salut com tots desijam a enviat una embaxada al molt Ill.e Capitol suplicantlo fos servit manar se fesen fer pregaries publiques per la salut de nostron rey y s.or y que lo Capitol havia respost queu farian ab molt gran puntualitat y que avuy demati traurian lo Santissim Sagrament patent fentho asaber a sa ex.tia pera que si las occupacions li donaven lloch y gustava asistir al offici ne sie sebidor que los Consellers o, rebran a molt gran merce: a la que respongue sa ex.tia que estimava molt lo bon cuydado tenian los Consellers de la salut de sa mag.t y que quisa las occupacions no li donarian lloch de poder asistir al offici pero que ell faria sa obligacio en anari a feri oracio.

Pregaries per la salut del Rey: ofici en la Seu. — Captura del Vicari General Don Galceran de Sentmenat.

Dit die los s.ors Consellers lo mateix mati anaren en la seu pera veurer traurer lo Santissim Sagrament patent y asistir en lo offici: y en aquest instant vingue nova que anantsen lo s.or Don Galceran de S.t Menat Canonge de la seu official y vicari general del s.or Bisbe de Barcelona segons se diu en Vich lo veguer junt S.t Andreu de Palomar lo captura y capturat lo aporta al Castell de Mongat a hont lo tenia ab guardes de vista.

Professó de la Seu per tornar lo còs de Sta. Madrona a sa iglesia.

Dit die a la tarda los s.ors Consellers lo segon absent vestits ab les cotes negres vecas de grana se aiuntaren a la seu pera veurer enserrar lo San[t]issim Sagrament y enserrat que fou al cap de un rato comensaren la profeso y tornaren lo cos de la gloriosa s.ta Madrona a la sua s.ta Casa en la muntanya de Muniuhich: feuse ab la forma acostumada. Lo s.or Francisco Vila portave lo talem en lloch de prom. Tornats que foren de la profeso vingue una embaxada del molt Ill.e Capitol la qual fonch reportada per los s.ors Canonge Casador lo s.or Canonge Rovira lo s.or Canonge Ximenes y lo s.or Canonge Coll la qual embaxada se dona en scrits y esta cusida en lo present dietari a la qual se reffereix (1).

Embaxada del Capitol sobre la captura del Vicari general.

Eclesiàstichs embarcats d'orde del Virrey pera portarlos a Roma.

Dit die se tingue noticia com en lo moll de Barcelona avian enbarcat lo R.t rector del Pi y altres ecclesiastichs ab una faluga o, berganti lo qual incontinen parti y sen ana en Mongat ahont

(1) V. l'*Apèndix* LI.

embarcaren dit don Galceran de S.t Menat his digue publicament que [lo] s.or virrey los feya aportar en Roma.

DON FRANC.o SALA
consaller en cap.

Embaxades del Braç militar y del Capítol, per la captura del Vicari general y altres eclesiàstichs.

DIUMENGE a, XVIJ. de dit. — Dit die a la tarda se tingue Consell de Cent acerca de la embaxada feu lo Ill.e Capitol als s.ors Consellers lo die de ahir y estant junt dit Consell vingue una embaxada del bras militar sols per los s.ors Consellers reportada per deu o, dotse Cavallers lo mes antich dels quals es lo s.or don Fran.ch de Cartella y per no haver comensat proposisio ninguna en dit Consell dits s.ors Consellers se alsaren y reberen dita embaxada en la mateixa instancia y en lo puesto a hont estan los habilitadors al temps de la habilitacio la qual fonch rebuda denpeus per ser lo Consell junt y aquella fonch donada en scrits y despres dita embaxada se departi dels s.ors Consellers los quals sen tornaren asentar a son puesto y juntats que foren vingue altra embaxada del molt Ill.e Capitol reportada per lo R.t s.or Miquel Joan Osona Capiscol y Canonge de la seu de Barcelona lo s.or Canonje Jover, lo s.or Canonge Taverner y lo s.or Canonge Bisbe Vidal: estigueren asentats en Consell de Cent a la part dels Ciutedans interpellatim ab los proms precehint lo prom mes antich: donas dita embaxada en scrits la qual esta cusida en lo present dietari: sobre les quals embaxades se prengue en lo Consell de Cent la resolucio ques de veurer en la ma corrent sots dita jornada (1).

Conferencia en la Diputació.

DILLUNS a XVIIJ. de dit. — Dit die demati los s.ors Consellers anaren a la diputacio y tingueren Confarencia ab los s.ors Diputats.

Foch en la presó.

Dit die a la tarda los presos de la preso posaren foch en ella a la instancia del Corral per hont obliga als S.ors Consellers y Diputats exir en persona per temerse de algun insinistre y tambe hisque sa ex.tia acompanyat de molts Cavallers y de la guarda: fonch nostre S.or servit que tot se asosega y non hisqueren en son intent: los s.ors Consellers y diputats ab moltas atxes acompanyaren a sa ex.tia fins a son palacio y despres sen tornaren fins a la devallada de la preso per veurer si estava tot asosegat

(1) V. abdues embaxades d'aquest dia en l'*Apèndix* LII.

y lo s.or veguer los digue sen podien anar a reposar ab tota securetat y axi sen tornaren.

Professó de pregaries per la salut del Rey.

DIMARS a XVIIIJ. de dit. — Dit die al mati los s.ors Consellers lo Cap absent anaren a la seu y asistiren a la professo de les pregaries ques feya per dintre la seu per la salut del rey nostre s.or

Presos açotats per la crema de la Presó.

Dit die a la tarda asotaren sis presos per la crema de la preso: portarenlos a peu posats ab una escala ab sas cadenas al coll y lligats en ella.

Conferencia secreta del Cabiscol y del canonge Taverner ab los Consellers.

DIMECRES a XX. de dit. — Dit die al mati vingueren a la present Casa lo s.or Capiscol Osona y lo s.or Canonge Taverner Canonges de la seu de Barcelona y no venien per embaxada sino pera parlar ab los s.ors Consellers y junta: tingues dificultat en la forma de seurer pretenent alguns de dita junta que senthi la junta no tenian lloch entre los Consellers: ab tot se resolgue que se asentasen ab la mateixa forma se acostuman asentar quant hi es sols lo Consistori dels s.ors Consellers y axi lo Scriva rational los feu entrar hils feu asentar ço es lo s.or Capiscol Osona entre Cap y ters y lo s.or Canonge Taverner entre ters y quart: lo ques tracta no se asenta per negosi secret.

Concell de Cent.

[DIJOUS] a XXJ. de dit. — Dit dia se tingue Consell de Cent comforme es de veurer ab la ma corrent sots dita jornada.

Embaxades al Virrey y als Diputats fentlos saber lo deliberat lo dia abans sobre la Conferencia de la pau general, en Munster.

DIVENDRES a XXIJ. — Dit dia los S.ors Consellers enviaren una embaxada a sa ex.tia reportada per lo s.or don Joan de Paguera y lo s.or Joseph Massana la qual esta así insertada ab lo present Dietari y altra per los s.ors Diputats tambe insertada ab lo present dietari fent a saber la desliberacio presa per lo Savi Consell de Cent lo die de ahir (1).

Conferencia dels Diputats ab los Consellers.

DISAPTE a, XXIIJ. — Dit die los S.ors Diputats vingueren a Casa la Ciutat: tingueren conferencia ab los s.ors Consellers.

Pasqua del Esperit Sant: ofici en la Seu.

DIUMENGE a, XXIIIJ. die de Pasqua de esperit Sant. — Los S.ors Consellers demati ab sos promens se ajuntaren en lo porxo de s.t Jaume y ase (sic) asentaren ab los banchs de vellut Carmesi: y junts que foren se alsaren y acompanyats de la musica sen anaren en la seu en los llochs acostumats: entraren per lo portal major pasaren per lo mig del cor y muntaren per lo presbiteri y muntaren per la par[t] de la epistola y pasaren a la part de la evangeli ahont ohiren lo offici y sermo: acabat lo offici sen tornaren ab la mateixa solemnitat.

(1) V. l'*Apèndix* LIII.

Maquinacions contra 'l virrey y 'l Governador en Tarragona: protesta y ofertes dels Consellers a sa Excelencia.

Dijous a XXVIIJ de dit. — Dit die los s.ors Consellers a la tarda lo segon absent vestits ab les insignies Consulars y acompanyats ab los officials de la present Casa anaren a palacio a fer una embaxada a sa ex.tia Lo s.or virrey los rebe ab gran aplauso en la instancia a hont sa ex.tia dorm: asentarense ab las cadires y avia alli de brocaderlo groch y asentats que foren lo s.or Conseller en cap esplica sa embaxada dient a sa ex.tia que ab la merce los havia fet per son Secretari de enviarlos copia de la carta que lo espectable governador havia rebuda de Tarregona en la qual se li donava avis que alguns mals effectes anaven trassant de dempnificar a sa ex.tia y al espectable governador del que han fet molt gran sentiment y admiracio que devent tantes obligacions a V.a ex.tia com la Ciutat y principat li deu y haja animos tant mals que se atrevescan en pensar semblant cosa y axis supplicaven a sa ex.tia se servis manarlos en tot lo que sia de son servey que los s.ors Consellers Savi Consell de Cent y los Ciutedans della perdran mil voltas sas vidas antes que no damnifiquen la persona [de] sa ex.tia ni del espectable governador estant en molt gran vigilansie a la conservacio de la salut y vida a sa ex.tia y del espectable governador: a la que respongue sa ex.tia que estimava la merce li feia la Ciutat lo bon cuydado tenian los s.ors Consellers de sa vida y salut y que ell perdria sa vida y hazienda en servey de la Ciutat y de sos Ciutedans: y despres se posaren a parlar de las guerras y sa ex.tia digue que lo nostro exercit estava a vuyt lleguas de Sarragosa y que anaven las cosas molt be y que hi avia deu mil infants y dos mil y sinch cents Cavalls y que aventhi cosa nova ne faria sebidor a Sa SS.a Y se alsaren y lo s.or virrey acompanya los s.ors Consellers fins cerca de dit aposento ahont fent ses degudes cortesies se despediren.

Guerra: bones noves.

Mort del Rey Lluis XIII.

Divendres a XXVIIIJ. de dit. — Dit dia estant junts los S.ors Consellers en la instancia de Consell de Cent ahont feyan negosi per raho de estar occupada ab obras la istansia de trentenari vingue lo s.or Regent de part de sa ex.tia y los S.ors Consellers estaven asentats al reco deves lort y entra lo s.or regent y se asenta entre lo S.or Conseller segon y ters, y asentat que fou digue y referi als S.ors Consellers com sa Ex.tia los feya saber la trista y llamentable nova tenia de la mort del Cristianissim S.or nostre que S.ta gloria possehesca del que restaren los s.ors Consellers ab lo sentiment ques pot pensar. Y axi a la

tarda ajuntaren lo savi Consell de Cent y ajuntat que fou lo s.or Conseller en cap en veu sua y voluntat dels demes S.ors Consellers referi la llamentable nova los havia donada lo S.or regent de la mort del Cristianissim Rey S.or nostre. Y axi ne feyan sabidors al savi Consell de Cent pera que resolguesen lo quels aparexeria se devia fer en demonstracio del gran sentiment te la Ciutat de la mort de son rey y S.or E, lo Savi Consell de Cent desllibera que en lo mateix punt los s.ors Consellers ab les gramalles de dol acompanyats de tot lo Savi Consell de Cent anasen a sa ex.tia a donarli lo pesame de la mort de nostron rey y S.or Y los S.ors Consellers enviaren encontinent un verguer pera pendrer ora de sa ex.a lo qual era tant lo sentiment tenia que dilata la embaxada per lo sent dema. Y vist aço lo[s] s.ors Consellers enviaren lo Sindich a sa ex.tia pera que li representas la desliberacio havia fet lo savi Consell de Cent y que axi tingues a be donar lloch que dita embaxada se li fes la mateixa tarda per no poderse disgregar lo Consell, sa ex.tia respongue vinguessen sempre que fos de son gust y encontinent parti la embaxada de Casa la Ciutat ab esta forma ço es que anaven los S.ors Consellers Cap, y ters, de devant per no serhi lo segon y despres los proms de Consell de Cent de dos en dos per son orde anant los Ciutedans y militars a ma dreta dels mercaders y los artistes a ma dreta dels manestrals y despres de darrera anaven los s.ors Consellers quart, quint, y sise: muntaren en palacio y entraren en la sala gran a hont sa ex.tia era y los de Consell de Cent se posaren de una banda y daltre de dita sala fins que los s.ors Consellers quart, quint, y sise, que anaven darrera fosen entrats en dita sala: junts que foren lo s.or Conseller en Cap dona lo pesame a sa ex.tia ab paraulas de molt gran sentiment: sa ex.tia respongue a dita embaxada ab molt centides paraules de les quals se demostra lo gran sentiment sa ex.tia tenia. Los S.ors Consellers se despediren de sa ex.tia y los de Consell de Cent axi com sen anaven se acostaven a sa ex.tia y li daven lo pesame: fora que foran los de Consell de Cent los s.ors Consellers quart, quint y sise que anaven de darrera de dita promenia se despadiren de sa ex.tia y ab la mateixa solemnitat y graduacio que eren anats en palacio sen tornaren en Casa la Ciutat ahont se disgregaren.

Embaxada de pésam dels Consellers y Concell de Cent al Virrey.

DIUMENGE a XXXJ de dit.

DON FRANC.o SALA
consaller en cap.

JUNY

Concell de Cent.

DILLUNS al Primer de Juny *1643*.—Dit dia concell de Cent com es de veurer en la ma corrent sots dita jornada.

Vigilia del Corpus: matines en la Seu.

DIMECRAS a IIJ de dit Vigilia del corpus.—Dit dia a la tarda los s.rs Consallers acompanyats de molts cavallers y dignitats se ajuntaren en lo porxo de s.t Jauma y se asentaren en los padrisos quei ha a la part de la font ahont y havia un drap de [A]-rras quei ha uns angels y Rebostes per cada part y estigueren asentats so es lo s.r prior de Catelunya entre Cap y segon lo s.r Abat Celabardenya entre segon y ters lo s.r abat de s.t Pau entra ters y quart lo s.r Recibidor Miquel entre quart y quint y lo s.r Comanador Boxadors entre quint y cise y los demes Cavallers per los extrems dels s.rs Consallers de una part y altra los s.rs Consols de llotya y defenedors ab uns escons devant dels s.rs consallers arrimats a les arcades de dit porxo: vingue per tres voltas lo mestre de cerimonias de la seu ab las acostumadas enbaxadas: entre tant se feu la graduasio ajuntantse dins s.t Jauma lo s.r consaller segon ab un prom los s.rs obrers y lo s.r defenedor de la llotya y feren la graduasio com es de veurer ab lo llibre de graduasions que aporta Antoni Aleix Cessilles scriva de les obrers (sic): feta dita graduatio Partiran los s.rs consallers ab sos bordons comforma la graduatio anaran en la seu acompanyats de la musica de la Ciutat per los llochs acostumats: entraren per lo portal major de la seu pasaren per lo mix del Cor y muntaren en lo presbiteri per la part de la epistola y fent lo degut acato al altar mayor sen pasaran a la part del evangeli y se asentaren en los banchs cuberts de vellut carmasi que la Ciutat y te ab la matexa graduasio so es los que anaven al corn esquerra asentats entre consallers per son orde: y a la que acabaren matines sen baxaren de dit presbiteri is posaren darrera la professo y anaran a la capella del cors precios de Jesucrist que es en lo claustro ahont se acaban les matines y de aqui ab la matexa graduacio sen tornaren en lo porxo de s.t Jauma y se asentaren en lo fossar en uns padrisos que alli y ha devant lo portal de la obra nova de la diputatio y vingue laliga y dansa y despres vingueren los s.rs obrers ab moltas bassinas de toias y banderas de or barberi y toias y Ramallets de flors y les donaren als s.rs consallers y demes titulars

y Cavallers consols de llotya y defenedors y havia y feta dita festa se disgregaran.

Dit dia a la tarda estant los s.[rs] consallers en lo porxo de s.[t] Jauma a la festa sa ex.[ia] envia un Recado als s.[rs] Consellers dientlos fosen servits anarli a parlar la matexa tarda en palatio que tenia que tractarlos un negosi de molta importansia y los s.[rs] Consallers li Respongueren que acudirian a servir a sa ex.[ia] de molt bona gana: y axi se aiuntaren en casa de la Ciutat en axint de la festa y ajuntaran una promenia per veurer com avian de anar a palatio attes que sa ex.[ia] no era virrey per serli espirat lo privilegi per la mort del Rey Cristianisim s.[r] nostra y Resolgueren que anasen tres consallers que no feien Concistori ab un coxo arrabosats per veurer lo que volia sa ex.[ia] com en effecte y anaran y a la que foren a palatio sa ex.[ia] los rebe ab molt gran aplauso ils digue com avia rebudes unes Cartes per sa s.[a] de la Reyna nostra s.[ra] y del Rey nostre s.[r] y tambe com tenia rebut nou privilegi de virrey del que restaren los s.[rs] consallers molt alegras y donaran lo parabien a sa ex.[ia] y fentse les degudes cortesias sen tornaren.

Virrey: nova nominació a favor del Marescal de La Motte.

DIJOUS a IIIJ de dit dia del corpus los s.[rs] Consallers al mati acompanyats de llurs proms se ajuntaren en lo porxo de s.[t] Jauma y alli se asentaren en los banchs de vellut carmasi y junts que foren acompanyats de la musica sen anaran per los llochs acostumats en la seu: entraren per lo portal mayor pasaran per lo mix del Cor muntaren al presbiteri per la part de la epistola y fent acatament en lo altar sen pasaran a la part del evangeli ahont se asentaren ab los banchs cuberts de vellut carmasi y oiren lo offici y sermo: noi ague aias per no serhi lo bisba: acabat lo offici los s.[rs] Consallers y promens acompanyats de la musica sen tornaran a la plassa de s.[t] Jaume ahont se departiren.

Festa del Corpus.

Dit dia a la tarda a las tres horas los s.[rs] Consallers acompanyats de sos promens se ajuntaren en lo porxo de s.[t] Jauma y se asentaren en los banchs de vallut carmasi y junts que foren lo segon absent per sa desgana acompanyats de la musica sen anaran en la seu: entraren per lo portal mayor pasaran per lo mix del Cor y muntaran en lo presbiteri per la part de la epistola y fent acatament en lo altar mayor sen pasaran a la part del evangeli y alli se asentaren en los banchs cuberts de vallut carmasi de la Ciutat: asentats que foren al cap de un rato se comensa la professo y mentres anavan les banderas arriba laliga y

munta al presbiteri y dansa: a la que parti la custodia los s.[rs] consallers y promens se posaren darrera lo gremial y arribats a la porta del Cor los s.[rs] Consallers y lo s.[r] Pexau prom mes antich prengueren les vares del talam y los demes proms ab sas varas dauradas se posaren devant de la Custodia ab los obrers: feuse la professo per los llochs acostumats: tornada que fou la professo los s.[rs] consallers acompanyats de sos proms y de la musica sen tornaran a la plassa de s.[t] Jauma ahont se departiren.

Concell de Cent: Cartes reyals fent a saber la mort del Rey Lluis XIII. — Nou privilegi de Virrey y acceptació de son jurament.

DIVENDRES a V de dit. — Dit dia al mati se tingue concell de Cent en lo qual se llegiren les cartes de Rey y Reyna fent asaber a la Ciutat la mort del cristianisim Rey y s.[r] nostro y tambe com lo ex.[m] s.[r] de la Mota tenia nou privilegi de virrey: nos continua en lo present dietari per ser continuat dit consell y Cartas en lo serimonial cise de entrades y morts de Reys y en lo que te respecta al nou privilegi vingut per lo s.[r] de la Mota se desllibera que atesos los [motius] y causas urgents y necesaries contengudes en la propositio que perso en la forma y protesta ordinaria y convenient se admete la prestatio del jurament del ex.[m] s.[r] mariscal de la Mota Duch de Cardona com a llochtinent y capita general del Rey nostre S.[r] en aquesta provincia acistint los s.[rs] consallers a la prestatio de dit jurament en la forma acostumada y que de aquesta deslliberatio donen notitia los s.[rs] consallers per medi de un ciuteda y un militar del present consell per sa senyoria nomenadors a sa Ex.[ia] y per los matexos o, semblants enbaxadors la donen tambe als s.[rs] diputats y oidors de la generalitat y que sa s.[a] responga a las Cartas de ses mag.[ts] y demes legides al present concell com dit consell axi ho haya deslliberat.

La qual deslliberatio per medi de don Joan de Paguera y Agusti Pexau enbaxadors de la Ciutat fonch feta asaber dit dia al s.[r] virrey portantli aquella en scrits del que resta sa Ex.[ia] molt satisfet.

Y per dits s.[rs] enbaxadors fonch reportada dita enbaxada als s.[rs] diputats tambe portantlos la dita deslliberatio en scrits (1).

---

(1) L'acort esmentat près per lo Concell de Cent y transmès en escrits al Virrey y als Diputats per los embaxadors que demunt s'indiquen, obra per copia inserta en *Dietari,* y es del tenor seguent:

«Reportada lo mateix die || als ss. Deputats etc. per don || Joan de Peguera y Agusti || Pexau Ciutada.»

Dit dia los s.[rs] diputats per medi de don Joseph Olmera y..... (en blanch) Cornet Reportaren una enbaxada als s.[rs] consallers en Resposta de la que la Ciutat los avia enviat aesrca de la deslliberatio sobradita la qual esta asi cosida en lo present dietari (1).

Embaxada dels Diputats sobre 'l jurament del Virrey.

Dit die a la tarda los s.[rs] Consallers lo segon absent anaran a la professo de s.[t] Jauma.

Corpus: professó de St. Jaume.

DISAPTA a VJ de dit. — Dit dia a la tarda los s.[rs] consallers anaran en la Seu per lo jurament del s.[r] Virrey en virtut del nou privilegi ha obtingut de sa mag.[t] y per causa del dol nol acompanyaran sino quel reberen a la porta del presbiteri a la part de la epistola ab gramallas de dol si be per no portar sa ex.[ia] lo cap cubert los s.[rs] consallers tantpoch no sel cobriren sino que portaven lo caparo a les espallas: y lo s.[r] virrei se agenolla devant del estrado y avia posat devant lo altar mayor sobra del qual y havia un misal hubert y la s.[ta] Vera Creu de sobra: los s.[rs] Consallers pasaran a la part del evangeli y lo s.[r] Canseller y Regent y demes s.[rs] del Concell a la part de la epistola tots den peus: lo secretari Antoni Juan Fita stipula lacta del jurament: lo sindich de la ciutat llegi las protestas y a la que co-

Jurament del Virrey.

✠

«Die Quinta Junij
M.DC.XXXXIIJ.

Convocat y congregat lo savi Concell de Cent Jurats etc. E lo dit Concell feu la deliberatio seguent Que attesos los motius y causes urgents y necessaries contengudes en la Propositio, que perço en la forma, y protesta ordinaria y convenient, se admeta la prestatio del jurament del Exim. sr. Miriscal de la Motte Duch de Cardona com a Lochtinent y Capita general del Rey n.[e] sr. en aquesta Provincia, assistint los senyors consellers a la prestatio de dit jurament en la forma acostumada, y que de aquesta deliberatio donen notitia los ss. consellers per medi de un ciutada y un militar del present Concell per sa S.[a] nomenadors à sa Exia., y per los mateixos, o, consemblants embaxadors, la donen tantbe als ss. Deputats y hoidors de la Generalitat, y que sa s.[a] responga a les cartas de ses Magts. y demes legides al present concell com dit concell axi ho delibere.»

(1) Lo contengut de dita embaxada, que 's troba cusida per inserta en lo present volum original del *Dietari* a seguit de la transcrita en la nota precedent, consisteix en la resolució presa per los Braços de la Generalitat respecte la admissió del jurament prestador per lo Mariscal de La Motte com a Llochtinent y Capità general de Catalunya, lo text de la qual es com segueix:

« Reportada per don || Joseph Olmera y T. || Cornet à 5 Juny || *1643*. »

✠

«Resolucio dels Brassos tinguts en la Casa de la || deputacio als 5 de Juny 1643.

Que attesos los motius y causas urgents y necessarias contengudas en las reals cartas legidas en la proposicio; que perço en la forma y protestas que en semblants ocasions se acostuman de fer y sien convenients, deu V. S. admetrer la prestacio del jurament del exim. sr. Mariscal de la Motte duch de Cardona com a loctinent y capita general del Rey nostre sr. en aquesta Provincia; Y que de la present sie donada noticia al dit exim. sr. Mariscal de la Motte y al savi concell de cent per medi de dos cavallers. »

mensa a llegirlas digue lo s.[r] Cansaller que sa ex.[ia] las tenia per llegides y despres lo sindich de la diputatio se posa a llegir les protestas portava y lo s.[r] cansaller li respongue que sa Ex.[ia] las tenia per llegides: sa ex.[ia] presta son jurament posant la ma sobra la s.[ta] Veracreu que estava sobra dit misal y a la que hague jurat lo sagrista Ros official y Vicari general del s.[r] bisba asentat ab una cadireta de tisora sens brasos arrimat a dit altar estant sa ex.[ia] den peus hoi sentensia de escomunicatio: acabada que fou esta serimonia acompanyat dels s.[rs] Consallers qui aportavan les faldas al bras y lo Consell Real darrera sa ex.[ia] senbaxaran a fer oratio a s.[ta] Eularia y sen tornaran en lo altar maior: y al cap de un rato comensaren la professo del te Deum laudamus per la victoria avia obtinguda la mag.[t] Cristianisima Rey y s.[r] nostra en la Picardia. Tiraran las pessas de artilleria desdel baluart de llevant fins al baluart de s.[ta] Madrona: feuse la professo per dintra la seu ab molta solemnitat. Lo s.[r] Virrei y Consallers anavan darrera lo gremial ab la forma acostumada: acabada la professo los s.[rs] Consallers acompanyaran sa ex.[ia] fins al portal maior portant les faldas al bras ahont fentse les degudes cortesias se departiren y los s.[rs] Consallers sen tornaren en casa de la Ciutat.

Te Deum per la victoria del Rey en la Picardía.

DIUMENGE a VIJ a la tarda los s.[rs] consallers quart quint y sise anaran en s.[ta] Maria a la professo del s.[m] sagrament y lo s.[r] consaller cap y ters anaran a la professo del Pi ab las gramallas de domas.

Corpus: professons de Sta. María de la Mar y Sta. María del Pi.

DILLUNS a VIIJ los s.[rs] consallers a la tarda anaran a la professo del s.[t] segrament de s.[t] Sebastia.

Id.: professó de St. Sebastià.

DIMARS a VIIIJ de dit. — Dit dia a la tarda los s.[rs] consallers anaran a la professo del s.[t] sagrament de s.[t] Francisco de Paulo.

Id.: id. de St. Francisco de Paula.

DIMECRAS a X de dit. — Dit dia los s.[rs] consallers lo segon absent anaran a la professo del s.[t] sagrament de s.[t] Just.

Id.: id. de St. Just.

DIJOUS a XJ dia del cap de la octava. — Dit dia demati vingueren nou galeras del Rey cristianisim s.[r] nostre: feren molt gran salva y lo baluart de mixjorn los torna la salut com es costum.

Vinguda de galeres del Rey cristianissim.

Dit dia a la tarda los s.[rs] consallers acompanyats de sos promens se ajuntaren en lo porxo de s.[t] Jauma y se asentaren en los banchs de vallut carmesi y junts que foren acompanyats de

Corpus: professó de cap-vuytada.

la musica sen anaran per los llochs costumats en la seu: entraren per lo portal mayor pasaren per lo mix del Cor y muntaren per la part de la epistola y fent acato al altar mayor sen passaren a la part del evangeli y alli se asentaren ab los banchs cuberts de vallut carmesi que la Ciutat y te: comensaren la professo del s.m sagrament per ser lo cap de la octava del corpus. Los s.rs Consallers portavan lo talam juntament ab lo prom mes antich per no serhi lo s.r consaller segon: los demes proms anavan entre la Custodia y lo gremial com es costum.

Dit dia los s.rs consallers axint de la seu anaran a la professo del S.m sagrament de s.t Culgat y despres anaran a la professo del S.m sagrament de s.t Pere. Id.: id. de St. Cugat, y de St. Pere.

DIVENDRES a XIJ de dit. — Dit dia enbaxada a sa ex.ia reportada per don Pedro Bosch y Joseph Masana la qual esta asi cusida en lo present dietari (1). Embaxada al Virrey.

(2) DILLUNS a 15 de Juny 1643. — Lo s.r clavari acompanyat del sindich y sotzindich ab sas gramallas de dol ab los caps cuberts lo sindich y subsindich portavan las faldas al bras y lo s.r clavari que anava al mix li portava un minyo la falda anaran al molt Ill.e capitol per suplicar al dit Ill.e capitol fosen servits dexar lo castell de dolor y un emparial y altres coses tenen en dita Catredal per las obsequias se han de celebrar disapta proxim per lanima del cristianisim s.r Rey nostro a la que respongueren que no sols lo Castell de dolor pero tot lo ques trobara en la sagrastia de la seu que sia al servei de sa s.a Funeraries de Lluis XIII: cerimonial.

DIMARS a 16 a la tarda los s.rs obres anaran acompaniats de sis homens ab sas gramallas de dol y ab los caps cuberts y a dits s.rs obrers los portavan la falda alta anaran de part dels s.rs consallers a convidar los s.rs diputats lo[s] Pares Inquisidors lo Ill.e capitol los officis de m.e Rational y balla general y bras militar.

Dit dia lo sindich y subsindich ab sas gramallas ab lo cap cubert portant les cues en lo bras anaran de part dels s.rs consallers a convidar lo s.r prior de Catelunya los abats se troba-

---

(1) V. l'*Apèndix* LIV.

(2) Los dies que segueixen desde 'l divendrés 12, inclusiu, fins al dilluns 22 del propri mes, apareixen inclosos en una clau, al costat de la qual hi ha la seguent nota:—«Lo succehit en estas jornadas no se asenta per estar asentat en lo serimonial cise de entradas y mort de Reis.» — Mes com sía que entre les dates de 20 y 21 de Setembre se troba cusida en *Dietari* una llibreta-borrador ab apuntaments que comensan lo día 15 del esmentat Juny, se continua aquí, per son orde, lo contengut de la mateixa, fins al referit dia 22.

van en ciutat y lo s.r Recibidor de la Religio de s.t Juan y nos trobaran sino dos abats en ciutat que son lo s.r abat Salavardenya y lo s.r abat de s.t Pau.

Dit dia dos vergues per orda dels s.rs consallers ab ses gramallas de dol y caps cuberts anaran a convidar los s.rs consols de llotya y despres los alcaldes de la Seca.

Dimecras a 17 demati los s.rs Consallers acompanyats dels offitials de la present casa y dels quatra promens nomenats per cada consaller com es costum anaran en casa de la ciutat ab las gramallas de dol y ab los caps cuberts y los proms y tots los demes portavan les cues de la gramalla sobra del bras y sols los s.rs consallers la portavan alta per un paxa a la quei ague controversia ab lo mag.ch clavari pretenent que ell tambe la avia de portar alta y no donantli lloch lo s.r consaller en cap a qui li tocava acompanyar arriba tot sol sens gramalla a darne quexas als s.rs consallers que eran en casa de la Ciutat instant que de aquelles sen lliuras acta: a la que Respongueren los s.rs consallers ques veuria sa pretensio: fa asentar lo que sen resolgue.

Despres dit mati vingue a visitar los s.rs consallers lo s.r abat Salabardenya y lo s.r abat de s.t Pau: estigueren asentats so es lo s.r abat Salavardenya com a mes antich entre lo s.r consaller segon y ters y lo s.r abat de s.t Pau entre ters y quart: y al cap de un rato sen anaran y vingue lo s.r prior de Catelunya y lo recibidor Miquel acompanyats de dos comanadors: lo s.r prior de Catelunya estigue asentat entre lo s.r consaller segon y ters y lo s.r Recebitor entre ters y quart y los altr[es] comanadors entre los proms alternative precehint lo prom mes antich.

Despres los s.rs consallers enviaren a sa ex.ia dos vergues ab los caps cuberts y ses gramallas de dol per demanar hora a sa ex.ia per una enbaxada se li avia de fer y la dona encontinent y los s.rs Consallers y enviaran quatra proms so es dos militars y dos ciutedans qui foren lo s.r Gaver lo s.r Paxau lo s.r de Selles y lo s.r Bru acompanyats de alguns officials de la present casa tots ab ses gramallas de dol y caps cuberts y los s.rs enbaxadors fins entraren al aposento de sa ex.ia portavan las faldas altas y en lo aposento al entràr y exir les portavan arrest[r]ant y fora los patges les tornaren a pendrer y los officials les portaven al bras.

Despres se feu altra enbaxada als s.rs diputats per quatra

promens so es dos militars y dos ciutedans los quals eran lo s.r don Enrrich Senmanat lo s.r Xammar Francisco Vila y Mariano Vives convidant sas senyorias al dol: anavan acompanyats de alguns offitials.

Despres vingueren 4 Cavalles ab enbaxada de part dels s.rs diputats.

Despres altra enbaxada a mi S.a dona Juana Sala per ferli asaber com los s.rs consallers y Junta avian elegit a la s.a governadora y a sa merse per tenir lo cap del dol en la seu al catafal de les damas y axi la suplicavan fos servida fer merce a la ciutat de honrrarla en esta ocasio: fonch reportada per lo s.r Xammar y Francisco Vila.

Despres vingueren los advocats de la Diputatio per trectar del asiento se havia de dar als s.rs diputat[s] per no acontentarse del que estava deslliberat sels das: estigueren asentats entre los proms a la part dels ciutedans: vingueren ab gramallas de dol ab sos caparons al cap y les faldes arrest[r]ant acompanyats de alguns offitials.

Dit dia despres de dinar se feu una embaxa[da] per dos cavallers a la s.a governadora per lo s.r don Enrrich y lo s.r Xammar ab la forma sobradita.

Despres vingue lo general de la Merse acompanyat de 4 frares: estigue asentat entre segon y ters.

Despres vingueren lo s.r don Francisco Gravalosa y Amat ab set, o, vuit Cavalles: estigueren asentats entre los proms.

Despres vingue lo lloctinent de balla general ab son consistori: estigue asentat entre segon y ters y los asesors entre los proms interp*e*llatim despres del prom mes antich y los demes officials del consistori.

Despres vingue lo tinent de m.e Rational ab son consistori: feuse com ab los de la ballia.

Despres vingueren los s.rs Consols de llotya: estigueren asentats com ho disposa lo paper.

Despres vingueren los alcaldes de la seca: feuse com lo dels consols.

DIJOUS a 18 demati vingue[ren] a la present casa al dol les personas seguents P.mo lo s.r prior de Catelunya lo s.r abat Selabardenya lo s.r Recibidor Miquel y lo s.r comanador Boxados: estigueren asentats so es lo s.r prior de Catelunya entre segon y ters lo s.r abat Selabardenya entre ters y quart y lo s.r Recebi-

dor entre quart y quint y lo s.^{r} comanador Boxadors despres del primer prom en lo banch dels ciutedans.

Despres vingue lo provincial de s.^{t} Francesch acompanyat de quatra Religiosos: estigueren asentats so es lo R.^{nt} para provincial despres del primer prom y los altras de prom a prom inmedia[da]ment de una part y altra.

Despres vingueren ab sinch voltes molts Cavalles ab sas capas y espasas: estigueren asentats despres del prom mes antich interp*e*llatim ab los demes promens.

Despres vingueren los alcaides de la seca los quals segueren com lo dia abans e, vingue lo s.^{r} de Argenson acompanyat de alguns mosurs cavallers: lo s.^{r} de Argenson estigue asentat entre 2. y 3. y los cavallers se asentaren entre los proms precehint lo prom mes antich interp*e*llatim.

Despres vingue lo general de la Merse ab quatra Religiosos: feuse com lo primer dia.

Dit dia a la tarda vingueren a la present casa lo guardia de s.^{t} Francesch acompanyat de quatra Religiosos: estigueren asentats entre los proms despres del prom mes antich.

Despres vingue lo prior de s.^{ta} Caterina acompanyat de quatra Religiosos: estigueren asentats ab la matexa forma.

Despres vingue lo mosur de Bergea acompanyat de alguns Cavallers francesos lo qual stigue asentat entre 2 y 3.^{rs} y los demes entre promens.

Despres vingueren los s.^{rs} diputats so es lo s.^{r} diputat ecclesiastich lo s.^{r} diputat Real lo s.^{r} oidor militar y lo s.^{r} oidor Real: noi havia sino quatra consallers per estar lo s.^{r} consaller segon y lo s.^{r} consaller sise desganats: estigueren asentats tots dins lo banch dels s.^{rs} consallers so es lo s.^{r} diputat ecclesiastich al costat del s.^{r} consaller en cap y los demes s.^{rs} diputats y oidors per son orda en dit banch los asesors y demes offitials maiors estigueren asentats despres del prom mes antich interp*e*llatim ab los proms.

Despres vingue lo lloctinent de m.^{e} Rational ab son consistori: estigue asentat entre 3. [y] 4 per no serhi lo segon y los demes entre los proms.

Despres vingue lo tinent de balla general ab son consistori: estigue asentat en[tre] 3 [y] 4 per no serhi lo segon y los asesors y officials maiors entre proms.

Despres vingue lo provincial de s.^{t} Francisco de Paula ab

quatra Religiosos quel acompanyavan: estigueren asentats com lo provincial de s.t Francesch.

Despres vingue lo provincial de s.t Agustí: feuse lo mateix.

DIVENDRES a 19 de dit.—Dit dia al mati vingue a la present casa lo prior de s.t Joseph acompanyat de sis Religiosos: estigue asentat entre los proms so es despres del prom mes antich y los altras entre los demes proms de una part y altra.

Despres vingueren lo s.r abat Salaverdenya y lo s.r abat de s.t Pau y estigueren asentats entre los s.rs Consallers so es lo s.r abat Salavardenya entre 3 [y] 4 per faltari lo segon y lo s.r abat de s.t Pau entre 4 [y] 5.

Despres vingueren lo s.r don Pedro Vilanova cavaller del abit de s.t Iago lo s.r don Francisco Vilalta lo s.r don Juan de Paguera: sagueran so es lo s.r don Pedro Vilanova despres del prom mes antich y los altres entre los proms interp*e*llatim.

Despres vingue[ren] los alcaldes de la seca los quals segueren com lo dia abans.

Despres vingue lo Rector de la companya de Jesus ab sis Paras de dita Companya: lo Rector estigue asentat despres del prom mes antich y los altras entre prom y prom de una part y altra.

Despres vingueren los sargentos maiors y capitans alferes y sargentos de les companyes: estigueren asentats so es los sargentos maiors y capitans despres del prom mes antich tant de una part com de altra interp*e*llatim entre los proms y los qui noi cabian per ser molts estigueren asentats en los banchs del Consell de Cent entre proms y offitials.

Despres vingueren quatra o, sinch Cavallers y segueren entre proms.

Despres vingue lo s.r Veguer acompanyat de tres Cavallers: lo s.r Veguer segue al cap del banch dels s.rs Consallers al costat del s.r consaller segon per no serhi lo s.r Consaller en Cap y los Cavalles lo acompanyavan despres del prom mes antich entre prom y prom.

Dit dia a la tarda vingue lo para ministra de la Trinitat acompanyat de quatra Religiosos: estigueren asentats com lo guardia de s.t Francesch.

Despres vingue lo provincial de s.t Francesch acompanyat de quatra Religiosos: segue despres del prom mes antich y los demes Religiosos de prom a prom.

Despres vingueren los alcaldes de la seca.

Despres vingueren los s.[rs] diputats so es lo diputat ecclesiastich diputat militar oidor ecclesiastich y oidor Real.

Despres vingue lo m.[e] Rational ab son consistori.

Despres vingue la ballia general ab son consistori.

Despres vingue lo s.[r] Veguer acompanyat de dos cavalles: lo s.[r] Veguer stigue asentat a l[a] ma dreta del s.[r] consaller segon per no serhi lo cap.

DISAPTA a 20 foren les obsequies en la seu: asisti en ellas lo s.[r] virrei los s.[rs] consallers lo Real consell y los s.[rs] diputats.

DILLUNS a 22 de mati foren les obsequies en la diputatio ahont asisti lo s.[r] virrei y los s.[rs] consallers (1).

Conferencia secreta del Virrey y 'ls Consellers.

Dit dia a la tarda los s.[rs] consallers enviats a sercar per sa ex.[ia] anaran a palatio ab les gramallas Rodonas forradas de vallut negra acompanyats dels offitials de la present casa: lo s.[r] Virrey estava en la sala gran ahont rebe los s.[rs] Consallers ab molt gran cortesia: asentarense ab ses cadires: no se asenta lo ques tracta per ser negosi segret: al cap de un rato se alsaren y fentse les degudes cortesias se despediren de sa ex.[ia] y sen tornaren.

Conferencia dels Consellers ab los Diputats.

DIJOUS a XXV. de dit. — Dit dia al mati los s.[rs] consallers anaran a la diputatio y tingueren confarensia ab lo s.[rs] diputats.

Ceremonial: questió ab lo Clavari.

DIVENDRES a XXVJ de dit. — Dit dia concell de Cent sobre lo fet del mag.[ch] clavari com es de veurer ab la ma corrent sotz dita jornada (2).

DIMARS a XXX de dit.

DON FRANC.[o] SALA
consaller en cap.

JULIOL

Conferencia dels Diputats y Consellers en Casa de la Ciutat.

DISAPTA a XJ de dit. — Dit dia los s.[rs] diputats vingueren en casa de la Ciutat y tingueren Confarensia ab los s.[rs] consallers.

DIMECRAS a XV de dit.

DON FRANC.[o] SALA
Consaller en cap.

---

(1) Aquí acaba lo transcrit de la llibreta-borrador, intercalada en l'original del *Dietari*.

(2) En lo registre de *Deliberacions* consta que dit Concell se tingué lo día 25. — V. l'*Apèndix* LIV bis.

DIJOUS a, XXIIJ. — Dit dia entraren nou Galeras del Rey cristianisim s.r nostra: no saludaren per no ser axides de Regna.

Galeres del Rey cristianissim: entrada.

DIUMENGE a XXVJ. — Dit dia los s.rs consallers enviaren una enbaxada a sa ex.ia reportada per lo s.r Hieronym de Gaver y lo s.r Vila per ha dar a sa ex.ia la ben vinguda.

Embaxada de benvinguda al Virrey.

DIMARS a XXVIIJ de dit. — Dit dia los s.rs diputats vingueren en casa de la Ciutat y tingueren confarensia ab los s.rs consallers en la qual confarensia y asisti lo s.r governador de Catelunya y lo s.r de Argenson: lo s.r governador stigue asentat en lo mix del s.r diputat ecclesiastich y del s.r consaller en cap precehint tots los dos tribunals y lo s.r de Argenson entre lo s.r diputat ecclesiastich y diputat Real per no serhi lo s.r diputat militar en dita Confarensia.

Conferencia dels Consellers ab los Srs. Diputats, Governador de Catalunya y Sr. d'Argenson.

DIVENDRES a XXXJ de dit. — Dit dia a la tarda per pregaries de aigua portaran la gloriosa s.ta Madrona a la present ciutat: anaranhi los s.rs Consallers cap ters quart y quint ab las cotas negras y la cisa tambe negra: portaran lo talam lo qual prengueren al portal de s.t Antoni ab lo s.r Joseph Masana y lo s.r Vila qui servian de proms ab la forma acostumada.

Portan lo còs de Sta. Madrona a la ciutat per pregaries d'aygua.

DON FRANC.o SALA
consaller en cap.

AGOST

DIVENDRA[S] a VIJ de dit. — Dit dia a la tarda entra la armada del Rey cristianisim s.r nostra so es vint y sinch vaxells de guerra y tretze burlots: feren gran salut y lo baluart de mixjorn los torna la salut ab nou pessas de artilleria.

Armada del Rey cristianíssim: entrada.

DISAPTA demati a VIIJ de dit a les cis hores los s.rs consallers ab una barca armada ab un standart negra ab las armas de la Ciutat y la popa de dita barca cuberta de vaieta negra y dos cuxins tambe cuberts de vaieta negra enviaren a la Capitana lo s.r Francesch Xammar y lo s.r Joseph Masana a donar la benvinguda al s.r duch de Bresse general de la mar y de dita armada: arribats a la Capitana lo s.r duch de Brese isque al cap de la escala de dita capitana a rebrer los s.rs enbaxadors ab molt agasage y demostrasio de alegria: no entraren en la popa de dita Capitana per ser alli lo s.r Virrey ab una junta de guerra: dada

Id.: embaxada de benvinguda al General Duch de Brezé.

que hagueren la ben vinguda sa ex.[ia] respongue que estava contentissim y molt agrait de la honrra y merse li feia la Ciutat y que tot lo que podria fer en servei de sa s.[a] y de la ciutat o faria ab molt gran gust: y a la ques despedian lo s.[r] duch de Brese los acompanya fins al cap de la escala ahont se para y nos volgue mourar fins que dits s.[rs] enbaxadors agueren baxada la escala y foren en la barca y un capita digue als s.[rs] enbaxadors que sa ex.[ia] estava molt sentit com no havia pogut tirar la artilleria al enbarcar y desenbarcar los s.[rs] enbaxadors y que la causa era que tenia previngut que al desenbarcarsa lo s.[r] Virrey a la que sentirian tirar la Capitana tirasan totz los vexells que seria estat desconsertar la salva tenia previnguda per sa Ex.[ia] y que axi li perdonasen que no era falta de voluntat.

Id.: quatre cavallers, en nom del General, tornan la visita als Consellers.

DIUMENGE a VIIIJ de dit. — Dit dia al mati vingueren en Casa de la ciutat quatra mosurs cavallers de part del ex.[m] s.[r] duch de Brese general de la mar y de la armada naval a tornar la visita que los s.[rs] enbaxadors avian feta en la Capitana per orda dels s.[rs] Consallers los quals acompanyats del scriva Rational y alguns altres officials de la present casa entraren en la istansia de trentenari ahont eran los s.[rs] Consallers y se asentaren so es los dos mayors que aportavan la enbaxada lo mes Antich entra ters y quint per no serhi lo quart y lo altra entre quint y cise y los altras dos en los caps dels extrems de una part y altra dels s.[rs] consallers: asentats que foren lo cabo de dita enbaxada digue y esplica de part del s.[r] duch de Brese lo quant agrait estava de la honrra y merse li havia feta la Ciutat y los s.[rs] Consallers per medi de sos enbaxadors en enviarli la ben vinguda del que restava molt agrait y que axi stiguesen serts los s.[rs] Consallers que en tota ocasio serviria a la ciutat y a sa senyoria de molt gran gust y voluntat y que estava apesarat com al arribar los s.[rs] enbaxadors a la capitana no havia pogut fer tirar algunes peses Referint la causa que esta continuada ab la Relatio feta per los s.[rs] enbaxadors y que axi li perdonasen que no era estat falta de voluntat A la que Respongue lo s.[r] consaller en cap que los s.[rs] consallers stimavan a sa ex.[ia] la honrra y merse los feya y que estavan serts de la voluntat de sa ex.[ia] y que los s.[rs] Consallers de part de la Ciutat li offerian de servir a sa ex.[ia] en tot lo que fos posible: y acabada dita enbaxada se alsaren y sen anaren acompanyantlos los officials de la present casa fins a la porta.

Dit dia al mati tenint los s.[rs] consallers intelligensia que lo s.[r] duch de Brese avia desanbarcat y que era en palatio los s.[rs] Consallers enviaran un verguer vestit ab sa gramalla de verguer a sercar hora per anar los s.[rs] consallers a visitar sa ex.[ia] la qual ora obtinguda los s.[rs] Consallers segon y quart absents anaran ab las gramallas rodonas de dol forradas de vellut negra acompanyats dels officials de la present casa en palatio: lo s.[r] duch de Brese isque a rebrer los s.[rs] Consallers a la segona porta de hont rebe la visita y alli se feren les degudes cortesias y sen entraren en la istansia ahont se asentaren en ses cadires y se feu la visita ab paraulas pertinents: la qual acabada se alsaran y lo s.[r] duch de Brese los torna acompanyar fins a la matexa porta los avia rebuts ahont fentse les degudes cortesias se despediren y sen tornaran en casa de la ciutat.

Id.: visita dels Consellers al General Duch de Brezé.

Dit dia de mati Moniohic asenyala armada de la part de ponent: encontinent partiren les nou galeras y per haverhi calma sen portaran vuit vaxells de guerra remolcantlos las galeras y anaran a la part de ponent de hont Moniohich asenyalava la armada la qual se descobri de Moniohich que les galeras jals eran molt serca que eran quatra vaxells grosos una tartana y una pollaca: Deu nostre s.[r] nos done bona victoria.

Armada enemiga: eixida de la francesa en son seguiment.

DILLUNS a X de dit demati vingue nova com ja tots los vexells stavan rendits com en effecte los portaren y eran quatra vexells de alto bordo una pollaca y una tartana: entraren molt galeyant y ab molta alegria: es stada presa de molta consideratio tant perque anavan a Rosas a dar socorro al enemich quant encara per la valua dels vaxells y del que aportavan (1).

Id.: rendiment y entrada.

DIMARS a XJ de dit dèmati lo s.[r] Virrei envia a sercar los s.[rs] Consallers, y los s.[rs] Consallers segon y quint absents vestits ab las insignias Consulars de dol acompanyats dels officials de la present casa anaran en palatio y entraren en la istansia ahont era sa ex.[ia] y sa ex.[ia] los rebe ab molt gran aplauso y se asentaren ab ses cadires y tancaran les portes per ser negosi segret lo ques tractava y al cap de un rato se alsaren y lo s.[r] Virrey acompanya dits s.[rs] consallers fins a la porta de dit aposento y fentse les degudes cortesias se despediren y sen tornaren en casa de la Ciut[at].

Conferencia secreta dels Consellers ab lo Virrey.

---

(1) Entre l'aplech d'insertes estampades que apareix entre les jornades de 30 de Novembre y 1.er de Desembre del mateix any, se troba una relació de dita victoria. — V. l'*Apèndix* LV.

Lletres del Rey y de la Reyna. — S' acorda enviar un embaxador a la conferencia de la pau en Munster.

Dit dia a la tarda los s.rs Consallers ajuntaren lo savi concell de Cent e junt que fou lo s.r consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs Consallers proposa en dit consell com havian rebudes unes cartas de sas mag.ts del Rey cristianisim s.r nostra y de la Reina nostra s.a y tambe de una Carta que dits s.rs Rey y Reyna avian enviadà al s.r Virrey y als s.rs diputats copia de les quals traduides en llengua Catelana se son llegides en lo present concell y estan asi cusidas en lo present dietari (1) y donant los s.rs Consallers ditas cartas per propositio lo savi concell de cent ha presa la deslliberatio seguent Que attenent aquesta Ciutat com sempre al major servei de sa mag.t y al benefici universal de aquesta provincia que perso los s.rs Consallers se confarescan ab los s.rs diputats ab tota brevedat y los dos consistoris fassan electio de la persona per lo effect[e] contengut en la propositio encara que sia official Real a la qual se li donen les instructions que promtament se pugan fer les quals fasen los concistoris ab los mag.chs acessors de les dos cases perque partesca ab la celeritat que conve y apres se li envien los demes papers que convindra y li pague la present ciutat per sa anada lo salari de enbaxador acostumat pagar so es lo primer mes quatracentas lliures es asaber so es doscentes lliures per vestuari ab moneda corrent y doscentes lliures per son salari de cada mes posadas en Fransa y que de aquesta deslliberatio donen notitia los s.rs Consallers al s.r Virrey y s.rs diputats per medi de les persones sien servits.

Festa de Sta. Clara.

DIMECRAS a XIJ de dit. — Dit dia demati los s.rs Consallers no obstant lo dol anaran en s.ta Clara per no estar en publich sino dintra del monastir dalt en lo Cor de hont oiran lo offici ab la s.a [a]badessa y demes Religiosas: los s.rs Consallers estavan assentats a las cadiras del cor a la part de la epistola tenint devant una vaieta negra ab los coxins cuberts de vaieta negra: acabat lo offici se alseran (sic) la s.a [a]badessa y algunas Religiosas acompanyaran los s.rs Consallers fins a la portaria ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Embaxador a Paris y Munster: nominació.

DIJOUS a XIIJ de dit. — Dit dia al mati los s.rs diputats vingueren en casa de la Ciutat y tingueren confarensia ab los s.rs Concellers per fer nominatio de la persona avia de anar en Paris Monster y en altras parts y estant junts dits dos consistoris

(1) V. l'*Apèndix* LVI.

enviaran a sa Ex.ia lo molt Ill.e s.r Jacinto Fabregas consaller ters y lo molt Ill.e s.r Joseph Ferrer oidor Real pera fer a saber a sa ex.ia com dits consistoris estavan junts a effecte de fer electio de la persona avia de anar per part de les dos casas a Monster pera fer la qual electio dits molt Ill.es s.rs Consallers en virtut de la deslliberatio feta per lo savi Concell de Cent a onsa del corrent mes de agost y los molts Ill.es s.rs diputats y oidors de Comtas del general de Catelunya en virtut de la deslliberatio dels brassos tenian facultat de elegir la persona serie convenient per lo dit effecte encara que fos la persona elegidora offitial Real y que per lo desix de asertar que tingueren suplicaren a sa ex.ia fos servit manar notificar a la ciutat y a dits molt Ill.es s.rs diputats las personas tindria al proposit peral dit effecte al que Respongue sa ex.ia del s.r Virrei que entenia ser apropo-sit en primer lloch lo d.r micer Joseph Fontanella Regent la Real cancellaria la qual Resposta entesa per los dits concistoris junts y unanimes y conformes nomenaren per dita anada de Monster a la persona de dit d.r m.r Joseph Fontanella Regent la Real Cancellaria: la qual nominatio feta poch apres y sens disgregarse feren altra enbaxada a dit s.r Virrei la qual reportaren Francesch Xammar donsell y Joseph Miquel Quintana ciuteda fent a saber a sa Ex.ia com dits Consistoris avian anomenat per dita anada de Monster a dit d.r m.r Joseph Fontanella Regent la Real Cancellaria.

Lo Sr. d'Argenson pren comiat dels Consellers.

Dit dia a la tarda vingue lo s.r de Argenson en casa de la Ciutat a despedirse dels s.rs Consallers.

Embaxador a Munster: visita de gracies als Consellers, per sa nominació.

Dit dia a la tarda vingue lo s.r Regent Fontanella en casa de la ciutat per fer gratias als s.rs Consallers de la honrra y merse li havian feta de anomenarlo en la anada de Monster perha deffensar la justitiá de aquesta ciutat y principat.

Festa de la Assumpció de Nra. Sra.

DIUMENGE (1) a XV de dit dia de nostra s.a los s.rs Consallers no anaran a la seu per causa del dol.

DON FRANC.o SALA
consaller en cap.

Festa de St. Roch.

DIUMENGE a XVJ de dit dia de s.t Roch glorios los s.rs Consallers inseguint lo vot de la promenia per dits s.rs Consallers

(1) Com se pot veure, l'Escrivà Racional cometé aquí una equivoció, posant diumenge en lloch de dissapte.

ajuntada no obstant lo dol per ser vot de la ciutat podian y devian anar a s.[t] Roch anant sens proms ni sens musica y ab las gramallas de dol rodonas acompanyats dels officials de la present casa hoint una misa baxa y tornarsen com en effecte al mati se aiuntaren en casa de la Ciutat y acompanyats dels officials de la present casa a les vuit horas de mati anaran en s.[t] Roch: los s.[rs] Canonges de s.[ta] Anna los isqueren a rebrer al pati gran devant dita Isglesia y los s.[rs] consallers se posaren en forma de bordo y los s.[rs] Canonyas se posaren a ma esquerra dels s.[rs] Consallers entraren en la Isglesia y arribaran al presbiteri y se aionollaren a la part del evangeli hahont en terra y havia una vaieta negra ab los cuxins tambe cuberts de vaieta negra: encontinent isque un canonya y digue una missa baxa la qual oiren los s.[rs] Consallers: acabada la missa los s.[rs] Consallers se alsaren y los s.[rs] Canonges ab la matexa forma acompanyaren dits s.[rs] Consallers fins al cap devall del pati ahont y ha una Creu de fusta y fentse les degudes cortesias se despediren y sen tornaren en casa de la ciutat.

Visita del Duch de Brezé als Consellers.

DILLUNS a XVIJ de dit a la tarda lo ex.[m] s.[r] duch de Bresse general de la mar y de la armada naval vingue en casa de la Ciutat a tornar la visita als s.[rs] Consallers: la capella de casa de la Ciutat estava molt adornada de llums y lo altar parat ab la plata de la Ciutat. Los s.[rs] Consallers tenian previnguts molts cavallers los quals isqueren a rebra sa ex.[ia] en lo portal maior de dita casa y los s.[rs] Consallers lo reberen fora la porta que mira al pati ahont se feren las degudes cortesias donantli lo s.[r] Consaller en cap la ma dreta y al entrar a la que foren devant de la capella los s.[rs] Consallers fer[en] un cor y lo s.[r] duch de Bresse prengue aigua baneita de un capella que estava vestit ab son sobrapellis ab un salpaser de plata y se ayonolla ab un cuxi cubert de vaieta negra y los s.[rs] Consallers tambe se aionollaren ab altres cuxins tambe cuberts de vaieta negra quei avia de una part y altra: feta que van aver oratio se alsaran y entraren en la istansia de trent[en]ari ahont se asentaren asentantse lo s.[r] duch entre lo s.[r] Consaller en cap y segon Restant dit s.[r] duch a ma dreta del s.[r] Consaller en cap per precehir a la Ciutat: lo s.[r] de Argenson qui venia ab sa ex.[ia] stigue asentat entre lo s.[r] Consaller segon y ters: lo s.[r] duch de Brese digue als s.[rs] consallers ab son llenguatge lo quant agrait estava de les honrres y merses avia rebudes de sa

senyoria y que axi stiguesen certs que ho tindria en perpetua memoria y que vida y asienda la tindria per ben enpleada en servei desta ciutat y que en tota ocasio en lo que fos posible de molt gran gust serviria a la Ciutat, lo que esplica lo s.r de Argenson per no entendrer la llengua: a la que respongue lo s.r Consaller en cap que la Ciutat estava molt agreida de la honrra y merse sa ex.ia li avia fet y que ves si la ciutat podia servir a sa ex.ia en ninguna cosa que procurarian en darli gust y contento en tot lo que fos posibla: estigueren algun rato conversant y se alsaren y los s.rs Consallers lo acompanyaran per la porta del ort y per la porta que esta junt de la capella y lo acompanyaran fins a mix pati ahont fentse les degudes cortesies se despediren y los cavallers y officials de la casa lo acompanyaran fins fora la primera porta y alli stigueren parats fins sa ex.ia fou enbarcat en la carrosa y parti.

Notas que ab lo s.r duch de Brese venian molts capitans y musurs molt principals acompanyant sa ex.ia los quals estavan den peus y sens barret als quals sels digue per tres voltas se asentasen y per estar devant son general may se volgueren asentar ni cobrir.

Dimars a XVIIJ. — Dit dia los s.rs Consallers anaran a la diputatio y tingueren confarensia ab los s.rs diputats.

Conferencia en la Diputació.

Dimecras a XVIIIJ vingue lo s.r Regent Fontanella a despedirse dels s.rs Consallers per anarsen a Monster.

Embaxador pera Munster: visita de comiat als Consellers.

Dijous a XX. — Dit dia lo s.r Regent Fontanella se parti de la present ciutat per anar a Monster.

Id.: partida.

Dit dia posaran entradit per causa que alguns fills de perdici[o] poch tements a Deu y a la justitia temporal avian robada la Custodia del monastir de la s.ma Trinitat trahent aquella del sacrari del altar de nostra s.a del Remei ab las formas consegradas y cesaren de dir mises en dita capella de nostra s.a del Remey.

Robo de la custodia del monastir de la Trinitat: entredit.

Divendres a XXJ de dit. — Dit die los s.rs Consellers al mati juntaren lo savi Concell de Cent y junt que fou lo s.r Consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs Consallers sos companys digue y referi al present concell com estos dias atras no dubtaren induits del esparit maligna robar y aportarsen de la Isglesia del monastir de la santissima Trinitat de la present

Idem: desagravis, pregaries y doticio de donzelles. — Premi als descubridors dels culpables.

ciutat la custodia del sacrari de aquella ab moltas ostias consegrades y per ser un cas tan atros y enorme a, aparegut als s.rs Consallers proposarho al present Concell com de fet o, proposan peraque no obstant lo castich y averiguatio de aquell corra per ma de sa ex.ia y son Real Concell y dels molt Ill.es s.rs Inquisidors lo present concell deslibere en cosa tant grave lo que aparega mes convenir al maior servei de Deu y que lo cas requereix.

E lo present concell feu la deslliberatio y conclusio seguent que en demostratio del viu sentiment que te aquesta Ciutat de la atrocitat comesa en lo monastir y Isglesia eo Capella de nostra s.a del Remey de la s.ma Trinitat referit en la propositio que perso de part de dita Ciutat se suplique al molt R.nt Vicari general de la Cort ecclesiastica sia servit licensiar a la present ciutat o, altrament disposar que en ella se fasen tres dias de deiuni y ab Crida publica se publiquen aquells y lo effecte perque. Y axi mateix se suplique al molt Ill.e Capitol de la Isglesia mayor sia servit se fasan Rogatives en aquella Isglesia dits tres dias en los quals de les sinch o, a les sis de la tarda cada dia acuden en dita Isglesia los s.rs Consallers en forma de Ciutat y vestits ab les insignies Consulars acompanyats de les persones del savi Concell de Cent quant aniran en dita Isglesia los s.rs Consallers y concell de Cent estaran en aquella y tornaran della ab la pausa acostumada tocar pera que desta manera reste lo poble edificat y ensenyat a la devotio ques desitya exortant ab dites crides als singulars desta ciutat que acuden en dita o, altres Isglesies his preparen pera tenirla y axi mateix se suplique als caps o, presidents de les demes parroquies y monastirs de la present Ciutat per medi del sindich y subsindich de aquella sien servits fer en ses Isglesias les Rogatives sien posibles significantlos que aquestes demostrations fa aquesta Ciutat moguda de la pena y dolor gran te de tant detestabla sacrilegi y que dit molt Ill.e capitol tingue a be al cap dels tres dias fer una professo qual aparexera a dit capitol convenir per maior demostratio de dit sentiment y pera que se alcanse lo fi que desija que es ques descobre dit cas que los s.rs Consallers envien dotza donsellas virtuoses a nostra s.a de Montserrat a la montanya vestides de blanch y anant descalses escabellades y cubertes de un vel negra anomenadores per los s.rs Consallers y aportant un cristo de devant ab la decensia deguda acompanyades de quatra

Religiosos capuxins y de una persona anciana y de una o, dos donas de edat Tot a gasto de la present Ciutat la qual a cada una de ditas donsellas haya y dega pagar en cas de casament o, professio en alguna Religio vint y sinch lliures moneda barcelonesa deposant aquelles en la Taula de la Ciutat a solta del scriva major de aquella lo qual en son cars haya y dega soltarles sens salari algu fent totas estas pias devocions esta Ciutat a fi y effecte que sia nostra s.r servit de ques descobre un cas tant detestable per part de la qual se publiquen Crides ab les quals se promete mil lliures a la persona que descubrira dit sinistre succes y posara en ma de la Regia Cort la persona quel ha comes y ne donara plena prova.

DISAPTA a XXIJ de dit. — Dit dia los s.rs Consallers enviats a sercar per sa ex.ia son anats a palatio acompenyats dels officials de la present casa y arribats a palatio lo s.r virrey estava en la sala gran ahont rebe los s.rs consallers ab molt gran aplauso ahont se asentaren ab ses cadires: estigueren algun rato y se alsaren y lo s.r Virrey se isque dos o, tres pasas de son estrado y fentse les degudes cortesias se despediren de sa Ex.ia y sen tornaren en casa de la ciutat.

Conferencia dels Consellers ab lo Virrey, cridats per aquest.

DIUMENGE XXIIJ de dit. — Dit dia vingue lo s.r Regent Queralt en casa de la ciutat y se asenta entre lo s.r [conseller] segon y ters.

Lo Regent va a Casa de la Ciutat.

Dit dia se alsa lo entredit per les festes de s.t Bartomeu y s.t Lluis Rey de Fransa.

Alçament d'entredit per les festes de St. Bartomeu y de St. Lluis.

DILLUNS a XXIIIJ de dit. — Dit dia los s.rs. Inquisidors anaran en la parroquial Isglesia del pi y alli publicaren los sams de maladictio contra los qui havian robat la Custodia ab las formas consegrades del monastir de la s.ma Trinitat.

Robo de la custodia de la Trinitat: los inquisidors publican en la iglesia del Pi los Salms de maledicció contra'ls lladres.

Dit dia se publicaren unes crides de part dels s.rs Consallers sobre la festa de s.t Lluis com es de veurer ab ditas cridas les quals estan asi cusidas en lo present dietari (1).

Crides per la festa de St. Lluis.

DIMARS a XXV die del glorios s.t Lluis. — Dit dia los s.rs Consallers no anaren en la seu per causa del dol perho se envia en dita seu lo que se envia lo any passat com es la sera y musica.

Festa de St. Lluis: los Consellers no hi van a causa del dol.

DIMECRAS a XXVJ. — Torna lo vedat.

Segueix l' entredit.

(1) No s'hi troben. Constan incloses a la fí de les que referents al robo de la custodia del monastir de la SSma. Trinitat foren publicades dit dia, obrants a fol. 32 del registre de *Crides y Ordinacions* de 1642 a 1646.

Robo de la custodia de la Trinitat: pregaries pera'l descobriment dels culpables.

Dit dia a la tarda los s.rs consallers juntament ab lo Concell de Cent se ajuntaren en la sala gran del Consell de Cent y junts que foren agraduats ab la forma acostumada anant so es devant los s.rs Consallers cap segon y ters y despres los de Consell de Cent de dos en dos anant un ciuteda y un mercader y despres un artista y un menestral y despres de darrera los s.rs Consallers quart quint y cise anaran en la seu per pregar a nostra s.r Deu nos vulla fer merse apiadarse de nosaltres en ques descobria lo Robo de la Custodia ab las formas consegrades de la s.ma Trinitat: partiren de casa de la ciutat y anaran per devant de la diputatio del palau del bisbe y entraren per lo portal major y pasaran per lo mix del Cor y muntaren per la part de la epistola en lo presbiteri y puyats que foren en dit presbiteri los s.rs Consallers se posaran a la part del evangeli junt los banchs que la ciutat y te y se aionollaren juntament ab los de Consell de cent que se aionollaren en dit presbiteri y estigueren ajonollats una hora en oratio desde les sinch a les sis: lo altar estava parat ab molta llumanaria: lo santissim sagrament estava reservat si be les portas del secrari estavan ubertas: acabada la oratio se alsaren y sen tornaren per la matexa part de la epistola passant per lo mix del cor isqueren per lo portal maior y per devant la Inquisitio palau Real plasa del Rey per la llibrateria plassa de s.t Jaume y en casa de la Ciutat muntaren en la sala gran del Consell a hont se disgregaren y tant quant stigueren fora fins foran tornat[s] toca la campana de Consell de Cent a batelladas a pauso.

Visita de monsieur de la Baxera a Casa de la Ciutat.

DIJOUS a XXVIJ de dit. — Dit dia al mati vingue musur de la Baxera que es romas en lloch del s.r de Argenson en casa de la ciutat y estigue asentat entre los s.rs Consallers segon y ters.

Capella de Casa de la Ciutat: llicencia per dirhi missa durant l'entredit.

Dit dia lo s.r official y vicari general del s.r bisba dona llicensia en ques digues missa en la capella de Casa de la ciutat en virtut del Indult apostolich se li fou ensenyat lo qual esta cusit asi en lo present dietari (1) ab que les portes segonas fossen tancadas y que los s.rs Consallers poguesen anomenar quatra personas cada hu les quals juntament ab dits s.rs Consallers poguesen oir dita missa.

---

(1) V. l'*Apèndix* LVII.

Nominatio de les dotza donsellas an de anar a Montserrat per pregaries de ques descobria los qui han robat lo secrari ab las ostias consegradas del monastir de la s.ma Trinitat feta per los s.rs Consallers.

Robo de la custodia de la Trinitat: donzelles nomenades per anar a Montserrat per les pregaries.

1 Primo Maria Gregori filla de Bertran Gregori pages.

2 Item Hieronyma Marcet filla de Benet Marcet paraire.

3 Margarida Bastida filla de Joseph Bastida, Boter.

4 Teresa Pifarrer filla de Mateu Pifarrer notari Real.

5 Marianna Sala donsella del lloch de s.t Pere de Vilamajor bisbat de Barcelona filla de Francesch Sala Texidor de lli.

6 Maria Rovira donsella filla de Josep Rovira pescador de Vilanova de Cubelles bisbat de Barcelona.

7 Teresa Batista filla de Juan Batista.

8 Margarida Munts filla de Xiquet Munts pages de la parroquia de Sarria bisbat de Barcelona.

9 Coloma Castanyer donsella filla de Bartomeu Castanyer texidor de lli de S.ta Coloma de Santellas bisbat de Vich.

10 Maria Bollo donsella filla de Mateu Bollo paraire de Barcelona.

11 Mariangela Cudina donsella filla de Esteve Cudina blanquer de Barcelona.

12 Esperansa Solera donsella filla de Juan Soler cistaller de la vila de Çedo.

Dit die a la tarda partiren dites dotza donsellas de casa de la Ciutat vestidas com unas pelegrines totas blanques ab un vel de stam negre devant la cara escabelladas y descalses ab un cristo tambe cubert de stam negra ab dos axas de cera blanca ensesas que aportavan dos de ditas donsellas a cada costat del Cristo las demes donsellas portavan un ciri de lliura de cera blanca enses en la ma y de darrera de las donsellas anavan quatra pares Capuxins tambe ab un ciri anses en la ma y anaran en la seu a fer oratio a la gloriosa verge y martir s.ta Eularia y de la seu anaran a la Isglesia de s.ta Caterina Martir a fer oratio a s.t Ramon y de aqui anaran al monastir de la s.ma Trinitat a fer oratio a la mara de Deu del Remey: ditas donsellas anavan acompanyadas de dos s.as viudas y de Bernabe Cabanyes candaler de cera y seguian la professo.

Partida de dites donzelles: suspesa per pluja.

Notas que dit dia no pogueren axir de Barcelona per causa de que plogue molt.

Lo Vicari General va a Casa de la Ciutat.

Divendres a XXVIIJ de dit.—Dit dia al mati vingue en Casa de la Ciutat lo s.r Canonya Boldo official y Vicari general del s.r bisba; estigue asentat entre los s.rs Consallers segon y ters.

Robo de la custodia de la Sma. Trinitat; partida de dites donzelles a Montserrat.

Dit dia a la tarda partiren de casa de la Ciutat dites dotza donsellas per anar a nostra s.a de Montserrat ab la forma demunt dita.

Id.: segueixen les pregaries.

Dit dia anaran a la matexa hora los s.rs Consallers y concell de cent ab la forma sobradita en la seu y tingueren alli una hora de oratio y lo altar maior estava parat comforma lo primer dia: feren lo mateix cami y tornats en casa de la Ciutat se disgregaren.

Id.: id.

Disapta a XXVIIIJ de dit los s.rs Consallers y consell de Cent a la tarda anaran en la seu ab la forma sobradita per ditas pregaries.

Conferencia del regent ab los Consellers.

Diumenge a XXX de dit a la tarda Vingue en casa de la ciutat lo s.r Regent Queralt a parlar ab los s.rs Consallers: estigue asentat entre los s.rs Consallers segon y ters.

Robo de la custodia: professó de pregaries.

Dit dia a la tarda se alsa lo entredit per tres horas so es de tres a cis per fer la professo de pregaries per lo sentiment que te la Ciutat del Robo ses fet del sacrari y ostias consegrades del monastir de la s.ma Trinitat: anaren los s.rs Consallers a la seu segon y quint absents entraren per lo portal de la pietat y muntaren al presbiteri per la part de la epistola y saludant lo altar maior sen pasaran a la part del evangeli ahont despres de aver feta oratio se asentaren en los banchs que la Ciutat y te: comensaren la professo en la qual y anavan totas las Confrarias ab molta llumanaria Totas las Religions y clerecia de totas las parroquias y los s.rs Consallers segon y quint absents anavan darrera lo gremial: feu la Ronda com la de Corpus.

Conferencia dels Diputats y Consellers.

Dilluns a XXXJ de dit. — Dit dia los s.rs diputats vingueren en casa de la ciutat y tingueren confarensia ab los s.rs Consallers.

Concell de Cent tocant al morbo.

Dit dia a la tarda se tingue concell de Cent acerca del morbo com es de veura ab la ma corrent sotz dita jornada (1).

Don Franc.o Sala
consaller en cap.

---

(1) Heus aquí lo tractat en dit consistori sobre la materia de referencia: — « E apres lo senyor Conseller en Cap explica y refferi al dit Concell com ha hyr era arribat assi un Sindich de la vila de Perpinya ab una carta de crehensa dels consols de aquella vila perals Se-

SETEMBRE

DIJOUS a IIJ de dit. — Dit dia a la tarda tornaren les dotza donsellas que la Ciutat avia anomenadas per anar a nostra S.ª de Montserrat per les pregaries sobra ditas.

Retorn de les donzelles anades a Montserrat per pregaries.

DIVENDRES a IIIJ de dit. — (1).

Victoria naval en Cadiz.

DIUMENGE a VJ de dit. — Dit dia se digue una misa en casa de la ciutat que tantsolament la hoiren los s.rs consallers y qui la aiudava a dir per causa del entredit quei havia en totas las Isglesias y tambe a s.t Juan y s.t Jauma y a las demes.

Missa en la Capella de Casa de la Ciutat.

DILLUNS a VIJ de dit Vigilia de nostra s.ª se alsa lo entredit a mix dia.

Alçament d'entredit.

DIMARS a VIIJ de dit dia de nostra s.ª

DIMECRAS a VIIIJ de dit se alsa lo entredit per totas las Isglesias.

Id. en totes les iglesies.

Dit dia a la matinada sen ana lo s.r Virrey deves Lleyda.

Partida del Virrey a Lleyda.

Dit dia a la matinada vingue en casa de la Ciutat lo s.r governador de Catelunya: los s.rs Consallers lo isqueren a rebrer fins al portal de la capella y se asenta entre lo s.r consaller en cap y segon precehint a la Ciutat y despres los s.rs Consallers lo tornaren acompanyar fins a la matexa porta ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Lo Governador de Catalunya va a casa de la Ciutat.

DILLUNS a XIIIJ de dit dia de s.ta Creu per causa del dol no anaren a la seu.

Festa de Sta. Creu.

DIMARS a XV. de dit.

DON FRANC.º SALA
consaller en cap.

---

nyors Concellers hils digue de paraula com tenian notitia certa en Perpinya com en algunes vilas y llochs de França y en particular en Alio (Lyon?) hy havia mal contagios de pesta y axi ho proposaren dits Senyors Concellers al dit Concell pera que deliberas lo fahedor. = E lo present Concell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que lo fet proposat ab tots los dependents y emergents de aquell sie comes com lo present Concell, o, comet als Senyors Concellers y dotsena de morbo si acas ni haura de nomenada y quant no ley hage la nomenen ses senyories pera que apres de dita junta los Senyors Concellers disposen tot lo quels aparexera convenir per la seguretat desta Ciutat ab plenitut de poder y sens refferiment algu. » — *Deliberacions*, any 1643, fol. 260 gt.

(1) En aquest jorn, la armada que comandava 'l Duch de Brezé, và obtenir devant de Càdiz una senyalada victoria contra les galeres castellanes. En l'aplech d'insertes, varies voltes esmentat, que 's troba en *Dietari* entre les jornades de 30 de Novembre y 1.er de Desembre del mateix any, hi ha una carta, — estampada a casa d'en Jaume Mateuat, — narrativa d'aquella acció naval.— V. l'*Apèndix* LVIII.

Lo Governador torna a Casa de la Ciutat.

Dijous a XVIJ de dit. — Dit dia al mati vingue en casa de la Ciutat lo s.r governador: los s.rs Consallers feian lo negosi dalt en la istansia de Consell de cent per causa que adobavan la istansia de trentenari: los s.rs consallers isqueren a rebrer lo s.r governador a la porta de dita istansia y sen entraren dintra ahont se asentaren estant asentat lo s.r governador a ma dreta del s.r consaller en cap precehint a la Ciutat: y despres al cap de un rato se alsaren y los s.rs Consallers lo acompanyaren fins a la matexa porta ahont fentse les degudes cortesias se departiren.

Tornada del Virrey de Lleyda: embaxada de benvinguda dels Consellers.

Divendres a XVIIJ. — Dit dia vingue lo s.r Virrey a Barcelona que venia de la part de Lleyda: los s.rs consallers y enviaren una enbaxada donant a sa ex.ia la benvinguda la qual fou reportada per lo s.r Sebastia de Miralles y per lo s.r Joseph Masana.

Conferencia del dr. del Rl. Concell, micer Peralta, ab los Consellers.

Diumenge XX de dit. — Dit dia vingue lo s.r micer Peralta d.r del Real concell en casa de la ciutat a parlar ab los s.rs consallers: estigue asentat entre los s.rs Consallers segon y ters.

Embaxada al Virrey sobre l'erro près en les 50 mil ₶ deixades per la Ciutat al Rey.

Dit dia los s.rs Consallers enviaran a sa ex.ia una enbaxada la qual fonch reportada per lo s.r Sebastia de Miralles y lo s.r Francesch S.t Genis aserca del arror se havia pres en les sinquanta milia lliures havia dexades la Ciutat y que los s.rs consallers acudirian a la falta quei havia en lo de dita moneda del que resta sa ex.ia molt satisfet.

Rendiment de Trin.

Diumenge a, XXVIJ de dit. — (1).

Inquisidor del Principat: jurament.

Dimars a XXVIIIJ de dit. — Dit dia a la tarda jura lo molt Ill.e y R.nt s.r Canonya Jauma Ferran Canonya de la seu de Urgell en Inquisidor del present principat de Catelunya y comtats de Rosello y Cerdanya lo qual jurament se feu en la Isglesia de s.ta Agata en ma y poder del molt Ill.e y R.nt s.r subCollector a qui venia dirigit lo bulleto.

Id.: presa de possessió.

Dimecras a XXX de dit. — Dit dia lo molt Ill.e y R.nt s.r Inquisidor Ferran prengue pocessio de dit carrech de Inquisidor.

Don Franc.o Sala
consaller en cap.

---

(1) En lo mateix aplèch insertat en *Dietari* entre 'l 30 de Novembre y 1.er de Desembre d'aquest any, apareix una relació, estampada, del rendiment de la ciutat de Trin, lo qual fou capitulat en aquesta jornada. — V. l'*Apèndix* LIX.

OCTUBRE

DIJOUS al Primer de Octubre *1643* de dit dia del Angel Custodi. Los s.rs Consallers no anaran en la seu per causa del dol. Festa del Angel Custodi.

DISAPTA a IIJ de dit. — Dit dia jura lo molt Ill.e s.r d.r Jauma Pla canonya de la seu de Girona en Inquisidor del present principat de Catelunya y comtats lo qual jurament se feu en s.ta Agata en ma y poder de dit molt Ill.e y R.nt s.r subcollector a qui venia dirigit lo bulleto. Inquisidor del Principat: jurament.

Dit dia [lo] molt Ill.e y R.nt s.r Jauma Pla prengue pocessio de dit carrech de Inquisidor. Id.: presa de possessió.

DIJOUS a XV. de dit.

DON FRANC.o SALA
consaller en cap

DIUMENGE a XVIIJ de dit dia de s.t Lluch los s.rs Consallers no anaren al studi per causa del dol. Festa de St. Lluch.

Dit dia tenint notitia lo s.r Virrey que lo enemich intentava entrar per la part de Lleyda entre dotsa y una de mix dia se parti a tota presa de la present ciutat per ha Lleyda. Guerra: intent d'invasió castellana per la part de Lleyda; partida del Virrey.

DIUMENYA a XXV. de dit (1). Noves de la campanya de Lleyda.

DIMARS a, XXVIJ de dit. — Dit dia a la tarda vingueren los s.rs diputats en casa de la Ciutat y tingueren Confarensia ab los s.rs Consallers. Conferencia dels Diputats ab los Consellers.

DIJOUS a XXVIIIJ. — Dit dia demati los s.rs consallers lo segon absent se ajuntaren en casa de la Ciutat vestits ab ses insignies Consulars so es la cota negra y la beca tambe negra: anaran en la seu y muntaran al presbiteri per la part de la epistola y fent lo degut acatament al altar maior sen pasaran a la part de la evangeli: al cap de un rato comensaran la professo per tornar lo cos de la gloriosa s.ta Madrona en la muntanya de Moniuhic a la sua s.ta casa: los s.rs Consallers se posaren darrera lo gremial: al axir del Cor los s.rs Consallers prengueren les vares del talam lo s.r Xammar portava en lloch de prom la vara de ma esquerra de darrera: feuse la professo ab la forma ordinaria: arribats en s.ta Madrona los s.rs Consallers se asentaren a la Professó de la Seu per tornar lo cos de Sta. Madrona a sa casa.

(1) Porta aquesta data una lletra del Senyor de la Motte donant noves de la campanya de Lleyda. Dit document es estampat y obra per inserta en lo *Dietari* entre les jornades de 30 de Novembre y 1.er de Desembre del propri any 1643. — V. l'*Apèndix* LX.

part del evangeli y lo Cap de professo a la part de la epistola ab sas cadiras. Comensas lo offici: lo diaca aporta la pau al cap de professo y lo sotzdiaca als s.^rs Consallers com axi stiga deslliberat per lo savi Consell de Cent: acabat lo offici posaren la s.^ta en son acostumat lloch y tornaran a comensar la professo la qual per los llochs acostumats sen torna a la seu: acabada la professo dits s.^rs Consallers sen anaren cadascu en sa Casa.

Visita a Pedralbes.

DIVENDRES a XXX. — Dit dia los s.^rs consallers a la tarda anaran en lo monastir de Pedralbes a visitar aquell convent com es costum quiscun any.

DISAPTA a XXXJ.

DON FRANC.° SALA
consaller en cap.

NOVEMBRE

Festa de Tots los Sants.

DIUMENGE al primer de noembra *1643* dia de totz los sants los s.^rs consallers. no anaran en la seu per causa del dol.

Guerra: l'enemich se retira de Lleyda y posa setge a la Vila de Montçó. —Lleva de 1000 homes demanada pêl Virrey a la Ciutat.

Dit dia los s.^rs Consallers ajuntaran a la tarda lo savi concell de Cent. Junt que fou vingue lo s.^r governador: los s.^rs consallers segon y ters acompanyats de molts Cavallers mercaders y dels officials de la casa lo isqueren a rebrer al cansell del cap de la escala: lo s.^r consaller ters se posa devant y lo s.^r consaller segon al costat del s.^r governador portant dit s.^r governador la ma dreta: entraren en la istansia de Consell de Cent y a la que foren junt la Taula gran que alli es lo s.^r consaller en cap quart quint y cise se alsaran y caminaran dos o, tres passos endevant y reberen dit s.^r governador ab moltas cortesias ques feren y se anaran asentant y lo s.^r Governador se asenta al cap del banch dels s.^rs consallers que mira a la part dels ciutedans al costat del s.^r consaller en cap precehint a la ciutat: asentats que foren lo s.^r governador se alsa y dona al s.^r Consaller en cap una Carta de crehensa del ex.^m s.^r mariscal de la Mota duch de Cardona virrey y capita general en lo present principat de Catelunya y comtats de Rosello y Cerdanya la qual en lo punt fou llegida en consell y es de tenor seguent.

«Srs Consallers y savi Concell de Cent de la ciutat de Barcelona. Lo enemich a fetas totas las diligensias possibles per veurer si podria obrar algun de sos designes en aquestas fronteras y vist no podia ses retirat y a posat siti a Monso quem dona

notabla cuydado per veurer la gran convenientia te aquesta provincia de la conservatio de aquella plassa: pera donari reparo se hauran de fer algunas diligensias y entre altres las que referira a V. S. lo s.^{r} governador de Catelunya al qual donara V. S. entera fe y crehensa asegurant a V. S. que resto molt confiat que en esta ocasio obrara ab la finessa que sempre puix es lo maior servei se pot fer a sa mag.^{t} y acudir al benefici publich que jo per ma part o, stimare a favor molt particular perha regonexero en totas las ocasions se puga: guarde nostra s.^{r} a V.^{a} S.^{a} Lleyda y octubra a 29 de 1643.

Le duch de Cardona.»

E legida que fonch dita Carta se alsa dit s.^{r} governador y digue y esplica de Paraula com sa ex.^{ia} li havia ordenat vingues en persona a dar la dita Carta als s.^{rs} Consallers y savi concell de Cent y que referis com de fet referia los digues tenia lo enemich que no havent tingut ocasio de posar siti a Lleyda o, a Balaguer lo havia posat en Monso y que los aragonesos avian fet un gran esfors peraque lo exersit enemich fes alguna factio en Catelunya y no tingues de tornarsen a alotyar en Arago y que sa ex.^{ia} feya per sa part quant podie per impedir los designes deprevats del enemich y que entenia socorrer a Monso y que axi suplicava a la Ciutat tingues a be pus en totas ocasions sera demostrada tant atenta y avia acudit ab totes veres al maior servei de sa magestat y a la conservatio de la provincia era ara ocasio molt precissa y fos servida deslliberar fer leva de mil homens pagats per un mes pera que ab dit socorro pogues sa ex.^{ia} socorrer dita plassa y impedir que lo exersit enemich no obra los designes te contra esta provincia fent dita lleva com confia sa ex.^{ia} sera fer un gran servei a sa mag.^{t} y obtenir esta provincia la quietut que se desija: e lo dit s.^{r} governador fet dit Rahonament se asenta y lo s.^{r} consaller en cap Respongue al s.^{r} governador que lo savi consell de Cent avia entes la esplicatio feta per sa s.^{a} y que los consallers encontinent proposarian pera que si pogues pendrer la Resolutio que mes convindra al servei de Deu nostra s.^{r} de sa mag.^{t} y de sta ciutat y provinsia: y lo s.^{r} governador acompanyat dels s.^{rs} Consallers segon y ters y de molts cavalles mercaders y altres offitials de la casa fins al cansell del cap de la escala ahont los s.^{rs} Consallers segon y ters se (li) feren moltes cortesias y dit s.^{r} governador

se despedi acompanyant molts de Consell de Cent y offitials de la casa dit s.r governador fins baix al portal maior tornaren sen dalt en concell y tornat a juntar lo s.r consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs consallers sos companys dona per propositio tot lo sobra dit fet E, fonch Resolt per dit consell se fes de promta leva de mil soldats ab sou de tres Reals cada dia com mes llargament es de veurer ab la Ma corrent sotz dita jornada a la qual se refereix.

Conferencia de Diputats y Consellers.

DILLUNS a IJ de dit. — Dit dia a la tarda los s.rs consallers anaran a la diputatio y tingueren confarensia ab los s.rs diputats.

Lleva: arborament de bandera en Casa de la Ciutat.

Dit dia al mati se alvora la bandera de Camp en la finestra de casa de la ciutat per fer la leva de mil soldats avia determinat fer lo savi Concell de cent lo dia de air.

Festa de St. Sever en la Seu: ofici y professó.

DIVENDRES a VJ dia del glorios s.t Sever. — Dit dia los s.rs Consallers dexaren lo dol ab parer de una promenia per dit effecte avian tingut dos dias abans y vestits ab las gramallas de grana lo cise absent se aiuntaren ab sos proms en lo porxo de s.t Jauma y se asentaren ab los banchs de vallut carmasi de la ciutat y junts que foren acompanyats de la musica anaran en la seu per los llochs acostumats: entraren per lo portal maior pasaran per lo mix del Cor y muntaren en lo presbiteri per la part de la epistola y sen pasaran saludant lo altar major a la part del evangeli y alli feta oratio se asentaren ab los banchs cuberts de vallut carmasi: oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau al cor y lo sotzdiaca als s.rs Consallers com es costum en dita Catredal: acabat lo offici comensaren la professo: los s.rs consallers ab lo prom mes antich portaren les vares del talam y los demes proms anavan darrera de la custodia so es entre la custodia y lo gremial: feuse la professo per la Ronda acostumada y acabada que fou los s.rs consallers y promens acompanyats de la musica sen tornaran en lo porxo de s.t Jauma ahont fentse les degudes cortesias se departiren.

Pregaries per la guerra.

DIJOUS a XIJ de dit. — Dit dia demati los s.rs Consallers anaran en la seu per acistir al traurer nostra s.r patent per les pregaries de la guerra: oiren lo offici y acabat aquell los s.rs Consallers baxaran a la capella de la gloriosa s.ta Eularia y sen tornaran en Casa de la Ciutat.

Dit dia a la tarda los s.rs consallers anaran en la seu y acistiren al Reservar lo s.m sagrament.

Notas que dit dia estigue lo s.^m sagrament Petent no sols en la seu perho encara per totas las parroquias y monastirs de Barcelona.

DIVENDRES a XIIJ de dit. — Dit dia al mati los s.^rs Consallers lo segon absent anaran en la seu per traures lo s.^m sagrament patent per las guerras ahont asistiren y oiren lo offici. Pregaries per la guerra.

DISAPTA a XIIIJ de dit los s.^rs Consallers anara[n] en s.^ta Maria de la mar y acistiren al traurer lo s.^m sagrament quel treian per pregaries de la guerra ahont oiren lo offici asentats ab los banchs de vallut carmasi a la part del evangeli: lo diaca porta la pau als s.^rs consallers: acabat lo offici feren oratio y sen tornaren. Id.: id.

DIUMENGE a XV de dit. — Dit dia al mati los s.^rs Consallers anaran en s.^ta Maria de la mar per ser alli patent lo s.^m sagrament y ser lo terser diumenya: asentats en los banchs de vallut carmasi oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.^rs Consallers: acabat lo offici comensaren la professo: los s.^rs Consallers portaren lo talam. Id.: id.

Dit dia a la tarda los s.^rs Consallers lo segon absent anaren en lo Pi y acistiren al Reservar nostra s.^r Id.: id.

DON FRANC.^o SALA
consaller en cap.

DILLUNS a XVJ de dit. — [Dit] dia a la tarda los s.^rs Consallers anaran en s.^t Just y alli acistiran al Reservar nostra s.^r Id.: id.

DIMARS a XVIJ. — Dit dia a la tarda los s.^rs diputats vingueren en casa de la ciutat y tingueren Confarensia ab los s.^rs Consallers. Conferencia dels Diputats y Consellers.

DIMECRAS a XVIIJ los s.^rs Consallers al mati anaran en s.^t Miquel per serhi nostra s.^r patent: asentarense en les cadires del Cor: oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.^rs Consellers. Pregaries per la guerra.

DIVENDRES a XXVIJ. — Dit dia a la tarda lo s.^r governador de Catelunya vingue en casa de la ciutat per parlar ab los s.^rs Consallers: los s.^rs consallers estavan dalt en la istansia de Consell de cent. Isqueren a rebra sa senyoria a la porta del Cansell quei ha devant de dita istansia a hont se feren les degudes cortesias y sen entraren en dita istansia y se asentaren en lo lloch ahont estan los abilitadors de la Insiculatio so es lo s.^r go- Conferencia ab lo Governador en Casa de la Ciutat.

vernador a ma dreta del s.r consaller en cap per precehir a la Ciutat: estigueren un bon rato y a la que se alsaren los s.rs Consallers lo acompanyaran fins al mateix puesto ahont fentse les degudes cortesias se despediren y lo scriva Rational y altras officials de la Casa lo acompanyaran fins baix a la porta gran ahont se despediren de dit s.r governador.

Concell de Cent.

DISAPTA a XXVIIJ. — Dit dia a la tarda consell de Cent com es de veurer ab la ma corrent sotz dita jornada.

Consellers y Obrers: extracció.

DILLUNS a XXX dia del glorios s.t Andreu. — Dit dia al mati consell ordinari per fer la extractio de novells Consallers: al mati los s.rs Consallers a les vuit hores se aiuntaren en casa de la ciutat y junts que foren acompanyats de promens sen anaran en la seu entraren per lo portal de la pietat feren oratio en lo altar maior de les grades de la porta del presbiteri de la epistola baxaran en s.ta Eularia y alli se asentaren so es los s.rs Consallers ab uns banchs a la part del evangeli y los proms ab altras banchs a la part de la epistola: lo canonya don Jacinto Descallar digue la missa del esperit s.t: aguei ofertori: ferense les aies ab la forma acostuma[da]: un sacerdot vestit ab son sobrapellis ab sa banda carmesina al coll porta la pau als s.rs Consallers y despres als s.rs proms: acabada la missa Rodaran lo altar de la gloriosa s.ta Eularia y sen tornaren en casa de la Ciutat y se aiunta lo savi Consell de Cent y junt que fou lo s.r consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs Consallers sos companys Proposa al savi concell de Cent com en virtut de privilegis Reals estava disposat y ordenat per tal dia de fer extractio de novells consallers obres y altras officis y que axi lo savi concell de Cent sobra del proposat deslliberas tingues a be se fes dita extractio lo que passa per sindicat y encontinent se prosegui a fer la extractio E foren extrets los seguents

Lo mag.ch s.r micer Joseph Montaner ciuteda Consaller en cap.
Lo mag.h s.r micer Gaspar de Prat donsell consaller segon.
Lo mag.h s.r d.r Joan Pau March Jalpi consaller ters.
Lo mag.h s.r Francesch Ros mercader Consaller quart.
Lo mag.h s.r Antoni Stalella notari de Barcelona consaller quint.
Lo mag.h s.r Salvi Soler texidor de lli consaller cise.

OBRERS

Don Anton de Aragall.
Benet Portell candaler de cera

DON FRANC.° SALA
consaller en cap.

DESEMBRE

Jurament de nous Consellers, Advocats, Mercader Racional y Escrivà Racional.

DIMARS Al Primer de desembre *1643*.—Dit dia los s.rs Consallers vells anaren a sercar los s.rs Consallers nous en ses cases so es quiscu lo que li tocava per son orda y los acompanyaran en casa de la Ciutat anant los s.rs Consallers nous a ma dreta dels s.rs Consallers vells y acompanyats de moltas personas principals y altras de totz estaments. Junts que foren los s.rs Consallers nous y vells acceptat lo s.r consaller segon que resta en casa de la ciutat per sa desgana y lo consaller segon vell, anaran en la seu servint los consallers vells en lloch de proms y entraren per lo portal de la pietat y feren oratio al altar maior aionollats en les grades de la part de la epistola qui munta al altar maior: feta que van aver oratio sen baxaran a la capella de s.ta Eularia y alli feran oratio y despres se asentaren so es los s.rs Consallers nous en uns banchs a la part de la evangeli y los s.rs Consallers vells ab altras banchs a la part de la epistola: comensaran la missa del esperit s.t la qual digue lo s.r canonya don Jacinto Descallar: aguei offertori y aies is feran ab la forma acostumada: un capella vestit ab son sobra pellis y ab una tovallola de tafeta carmesi en lo coll dona la pau als s.rs Consallers nous y despres als s.rs Consallers vells: acabada la missa rodaran lo altar de s.ta Eularia y sen puyaran y tornaran en Casa de la ciutat y sen entraren en la istansia de trentenari y asentats que estigueren acistinthi lo R.nt s.r segrista Roig offitial y Vicari general del s.r bisba prestaren lo solit y acostumat jurament los s.rs consallers nous advocats de la ciutat mercader Rational y scriva Rational oiren sentensia de escomunicatio y los s.rs Consallers vells advocats de la ciutat mercader Rational y scriva Rational foren absolts per dit s.r vicari general ab la forma acostumada.

Visita dels nous Consellers al Virrey.

Dit dia al mateix mati los s.rs consallers lo segon absent obtinguda ora de sa ex.ia acompanyats dels officials de la present casa anaran en palatio lo mateix mati a visitar sa ex.ia com es

costum: sa ex.[ia] rebe los s.[rs] Consallers en la sala gran ab molt aplauso y cortesia: fou la visita de peus per ser tart: despediranse de sa ex.[ia] ab molt grans cortesias y sen tornaren.

Id. id. al Canceller.

Dit dia a la tarda los s.[rs] Consallers lo segon absent obtinguda ora del s.[r] cansaller anaran en sa casa la qual te en lo Carrer ampla en lo palasio era dels virreis vells acompanyats dels officials de la present casa: lo s.[r] Cansaller los isque a rebrer al cap de la escala ahont se feren les degudes cortesias: los consalles se posaran devant restant lo s.[r] consaller en cap a ma esquerra del s.[r] Cansaller y ab aquexa forma sen entraren en una sala y alli se asentaren ab sas quediras de repos: stigueren algun rato en la visita y despres se alsaran y lo s.[r] Cansaller acompanya dits s.[rs] Consellers fins al cap de la escala ahont fentse les degudes cortesias se despediren y sen tornaran en casa de la Ciutat.

Notas que dit dia al mati quant anaran los s.[rs] Consallers nous y vells ni en lo jurament en casa de la ciutat noi anaran los s.[rs] obres nous y vells ni acistiren al jurament per ser exits en obres lo s.[r] don Anton de Aragall y estar desganat en lo llit y Benet Portell candaler de cera per ferli lo sindich contrari a sa extractio.

Jurament d'un Obrer.

DISAPTA a V de dit. — Dit dia jura lo s.[r] don Anton de Aragall en obrer ab la forma acostumada.

Festa de St. Nicolau.

DIUMENGE a VJ. de dit dia de s.[t] Nicolau. — En aquest dia al mati los s.[rs] Consallers lo segon absent per sa desgana anaran en lo monastir de s.[t] Francesch per ser la primera honrra dels s.[rs] Consallers los pares de aquella s.[ta] Casa los isqueren a rebrer: los s.[rs] Consallers se posaren en forma de bordo y los Religiosos anavan a ma esquerra dels s.[rs] Consallers: arribaran al altar mayor a hont feren oratio y se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la Ciutat a la part de la epistola per serhi a la part del evangeli lo estrado de sa ex.[ia]: al cap de un rato vingue lo s.[r] Virrey: los s.[rs] consallers lo isqueren a rebrer en lo portal maior los s.[rs] Consallers se posaran devant restant lo s.[r] Consaller en cap a ma esquerra de sa ex.[ia] pasaran per lo mix del Cor y acompanyaran sa ex.[ia] fins a son estrado ahont se feran las degudes cortesias y los s.[rs] consallers sen anaran a seures en los banchs de vallut carmasi tenian a la part

de la epistola: oiran lo offici y cermo: lo diaca porta la pau a sa ex.^{ia} ab la patena y despres torna en lo altar y dexa la patena y lo mateix diaca sens patena porta la pau als s.^{rs} consallers: acabat lo offici los s.^{rs} Consallers arribaran al estrado de sa ex.^{ia} lo qual en lo punt se alsa y ab la matexa forma lo acompanyaran fins a dit portal ahont fentse les degudes cortesias se despediren y los s.^{rs} Consallers sen tornaren en lo altar maior y feren oratio y sen anaren.

Combregar d'un malalt pobre: lo Conseller en cap l'acompanya; almoyna.

DILLUNS a VIJ. — Dit dia a la tarda venint lo s.^{r} consaller en Cap en casa de la Ciutat encontra lo s.^{m} sagrament de s.^{t} Just y lo dit s.^{r} Consaller se posa darrera lo s.^{m} y ana acompanyantlo y ana en lo Carrer de la Merse a la cassa dels virreis vells y arribat alli lo s.^{r} Consaller se ayonolla al capsal del llit del malalt lo qual era un pobra homa ques diu Juan Gil de Altafulla que per ser tanta sa pobresa geia en terra al mes alt de casa y prengue una candela que li donaren y acisti a son combregar aconsolantlo tot lo que li fou posibla y [digue] que li faria enviar alguna caritat per socorrer sas necesitats y lo s.^{r} consaller sen torna acompanyant lo s.^{m} y despres en ser en casa la Ciutat dona raho als s.^{rs} consallers sos companys del que li avia succehit y los s.^{rs} Consallers cridaren lascriva Rational y li ordenaren que en lo punt y anas y li donas sinch lliures de caritat com en effecte lo scriva Rational en lo punt o, posa en sa deguda execucio.

Festa de Nra. Sra. de la Concepció.

DIMARS a VIIJ dia de nostra s.^{a} de la conceptio. — Dit dia los s.^{rs} consallers al mati acompanyats de sos promens lo segon absent per sa desgana se aiuntaren en lo porxo de s.^{t} Jauma y alli se asentaren ab los banchs de vallut carmesi de la Ciutat. Junts que foren acompanyats de la musica per los llochs acostumats anaran en la Seu entraren per lo portal maior y passaran per lo mix del Cor y muntaran en lo presbiteri per la part de la epistola y saludant al altar maior sen passaren a la part del evangeli y feta oratio se alsaren y se asentaren en los banchs cuberts de vallut carmesi de la Ciutat: al cap de un rato los s.^{rs} Consallers tingueren avis que lo s.^{r} Virrey venie y de promta se alsaren il isqueren a rebrer en lo portal mayor y alli se feren les degudes cortesias. Los s.^{rs} Consallers se posaran devant ab los s.^{rs} proms restant sols lo s.^{r} consaller en cap a ma esquerra del s.^{r} Virrey y ab exa forma lo acompanyaren fins a son estrado y despres sen pasaren a la part de la epistola y se asentaren en los banchs cu-

berts de vallut carmasi de la Ciutat: lo diaca ab patena porta la pau al s.r Virrey y lo sotz diaca la porta als consallers com es costum en dita Catredal: oiren lo offici y cermo: acabat lo offici se comensa la professo y ans de comensarla enviaren dos promens a sa ex.ia suplicantlo fos servit portar la vara del talam a la que Respongue que nos trobava de gana pero que seguiria la professo: los s.rs Consallers y promens anaran deves lo strado de sa ex.ia y sa ex.ia encontinent se alsa: los s.rs consallers y promens se posaran devant y lo s.r Virrey a ma dreta del consaller en cap: axint del Cor los consallers prengueren les vares del talam juntament ab lo s.r Paxau prom mes antich: sa ex.ia resta darrera la Custodia ab un[a] axa li portava un criat encesa. Los demes proms anavan devant de la custodia ab sas varas y Coronas deura los avian donadas la Confraria: acabada la professo los s.rs consallers ab los proms tornaran al estrado de sa ex.ia y sa ex.ia en lo punt se alsa y los s.rs Consallers ypromens se posaran devant Restant sa ex.ia sols ab lo Consaller en cap: baxaran del presbiteri per la part de la epistola anaran a fer oratio a nostra s.a y feta oratio acompanyaran a sa ex.ia al portal de s.ta Eularia ahont fentse les degudes cortesias se despediren: despres los s.rs Consallers y promens isqueren per lo portal de la pietat y acompanyats de la musica sen tornaran al porxo de s.t Jauma ahont se departiren.

Governador de Catalunya: visita als Consellers.

Dit dia a la tarda vingue en casa de la ciutat lo s.r governador de Catelunya: los s.rs Consallers lo isqueren a rebrer a la porta de trentenari que mira al pati ahont se feren les degudes cortesias: entraran dins la istansia nova de trentenari: lo s.r governador se asenta a ma dreta del s.r consaller en cap precehint a la Ciutat: al cap de un rato se alsaren y los s.rs Consallers lo acompanyaran fins a la matexa porta ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Visita de Mr. de la Baroxera als Consellers.

DIJOUS a X de dit.—Dit dia al mati vingue lo s.r mosuir de la Baroxera: los s.rs consallers lo isqueren a rebrer a la porta de trentanari y entraren en la istansia nova de trentanari y entrats que foren dins dita istansia se asenta entre lo s.r consaller ters y quart per no serhi lo Consaller segon y al exir los s.rs Consallers lo acompanyaran fins a la matexa porta ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Conferencia en la Diputació.

Lo mateix mati los s.rs Consallers lo segon absent anaran en la diputatio y tingueren Confarensia ab los s.rs diputats.

Dit dia a la tarda vingue en casa de la ciutat lo general de la merse y per ser elet bisba de Urgell los s.rs consallers lo isqueren a rebre a la porta del trentenari que mira al pati y sen entraren en lo aposento nou de trentenari: stigue asentat entre ters y quart per no serhi lo segon: al cap de un rato se alsaran y los s.rs Consallers lo acompanyaran fins a la matexa porta ahont fentse les degudes cortesias se despediren. General de la Mercè, Bisbe elet d'Urgell: visita als Consellers.

Dit dia en la matexa tarda vingue en casa de la ciutat lo s.r governador: los s.rs Consallers lo isqueren a rebrer a la porta del trentenari que mira al pati y sen entraren en la istansia nova de trentenari: lo s.r governador se asenta a ma dreta del s.r Consaller en Cap precehint a la Ciutat: al cap de un rato se alsaren y los s.rs Consallers lo acompanyaran fins a la matexa porta ahont fentse les degudes cortesias se departiren. Governador: visita als Consellers.

DIUMENGE a XIIJ.—Dit dia los s.rs consallers al mati lo segon absent per sa desgana anaran a la companya de Jesus per fer la festa de nostra s.a de la Conceptio y estarhi patent lo s.m sagrament y alli se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la ciutat a la part de la epistola per ser lo estrado de sa ex.ia a la part del evangeli: al cap de un rato vingue sa ex.ia los s.rs Consallers lo isqueren a rebrer al portal maior de dita Isglesia ab la forma acostumada il acompanyaran fins a son estrado y los s.rs Consallers sen tornaran en sos banchs ahont oiren lo offici y cermo si be noi ague diaca ni sots diaca y axi noi ague pau: acabat lo offici los s.rs Consallers anaran deves lo strado de sa ex.ia il anaran acompanyant fins a la matexa porta ahont fentse les degudes cortesias se despediren y sen tornaran en lo altar maior y feren oratio y sen anaran. Festa de Nra. Sra. de la Concepció en la Companya de Jesús.

> Notas que en lo altar maior a la part de la epistola avian posada una cadira de repos per lo missa canta[n]t y com alli ahont son los s.rs Consallers nos consentia cadira alguna sino es la del s.r Virrey o, la del prelat lo scriva Rational lan feu traurer y portaren un banquet de respaller cubert de uns tafatans grochs y carmasins ahont stigue asentat dit misa cantant.

Dit dia a la tarda per ser dia de s.ta Llusia se tingue Consell ordinari per fer extractio de mostasafs administradors de les plases y altres officis E, foren extrets en mostasafs Mostaçafs, Administradors de places, etc.: extracció.

Narcis Feliu mercader
micer Francesch Safont
y lo nobla don Juan de Paguera.

Administradors de les plases

Don Hieronym de Tamarit
micer Aleix Tristany

en obrer en lloch de Benet Portell candaler de cera fonch extret

Baltesar Foxs mercader.

DIMARS a XV.

Lo DR JOSEPH MONTANER
Conseller en Cap.

Festa de Nra. Sra. de la Esperança en St Agustí.

DIVENDRES a XVIIJ. — Dit dia al mati los s.[rs] consallers lo segon y quart absents per llur desgana anaran en lo monastir de s.[t] Agusti per ser dia de nostra s.[a] de esperansa: sentarense en les cadires del cor que miran devant lo altar de la capella de nostra s.[a]: estava lo s.[m] sagrament patent en dit altar: oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.[rs] consallers: acabat lo offici los s.[rs] consallers feren oratio y sen tornaran.

Mostaçaf y pesadors: jurament.

DISAPTA a XVIIIJ. — Dit dia al mati vingue en casa de la Ciutat lo nobla don Juan de Paguera acompanyat de molts Cavallers per ha jurar en mostasaf: entraren en la istansia nova de trentenari y se asentaren en los banchs a una part y altra dels s.[rs] consallers: feuse la graduatio com es de veurer en lo llibra de graduations que aporta Antoni Aleix Cesilles notari de les obres y feta la graduatio anaran en la ballia y alli lo s.[r] balla se asenta en una cadira gran de fusta cuberta ab uns tafatans grochs y carmesins en forma de Jui y los s.[rs] Consallers se asentaren so es lo s.[r] consaller en cap a ma esquerra del s.[r] balla y lo s.[r] consaller ters per no serhi lo segon a laltra part y lo s.[r] consaller quint al costat del s.[r] consaller en cap per no serhi lo quart y lo s.[r] consaller cise al costat del s.[r] consaller ters Juan Hieronym Talavera notari de Barcelona stipula lo acta de dit jurament y dit don Juan de Paguera se alsa y lo s.[r] balla li prengue lo jurament y sagrament y homanatge y ab la matexa graduatio sen tornaren en casa de la Ciutat y se asentaren en la istansia nova de trentenari ab la matexa forma estavan asentats abans. Lo segretari Agramunt stipula lacta del jurament y dit mostasaf se

alsa y presta son jurament y sagrament y homanatge en ma y poder del s.r consaller en cap y despres los pesadors de mostasaf prestaren jurament y homanatge en ma de dit mostasaf com es costum.

DIMARS a, XXIJ. — En aquest dia a la tarda se dona un garrot a la plassa dels traidors a don Llorens de Masdeu natural de s.t Feliu de Pallarols bisbat de Gerona dalat y inculpat de ser enviat al present principat ab patents del Rey de Castella per induir als catalans en ques reduisen a la obediensia del Rey de Castella y averho posat en obra y axi fou condemnat se li fos revocada la Cavallaria y fos torturat y se li donas un garrot a la plassa dels traidors com en effecte a les sinch de la tarda se exequta dita sentensia.

Garrot a D. Llorens de Masdeu per traydor.

DIJOUS a XXIIIJ. — Dit dia Baltesar Foxs jura en obrer ab la forma acostumada.

Jurament d'un Obrer.

DIVENDRES a XXV dia de la nativitat del s.r los s.rs Consallers segon y quart absents per sa desgana se aiuntaren al mat[i] ab sos promens en lo porxo de s.t Jauma y se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la ciutat. Junts que foren acompanyats de la musica anaran en la seu per los llochs acostumats entraren per lo portal maior passaran per lo mix del cor muntaran al presbiteri per la part de la epistola y fent Revarensia al altar maior sen passaren a la part del evangeli y alli se asentaren en los banchs cuberts de vallut carmasi de la ciutat: oiren lo offici y cermo. Lo diaca porta la Pau al cor y lo sotzdiaca la porta als s.rs Consallers: acabat lo offici los s.rs Consallers y promens acompanyats de la musica sen tornaran en la plassa de s.t Jauma ahont fentse les degudes [cortesies] se departiren.

Festa de Nadal.

DISAPTA a XXVJ dia del glorios s.t Esteva y segona festa de nadal los s.rs Consallers segon y quart absents al mati anaran en lo monastir de s.ta Caterina martir y los paras de s.ta Caterina isqueren a rebrer los s.rs Consallers devant lo portal maior de dita Isglesia y los s.rs Consallers se posaran en forma de bordo posantsa los Religiosos a ma esquerra dels s.rs Consallers arribaran en lo altar maior y los Religiosos se despediren dels s.rs Consallers y los s.rs Consallers feren oratio y se alsaran y se asentaren en les cadires y cuxins de vallut carmasi de la Ciutat a la part del evangeli: oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.rs Consallers: acabat lo offici y feta oratio

Festa de St. Esteve: ofici en lo monastir de Sta. Caterina.

acompanyats de dits Religiosos ab la forma sobradita fins al mateix puesto se depertiran fentse les degudes cortesias.

Festa de St. Joan: ofici en lo monastir de St. Francesch.

DIUMENGE a XXVIJ dia del glorios s.^{t} Juan y tersera festa de nadal. — Dit dia al mati los s.^{rs} consallers segon y quart absent[s] anaran en lo monastir de s.^{t} Francesch y al entrar los paras isqueren al pati a rebrer los s.^{rs} consallers y se posaren en forma de bordo y los paras se posaren a la part esquerra dels s.^{rs} consallers entraren dintre la Isglesia pasaran per lo mix del Cor y arribaran al presbiteri y los paras se despediren dels s.^{rs} consallers: los s.^{rs} Consallers feren oratio y se alsaren y se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la ciutat a la part de la epistola per venirhi sa ex.^{ia}: al cap de un rato vingue lo s.^{r} Virrey los s.^{rs} Consallers lo isqueren a rebrer a la porta de dita Isglesia que mira al pla de s.^{t} Francesch: los s.^{rs} Consallers se posaren davant restant lo s.^{r} consaller en cap a ma esquerra de sa ex.^{ia} acompanyaranlo fins a son strado ahont lo dexaren fentse les degudes cortesias y sen tornaran en los matexos banchs: estava lo s.^{m} sagrament Patent: comensaran lo offici y aguei sermo: lo diaca dona la pau al s.^{r} Virrei ab patena y tovalla despres torna en lo altar maior y dexa la tovalla y la patena y lo mateix diaca dona la pau als s.^{rs} Consallers: acabat lo offici los s.^{rs} consallers se alsaran y anaran deves lo strado de sa ex.^{ia} y sa ex.^{ia} se alsa en lo punt y los s.^{rs} consallers se posaran devant Restant lo s.^{r} Consaller en cap a ma esquerra del s.^{r} Virrey il acompanyaran fins al mateix portal ahont fentse les degudes cortesias se despediren: los s.^{rs} Consallers sen tornaren en lo altar maior y feren oratio al santissim sagrament y sen tornaran acompanyats dels pares fins a la porta que mira al pla de s.^{t} Francesch.

Festa dels Sts. Innocents: missa en la Seu.

DILLUNS a XXVIIJ dia dels s.^{ts} Innocents los s.^{rs} consallers se aiuntaren en casa de la Ciutat lo segon y quart absents y a las nou tocadas acompanyats dels offitials de la present casa anaran en la seu per lo Carrer de peradis y entraren per lo portal de la sala y feren oratio al altar maior ajonollats en la grada qui munta al presbiteri a la part del evangeli: feta oratio sen entraren en la capella dels s.^{ts} Innocens y se ajonollaren ab la matexa forma estan ajonollats en la capella de casa de la ciutat ahont oiren una missa baxa y adoraran les s.^{tas} Relliquias: acabada la missa isqueren per lo mateix portal y per lo mateix cami sen tornaran en casa de la Ciutat.

Dit dia a la tarda vingue en casa de la ciutat lo s.[r] de la Baraxera. Los s.[rs] consallers lo isqueren a rebrer a la porta de trentenari y sen entraren a la istansia nova de trentenari: stigue asentat entre lo[s] s.[rs] consalles ters y quint per no serhi lo segon ni quart: no se scriu lo ques tracta per ser cosas segretas.

Conferencia secreta del Sr. de la Baraxera ab los Consellers.

DIMARS a XXVIIIJ. — Dit dia demati vingueren los s.[rs] Diputats en casa de la ciutat y tingueren confarensia ab los s.[rs] Consallers.

Conferencia ab los Diputats en Casa de la Ciutat.

DIJOUS a, XXXJ.

Lo Dr JOSEPH MONTANER
Conseller en Cap.

M.DC.XLIV.

JANER

Festa de cap-d'any en Santa María de la Mar.

DIVENDRES Al primer de Janer *1644* Dia de Cap de any. — Dit dia los s.^{rs} Consallers lo segon absent per sa desgana anaran al mati en la parroquial Isglesia de s.^{ta} Maria de la mar per ser dit dia la festa maior de dita parroquia ahont a la quei arribaran trobaran ja lo s.^{r} Virrei en lo Altar maior: los s.^{rs} consallers arribats en lo presbiteri anaran al estrado de sa ex.^{ia} y li donaren lo s.^{t} principi de any y li digue lo s.^{r} consaller en cap que per una Junta avian agut de tenir dit mati era estat causa que no eran poguts venir mes prest lo quels pasava per no haver pogut acudir a llur obligatio en axirlo a rebrer y que axi sa ex.^{ia} los tingues per escusats del que resta sa ex.^{ia} molt satisfet. Los s.^{rs} Consallers sen pasaran a la part de la epistola y feren oratio y se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la ciutat: oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau a sa ex.^{ia} ab patena y tovalla y despres sen torna al altar y dexa la patena y tovalla y lo mateix diaca sens tovalla ni patena porta la pau als s.^{rs} Consallers: acabat lo offici los s.^{rs} Consallers anaran deves lo estrado de sa ex.^{ia} y en lo punt se alsa y los s.^{rs} consallers pasaran devant Restant lo s.^{r} consaller en cap a ma esquerra del s.^{r} Virrei il acompanyaran fins al portal que mira al fosar alt ahont fentse les degudes cortesias se despediren y los s.^{rs} Consallers sen anaran per lo portal dels sombrares.

Conferencia en la Diputació.

DIMARS a V.—Dit dia demati los s.^{rs} consallers anaran a la diputatio y tingueren confarensia ab los s.^{rs} diputats.

Festa dels Reys en la iglesia del Pi.

DIMECRAS a VJ de dit dia dels Reys los s.^{rs} Consallers al mati anaran a nostra S.^{a} del pi per ser la festa maior de aquella parroquia: entraren per lo portal maior: los s.^{rs} obres isqueren a rebrer los s.^{rs} consellers en dit portal is posaran

en forma de bordo anant un obrer a la ma esquerra del s.r consaller en cap y ab la matexa forma los demes s.rs consallers y obres pasaran per lo mix del cor y muntaren en lo presbiteri per la part de la epistola ahont los s.rs obrers fentse les degudes cortesias se departiren: pasaran los s.rs Consallers a la part del evangeli saludant lo altar maior y alli despres de aver feta oratio se asentaren ab las cadiras y cuxins de vallut carmasi de la Ciutat: oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.rs consallers y lo subdiaca: acabat lo offici los obrers muntaran en lo presbiteri y acompanyaran los s.rs Consallers ab la forma sobra dita fins al portal maior ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

DIJOUS a VIJ Dia del glorios s.t Ramon. — Dit dia demati los s.rs consallers lo segon absent se aiuntaren ab sos proms en lo porxo de s.t Jauma y se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la Ciutat. Junts que foren lo scriva Rational acompanyat de sos asistents y de la musica trague lo pando del glorios s.t Ramon il porta al porxo de s.t Jauma y los s.rs consallers se alsaran y la musica se posa davant y despres lo scriva Rational ab lo pando anaran per los llochs acostumats en la seu: entraran per lo portal maior pasaren per lo mix del cor y muntaran en lo presbiteri per la part de la epistola y fent acatament o, Reverentia al altar sen pasaran a la part del evangeli y feren oratio y se asentaren en los banchs cuberts de vallut carmasi de la Ciutat: al cap de un rato comensaren la professo y lo s.r Paxau prom mes antich prengue lo estandart y acompanyat dels demes proms que anavan ab sas varas dauradas acceptat lo s.r Boxadors qui portava la vara del talam se posaran davant de la Custodia los s.rs Consallers de dos en dos des del presbiteri fins al axir del Cor ahont se pren lo talam se posaran darrera del gremial: lo s.r Philip Boxadors anava a ma esquerra del s.r consaller cise: al exir del cor prengueren los s.rs Consallers las varas del talam juntament ab lo s.r Boxados qui portava la vara de darrera de ma esquerra: parti la profeso y ana al monastir de s.ta Caterina martir per los llochs acostumats: a la porta del pati que mira a las Semoleras isque la professo de s.ta Caterina ab creu alta a rebrer la professo de la seu: los paras se posaren entre lo Clero de la seu entramasclats: arribaran en lo altar maior. Los s.rs Consallers y promens se asentaren so es los s.rs Consallers ab las cadiras y cuxins de vallut carmasi y los

Festa de St. Ramon.

proms ab los banchs de vallut carmasi de la ciutat que estaven al costat de les cadires dels s.rs Consell[er]s deves lo altar y lo cap de professo estava asentat a la part de la epistola ab cadiras de vallut morat y los qui aportavan los bordons ab un scon cubert de catifas. A la que isque lo offici los sacerdots quil deian despres de aver salu[da]t lo altar maior saludaren lo cap de professo y despres los s.rs consallers oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau al cap de professo y lo subdiaca als s.rs Consallers tots en un temps: acabat lo offici comensaren la professo y ab la matex[a] forma sen tornaran en la seu: acabada que fou la profaso lo scriva Rational prengue lo estandart y acompanyat de la musica lo torna en Casa de la ciutat y los s.rs Consallers y promens se restaren a la plasa de s.t Jauma ahont se dividiren.

Notas que lo s.r Virrei ana en s.ta Caterina y entra per la portaria y sen munta a la Tribuna y alli oi lo offici per no tenir lloch en lo presbiteri per estar lo cap de professo a la part de la epistola ab cadiras.

Conferencia dels Diputats ab los Consellers.

DIVENDRES a VIIJ. — Dit dia los s.rs diputats vingueren en casa de la ciutat y tingueren Confarensia ab los s.rs Consalles.

Ofici en lo monastir de St. Agustí.

DIUMENGE a X de dit. — Dit dia los s.rs Consallers al mati anaran en s.t Agusti lo segon absent. Los paras isqueren a rebrer los s.rs Consallers al portal maior de dita Isglesia: los s.rs consallers se posaran en forma de bordo y los paras se posaren a ma esquerra dels s.rs Consallers y a la que foran al presbiteri los paras se despediran y los s.rs Consallers feren oratio en lo altar maior y se asentaren a la part del evangeli en las cadiras y coxins de vallut carmasi de la Ciutat: oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.rs Consallers: acabat lo offici los paras arribaran alli ahont los s.rs Consallers estavan asentats y acompanyaran los s.rs Consallers fins al portal maior ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Professó del *Niño perdido* en lo monastir dels Angels.

Dit dia a la tarda los s.rs Consallers lo segon absent anaran en lo monastir de les monges dels angels per ferse la profaso del nyno perdido: al entrar los s.rs Consallers los obres los isqueren a rebrer en lo portal maior de dita Isglesia y acompanyaran ab la forma sobra dita de s.t Agusti fins al presbiteri: los s.rs Consallers feren oratio y se asentaren a la part del evangeli ab las ca-

diras y cuxins de vallut carmesi de la Ciutat: al cap de un rato comensaren la professo. Los s.rs Consallers prengueren les varas del talam y don Joseph Copons prengue la varra (sic) de darrera de ma esquerra que servi en lloch de prom: acabada la professo los s.rs Consallers acompanyats dels s.rs obres [arribaren?] fins al portal maior ab la forma eran anats al entrar y alli fentse les degudes cortesias se despediren.

Administrador de les places: jurament.

DIMECRAS a XIIJ. — Dit dia al mati jura Miquel Clascar apotecari en administrador de les plases ab la forma acostumada.

Conferencia en la Diputació.

DIJOUS a XIIIJ de dit. — Dit dia al mati los s.rs Consallers lo segon y ters absents anaran a la diputatio y tingueren Confarensia ab los s.rs diputats.

Administrador del Banch: jurament.

DIVENDRES a XV de dit al mati jura lo administrador del banch y per estar enbargada la llotya de blats se li dona pocessio en lo mateix banch en la forma acostumada.

LO D.R JOSEPH MONTANER
Conseller en Cap

Offici al monastir del Carme.

DIUMENGE a XVIJ. — Dit dia al mati los s.rs Consallers lo segon absent per sa desgana anaran en lo monastir de nostra s.a del Carma: a la que arribaran en dita Isglesia isqueren los Religiosos de dit monastir a rebrer dits s.rs Consallers al portal maior a rebrer dits s.rs Consallers (sic): posaranse en forma de bordo y los Religiosos a ma esquerra dels s.rs Consallers y los acompanyaran fins al presbiteri: los s.rs Consallers feren oratio al altar maior y se asentaren ab las cadiras de vallut carmasi ab los cuxins de vallut carmasi devant: oiran lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.rs Consallers: acabat lo offici isqueren los Religiosos y ab la forma sobradita acompanyaren los s.rs Consallers fins al mateix portal ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Clavari: extracció. — Cartes del Rey y de la Reyna.

DILLUNS a XVIIJ de dit. — Dit dia a la tarda consell de Cent ordinari: feuse extractio de nou clavari y fonch extret lo s.r Philip de Boxadors donsell: en dit consell foren llegides cartes de Rey y Reina s.rs nostres les quals estan asi cusidas (1).

Vespres en la iglesia de St. Sebastià.

DIMARS a XVIIIJ de dit. — Dit dia a la tarda los s.rs Consalles lo segon absent per sa desgana anaran en la Isglesia de s.t Sebastia per ser la vigilia del glorios s.t: muntaran

(1) V. l'*Apèndix* LXI.

en lo presbiteri y feren oratio en lo altar maior y se asentaren a la part del evangeli ab las cadiras y cuxins de vallut carmasi de la ciutat: oiren vespres les quals se digueren a can dorga ab molta solemnitat: acabadas que foren los s.rs Consallers feren oratio y sen tornaran.

Festa de St. Sebastià.

DIMECRAS a XX. — Dit dia, dia del glorios s.t Sebastia al mati los s.rs consallers se aiuntaran en lo presbiteri de la seu lo s.r Consaller segon absent per sa desgana. Junts que foren comensaran la professo per anar a la Isglesia del glorios s.t Sebastia com es costum quiscun any. Los s.rs Consallers prengueren les vares del talem juntament ab lo s.r Philip de Boxadors qui portava la vara del talam de ma esquerra de darrera: feuse la profaso per los llochs acostumats: arribada que fou en s.t Sebastia los s.rs Consallers feta oratio se asentaren ab las cadiras y cuxins de vallut carmasi a la part del evangeli y lo cap de professo a la part de la epistola ab cadiras de vallut morat ahont oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau al cap de professo y lo sotz diaca als s.rs consallers: acabat lo offici, la professo sen torna en la seu ahont acabada que fou los s.rs Consallers sen anaren en ses cases.

Festa del Desposori en Sta. Caterina: primera celebració.

DIVENDRES a XXIJ de dit. — [Dit] dia al mati los s.rs Consallers lo segon absent per sa desgana anaran en lo monastir de s.ta Caterina martir del orda de predicadors per ferse la festa del desposori de Maria santissima ab lo glorios s.t Joseph per serse fet dit desposori en semblant diada festa may feta: a la que arribaran los s.rs Consallers en lo pati de s.ta Caterina isqueren alguns Religiosos de dit monastir a rebrer los s.rs Consallers, los s.rs consallers se posaran en forma de bordo y los Religiosos se posaran a ma esquerra dels s.rs Consallers: pasaran per lo mix del Cor y a la que foran al presbiteri los Religiosos se despediren: los s.rs consallers posats a la part del evangeli feren oratio y se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la ciutat per estar lo santissim sagrament patent en lo altar que sia lloat pera sempra: oiren lo offici y cermo lo qual se digue ab molt gran solemnitat a cant de orga. Lo diaca porta la pau als s.rs Consallers: acabat lo offici los s.rs Consallers feren oratio y acompanyats dels matexos Reli[gi]osos ab la forma sobradita fins passat lo portal maior se despediren de dits Religiosos y sen tornaren.

Festa de St. Policarp en Sta. María del Pi.

DIMARS a XXVJ Dia del glorios s.t Policarpo. — Dit dia al mati los s.rs Consallers lo segon absent per sa desgana al mati se

aiuntaran ab sos promens en lo porxo de s.^{t} Jauma y se asentaren en los padrisos que miran a la font de s.^{t} Jauma ahont y havia un drap de [Ar]ras quei ha uns angels y un Raboster a cada costat y junts que foren los s.^{rs} Consallers consultaren ab los s.^{rs} proms los grans fanchs y avia desde s.^{t} Jauma al pi y tambe que ploviscava y que havian de anar los s.^{rs} Consallers molt desairadament anant a peu y que com era cosa que nos trobava que anant ab promenia se anas ab coxos que perso los s.^{rs} proms los aconsellasen lo que devian fer vist la incomoditat del temps y los s.^{rs} proms aconsellaren als s.^{rs} consallers que vist los grans fa[n]chs quei havia y que encara ploviscava que de s.^{t} Jaume al pi lo cami era llarch aconsellavan als s.^{rs} Consallers que podian y debian no obstant anasan ab promens anar ab coxos fins al portal maior del pi perque dexa manera anirian ab la decensia ques deu y que enviasen la musica en lo portal maior del pi per quant desenbarcarian dels coxos com en effecte se posa en execucio. Arribats que foren devant del portal maior del pi y desembarcats dels coxos los s.^{rs} Consallers ab sos promens se posaran per son orda y los s.^{rs} obrers al mateix portal isqueren a rebrer los s.^{rs} Consallers y per son orda se posaren entre los s.^{rs} Consallers y promens: passaran per lo mix del Cor y sen muntaren al presbiteri per la part de la epistola y se departiren dels s.^{rs} obres y saludant al altar maior sen passaran a la part del evangeli y alli feta oratio se alsaren y se asentaren ab los banchs de vallut carmasi de la ciutat ahont oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.^{rs} Consallers: acabat lo offici los s.^{rs} Consallers y promens acompanyats dels s.^{rs} obrers sen baxaran per la part del evangeli y arribats a la capella del glorios s.^{t} feren oratio y arribaran al portal major ahont se despediren dels s.^{rs} obrers y sen tornaran ab sos coxos fins en s.^{t} Jauma ahont desembarcaran y desembarcats feren la serimonia acostumada is departiren.

DIUMENYA a XXXJ.

Lo DR JOSEPH MONTANER
Conseller en Cap.

FEBRER

DILLUNS al primer de fabrer 1644. — Dit dia al mati entre les nou y les deu arribaran a la present [casa] lo mag.^{h} Cristo- Clavari: jurament y presa de possessió.

phol St Genis mercader y lo mag.[h] Philip de Boxadors donsell clavari nou y vell ab molt acompanyament anant lo clavari vell a ma dreta del clavari nou y entrats que foren en la istansia nova de trentenari ahont estaven los s.[rs] Conselles se asentaren so es lo mag.[h] Cristofol St Genis clavari vell a la part dreta despres dels s.[rs] Consallers y lo s.[r] Philip de Boxadors clavari nou a la part esquerra immediadament despres dels s.[rs] Consallers y jurat que hague dit clavari nou se mudaran de asiento asentantse lo clavari nou a la part dreta despres dels s.[rs] Consallers y lo clavari vell se asenta a la part esquerra despres dels s.[rs] Consallers y despres sen anaran a pendrer pocessio y visitar los portals com es costum.

Sota-administrador: id. id.

Dit dia lo mateix mati jura lo sota administrador ab la forma acostumada: lo s.[r] consaller cise lo ana a posar en pocessio.

Festa de la Candelera.

DIMARS a IJ dia de nostra s.[a] Candalera. — Dit dia los s.[rs] Consallers no anaran en la seu per no serhi lo s.[r] bisba y haverhi ma basada.

Aniversari per les ànimes del Purgatori en la Seu.

DISAPTA a VJ de dit. — Dit dia al mati los s.[rs] consallers lo segon absent se aiuntaren en casa de la Ciutat y junts que foren ab las gramallas de raxa negra fentse portar les faldes per sos paxas y acompanyats dels officials de la present casa anaran en la seu y muntaren al presbiteri per la part de la epistola y saludant lo altar mayor sen passaran a la part del evangeli y feta oratio se asentaren ab los banchs de la Ciutat: oiren lo offici del aniversari que la Ciutat fa celebrar per salut y repos de les beneites animes de purgatori lo disapta dilluns y dimars de Carnastoltas en la forma acostumada: acabat lo offici los s.[rs] Consallers baxaran darrera dels qui deian lo offici is posaren fent una ala despres del primer pilar y ha baxant del presbiteri a la part de la epistola: acistiren a la absolta general y despres passa la Creu ab lo Clero y isque per lo portal del claustro anant los s.[rs] Consallers darrera del gremial y fent una absolta a cada cap de Claustro y los s.[rs] Consallers fent una ala al temps se feian les absoltas ab la forma sobra dita Rodat lo claustro y acabadas las absoltas los s.[rs] Consallers feren oratio al altar maior ajonollantse a la primera grada de la part de la epistola y sen tornaran en casa de la Ciutat.

Carnestoltes. Festa ab exposició del Santissim en

DIUMENGE a VIJ. — Dit dia al mati los s.[rs] Consallers lo segon absent anaran en la Companya de Jesus per estar alli patent lo s.[m] sagrament (que sia lloat pera sempre) y

ser estats convidats de part de la congregatio per fer ells la festa: estigueren asentats ab los banchs de vallut carmasi a la part del evangeli: oiren lo offici y cermo: acabat lo offici feren oratio y sen tornaren.

la iglesia dels PP. de la Companya de Jesús.

DILLUNS a VIIJ demati los s.rs Consallers lo segon absent anaran en la seu y acistiran al aniversari se celebra per les beneitas animas de purgatori: feuse ab la matexa serimonia y solemnitat del disapta.

Aniversari per les ànimes del Purgatori en la Seu.

Dit dia a la tarda los s.rs Consallers lo segon absent anaran en la Isglesia y monastir del glorios para s.t Joseph per serhi nostra s.r patent: feren oratio y despres se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la Ciutat a la part del evangeli: oiren vespres y sermo y asistiren alli fins fou nostra s.r reservat y sen tornaren.

Vespres en lo monastir de St. Joseph.

DIMARS a VIIIJ. — Dit dia al mati los s.rs Consallers lo segon absent se aiuntaren en casa de la Ciutat y vingue una enbaxada del molt Ill.e capitol reportada per lo s.r Canonya Coll y lo s.r Canonya don Pedro de Copons: stigueren asentats so es lo S.r Canonya Coll entre lo s.r Consaller quart y quint per no serhi los s.rs Consallers segon y ters y lo s.r Canonya don Pedro de Copons entre lo s.r Consaller quint y cise y Referiren de part del molt Ill.e capitol que tenint intelligensia serta que los s.rs diputats recusavan enviar les vint y quatra axas a la professo general com la del dia de Corpus se ha de fer a dotza del corrent dia de sa festivitat per la gloriosa Verge y martir s.ta Eularia patrona y adv[o]cada nostra inseguint lo vot fet per la ciutat en lo qual tambe cohoperaren los s.rs diputats envia dit Ill.e Capitol una enbaxada als s.rs diputats suplicant a sa s.a fos servit enviar les vint y quatra axas acostuma enviar en semblants professons conciderant que es vot de la ciutat y que en totas las profasons generals quei va sivera y talam an acostumat sempre enviarlas que dit Ill.e capitol o rebria a particular merse: a la que Respongue lo s.r diputat ecclesiastich que als s.rs diputats y oidors los passava molt no poder acudir a dita obligatio perque los obstava lo Capitol de Cort y que axi no era possibla: y en continent lo Ill.e capitol se aiunta per oir la Resposta de dita enbaxada y oida aquella desllibera ferne sabidor a V.a s.a de dit fet suplicant a V.a s.a fos servit posarsi per medianer perque tenen per sert que ab lo bon medi de s.a s.a tindra dit fet tot bon succes perque altrament la Custodia aniria ab indecensia anant sens dita llumanaria. A la que Respongue lo

Atxes de la Diputació per la professó de Sta. Eularia: impossibilitat d'enviarles.

s.[r] Consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.[rs] Consallers sos companys que estimavan la merse dit Ill.[e] capitol avia fet a la ciutat en ferlos asaber dit negosi y que dit Ill.[e] Capitol estiga sert que la ciutat se interposara en dit negosi suplicant als s.[rs] diputats sian servits enviar ditas vint y quatra axas en dita professo com an acostumat.

Los s.[rs] consallers encontinent los s.[rs] Consallers (sic) enviaran una enbaxada als s.[rs] diputats la qual fonch reportada per lo s.[r] don Francesch Sorribes y lo s.[r] Joseph Mora fent a saber a sa s.[a] lo sobradit y la merse rebria la Ciutat se servisen enviar ditas axas en dita profasso considerant los effectes perque servexen y lo averleshi sempre enviades desde que dita professo esta fundada que a no anarhi seria gran nota de tot lo pobla: a la qual enbaxada Respongueren los s.[rs] diputats quels pessava molt no poder dar gust a sa s.[a] per obstarlos com los obsta los capitols de Cort y que axo es la causa que no poden servir a sa s.[a]

Aniversari per les ànimes del Purgatori en la Seu.

Dit dia al mati los s.[rs] Consallers lo segon absent vestits ab las gramallas de Raxa negra anaran en la seu y asistiran al aniversari se celebra per les baneitas animas de purgatori: feuse ab la matexa serimonia y solemnitat del disapta passat.

Ofici en lo monastir de Sta. Caterina.

Dit dia al mati despres de ser fora del aniversari sen anaran en casa de la Ciutat is posaran las gramallas de grana y anaran al monastir de s.[ta] Caterina martir y alli se asentaran a la part del evangeli ab los banchs de vallut carmasi ahont oiren lo offici y acabat aquell sen tornaren.

Completes en lo monastir de St. Francesch.

Dit dia a la tarda los s.[rs] consallers lo segon absent per sa desgana anaran al monastir del glorios para s.[t] Francesch ahont stava lo s.[m] sagrament patent (que sia lloat pera sempre) muntaran al presbiteri y feta oratio en lo altar maior se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la Ciutat a la part del evangeli: oiren lo sermo y completas y acistiran alli fins enserraran lo s.[m] sagrament y sen tornaren.

Negoci de les atxes de la Diputació per la professó de Sta. Eularia: los Diputats resolen enviarles pagantles del seu.

Dimecras a X. — Dit dia al mati vingue en casa de la Ciutat una enbaxada del molt Ill.[e] capitol reportada per los sobradits canonya Coll y don Pedro de Copons: estigueren asentats so es lo s.[r] Canonya Coll entre ters y quart y lo s.[r] Canonya don Pedro de Copons entre quart y quint sobra lo effecte dalt referit y que avian sercats molts exemplars y que havian trobat que del any 1518 fins ara mai sera feta profasso general

quei anas sivera que noi fosan anadas les vint y quatra axas de la diputatio y que axi tingues a be sa s.^{a} de ferho representar als s.^{rs} diputats suplicantlos fosan servits de enviar ditas axas com es costum. Los s.^{rs} Consallers o, comunicaren al s.^{r} don Francisco Sala ques trobava present lo qual se offeri de ques posaria per medianer y veuria siu podria consertar lo qual se confari ab los s.^{rs} diputats y despres torna Resposta als s.^{rs} Consallers dient que dits s.^{rs} diputats desijavan summament donar gust a la Ciutat y que axi y farian anar vint y quatra axas sense lo senyal de la diputatio y que los s.^{rs} diputats les pagarian del seu.

Conferencia en Casa de la Ciutat ab lo Governador de la cavallería catalana.

Dit dia demati vingue en casa de la Ciutat lo s.^{r} don Joseph Dardena governador de la cavallaria Catalana: estigue asentat entre lo s.^{r} consaller ters y quart per no serhi lo segon lo qual lo tractaran los s.^{rs} Consallers de senyoria.

Primer día de Quaresma: missa en la Capella de Casa la Ciutat.

Despres los s.^{rs} Consallers isqueren a la capella a missa. Lo sacerdot los dona cendra per ser lo primer dia de quaresma.

Absolució en la Mercè y la Trinitat.

Dit dia a la tarda los s.^{rs} consallers lo segon absent anaran a la merse y a la Trinitat a la absolutio com es costum quiscun any.

Conferencia ab lo canonge Coll en Casa de la Ciutat sobre lo de les atxes de la Diputació.

DIJOUS a XJ de dit. —Dit dia demati vingue en casa de la Ciutat lo s.^{r} Canonya Coll pera parlar ab los s.^{rs} Consallers y se asenta entra ters y quart per no serhi lo segon per lo negosi sobradit.

Mort de la Abadessa del monastir de Sta. Clara.

Dit mati vingueren dos capallans de part de la s.^{a} priora y Convent de les monges de s.^{ta} Clara fent a saber als s.^{rs} Consallers com nostra s.^{r} era estat servit portarsen a la sua s.^{ta} gloria lanima de sor Dorotea Sarrovira [a]badessa de dit monastir y que dita s.^{a} priora y Convent rebrian a particular merce de sa s.^{a} com a protectors de aquella s.^{ta} casa la honrrasan ab llur acistensia lo dia del enterro que sera dimars proxim vinent. Lo s.^{r} consaller en cap Respongue a dit Recado que sentian molt la mort de dita s.^{a} [a]badessa y que procuraran en moltas veras si les ocupations los donan lloch acistir en dit enterro.

Negoci de les atxes de la Diputació per la professó de Sta. Eularia: los Consellers no acceptan la oferta de pagarles los Diputats de sos diners propris.

Despres vingue lo mag.^{h} micer Aleix Tristany advocat fiscal de la diputatio de part dels s.^{rs} diputats ab la offerta de les vint y quatra axas sens les armas de la diputatio que los s.^{rs} diputats les pagarian de sos propris dines a la que respongue lo s.^{r} consaller en cap de voluntat dels demes s.^{rs} Consallers sos companys que la Ciutat de ninguna manera acceptaria dita oferta y que havian Resolt de aiuntar lo Concell de cent pera la

tarda per ferne cebidor al savi Concell de Cent per llur descarrech y axi sobra del mixdia feren tocar a Consell.

Id.: los Diputats accedeixen a donarles.

Dit dia a la tarda vingue lo s.[r] Putyaner a parlar ab los s.[rs] Consallers de part dels s.[rs] diputats dient que sa s.[a] enviaran les vint y quatra axas ab las armas de la diputatio suplicant als s.[rs] Consallers sian servits posarsa per medianes perque lo Ill.[e] capitol donia lloch en poder cobrar lo refus delles vist la diputatio quant exaucta y pobra esta a la que Respongueren los s.[rs] consallers que de molt bona gana o, suplicarian al Ill.[e] capitol: y a la que estava per aiuntarse lo savi concell de Cent vingue una enbaxada de part del molt Ill.[e] Capitol reportada per lo s.[r] Canonya don Lluxim Carbonell y lo s.[r] Canonya Coll y los s.[rs] Consallers se asentaren al banch dels ciutedans en lo raco que mira al ort: lo s.[r] don Lluxim Carbonell estigue asentat entre quart y quint per no serhi segon ni ters y lo s.[r] Canonya Coll entre quint y cise: lo s.[r] don Lluxim esplica sa enbaxada dient que lo Ill.[e] capitol posaria las vint y quatra axas de la diputatio y que farian pintar a cada una una s.[ta] Eularia y no sols vint y quatra axas pero mes si era del gust de sa s.[a]: a la que Respongue lo s.[r] consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.[rs] Consallers que estimavan com era raho las diligensias y treballs que dit Ill.[e] capitol avia pres en est fet y que estant a gust del Ill.[e] capitol y anant la gloriosa Verge y martir s.[ta] Eularia illuminada ab las axas acostumadas y ab la decensia deguda als s.[rs] Consallers los stava molt be: anada que sen fou la enbaxada los s.[rs] consallers disgregaren lo Concell in feren cebidors de tot als s.[rs] diputats.

Matines de Sta. Eularia en la Seu.

Dit dia a la tarda los s.[rs] Consallers lo segon absent anaran en la seu y se asentaren a la part del evangeli ab los banchs de la Ciutat cuberts de vallut carmasi ahont oiren les matinas les quals se digueren ab molt gran solemnitat y acabadas que foren los s.[rs] Consallers baxaran a la capella de la gloriosa Verge y martir s.[ta] Eularia ahont feren oratio y rodaran lo altar de la gloriosa s.[ta] y sen tornaran acompanyats de axas per ser vespra.

Festa de Sta. Eularia en la Seu: oficiysermó.

DIVENDRES a XIJ de dit dia de la gloriosa Verge y martir Sta Eularia patrona y advocada nostra. — Dit dia demati los s.[rs] Consallers lo segon absent acompanyats de sos promens se ajuntaren en lo porxo de s.[t] Jaumá y alli se asentaren ab los banchs de vallut carmasi de la ciutat y junts que foren

acompanyats de la musica anaran en la seu y per plourer y averhi molts fanchs anaran per devant de la diputatio palau del bisbe plassa de la seu: entraren per lo portal major passaran per lo mix del Cor muntaren al presbiteri per la part de la epistola y saludant lo altar maior sen passaran a la part del evangeli y alli se asentaren ab los banchs de la ciutat cuberts de vallut carmasi ahont oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau al cor y lo sotz diaca als s.rs Consallers: acabat lo offici los s.rs Consallers y promens acompanyats de la musica anaran fins a la plassa de s.t Jauma ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Dit dia a la tarda los s.rs Consallers a las tres se aiuntaren en lo porxo de s.t Jauma lo segon absent ab sos promens y se asentaren en los banchs de vallut carmasi de la Ciutat. Junts que foren lo scriva Rational acompanyat de la musica trague lo pendo de s.ta Eularia de casa de la Ciutat il munta en lo porxo de s.t Jauma ahont los s.rs Consallers eran y la musica se posa devant y despres lo pendo y per los llochs acostumats anaran en la seu entraran per lo portal maior y passaran per lo mix del Cor muntaran al presbiteri per la part de la epistola y fent Reverensia al altar sen pasaran a la part del evangeli y se asentaren en los banchs cuberts de vallut carmasi de la Ciutat: lo scriva Rational dexa lo pendo arrimat al pilar junt lo s.r Consaller en cap. Comensaran la professo y mentres anavan les banderas munta laliga y dansa en dit presbiteri una dansa: a la que ague de partir la Custodia los s.rs Consallers comanaran lo estandart de s.ta Eularia al s.r Pexau prom mes antich lo qual acompanyat dels demes proms ab sas varas dauradas anavan devant de la Custodia. Los s.rs Consallers y don Hieronym Torras prom se posaran darrera del gremial fins al axir del cor ahont prengueren les varas del talam quiscu per son orda: feuse la profasso ab molta solemnitat y forma acostumada: tornada la profasso en la seu y acabada que fou aquella lo scriva Rational torna a pendrer lo dit pendo y ab la matexa forma acompanyat de la musica torna dit pendo en casa de la Ciutat Restantse los s.rs Consallers en la plassa de s.t Jauma ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Id.: professo.

DISAPTA a XIIJ de dit los s.rs Consallers lo segon absent a la tarda anaran en la seu y feren oratio al altar maior ajonollats a la grada qui munta al presbiteri a la part de la epistola y

Completes dels *enamorats* en la Seu.

despres sen baxaran en s.[ta] Eularia y feren oratio y se asentaren ab uns banchs que alli y havia a la part del evangeli y oiren les completes ditas dels añamorats les quals acabadas feren oratio y rodaran la Tomba de la gloriosa s.[ta] y sen tornaran.

DILLUNS a XV.

Lo DR JOSEPH MONTANER
Conseller en Cap.

Enterro de l'Abadessa de Sta. Clara: los Consellers no hi anaren.

DIMARS a XVJ.—En aquest dia demati fou lo enterro de la s.[a] [a]badessa de s.[ta] Clara: noi acistiren los s.[rs] Consallers no obstant foran convidats per averhi algunas difarensias acerca del asiento y no trobarsa en los diataris exemplar algu.

Conferencia dels Consellers ab los Diputats.

Dit dia a la tarda los s.[rs] Consallers anaran a la diputatio y tingueran Confarensia ab los s.[rs] diputats.

Hospital general: sermó y miserere y visita dels Consellers als malalts.

DIVENDRAS a XVIIIJ.—Dit dia a la tarda los s.[rs] Consallers lo segon absent anaran al ospital general de s.[ta] Creu acompanyats dels officials de la present casa: entraren per lo portal del pati que mira al carrer del ospital: los s.[rs] administradors de dit ospital los isqueren a rebre devant la potecaria posantse per bordo so es lo s.[r] Canonya mes antich a ma esquerra del s.[r] Consaller en cap lo s.[r] administrador Ciuteda a ma esquerra del s.[r] Consaller ters per no serhi lo segon laltra s.[r] administrador Canonya a ma esquerra del s.[r] Consaller quart y lo s.[r] administrador mercader en lo mix dels s.[rs] consallers quint y cise: entraran en la Isglesia per la porta que mira al pati muntaran en lo presbiteri y feren oratio y se asentaren so es los s.[rs] Consallers a la part del evangeli ab las cadiras y cuxins de vallut carmasi de la Ciutat y los s.[rs] administradors se asentaren a la part de la epistola ab cadiras de repos de cuiro negre: oiren lo sermo y miserere y acabat lo sermo y misarere los s.[rs] Consallers acompanyats de dits s.[rs] administradors ab la matexa forma visitaran los mal[al]ts y malaltas Rodant totas las Cambradas dalt y baix y visitaran tambe lo monastir de las donsellas: isqueren despres per lo portal que mira al Carma ahont fentse les degudes cortesias se despediren de dits s.[rs] administradors y sen anaran a las Repenadides y visitaren aquella santa casa y sen tornaran.

Visita dels Consellers a la Casa de les Repenedides.

Acte de fê: los Inquisidors hi convidan als Consellers.

DILLUNS a XXIJ de dit.—Dit dia demati vingue a la present Casa lo alguasil del s.[t] offici de part del[s] molt Ill.[es] Srs Inquisidors fent a saber als s.[rs] Consallers com dema que

contarem a 23 los s.rs Inquisidors tindran en la plassa del Rey auto publich y que axi rebran a merce de sa s.a onrran aquell ab llur acistensia a la que Respongue lo s.r Consaller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.rs Consallers sos Companys que los s.rs consallers stimavan la merse los s.rs Inquisidors los feyan y que estiguesen serts que donantlos les ocupations lloch y acistiran de molt gran gust.

Inquisició: acte de fè en la plaça del Rey.

DIMARS a XXIIJ. — Dit dia a la tarda fou lo aucto general de la s.ta Inquisitio en la plassa del Rey lo qual se feu ab la forma seguent so es que demati a les vuit horas dalt en un mirador que mira a la plassa del Rey posaran un Raboster ab las armas de la Inquisitio y alli tragueren un pendo de tafeta carmasi y al mix de dit pendo un cristo pintat ab las armas de la Inquisitio en senyal de que aquell dia y avia auto publich y a la tarda los s.rs Inquisidors acompanyats de molts familia[r]s capellans y frares y de dos d.rs del Consell Real consultors de dit s.t offici portant dit pendo un capella de devant y los demes en forma de professo y los s.rs Inquisidors darrera ab los dits dos d.rs del Real Consell isqueren per lo portal maior de la Inquisitio y baxaran per la baxada del palau del Rey y arribaran en dita plassa y muntaran en un catafal y havia sobra de les escalas de s.ta Agata ahont a la paret y avia un vallut gran negra y al mix les armas Reals y de la s.ta Inquisitio de brodador y a cada costat de dit vallut tafatans carmesins y grochs y dits s.rs Inquisidors y advocat fiscal y d.rs del Real consell consultors se asentaren ab cadires de repos de cuiro negres: los demes se asentaren en banchs: de front de la plassa y avia un catafal fet per estar los Reos: junt al Rational y avia un catafal ahont estava lo Consistori y offitials del Rational despres venia altra Catafal ahon stava lo consell criminal y despres altra catafal ahont estava lo Concistori de la ballia general tots ab sas cadiras de repos: aviai molts altras catafals de diversos particulars: en lo mix de dita plassa y avia una Trona pera predicar: sa ex.ia estava en lo palau Real en una finestra que esta sobra la porta ab son doser y estrado y a la finestra de ma dreta estavan los s.rs Consallers asentats ab uns banchs de vallut carmasi y a la finestra de ma esquerra estava lo s.r canceller y concell civil Restant lo s.r Virrey en lo mix y los s.rs diputats per estar en llur casa estavan al balco de la cantonada de dit palau Real. Al cap de un rato vingue lo alguasil del s.t offici acompanyat de molts fami-

liars forasters aportant tres Reos ab sas mitras en lo cap una corda de espart en lo coll y un ciri vert en les mans los quals foran trets per lo portal de la Inquisitio y los baxaran per la devallada del palau del Rey y a la que foren al cap de dita plassa los muntaran en lo Catafal y alli los asentaren: comensaren lo sermo lo qual predica lo para Pont del orda de s.[t] Juseph: acabat lo sermo comensaren las lecturas dels Reos tant de offensa com defensa la primera de les quals fou de Andreu Pintor texidor de lli de nacio frances abitant en la Ciutat de Barcelona lo qual sent casat y vivint la primera muller casa segona vegada y apres de morta la segona casa tersera vegada vivint encara la dita primera muller condemnat en ser asotat per los llochs publichs de la present ciutat ab insignias de casat dos vegadas y que abiure de Levi y que servesca tres anys en les galeras de sa mag.[t] cristianissima (que Deu guarde) remant.

La segona fou de Mateu Sunyer, Pages natural y abitant en lo lloch de Castellar bisbat y vegaria de Gerona relexat al bras y cort secular per heretge pertinas negatiu de molts errors contra nostra s.[ta] fe Catolica: donaseli un garrot en lo Canyet y fonch cremat en lo mateix lloch.

La tercera fou de Bernat Osso natural de Poboleda arcabisbat de Tarragona Abitant en Cabasses bisbat de Tortosa per haver comes lo crim nefando de bestialitat condemnat per sa menor edat (que no passava de setze anys) en ser asotat per los llochs publichs y acostumats de la present ciutat y servir sinch anys en lo lloch pio que se li asenyalara y apres de acabats dits sinch anys sia desterrat per temps de altres sinch anys de les baronias del priorat de escala Deí de la Cartoxa dins los quals territoris son los llochs de sa patria y habitatio (1).

Causa pia de Matias Vilar: extracció de la donzella que havia de dotarse.

Dijous a XXV dia de s.[t] Matias los s.[rs] Consallers lo segon absent demati anaran al ospital de la misericordia per ferse la extractio de la donsella que quiscun any se treu de la Causa pia fundada per Matias Vilar a la qual extractio asistexen los s.[rs] Consallers: estigueren asentats a la part del evangeli ab las

(1) Signada per Joseph Vila, secretari del Sant Ofici, s'inserta en *Dietari* una nota que dona també compte d'aquest acte, expressantshi que 'l celebraren los Inquisidors doctors Jaume Ferran y Jaume Plà, instant lo doctor Joan Joseph Realdu, promotor fiscal del mateix Tribunal. Com dit document en sustancia no difereix de lo que 's descriu en la transcrita jornada, s'ha considerat inútil reproduhirlo.

cadiras y cuxins de vallut carmasi de la Ciutat y los s.[rs] administradors de dit hospital stigueren asentats ab banchs a la part de la epistola y en lo mix y havia una Taula llarga ab un tapet vert y desobra dita Taula una alburnia gran de pissa ahont posaren los noms de les donselles de dit hospital corrian dita sort y un minyo de edat de sinch o, sis anys lo muntaren sobra dita taula ahon se agenolla y posa la ma dins dita alburnia per tres voltas senyantse la ultima de les quals trague un Redoli en lo qual se troba lo nom de Maria Girona de Barcelona y en lo punt a dita donsella li posaran una vestidura verda ab las armas del ospital davant y una Corona de flos: los s.[rs] consallers se alsaren y acompanyats dels administradors anaran al monestir de clerigos menores ahont estava lo S.[m] sagrament patent (que sia lloat y glorificat perha sempre) la donsella extreta anava darrera: los s.[rs] consallers estigueren asentats a la part del evangeli ab los banchs de vallut carmasi de la Ciutat y los administradors de dit ospital en altras banchs a la part de la epistola: oiren lo offici y cermo: acabat lo offici sen tornaren en dit ospital ahont se despediren.

Dit dia a la tarda vingueren los s.[rs] diputats en Casa de la ciutat y tingueren Confarensia ab los s.[rs] Consallers.

Conferencia dels Consellers ab los Diputats.

Divendres a XXVJ a la tarda los s.[rs] consallers lo segon absent anaran al ospital ahont oiren lo sermo y miserere ab las serimonias acostumades.

Sermó y miserere en l'Hospital general.

Disapta a XXVIJ. — Dit dia los s.[rs] consallers lo segon absent anaran a la tarda en la seu y oiren les Completes ditas dels anamorats.

Completes dels *enamorats* en la Seu.

Dilluns a XXVIIIJ.

Bixest.

Lo d.[r] Josep Montaner
Conseller en cap.

MARS

Divendres a IIIJ de dit. — Dit dia los s.[rs] Consallers segon y quart absents a la tarda anaran en lo ospital ahont oiren lo sermo y misarere y visitaran los malalts ab la forma acostumada: despres anaran als pardons de s.[t] Llatser.

Hospital general: sermó y miserere y visita dels Consellers als malálts.

Perdons de St. Llàtzer.

Diumenge a VJ. — Dit dia a la tarda consell de Cent com es de veure ab la ma corrent sotz dita jornada.

Concell de Cent.

Festa de St. Tomàs.—Ofici en lo monastir de Sta. Caterina.

DILLUNS a VIJ de dit dia del glorios s.t Tomas los s.rs consallers lo segon absent demati anaran en s.ta Caterina y acompanyats del para prior y alguns altras Religiosos de dit monastir muntaran al presbiteri y despres de aver feta oratio se asentaren ab los banchs de vallut carmasi de la ciutat a la part del evangeli: oiren lo offici y cermo: lo diaca porta la pau als s.rs Consallers com es costum: acabat lo offici acompanyats dels matexos Religiosos [anaren] fins al pati ahont fentse les degudes cortesias se despediren.

Conferencia en la Diputació.

DIMARS a VIIJ de dit.—Dit dia al mati los s.rs Consallers anaran demati a la diputatio y tingueren confarensia ab los s.rs diputats.

Concell de Cent.

Dit dia a la tarda se tingue consell de Cent com es de veura en la scrivania maior ab la ma corrent sots dita jornada.

Id.

DIVENDRES a XJ. — Dit dia a la tarda se tingue Consell de Cent.

FINEIX LO DIETARI XXVIII.

APÈNDIXS AL VOLUM VINT Y VUYT

APÈNDIX I.

✠

Molt Ill.re S.r

Reportada per lo molt Rt. Sor. dr. Fran.c Puig canonge de Tortosa mossen Pau Amat donsell y mossen Joseph Ximenis Ciuteda a 27 de Agost 1641.

Los barcos longos cathalans prengueren devant Tarragona una faluga que lo Marques de Leganes enviava per los Duchs de Fernandina y Maqueda ab despatxos del Rey de Castella y ab los ordes de que havia de obrar dita armada en Cathalunya, y encontinent los Deputats del general de Cathalunya ab parer del s.r de Argenson y de la iunta de guerra han despatxat un correu á tota diligentia a la ciutat de Gerona Arcabisbe de Burdeus ques troba en Cadaques, Vescomte de Arpejon, y s.r Princep de Conde ab copia dels despaigs perque vehent en ells los designes del enemich puguen prevenir lo mes convenient per impedirlos. Envianlos á V. S. ab aquesta embaxada pera que estiga enterat de tot y iuntament suplican á V. S. los fassa merce en conformitat lo quels aparexera mes convenient en benefici y seguretat desta ciutat y Provincia.

Tambe representan á V. S. dits deputats que quant entraren en los carrechs de deputats y oydors trobaren que sos antecessors havian provehit per lo interim lo offici de notari major de la Ballia general y altres que acostumava provehir lo Marques de los Veles los bens del qual estan confiscats al general y que los provehits estan regint dits officis, Despres entengueren que se havia pretes que la nominatio tocava a la Ciutat com a tenint pocessio de la ballia y en una conferentia que cerca de aço tingueren ab los s.rs Consellers se prengue apuntament que los Assessors y advocat fiscal del general y los advocats de la Ciutat donassen son parer acerca del demunt dit, Juntarense una vegada y no pogueren tractar del negoci perque digueren los

advocats de la ciutat que los assessors y advocat fiscal de la ballia general feyen un paper en iustificatio de la intentio de la ciutat y restaren de acordi que los advocats de la ciutat avisarian per continuar las Juntas quant tindrian lo dit paper, y despres ensa no han avisat sino que han tingut notitia dits deputats que avuy en aquest savi consell se tractava dels dits officis, Y com dits deputats no entengan sia intentio de V. S. provehirlos en cas toquen provehir á dits Deputats, ni sia la lur provehirlos en cas toque a V. S. sino que la intentio de uns y altres es quel provehesca aquell a qui toque suplican a V. S. dits deputats sian servits ordenar als advocats de la ciutat continuen las juntas ab los assessors y advocat fiscal del general y prenguen resolutio acerca del sobre dit, o, que se anomenen altres persones que en companyia dels sobredits, o, tots sols la prenguen ab la conformitat que aquestas dos casas han tingut y es raho que tinguen en particular en aquestos temps, pus della depenja la conservatio de la Ciutat y de tot lo Principat.

✠

Copia de un capitol de carta scrita per Fran.co de Salamon al Duch de Maqueda.

Su Mag.d manda que todos los navios que ahi se hallen salgan à navegar, y esto s.r no se que puede ser con la brevedad que se quiere, Ja dixe a V. Ex.a en mi ultima que en todo Agosto no podian aun los veynte y dos que se assenyalaron, dies de Setiembre tomaran, si bien harto se necessitava que fueren quanto antes en navegar porque la armada francesa que son quareynta velas doblo ja a Finisterra, Dizen que para hir ajuntarse con la que esta sobre Tarregona y hay orden para que los vaxelos que de aqui salieron siguen a V. Ex.a y ultimamente lo manda su Mag.d à don Hieronymo de Sandoval en caso que la francesa emboque, Don Hieronymo con sus males y particularmente con la quebradura disen no esta para embarcarse si se hallare tal manda su Mag.d que Don Martin Carlos y Don Pedro de Ursua lo hagan, este ultimo me parece ha replicado disiendo que no ha de almirantear a don Martin, Todo esto es una sambra que no lo entiendo. Lo que me holgara es, que V. Ex.a haja tenido y tenga buen sucesso en lo de Tarregona, Hagalo Dios como pueda y g.de la Ex.a persona de V. Ex.a como deseo y he menester: de Calis a 13. de Agosto *1641*.

Fran.co Salamo.

De Madrid con carta de 16. de Agosto *1641*. avisa Don Emanuel al dicho Fran.co Salamo lo siguiente

Hablan del Duque con toda veneracion por la carta que ha scrito al Rey que obedeceria no solo a Fernandina sinò a otro qualquiera en esta ocasion, Heme olgado que si quieren voluntades reciben ja que se dan por desentendidos de obras por no pagar estas con las mismas ja que aquellas las recompensan en el mismo genero segun dizen Mascarenyes que governava el Brasil le entrego al Portugues, sabese de cierto ja y entre las dudas por haver venido dos hijos suyos aca al huno hizieron del consejo de ordenes siendo Portugues y al otro le dieron titulo de conde en Portugal que todos podian tomar de dos el partido.

En Cartagena me disen se juntara la armada, estimaria tuviesse el buen sucesso que dezeo, y el duque con su capitana que si es buena y va con toda prevencion la de Bordeos no la hisiere inferior aunque la armada menor que la nuestra sino es que la haja reforçado, hazense grandes rogativas y el Rey muy devote: Dios le oyga pues segun entienden algunos imaginan que no solo el socorro dessa plassa donde estriva la conservacion desse Principado sino la de Portugal tambien va aventurado en el sucesso, de dia en dia esperan las nuevas felicissimas. La flòta no ha venido ni jo le hago aca sin galeones pero sale a la mar don Martin Carlos y don Hieronymo con veinte y quatro navios aguardarle.

Quando se abla del Duque se entiende el Duque de Maqueda.

✠

El Rey

Duque de Nagera y de Maqueda primo mi Capitan General de mi armada del mar oceano Considerando que de una ora a otra se puede esperar aviso del buen successo de vuestro viage en el socorro de Tarragona y que mediante el favor de Dios ha de ser el que se desea ora sea rompiendo la armada del enemigo ora siendo haziendola retirar y que conviene no perder tiempo en lo demas què huviera de exequutarse he resuelto que todas las fuersas maritimas sigan en Cathaluña y costas de España a la armada enemiga hasta que les desempare, Creyendo que no es possible trate de intentar otra cosa en Copia.

ninguna parte en hechando al enemigo de todas las Costas de España y empessandole, a, arrinconarle ha de procurar socorrer al condado de Rossellon con todo lo necessario para ocho meses y si fuera possible con la gente de la armada recobrar a Elna sera muy conveniente pero esto se ha de exequutar sin detention grande y sino se pudiera conseguir se ha de disponer de manera que quedan alli mil Cavallos effectivos, al mismo tiempo se ha de procura[r] tomar a Palamos y Chadaques y poner estos puertos en la buena forma que conviene. Sobre todo lo referido y lo que han de hazer las galeras se envien las ordenes necessarias de que estareys advertido y de que en concluyendo con lo que se ha de obrar en las cosas de Cathaluña sin deteneros un instante haveys de bolver con la armada de vuestro Cargo al mar oceano para acudir con ella a los efectos que se ofrecieren. Disponiendo lo necessario para que buelven a Napoles los navios de la armada de aquel Reyno y los tomados al sueldo porque en estos vaxeles y las galera[s] que han de yr con ellos se han de levar dos mil españoles bisonyos: en esta conformidad hareys que se cumpla todo lo referido y que se acuda a la exequution dello como espero de vuestro cuydado y zelo y de mi servitio y dareysme cuenta de lo que se fuera haziendo. De Madrid a 16 de Agosto *1641*.

YO EL REY.

Por mandado del
Rey nro. S.r Pedro Coloma

Al Duque de Nagera y de Maqueda.

✠

EL REY

Copia.

Don Pedro de Orellana Monrasin mi capitan general de la armada de Napoles que llego á Cartagena al Marques de Villafranca, y Duque de Nagera y de Maqueda se imbian los ordenes convenientes sobre lo que han de obrar las armadas maritimas en essas costas y se les dise que en concluyendo con ello han de volver á Napoles los navios de essa armada y los

embargados en compañia de algunas galeras que en ellas y los navios han de llevar infanteria bisoña de que se os advierta paraque lo tengays advertido y executeis lo que ós ordenaren, de M[adri].[d] á 16. de Agosto *1641.*

YO EL REY.

✠

EL REY

[Copia].

Marques de Villafranca primo de mi Consejo de estado y mi Capitan General de las galeras de España y Marques de Leganes: mande dar orden en primero y dies de Julio que tuviessen prevenidas las munitiones bastimentos gente dinero y otras cosas que esta resuelto passen a Rossellon paraque promptamente podiessen embarcarse de que os advierto y que en conformidad de mis ordenes en hechando la armada enemiga de la costa haveys de socorrer los condados porque mi voluntad precissa es que esto se exequute assi y tambien que sin perder punto envieys dos navios a Vineros para que leven de lo que esta prevenido lo que promptamente pudiera remitirse con orden de que en embarcandolo ho[s] sigan y Vos despues de haver echado el enemigo de la costa de España haveys de yr como hos lo mando a abrir lo passo de Colibre a Perpinyan hasta que se haya conduzido el socorro que se levare procurando entre tanto occupar a Cadaques y Palamos como teneys orden mia.

Despues de ydo el enemigo enviareys uno o dos navios a Mallorca por los bastimentos que alli huviere y dareys orden que el navio de Pussa que el hizo y remitio alli venga, a, incorporarse con la armada porque assi conviene a mi servitio. De M[adri].[d] a 20 de agosto 1641.

YO EL REY.
Hieronymo de Villanueva.

✠

EL REY

Copia de despachoque queda afirmar de su Mag.[d] que se embia en 20 de Agosto *1641.*

Duque de Nagera y de Maqueda mi capitan general de mi armada del mar oceano, he resuelto se imbien sin punto de dilacion dos navios de essa armada a Vineros paraque lleven de

lo que esta prevenido lo que promptamente pudieren tomar para el socorro de los condados de Rossellon con orden que embarcando los generos que huviere alli ós sigan y que despues de hido el enemigo de las costas de España vajan assi mismo uno, o, dos navios a Mallorca por los bastimientos que alli huviere, y se dise al Marques de Villafranca que el de la presa que hiso iunto á Barcelona y remitió á aquel Reyno haga que venga á incorporarse con la armada de vuestro cargo de que se ós advierta para que assi se exequute y avisareysme de haverlo hecho: de M[adri].ᵈ a 20. de Agosto *1641*.

✠

Copia de carta scrita per lo Marques de Leganes á Don Joan de Benevides.

Por no haver havido occasion despues que se socorrio essa plassa no he scrito á V. m.ᵈ y con lo que se offrece desta faluca doy á V. m.ᵈ mil norabuenas de tan felis succesos de que estamos todos con el contento que es rason con ciertas esparansas de que á estos se han de seguir muy aventajadas consequentias del servicio de su Mag.ᵈ y que se ha de encaminar algun acomodamiento de esse Principado comforme a lo que V. m.ᵈ me scrivio ultimamente espero besar á V. m.ᵈ las manos que es cosa que desseo summamente. Suplico a V. m.ᵈ me haga merced en caso que no haja aportado ay una trompeta mia que despatche á 12. de este a Musur de la Mota Oudencour de envialle otra pidiendole de mi parte que me le embie. G.ᵈᵉ Dios á V. m.ᵈ muchos años. Vineros á 23. de Agosto *1641*.

El Marques de Leganes.

APÈNDIX II.

✠

Molt Ill.ʳᵉ S.ʳ

En la iunta de brassos tinguda lo die de ayr se llegiren tres papers lo hu aportat per los mestres de camp Don Luys de Rayadell, y don Joseph de Margarit, laltre donat per la iunta de hasienda, y lo tercer per la iunta del batallo. En los dos primers se prengue resolutio y lo ultim del batallo se diferi per altra

iunta de brassos mes copiosa, que se ha de tenir á vint del corrent comforme veura V. S. ab la resolutio ques legira iuntament ab los papers, y en exequutio del primer cap, han anomenat los deputats del general de Cathalunya per embaxador á Don Juseph de Margarit lo qual esta molt al cap de las materias per haver assistit sempre en la campanya ab la puntualitat ques notoria. Suplican a V.S. dits deputats sien servits obrar en conformitat lo que iudicaran esser de mayor beneffici desta ciutat y Provincia ab la celeritat que las occurrentias demanan.

Tambe representan a V. S. dits deputats que se ha advertit que per deslliurar la ciutat y la casa de la deputatio del gasto fan ab los soldats castellans presoners se podrian emplear en escurar los valls cosa tant necessaria per la fortificatio desta ciutat á gasto dels ciutadans per quartos en la forma que acostumaren de escurar los de la marina y que cada hu del quarto lo die li tocaria donas un real pera socorrer hu de dits presoners axi com a les hores donaven sinch sous per jornaler, V. S. se servira conside rarho y manara pendrerhi la resolutio mes convenient.

✠

Molt Ill.re S.r

Los mestres de camp don Luis de Rajadell y don Juseph de Margarit son vinguts a la present ciutat, per representar de part dels s.rs de la Mota, conseller [terç] y Junta de guerra del exercit que vuy es en lo camp de Tarragona lo que V. S. veura en lo paper de las instructions sels donaren ques llegirà: lo qual legit en la trentasisena aparague se devia enviar un embaxador á sa Mag.t (Deu lo g.de) á tota diligentia pera representarli lo contingut en aquest paper y altres coses que aparaguessen convenir per al beneffici publich pau y quietut de aquestos Principat y Comtats.

Propositio dels brassos tinguts á 8. de Setembre 1641.

Tambes llegi en la mateixa trentasisena un paper de arbitres fet per la iunta de hasienda los quals aparagueren molt be à dita iunta de las trenta sis personas si be se ha trobat dificultat en la exequutio del cap mes principal ques lo cumpliment de la manlleuta de las trescentas milia liures his resolgue se proposas a V. S. per que fos servit veurer com se pora posar en exequutio advertint a V. S. que si en lo del diner nos donava algun assiento bo, seria forsos desmuntar la cavalleria y despedir la infanteria

cathalana en esta occasio que tant la havem menester per que nos trobam del tot impossibilitats de poderla sustentar.

Finalment en dita iunta de trenta sis personas se llegi un paper donat per la iunta del batallo que tambes llegira a V. S. en la qual aparague molt aiustat y ques devia posar en exequutio pero que antes se proposas a V. S.

Proposam à V. S. tot lo sobredit y tambe sis llegira lo memorial dels debitors de que fa mentio lo paper de la iunta de hasienda pera que se servesca pendrerhi la resolutio que mes convinga al servey de Deu de sa Mag.[t] y beneffici de la Provincia.

✠

Resolutio dels Brassos tinguts a 8 de Setembre 1641.

Que en quant al paper que han aportat don Luis de Rajadell y don Joseph Margarit sien servits los senyors Deputats de prompte enviar un embaxador a sa Mag.[t] Christianissima per los effectes contenguts en lo dit paper y altras cosas que sa s.[a] advertiran deures posar en las Instructions que per dit effecte manaran fer exceptat empero que lo que te respecte al Capitol dotse y ultim del prop dit paper sia comes a la junta de Guerra peraque disposen las materias corrents a dit Capitol y disposades se proposen en los presents brassos.

Y quant al paper dels arbitres que tambe se son legits fet per la Junta de hazienda los s.[rs] Deputats sien servits ab tota diligentia posar en execucio lo contengut en dit paper y lo demes quels aparaxera convenir a effecte de procurar diner y assenyaladament seran servits prefigir deu dies precisos y peremptoris als que no han pagat la tatxa General ab comminatio que passats aquells se legiran y publicaran en brassos los noms de aquells que no hauran pagat ab las quantitats que deuen y Perço seran servits tenir brassos encontinent passats deu dias y lo mateix se fassa ab los que aparaxera als s.[rs] Deputats que tenen diner pera dexar a censal y nou han fet prefigintlos axi mateix deu dias ab la mateixa comminatio.

Finalment quant al que toca al paper de batallo que tambe sas s.[as] legit en los presents brassos perques desije que aquell se fassa ab tota igualtat y sens queixas de ningu dels tres estaments y vuy se representan moltas difficultats que resultan del paper ja

en prejuditi de un estament ja en prejudici de altre lo que se pora acomodar tot sis segueix lo que encontinent se dira que Perço sien servits dits s.[rs] Deputats fer una convocatio major de la que vuy es axi de ecclesiastichs com seculars militars y Reals per los Caps de las veguerias promptament ab publica crida pera 20 del corrent fentlos en particular asaber que se ha de tractar del Batallo que es tant necessari per la conservatio desta Provincia en que concorren tots y encarirlos molt la gran convenientia que acudan a dita Convocatio de hont ha de exir lo unich remey de la Provincia y perque en lo entretant nos perda temps sie servida la junta del batallo de continuar la materia de aquell prenent los advertiments quels voldran donar qualsevols persones particulars y informarse tambe ex off.[o] ab los quels aparexera perque lo negoci tinga lo exhit ques desija y que de la resolutio se pendra sen fassa sabidor lo savi Concell de Cent.

La instructio de don Joseph de Margarit es cusida en la ma corrent (1).

✠

Instructio de don Joseph Margarit.

Instructio per don Joseph Margarit y don Lluis de Rejadell del que han de representar als s.[rs] Deputats y Consellers de la ciutat de Bar.[a] per part dels S.[rs] de la Mota conseller ters y de la junta de Guerra del exercit que es vuy en lo Principat de Cath.[a]

1. que apar deuen ses SS.[es] enviar un embaxador o, embaxadors a, sa maj.[t] Christianissima, que Deu Guarde, donantli llarga notitia del estat que tenen ses armes en esta Provincia y dels desconsuelos que te de veuras ab lo enemich dins della y socorreguda la plassa de Tarragona.

2. que pera repellir lo enemich de aquest Principat necessita de nou que sa maj.[t] Christianissima envie una Armada poderossa per mar y altra per terra o, que engrosse la de

(1) En efecte, 's troba insertada en los fols. 285 y 286 del llibre de *Deliberacions* de 1641, del qual se transcriu aquí.

Terra que vuy te y provehesca de tots los pertrechos de guerra necessaris pera atacar de proposit la plassa de Tarragona.

3. que per lo bon exit del fi ques preten y pera aliviar los provincials desta Provincia dels danys que han rebut per no esser estats ben asistits axi la infanteria com cavalleria francessa en orde a las pagas de sos sous que sa maj.[t] sia servit manar sels acude ab mes puntualitat que nou ha fet fins vuy.

4. que adames de que se repara aquest dany se impedira la fuga que per estar mal asistits ab sos sous ha occasionat als soldats y las moltas malaltias y morts quey ha agut en lo exercit per esta occasio.

5. ques deu supplicar a sa maj.[t] Christianissima vingue a prestar lo jurament que sa real presentia ha de ser lo unich remey per la quietut desta Provincia y destos sos vassalls y axi deu servirse aconsolarnos ab ella ab la major brevedat li sie possible.

6. que a mes de la embaxada apar deu tenir V. S.[a] un embaxador en la Cort de sa maj.[t] Christianissima pera que ab la auctoritat y calor que las materias corrents demanen supplique y inste a sa maj.[t] lo que se offerira en ellas.

7. y tambe apar se deu supplicar a sa maj.[t] Christianissima no permete que lo enemich puga entrar en esta Provincia a, intentar altres progressos com se tem que primer ses armes no hajen de proposit atacada la plassa de Tarragona.

8. Apar tambe se deu representar a sa maj.[t] quant incapas es aquest pais pera sustentar exercit molt temps per haver lo destruit lo enemich y los serveys que te fets en la occasio de Laucata, Salses y vuy en la plassa de Tarragona de hont se deixa entendrer la convenientia quey ha pera abreviar las materias, y lo dany quey ha en la dilatio.

9. que per haver ensenyat la experientia que han estats de molt poch profit los soldats que ab las llevas ha fet la Provincia, axi per haver enviat la gent mes inhutil y incapas pera las armes comprantlos a pes de diner com tambe per no

haver tingut temps de diciplinarse en la art militar, pera attendrer mes quant acabarian que no ha ferse pratichs apar que per conseguir lo intent de la provincia y per poder complir la offerta ques te feta a sa maj.t Christianissima deu ab tot effecte procurar expedient pera que los quatra mil soldats que te de fer sien effectius y pagats.

10. ques deu tambe sercar forma com servescan los cavallers que per falta de salut o, sobrada edat no poden servir com tambe los familiars, juristes, Artistes, mercaders y pagesos y altres qualsevols estaments de la provincia de haont apar se pot traurer algun servey considerable que fins assi nol han fet.

11. ques serque forma com servescan tambe tota la gent vagarosa pratichs en les armes a que se conseguira dos effectes de gran convenientia per la provincia que sera ser esta Gent bellicosa y pratica y rellevar la provincia de la opresio en que la tenen ab lossi.

12. y ultimament per la alteratio que ha rebut la provincia havent lo enemich socorregut la plassa de Tarragona apar se deu pendrer ab la major brevedat resolutio y aquella fer la asaber generalment a tota ella perque se alenten a continuar lo servey.

APÈNDIX III.

S.or

A la mag.d Christianissima del rey nostre Sr.

Nostra fidelitat en servey de V. Mag.d ha obrat en nosaltres majors effectes de sentiment en orde al desgust que V. Mag.d ha tingut del succes de Tarragona, que lo que podie occasionar nostre propri interes, no avent aquell succehit, pus en aquella y en totes altres occasions avem preferit y anteposarem sempre com devem lo servey de V. M.d a nostra propria conveniencia y restam aconsoladissims de la resolucio que V. Mag.d es stat servit pendrer en manar partir ab prestesa al marques de Brese mariscal de Fransa per al govern y conservacio de aquesta provincia. Per esta merse y per la que rebem tant singular y conte la carta de 18 de setembre pasat en voler V. M. posarnos en lo millor estat que pugam desijar y de honrarnos ab sa real presen-

cia podent venir a esta provincia donam las majors gracias que podem significar a V. Mag.[d] La divina Guarde sa real persona larchs y dichosos anys com ha menester la Christiandat. Barcelona y octubre 8, 1641.

S.[r]

De V. Christianissima Mag.[d] etc.
Los Consellers de Barcelona.

(Registre de *Lletres closes*, anys 1641-1642, fol. 124.)

Altra a sa Mag.[d]

Senyor

Avem considerat son tant justas las occupacions que te V. Mag.[d] de no poder venir promptament a esta ciutat y provincia pera honrar la ab sa real presencia y prestar en ella son jurament quant ho es la estimacio fem del favor y merse rebem de V. Mag.[d] ab sa real carta de 18 de setembre passat de quens acontentem per ara que lo jurament de V. M.[d] se preste per persona calificada que es lo s.[r] marques de Brese mariscal de Fransa, ya per V. Mag.[d] elegit en loctinent y capita general de aquesta provincia, ab poder bastant pera prestarlo: legiren se las dos cartas de V. Mag.[d] lo die de ahir en lo consell de cent de aquesta ciutat y regonexent las moltas honras y merses que ab ellas nos fa V. M.[d] y per les ya rebudes Delibera ab molt gran aplauso y conformitat que ab la fe y paraula real de V. Mag.[d] de que en donar loch las moltas occupacions de sa Real monarchia sera servit venir a honrar esta provincia y prestar en ella y prestar en ella (sic) y en aquesta ciutat lo acostumat jurament, se preste per ara per procurador en nom de V. Mag.[d] tenint bastant poder: asseguram a V. Mag.[d] que no ha deliberat esta ciutat cosa de major contento que es aquesta que ab lo matex rebrem tant com a procurador com tambe com a loctinent y capita general de V. Mag.[d] al s.[r] marques de Brese per aquesta vegada tant solament y que nostres effectes seran com sempre encaminats al mayor servey de V. Mag.[d] La divina g.[de] sa real persona larchs y dichosos anys com ha menester la Christiandat. Barcelona y octubre 8 *1641*.

S.[or]

De V. Mag.[d] etc.
Los Consellers de Barcelona.
(*Ibidem*, fol. 124 g.[t])

Eminentissim S.[r]

Al eminentissim sr. Cardena[l] duque gde. n. s.

Lo senyor de Argenson nos ha comunicat la Carta de V. Mag.[d] (sic) de 19 de setembre de passat que manarem legir lo die de ahir en lo savi Consell de cent de aquesta ciutat: ab ella avem vist les moltas merses que sa mag.[d] (Deu lo guarde) y honra en totes coses a esta ciutat y provincia y tenim per indubitat que ha adelantat v. em.[a] ses Reals actions en benefici nostre, y confessam que totes estas bonas directions se deuen a a v. em.[a] perque sabem que per ser materias tan graves corren per sa ma Per estas merses donam a v. em.[a] moltes gracias y las majors que podem y juntament la nora bona y a nosaltres matexos de la effectuacio dels pactes ab les advertencias vingudes de Paris [pera la] admisio del jurament de sa mag.[d] per procurador, que es lo s.[r] marques de Brese mariscal de Fransa y essent cunyat de v. em.[a] ab particular contento ho ha deliberat dit consell ab molt gran uniformitat, assegurant a v. em.[a] que ningun die es stat de mayor contènto per aquesta ciutat pus ha vist complit lo que desijave y rèsta assegurada que v. em.[a] la afavorira sempre y tindra baix de son amparo axi en manar continuar per mar y terra la assistencia de les reals armas com en tot lo demes com ho supplicam a v. em.[a] a qui nostre s.[r] guarde y en sa grandesa augmente. Barcelona y octubre 8 *1641*.

Em.[m] s.[r]
De v. em.[a] etc.
Los Consellers de Barcelona.

(*Ibidem*, fol. 125 g.[t])

Molt Ill.[e] senyor

Al molt Ille. sr. Chavigni secretari da sa mag.[d] Christianissima gde. n. sr.

Ab las dos cartas de sa mag.[d] Deu lo guarde de 18 de setembre passat que es stat servit scriurens veem verificat la que conte la de v. s. de 19 del matex en orde al sentiment ha tingut del succes de Tarragona afficio y voluntat te en fernos tota honra y merse, y en aver manat promptament partir pera venir assi per nostra conservacio y govern al s.[r] marques de Brese mariscal de Fransa: confessam que a la bona directio de aquestos favors ha obrat lo de v. s. estant tant cerca de sa mag.[d] y tan ben rebut devant sos reals ulls, asseguram a v. s. que nostres effectes seran tals en servey del rey nostre S.[r] que donaran causa a v. s. en fer

nos maiors merses les quals y les rebudes ab particular atencio servirem a v. s. y a sa Casa: g.[de] n. s. sa persona ab tota prosperitat. Barcelona y octubre 8 *1641*.

Molt Ill.[e] s.[r]
De v. s. etc.
Los Consellers de Barcelona.

(*Ibidem*, fol. 126.)

APÈNDIX IV.

✠

Molt Ill.[e] S.[r]

De part de V. S.[a] se ha donada una embaxada als Deputats y oydors del General de Cathalunya contenint que per part dels dits Deputats se havia demanat al Consistori de la Ballia general que donas possessio a, alguns officials que havian anomenat y que se havia respost que no podian consentirhi sens donarne raho a V. S.[a] y que no pot V. S.[a] ferhi resposta que primer non donas raho al savi concell de Cent que esta tarda tindra per dit effecte, y si be lo anar a, dita Ballia per lo effecte refferit es estat instant lo provehit sens saberho dits Deputats se fes ab eixa forma; Ab tot han feta admiratio dits Deputats si fes reparo perque no eran officis que provehis lo Savi consell de Cent a qui tant veneran y stiman los Deputats sino los que solia provehir lo marques de los Veles y lo que actualment en nom de dits Deputats de present serveix son Secretari Antoni Joan Fita en lloch del qual han anomenat y lo que mes los havia obligat a, fer la nominatio, pero no lo pendrer la possessio, era estat lo vot que los mag.[chs] Assessors y Advocat fiscal del general y los mag.[hs] Advocats de la Ciutat han fet declarant que a la Deputatio tocava la provisio dels dits officis y creurer que ja de dit vot tenia notitia lo Savi Consell de Cent perque dits mag.[chs] Assessors y Advocat fiscal feren relatio a, dits Deputats que se havian donada pressa al pendrer resolutio y fer lo vot perque V. S.[a] los adverti que lo Savi Consell de Cent estava junt y se havia de llegir en ell y que axi lo feren a, temps de poderlo llegir y com nos adverti cosa alguna per part de V. S.[a] han cregut que

tot estava ajustat. Attes tot lo qual dits Deputats y oydors estan serts que ab tot lo refferit veura V. S.ª la correspondentia que enten tenir ab V. S.ª a qui supplica ho represente al Savi Consell segons la dita intencio com ho confian de personas tant zelants a la Correspondentia de las dos casas.

(*Deliberacions*, any 1641, fol. 314.)

✠

Molt Ill.ᵉ S.ʳ

De part de V. S. se ha enviat en lo consistori de la Ballia general demanant ques donas possessio a certs officials, que V. S. diu haver provehit en aquell concistori ahont se ha respost que aquell consistori no la podia donar sens donar raho als s.ˢ Consellers los quals diuen que ni ells poden donarla, ni consentir ques done dita possessio sens haverho proposat al savi Concell de Cent lo qual ha comensat ja de provehir dits officis, y aquest despres dinar esta aplasat de tenirlo per aqueix effecte, Y no dexen de fer maravella que sens donarne primer raho a dits s.ˢ consellers haje V. S. enviat semblant recaudo a la ballia; Perço V. S. seran servits de tenir a be ques suspenga aquest negoci fins a tant se haje pres resolutio en lo dit Concell que serà com esta dit vuy mateix que fentho desta manera se conservarà la Correspondencia y bona conformitat que an tingut les dos cases.

(*Ibidem*, fol. 315.)

✠

En lo fet consultat per los Molt Ill.ᵉˢ S.ᵒʳˢ Consellers de la Present Ciutat y diputats del General de Cathalunya als Advocats de Casa de la Ciutat infrascrits y als Mag.ᶜʰˢ Assessors y Advocat fiscal de dit General acerca de la nominacio y electio dels Scrivans de la Scrivania major de la Ballia General de Cathalunya que acustumava provehir lo Marques de los Velez que per part de dits S.ᵒʳˢ Diputats se prete estar compresas en la general Confiscacio feta en favor del Fisch de la Generalitat del dit Principat en raho de la qual dits Molt Ill.ᵉˢ S.ᵒʳˢ Diputats han estat y estan en Possessio de fer ditas electio y nominacio. per part

empero de la Ciutat se ha pretes y prete que la creacio dels dits officials toca als Molt Ill.es S.ors Consellers com a Balle General en raho de la Possessio que te pressa la present Ciutat de la dita Ballia General ab tots los drets directes senyories censos y emoluments en virtud de la special obligacio e hypotheca feta per la Mag.d del Rey Don Phelip ab expressa facultad de elegir crear y anomenar tots los officials necessaris per lo Consistori de dita Ballia General fundant dita pretensio en dos fonaments principals y en cada un de ells. Lo un en la Pragmatica del Rey don Phelip data en Valladolid al Primer de octubre de .*1553*. en la qual esta disposat que los bens vagants y de rebelles enemichs y transfugas en lo dit Principat de Cathalunya vinguessen en ma y poder del dit Balle General de dit Principat ab ple poder de pendre aquells en ses mans y poder de la Regia Cort segons la qual dispositio se enten que los bens del dit Marques de los Velez se havien de confiscar a la Ballia General y no al fisch del General. Lo segon que lo domini util que tenia lo Marques de los Velez en les dites notaries se era consolidat ab lo directe que es y toca a la present Ciutat en raho del titol dalt referit per esser aquell tornat al mateix S.or directe. Vist lo acte del empenyo de dita Ballia General fet en favor de la ciutat. Vista la dita Real Pragmatica y un stabliment que de ditas Notaries y scrivanias fou fet per lo Rey don Joan a Guillem de Lledo en .5. de Mars .*1390*. en poder de Berenguer de Busquets notari a cens de sinch Morabatins. Vist un memorial o, sumari de Calandaris de actes y memories extretes dels libres de la dita Ballia General y una Apoca fermada per lo Procurador de don Pedro Faxardo Requesens y Çuñiga Marques de los Velez a Miquel Garcia Receptor de dita Ballia General dels salaris que per raho de dites Notaries reb y cobra del dit Receptor, ab la qual se rete los censos que dit Marques fa a dita Ballia fermada a 14. de Maig .*1637*. Los D.ors infrascrits unanimes y comformes Attes y conciderat que lo domini util de les dites notaries y scrivanies ab la facultad de elegir y anomenar scrivans per lo regimen de aquella estaua en poder del Marques de los Velez en lo temps ques feu la Confiscacio de sos bens en favor del fisch del General y que en ella estigue compres lo dit domini util y que los Molt Ill.es S.ors Diputats despres de feta dita Confiscacio han tingut y possehit y vui posseheixen lo dit domini util de les Notaries y han acostumat de nomenar persona per lo regimen de aquelles Son de vot y parer que la dita

nominacio creatio y electio de escrivans toca y specta als dits Molt Ill.es S.ors Diputats en la mateixa forma y manera que abans dela Confiscacio tocava al dit Marques de los Velez.

Y no obsta la dita Real Pragmatica del Rey don Joan perque no ha constat ni consta que la disposisio della en quant a la aprehensio de bens dels rebelles y transfugues haja tingut execucio ni sia estada may en us ni observança ans be en casos consemblants se es vist practicar que la dita aprehensio de bens la feya lo Capita General del Present Principat y per lo tribunal de la Capitania General.

Tampoch no obsta ni te lloch la consolidacio del dit domini util ab lo directe attes que aquest esta y estava al temps de la Confiscacio en ma y poder de la present Ciutat per la possessio que prengue de dita Ballia General rendes y emoluments en .12. de octubre proppassat lo qual domini directe vui es de dita y present Ciutat. Empero lo util de les dites notaries per raho de dita confiscacio feta molt despres es en poder del fisch del General de manera que consta que los dominis directe y util son en ma y poder de differents persones y per differents titols causes y respectes lo qual estat impedeix la consolidacio allegada ni fins ara per part del General se ha pretes dret algu en lo domini directe ques rete vers si la ciutat sino tansolament en lo util en la forma quel possehia lo Marques de los Velez y aquest es nostron parer salvo semper etc. en 25. de Setembre .*1641*.

Lo d.or Vicens Carmona Advocat de la ciutat.
Lo d.r Miquel Çellers advocat de la ciutat.

Lo d.or Joseph Fontanella Ass.or del General.
Lo d.or Joseph de Amigant Ass.or del General.
Lo d.r Joachim de Malla Advocat fiscal del General de Cath.a

(*Ibidem*, fols. 316 a 317 g.t)

✠

Molt Illes s.rs

A noticia del Procurador fiscal de la Ballia general de Cathalunya ha pervingut que los molt Ill.es s.rs Deputats haurian fet

nominatio dels Escrivans de dita Ballia ab motiu de que de dret los toca dita nominatio en virtut del domini util que sobre ditas Escrivanias competia al Ex.[m] Marques de los Velez, tots los bens del qual son estats confiscats per la Deputatio, eo, per son fisch. Y com lo dit procurador fiscal dega exir a, la defensa de la ciutat de Barcelona en tot lo que à dita ciutat competex en la Ballia general com à possessora de aquella per sos credits y representar à V. S. per dita causa tot lo que convinga. Y axi be segons dispositio certa de dret la dita nominatio competesca à la ciutat de Barcelona, per quant lo domini directe de las ditas escrivanias spectava al Rey catholich en virtut de la reservatio expressa que de dit domini directe feu lo Rey Don Joan primer en lo acte de stabliment de ditas Escrivanias firmat als 5. de Mars *1390*. y per haver succehit la Deputatio al Rey Catholich en tots los drets y dominis es indubitat li ha succehit tambe en lo domini directe de las ditas Escrivanias, y per conseguent havent adquirit la mateixa Deputacio lo domini util per raho de dita confiscatio no te dupte que ha tingut lloch la confusio y consolidacio de dominis, en virtut de la qual està extinct y resolt lo domini util, restant lo directe ab son libero exercici, per haver concorregut los dos dominis en un mateix senyor que es la Deputacio, y no poder considerarse alguna diversitat de personas; perque si be la ciutat de Barcelona ab la possessio que prengue de la Ballia General entrà tambe en la possessio del dit domini directe, que spectava al Rey Catholich, lo qual specialment obliga à la ciutat de Barcelona la dita Ballia General ab tots los drets y dominis que en ella li competian donant facultat expressa a, dita ciutat de fer nominatio de tots los officis de dita Ballia; pero es cert que ab la possessio que prengue dita ciutat de la Ballia y tots sos drets y dominis no ha adquirit en proprietat domini algu sino tantsolament la commoditat de cullir los fruyts en satisfactio de sos credits y usar de dita facultat, possehint sempre per lo senyor; y per conseguent no te dupte, que no obstant la possessio presa per dita ciutat, la Deputacio *rebus ut nunc* es senyora del dit domini directe, lo qual lo possehex la ciutat per sos credits per dita deputacio y en nom de aquella: per lo que no podentse considerar diversitat de personas y concorrent los dos dominis en la dita deputacio ha tingut lloch la consolidacio sobre dita, y extinctio del domini util, axi que no poden los Srs Deputats com pretenen fer la dita nominatio en

virtut del domini util ja extinct, ni tampoch en virtut del domini directe per esser aquell possehit per la ciutat de Barcelona à la qual per conseguent (remogut lo impediment del domini util) specta la nominatio de dits Escrivans en virtut de la sobre dita facultat à ella concedida de fer la nominatio de tots los officis de dita Ballia. Perço lo dit procurador fiscal attes tot lo demunt dit y la possessio quieta y pacifica en que esta la ciutat de Barcelona de la Ballia General, y V. S. de fer la nominatio dels officials de aquella, representa a V. S. que continuant la dita possessio y en virtut de aquella pot V. S. justament fer la nominatio dels Escrivans de dita Ballia General no obstant la que han feta dits s.ors Deputats per esser contra tota dispositio de dret, y la continuatio de possessio sie en tot cas permesa à V. S. salvada sempre la millor censura de V. S. a la qual en tot se sotsmet lo dit procurador fiscal sols attent à fer lo major servey de V. S. etc.

Fr.us Marti junior
Advoc. Fisc. B. G. C.
(*Ibidem*, fol. 320.)

APÈNDIX V.

✠

Resolutio dels Brassos generals tinguts a xj. de octubre de M.DCxxxxj.

Aconsella la present junta dels Brassos generals als S.rs Deputats en lo primer cap sien servits executar lo que ha resolt la trentasisena de enviar tres embaxadors hu de cada estament al Ex.m marques de Brese mariscal de França, y quant al que toca al paper del batallo com es materia tant grave sia servit sa S.a dels S.rs Deputats suspendrer la resolutio dels brassos quant al dit paper fins atant lo savi consell de cent la haja presa acerca de dit fet y pera que millor los que hauran de votar majorment Syndichs que tenen poca notitia de estas cosas pugan pendrer la resolutio, aconsella tambe la present junta a dits S.rs Deputats sien servits donar copias dels apuntaments de dit Batallo a las personas quen demanaran y si aparexara a sa S.a ferlos es-

tampar perque sera cosa mes breu y facil y que a la junta del batallo se anyadescan nou persones a mes de les anomenades ço es tres de cada estament y que entretant ques tractaran las materias del batallo se fassa una junta de nou o, mes persones dels tres estaments peraque aquestas vejan los indults apostolichs que te lo Principat y premediten la forma que se haura de servar en la junta que se haura de fer del estament ecclesiastich pera tractar del atjutori que dit stament voldra donar pera sustento de dit batallo y ques fassa embaxada als molt Ill.es Senyors Consellers y savi Consell de Cent supplicant a sa S.a sien servits declarar cosa certa pera la ajuda de dit batallo comforme de sa S.a se espera peraque a exemple de la ciutat pugan las demes ciutats universitats y particulars obrar y ques done notitia al savi Consell de Cent de aquesta resolutio.

(*Deliberacions*, any 1641, fol. 326.)

✠

Molt Ill.re S.or

La Junta del batallo per VS anomenada desijant ajustar tot lo tocant a aquell ab la brevedat que VS. li ha encarregat y demana la necessitat del present Principat y Comtats ha considerat ab la major attentio li ès estat possible un paper se havia ja treballat y reportat a VS. als 24 de Maig *1641* y vist que en ell se intentava formar un batallo que hagues de servir en temps de pau y de guerra en lo primer cas sens sou y en lo altre segon ab ell pagador per lo Principat y sos comtats y que acerca del batallo de temps de pau se advertian algunas difficultats que necessitavan de larga discussio y que era forços que durant la present necessitat se tingues dit batallo ab sou ha procurat (dexant a la deliberatio de VS lo que se haura de fer quant las necessitats del dit Principat y Comtats donaran mes loch) ajustant solament lo fahedor en aquest cas y apar podria ser en lo modo seguent

1.° P.° que se alliste y forme un batallo en lo present Principat de Cathalunya y sos comtats subrrogat en loch de las convocations de Sometent General host y cavalcada y de la ques feya en virtut del usatge Princeps namque las quals convocations per avant nos pugan fer en ningun cas lo qual segons los pactes ajustats ab sa Mag.t que Deu g.de y la Provincia

ha de ser de numero de sinch mil infants y sinchcents Cavall[s] pagats armats y munitionats a costa de dits Principat y Comtats.

2.º Que los sinchcents Cavalls hajan de ser armats de espases dos pistolas ab sas fundas y carrabania (sic) y se hajen de repartir ab vuyt companyias y que se haja de anomenar un Comissari General pera Governarlas y vuyt Capitans pera regirlas un capella, vuyt tinents, vuyt furriels y vuyt trompetas y que la nominatio del comissari General sia de VS. la dels Capitans y Capella del comissari General ab aprobatio de VS. y la dels tinents y furriels dels Capitans ab aprobatio del comissari General.

3.º Que la infantaria haja de ser repartida ab quatra tertios y cada hu de ells governat per son mestre de Camp sargento major y dos ajudants.

4.º Que cada tertio haja de ser de Mil doscents sinquanta soldats repartits ab deu compan[y]ia[s] de Cent y vint y sinch soldats quiscuna y governada per son Capita alferes dos sargentos y quatra caps de esquadra acceptat la companyia del mestre de Camp que no te Capita.

5.º Que esta infantaria haja de ser armada de espases y per ters de picas, mosquets y arcabussos a gastos de dit Principat y Comtats.

6.º Que la nominatio dels mestres de camp sia de VS y la dels Sargentos majors dels mestres de Camp ab aprobatio de VS. y la dels ajudants dels sargentos majors ab aprobatio del mestre de Camp.

7.º Que la nominatio dels Capitans sia dels mestres de camp ab aprobatio de VS y la dels alferes sargentos y Caps desquadra dels Capitans ab aprobatio del mestre de Camp.

8.º Que tots los sobredits offitials axi comissari General mestres de Camp com tots los demes sempre que seran anomenats degan acceptar lo carrech peral qual seran anomenats y no se pugan escusar sens justa causa de la qual sia VS conexedor sots pena de que si seran insiculats en la casa de la Deputatio o en la de las Ciutats vilas, o, lochs ahont tindran son domicili respectivament sian encontinent ipso facto sens altra declaratio desenseculats y si no seran inseculats no pugan per ningun temps sero ni admesos en officis ni beneficis dellas y altras penas arbitraries a VS de las quals sia VS exequutor

com ho es de las penas posades per los Jutges de las contrafactions de constitutions Generals.

9.º Que los mestres de camp sempre que faran nominatio de officials majors anomenen persones militars o que gaudescan de privilegi militar y pugan tambe anomenarne de altres estaments ab tal empero que sino seran militars, o, que gaudescan de privilegi militar sian persones que hajen servit en la guerra a lo menos un any o hajan fet en ella algun servey assenyalat a la Provincia y lo mateix se entenga en quant a la nominatio fahedora per lo comissari General y capitans de la Cavallaria de offitials pera ella.

10.º Que los soldats de dit Batallo axi de peu com de a cavall sian alotjats conforme la dispositio de las constitutions Generals de Cathalunya y dels pactes firmats ara novament per lo Rey nostre S.r y la Provincia dins lo present Principat y sos comtats en los lochs ahont se ha acostumat alotjar.

11.º Que las ciutats vilas y lochs hajan de donar ab tot effecte y fixos los soldats los seran assenyalats los quals hajan de ser naturals de Cathalunya, o, sos comtats y si seran forasters hajan de ser casats en la Provincia, o, haja de haver dos anys que habitan en ella y que no sian menors de divuyt anys ni majors de sinquanta y armats en la forma dalt dita y juntament pagar lo que sels tatxara per lo socorro de aquells fent per aço levas de soldats y quant assi no sen troben se done facultat als Jurats y universitats que pugan valerse del medi y forma los aparexera mes convenient pera poder ajuntar lo numero de soldats los faltara pera cumplir lo que sera assenyalat a quiscuna de ditas Ciutats vilas y lochs, donantlos per dit effecte tota la facultat y poder que sera menester.

12.º Que pera facilitar mes las levas per lo cumpliment del batallo pugan las Ciutats vilas y lochs de aquest Principat y comtats compellir a servir en ell a tots los vagamundos y gent inquietata y perniciosa sots pena que si recusaran fero sian presos per los offitials de ditas Ciutats vilas y lochs y aquells sens altra declaratio aportats a las Galeras del present Principat si ni haura y no haventni a las del Rey nostre senyor ahont hajan de servir remant per espay de sinch anys.

13.º Que fetas per las ciutats vilas y lochs las levas dels soldats pera recullirlos y agregarlos als tertios mane VS als mestres de camps ho fassen y per asso sera menester que VS repar-

tesca entre ells los soldats dels districtes tocara a cada mestre de camp donantlos una lista del numero de dits soldats y dels lochs de hont los han de pendrer y a las horas cada mestre de camp repartira entre los Capitans de son tertio los sobredits soldats donant a quiscun capita los soldats han de tenir en sa companyia ab sa lista y las horas los Capitans aniran ho enviaran sos offitials a las ciutats vilas o lochs de sos districtes y cobraran los soldats y ab esta forma se formaran ditas companyias.

14.° Que perque no falten cavalls pera remuntar la Cavallaria del dit batallo apar ser precis y necessari que se exequuten las cridas fetas ab delliberatio dels brassos Generals ha... (en blanch) disposant que nos pugan donar burros, a, eguas y que per temps de quatra anys del dia de la nova publicatio de las cridas en avant comptadors tots los Cavalls, o, eguas que entraran en aquest Principat y comtats de fora dels dits sian franchs de tots drets.

15.° Que per tenir ben armada la Cavallaria y infantaria de dit Batallo y habitants de Cathalunya y sos comtats importaria fer assiento de tot genero de armas necessarias pera la guerra com son pistolas Carrabinas arcabussos mosquets y picas ab officials del present Principat y Comtats en los lochs ahont la experiensia amostra ques fan bonas.

16.° Que per quant se ha experimentat que per los abusos hi ha haguts de donar entrades y sous immoderats als soldats se han vingut, a, extenuar las facultats de las universitats y particulars del present Principat y comtats que Perço se prohibesca a qualsevol Ciutat vila y loch y particular de dits Principat y comtats no pugan donar entrada ni major sou a ningu dels soldats de aquell que sera assenyalat sots pena de sinquanta liures per quisquna vegada y per quiscu en qui sera trobat que alguna universitat, o, particular fara lo contrari aplicadora la una part al quiu denuntiara laltra al offitial exequutant y la altra a la generalitat per gasto del batallo y, a, quiu rebra de tres anys de galera.

17.° Que lo dit Batallo haja de servir dins lo present Prinp.at y sos comtats y no fora dells sempre quey haura necessitat la qual se entenga serhi sempre que la Provincia estara com vuy assitiada, o, invadida de las armas del Rey de Castella, o, en temor clar y patent de estarho y fora dit cas totora y quant lo

loctinent General de sa Magestat junt ab los Deputats del Principat de Cathalunya judicaran esser necessari cridant ab ells lo Conceller de la Ciutat de Barcelona al qual tocara entrar en brassos que es conforme los pactes ajustats y firmats ab lo Rey nostre s.r que Deu g.de

18.º Que lo sou de la Cavallaria sia cada mes lo seguent

Lo del Comissari General.	100 ℔	ß
Lo de vuyt Capitans a raho 50 ℔ ß . . .	400 ℔	ß
Lo de un Capella	15 ℔	ß
Lo de vuyt tinents a raho 30 ℔ ß	240 ℔	ß
Lo de vuyt furriels a raho 15 ℔ ß	120 ℔	ß
Lo de quatra cents vuytanta soldats a raho 12 ℔ ß quiscu ço es un pa de munitio de pes de dos liures de dotze onsas quiscuna a raho de 1 ß lo pa y un quarta y mig de ordi o sivada mesura de Barcelona a raho 24 ß quartera y 4 ß ab diners que lo die es 8 ß per quiscu y tot un mes. . . .	5760 ℔	ß
Lo de vuyt trompetas ab sou de soldat que es 12 ℔ ß quiscuna	48 ℔	ß
Puja la Cavallaria cada mes	6683 ℔	ß

Lo sou de la infantaria sia cada mes lo seguent

Quatra mestres de camp a raho 75 ℔ ß . .	300 ℔	ß
Lo de quatra sargentos majors a raho 50 ℔ ß.	200 ℔	ß
Lo de vuyt ajudants de sargento major a raho 15 ℔ ß	120 ℔	ß
Lo de trenta y sis capitans a raho de 25 ℔ ß	880 ℔	ß
Lo de quatra capellans a raho 10 ℔ ß . . .	40 ℔	ß
Lo de quatre alferes de mestres de camp a raho 20 ℔ ß	80 ℔	ß
Lo de trenta y sis alferes de las trenta y sis Companyias a raho de 12 ℔ ß	432 ℔	ß
Lo de vuytanta sargentos a raho de 9 ℔ ß compres un pa de munitio del mateix pes y valor que lo de la Cavallaria	720 ℔	ß

Lo de cent sexanta caps desquadra a raho 7 ℔ 10 ß compres un pa de munitio. . . .	1020 ℔	ß
Lo de quatra atambors majors a raho 6 ℔ ß compres un pa de munitio.	24 ℔	ß
Lo de quaranta atambors a raho de 4 ℔ ß compres un pa de munitio	180 ℔	ß
Lo de quatra mil vuyt cents quaranta infants a cumpliment de sinch mil ço es lo [de] 1613 mosqueters a raho 6 ℔ ß quiscu compres un pa de munitio *nou mil sis cents setanta* vuyt liures y lo de tres mil dos cents vint y set piquers y arcabucers a raho 4 ℔ 10 ß compres un pa de munitio 14521 ℔ 10 ß que tot puja	24199 ℔	10 ß
Puja la Cavallaria (sic) cada mes.	28375 ℔	10 ß
Puja la Cavallaria cada 'mes	6683 ℔	ß
que a la sobredita quantitat se ajusta . . .	35058 ℔	10 ß

19. Fins a cumpliment de quaranta y sinch milia liures cada mes per lo que se pot de dexar de cobrar y lo que la Generalitat ha de gastar en munitionar los soldats axi de peu com de Cavall de dit Batallo y per lo gasto de remuntar la Cavallaria y sous de vehedor pagador y provehedor que haura de tenir y dalt no se es posat.

20.° Que dit diner se haja de girar als Molt Ill.res S.rs Deputats y al Conceller de Barcelona a qui tocara entrar en Brassos per compte que apart se ha de crear dit batallo y que de aquell sols pugan gastar los sobredits per obs de dit Batallo.

21.° Que VS. haja de anomenar personas idoneas y de confiança per los officis de vehedor pagador y provehedor de dit Batallo los quals hajen de assistir alli ahont sera dit Batallo en los quals officis no pugan esser anomenats ni entremetrerse offitials de la Generalitat y tinga quiscu de dits offitials 40 ℔ ß de salari quiscun mes.

22.° Que attes que aquest Batallo fa de gasto com dalt esta dit quaranta sinch milia [lliures] quiscun mes se fa per la deffensa comuna de la Provincia y sos habitants apar devem totas las personas dels tres estaments ço es ecclesiastich militar y Real

contribuir en lo gasto de aquell y perque la dita contributio se puga fer ab mes facilitat apar se hauria de fer ab lo modo seguent

23.° Que se repartesca part del gasto de dit Batallo ab las Ciutats vilas y lochs del present Principat y Comtats taxant a quiscuna dellas lo que haura de contribuir cada mes per ajuda y sustento de aquell y per quant se considera que part de las Casas de ditas Ciutats vilas y lochs son heretats de militars y personas exemptas y se desitje ajudar en quant sie possible a ditas Ciutats Vilas y lochs que Perço se supplique als dits militars y personas exemptas vullan voluntariament concorrer per raho de ditas proprietats y no mes ab ditas Ciutats vilas y lochs en la impositio o tall que per lo subsidi de dit Batallo se imposara tant solament declarant que si en aço feyan als sobredits las ditas Ciutats Vilas, o, lochs algun gravamen puga la part gravada acudir als Molt Ill.res S.rs Deputats y a la junta per s.a per est affecte anomenadora a la determinatio de la qual se haja de estar y que axi mateix se supplique als ecclesiastichs que tindran heretats, o, casas de son patrimoni en ditas Ciutats vilas, o, lochs vullan semblanment contribuhir com dits militars y personas exemptas.

24.° Que attes que alguns ecclesiastichs y militars y altras personas tenen hazienda burgesal, o, industrial vulgarment dita de censos censals y negotis y haziendas que son estades feudals y avuy son liberas que comunament concisteixan en delmes y censos que per raho de ditas haziendas de voluntat sua sels fassa als sobredits en la present Casa una tatxa per que ab lo que de ella se traura se subvinga tambe a dit batallo.

25.° Que se servesca VS. de [re]presentar als Molt Ill.res Bisbes y estament ecclesiastich vullan voluntariament ajudar al dit Batallo per raho de la hazienda mere ecclesiastica que tenen assenyalant la quantitat certa quels aparexera attes se tracta de cosa tocant a la deffensa comuna.

26.° Que VS supplique a sa Mag.t que Deu g.de sia servit applicar en favor del Batallo las servituts dels feudataris dels Comtats de Rossello y Cerdanya.

27.° Pera poder ajustar la tatxa se ha de fer per dit batallo se servira VS. de enviar una embaxada als Molt Ill.res S.r[s] Concellers y savi Concell de cent de la present Ciutat fentlos

assaber la resolutio presa en los brassos sobre del batallo supplicantlos sian servits de declarar la part y portio ab que seran servits ajudar cada mes al gasto tant gran que ha de fer aquell perque conforme lo que per sas s.as sera resolt pugan repartir lo restant del gasto ab los demes pobles y particulars tenint molt gran confiança que sas s.as se ha de assenyalar molt aventatjadament com en totas occasions ha fet en be de la Provincia peraque a sa immitatio totas las Ciutats vilas y lochs y personas de dit Principat y comtats se alenten a fer lo possible.

28.° E mes de dita embaxada supplicar a sa s.a sia servit applicar en favor de dit Batallo totas las cervituts axi de peu com de a cavall que han de fer a sa Mag.t los feudataris del present Principat los quals te sa s.a lo die de avuy hipothecades.

29.° Servirse ha VS de premeditar ab que quantitats de pecunias del General pora VS cada mes ajudar al gasto de dit batallo.

Asso es lo que fins ara representa la junta del batallo a VS peraque VS haguda consideratio al contengut en ell prenga la resolutio que mes li aparexera del servey de Deu del Rey nostre s.r y de la Provincia.

(*Ibidem*, fols. 327 a 331.)

APÈNDIX VI.

(1) Die xxij. mensis octobris
MDC.xxxxj. B.e

Concell de Cent.

Ballia general.

Convocat y congregat lo Savi Concell de Cent Jurats en la sala gran de dit Concell en la forma acostumada lo s.r Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.s consellers sos companys lo ters absent Explicà y referi al dit Concell com en exequutio de la deliberatio feta per lo savi Concell de cent tingut a 12. del corrent dits s.s consellers nomenaren dos mag.chs doctors en leys y aximateix los molt Ill.es s.s deputats an nomenat altres dos doctors peraque juntament ab los

(1) *Deliberacions* de 1641, fol. 342.

Mag.chs advocats de la ballia general y de la casa de la deputatio peraque mirassen y censurassen la justitia de la Ciutat sobre la nominatio y electio dels scrivans de la scrivania major de la Ballia general los quals se son juntats y an conferit algunes vegades an fet un vot en scrits de llur ma firmat exceptat lo advocat fiscal de la ballia general lo qual no ha firmat en aquell: lo qual vot fonch legit en dit Concell per lo secretari y es del tenor seguent,

✠

(1) «En lo fet consultat per los molt Ill.es ss.rs Concellers de la present Ciutat y deputats del General de Cathalunya, als magnifichs advocats Fiscal de la Ballia General y del general de Cathalunya, y doctors infra scrits acerca de la justicia de la dita Ciutat, en lo fet proposat en lo savi conçell de Cent sobre la nominacio, y electio dels scrivans de la scrivania maior de dita Ballia, que acostumava provehir lo marquez de los Velez. Vist lo vot, que a 25 de setembre prop pasat feren y firmaren unanimes y conformes sobre dita materia los mag.chs advocats de la Ciutat, assessors, y advocat fiscal del general, los fonaments, y demes coses en aquell contengudes, oides, y enteses las demes rahons per dits advocats fiscals respectivament representades y altres en las conferencias considerades, batuda plena y madurament la iusticia, los doctors infra scrits han presa sobre ella la resolucio seguent.

Attesos los motius en lo vot referit contenguts, y attes (aiustant a aquells) que la nominacio, y electio dels scrivans de la scrivania maior de la Ballia antes spectava al Marquez de los Velez y vuy als dits deputats per la Generalitat en virtut de confiscatio de tots sos bens, iurisdictions, y demes coses, que dit marquez tenia en Cathalunya, y aplicatio de aquells als gastos de la guerra per defensa de la provincia feta ab resolucio dels braços generals tinguts a 4. de desembre 1640, en la qual resolgueran los tres estaments y lo molt Ill.e s.r Conçeller en cap, y altres persones de molt gran doctrina, y intelligencia, per los motius en dita resolucio contenguts, y publicas cridas inseguint

(1) Aquest document, senyalat de n.º 1, s'inserta originalment a fol. 337 del mateix registre de *Deliberacions* del any 1641.

aquella, publicadas contra de dit marquez com enemich de la patria.

Attes, que dita confiscatio, y applicatio ha tingut execussio, y effecte no sols en los demes bens, que lo dit marquez tenia en la provincia pero encara en particular en lo dret de anomenar scrivans de dita scrivania maior de dita Ballia per haver los ss.rs deputats fet nominacio de scriva maior en persona de Antoni Juan Fita, la qual ha tingut execussio, y efecte y la nominacio hara novament feta en lloch de dit Fita es continuacio de la present, y del estat, en lo qual dits deputats estan de fer dita nominacio.

Attes finalment, que dita confiscatio, y aplicatio fonch feta contra dit Marquez com enemich de la patria per excessos comessos en oppugnacio de aquella, y en temps encara, que la provincia estava baix la obediencia del Rey de Castella, lo que impedex la consolidacio del domini util de dit Marquez, que tenia en ditas scrivanias, y per raho del qual feia la nominacio dels scrivans, ab lo domini directe de las matexas scrivanias, y perço dit domini util, y nominacio de scrivans no han recaygut, ni son compresos en la special obligacio de la Ballia General, y sos drets, en la qual la Ciutat funda sa pretensio. Perço y altrament los dits doctors son de vot y parer que la nominacio de scrivans de la scrivania maior de la Ballia specta y toca als molt Ill.es ss.rs deputats aderint al vot fet per los mag.chs advocats de la Ciutat, assessors, y fiscal del General dit dia de 25 de setembre prop pasat. Salvo etc.

De Malla fisci Generalis Ad.us

Llenes consulens. Peralta consulens.
Soler iunior consulens. Osona consulens.»

(1) Lo qual vot dits s.s consellers lo proposaren al dit concell peraque sobre dell delibere lo fahedor, y tantbe sis passara avant en la provisio dels demes officis de la Ballia que faltan a provehir conforme ab dit Concell esta deliberat, y tantbe per orde de dits s.s consellers per lo secretari de dit Concell foren legits en aquell una carta enviada als s.s consellers y 24.na de guerra per alguns monjos particulars del monestir de nostra s.ra de Montserrat y una supplicatio donada y firmada per fra Joan March

(1) *Deliberacions* de 1641, fol. 342, g.t

President de Montserrat la qual carta y supp[licac].io dits s.s consellers donaren per propositio al dit concell peraque sobre dellas deliberas lo fahedor, y son del tenor seguent.

✠

(1) «Molt illustre Senyor

A ma noticia es arribat, que de Montserrat es vinguda una carta y peticio juntament, presentada a v. s.a = cosa prohibida per nostres constitucions, ab lley Particular que prive que ningun religios pugue fer ni presentar Peticio alguna sens llicencia de son Prelat, de baix de graves Penes: lo que apar conté la dita Peticio, es demanar a v. s.a no permete se prorogue la Eleccio de Abat de Montserrat, la qual se acostume fer á 30. de octubre: y tambe apar que demanen los pares religiosos firmats en dita Peticio; sie servit v. s.a de enviar para la dita Eleccio de Abad, qui asistexque á ella per lo que apar que porie succeir de alguna dissencio entre los religiosos de aquell santuari = Senyor lo que se acostume en la religio nostra, es que lo que se á de demanar ab Peticio en qualse vulle tribunal á de ser ab Benediccio del Prelat; y de ell sol esser la Primera firma; y de aquexa manera va ben encaminada, y tot lo convent ab son prelat fan un cos y una Anima: y no ab divisio, com se veu en aquexa peticio: pues en ella falte la mia firma y de altres religiosos ——————

a la Primera cosa que demane la Peticio presentada a v. s.a responch y dich, que la Eleccio de Abad se fara sens falta alguna; com sie ab tota seguritat de ma conciencia y de la de tots los religiosos; sens detenirla un sol instant.

A la segona cosa que demanen los religiosos firmats que es que v. s.a envie qui asestesque a dita Eleccio: suplico molt humilment a v. s.a noy envie alguna persona perque de ninguna manera conve per la pau y quietud de que avuy goze aquell santuari = perque qualse vulle que hi vage, o sera conegut y affectad de uns religiosos, y nou sera de altres = y en veure a la tal persona aquells pares; de la mateixa manera que 'sen alegraran los uns, se an de entristir los altres; y la quietud y sosiego que es sert y a de aver sense ningu no lay aura en anar

(1) Document original, signat de n.o 3, insertat a fols. 340 y 341 del propi registre de *Deliberacions.*

alla qualse vulle persona que sie=y v. s.ª sempre a desijat y procurat la pau de aquell santuari; y avien de sentir molt que en lo que pensaven asertar per demanaro los religiosos (encara que no tots com é dit y sens son Perlat a qui toquen les diligencies del monestir etc.) avie de causar lo contrari que es dissencio y discordia aont no lay aguere aguda no sent hi anat ningu = Coranta y sis Anys (encara que mal empleats) tinch de habit ym recordo que ara .30. Anys pochs mes ó manco, per causa y negoci ben different de Eleccio, per ferse llavons en Vall[adoli].[d] regne de Castella: lo Abad de Montserrat ab parer de alguns pares: procura anas a Montserrat un Conseller de Barcelona ques deye Casador—ab asistencia del S.r Bellafilla: pera tractar ab tots los religiosos lo negoci ques pretenie: causá tanta inquietud y desasosiego en los religiosos: que vingue casi lo monestir a perdres=y lo effecte de la tal vinguda: fou que sabent lo rey de Castella lo susseit en Mon[tserra].[t] al Abad que consenti entras dit Conseller en Capitol y comunicas lo negoci que aportave, y que tant en profit parexie era de Monserrat, ab companyia de altres religiosos lo desterraren en Castella aont pasaren infinits treballs: aquest effecte causa la dita anada del Conseller á Montserrat: y no ere pera Eleccio de ninguna manera: que la Eleccio S.r es un punt consagrat a sols el alvedrio del Religios aont ni de mil llegues conve que ninguna persona si acoste que no sie dels matexos religiosos.

Torno a suplicar a v. s.ª que no permete vage alla ninguna persona: y si no puch ser hoit—suplico a lo menos no sie ningun secular: perque la disensio serie mes que serta: y jo per les obligacions quem corren de mon ofici, auria de acudir a elles, y serie tot confusio lo que no sera no anant alla ningu, sino dexar que los Religiosos obren ab sosiego y quietud sens inconvenients ni embarasos: a mes del escrupol que deu causar a persones temeroses de Deu y tan seloses de la observancia monastica: dich que torno unaltra y mil voltes a suplicar a v. s. postrat per terra se servexque de no permeter que vage ninguna persona a asistir á nostra Eleccio; que jo jo (sic) don fee y paraula y aseguro a v. s.ª que dita Eleccio se fara per part dels religiosos y mia ab tanta quietud y sosiego quanta v. s. desitge y a nosaltres nos conve=y ab aso jo he complit ab ma conciencia y si los meus prechs tant posats en rao y justicia no merexen ser ohits; aseguro a v. s.ª que sis mou alguna inquietud no cor-

rera per mon comte; ni jo defensare ma conciencia *more Castrorum.* sino queu dexare tot y me retirare al raco de la mia celda: pero de la gran prudencia de v. s. y de la gran virtud y santedad de aqueix illustre y savi Consell de Sent espero repararan en tot lo que he dit y donaran lo mes asertad expedient en materia de tanta consideracio: y á mi me manaran lo que mes convingue: restant jo ab obligacio de encomanar a Deu los bons aserts de v. s.[ia] que Deu guarde etc.

Desta sa casa de Montserrat de Bar.[na] avuy dimars de *1641.*

Capella de V S.[ria] que sa ma B.[e]

F. Juan March President de Mont.[t]»

✠

(1) «Molt Ill.[es] senyors.

Per haver tingut avís de Personas fidedignes, que alguns Monges de aquesta s.[ta] casa, sense poder, ni commissio de la maior part del Convent, tractan de voler informar a VS. no ser cosa convenient ni poderse fer la eleccio de Abbat de dita Casa, acostumada fer als trente de Octubre, per acabarse en dit dia lo quadrieni del Abbat present, y que juntament tractan de suplicar à V. S. no permetian se fassa dita Eleccio, per algunas difficultats diuhen se offerexen en la tal Eleccio; de las quals la principal que intentan posar, es dir que a la tal Eleccio han de concorrer los vots dels monges Castellans expellits de esta Provincia, per quant, diuhen, son conventuals de dita casa, y lo breu ,o, bulleto nomenat la concordia de la S.[t] de Gregori 15. declara que la eleccio del Abbat de Montserrat sia feta per los Monges conventuals de dita Casa, y que axi puys dits vots dels Castellans no estan en Casa nos deu, nis pot proceir a dita Eleccio sense dispensacio de sa Santedat. Asso nos ha obligat a tots los infra escrits supplicar humilment a V. S. nos vulga oir en tot lo que a vs. supplicarem que sia conforme a justicia: Y lo primer de tot, respondrem a la difficultat proposada, y despres representarem a V. S. las moltas y grans conveniencias quey ha peraque se fassa dita Eleccio concernents totas

(1) Document senyalat de n.° 2, obrant per inserta en los fols. 338 y 339 del mateix registre de *Deliberacions* del any 1641.

al be Espiritual y temporal de aquesta s.[ta] Casa, y a la observancia de la regla y santas y lloables costums de nostra sagrada Religio, y per conseguent, los molts y grans inconvenients ques poden seguir de no ferse dita Eleccio als *30* de octubre. =Y axi responent a la difficultat diem que dits Monges Castellans, ya no son conventuals de esta Casa com se pot inferir de nostras Constitucions, per haver fundat Casa apart, no subiecta ni dependent de esta. Y dat cas que fossen conventuals nos deu suspendre la eleccio per faltar sos vots: perque la Concordia igualment parla de la vacacio quadriannal de la Abbadia, y de la intermedia, perque diu: *In quacumque Vacatione occurrente*, y com la Eleccio de la Abbadia Vacante intermedia se fa sense concorrer en ella molts vots dels que estan fora de Casa per no acudir ab temps, de la matexa manera se pot fer la Eleccio quadrianal sense que concorran los vots dels Monges Castellans perque no arriban al temps senyalat. =Y en la matexa Eleccio quadrianal antes de la Expulsio del Castellans si per cas no arribaven ab temps los vots dels Monges que estaven en Napols, Sicilia etc.[a] tots los quals de iure tenian vot, no per axo se dexava de proceir a la eleccio en arribant los *30* de octubre: Puys de la matexa manera ara no estant los vots dels Castellans, podem y devem proceir a la Eleccio. =Y asso dat cas que fossen Conventuals (que com tenim dit nou son.)=

Poran respondre que lo no haver arribat dits vots no es estat culpa dels votans per tenir impedit lo pas y correspondencia ab aquest Principat. = Tambe á asso se respon que no es culpa nostre semblant impediment, y axi no ha de ser en periudici nostre com ho seria dexantse de fer la Eleccio als *30*. de octubre. Y mes que aura deu o, dotse anys que en Toledo se celebrà un capitol general dels Pares de Sant Francesch al qual venian de Italia per mar alguns -*500*- votants, y lo Rey de Castella (per lo que ell se sabia) los feu detenir en alta mar a la vista de Barcelona per espay de quaranta dies, dintre dels quals se celebrà lo Capitol general sense que dits -500- entrevenissen: luego si la falta de -500- vots no obstá pera que no se celebràs aquell Capitol general; han de obstar deu, o dotse vots dels Castellans pera que en Montserrat nos fassa la Eleccio en lo dia sen[y]alat? y asso en cas que fossen Conventuals. Y si la Provincia los te llevada la correspondencia es per cosas convenients al be y conservacio de ella. =

Tambe y ha algunas conveniencias pera que se fassa la Eleccio concernents al be y utilitat Espiritual y temporal de la Casa, perque tots los officis que vuy y ha en Montserrat desde el President fins al menor tots son de prestat, y may alló ques te de prestat se mira ab lo cuydado y afficio, ques mira lo ques te de proposit y en proprietat, y axi conve ques fasse Abbat que de proposit tractia del govern de las cosas Espirituals y temporals de la Casa, de la observancia de la regla y santas y lloables costums, y de la pau y quietut dels Religiosos (encara que per la misericordia de Deu no se ha conegut falta fins ara en aquesta materia,) pero està en grandissim perill de haverni, perque lo temps casi so aporta en si. = Y per quant lo Abbat de Montserrat qui vuy es acaba y espira als *30* de Octubre present, y per consegueht lo President que ell dexà en son lloch; restaria la Casa desde dit dia fins que se fes la Eleccio de Abbat sense Prelat qui la governàs, del qual porien naxer algunas discensions, conve que dita eleccio se fassa en dit dia pera evitar qualsevol inquietut que del contrari se poria seguir, y maiorment veentse los Monges privats de Prelat, y del dret que tenen de elegirlo en dit dia. =

Estas son S.[or] las raons y conveniencias quens mouhen a supplicar a V. S. humilment que de ningun modo donian lloch a informacio ni peticio en contrari de la qual porie resultar grandissim dany a la Casa. (y per ventura à tota la Provincia.) = Y puys V. S. son Pares de ella mirien per ella y per la conservacio de aquest Santuari, que consisteix en la bona Eleccio de Abbat, la qual no permetien V. S. se prolongue, antes be (si ser pogues) se auia de apresurar, y no aguardar als *30* de *8.*[bre] = Y axi mateix supplicam humilment a V. S. posia los ulls en alguna persona qual a V. S. millor aparexera, la qual en nom de v. s. asistesque en esta santa Casa lo dia de la Eleccio: Perque ab sa presencia rebrem particular favor y merce de v. S. y nos prometem que totas las cosas aniran ab lo acert y ditxos fi que esperam de ques deura a v. s. despres de Deu la maior part. =

Asso es en suma lo que en aquest punt tocant a la Eleccio y ha. = Si V. S. gusta saber mes per menut moltas altres conveniencias y circunstancias, fassens V. S. merce de informarse de nostre Pare Abbat de sant Benet de Bages ques troba al present en aquexa Ciutat, que ell fara a v. s. relacio llarga de tot, y ab molta veritat. = G.[e] Deu a V. S. molts anys ab molta

salut per lo be desta Provincia y de esta santa Casa de Montserrat a *16* de octubre de *1641*=

Humils Capellans de V. S.

Fr. Joan Gari vicari General de Monistrol
F. Miquel de Villalba
Fr. Pere Domenech
Fr. Plaçido Pujo
Fr. Fran.co Comaposada
Fra Juan Romanña
Fra Gregori Codina.
Fr. Joseph Prats.
Fra Pere Taya
Fra Juan Casanoba
Fr. Bernat Oliva
Fr. Phelip Fita
Fr. Benet Struch capbrevador
Fr. Jaume Falquer
Fra Agustí Ferrer
Fr. Antoni Romano
F. Placido Foncalda
Fr. Jaume Vidal mayordom
Fra Francisco Geli
Fr. Fran.co Vazquez
Fr. Benito Ferrando
Fr. Pau Rovira
Fr. Mathias Fabra
Fr. Joseph Cerinyana
Fr. Fran.co Sans
Fr. Pau Vendrell mayordom mayor
Fra Pere Roca Mayordom de s.t Benet de Bages
Fra Fran.co Batlle
Fr. Jaume Marti.»

(1) E lo dit Concell feu la delib[eraci].° seguent. Que en raho del offici de la ballia general los s.s Consellers dijous p[rime].r vinent antes de mig die manen ajuntar lo savi Concell de cent en lo qual proposen dit fet y en aquell informe lo mag.ch m.r Francesch Marti advocat fiscal de la ballia general de la justitia de la ciutat ys lige lo memorial que en raho della ha treballat peraque acerca de dit fet puga pendrer la resolutio que mes convindrà, y que per aquell die se suspenga la provisio dels demes officis de la Ballia, y en lo tocant a la electio fahedora de Abbat de Montserrat ques fasse aquella com se es acostumat a la qual assistesca lo s.r Abbat de s.t Pere de Galligans qui ja en altra ocasio per dit fet aná a aquell sanctuari al qual se li ordene que en cas veje alguna novedat acerca dita electio done promptament avis als s.s consellers y sa s.a notitia al savi Concell de Cent pera que en dit fet delibere lo que mes convindrà.

(1) *Ibidem*, fol. 343.

APÈNDIX VII.

✠

«ALLEGACIO JURIDICA EN FAVOR DE LA INSIGNE CIUTAT DE BARCELONA

Sobre lo Dubte proposat al Savi Concell de cent als 12. de Octubre del any *1641*.

1. Per haver invadit hostilment lo Ex.^{im} Marques de los Veles al Principat de Catalunya, perturbant la pau y quietut publica, y oppugnant la Patria, en la Junta dels Braços Generals celebrats als 4. de decembre *1640*. en la Ciutat de Barcelona, fonch justissimament declarat enemic de la Patria, ordenant fos publicament cridat per tal, confiscantli tots los bens que en lo dit Principat obtenia, y applicant aquells al Fisch del General de Catalunya pera gastos de la guerra: en virtut de la qual confiscatio preceint cridas publicas feta, los molt illustres Deputats de dit General proveiren la Escrivania major de la Ballia General de Catalunya, fent nominacio de Antoni Joan Fita notari de Barcelona posantlo en possessio de aquella, per quant abans de la dita confiscacio lo dit Marques de los Veles estava en quieta y pacifica possessio de proveir la dita Escrivania y com à Senyor util de aquella fer nominacions dels Escrivans; lo qual domini util en virtut de dita confiscacio fonch transferit al dit Fisc del General de Catalunya, y per ell als dits Deputats.

2. Pero per quant lo Rey Catholic com à Senyor que era de la Ballia General de Catalunya tenia lo domini directe de la dita Escrivania, en regonexensa del qual lo dit Marques prestava quiscun any al Receptor de dita Ballia sinc morabatins de censos: y en lo acte de censal venut per dit Rey Catholich a la dita Ciutat de Barcelona especialment obligà à dita Ciutat la Ballia General, ab totas sas rendas y emoluments, drets y dominis, ab facultat expressa que pogues dita Ciutat fer provisio y nominacio de tots los officis de la

dita Ballia, ab las clausulas de constitut y precari y altres acostumadas, en força de las quals als 12. de octubre *1640.* revocà dita Ciutat lo precari, y prenguè possessio de dita Ballia General, y de totas sas rendas, emoluments, drets y dominis, que al dit Rey Catholic en dita Ballia competien; y conseguentment obtinguè la quasi possessio del domini directe de la dita Escrivania que al Rey Catholic spectava: y usant aixi matex de la facultat expressa à dita Ciutat concedida, lo Savi Concell de cent donà principi a las nominacions dels Officials de dita Ballia, proveint los Officis de Jurisdiccio com son Balle General, lloctinent, Advocat Fiscal, Assessors, Balle de aiguas, y tambe lo offici de Receptor, reservant à altre deliberacio los demes Officis de dita Ballia, que en virtut de dita facultat hauria pogut, segons disposicio de dret, proveir lo Savi Concell de cent: Pretenguè la Ciutat de Barcelona, que no obstant la sobredita confiscacio en virtut de la qual los Deputats com à obtenint lo domini util de dita Escrivania feren la nominacio sobredita; ab tot specta la provisio de dita Escrivania al Savi Concell de cent, fundant sa justa pretensio ab los fonaments irrefragables que en son lloc se proposaran: Pero considerant la contraria pretensio de dits Deputats, y que lo Escriva que vuy residex en la dita Escrivania de la Ballia General la exerceix en nom de aquells, pera mantenir la deguda correspondencia entre las dos Casas, sobreseguè lo Savi Concell de cent lo fer las nonominacions dels restants Officis de la Ballia, y entre altres lo de dita Escrivania, que iuridicament podia proveirla; y los molt illustres Consellers foren servits proposar lo dubte als Mag.chs Advocats de dita Ciutat, peraque conferintse ab los Mag.chs Assessors y Advocat Fiscal del General de Catalunya donassen son vot y parer, com en effecte lo donaren en favor de dits Deputats; los quals en virtut de aquell feren nominacio de Escrivans de dita Escrivania, que de part de dits Deputats acudiren a la Ballia General pera obtenir possessio de dita Escrivania, ò (segons se preten) continuar la que ya tenian dits Deputats ab la nominacio sobredita de dit Fita; lo que justissimament fonc denegat per lo Consistori de dita Ballia fins a tant sen donas raho al Savi Concell de cent; lo qual congregat per dit effecte deliberà als 12. de octubre de *1641.* que fos comes lo dubte à nova conferen-

cia entre las dos Casas, applicant dos Doctors per cada una, ab intervencio dels Advocats Fiscals del General de Catalunya, y de dita Ballia, peraque mirassen y censurassen la justitia en lo fet proposat; en la qual conferentia tots los Doctors aplicats han donat son vot, declarant no spectar la nominacio dels Escrivans de dita Escrivania al Savi Concell de cent, sino als dits Deputats, y sols lo Advocat Fiscal baix firmat (salvada la Auctoritat de Doctors tant eminents) ha persistit en favor de la Ciutat mogut dels fonaments seguents.

3. Perque no te dubte algu, que la nominacio dels Escrivans de dita Escrivania ò pertany als dits Molt Illustres Deputats, ò al Savi Concell de cent, per quant lo Marques de los Veles, al qual competia vuy com à Enemic de la Patria, y obstant la dita confiscatio de tots sos bens, es incapas [a] de obtenir en lo present Principat dret algu; aixi que provant ab evidencia no competir la nominacio à dits Deputats, en forçosa consequencia restara provat, que specta al Savi Concell de cent.

4. Tot lo dret que tenen dits Deputats pera fer la nominacio (segons apar dels dos vots en son favor proferits) consisteix en lo domini util de la dita Escrivania, adquirit (segons se preten) en virtut de dita confiscacio, per quant per raho de dit domini util estava lo Marques de los Veles en possessio de proveir dita Escrivania; y per conseguent destruit aquest fonament, ho resta la pretensio, que dits Vots fomentan.

5. Per aquest effecte se deu considerar que lo dit domini util vuy està extinct y resolt de tal manera, que nos pot fer la nominacio en virtut de aquell, perque no pot produirse lo effecte sens la causa: la qual extinccio del domini util es evident perque despres que dits Deputats obtingueren lo dit domini util ab dita confiscatio, per la privatio justissima del present Principat y Comtats al Rey Catholic, li succeiren en tots sos drets, y per conseguent en lo domini directe de la dita Escrivania, lo qual estava posseint la Ciutat per sos credits en nom de dit Rey Catholic, y despres en nom de dits Deputats com à representants en tot la persona del Princep; axi que arribaren los dos dominis util y directe à trobarse en un mateix temps en poder de un mateix subiecte, en lo qual

a. Ob confiscationem siquidem non solum damnatus dominium bonorum amittit, sed omnino efficitur incapax dominij, ita expressè. Horati. Monta. *in trac. de regal. tit. bona commit. crim. maiest. n. 8.* Nam et si dominium sit iuris gentium, tamen ius civile potest illud ex causa adimere, et facere hominem incapacem *l. ex facto. §. fin. in fin. D. de vulg. et pupil. subs.*

b. *in §. fin. Instit. de usufr.*

c. ut bene dicit Roscental *de feud. lib. 2. tit. 23. ex quib. cau. feud. amitta. §. inprimis. n. 22.* Camil. de Medici. *cons. 134. n. 22.* Joan. Anto. Canniz. *inter cons. diver. cons. 5. n. 8. et 9.*

d. Nam quoties ususfructus, vel dominium utile pervenit ad proprietarium, vel dominum directum, vel econversò, dominus directus nihil de novo et ex facto hominis adquirit, sed per resolutionem iuris a quod habebat usufructuarius vel dominus utilis, et ipse proprietarius non efficitur de no-

cas es principi de dret [b], que per no poder concorrer los dos dominis junts, lo util se extinguex y resol [c], restant lo directe ab son libero exercici [d], perque de naturaleza del domini util es, que lo Senyor util regonega al directe [e], y es impossible, que concorrent los dos dominis en un mateix subiecte se regonega asi mateix [f], per lo que te lloch la consolidatio [g] de dominis sempre que aquells concorren iunts, la qual consolidatio obra lo effecte referit de extinguir acabar y aniquilar lo domini util; y aixi obstant la dita consolidacio es mes que cert, que no poden dits Deputats en virtut del dit domini util ya extinct y acabat fer la nominacio pretesa; y per conseguent es aixi mateix indubitat, que la dita nominacio sols podria spectar à dits Deputats com à succeints al Rey Catholic en lo dit domini directe de dita Escrivania, perque acabat lo domini util, lo directe recupera encontinent lo libero exercici de tots sos effectes [a]: pero per quant en lo acte del censal dalt [b] mensionat en la obligatio expressa de tota la Ballia General à la Ciutat de Barcelona lo Rey Catholic ab clausula expressa se abdicà la nominacio de tots los Officis de la dita Ballia, concedintla à dita Ciutat, es cert, que la matexa abdicatio y concessió se ha de considerar en los dits Deputats com à representants en tot la Persona del Princep, y aixi de la manera que no hauria pogut lo Rey Catholic fer la dita nominatio, obstant la dita clausula expressa de abdicatio y concessio y de especial obligatio de tots los dominis de dita Ballia, ni tampoc la poden avuy fer dits Deputats.

6. Ab dos respostas se ix al contrari pera negar la allegada consolidatio de dominis y extinctio de domini util. La primera es, negant lo concurs dels dits dos dominis en un mateix subiecte, affirmar que estan en ma y poder de differents personas, lo qual estat impedex la consolidatio, ço es lo domini util en poder de dits Deputats en virtut de la sobredita confiscatio, y lo directe en poder de la Ciutat en virtut de la possessio que prenguè de la Ballia General als 12. de octubre *1640*. La altra resposta es, que per haverse fet la dita confiscatio contra lo Marques de los Veles com à Enemic de la Patria, y en temps encara, que la Provincia estava à la obediencia del Rey Catholic, se impedex la consolidacio dels dominis.

vo dominus, sed dominii exercitium quod erat impeditum per usumfructuarium qui illum habebat, recuperat ita eleganter Andr. Capan. *de iur. rele. par. 4. q. 13. n. 11.*

e. *tex. in §. emptoribus. Auth. de non alie. reb. eccle. glo. in Auth. si quas ruinas. ver. renovatio. C. de s. 5. eccle.* et tradit Valas. *de iur. emphy. par. 1. q. 1. n. 15.*

f. *l. si rem alienam. 2. D. de pigno. actio. l. in re communi. D. de servi. urb. prædio. l. uti frui. D. de si ususfr. peta.* cum. mille aliis.

g. pro ut *in d. §. fin. Institu. de usufr. l. si tibi. D. quib. mod. ususfr. amit.*

a. ut nuper diximus.

b. *sup. n. 2. in princi.*

7. Satisfent a la primera de las proposadas respostas se advertex, que seria encontrarse ab los principis mes assentats de dret, affirmar, que la Ciutat de Barcelona aja adquirit domini algu de la Ballia ab la possessio que prenguè de ella per sos credits, la qual sols obra la satisfaccio de aquells ab la comoditat de cullir los fruits [c], pero los dominis sempre resten en poder del Senyor que ha obligat especialment, en tant que la possessio que dita Ciutat te de la Ballia no la te en son nom propri, sino en nom del Senyor [a], ço es abans, del Rey Catholic, y vuy dels dits Deputats; per lo que nos pot dir que los dos dominis estigan en ma y poder de differents pesonas, perque lo util plenament lo obtingueren dits Deputats en virtut de la sobredita confiscatio; y aixi matex adquiriren lo directe com à succeints al Rey Catholic, no obstant la possessio [b] presa per la dita Ciutat, la qual sola no pot impedir la consolidatio, perque pera tenir lloch sols demana lo dret lo concurs dels dos dominis en un matex subiecte, y encaraque la possessio del directe estiga en altra persona, concorrent los dos dominis en un matex subiecte se considera incompatibilitat dalt considerada, que es impossible que lo Senyor util se regonega a si mateix; per lo que evidentment consta no poder negarse la consolidatio de dits dominis ab lo motiu de la primera resposta.

8. Menos obsta la segona, perque lo esserse feta dita confiscatio dels bens del Marques de los Veles com à Enemic de la Patria y en temps que encara la Provincia estava à la obediencia del Rey Catholic, no lleva que los dos dominis no concorren junts en un matex subiecte ab la incompatibilitat de regoneixer lo util al directe, perque dat cas que la Ciutat de Barcelona no hagues revocat lo precari al Rey Catholic, ni pres possessio de la Ballia General, estant las cosas en lo estat que vuy estan, es cert que si no hagues tingut lloch la consolidatio de dominis en persona de dits Deputats, sino que tant lo domini directe com lo util estassen de per si, lo util hauria de estar en persona de dits Deputats ab lo matex carrec y obligacio ab que estava en persona del Marques de los Veles, ço es ab la prestacio annual de sinc morabatins de cens, y aço es incompatible, perque no tenint dits Deputats sino un sol Fisc no pot aquell pagarse a si matex los sinc morabatins de cens; per raho de la qual in-

c. *tex in l. 1. C. de dist ac. pignor.*

a. *l. sciendum. 15 § creditor. D. qui satisd. cogan.*

b. Nam dominium adquiri potest possessione penes alium existente *l si fundum. D. de fun. dota.* Jas. *in §. sic itaque. n. 2. Insti. de actioni.* Tiraquel. *de constit 3. par. limit. 5. n. 25* Valas. *consul. 194. n. 10. tom. 2.* Oliba. *de actio par. 2. lib. 1. cap. 10. n. 29.*

compatibilitat, y del concurs de dominis es infallible y necessaria la consolidacio de aquells. Y en tot cas lo esserse feta dita confiscatio en lo temps referit no constitueix en dits Deputats diversitat alguna de personas, perque tant en lo util com en lo directe representan una mateixa persona, ço es la Persona del Princep, y cessant la dita diversitat, es mes que certa la consolidatio.

9. Ni la revocabilitat dels dominis que vuy se pot considerar en dits Deputats impedeix la consolidatio allegada, perque pera tenir lloch la consolidatio sols se te attendencia al temps de la adquisitio si fonch irrevocable ò no, y es cert que per haver succeit dits Deputats al Rey Catholic en virtut de la deliberatio presa en los Braços Generals als 17. de Jener *1641*. representant en tot la persona del Princep, adquiriren tots los dominis de dit Rey Catholic ab la matexa irrevocabilitat ab que dit Rey los tenia; de tal manera que la revocabilitat que vuy se pot considerar en dits Deputats no es del temps de la adquisitio, sino despres de ella, y despres de haver tingut ya lloch la consolidatio de dominis ço es desdels 23. de Jener de *1641*. en lo qual dia gloriosament se posà la Provincia a la obediencia de sa Magestat Christianissima que Deu guarde; aixique esta revocabilitat sobrevenient no pot impedir la consolidatio que ab tot effecte tinguè lloch en lo mateix instant de la adquisitio, que altrament may hi hauria consolidatio alguna effectiva, perque qualsevol adquisitio per irrevocable que sia pot venir à ser revocable. Y quant en lo temps de dita adquisitio se pogues considerar en dits Deputats revocabilitat alguna, aquella segons dispositio certa de dret no impediria la consolidatio, sino que en arribar lo temps de la revocatio tornaria à reviurer lo domini util extinct en virtut de dita consolidatio, per lo que segons lo estat present, encara perseveraria la consolidatio de dominis, y extinccio de domini util, en virtut del qual per trobarse extinct no podrian dits Deputats fer la nominatio pretesa; y aixi per tots camins abunda la justitia per la insigne Ciutat de Barcelona.

10. Per tot lo sobre dit y altrament no adherintse als Vots en favor de dits molt Illustres Deputats proferits, evidentment se conclou, que la nominatio dels Escrivans de la dita Escrivania major de la Ballia General specta y pertany a la dita

Ciutat de Barcelona y per ella al Savi Concell de cent. Salvada en tot la millor censura etc.

Fr.us Marti junior
Advoc. Fisc. B. G. C.»
(*Deliberacions* de 1641, fols. 344 a 346.)

APÈNDIX VIII

(Concell de Cent del 10 de Novembre de 1641.)

— «... y aximateix fonch legit en concell un paper en orde als mal affectes fet per los s.s consellers y vuyt persones per dit effecte anomenades lo qual es del tenor seguent:

✠

«Molt Ill.e S.r

Inseguint la desliberacio per V. S. fetta als 14 de octubre propassat los ss.rs consellers juntament ab les vuit personas per aquest affecte anomenades en orde a les personas que aparexian mal affectes, a esta Ciutat y provincia, despres de haver tingudas moltas conferencias en la sobre ditta materia, essent sempre ditts ss.rs Consellers y junta en numero cumplit, han fettas totas las dilligencias possibles per averiguar aquest fet, y en particular se ha mirat y sensurat lo proçes dit la xavega dels mals effectes fulminat a instansia del procurador fiscal de la provincia y aixi matex se feren pubblicar unes Crides per los lochs acostumatts de la present ciutat y se possa una Caxetta en la present Cassa, hahont ab tot secrett pugues quisvulla aserca destes cosses donar en escrits los advertimentts quels aparagues per que sensuratts aquells sen pugues aver la raho convenient a esta materia, y lo que ha resultat de dittes dilligencias avent prossuit en lo votar per escrutini ab capses y bottons es lo seguent

Memorial de les personas de la present ciutat que per raho dels officis que tenian y lo que es Pubblich y nottori aver obrat ab ells contra la present Ciutat y provincia y en son periudici y altrament apar poden en primer loch esser designades les personas seguents.

P[rim].o lo d.or micer Miquel Juan Magarola olim Regent que ja V. S. te pressa Ressolussio de desensicularlo.

Don Ramon Calders y Ferran olim Governador de Catalunya.
micer Felip Vinyes del consell Real.
micer Joseph Vinyals sen es passat al enemich.
micer Fran.[c] Juan Magarola Assessor de la B. G.
micer Jaume Mir del consell Real.
micer Joseph Masso del consell Real.
micer Benet Anglasell del consell Real.
micer Gaspar Berart sen es passat al enemich.
Don Juan de Marimon sen es passat al enemich.
Antich Juan Llobera notari Real del Criminal.
micer Juan Pau Xammar Assessor de la B. G.
Raffel Pau Vilossa del Rassional.
micer Jaume Marti Assessor del Governador.
micer Miquel Carreras mayor del consell Real.
Anttoni Magarola.

Memorial de les personas de la present ciutat que encara que no sian estatts ministres, ni se sapian actes possitius dells, pero la Pubblica veu y fama nols te per ben affectes a effecte al manco de poder obtenir y regir officis de la present ciutat en la ocasio present que es lo que toca a la ciutat per llevar inconvenients.

Don Lluis Descallar.
Don Domingo Guilla.
Don Vicens Magarola.
Don Jaume Magarola.
Don Lluis Torme.
Jasinto Roig argenter que es en Rossas.
Miquel Piquer chirurgia.

Memorial de les personas que per lo que han obrat en dany de la provincia y altrament son tinguts del tot per malaffectas y no estan ensiculades en la present Cassa son las seguents.

Don Joseph de Rocaberti y de Pau.
Micer Joseph Balet.
Don Lluis de Monsuar.
Don Garau de Guardiola.
Don Bernardino de Marimon.
Don Thomas Fontanet.
Don Ramon Rubí y de Marimon.

Don Daniel de Marimon.
Magi Mestre carniser y logater de mules.
Don Felip Albert de Perp[iny].[a]
Joseph Sentis de Tortosa.
Lo Pubill Ramon de Tarragona.
micer Andreu de Torttosa.
micer Jasinto Miravall de Tortosa.
T. Tort llogater de mules.
Miquel Matta notari de Perp[iny].[a]
Fran.[co] Jaen de dit loch.
Felisiano Ayerbe de dit loch.
Don Jasinto Ferran de dit loch.
Lo Capitta Jordi de dit loch.
Agusti Oriola mercader de dit loch.
Jeronim Trinxett notari de dit loch.
Raffel Pasqual de dit loch.
Juan Negues de dit loch.
Gregori Feliu corder y Artiller de dit loch.
Rodrigo Serdanya de dit loch.
Don Nofre Pons de Leyda.
Miquel Pessol.
Pau Gomis nottari de Tarragona.
Don Cristoffol Icart.

Asso es lo que ha aparegut referir a V. S. en esta matteria del que se ha pugut trobar, peraque V. S. com sempre hi prenga la Ressolussio que mes aparega convenir al servey de Deu nostre s.[r] y en benefissi desta Ciutat y provincia.»

«Totes les quals cosas los s.[s] consellers donaren per propositio peraque dit Concell delibere lo que li aparega mes convenir en benefici de la present Ciutat.»

«E lo present Concell feu la delib[eraci].[o] y conclusio seg[uen].[t] — ... Y quant al fet de les persones culpades de mal affectas a la patria, que totas aquellas que son y seran estades cridades per enemigas de la patria sien desinsiculades de tots los officis y beneficis de la present Casa pera sempre, y en loch de aquelles se fasse insiculatio de consemblant numero de persones y estament. Y que a totas aquelles que no sels ha provat cosa alguna en orde a ser mal affectas à esta Ciutat sien suspesas fins altra cosa sie deliberada per lo savi Concell de Cent. Y que los

s.[s] consellers tinguen molt gran cuydado que tots los papers tocants à aquest fet estigan retirats y ab la custodia convenient guardats y que la extractio de habilitadors de aquest any se fasse en lo savi concell de cent y per aquell sien habilitades per scrutini las personas extretas ab capces y botons blanchs y negres y forma acostumada. Y per quant de la carta del s.[r] de Argenson legida al present concell consta es convenient se tinga gran attendentia a la custodia desta ciutat per los avisos scriu ha tingut de haverhi personas mal affectas a dita ciutat maquinant fer alguns desordens contra ella de les quals lo die de vuy nos te notitia Que perço lo die de s.[t] Andreu proxim vinent pro hac vice tantum, y fins a tant que las cosas desta Ciutat y Provincia hajen pres lo degut assiento sien votats per scrutini los novells consellers ab capses y botons blanchs y negres y forma acostumada.»

(*Deliberacions* de 1641, fols. 361 a 364 girat.)

APÈNDIX IX.

«Die V. Decembris

Concell de cent.

MDCxxxxj. B.[e]

Batallo.

Convocat y Congregat lo savi Concell de Cent Jurats en la sala gran de dit Concell en la forma acostumada lo s.[r] Conseller en cap en veu sua y dels demes s.[s] consellers sos companys donà raho com en conformitat de la deliberatio del savi Concell de cent celebrat als 14 de octubre proppassat los s.[s] consellers havien juntades les setse persones nomenades en virtut de dita deliberatio los quals an conferit una y moltes vegades sobre la materia del Batello, que los s.[s] Deputats havian enviat temps ha als s.[s] consellers y present Concell reduyts ab uns apuntaments impressos los quals ab lo paper en scrits que dits s.[s] consellers y setse persones an tantbe fet donant son parer sobre lo que tenien en com[issi].° se legirà tot ara peraque certiorat lo concell de una cosa y altra delibere lo que sera mes convenient en benefici desta Ciutat y Provincia.

Y encontinent per orde de dits s.[s] concellers foren dits apuntaments y lo parer de dita setsena reduyt en scrits legits per lo

scriva del present Concell (1) y despres de hoits dits s.[s] consellers per orgue del s.[r] conseller en cap proposaren sis votarien dits apuntaments tots junts, o, cada capitol de per si, e lo dit concell feu delib.[o] y conclusio que sie votat sobre dits apuntaments tots junts y no separadament Y consequutivament fonch apres sobre lo fet principal per lo dit Concell feta la delib.[o] y Conclusio seguent que pera dar lo assiento qual requereix la materia proposada per esser aquella de la gravedat se deixa considerar y que requereix molt premeditada resolutio deliberen perço que los s.[s] consellers manen aplicar a la setsena del Batello altres setse persones mes del present Concell ab igual numero de estaments anomenadores per sa s.[a] les quals juntament ab los s.[s] Consellers tornen a premeditar los apuntaments fets en orde del dit Batallo legits al present concell mentionats en la Propositio admetent los advertiments y papers que per major intelligentia de la materia algunes persones daran à ses S.[as], los quals papers y advertentias premeditades y censurades per dita Junta y aximateix lo modo y forma y de ahont aparexera haverse de pagar lo que la ciutat haura de offerir y donar per lo gasto del dit Batallo y censurat tot per dita Junta y apuntat los s.[s] consellers manen representarho en lo savi Concell de Cent dimecres proxim, o, altrament quant aparega à sa s.[as] estar en dispositio de ferne sabidor lo savi concell de cent peraque en ell se puga pendrer la resolutio que aparexera mes convenir en cosa que tant importa a la conservatio desta Ciutat y de tota la Provincia.»

(*Deliberacions* de 1642, fols. 11 girat a 12 g.[t])

APÈNDIX X.

Concell de cent.

«Die Dominica VIIJ. mensis
Decembris .M. DC. XXXXJ.

Jurament del Sr. Virrey.

Convocat y congregat lo savi Concell de Cent Jurats en la sala gran de dit Concell en la forma acostumada lo s.[r] Conceller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.[s] consellers sos companys lo senyor conseller sise absent explicà y referi que

(1) Dits apuntaments—dels que n'hi ha un exemplar estampat, interpolat entre 'ls fols. 11 y 12 del registre de *Deliberacions* de 1642,—forman ja part del Apèndix V del present volum, hont figuran transcrits d'una inserta manuscrita que hi ha en les *Deliberacions* del any 1641.

los s.[s] Deputats lo die de ahir havien demanat conferentia entre los dos consistoris pera tractar si serie convenientia de donar loch a que los s.[s] consellers y deputats consentissen a que lo s.[r] Mariscal de Bresè nomenat en Virrey y locht[inen].[t] general de sa Mag.[t] Christianissima en esta Provincia pogues prestar per ara (ab la salvetat de protestas convenients) son jurament en Rossello hont al present assisteix pera impedir al enemich lo socorro que preten per alla donar a la plassa de Perpinya y axi despres de haverlo prestat exercir son carrech en esta Provincia per considerarse en asso grans rahons de necessitat com se son apuntades y ponderades no sols en la conferentia que se ha tingut en dita conformitat entre los dits dos consistoris a la qual assisti tantbe lo s.[r] de Argenson, pero encara en la Junta de la 24.[na] de guerra que los s.[s] consellers manaren tenir ahir tant y en una altra Junta mes copiosa de sinquanta persones, E en exequutio de delib.[o] feta per dita vintyquatrena se ha tingut vuy demati en las quals es estat legit un paper que per aquest fi es estat fet ensemps ab una copia de una carta enviada per sa Ex.[ia] al dit s.[r] de Argenson, y que per quant en esta ultima Junta tant numerosa de vuy demati se ha presa resolutio que tot lo dit fet pujas al present concell perço aquell se dona per propositio peraque en ell se prenga la resolutio que aparega mes convenir. Y encontinent de orde de dits s.[s] consellers fonch per hu dels scrivans del concell legit lo dit paper ques veu assi originalment cusit que conte en si los inconvenients y convenients que porta la materia proposada, y juntament tantbe fou legida la copia de la carta enviada per sa Ex.[ia] al s.[r] de Argenson (1) que es estada donada per major intelligentia del fet.»

(La proposició llegida, — que obra per inserta entre 'ls fols. 13 y 14 del mateix llibre de *Deliberacions* — es del tenor que segueix:)

✠

«Proponese si seria conbiniencia para maior servicio de su Mag.[d] (que Dios guarde) y beneficio del Principado, que su Ex.[a] del s.[r] Mariscal de Bresè, que por agora no puede dexar la Campaña de Rossillon, jurasse en nombre de su Mag.[d] y proprio en alguna Villa del Condado de Rossillon con

---

(1) La copia de la carta esmentada no apareix en lo registre de *Deliberacions*

protesta de que no se haga preiuhizio a los privilegios de la Ciudad de Barcelona, y con que en dandole lugar la campaña, buelva á prestar los mismos juramentos en la Ciudad de Barcelona por conservación de sus privilegios.

Conbiniencias.

La conbeniencia que se puede considerar en esta propuesta es solo por que cessen algunas dificultades que agora se offrecen en aquella campaña àcerca del govierno de los Catalanes, assi por no haver jurado su Mag.[d] ni su Ex.[a] como por faltar officiales y ministros de auctoridad y execucion, que si bien los que estan alla por la Provincia es cierto obraran a gusto de su Ex.[a] que como tan gran soldado y politico dispondra las materias del modo mas conbiniente, assi para la guerra, como para el govierno del Principado, con todo sirve de muy grande estorvo, que los negocios ayan de correr por dos manos en quanto a los franceses por la de su Ex.[a] y en quanto a los Cathalanes por los officiales de la Provincia, y puede esto engendrar alguna discordia entre los Cathalanes y franceses, por parecerles o, a los Cathalanes que los Ministros provinciales les traten con mas rigor que su Ex.[a] a los franceses, o, a los franceses que son ellos tratados con mas rigor que los Cathalanes y corriendo toda la justicia por una mano, no habria diferencia entre unos y otros, antes serian tratados todos igualmente, como vassallos de su Mag.[d] sin que huviesse diferencia entre Cathalanes y franceses, que assi lo espera el Principado de la rectitud y entereza de su Ex.[a]

Tambien se puede considerar otra conbiniencia que se origina de la primera, que es, que los negocios de la guerra y el govierno politico de la Provincia, todo estaria á cuenta de su ex.[a] y podria mandar lo que juzgaria conbiniente para la buena direction de la guerra, sin dependencia de nadie que solo habria de attender no se encontrasse con nuestras leyes y Constituciones, con que todo tendria mas prompta execucion, que a vezes se gasta mucho tiempo en el pedirlo, y las execuciones no son tan promptas, por que los ordenes no tienen la auctoridad que tendrian, si fueran ordenes de su Ex.[a] y esta en Cathalunya se ha tenido por tan gran conbiniencia que acostumbrando antes el Rey de Castilla proveer los cargos de Lugart[enient].[e] y Capitan general en dos diferentes sujetos de mucho tiempo ha que entrambos à dos los provehia en un mismo sujeto, por que la una jurisdiccion aiudasse a la otra.

Dexo aparte otra conbiniencia, que es, que la Justicia ordinaria tendria mas auctoridad en nombre de su Ex.[a] porque como su Ex.[a] ha de assistir á la Campañia y tendria falta de ministros por que dudo se pudiesse desocupar para proveellos todos, temo mucho no quedasse la Justicia en el mesmo estado que esta oy, como baxo se dira.

Pero dexadas todas estas conveniencias la que aprieta mas es considerar que si su Ex.[a], lo que Dios no quiere, faltasse antes de jurar en nombre de su Mag.[d] quederiamos en el mesmo estado que estavamos antes y passarian muchos dias primero que su Mag.[d] pudiere enbiar otro para jurar en su nombre y para su virrey y entretanto las cosas de Cath[aluny].[a] podrian mudar de estado, que seria la mayor desdicha que se pudiesse imaginar, y si una ves su Ex.[a] ha jurado en nombre de su Mag.[d] cessan estos inconvenientes; porque quando despues su Ex.[a] faltare governaran en nombre de su Mag.[d] los ordinarios hasta fuesse nombrado otro virrey. Y quando todo esso faltasse y huviera algunos inconvenientes como abaxo se ponderaran las personas que tendran la mano [en] estas materias han de advertir que quando no se le admita a su Ex.[a] el juramento en Rossellon podria su Ex.[a] venir a jurar en Barcelona y bolverse con toda prissa a que no se le podria hazer contradiction alguna, en que concurrieran casi los mesmos inconvenientes que se pueden conciderar en admitirle el juramento en Rossellon, y otro mucho major que es que el enemigo mientras su Ex.[a] vendria a jurar socorriesse a Perpinyan, y de haver venido a jurar no le podria haser carga su mag.[t] por esser este el principal orden que tiene y se la podria hazer de haverse entretenido quando dello resultaran algunos inconvenientes.

El primero inconbiniente que tiene la propuesta es, que el juramento en nombre de su Mag.[d] segun privilegio de la Ciudad de Barcelona, se ha de hazer en la misma Ciudad y siempre que los Reyes de Castilla han querido jurar en otra parte, les ha supplicado la Ciudad lo hiziesse[n] en la Ciudad de Barcelona y lo ha alcansado en observancia de sus privilegios, y assi la propuesta es contra los privilegios de la Ciudad, bien es verdad, que si al Consejo de Ciento y los braços generales venian bien en ello, por esta vez tansolamente, por ser la ocasion tan apretada como han venido bien en otras cosas, que encontravan con Constituciones y privilegios cessaria este inconbiniente, pero Inconbinientes.

antes de aventurarlo, se ha de mirar mucho, porque ya se han acontentado que su Mag.[d] jurasse por Procurador contra nuestras Constitutiones, y pedir agora que puede jurar en los Condados de Rossillon contra los privilegios de la Ciudad, es querer dos singularidades en un mesmo articulo, y dispensacion de dispensacion, Esto me ha parecido advertir, por que juzgo que se han de mirar mucho las dificultades antes de intentarlo, lo peor que pudiera suceder, fuera, que intentado, no saliera bien.

Otro inconbiniente se puede considerar y es que despues de haver estado la Provincia tan relaxada y tan desacreditada la justicia, conbiene mucho que su Ex.[a] en el principio de su govierno la ponga en el respeto y auctoridad que conbiene, y todos esperamos, y podria ser que las ocupaciones de la Campanya no le darian lugar á su Ex.[a] para cuydar della y seria una gran desdicha que en los principios no se pusiesse en respeto y reputacion, que agora que la administra la Provincia, qualquier cosa que suceda, la podra reintegrar su Ex.[a] denpues del juramento con mucha facilidad por desacreditada que este, pero si despues de haver jurado su Ex.[a] se quedava la justicia en el mesmo descredito, seria de mal remediar.

El tercero inconbiniente que advierto en la propuesta es, que su Ex.[a] despues de haver jurado segun nuestras constituciones, le han de assistir el Regente y consejo Criminal y officiales del, porque tenga ministros para ministrar la justicia, y las provisiones, despachos de los Privilegios y possessiones de los officios sera dificultoso hazerles con tanta prissa, porque las Constituciones dan la forma de las provisiones examenes, y lo demas, y si bien no podran observarse en los primeros que se proveeran, porque el examen ha de ser en el consejo, y despues de haver jurado su Ex.[a] no le habra hasta que le provea, todavia en haviendo provehido tres o, quatro, los que se juzgaran mas necessarios y a proposito, en los demas se habra de seguir la forma de las Constituciones y esto de assistir el consejo criminal á su ex.[a] es preciso, assi por disponerlo las Constituciones, como porque sin el, no podria su Ex.[a] governar, que segun las mismas constituciones la justicia ha de correr por sus manos, y estaria sin el su Ex.[a] con mucha indecencia y poca auctoridad.

Esto es lo que se me offrece representar mas por obedecer á quien me lo ha mandado, que por juzgar mi censura de impor-

tancia, y no podra culparme quien sabra que el maior sacrificio es la obediencia.»

«Despres de hoit y entes per tots lo ques conte en dits papers ara legits lo dit Concell feu deliberatio y conclusio Que desijant esta ciutat servir à sa Ex.^{ia} en tot lo que li sie possible y considerant que no havent prestat lo jurament tant en nom de sa Mag.^{t} com per si propri, y nò poder exercir jurisdictio sens precehir aquells y haventhi tanta falta de justitia en esta Provincia que perço se scrigue una carta à sa Ex.^{ia} fentli a saber com aquesta ciutat ha deliberat com ara delibere lo present concell de que sa Ex.^{ia} sie servit de prestar dits juraments en la vila de la Junquera y que los s.^{s} consellers li fassen a saber la present delib.^{0} per medi de un ciutada, o, un militar per sa s.^{a} anomenadors, y que se scriga una carta al noble don Fran.^{ch} Aymerich Vicari general del s.^{r} Bisbe de Girona de que sie servit arribar a la Junquera pera promulgar à sa Ex.^{ia} la sententia de excomunicatio acostumada, y que lo syndich de la present ciutat vaje a dita vila pera protestar que aquest consentiment es per aquesta vegada ỳ que arribat a la present ciutat tornarà a prestar dits Juraments, y que aquesta deliberatio en ningun temps puga fer preiudici a la present ciutat ni treta en consequentia, ỳ que los s.^{s} Consellers sien servits per lo primer Correu que vaje a Paris scriurer à sa Mag.^{t} com la present ciutat attenent à son major servey ha deliberat la prestatio de dit Jurament y que està esta ciutat sempre pera servirlo y ab altres rahons que aparexeran convenir y que los s.^{s} consellers fassen a saber la present deliberatio als s.^{s} Deputats en la forma acostumada: en exequutio de la qual deliberatio y per los effectes en ella contenguts los s.^{s} consellers feren nominatio de la persona de m.^{o} Hieronym de Gaver donzell.»

(*Deliberacions* de 1642, fols. 13 a 14 girat.)

APÈNDIX XI.

«Die Dominica XV. Decembris M.DC.xxxxi. B.^{e} Concell de cent.

Convocat y Congregat lo savi concell de Cent Jurats en la sala gran de dit Concell en la forma acostumada lo s.^{r} Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.^{s} consellers sos Fort de Montjuhic.

companys lo quart absent explicà y referi que en exequutio de la deliberatio del savi Concell de cent celebrat à 13. del corrent havian juntat la 24.na de guerra pera conferir, com en effecte en ella es estat conferit exactament, lo que ab dita delib.^{o} los estave comes; que en substantia es estat premeditar lo modo y forma com se havia de governar lo fort de Montiuhic: en la qual raho la dita 24.na ha fet un paper lo qual ara se legirà en lo present concell: peraque hoit aquell, y sobre lo que en ell se conte y lo demes que sie convenient aixi en lo que sera tatxat ,o, assenyalar lo salari del Governador de aquell fort, com dels soldats ques mentionan ab dit paper, o, altrament aparexerà esser necessari per la guarnitio de dit fort; lo present concell delibere, com aparega mes convenient.

Y encontinent per lo scriva del concell fonch legit lo dit paper lo qual es del tenor seguent: «Molt Ill.^{e} Sr Los s.^{s} consellers en exequutio de la deliberatio per V. S. feta à 13 del corrent an manat juntar la 24.na de guerra y en ella juntament ab dits s.^{s} Consellers se ha tractat censurat y premeditat com se havia de governar lo fort de la montanya de Montiuhic y ab quina forma y apres de haver censurat y premeditat lo sobredit apar als s.^{s} consellers y 24.na de guerra que dit fort de Montjuhic se deu governar en esta forma.

Primerament estimant la ciutat de Barcelona tantas y tant grans merces com te rebudes de la liberal ma de sa Mag.^{t} christianissima (que Deu guarde) aixi a ella com a tot lo Principat de Cathalunya y comtats de Rossello y Cerdanya, y ab tant gasto de son real patrimoni fetes ab tant gran numero de Tropas de Cavalleria è Infanteria y armada naval de aquest Principat enviades per son auxili y defensa, y desijant aquesta Ciutat en quant li sie possible escusar a sa Mag.^{t} Christianissima de tants gastos y en particular dels que fa en la Montanya y fort de Montiuhic confiant que sa Mag.^{t} Christianissima tindrà en memoria aquest y los demes serveys y axi apar a dits s.^{s} consellers y 24.na que V. S. deu nomenar una persona qui governe lo dit fort y montanya de Montjuhic donantli nom de Governador de dit fort y montany[a] lo qual deuen los s.^{s} consellers nomenar y lo savi concell de cent aprovar votantlo per scrutini en la forma acostumada; lo qual governador sempre estigue baix los ordens del s.^{r} conseller en cap coronel desta ciutat y que a dit Governador se li donen vint y sinch soldats, un atambor, dos caps

de esquadres y un sargento, y tot lo demunt dit aixi al que te respecte al Governador, guarnitio dels soldats y fort de Montjuhic sie durador durant la mera y libera voluntat y beneplacit del savi Concell de cent, y que los s.ˢ consellers qui per temps seran tinguen obligatio quiscun any representar al savi Concell de Cent lo die de s.ᵗ March que es à 25. de Abril lo estat de dit fort de Montiuhic Governador y soldats; perque lo savi Concell puga deliberar en orde al demunt dit lo que mes convindrà en benefici desta ciutat comensant a proposarho lo die de s.ᵗ March de 1643. Y que tots los s.ˢ consellers tingan obligatio de proposarho en lo savi Concell de Cent com esta dit sots pena de la segona paga del salari de llur conselleria que reben lo die de sincogesme y que lo die del jurament dels s.ˢ novells consellers quiscun any sels haje de notificar lo demunt dit dexant lo demes a la bona censura de V. S.»

«Lo qual paper legit y per dit concell ben entes feu deliberatio y conclusio. Que lo paper disposat per los s.ˢ consellers y 24.ⁿᵃ de guerra en orde a la fortalesa de Montjuhic legit al present concell sie posat en exequutio com en aquell se conte y que lo governador que per dita fortalesa sera anomenat tinga de salari quiscun any doscentes lliures pagades per tersas y que lo sargento tinga de salari per cada dia y nit vuyt sous, y cada Cap desquadra sis sous y cada soldat quatre sous y lo atambor lo acostumat com lo present concell axi ho delibera, y que los sargentos y caps desquadres y tots los demes de la guarnitio hajen y degan esser dels collegis y confraries de la present Ciutat. Montjuhic.

Y encontinent en exequutio de dita deliberatio fonch nomenat per dits Senyors Consellers m.º Hieronym Calders senyor de Santafe y votat ab capces y botons blanchs y negres y forma acostumada fonch trobat habil.» Calders.

(*Deliberacions* de 1642, fols. 17 girat a 19 girat.)

APÈNDIX XII.

«Dicto die (1). B.ᵉ

Convocat y congregat lo savi concell de Cent Jurats en la sala gran de dit Concell en la forma acostumada los s.ˢ con- Concell de Cent. Montjuhic.

(1) 17 de Desembre de 1641.

sellers lo quart absent tingueren intelligentia com lo s.r de Argenson desijave explicar una enbaxada al savi Concell de Cent lo qual despres de obtinguda licentia entrà y assentat en lo degut loch es à saber inmediadament despres del Prohom mes antich explicà sa enbaxada de paraula donantla despres en scrits al s.r conseller en cap la qual fonch legida en lo savi Concell de Cent per hu dels ajudants de Scriva major de la present casa y es del tenor seguent.

✠

«Inconvenients ques consideran en lo estat present en la execucio del ques tracta en lo savi consell de Cent tingut lo dilluns proppassat.

Lo primer es que en esta ocasio que sa Ex.a esta per jurar es raho nos mude cosa alguna sens evident necessitat, que á fer mudanças tindria ocasio sa Ex.a de quexarse de que se li falta la correspondencia deguda, al qual per ser un senyor de parts que noy ha ningun senyor en França que tinga juntas tantas qualitats necessarias per lo govern, y conservacio de la Provincia, y ser vingut en aquesta Provintia ab gana de son major benefici conforme ha mostrat en sa entrada, que se es restat en Rossello ab tantas incomoditats pera impedir que lo Enemich no socorregues la plaça de Perpinya en que consisteix molt gran part de la quietut del Principat es raho se li tinga tota correspondencia, y no se li donen ocasions de disgusts en lo principi de son govern majorment en cosa que toca á bona correspondencia, la qual te intentio sa Ex.a tenirla tant gran ab la ciutat que pensa en las cosas de importantia obrar en sa conformitat, agrahit á la fineza ab que ha prossehit en tots aquestos temps, y en particular ab la que ha usat ab sa Ex.a en orde als juraments.

Tambe apar tindria gran ocasio de quexarse lo s.r de Aubinyi qui desde que entra en aquest Principat ha servit ab tanta puntualitat primer en lo camp de Tarragona y en la fortaleza de Salou que deffensà fins al ultim extrem essent plaça que las horas no estave encara en deffensa, y en totas las ocasions quey ha hagudas se es aportat ab grandissim valor, y defensá la plaça de Monjuych lo die de vint y sis de Janer ab tant

gran perill de sa vida, si sens donarli raho alguna si posave altre Governador, y lo pago que tindria dit s.^{r} de Aubinyi de haver servit tant honradament, y ab tants perills seria restar sens puesto que nol te de sa Mag.^{t} per estar ocupat en Monjuych, y perdria lo de Monjuych lo dia si posaria altre Governador.

Dexas ápart la ocasio tambe que tindria de sentiment lo s.^{r} de Argenso qui assisteix en esta Ciutat per orde de sa Mag.^{t} y ha donat raho á la Ciutat de tot lo que ha obrat y pensa obrar, que sens donarlin ninguna se fes aquesta novedat, si be com dit s.^{r} de Argenso sols mira al servey del Rey nostre s.^{r} y benefici del Principat no faria ningun cas de aquestas cosas per si; sols te pena del pesar de sa Ex.ª, y de la carrega li podra fer.

Lo segon inconvenient es que lo Enemich discorra continuament estos mars ab una armada naval poderosissima y havent dexat mes de sinch mil Infants, y sinch cents cavalls en Coblliure son passadas las Galeras al regne de Valentia á Vineros á embarcar mes gent, y no podent socorrer á Rossello com se confia que no podra nos saben sos designes, y sils tenia de desembarcar per aquestas parts, es cert que per la deffensa de Monjuych noy ha persona mes á proposit que lo s.^{r} de Aubinyi qui á mes de ser gran soldat esta al cap de la naturaleza de la plaça, y del ques te de fer en sa deffensa per haver tant de temps la governa, que ninguna altra persona per gran soldat que fos non estaria tant al cap promptament.

Tots aquestos inconvenients cessan no posant per ara en execucio lo ques delibera dit die de dilluns proppassat sino diferintho fins que sa Ex.ª sie en la present Ciutat hahont podran sas s.^{as} dels s.^{rs} Consellers conferirho ab sa Ex.ª y despres se podra pendrer resolucio del que convindra fer axi en lo que jas tracta dilluns com en veurer quina patent se haura de donar al qui sera anomenat, que no ajustantho ab molta claredat hi hauria cada dia encontres ab los officials de guerra de la Ciutat, la qual es cert se pendra ab molta conformitat perque sa Ex.ª no mirara á altre blanch sino á la conveniéncia del Principat, y entretant Monjuych resta ab molt bona guarda que ab la quey ha de continuo, y la quey puja cada nit esta sens perill, y aquella plaça, quisvulla que sie lo Governador sempre esta baix dels ordes del s.^{r} Conseller Coronel per compte de qui corre

tota la gent de guerra de aquesta Ciutat, y puyx de differirho noy ha ningun inconvenient ans es conveniencia molt gran, y son los sobredits, y altres ques dexan considerar de executarho se espera que lo savi Consell de Cent pendra la resolucio de differirho continuant las acertadas que sempre acostuma pendrer en totas materias.»

«E fora que fonch dit s.[r] de Argenson los s.[rs] consellers per orgue del s.[r] conseller en cap donaren per propositio la dita enbaxada y paper sobre contengut peraque dit Concell delibere lo fahedor.

E lo dit Concell feu la deliberatio seg[uen].[1] Que la censura del fet proposat sie comesa com lo present concell la comet als s.[s] consellers y 24.na de guerra ab referiment al present concell quant aparexera à sa s.[a] haverne de esser sabidor en lo qual se pendrà la resolutio que mes convindrà, y que de aquesta deliberatio donen notitia los s.[s] consellers al s.[r] de Argenson per medi de la persona , o, persones seran servits.»

(*Deliberacions* de 1642, fols. 19 girat y 20.)

APÈNDIX XIII.

✠

«Molt Ill.[es] S.[rs]

Batalló.

En exequutio de la deliberatio feta per lo savi Concell de cent celebrat a sinch de Dezembre mil sis Cents quoranta hu los s.[rs] concellers han nomenadas setse personas de dit concell; les quals ab las setse ja anomenades en conformitat de altra deliberatio del mateix concell feta als catorse de Octubre prop passat, han conferit molt exactament la materia del Batallo que ara novament ex integro los es estada comesa: Y sobre asso han tingut varias Juntas, presidint en totas y assistint los dits s.[rs] concellers; En las quals, ab molt gran atentio, han mirat y vist, no sols los apuntaments impressos donats per la Junta del Batallo als s.[rs] Diputats, que foren legits en Brassos generals als dotse del mateix mes de Octubre proppasat; Pero encara uns altres apuntaments manu scrits que foren presentats per la primera setsena nomenada per aquest fet, y iuntament ab los sobredits impressos foren legits en lo savi concell de cent dit die dels

sinch de Dezembre mil sis cents quoranta hu: Y no res menys han tingut molt gran attendencia als advertiments que altrament sobre dits merits, tant de paraula com en scrits los son estats donats per differents personas ben intencionadas y zelosas del benefici publich. Y aparexent que lo que fa mes força en esta part es lo bon assiento y resolutio ques pendra y donara, pera que dit Batallo dende principi puga tenir un bon stat y permanencia; ques lo que principalment se deu attendre en sa erectio: per la qual raho havent premeditadas totas las que en asso han ocorregut, y tenint solament mira al que se ha entes esser de mayor servey de la Provincia; se ha Perço ara aiustat en alguna part, y en altra llevat, lo que ab est paper se declarara y expressarà, de allo que estave disposat ab dits apuntaments impressos legits en dits Brassos Generals y apres en lo dit savi concell de cent; que es lo principal y mes substantial sobre que se ha fet discurs en la materia; Assegurant, que en tot; tant los dits s.[rs] concellers, com los de la dita trenta dotsena; han procurat en ditas rahons aiustarse a las mes selectas, y que manifestament han conegut esser mes proprias, peraque en tot cas sie fet lo mayor benefici publich. Y axi en esta conformitat y per cumplir a dita deliberatio sobre chalendada las exposan a la millor censura de VS. que de totas maneras, es constant, ha de esser la mes acertada.

1. E Primerament a la fi del Capitol primer de dits apuntaments impressos apar a dita trenta dotsena, si deu aiustar consecutivament lo ques segueix. «Y perque lo dit Batallo tinga mayor existentia y bona forma, se dega perço erigir una Junta peculiar y concell, que ha de constar de tretse personas; las nou nomenadores per los s.[rs] Diputats y Oydors ço es tres de cada Estament dels que entran en Brassos en la casa de la diputatio; y las restants quatre (attes que la present ciutat ha de portar tant gran carrech per la concervatio de aquest Batallo, y per ell contribuyra ab molt mayor summa de diner, en quiscun any, que ninguna de las altras ciutats, vilas y llochs de aquest Principat y Comptats, ultra que es cap del stament real de la Provincia, y axi per estas y altras rahons que son notorias mereix alguna preheminencia y particular favor, que perço las ditas restants quatre persones peral cumpliment del numero de las de dit concell,) degan esser nomenades per los senyors concellers desta Ciutat de Bar[celon].[a] y approbades per lo savi concell de cent,

las quals haien de ser eligidas ço es una de cada estament del savi concell de cent de dita ciutat. La qual Junta y concell de dit Batallo; peraque puga deliberar, degan per lo menos concorrer en ell, sis de las nou personas nomenadores per los s.rs Diputats, y tres de les quatre personas nomenadores per los s.rs concellers. A tot lo que se ajusta encara, que peraque lo dit Batallo tinga maior permanencia en sa conservatio y augment, y resten axi supprimides algunes difficultats y embarassos que altrament en sa bona directio y progres podrien succehir; que perço la dita Junta y concell de dit batallo tinga, y li sie donat y concedit, poder ple, e, universal, independentment; tant per lo que tindra respecte a sa dita conservatio y augment, com altrament en tots sos annexos y connexos dependents y emergents de aquell ordenat que peraque puga dita Junta obrar lo que convindra tinguen obligatio los offitials qui serveixen al concistori de dits s.rs Diputats acudir al de la Junta sempre que convindra y per dita Junta sera ordenat per evitar creatio de nous officials y per conseguent haver de crexer nous salaris. Y finalment peraque axi, los de dit concell, degan en tota cosa procehyr, ab mayor satisfactio, sien perço obligats, en lo introhit de sos officis prestar jurament a Deu nostre Senyor, y per sa observança ohyr sententia de excomunicatio maior, de que se hauran be y llealment en lo exercici de sos dits officis segons sa propria institutio, y altrament; tot favor, amor, temor, odi, y mala voluntat postposats.»

2. Quant al segon Capitol que sie aquell approbat; Excepto en part del que parla de las elections dels officis militars: En la qual raho, peraque aquellas tingan mayor iustificatio, y sie axi interposat un medi molt efficas, peraque tots los qui militaran de baix de aquest batallo, y encara molts altres, qui affectaran reputatio y estimatio en las armas, se alenten mes en sos Exercicis militars, stimulats de poder axi aspirar a puestos superiors; de que ha de redundar gran fruyt y benefici en lo comu y en lo particular: Que Perço la electio de aquells se fasse y sie en esta forma; ço es que en respecte de Governador de las armas y de auditor general (si acas a la iunta y concell del Batallo aparexera convenient erigir los dels quals officis nos fa mentio en dits apuntaments,) y del de comissari general y mestres de camp, que son officis militars mayors de que parlan lo dit capitol 2. y lo capitol sise y sete dels matexos apuntaments; sien

obligats los s.[rs] Diputats y oydors de comptes del general de Cathalunya, y los s.[rs] Concellers de la Ciutat de Bar[celon].[a] conferintse tots junts; y degan fer terna de las personas de major satisfactio quels aparexera pera cada hu de dits officis respective axi en sa primera electio, com en las demes que per avant se esdevingan. Y en los altres officis de Capitans de cavall, sargentos majors, aiudants de sargentos maiors y Capitans de Infanteria; se dega de la matexa manera, per los officials a qui estave comesa la nominatio dells (ab lo dit capitol segon y ab lo capitol sise y sete) fer semblantment terna de las personas que entendran esser mes a proposit pera obtenirlos: las quals ternas de dits officis axi fetas (procurant en ellas procehir ab lo millor modo y secret ques puga) degan esser apres presentades a la dita Junta y concell del batallo; peraque en ell, y per ell se dega fer y fasse electio de una de las personas descritas en ditas ternas; procurant de totas maneras, en quant sie possible, que sie la mes benemerita, en quiscu dels officis que se elegiran respectivament. Y en la electio dels demes altres offitials inferiors militars, de que parlan dits capitols segon, sise, y sete, se estiga al que ab ells esta disposat en son respecte. Empero perque en las elections dels officials, que (precehint dita terna) tocaran a la dita iunta y concell del Batallo; se procehesca ab la enteresa y iustificatio qual conve; per esser aquells officis los de maior reputatio y de la consequentia que es notoria, per lo bon progres de la materia referida: que perço degan dits s.[rs] Diputats y Concellers, y los demes altres a qui tocara fer ditas ternas, com dessobre esta disposat, acceptar y pendrer y haver raho (segons sa bona y prudent censura) dels memorials de serveys militars que sels proposaran y presentaran per part dels pretensors de dits officis; a effecte que axi, mes ben informats, pugan fer y fassen la terna de las personas mes benemeritas. Los quals memorials apres, ço es los de aquells que seran posats en terna degan esser remesos, ensemps ab la matexa terna, a la iunta y concell de dit Batallo, peraque desta manera se puga millor en ell acertar en la dita electio; que en quant humanament se puga se deu procurar fer a favor del mes benemerit y que aparexera ser mes a proposit peral carrech y offici ques provehira: que aquest es lo principal fi que se ha tingut, peraque fos axi reduyda a dita forma la electio de dits officis.

3. Quant al tercer: ques fasse com en aquell se conte ab que

lo hu dels dits quatre tertios sie anomenat tertio de la ciutat compost de las companyas que vuy te la present ciutat vives en campanya y de las de la vegueria della fins a tant que lo tertio tingue numero competent.

4. Quant al quart; ques fasse com en aquell se conte.

5. Quant al quint; ques fasse com en aquell se conte.

6. Quant al sise; ques fasse com esta disposat desobre en lo capitol segon.

7. Quant al sete; ques guarde en son respecte lo ques disposa en dit capitol segon.

8. Quant al vuyte; ques fasse com en aquell se conte, ab que la conexensa de la escusa, y declaratio de las penas, que ab ell se imposan, toque independentment a la iunta y concell del dit Batallo; y en lo demes de la exequutio de las penas incursas, de que parla dit capitol, se estiga al que en ell se conte.

9. Quant al capitol nou; ques fasse com en aquell se conte, ab que las personas militars o que gaudexen de privilegi militar sien persones que haien servit en la guerra per lo menos sis mesos , o, haien en ella fet algun servey assenyalat a la Provincia: Y que en respecte de las elections se hage de servar en tot cas la forma ques dona en lo capitol segon.

10. Quant al deze ques fasse com en aquell se conte.

11. Ques fasse com en aquell se conte.

12. Quant al dotse ques fasse com en aquell se conte; ab que los balles y altres offitials ordinaris que constara esser negligents en la exequutio del que disposa dit Capitol sien suspesos de dits officis y resten inhabils per obtenirne altres ultra de la qual incorreguen tambe en pena de Cent Ducats aplicadors al gasto del Batallo y que la conexensa de la negligentia de dits officials sie de la dita Junta y concell del Batallo.

13. Quant al tretse Capitol; ques fasse com en aquell se conte aiustant en aquell que cada districte dels llochs ahont se formaran dits tercios de tres en tres mesos , o, antes si aparexera a la dita iunta del Batallo tinga obligatio de enviar dos persones de confiansa y tindran mayor conexensa de la gent de aquell districte peraque assistescan en lo passar mostra ab que dit treball y carrega sie repartit entre los llochs del districte en los quals se formara cada tertio y que cada offitial de cada companya tant cap desquadra com sargento faltant un soldat per mort fuga , o, altrament dins un die natural ne haye de donar raho a

son capita y capella de la companya o tertio y los dits al mestre de camp y vehedor sots pena del sou de un mes inremissiblament executat y sis trobara que algu se haye usurpat lo sou de algùn soldat caiga en la matexa pena y semblant obligatio tinguen lo mestre de camp y vehedor de haver de avisar lo lloch de ahont sera lo tal soldat que faltara peraque dins vuyt dies ne provehesca altre y dar tambe notitia cada mes al consell , o, iunta de dit Batallo dels soldats que faltaran en son tertio expressant la causa de dita falta peraque en ella se pugue provehir de remei convenient.

14. Quant al catorse Capitol; ques fasse com en ell esta disposat: ab que en cada vegueria sien anomenades dos persones per dita Junta y concell les quals tinguen obligatio de reguonexer las Eguassarias se trobaran en ellas manant traurer de aquelles los Burros si trobaran y en cas de revista quant los y tornassen a trobar incorreguen los amos de dites Eguassaries en pena de perdrer les egues aplicadora ço es la meitat al gasto del Batallo y laltra meitat divididora entre lo acusador y offitial exequutant: E, Perque ab tot effecte se pugue alcançar lo disposat ab dit capitol catorse apar se deu ordenar que en Cat[aluny].[a] sie prohibit lo poder anar a cavall ab fre ni streps que no sie anant ab cavall, Egua , o, Rossi sots pena de perdrer la cavalcadura constituint Exequutadors de aquella als Balles , o, altres officials dels llochs del present Principat y Comptats als quals officials Exequutants y acusador sie aplicada la meitat del preu procehira de dita cavalcadura divididora entre ells per iguals parts y laltra meitat sie aplicada peral gasto de dit batallo: Entes empero y declarat que la dita prohibitio de no poder anar a cavall sino ab la demuntdita forma no sie posada en exequutio que no sien passats sinch anys comptadors del die sera publicada dita prohibitio en avant.

15. Quant al quinse; ques fasse com en aquell se conte; Ab que pera concervar ben armada la Cavalleria y Infanteria com es iust sens gasto algu del comu se observe lo mateix que en los estats de Flandes, y es que tots los capitans y demes offitials tinguen creat un compte a part , o, caixa ahont deposen cada mes cada hu dells un socorro retenintsel lo Pagador per compte de aquella companya y sempre y quant en la guerra per escaramussa , o, malaltia se moris o se perdes algun cavall del dit deposit sen compre altre y lo mateix se entenga ab las armas que per des-

gracia en batalla se perdran os derruyran y si acas lo soldat per negligentia sua perdie lo cavall, ó, les armes en tal cars de son sou, o, hage de pagar manantlo castigar segons los merits de la culpa tenint obligatio cada Capita de vuyt en vuyt dies informarse y fer recenya del modo y forma y com y de quina manera lo soldat tracta lo cavall y armes y lo mateix se entenga en la Infanteria en respecte de les armes.

16. Quant al setse; ques fasse com en aquell se conte.

17. Quant al decet ques fasse com en aquell se conte; Ab que lo s.r Conceller a qui tocara entrar en Brassos no puga ni dega resolrer cosa alguna ni dar son vot en orde al que conte dit Capitol sens que primer precehesca deliberatio del savi concell de cent a la qual dit s.r Conceller dega estar y ser aquell son vot.

18. Quant al divuyt; ques fasse com en aquell se conte.

19. Quant al denou ques estiga a ell.

20. Quant al vint; que axi com diu Conceller diga concellers Entes empero que les persones a quis giraran dits diners haien de donar compte y raho de aquells a la Junta del Batallo que los s.rs Diputats y Concellers no puguen girar mes diner que no haien donat dit compte a la dita Junta.

21. Quant al vint y hu; ques admete dit Capitol ab la forma y declaratio contenguda en lo capitol segon acerca de la provisio dels officis militars mayors.

22. Quant al vint y dos ques estiga a ell.

23. Quant al vint y tres; ques fasse com en aquell se conte; Ab que la Junta de la qual se fa mentio en dit capitol sie erigida en lo modo y forma contenguts y expressats en lo capitol primer.

24. Quant al vint y quatre ques fasse com en aquell se conte: Ab que la tatxa que menciona dit Capitol sie feta per la Junta y concell del Batallo.

25. Quant al vint y sinch; ques fasse com en aquell se conte.

26. Quant al vint y sis; Placet.

27. Quant al vint y set; ques offerescan sexanta milia lliures cada any per ella sos ciutedans y habitans en aiuda del Batallo que son sinch milia lliures cada mes fent aquest esforç esta ciutat en estat que esta tant exausta per veurer la necessitat y convenientia gran te la Provincia de la assistentia de dit Batallo y ab confiança que a son exemple animaran y seguiran las demes ciutats viles y llochs y no admetent tots los precedents y

subseguents capitols la present offerta de dites sexanta milia lliures sie per no feta.

28. Quant al vint y vuyt; ques fasse com en aquell se conte.

29. Quant al que te respecte al capitol vint y nou ab que diu vejen los presents braços ab que quantitat de pecunies podra aiudar y contribuhir lo comu de la Generalitat cada mes peral gasto de dit Batallo; que per quant pera poderse fer dita offerta es precisament necessari averiguar sobre ferm lo que importan cada un any al temps corrent los drets, que dita Generalitat cull fins vuy imposats y axi mateix los mals y carrechs que suporta tant en raho de responsions de censals solutio de salaris de officials, y altros gastos ordinaris annuals peraque de aqui se pugue averiguar lo que pagats dits mals ve a restarli y lo que en conseguent aparegue poderse offerir peral gasto de dit Batallo; que Perço sien anomenades per sa s.ª dels s.rs Diputats divuyt personas sis de cada estament que no estiguen anomenades y ocupades en altres Juntes ni sien officials del General, les quals ab la brevedat y promptitut possible y que la materia demana entenguen en averiguar tot lo demuntdit y veien y premediten si sera convenient (en concideratio del gran gasto ha de fer dit batallo) fer alguna retrinxa en los gastos de la present casa ques puguen escusar y en lo demes quels aparegue convenir, attesa la present necessitat y benefici universal, y vist y premeditat tot lo demuntdit censuren en que podra la dita Generalitat (pagats dits censals, salaris de officials, gastos ordinaris, y lo demes que de altra part se deura reservar de respecte per los casos se poden offerir de contrafactions y altres) contribuhir cada mes peral gasto de dit Batallo continuantho tot en un memorial clara y distinctament peraque despres les dites divuyt persones juntament ab los s.rs Diputats, s.rs concellers y Junta del Batallo puguen pendrer en raho de la dita offerta la resolutio quels aparexera mes convenir al servey de Deu nostre s.r y benefici de la Provincia ab plenitut de poder y sens referiment algu donantlos peral present effecte los presents braços en concideratio de que se an de disgregar tot aquell poder que vuy dits Brassos Generals tenen.

Y finalment peraque se pugue alcançar lo effecte se desija de la erectio y assistentia de dit Batallo y aquell en tot temps vage ab la dispositio que conve que de assi en avant cada un any comptador del die dit Batallo se sera començat a prac-

ticar tinguen obligacio los s.rs Diputats, Concellers de la present Ciutat y Junta del Batallo juntarse y veurer y conferir si hi haura alguna cosa de les disposades per dit effecte que necessiten de alterarse, mudarse, o posarse en altra millor forma y dispositio y en cars los aparegue haverlay la disposen y ordenen donantlos peral dit effecte los presents brassos desde ara tot aquell poder ample y bastant que dits Brassos generals tenen.

Asso es lo que ha aparegut als s.rs concellers y Junta de Trenta dos persones se devie disposar en la dita materia del Batallo y representar a VS. dexant lo article dels arbitres a mayor y mes exacta censura y en que seran menester moltes y diverses juntes pera poderse asertar la resolutio qual conve judicant no convenir per ara tractar de dits arbitres que primer la materia de dit Batallo no estigue resolta en los Brassos per moltes causes y rahons ques dexen conciderar y no es be expressarles.»

(Parer llegit en Concell de Cent del 19 de Desembre de 1641, que 's troba insertat entre 'ls fols. 21 y 22 del registre de *Deliberacions* del any 1642.)

APÈNDIX XIV.

✠

Srs. Consellers y Savi Concell de Cent.

Molt Ill.re S.r

En totas las ocasions que se han offert ha amostrat V. S. la afficio gran que te a sa Mag.t (Deu lo guarde) y ha obrat ab tanta finor en benefici y conservatio de aquesta Provincia, ques deüen a V. S. la maior part dels bons successos que ha tinguts. Pero la resolutio que prengue acerca de mos iuraments attenent a la occurrensa del temps y la iusta occupatio quem detenia en aquestos comptats ha sobrepujat las demes y me confesso per ella y totas las demes obligadissim y spero quen lo discurs de mon Govern se offeriran ocasions en que puga donar mostras de la estimatio ne fas, Ja ne tinc donada raho a sa Mag.t que tinc per cert sen donara per molt servit. Sonse differits mos juraments per no haver jo pogut dexar aquesta Campanya perque lo Enemich dissapte escaramussa tot lo die ab los nostres per la

Montanya y lo diumenge despres dinar volgue baixar al Pla per la punta de nostras Trinxeras aont tinguerem una pelea porfiadissima y obligarem al Enemich a tornarsen a la montanya ab poca perdua nostra y molta del Enemich. Air demati fiu retirar tot lo Exercit de las Trinxeras y posar foch a las de la Montanya y estic aguardant en campanya rasa en forma de Batalla: en tot air ni vuy no es baixat. Jo spero en Deu que si baixa tindrem un bon die: jo entretant en tenir ocasio anire a la Junquera a prestar los juraments, que si be no puc assenyalar die cert confio que sera molt prest. Guarde Deu a V. S. de la Campanya de Arjales a 24 de dezembre de 1641.—

Le Mareschal de Brézé (signat)

✠

Ayr dilluns a 30. del corrent a las duas horas de la matinada per medi del s.[r] Joseph Fontanella se sabe en la Jonquera que sa Ex.[a] del s.[r] Virrey havia de venir á jurar lo matex dia: tots aquells s.[ors] se llevaren y jo juntament ys posa la iglesia a punt aguardant segons se deye que en esser dia seria alli. Aguardaremlo, ja dia, un gran rato y los s.[ors] de la diputacio y jo anarem deves lo Portus pera rebrerlo y dits s.[ors] romangueren un poch atras y lo s.[r] Fontanella y jo nos avensarem. Y quant forem un tros mes avall del Portus lo trobarem. Jo li digui qui ere y de part de V. SS. li doni la benvinguda ab las offertas y compliments que me aparegueren a proposit, feume molta merce stimant lo cuydado que V. SS. havia tingut. Arribarem al Portus cerca del mitx die y al cap de un rato arriba a la Jonquera hahont isqueren ab professo lo s.[r] cabiscol Aymerich y alguns canonges y Capellans que venian ab ell, yl posaren al mitx del Gremial y jura segons los ordens y concert ja fet. Y jo fiu las tres protestas conforme V. SS.[a] me havia manat y ohi sententia de excomunicacio en la forma acostumada. Acabat lo jurament se gira dit s.[r] Virrey enves nosaltres y digue en llengua castellana. «Yo en este punto dexo de ser frances y soy Cathalan y les servare sus constitutiones y leyes como si fuere hijo de Barcelona». Y parlant ab mi digue «v. m. que es syndico de la vila de Barcelona entienda que dezeo hazer muchas cosas por ella. Y es cierto que por el principado y por cada uno que esta en el y por deffenderles perdere

mil vidas si tantas tuviesse.» Tots li stimaren y jo juntament la merce nos feye y li digui que faria sabidor a V. S. de la honra feye a Barcelona. Y en lo punt sen ana a pujar a cavall y sen ana. Y jo tambe prenguí lo cami per Bar[celon].[a] avuy he dinat en Gerona hahont he trobat lo s.[r] Rafel Antich desde hont feye compte ab tota diligencia arribar aqui. Ham dit, lo dit s.[r] Antich lo de Tarragona. Ham aparegut que ab mes diligencia havia de saber V. S. lo dit jurament perque si convenia avisarne a Mosur de la Mota y altrament y axi ab tota diligencia so arribat assi en Hostalrich a les deu hores de la nit y entenia anar a St Celoni y pendrer postes y quant so arribat assi he vist que la mula stave cansadissima y jo mitx mort he determinat fer aquest propri a V. S. donant lo sobredit avis. Dit propri sera aqui entre nou y deu hores. Ja esta pagat que perque anas de nits y a cavall y ser persona de confiança li he donats trenta reals. Lo demes en orde al exercit jan he scrit a V. S. lo que se. Si be ultra de axo se digue publicament en la Jonquera que la nostra infanteria es fluxissima. Si be la cavelleria es superior en quantitat y qualitat. Diuse tambe que lo s.[or] Virrey fara exemplars particulars en los que fugen y dexan las trinxeras y puestos. Jo sere prest aqui hahont llargament referire lo que sabre. y en tot servire a V. S. De Hostalrich a les 10. ores de la nit als 31. de Dez.[e] 1642.

A la ordinatio de V. SS.
promptissim
Francesch Joseph Fontana notari
y sindich de Bar.[a]

APÈNDIX XV.

Festa de st. Policarpo.

«Molt Ill.[es] S.[s] y savi Concell.—En lo die de 26. de Janer *1641*. feu merçe N.[e] s.[r] a esta Ciutat y Principat de deslliurarla de la destructio y total ruyna sens amenassave si lo exercit enemich fos entrat en Bar[celon].[a] obrantse per sa divina Clementia molts miracles en defensa desta Ciutat, del que lo molt R.[t] Rector y Comunitat, Obrers y Par[r]ochia de nostra s.[ra] del Pi desta Ciutat, ne feren particulars graties a Deu n.[e] S.[r] y a Maria Sanctissima y al glorios s.[t] Policarpo Bisbe y

martir, la festa del qual celebrave la Iglesia sancta lo dit die 26 de Janer fent un quadro del glorios s.[t] Policarpo posantlo en una de las capellas de dita Iglesia, y celebrant lo die de 22 de Maig festa particular del dit glorios s.[t] Policarpo ab molta solemnitat cantant Te Deum laudamus demonstratio que es molt just se fasse puix los Principals cabos y la maior part de la victoria fou en la Par[r]ochia del Pi, actio que fins vuy no la ha feta altra par[r]ochia desta ciutat, y creuen los obrers de dita Par[r]ochia del animo grato de V. S. voldrà festeiar semblant festa senyalant particularment quiscun any lo die de s.[t] Policarpo en memoria de la victoria dit die conseguida, Per lo que los obrers de dita Iglesia del Pi Supplican humilment à V. S. sie servit en consideratio de dites cosas deliberar (en cas aparega fer festa particular al dit glorios s.[t] Policarpo) sie en en la Iglesia de nostra s.[ra] del Pi ab lo modo y manera a V. S. ben vist que a mes de ser del servey de Deu nostre s.[r] ho rebrà dita par[r]ochia a molt particular merçe: officio etc. Altissimus etc. Tristany.»

(*Deliberacions* de 1642, fols 33 girat y 34: Concell de Cent del 8 de Janer.)

APÈNDIX XVI.

Enbaxada dels srs. Deputats.

«Molt Ill.[e] S.[r] En la Junta dels brassos ques tinguè en lo die de ahir se legi un paper contenint en effecte que los dos consistoris dels Molt Ill.[es] s.[s] Consellers y senyors deputats, Junta de Batallo, y altres persones nomenades per dit concistori despres de tingudes moltes conferenties y tractats, salvat en tot lo parer del savi Concell de Cent y dels brassos, havian vingut à concordar que se admetessen tots los apuntaments que havia fet la Ciutat en la materia del Batallò ab las modifications y declarations contengudes en dit paper, que com esta dit se legi en dits brassos sobre del qual dits brassos prengueren resolutio, que se admeten los apuntaments legits en dits Brassos, ab que alli hont diu que sie president lo Deputat Ecclesiastich diga un concistorial y que la resolutio fos feta asaber al savi Concell de Cent. Perço los deputats del general de Cathalunya fan a saber a V. S. la dita resolutio dels Brassos de la qual se dona copia à V. S. Supplicantlo, que attesa la precisa necessitat de

posar en exequutio lo dit Batallò (ques dexe considerar) sie servit pendrerhi la resolutio que mes convindrà en servey de sa Mag.t y benefici de la Provincia y present ciutat.»

Apuntaments del Batallo.

«Molt Ill.e s.r A las personas nomenades per part de la Ciutat de Barcelona y dels Molt Ill.es s.rs Deputats peraque se conferissen per aiustar los capitols del Batallò impressos legits en brassos generals als 12. de Octubre *1641.* y los apuntaments sobre aquells fets per lo savi Concell de Cent donats per vot de la ciutat en Brassos generals à 20. de Dezembre del mateix any desijant aiustar aquells peraque tingue effecte dit Batellò que tant importa pera conservatio de la Provincia ha aparegut poderse aiustar en lo modo seguent; dexantho emperò tot a la millor deliberatio de V. S., dels Brassos y savi Concell de Cent.

PRIMERAMENT apar ser necessari ques forme una junta, o, Concell de Batallò conforme ho adverteix la Ciutat la qual junta apar se hauria de compondre dels Molt Ill.es Deputat Ecclesiastich del General de Cathalunya y Conseller de Barcelona a qui tocarà entrar en Brassos, Presidents y de quinse persones anomenades per los s.rs Deputats ço es sinch de quiscun dels tres estaments Ecclesiastich, militar y real ab los quals procure sa s.a anomenar alguns syndichs y quatre anomenadas per la ciutat de Barcelona per assistir en son nom en dita junta ço es una de quiscun dels estaments del savi Concell de Cent als quals per dit effecte los done la ciutat Syndicat simul et in solidum peraque quiscu dells tinga son vot de persi y que pera poder deliberar dita junta se haien de trobar en ella la maior part y ab ells una persona de quiscun estament de las nomenadas per los s.s Deputats y una de las quatre nomenades per la Ciutat prevalent sempre la maior part ab que tots sien avisats en la forma aparexera à dita Junta. Declarant que nò obstant que en dita Junta no se trobàn lo Deputat ni Conceller, puga dita Junta deliberar qualsevol cosa, ab que los decrets y Provisions tant de Justitia, com de gratia resultants de dites deliberations se haien de firmar en tot cas per dits Presidents Ço es Deputat y Conseller a la qual Junta se done plen poder en tot lo tocant a dit Batallo dependents y emergents conforme està contengut en lo primer apuntament de la ciutat, Y tantbe tinga poder per nomenar los officials quels aparexeran mes convenients per son servey encarregantli que sien los menos que pugan peraque axi se eviten gastos en quant sie possible la

qual Junta se haia de tenir en un aposento de la casa de la Deputatio donantlos los Deputats las alaias necessarias y tot lo demes sera menester per son servey.

2.° Apar que la provisio dels officials militars fins à capitans inclusivè se fassè sens fer ternes, sino que dita junta rebent memorials dels serveys los provehesca als que aparexeran mes benemerits y que la nominatio dels officials inferiors als capitans, se dexe a dits Capitans ab approbatio de la Junta.

3.° Que lo contengut en los apuntaments fets per la Ciutat en lo Çap. 12 y 14. per contenir algunes dificultats se dexe al que aparexerà convenir a la Junta del Batallo.

4.° Que lo contengut en lo apuntament fet en lo Cap. 15. se ajuste.

5.° Que la additio feta al cap. 17. se tracte.

6.° Que lo diner se gire als Deputats y Consellers conforme se diu en lo Cap. 20. fet per la ciutat ab que los dits haien de girar lo diner sempre que ho delibere la Junta del Batallo.

Y aximateix reportà dit s.r Conseller la propositio feta en los brassos y resolutio en ells presa lo die de ahir que es del tenor seguent. «En los Brassos generals ques tingueren à 20. de Dezembre prop passat se legiren uns apuntaments que era lo Vot de la ciutat fet en lo savi Concell de Cent en la materia del Batallo sobre los impressos que havia fet la junta del dit Batallo, los quals apuntaments de la ciutat aparegue à dits Brassos generals que contenian en si algunes cosas que sels havian de donar novas intelligentias pera tractar de las quals se an tingut algunes conferenties entre nostre concistori, y lo dels Molt Ill.es s.s Consellers Junta de Batallo y altres persones per dits concistoris anomenades los quals finalment despres de batuda molt la materia salvat en tot lo parer de V. S. y del Savi Concell de cent que serà lo mes acertat an vingut a concordar que se admetan tots los dits apuntaments de la ciutat y Savi Concell de Cent ab las modifications y declarations contengudes en un paper que de asso se ha fet lo qual se legirà à V. S. juntament ab lo paper impres de la Junta del Batallo y los dits apuntaments de la ciutat Proposas à V. S. aquest fet peraque sien servits resolrer lo que mes los aparexera convenir en servey de sa Mag.t (que Deu guarde) y benefici de la Provincia. Propositio de brassos.

Que se admetan los apuntaments legits y los novament fets per les persones nomenades per sa s.a dels S.rs Deputats y per Resolutio presa en dits brassos.

los s.^{s} consellers ab que alli hont diu que sie President lo s.^{r} Deputat Ecclesiastich diga un concistorial y que la present resolutio se fasse a saber al savi Concell de Cent fentli estimatio del molt ha obrat en lo del Batallo.»

Totes les quals cosas dits s.^{s} consellers donaren per proposítio peraque dit Concell delibere lo que aparexera mes convenir al servey de Deu y benefici universal de tota la Provincia.

E lo dit Concell feu la deliberatio seguent que en consideratio de la enbaxada reportada al present Concell de part dels Molt Ill.^{es} s.^{s} Deputats en orde a la resolutio del Batallo presa en los brassos tinguts en la casa de la Deputatio lo die de ahir en conformitat de la deliberatio del Savi Concell de Cent à 20. de Dezembre proppassat y de alguns altres apuntaments fets en las conferentias tingudes entre los dos concistoris de la Deputatio y present casa Junta del batello y altres legit tot en lo present Concell mentionat en la Propositio, y attenent a que de pendres resolutio prompte en la materia del dit Batello pus aquella está tant ben premeditada y aiustada ha de resultar della la conservatio desta Ciutat y Provincia Que perço la present Ciutat se adheresca com ab la present se adereix a la resolutio presa en los dits brassos lo die de ahir en orde a formar lo dit Batello en lo modo y forma expressats en los apuntaments fets per los dos concistoris de la Deputatio y present casa, Junta del batello y altres legits al present Concell mentionats en la Propositio, y que los S.^{s} consellers encontinent fassen nominatio de les quatre persones del Savi Concell de Cent an de entrevenir a la Junta del dit Batallo en nom y per part de la present Ciutat nomenant sa s.^{a} de dits S.^{s} Consellers dos de les que son restades lo any passat en lo savi Concell de cent y les altres dos de les que son entrades lo present any y que cada any ne acaben dos y que en loch de las que acabaran los s.^{s} consellers se trobaran quiscun any haien y degan fer nominatio de altres dos persones dels mateixos estaments, y que havent feta nominatio de Ciutada acabant aquell se haie de fer nominatio en la forma sobredita de militar ab que aquelles haien de esser del savi Concell de Cent y axi alternativè a les quals persones la present Ciutat los fasse y firme Syndicat simul & insolidum per entrevenir en dita Junta y dar son vot en aquella y axi se fasse quiscun any com aniran acabant y que dites quatre persones haien de ser votades per scrutini per lo present Concell ab capces y botons

y forma acostumada ab que la present Ciutat nols aie de pagar salari algu y que a la fi de quiscun any los s.[s] Consellers proposen en lo savi Concell de Cent lo estat de dit Batallo peraque en ell se puga attendrer a algunes coses convindran advertir en benefici de la materia y que la present delib[eraci].[o] se fasse à saber als s.[s] Deputats per un ciutada y un militar del present Concell per sa s.[a] nomenadors.»

«E apres en exequutio de dita deliberatio nomenaren dits s.[s] Consellers les persones seguents.

Mr Hyacintho Fabregues per dos anys.
Jaume Pi mercader per un any. Batallo.
Bernat Sembassart per dos anys.
Miquel Oliveres, Argenter per un any.

Los quals votats per scrutini ab capces y botons blanchs y negres ab la forma acostumada foren habilitats.»

«D[ict].[o] die

E apres encontinent los s.[rs] Consellers y Savi Concéll de Cent firmaren syndicat als quatre sobre mentionats simul et insolidum per entrevenir en la Junta del Batallo conforme diu la dita deliberatio etc. Syndicat

T[este].[s] Balthazar Prior=& Bernardus Cudina virgarii.»

(*Deliberacions*, any 1642, fols. 42 girat a 46: Concell de Cent de 15 de Janer.)

APÈNDIX XVII.

✠

Molt Ill.[e] Senyor.

En exequutio de la deliberatio feta per los brassos generals y aprovada per V. S. en est savi concell lo dia de 15 del corrent, la iunta del Batallo formada de les persones dels estaments de la Provinçia y dels quatre estaments desta Casa, ha procurat ab tot cuydado anar disposant la total exequutio de dita deliberatio. Y com aye aparegut no ser posible formar á un matex temps tot lo batalló sino haver de comensar per un Tertio aventse de formar un ques diga Tercio de Barcelona, à aparegut que com es V. S. la primera axi en les calitats que en V. S. se

consideren com en lo obrar estes materies y sempre totes les que consernexen a la utilitat de la Provin[ci].ª comensar de formar dit Tertio que ha de ser baix lo nom de V. S.ª y com las tatxes se han de fer no sien en deguda forma, y la exactio demane algun temps pera poder posar en exequutio la forma de est Tertio que ha de ser lo exemplar dels demes, es forços aver de menester diner y est es imposible puga exir de prompte ab la brevedat demana la necessitat sino es servintse V. S. com sempre fernos merçe en manar girar dos messos, ço es, Mars y Abril que serà lo termini se assenyalarà, obtinguda de V. S. esta merçe pera correr la contributio de tots los estaments á compte del que á V. S. á aparegut fer merçe de assenyalar voler contribuyr per dit batalló, y emprestar deu milia lliures cobradores del que se deposará en la taula per compte de dit Batallo, o, del que per avant aurà V. S. de girar per compte de dit batalló, com a V. S. millor aparexerá que dexa manera se seguiran a V. S. los effectes seguents;

Primerament lo aliviarse de la gran costa li aporte cada mes lo sustento del Tercio, y Cavalleria te V. S. en campanya que li importe una summa tant desigual cada mes del que ara ve V. S. a contribuyr pus des del dia estarà format lo Tercio no li correran a V. S. mes de les sinch milia lliures te offertes donar y lo donar exemplar als demes del que deuen fer pus es indubitat que al exemple de V. S. que sempre com al mes cuerdo sentir ha procurat imitar la Provincia, les demes Ciutats, Viles, y llochs, acudiran ab totes ses forsses à subvenir a les presents necessitats ab lo quels tocarà y recuperarà V. S. ab tota seguretat les cantitats tindrà bestretes pus estaran en la taula á compte dels molt Ill.es concellers y Diputats, que de altra manera apar imp[o]ssible poder posar en obra cosa que ha de ser lo total sustento y conservatio desta Provincia, offerint a V. S. los de dita iunta ab lo cuydado y diligentia demane la necessitat present obrar los effectes convenients a la total dispossitio de dit Batalló.

✠

Molt Ill.re S.r

La manlleuta de las tre[sce]ntas milia liures que à censal va prenent lo general en virtut de resolutions dels brassos, a la qual

lo savi consell de cent fou servit fer merce calificarla ordenant que lo mag.ch clàvari com á sindich special de la ciutat se obligas en nom della com à fermança, no esta vuy del tot reduhida á effecte, antes be falten encara algunas summas pera son cumpliment. Y com lo mag.ch Hieronym de Gaver clavari qui tenia poder de la ciutat hage vuy acabat son offici y en son loch sie estat extret lo mag.ch Xphol. Sangenis al qual no compendria lo poder de son predecessor, Perço los deputats suplican a V. S. los fassa merce de nou fer sindicat á dit Sangenis per lo cumpliment de dita manlleuta en la mateixa conformitat que al altre son predecessor queu rebran à singular beneffici y merce.

APÈNDIX XVIII.

✠

A 28 de Janer 1642 embaxada dels s.rs Consellers per als s.rs Diputats reportada per... (en blanch)

Molt Ill.e S.r

Lo Savi Concell de Cent en lo qual lo die de ahir se legi la enbaxada de V. S. advertit del que ella conte tant en lo que te respecte a la importantia gran ques pose promptament en exequutio lo batallò, com tantbe a la convenientia que de ell ha de resultar a esta Ciutat en rellevarse del molt gasto que à ocasio de aquesta ocorrent guerra sustenta; fent lo maior esfors li es possible ha deliberat entre altres cosas que ara de present gire lo Mag.ch Clavari als s.s Deputats y s.s consellers per gastos del Batallo y per los primers quatre mesos del que aura de pagar esta ciutat a raho sinch milia lliures per mes conforme lo pactat en los Capitols del Batello deu milia lliures y altres deu milia de vuy a un mes ab que se ha attes al que V. S. ha significat obras, y perque conforme dita enbaxada comensarà la existentia del Batallo lo primer de Mars vinent, que perço aquell mateix die, o, als ultims del mes de febrer venidor cessen tots los gastos de Cavalleria y Infanteria que la ciutat vuy paga. Y ha tambe deliberat que les hores reste advertit lo s.r conseller en cap de que aquesta ciutat recobre totes les armas cavalls y monicions que seran sues, o, lo valor de aquelles, de que done notitia a V. S. ab esta embaxada.

APÈNDIX XIX.

COPIA DE VNA CARTA DE LA MAGESTAT CHRISTIANISSIMA REYNA DE FRANÇA

(que Deu guart) enuiada als molt Illustres Señors Consellers, y saui Consell de Cent de la Ciutat de Barcelona.

En Barcelona en casa de Iaume Mathevat deuant la Rectoria del Pi, any 1642.

Cars y molt amats las ocasions de daruos prouas de la bona voluntat enuers vosaltres nos seran sempre tant agradables que nos, nos seruirem de molt bona voluntat desta del Senyor Embaxador de Vergos tornantsen prop de vos per asseguraruos de la estimacio que nos fem de vostra fidelitat y passio al seruey del Rey nostre molt honorat Senyor y Espos, y quant nos amam vostra bona voluntat enuers

nosaltres, lo dit Senyor vostre Embaxador te tant particular de la verdadera aficio que nos vos portam que prometentnos que tal qual es vos la sabra explicar molt be, nos remetem a ell, al qual vos pregam de donar entera creensa al queus dira sobre asso de part nostra en tant que nos suplicam la diuina bondad de teniruos sempre cars, y molt amats en sa santa guarda. Escrita en san German en Laye a 14. Dezembre 1641.

ANNE

LE GRAS. (1)

✠

Memoria per los molt Ill.[es] Senyors Concellers, pera escriure ha diversas perssonas y Çiutats en la cort de sa Mag.[d] y tanbe en lo Regne de Franssa, en estimatio de las merçes ha rebudas Fran.[c] Juan de Vergos en nom y com ha enbaxador de la Ciutat de Bar[celon].[a]

P[ri].[mo] al Eminentissim s.[or] Cardenal Duch, Paris.

S.[a] Il.[ma] al senyor de Noyes Secretari Supremo de estat y *de todos sus Consejos a* (2) Paris.

S.[a] Illma al senyor de Savény secretari supremo de estat Paris.

S.[a] Il.[ma] al senyor Bisbe de Renas Paris.

a la Altesa del Princep de Conde, Paris.

a la Altesa del Duch Denguién, Paris.

Ex.[a] al s.[or] Marques de Brese. Paris.

al Eminentissim Cardenal de Leon.

S.[a] Illma al Superentendent de justitia monssiur de Champañi en Leon.

Ex.[a] al governador de Leon conde de Lencort. Mort. (3)

S.[a] Illma al superentendent de justicia monssiur de..... (en blanch) en Valansse.

Senyoria als Conssols de la Ciutat de Nimas.

Senyoria als Conssols de la vila de Lunell.

Senyoria al governador de la Ciudadela de Monpaller el Sr de Rupera.

Senyoria als Conssols de Basies.

---

(1) La transcrita carta reyal, estampada, 's troba per inserta en lo *Dietari*, entre les jornades de 22 y 23 de Febrer de 1642.

(2) En l'original, lo paragraf que aquí 's transcriu en lletra cursiva, apareix afegit per postilla.

(3) En l'original, aquest nom està tatxat.

Ex.ª al Bescompte de Arpejon en... (en blanch).
Ex.ª al Ex.mo Governador de Llenguadoch lo Marques de Ambra.
Ex.ª al s.or Virrey en Elna.
V.s merces Los Conssols de Ceret feren visita y offerta si havia menester res.
V.s mag.as Los conssols de Figueres lo mateix.
Ex.ª Al gran Canssiller de Paris. Al Ex.mo Senyor Cancillier de Francia.

(*Deliberacions* del any 1642, document insertat entre'ls fols. 62 y 63.)

APÈNDIX XX.

Excellentissim y R.m S.or

Tenint notitia certa la Ciutat dels designes del enemich que son de voler invadir de nou aquest Principat y Comptats y particularment a la Ciutat pera poderli obsistir y resistir ha determinat dita Ciutat de fortificarse y entre altres fortifications ha resolt per son Concell de Guerra fer unas mitjas llunas als portals pera defensa de aquells encomanant la del portal del angel al Estament militar, assenyalant la del portal de mar al estament mercantivol la del portal de la drasana al estament volant, y com la del portal nou haja aparegut ser la de mes importancia ha resolt suplicar al Estament ecclesiastich se vulla servir de fabricar aquella attenent què la fortificatio de la Ciutat es y serveix pera tots y que a tots nos defensa igualment Per lo que suplica la Ciutat a V.ª Ex.ia sia de son servey com ha major y cap del estament ecclesiastich desta Ciutat ho vulla voluntariament empendra per sa part de fabricar dita mitja lluna ab lo fervor ab que ha acostumat V.ª Ex.ia sempre de empendre las cosas desta Ciutat la merce que en tots los casos ha sempre rebut la Ciutat de V.ª Ex.ia ab certitut que ab lo exemplar de V.ª Ex.ia los demes ecclesiastichs tindran a be de obrar conforme la Ciutat desitja y te manester la qual ofereix a V.ª Ex.ia çavechs palas cabasses y dels gastadors te en la drassana los que V.ª Ex.ª voldra donantlos V.ª Ex.ia lo die quels manara y sera de son gust fer los traballar un real tant solament per cada dia que treballaran.

APÈNDIX XXI.

ACTE
DEL IVRAMENT
DEL EXCELENTISSIM SENYOR MARISCAL DE BREZE, PRESTAT EN

Barcelona a 23. de Febrer 1642. per ſa Excelencia, com a Procurador eſpecial, per aſſo elegit, y nomenat per la Mageſtat Chriſtianiſſima de Luys XIII. Rey de França, y Comte de Barcelona, ſenyor noſtre, ab inſerta dels Pactes, ajuſtats entre ſa Mageſtat, y lo Principat de Catalunya, y Comtats de Roſſello, y Cerdanya, en lo temps ques poſaren baix ſa obediencia. Lo qual Acte es copia de ſon original auctentich, recondit dins lo Archiu de la Caſa de la Deputacio, y es eſtat impres de orde, y en virtut de deliberatio, feta per los molt Illuſtres ſenyors Deputats del General de Catalunya als 14. de Iuliol 1642.

Any 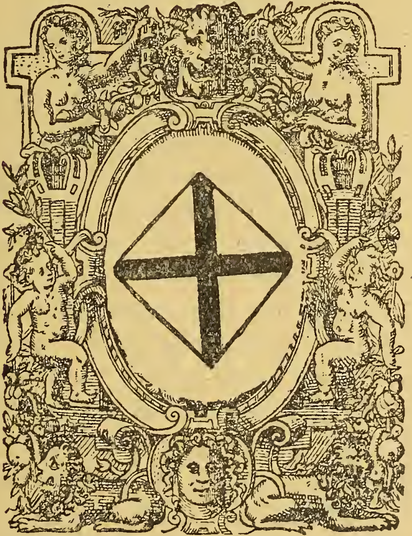 1642.

EN BARCELONA,

En la Eſtampa adminiſtrada per Sebaſtia de Cormellas Mercader.

IN DEI NOMINE

Pateat uniuersis, quod Anno à Natiuitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo die vero Dominica vigesimatertia mensis Februarij eiusdem anni intitulata Illustrissimus & Excellentissimus Dominus Vrbanus de Maillè Marchio de Brezè, utriusque Ordinis S. Christianissimæ R. Maiestatis eques torquatus eiusque à Consilijs omnibus Prouinciæ Andegauensis præfectus Mariscallus Galliæ Locumten. & Capitaneus Generalis in Principatu Cathaloniæ, & Comitatibus Rossilionis & Ceritaniæ, uti procurator ad hæc specialiter constitutus, & ordinatus per eandem S. Christianissimam R. Maiestatem Ludouici Decimitertij Dei gratia Regis Galliæ, & Nauarræ, Comitis Barcinonæ, Rossilionis, & Ceritaniæ, ut de eius mandato constat literis patentibus per dictam Regiam Maiestatem subscriptis à primo status, & Regni Franciæ Secretario Bauthillier signatis, & referendatis. Dat. Peronæ Regni Galliæ decimo octauo Septembris proxime præteriti annique millesimi sexcentesimi quadragesimi primi magno sigillo Regio sigillatis quarum tenor talis est, Ludouicus Dei gratia Franciæ, & Nauarræ, Rex Christianissimus uniuersis præsentes literas inspecturis salutem, ut nobis in hoc prospero rerum nostrarum cursu nihil iucundius accidit, quam præclara dominationi nostræ Cathalonici Principatus accessio, cum hæc Prouincia non arma subacta, aut Gallici sanguinis pretio comparata, sed ultro tradita, sed ita nihil usquam molestius quam quod de nobis optime meritos populos qui se Coronæ nostræ, tam addictos probare eiusque, & nostri amantissimos non videre, non omnibus beneuolentia nostra gratiaque animi testimonijs coram prosequi iam licet, cum è Republica sit nos isthinc hortes lacessere instare dum prospera fortuna utimur, & ne minimo quidam tempore cessare quo animos resumere, & vires re-

parare queant. Solatur hoc unum quod & Cathaloniæ Provinciæ laboramus cum hostem occupamus in belgio, tam immensu belli mole, ut illic omnibus penè viribus suis egeat, nec alibi fortiter agere, aut suscipere quicquam possit. Interim igitur dum negotijs nostris sit prouidere satagimus, ut nobis tandem aliquando liceat huius Provinciæ visundæ, quo flagramus desiderio, satisfacere, iisque omnibus, quæ à gratissimo Principe expectari fas est, tum etiam iure iurando, quod non nisi à præsente Principe in loco, & forma debitis edi solet: tantum in omnium ordinum erga nos studio confidimus, ut quemadmodum nobis absentibus immo, & inscijs se suaque submisere certo speremus eos habita summorum quibus occupamur negotiorum ratione, ita & à nobis absentibus ius iurandum per procuratorem edi consensuros; quamobrem charissimum cognatum nostrum Vrbanum de Maillè Marchionem de Brezè utriusque ordinis nostri, & militiæ equitem torquatum nobis à Consilijs omnibus Audium Provinciæ præfectum, & Franciæ Mariscallum virum natalium splendore iuxta, & rerum gestarum fama clarissimum deputauimus, & delegauimus, & de nostra certa scientia Regiaque auctoritate deputamus, & delegamus tenore præsentium manu nostra propria subscriptarum, ut nostro nomine supradictum ius iurandum, & ad in forma solita prætereaque id addat, quod ad pacta, & conditiones, de quibus inter nos, & omnes Provinciæ ordines conuenit, à nobis obseruanda, ut spectat, ac quidquid demum à nobis hocce solemni iure iurando promitti equum Regiæque nostræ dignitate congruum iudicauerit quamuis tale aliquid foret, quod mandatum magis speciale quam præsentibus est expressum exigeret. Promittente fide Regia nos ea omnia quæ prædictus charissimus cognatus noster Vrbanus de Maillè Marchio de Brezè nostro nomine hoc solemni iure iurando pollicitus fuerit eadem religione obseruaturos, & præstituros, ac si a præsentibus nobis conceptis verbis editum fuisset. Declaramus insuper nullatenus nobis in animo esse nouam inducere consuetudinem talis iuris iurandi per procuratorem faciundi, immo nos quam primum per negotia nostra licuerit, in Cathaloniam profecturos, & antiquum si opus erit iuris iurandi morem sequuturos, quem interim illæsum saluumque volumus, neque quod temporum necessitati indultum sit cuiquam fraudi esse aut in exemplum à posteris trahi sic enim placitum, in quorum fidem, & testimonium præsentibus Regium sigillum nostrum apponi

curauimus. Dat. in oppido nostro Peronæ die decima octaua mensis Septembris, Anno à Natiuitate Christi millesimo sexcentesimo quadragesimo primo Regni nostri trigesimo secundo.

LOVIS.

Par le Roy.

Bouthillier.

Locus ✠ Sigilli pendentis.

Dicto nomine constitutus personaliter ante Altare maximum Maioris Ecclesiæ Barcinonen. existentibus ibidem admodum Illustribus Consiliariis dictæ Ciuitatis, genibusflexis Missali ibidem aperto Cruceque cum vero Ligno Crucis ibi posita, & ea reuerenter, ac deuote adnata iam dicto nomine, & pro dicta Regia Maiestate iurauit ad Dominum Deum, & eius Sancta quatuor Euangelia, ut in scedula per suam Excellentiam, mihi Antonio Ioanni Fita Regij mandati Scribæ, ac Not. publico Barcinonæ tradita quam de ipsius mandato alta, & intelligibili voce legi cuius tenor est huiusmodi: Lo Illustrissim y Excellentissim senyor Vrbano de Maillè, Marquès de Brezè, Caualler dels ordens de sa Magestat, y son Conceller en tots sos Concells, Gouernador de la Prouincia Andegauense, y Mariscal de França, com a Procurador per aquestas cosas, constituhit, y ordenat per la Sacra Christianissima y Real Magestat de Lluys Tretze, per la gracia de Deu Rey de França, y de Nauarra, com de sa procura consta ab lletres patents per sa Magestat sotascritas, signadas per lo primer Secretari de Estat, y del Regne de França Bouthillier, dadas en Perona Regne de França a diuuyt de Setembre mil siscents quaranta hu, y ab lo sagell major de sa Magestat sagelladas en lo dit nom, y per la dita Real Magestat jura a nostre Senyor Deu, y a la santa Creu, y als Sagrats quatre sants Euangelis, per sas mans corporalment tocats, que sa Magestat Christianissima tindra, è inuiolablement obseruara, y fara obseruar a las Esglesias Prelats, Religiosas, y Ecclesiasticas personas, Duchs, Marquesos, Comtes, Vescomtes, Richs homens, Barons, Nobles, Cauallers, homens de paratge, y a las Ciutats, vilas, y llochs del present Principat de Catalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya, Ciutadans, Burgesos, y habitadors de aquells, los Vsatjes de Barcelona, Constitutions de Catalunya, Capitols, y Actes de Cort, llibertats, priuilegis, usos, y costums, segons millor, y mes plenament ne han usat, y poden usar, y

seruara, y fara seruar los pactes infrascrits entre sa Magestat, y la Prouincia conuinguts, y concordats, sotascrits, y firmats per sa Magestat en Perona Regne de França a denou de Setembre mil siscents quaranta hu. Et lecta per me dictum Antonium Ioannem Fita supradicta scedula iuramenti, & accepto mandato à sua Excellentia, quatenus hic insererem facta supra in dicta scedula memorata, quæ sua Excellentia pro sibi lectis, & publicatis habuit, & habere se dixit, & sunt tenoris huiusmodi.

LOS PACTES Y CONDITIONS AB

que los Braços generals del Principat de Catalunya, tinguts a vint y tres de Ianer proppassat, posaren lo Principat y Comtats de Rossello y Cerdanya, a la obediencia del Christianissim Rey de França, los quals se han de posar en lo jurament que sa Magestat, y sos successors han de prestar en lo principi de son gouern.

1 QUE sa Magestat obseruara, y fara obseruar los Vsatjes, Constitutions, Capitols, y Actes de Cort, y tot altre dret municipal, concordias, pragmaticas, y qualseuols altras dispositions, ques troban en lo volum de las Constitutions insertadas, prometent, y jurant, que no fara, ni fer permetra altras pragmaticas, ni obseruar algunas de las fetas, que no estiga en dit volum, ni ab motiu de qualseuol necessitat, ni per qualseuol causa, y raho per urgent que sia, si no fos ab consentiment dels Braços, y Corts Generals, y axi mateix obseruara los priuilegis, usos, estils, consuetuts, llibertats, honors, preheminentias, y prerrogatiuas, tant de las Esglesias, Estament Ecclesiastich, Militar, y Real, y personas particulars de aquells, com de la Ciutat de Barcelona, y altras Ciutats, vilas, y llochs, y de las personas particulars de aquesta Prouincia.

2 Que los Archebisbats, Bisbats, Abadiats, Dignitats, y los demes beneficis Ecclesiastichs, tant seculars, com regulars, y las pensions Ecclesiasticas, solament presentara sa Magestat a Catalans.

3 Que lo Tribunal de la santa Inquisitio reste en Catalunya ab poder de coneixer de las causas que pertanyen a la Fè tant solament, sens empero poder traurer las causas, y processos de

Catalunya, y que los Inquisidors, y sos oficials sian Catalans, y que dit Tribunal sia directament subjecte a la Congregatio de la Santa Inquisitio de la Cort Romana, sino es, que en França hi haja Inquisidor general, ab Tribunal format, que en tal cas se prouehira lo que se haura de fer.

4 Que se obseruara en Catalunya lo Sagrat Concili de Trento en tot, y per tot, conforme fins vuy se es obseruat.

5 Que lo senyor Rey promet ab jurament, tant per si, com per sos sucessors, no pretendra, demanara, exigira, ni manara exigir en ningun temps de la Ciutat de Barcelona, ni de las demes Ciutats, vilas, y llochs, ni Vniuersitats de Catalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, qualseuols que aquellas sian Reals, o de Baro, quinta, o altra part, ab qualseuol nom se anomene dels vectigals, y imposicions, que sobre lo pa, vi, carns, y altras cosas, y mercaderias imposan, y han acostumat de imposar, y exigir comunament, fins lo dia present, y per auant imposaran ditas Ciutats de Barcelona, y demes Vniuersitats, sobre si, y tambe sobre qualseuols forasters, per subuenir las necessitats de ditas Vniuersitats, etiam ni de aquellas Vniuersitats que son estades condemnades a pagar lo quint, ni de aquellas que per pacte lo hauian promes, ni de aquellas que hauian obtingut priuilegi ab reseruatio de quint, y generalment de totas las Vniuersitats, de qualseuol manera que pogues pretendre que estauen obligades a pagar quint. E axi mateix que no demanara, ni pretendra en manera alguna cobrar de las ditas Vniuersitats, y altras qualseuols, lo que per raho de imposicions hauian fins assi exigit, sens priuilegi; encara que sien estades condemnades, o altrament hajan promes, y sian concertadas de hauerho de restituhir, y pagar de qualseuol manera que sia, sino de voluntat dels habitants en aquellas. Consentint ara per les horas, que ab auctoritat sua Real en virtut de aquest pacte, tenint força de priuilegi perpetuo, pugan ditas Vniuersitats dits vectigals, y imposicions, posar, y exigir a sas voluntats, y los posats y imposadas aumentar, y disminuyr de la manera quels aparexera, segons las necessitats de las mateixas Vniuersitats, y tot lo que procehira de dits vectigals, y imposicions, pugan y los sia licit, y permes a ditas Vniuersitats en propris y comuns usos de ditas Vniuersitats conuertir, y gastar de la manera que ses acostumat, integrament, y sens diminucio alguna, y tambe que no exigira la quinta, o altra part de aque-

llas que se solian imposar, y exigir per priuilegis Reals, consuetut, o altrament per los Magistrats de la Llotja de Mar de Barcelona, Perpinya, y altres Magistrats, Barons, y personas particulars, Collegis, y Confrarias, prometent ab lo mateix jurament, que ni sa Magestat, ni sos successors, acerca del demunt dit, fara demanda a ditas Vniuersitats, ni molestia alguna, ni ab pretextu de coneixer si ditas Vniuersitats, Magistrats, Barons, o personas particulars, Collegis, y Confrarias, ditas imposicions conuerteixen en sos usos, ni ab pretextu de que de ditas imposicions donen compte, y raho a sos Ministres Reals: car tot aço prohibeix en virtut de est pacte, sino fos que en lo sobredit se cometes frau, o dol en la exactio, y administratio, que en dit cas per raho del delicte se reserua sa Magestat lo dret de castigar, mediant justicia los delinquents, entenent, y declarant, que perço no enten prohibir, ni lleuar als Barons, y qualseuols altres lo dret que competira de justicia de demanar semblant compte y raho, deuant Iutge competent, en tot cars que menester sia, declarat tambe que la facultat donada en aquest article, no fassa prejudici a la forma acostumada en lo Principat de Catalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya, en quant a las imposicions generals ques son acostumades imposar, necessaries a la conseruacio, y altres necessitats de la Prouincia.

6 Que sa Magestat promet conseruar la preheminencia, o prerrogatiua als Consellers de la Ciutat de Barcelona de cobrirse deuant sa Magestat, y qualseuols personas Reals, com han acostumat, y en quant sia necessari de nou los concedeix la dita prerrogatiua, sense abus. E axi mateix promet tambe y jura que tindra, y conseruara a la mateixa Ciutat de Barcelona la prerrogatiua que te, y han sempre tingut sos Consellers en temps de altres Reys de anar per Catalunya, y altres terres sues, y en sa Cort Real, ab las mateixas insignias Consulars, y ab sos Verguers y massas, com las usan, y han acostumat usar en la dita Ciutat, perque usen tambe de aquells en la Cort, y terres de sa Magestat.

7 Que jure, obserue, y que fassa obseruar sa Magestat los Capitols, y Actes de Cort, priuilegis, usos, y estils de la Generalitat de Catalunya, y Casa de la Deputacio ab tota jurisdictio ciuil y criminal, en las cosas de que han acostumat coneixer, y que si dubte algu se suscitara acerca dita jurisdictio, per ques negue la qualitat de Generalitat, o altrament, toque la conexença al Consistori dels Deputats.

8 Que los oficis dels Capitans dels Castells, Alcayts, o Gouernadors, y fortalezas del Principat de Catalunya, y Comtats de Rosselló, y Cerdanya, y tots los officis de justicia donarà a Catalans que verament ho seran, y no a altres.

9 Que sa Magestat jurara y prometra, que lo Principat de Catalunya, y Comtats de Rossello, y Cerdanya, seran regits y gouernats per un Virrey, y Lloctinent General de sa Magestat, que elegira, y anomenara dels seus Regnes, que sera Alternos ab tots los poders ordinaris y acostumats, conforme la minuta del priuilegi ques donara apart, conforme las Constitutions de Catalunya, y altres drets municipals.

10 Que los alotjaments dels soldats en Catalunya y Comtats de Rossello y Cerdanya qualseuols que sian, encara que sian auxiliars se fassan per los Consols, o Iurats de las Vniuersitats de la manera que disposan las generals Constitutions de Catalunya, y que los particulars no sian obligats, nis puga exigir dells, ni de las Vniuersitats per los Capitans, soldats, tant de cauall, com de peu y altra gent, y oficials de guerra, sino sal, vinagre, foch, llit, seruey, y palla, la qual haja de donar lo patro quen tindra per los cauails que seran alotjats en sa casa tant solament, y que si voldran altra cosa tingan obligacio de pagarho, y si los soldats no voldran pagarho, y usaran per asso alguna violencia, los fara castigar ab rigor, y manara sa Magestat, que dits alotjaments se fassan ab tota suauitat, y ab lo manco dany de la Prouincia, y particulars della, no carregant als llochs de excessiu numero de soldats hagut respecte del numero dels habitants, y altrament, y que ab lo present Capitol nos fassa prejudici a la Ciutat de Barcelona, y a son territori, y Ciutadans della, ni a las demes Ciutats y Vniuersitats y personas que per priuilegi, consuetut, o altrament no tenen obligacio de alotjar.

11 Que las Ciutats de Tortosa, y Tarragona, y demes vilas y llochs del present Principat, y Comtats, que lo enemich te ocupats de voluntat de sos habitants, gozaran del benefici de las Constitutions, y de tots los priuilegis, exempcions, y llibertats del Principat de Catalunya, y sos Comtats, com a part de aquells, y en quant als priuilegis particulars de ditas Vniuersitats gozaran de aquells, segons se aportaran ellas, y sos Ciutadans, y habitants enuers sa Magestat, y la Prouincia, conforme se tractara en las Capitulacions particulars, quant se reduhiran a la obediencia de sa Magestat, no entenent ser compresos ab lo

present Capitol la vila de Perpinya, Coplliure, y Rosas, y altras vilas, y llochs, que ab violencia, y armas son estades oppresas del exercit enemich; ans be aquellas romanguen de present ab confirmacio de tots sos priuilegis, usos, y costums, axi com restan las demes Ciutats, vilas, y llochs de la Prouincia, sino es que per auant sian infels a sa Magestat, y Prouincia, y en respecte de las jurisdictions y rendes de la Esglesia Metropolitana de Tarragona, y altres Esglesias y jurisdictions dels Barons Ecclesiastichs restaran de la mateixa manera que abans, y tambe las dels Barons laichs, que no son ni seran infels a sa Magestat, y a la Patria.

12. Que sa Magestat a cautela que danyar no sol, y en quant menester sia confirmara, lloara, y aprouara la manlleuta que te feta lo General de Catalunya, y per ell los Deputats, y per auant faran per obs de la present guerra de molts censals morts que han manlleuat y manlleuaran fins a la quantitat de tres centes milia lliures Barceloneses, segons la delliberacio dels Braços, tinguts a 15. 22. y 28. de Octubre 1640. y la imposicio dels nous drets a la Ciutat de Barcelona consignada, y la tatxa feta, y las demes obligacions fetas per dits Deputats en fauor de la Ciutat per pagar las pensions de dits censals, y en tot cas la proprietat per hauersels encarregat dita Ciutat, los quals drets se pugan continuar, y la tatxa feta cobrar, fins que dits censals sian lluits, y quitats, y la dita Ciutat reste immune, y liberada de aquells, y tambe dels emprestichs, y axi mateix confirmara totas las manlleutas, y tatxas fetas per las Vniuersitats de Catalunya, per la guerra corrent, perque com aquestas cosas tenen tracte successiu no si fes questio en lo esdeuenidor.

13. Que sa Magestat promet que no separara de la Corona Real de França lo Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya, en tot ni en part per ninguna causa, ni raho que dir ni excogitar se puga, ans resten sempre units a dita Corona Real, axi que lo que sera Rey de la Monarquia de França, sia sempre Comte de Barcelona, Rossello, y Cerdanya.

14. Y per quant lo efecte de las lleys, consisteix en la obseruança de aquellas prometra y jurara particularment sa Magestat, que obseruara y fara obseruar totas las Constitutions, y disposicions municipals que parlan de obseruar Constitutions, y principalment la Constitutio onzena, que començа: *Poch valdria*, de aquell titol. Entes y declarat, y en quant me-

nester sia ajustat per pacte y conuencio fets entre sa Magestat, y la Prouincia, que si algu pretendra contrafactio ara sia persona publica, com es lo Syndich del General per lo publich interes, ara sia persona priuada per lo seu propri, puga supplicar, y requerir al oficial ab interuencio del Scriua major de la Casa de la Deputacio dintre la Ciutat de Barcelona, (ahont residira, y ha de residir lo Real Consell en tot temps, sino en cas de pesta,) y fora de dita Ciutat ab interuencio del Scriua de la Deputacio local, y ahont no ni haura del Notari de la Ciutat, o Vila ahont sera lo oficial ques preten hauer contrafet de qualseuol dignitat, o preheminencia sia, com son Canceller, Regent la Real Cancellaria, Portantueus de General Gouernador, Doctor del Real Consell, Mestre Rational, Balle General, y sos lloctinents, Tesorer, o altre qualseuol, sens altre habilitacio de la escriptura que se ha de presentar, que la ques fara per lo mateix Scriua major, y altres Notaris, als quals ho cometem, perque procuren estiga decent com volan las Constitutions, y presentada aquesta requesta corregan tres dias al oficial pera reuocar, o firmar dubte immediadament, despres de dita presentacio, y si dins dit termini no fara ni una cosa ni altra, puga la part interessada, y lo Syndich del General, y quiscu de aquells firmar dubte en lloch del oficial, y per aquesta firma nos requeresca altra solemnitat, sino que lo oficial, o la part, o lo Syndich del General deuant del mateix Scriua major presente en escrits las rahons per ques prete hauerse contrafet, o no, respectiuament, la qual firma se notifique a la part querelada, y en son cars a la part querelant respectiuament ab intima a ella feta per lo Scriua major, del qual dia correran sis dias, pera deduhir y allegar tot lo que las parts voldran per sa justificacio deuant del Scriua major, sens altra solemnitat que entregarli las scripturas, de las quals ell fara lo proces, y de las quals, o del proces donara comunicacio en sa presencia a las parts, o a sos Aduocats si la demanaran. Si empero lo fet per raho del qual se prete la contrafactio sera fet de sa Magestat, o de son Lloctinent, o Capita General se enuie embaxada per los Deputats ab la forma ordinaria a sa Magestat, o a son Lloctinent General, o a aquell qui presidira, suplicantlos en escrits fassan la reuocacio, y sino la faran dintre tres dias pora la part, o lo Syndich del General firmar dubte, com està dit, notificantho com està dit a sa Magestat si sera present, o al Lloctinent General, o al Portant-

veus de General Gouernador, procehint Vice Regia ab los Doctors del Real Consell.

Lo modo de declarar aquestas controuersias, sera ques constituhiran tretze Iutges, part dels Doctors del Real Consell, y part dels insiculats dels tres Estaments en lo llibre de la Anima de la Casa de la Deputacio, en que solament concorreran los ques trobaran presents en la Ciutat de Barcelona, de tal manera que la primera vegada sian set del Real Consell no suspectes, y per aquest efecte quant succehira lo cas de alguna contrafactio ques haura de declarar, tingan obligacio los Deputats embiar embaxada, com dalt està dit a sa Magestat, si sera present, quant no a son Lloctinent General, y en son cas al Portantveus de General Gouernador per donarlos noticia del dubte que se ha de declarar, nomenant las parts, y suplicant, que manen a set Doctors del Real Consell mes antichs, no suspectes, començant per lo Canceller, y Regent la Real Cancellaria, y en defecte dels Iutges del Real Consell, per suspitas, absentia, o mala gana a altres Iutges, o Ministres Reals, segons la preheminentia de antiquitat, y grau, o altres persones a ells ben vistas, perque tal dia y tal hora acuden a la Casa de la Deputacio, pera declarar lo dubte ab los restants Iutges, notificantlos los Doctors, los quals seran estats recusats per las parts per suspectes, perque oydas las parts lo Real Consell dins dos dias despres que la relatio de la notificatio sera reduhida en escrits declaren ditas suspitas, y sis declara que procehexen, o no las declaran, se suplesca lo numero dels demes Doctors del Real Consell, segons la antiquitat, y si dins altres dos dias naturals inmediadament seguents no enuiaran los dit set Iutges no suspectes, segons sa preheminentia, y antiquitat, y si los dits Iutges, o alguns dells no acudiran lo dia assenyalat a la Casa de la Deputacio, degan los Deputats y Oydors fer extractio de las personas dels tres Estaments insiculats en Casa de la Deputacio, començant per lo Ecclesiastich, y continuant per los demes de tantas personas quantas faltaran dels Iutges Reals, per la declaratio del dubte, y juntament faran extractio de las personas dels mateixos Estaments que han de ser Iutges ab los Iutges Reals, y posats dins de una urna los Deputats y Oydors de cada Estament, y despres de ser extrets seran votats per los Estaments per escrutini, trahentne fins que lo numero sera cumplert, en la qual extractio poran ser presents las parts interessadas, o sos

procuradors, y lo Syndich del General, perque pugan proposar suspitas contra dels extrets, de las quals conexeran encontinent verbalment, deuant dits Estaments los Deputats y Oydors, ab los Assessors, y Aduocat Fiscal, de la qual declaratio nos puga apellar, o recorrer, y asso se observara la primera vegada, y en la segona seran sis Iutges Reals, y set dels Estaments, y si los que no acudiran seran dels Estaments, sien desinseculats, y fets inhabils pera obtenir oficis de la Casa de la Deputacio.

Feta aquesta extractio, y nominatio, seran tots los Iutges tancats en una de las Salas de Casa de la Deputacio ab lo Scriua major, lo qual los llegira lo proces, de hont no exiran fins que hauran declarat lo dubte, oydas primer las parts, y sos Aduocats, si ho demanaran, y pres parer dels Assessors, y Aduocat Fiscal de paraula sil demanaran, y la declaratio se fara per escrutini, prestat primer per tots los Iutges jurament, ço es per los Doctors del Real Consell, en poder de hu de sos presidents, antes que arriben a casa la Deputacio, de que dit president fassa fe en escrits a dits Deputats, y los altres en poder dels Deputats, o de altre dells, y hauent tots oyda sentencia de excomunicatio en Casa la Deputacio, y que lo que sera declarat se execute promptament per los Deputats, y Oydors, als quals ho cometem, sens apellatio, suplicatio, dictio de nullitat, recors, restitutio in integrum, querela, o altre remey, per qualseuol causa de tal manera, que los condemnats sols se entengan hauer incorregut en las penas que los Iutges expressament hauran declarat, derogadas las demes penas de ditas Constitutions, en lo demes empero restaran ditas Constitutions de la obseruança en sa força, en quant se poran aplicar. Entes y declarat que ditas extractions, y demes cosas en aquests Capitols contengudas se fassan per las personas a qui toca de franch y sens salari, remuneratio, o satisfactio de treballs, y ques puga y dega procehir tambe en dias feriats.

Y perque no se impedesca la administratio de la justicia ordinaria, statuhim, y ordenam, en virtut del mateix pacte conuingut entre sa Magestat, y la Prouincia, que lo present remey nos puga intentar, ni sen puga valer la part, sino en defecte dels remeys ordinaris, com disposa la dita Constitutio: *Poch valdria*, y conforme fins vuy se es obseruada.

15. Lo Principat de Catalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya en lloch de las conuocations de Somatent general, Host, y

Caualcada, y de la ques feya en virtut del Vsatge, Princeps namque (las quals conuocations per auant nos pugan fer en ningun cas,) seruira ab un Batallò de cinch mil infants, y cinch-cents caualls, pagats, armats, y municionats, a gasto de la Prouincia, los quals hauran de seruir dins la mateixa Prouincia, y no fora della, sempre quey haura necessitat, la qual se entenga serhi sempre que la Prouincia estara com vuy assitiada, o inuadida de las armas del Rey de Castella, o en temor clar, y patent de estarho, y fora dit cas, tothora, y quant lo Lloctinent general de sa Magestat, junt ab los Deputats del Principat de Catalunya, judicaran esser necessari cridat ab ells lo Conseller de la Ciutat de Barcelona, al qual tocara entrar en Braços, y asso sens prejudici de altre major seruey, si en cas de major, y mes urgent necessitat lo voldra fer la Prouincia voluntariament.

16. Quant al que toca als gastos que se han de fer en la Prouincia per raho de las fortificacions necessarias en ella, y per la paga y sou dels soldats Francesos, o de altra nacio, que no seran Catalans, que estaran en los presidis, y per suplement del que sera menester per la paga de dits soldats, a mes del que ordinariament se paga per sa Magestat, se tractara en las primeras Corts generals, y entretant no cessaran la Ciutat de Barcelona, y demes Ciutats, vilas, y Vniuersitats de Catalunya de fer respectiuament los gastos per las suas fortificacions, y altras cosas necessarias per sa defensa, com fins assi se ha acostumat.

Lo Rey vistos y examinats paraula per paraula en son Concell los articles alt escrits, sa Magestat los ha agrahits y acceptats, agraheix, y accepta, y promet en fe, y paraula Real, guardarlos, y obseruarlos inuiolablement, y promet que quant fara lo jurament acostumat per los Comtes de Barcelona, Rossello, y Cerdanya en lo principi de son gouern, jurara la obseruança de dits Capitols, y axi mateix ho faran sos successors. Dat. en Perona a xviiij. de Setembre M.DC.XXXXI.

LOVIS.

Locus ✠ Sigilli. *Bouthillier*.

Illico Franciscus Iosephus Fontana Notarius publicus Barcinonæ Syndicus dictæ Ciuitatis cæpit legere quandam papiri scedulam cuius tenor talis est. La Magestat del Rey nostre Senyor (que Deu guarde) per disposicions de generals Constitutions del present Principat de Catalunya, y senyaladament per la Consti-

tutio del Serenissim Rey en Iaume Segon, que comença: *Nostres succehidors*, segona en orde del titol de jurament de fidelitat, y altres aplicables en lo introhit de son felicissim gouern, y abans que los vassalls li fassan Sagrament, o faeltat en lo present Principat de Catalunya, y en la present Ciutat de Barcelona, com a mes antiga y notable en lo dit Principat, y com a tal insignida, decorada, e sublimada de diuersos priuilegis, beneficis, y prerrogatiuas per los Reys de Arago, y Comtes de Barcelona de memoria inmortal, è senyaladament per lo Serenissim Rey en Pere Ters de gloriosa recordacio ab son Real priuilegi. Dat. en Barcelona a catorze de las Kalendas de Noembre mil trescents trenta nou, te obligatio de jurar personalment en dita Ciutat de Barcelona, la obseruança dels priuilegis, llibertats, franquezas, immunitats, consuetuts, è bons usos, y de rebrer en dita Ciutat la fidelitat dels Catalans per ell, y per sos successors, y no en altra part. Per lo que si de present, y per consentiment dels tres Braços generals de Catalunya, y la Ciutat de Barcelona, attenents a la urgent necessitat del temps, y administratio de la justicia, y a las moltas ocupacions de sa Magestat, que totalment lo impedexen a venir personalment, com ho te promes ab sas Reals cartas, dadas en Perona a deset y diuuyt de Setembre mil siscents quaranta hu, es estat admes a jurar per medi de V. Excelencia, y com a son Procurador, y acceptat com a tal per esta vegada tant solament. Perço ab lo degut acato, y reuerencia, protesta per aquest acte de jurar sa Magestat per Procurador, no li pugue causar prejudici algu a dita Ciutat en sos priuilegis, usos, costums, y prerrogatiuas, ni li pugue ser tret en consequentia, perque en tal cas noy consent, ans be com si fet no fos, dissent; suplica y suplicara incessantment a sa Magestat se seruesca quant mes prest li sie possible, y ses ocupacions li donen lloch vinga personalment a consolar estos sos fidelissims vassalls per jurar dins la present Ciutat de Barcelona dits sos priuilegis, prerrogatiuas, usos, y bons costums, com ho te promes, volent, y requerint dit Syndich, que de tot lo demunt dit per vos Notari, ne sia feta y lliurada carta publica. Et incontinenti Augustinus Dalmau Ciuis honoratus Barcinonæ Syndicus generalis Cathaloniæ cæpit legere quandam papiri scedulam seriei sequentis. Per dispositio de las generals Constitutions de Catalunya, y assenyaladament per la Constitutio del Serenissim Rey en Iaume Segon, que comença: *Nostres*

succehidors, segona en orde del titol de jurament de fidelitat, y altres aplicables, y per diferents priuilegis, y en particular per lo concedit a la Ciutat de Barcelona per lo Serenissim senyor Rey en Pere Ters de gloriosa recordatio. Dat. en Barcelona a catorze de las Kalendas de Noembre del any mil trescents trenta nou, la Magestat del Rey nostre senyor (que Deu guarde) tenia obligatio en lo principi de son gouern, jurar personalment en la Ciutat de Barcelona, abans que los vassalls li fassan Sacrament, faeltat, la obseruança de las Constitutions, Capitols, y Actes de Cort, llibertats, priuilegis, usos, y costums. Empero los Braços generals en demonstratio del amor gran tenen a sa Magestat, qui ab sas Reals cartas, dadas en Perona Regne de França a deset y diuuyt de Setembre mil siscents quaranta hu, es estat seruit significarlos a ells, y als Deputats del General de Catalunya, lo gust hauria tingut de poder personalment prestar son jurament, y que per no donarli lloch las ocupacions hauia anomenat a V. Excelencia, perque en son Real nom lo prestas, y desijant estar totalment baix de la obediencia de sa Magestat, se son contentats de admetrer a V. Excelencia, com a Procurador de sa Magestat, pera jurar en la present Ciutat, attesas las moltas ocupacions de sa Magestat, que li impedexen la vinguda en aquestos son Principat, y Comtats per aquesta vegada tant solament: confiats de la seguretat y promesa que sa Magestat es estat seruit fer, y donar ab ditas sas Reals cartas, prometent baix sa fe, y paraula Real que en donarli lloch las ocupacions de sa Monarquia, ab la breuedat possible vindra personalment a honrar aquest Principat, y Comtats, ab sa Real presencia y jurament. Perço los Deputats del General de Catalunya, eo per ells lo Syndich del General en nom de tota la Prouincia, acceptan lo jurament per V. Excelencia, prestat en nom de sa Magestat, y ab la honor ques pertany, per saluetat dels Vsatjes de Barcelona, Constitutions de Catalunya, priuilegis, y llibertats, usos, y obseruanças de aquells per los predecessors de sa Real Magestat lloades, y jurades. Protesta, que per aquest acte no puga ser fet, o engendrat, ara, o en esdeuenidor prejudici algu, lesio, o derogatio, tacita o expressa, ni en altra qualseuol forma, o manera als demunt dits Vsatjes, Constitutions, Capitols, y Actes de Cort, priuilegis, llibertats, obseruança de aquells, y altras qualseuol drets, ans aquells, o aquelles en tot cas romanguen saluos, è ilesos en sa força, y valor, y sens prejudici, lesio,

o derogatio de aquells, y que lo present acte en esdeuenidor no puga ser tret en consequentia, ans se haja de judicar com si fet no fos, volent que de tot lo sobredit sia per vos Notari feta, y lliurada carta publica. Quibus siquidem scedulis coram omnibus ibi stantibus per dictos Syndicos respectiue inceptis legere, & pro lectis habitis sua Excellentia mandauit, & dicti Syndici requisiuerunt unum, & plura fieri, & confici consimilia instrumenta eaque dari, & tradi dictis Syndicis, & alijs cuia intersit per me dictum Antonium Ioannem Fita Regium mandati Scribam Not. publicum Barcinonæ, præsentibus pro testibus Doctoribus Paulo del Rosso Decano, don Ioachimo Carbonell Canonicis dictæ Ecclesiæ Barcinonæ, Francisco de Tamarit Domicello Locumtenente Capitanei Generalis in præsenti Principatu Cathaloniæ, Didaco Monfar y Sors Ciue honorato Barcinonæ, ac Regio Archiuario, & Iosepho Fita scriptore Barcinonæ, & alijs quam plurimis in multitudine copiosa.

Si ✠ gnum meum Antonij Ioannis Fita S. Christianissimæ & R. Maiestatis Scribæ mandati auctoritate Regia Not. publici Barcinonæ. Qui præmissis una cum testibus prædictis inter fui eaque in his præcedentibus decem papiri folijs manu aliena scripta subscripsi & clausi.

APÈNDIX XXII.

✠

Reportada per m.r Jacinto Fabregas
ciuteda y Jauma Pi mercader.

Molt Ill.e senyor

Los Pressidents y iunta del Batallo representan a V. S. que necessitan de valerse per lo gasto de aquell de algunas quantitats que estan deposades en differents Taules, o, deposits del present Principat y Comtats dites y scrites a V. S. y als Molt Ill.es Deputats del G[enera].[1] de Cathalunya en compte de batallo, conforme esta disposat en los apuntaments fets per los brassos generals y savi Concell de Çent per la bona directio del batallo: y

com no sie possible gastar dits diners per paraula ni albara per estar V. S. y los molt Ill.es Deputats absens de dits llochs y no admetrer ditas Taules ques gaste per albara. Per tant suplican a V. S. sie servit donar forma ab que precehint delliberatio de la iunta las puga rebrer la persona, o, personas a qui sels ordenara, que a mes de que serà facilitar la exequutio del dit batallo que tant importa pera la conservacio de la Provincia, los Pressidents y junta ho rebran a singular merçe.

APÈNDIX XXIII

✠

✠

Als 12 de mars *1642* enbaxada
reportada als s.rs diputats per lo s.r
Pau Amat menor de dies militar
y Francesch Mari Ciuteda.

Molt Ill.e S.r

Si en ocasio alguna ha desijat esta Ciutat se manifestasen los effectes de uniformitat y correspondensia an obrat sempre exa y esta Casa, es una en la vinguda de sa mag.t cristianissima de maior obligatio estimatio y reputatio: y no obstant se troba vui del tot exausta y atreballada per los inmensos gastos que ha suportat y sustenta a causa dels accidents ocorrents; ab tot regonexent que son maiors las obligations que ara li corran de demostrar lo contento y alegria te de sa Real vinguda que no ha tingut en ningunas altras de sos Reys y s.rs se esmera y procura en fer les maiors demostrations de alegria li son posibles y molt maiors que les que feu en les altras vingudes referides no perdonant a gasto ni diligensia alguna; conciderant que dellas ne restara sa mag.t molt servit y la Ciutat regoneguda a tants grans favors y honrras com reb de sa mag.t venint ha honrrarla ab sa Real presentia y ab la reputatio y honrra ques dexa conciderar no essent la menor la que rebra de V.a s.a obrant estos y maiors effectes. Y axi suplican a V.a s.a quant encaridament poden los s.rs Consallers qui ab parer de la Junta per dita vinguda nome-

nada o han axi deslliberat lo dia de air sian servits en orde de la uniformitat y bona correspondensia referida tenir la ma llibe-ral en manar fer las demostrations de alegria y contento que demana vinguda tant estimada y ab mes avantatya que ninguna altra de les referidas manat fer aquexa Casa no acontentantse de les acostumades perho anyadint a ellas novas inventions y demostrations ab las quals donara V. s.ª novas causas a esta Ciutat de regonexer la perpetuitat desta correspondensia y dels bons effectes que haura obrat sa petitio y enbaxada com o espera de V.ª s.ª

APÈNDIX XXIV

✠

Reportada per [Francesch] Gamis
y m.r Joseph Montaner.

Ex.m S r

Considerant aquesta ciutat que es molt propria obligatio sua donar a V. Ex.ª tota satisfactio en orde al que se es acostumat sempre usar en esta ciutat en vingudas de sos Reys y s.s en orde a les provisions de grans grossos y palles son tant precisa-ment necessaries en la vinguda de sa Mag.t (que Deu g.de) diu a V. Ex.ª que la ciutat no te provisions de grans grossos com son ordis y sivades y que en lo tocant a provisions de pallas llenyas y grans referits an de correr aquelles per ma de V. Ex.ª y dels ministres reals per medi de manifestations y segrests per serse axi acostumat fer en altres ocasions de vingudes de Reys y que sols toque a la ciutat advertirho a V. Ex.ª pera que ho mane axi disposar.

APÈNDIX XXV.

✠

Molt Ill.res S.rs

Tenint attendencia quant exausta esta la Iglesia axi per no poder cobrar sas rendas com per ser tan tenuas las distributions

y que tambe ho está la Ciutat per los molts gastos que supporta haventse determinat de ques fasse a 15 del corrent antes de mitg die una solemne professo de la gloriosa verge y martyr S.ta Madrona portant en andas lo seu sagrat cos, functio deguda a [la] S.ta quens es tant propitia al modo ques fa tots anys la professo de nostra Senyora de Agost, y la de la immaculada Conceptio de Maria Sanctissima: perque nos fasse tota a gastos de la Iglesia que nou podrie supportar, ni tampoch tota a gastos de la Ciutat per estar tant atraballada, apar ques podrie pendre lo temperament seguent. Ço es que la Iglesia vulla donar un real a cada hu comunament y dos a cada s.r Canonge ab los dobles infrascrits. Y axi mateix la Ciutat vulla donar un real y doble als dits senyors Canonges ab los dobles infrascrits. Axi que lo gasto per part de la Ciutat vindrie a ser lo seguent.

P.° per cent y sinquanta portions communas al[s] senyors Bisbe Canonges y beneficiats a un real cada una, quinse lliuras.	15 ₶	ſ
Item tres reals de doble per lo s.r Bisbe y un real axi mateix de doble, o, majoria per cada s.r Canonge los quals son vuy vint y tres — dues lliuras y dotze sous.	2 ₶	12. ſ
Item per los vuit portants de la Civera y per lo portant la bandera portants dels ganfarons y mestre de Cerimonias un real de doble a cada hu dotze reals . , ...	1 ₶	4 ſ
Item per los quatre Cabiscols majors y per los tres Celebrants del altar, dos reals a cada hu de doble ho majoria catorse reals	1 ₶	8 ſ
Item per la Capella dels cantors tres lliuras.	3 ₶	ſ
	23 ₶	4 ſ

Y finalment se supplica a la Ciutat que attes que la Iglesia ix a la par ab sa Senyoria en aquest gasto, vulla considerar que per occasio sua esta arruynada la lluminaria del S.m Sagrament que sie pera sempre alabat per causa de tantas pregarias y rogativas que a petitio de la Ciutat se son fetas trahentlo patent vulla donar a la dita lluminaria del S.m Sagrament ja que no sie en

resarcio del molt que li ha gastat, lo poch residuum de cera axi dels rotllos, com de las dotze atxas de la professo, despres de acabada la festa.

APÈNDIX XXVI.

✠

✠

Die 17. Reportada per lo s.r don Francisco Vilalba y lo s.r Juan Francesch de Vergos.

Molt Ill.re S.r

Los Deputats del general de Cathalunya han rebut la embaxada que de part de V. S. se li es donada en orde á explicar lo gran desig y gana que V. S. te de que en la vinguda que breument se espera de sa Mag.t á honrar esta ciutat y Principat seus, fassa esta casa de la deputatio lo esfors possible en festejarla com lo cars mereix en vinguda de tan gran Rey y senyor n.re qui en nostres majors apretos ab tanta voluntat, y amor nos ha amparats y rebuts debaix sa real protectio quens obliga no sols a fer las demonstracions de alegria en sa real vinguda que V. S. insinua en sa embaxada sino tambe á donar y derramar tota la sanch de nostras venas per servey de sa Mag.t Y si be esta casa esta tan exausta com tot lo mon sab y en particular V. S. qui tantas vegades la tan liberament sobrevinguda, que si no fora per V. S. es cert no haguera pogut sustentar tan immens gasto com ha sustentat en estas guerras de que estara sempre en perpetuo agrahiment. Ab tot per acudir á tan gran obligacio com la occorrent de la vinguda de sa Mag.t faran tot lo esfors possible en donar demonstracions del que desijen servir a sa Mag.t obrant sempre en tot lo que poran en conformitat de V. S. qui sabra en esta occasio com en las demes desempan[y]arse de sas obligacions voldrien tenir les forses com lo desig per poder fer lo mateix.

APÈNDIX XXVII.

✠

De Part del Rey

Nostres Cars y Ben Amats. Nosaltres som estats ben contents de saber per vostra Carta las demostrations que aveu fetes de la affectio teniu en aquesta Corona y al be de nostron servey com ho aveu demostrat en la entrada en aquexa Ciutat de nostre Car y Ben Amat Cosi lo mariscal de Bresse nostron Loctinent y Capita General en nostre Prinçipat de Cathalunya = Lo contento que vosaltres tindreu de son Govern y Administratio vos donara hocasio de lloar la Electio que avem feta de sa persona per lo dit Carrech, y nosaltres no dubtam que ell tindra hocasio de lloar lo zel tindreu en tot lo que sera de nostron servey y benefiçi vostre, pregant a Nostre senyor Molt Cars y Ben Amats, vos tinga en sa s.[ta] Guarda. Dada en Lunel a 5 de Mars. 1642.

LOUIS

Bouthillier sec[retariu].[s]

APÈNDIX XXVIII.

✠

✠

Die 29 martij 1642
Reportada per lo s.[r] Quintana y lo s.[r]
Corbera s.[r] de Llinas.

Molt Ill.[e] S.[r]

Los Deputats del General de Cath[aluny].[a] han asistit lo dia de vuy des del mati fins ara en concistori y estaran esta nit y continuament fins ques tindra avis del bon succes speram ab la perditio del enemich y han enviat a sa Ex.[a] differents embaxadas offerintse a son servey y han fet lo mateix a V. S.[a] per veurer que per part de V. S.[a] no sabian si podian fer y obrar alguna

cosa en servey de V. S.ª y de la Provincia y han sentit molt en esta occasio de que nos troben en estat que en las dos cosas que per part de V. S.ª ab dos differents embaxadas sels son representades que per averi molta gent de la Provincia a las quals los falta viures y Cabos no puguen obrar alguna cosa per no tocar a est consistori ni tenir jurisdictio pera tal y si be concorra lo dit deffecte de jurisdictio y en esta casa com be V. S.ª sab falta lo poder per sa summa pobressa que tenen, ab tot procuran enviar per acudir a la urgent necessitat de nostros provincials y germans tot quant poran y representaran a sa Ex.ª ab lo modo ques feu en Martorell y altras parts que es enviant comissaris per las vilas circunvehinas de nostre exercit peraque les hi aporten y juntament que anomene y envie alguns cabos peraque se acuda al remey de las dos cosas que V. S.ª los ha representat assegurant a V. S.ª que restan ab viu pesar de no poder obrar com desijan y se necessita y que en tot lo que sia del servey de V. S.ª y Provincia estaran sempre molt promtes.

APÈNDIX XXIX.

Carta de sa Mag.t scrita als molt Ill.es S.s consellers y savi Concell de Cent.

De part del Rey.—Carissims y ben amats, Es molt gran lo contento que tenim de veure que nostra presentia en estas parts produheix effectes ab avantatge per vostre be de que esperam que los successos seran tals que gosareu prest de una absoluta quietut baix nostra obedientia. Vosaltres haveu amostrada tanta afficio en esta ultima ocasio per lo dichos succes de nostras armas, que Nos vos havem volgut fer saber per la present, que restam ab particular satisfacio, y que nos nos sentim tant mes convidats per lo que vosaltres hi contribuyu tots a continuar nostres cuydados y emplear poderosament nostres forsas per vostra seguretat, y conservatio. Aço es lo que podeu assegurarvos que farem conforme vosaltres nos ne donau ocasio. Pregant sobre aço Deu queus tinga carissims y ben amats en sa s.ta guarda. Scrita en Narbona à x Abril .MDCxxxxij. LOUIS. Bouthillier.

Carta del s.r de Savinyi scrita als s.s Concellers y savi Concell de Cent.

Mos s.rs La ocasio y las seguretats que amostran sempre per lo servey del Rey y be de son Pais, y las provas que cada qual ne ha donades en aqueixes parts en la ultima ocasio de la rota dels enemichs, son motius de scriurer sa Mag.t a V. S. I. y per

ferlos conexer quan agrahit està, a V. S. I. donaran sa lletra que jo acompanyo ab esta, y per dirlos, que nos pot anyadir cosa a la satisfacio que te de veurer ab quin zel, valor, y animo tots los dèl Pays en general contribueixen per lo bon succes de sas armas en ses parts, de que desija sobre totas cosas de ferlos sentir tot lo fruyt que an sperat. En mon particular estare sempre molt content de donarlos ocasio de creurer per mos serveys que jo so verdaderament mos s.[s] humilissim y afficionadissim servidor de V. S. I. Scrita en Narbona à 10 de Abril 1642. Chavigni.

(Deliberacions de 1642; Concell de Cent de 21 d'Abril, fol. 114.)

APÈNDIX XXX.

✠

Molt Ill.[es] Senyors.

La major charitat que reb lo Hospital General de Sta Creu de la present Ciutat es de ma de vs.[a] quiscun any en pagar tot lo gasto que dit Hospital fa en les carns de molto que en ell se gasten y es tan gran obra del servey de Deu y benefissi dels pobres que podem creurer que ella sola es la que sustenta esta Ciutat puix per ella es sert que sa divina magestat te particular cuydado en augmentarla y conservarla y no menos podem dir es lo total sustento y emparo dels pobres de Jesuxpt. en dit Hospital declinants puix en ell de continuo y ha centenars de malalts y es en tant gran numero que de molt temps a esta part y ha a la continua passats de Sinch cents malalts y axi es major lo gasto pateix lo dit Hospital a mes de les pocas charitats que y entren per la gran pobresa y miseria que y ha universalment per tota Cathalunya per occasio de la qual sino es acudint a vs.[a] no sabem com poderla reparar Perço y altrament los pobres de dit Hospital eo los ad.[ors] en nom de aquells suplican a vs.[a] que merescan ells rebre de vs.[a] la matexa merçe beneffissi y charitat que los predecessors de vs.[a] han fet a dit Hospital prenent a son carrech lo pagar lo gasto de la carn del any passat a mes de que sera fer molt gran servey a Deu dits pobres y ad.[ors] ho esti-

maran al igual del que mareix obra tant grandiosa com es la que vs.[a] solen fer en benefissi dels pobres de dit Hospital (1) lo offici etc. Que licet etc.

Altissimus etc.
Osona

APÈNDIX XXXI.

✠

Molt Ill.[e] S.[r]

Aura cerca de un mes, o, poch mes que lo s.[r] de Argenson per part de sa mag.[d] representa als s.[rs] consellers de que restaria molt servit desta Ciutat lo Rey n.[e] S.[r] si admetia esta Ciutat los luisos de or fabricats en França al valor de trenta tres reals com se admeten los vint y vuytens de Spanya attes tenen lo matex quilat y pes, y axi matex les patacas franceses de plata al preu de deu reals cada una en consideracio que en qualitat y pes de plata se igualen ab les pesses de vuyt maxicanes representant que la major conveniencia de aço ere dit servey y ab ell acodir ab mes facilitat a les pagues de sos reals exercits te en esta Provincia, Respongueren los s.[rs] consellers significant lo quant desija esta Ciutat acodir al servey de sa mag.[d] que representarien com representaren aquest fet a la setzena de monedas per V. S.[a] disposada, en la qual batuda la materia y attesa la qualitat della se resolgue que una quatreta de la matexa junta ab la attentio y puntualitat y premeditacio que demanave materia tant important censuras aquella mirant les rahons de convenientia y inconvenientia ques podien considerar, y conferint aquella ab lo s.[r] de Argenson, y refferit son parer en la junta y tot lo que en la materia avien diligenciat attenent a unes y altres coses y assenyaladament al servey de sa mag.[d] y que aplaudint la Ciutat a dita petitio feya dit servey y que no resultave preiudici ni dany algu a la Ciutat ni a la cosa publica ha

---

(1) En vista de la transcrita suplicació, 'l Concell acordà satisfer a Lluis Claresvalls, mercader, caixer de la Companyia dels arrendataris del tall de les carns del moltó, la suma de 4789 lliures, 8 sous y 1 diner pêl sobredit concepte. *(Deliberacions* de 1642, fol. 127.)

deliberat unanimes y conformes se representas a V. S.ª li apar era molt convenient ho manas V. S.ª axi deliberar tant per les rahons sobredites com per la conven[ien]tia de la matexa Ciutat, Represent[an] perço los s.rs consellers á V. S.ª aquest fet pera que acerca dell prenga la resolucio que mes convindra al servey de Deu n.e S.r de sa mag.d y benefici de la present Ciutat.

APÈNDIX XXXII.

✠

De part del Rey

Carissims y ben amats. Nos havem vist y entes favorablement los senyors Francesch Gamis, Dimas Çafont, Ferrand Fivaller y Joseph de Navel que vosaltres nos aveu enviats pera demostrarnos vostra alegria cerca de la armada tenim en estos quartels, Asso nos es un senyal de la continuatio de vostra affectio a esta Corona, a la qual vos sou sotsmesos, y a nostra persona de quens han donat tanta seguretat de paraula y ab una lletra vostra quens han presentada de la qual tenim una particularissima satisfactio ab un grandissim desitg de fervos rebre a vosaltres y a tota esta Provincia lo fi que vosaltres aveu sperat del poder de nostras armas per medi de las quals vos acquirirem en fi un repos assegurat. Sobre asso nos pregam Deu quell vos tinga charissims y ben amats en sa s.ta guarda. Escrita en lo Camp devant Perpinya a 12 Maig de 1642.

Louis

Bouthillier.

APÈNDIX XXXIII.

RELACIO VERDADERA DELS SVCCESSOS DEL EXERCIT QVE GOuerna lo Excelentissim Mariscal de la Mota Houdencourt en Arago.

Ab Llicencia: En Barcelona, en la Estampa de Iaume Romeu, deuant S. Iaume, Any 1642.

IESUS, MARIA.

SENTSE rendits tots los llochs de la Ribera de Sinca, sols faltaua la vila de Monsò, fortificada ab gran vehemencia, com a plassa, que perduda, es aueriguat, no pot restar vila, ni poblacio de las de aquesta part, que no estiga subjecta a la Corona de França: Per lo tant, lo Mariscal de la Mota determinà, exit de Sant Esteue, que es poch mes de una llegua de Monsò, posar siti a dita vila, y ho feu Diumenge passat ab gran Magestat, y horror dels Paysanos, que de la altra part mirauan tanta caualleria, è infanteria, es estat apretat lo cerco; y en fi, ahir dia de la Ascensio fou entrada la vila a poder de armes, si be en ella nos trobà, ni molta resistencia, ni molta roba, per que tot ho hauian passat al castell, que tenen ben fortificat, y preuingut: Lo Diuendres prengueren los nostres un fortin, en que y hauia tres pessas, y doscents Castellans; y al mateix dia se vingueren a rendir 40. soldats ab dos Capellans, tots reuestits, y donantse a bona guerra, son estats portats en Lleyda presos, y lo hun es un Mossen Salui, que era Capiscol de la Iglesia major de Lleyda antes: Lo mateix dia Mossur de la Mota batre ab set canons lo castell, ques defensa fortissimament, per estar en ell per Cabo un tal don Iuan de Menesses, y tiran desde ell tan monstruosas balas de artilleria, que no obstant que los canons del nostre exercit son grandissims, y tirats ab pena per 26. frisons, ab tot las balas del enemich noy entran. Feren los nostres caure ab la bateria una gran torre; y esperam, que per tot lo Diumenge se ha de rendir lo dit Castell, en que estan tan tercos los Aragonesos, que han alçat una bandera roja, en fe de sa desesperacio, si be es forsa que sia temeritat, suposat que lo socorro que aguardauan de Çaragoça, ja es arribat, que consta de tres mil soldats, y huns diuhen que noy ha cauall algu, altres, que no ni ha sino quatrecents, sia lo que sia, no es cosa de cuydado, ni lo Marques de Lleganyes, ò Leganes te mes gent, y es cosa certa, dit socorro està a la altra part del riu Sinca, mirant com baten lo castell, alli a fet front de banderas, y desde alli miran son afront.

Guanyat lo castell, que diuhen serà per tot Diumenge, diuhen ques diuidiràn las tropas, y unas aniran a Balbastro, Arcos, y Guesca, &c. y altres a Fraga, pera qui està reseruada una gran venjança; Ya passan molts carros, que han carregat, segons diuhen, bots de oli per no res, matalafs, y sacas de llana a dos, y a tres reals; restarà molt rich de esta feta lo Urgell, Deu los ho dexe gosar. Asso es lo quey ha de nou fins assi, auisare en sent pres lo castell.

FINIS.

APÈNDIX XXXIV.

✠

Molt Ill.e Senyor

Despres del succes de la vila del Vendrell, se acudí per part dels Presidents, y Junta del Batallo, a suplicar a V. S. fos servit, acudir ab quatre milia lliures restava á girar per cumpliment del corrent mes de Juny; y los molt Ill.es Deputats, foren servits girar dos milia lliures, a compte de las dotse, que havian delliberat dar de ajuda de costa, per lo sustento de dit Batallo: las quals sis milia lliures, se son distribuhidas en los pagaments de la gent de aquell, y com sels dega molt major suma, y singularment a la Cavalleria, per no haver acudit la major part de las universitats a pagar las tatxas, que importa, lo que deuhen, una grandissima suma, la qual espera la Junta poder cobrar, per medi de la Evocata Causa que insta en la Regia Cort, de la qual es anat lo proces instruhit quatre dias ha, pero es imposible, que antes de quinse dias, puga obrar los effectes, que la Junta espera, y dintre de ells es contingent, y casi cert desmontarse molta part de la Cavallería, y desferse molta gent de la de peu, volent prevenir aquest dany, han acudit a suplicar als molt Ill.es Deputats, fossen servits delliberar de girar las dos milia lliures, cumpliment de las dotse delliberades, y prestarne altres dos milia, lo que ha delliberat sa senyoria. Lo que fan a saber à V. S. y suplican sia servit, attesa la necessitat referida, ferlos merçe bestraurer vuyt milia lliures, per lo mes de Juliol que ve, y part del de Agost, ab que fara V. S. un grandissim benefici a la Provintia, y a si mateix, y continuara, lo que sempre ha fet, de ser amparo, y recors de totas las necessitats.

APÈNDIX XXXV.

RELACIO

VERDADERA DELS

SVCCESSOS, Y PROCEIMENTS EN

lo exercit, y tropas del Rey Christianissim de França nostre Senyor, que Deu guarde, en lo Arago, y Ribagorça, regit per lo Excelentissim Mariscal de la Mota Houdencourt: Ab vn aranzel de tots los llochs que dit General ha rendits en dit Arago.

Ab Llicencia: En Barcelona, en la Estampa de Iaume Romeu, deuant S. Iaume, Any 1642.

IESVS, MARIA.

Està Monsò a la vora del riu Sinca de aquesta part de Cathalunya; y si be la Vila està en un lloch baix, pero ab tot dominala un castell fort per naturaleza: a mes de aixo ay una eminencia en lo enfront de dit castell, que domina ab grans ventatjas tota la fortaleza, la qual te una hermita que anomenan de santa Christina. Vehent lo qual los Capitans que defensan a Monsò, posaren en dita Ermita molta guarnicio, y feren en ella un fortin bastant no sols a defensarse, sino tambe a ofendre; y aço no sols pera defensarse, sino tambe pera impedir la bateria, que a bona raho auian de plantar en aquell lloch com a ventatjòs y eminent.

Auian los de Monsò, y demes vilas al rededor recullits tots sos bestiars, y cosas de valor dintre del castell, per ser lo puesto mes fort de totas aquellas fronteras, y aixi facilment abandonaren la Vila, al qual entraren las esquadras de França, y desdel castell anaua la mosqueteria tan llesta com si fos granis, y alguns pagaren molt be la entrada.

Dos dias despres donà orde lo Excellentissim Mariscal de la Mota, ques combatès la Ermita, y fortin de santa Christina; y ferenho ab lo impetu primer que solen los Francesos, pero foren rechaçats poderosament dels enemichs, y aixi retirarense a descansar, y no podian, perque la artilleria despedia espantosissimas balas per las tropas. Pero com noy ha cosa ques puga oposar a la perseuerancia, auent rendit un altre fortin antes, en que y auia cinquanta Castellans, entraren ab gran impetu, y matança dins la Ermita, y fortin, valentse de las pessas enemigas despres,

que foren tres; per las quals ja antes los mateixos Francesos auian recullit multitut de balas de las que auia tirat lo enemich: y publicament antes de tenir aquellas pessas deyan, que aquellas balas eran per las nostras pessas tan certas tenen las victorias; alguns dels enemichs per una estrada encuberta sen entraren dintre del castell, a contar sa desdicha desesperada.

Los sinquanta Castellans que eran estats presos, se encomanaren pera quels guadassen a alguns de la guarda del gran Prebost, pero ells se adormiren en la nit; y aixi dits Castellans fugiren, y de cami sen portaren las mulas de alguns viuanders, cosa que serui pera que anassen mes vigilants las guardas. En lo punt que lo Mariscal tinguè per sua aquella eminencia, y fortin, plantà la bateria contra lo castell; y ha tres dias que lo està batent ab constancia, y perseuerancia gran: ay dintre mes de tres mil personas. Vehent alguns de la Vila que lo negoci anaua de mal en pijor, y que la tema escusada nols podia ser de profit, feren una llamada; y exint alguns, anaren deuant del Mariscal, dient, se volian rendir ab pactes. Y demanant dit Mariscal, que quins pactes, demanaren ells los seguents. Primo, que ysquessen ab totas sas armas, ço es, arcabus, ò mosquet, y espasa. Mes, que auian de exir bala en boca, y metxas encesas, y encara vanderas desplegadas. Mes, que auian de portarsen una pessa de artilleria, y altras impertinencias, de las quals se va molt riure lo Excellentissim de la Mota, dientlos, sen tornassen dins, perque tot ho auia de portar a foch, y a sanch si nos donauan prest; y que lo mes que faria per ells era, quels dexaria exir a vida salua, y sens traure cosa ninguna, yls faria comboyar per algunas tropas de caualls a laltra part del riu. No admeteren tant sa, y bon partit, y aixi sen tornaren dintre a patir lo que veuran: y es cert, que asso no ho fan los de Monsò perque sian lleals, sino que encara los apar que serà menor lo castich del Françes, que lo del Castellà si van desamparant lo castell a Çaragoça; perque lo bon Comte Duch los amenaça ab moltas ruinas, com de fet la primera vegada que coneguè, que estos fronterisos se eran aficionats a França, los enuia moltas esquadras pera quels castigassen.

Finalment fins vuy que contam a set de Iuny, estan batent lo castell, ques va desmoronant ab molta pressa, y tenen trassa las balas de donar ab ell en terra dins dos dias: jo fas compte que tindrem bonas festas de Pentecostès. Lo exercit de Aragò ahont

ve per Cabo un Conseller, y altres diuhen un Diputat de Çaragoça, se mira tot aço desde la altra part del riu, consta de tres mil homens; y no sè si tots ho son, y de alguns quatrecents caualls, gent bisonya, y poch diciplinada: y contan per molt cert los que venen, que los Aragonesos desde laltra part diuhen mil oprobis als de Monsò, perque nos son donats a la Corona de França, dientlos, quels han trets de sas casas, sens que, ni pera que; y es, que veuhen lo impossible de defensarlos, tant desdichats com asso son los de Monsò, que ni ab amichs, ni enemichs seran ben rebuts, just castich de tan gran temeritat, com volerse resistir de vuyt mil caualls, y deu mil infants, sent cosa tant poca.

Los llochs y vilas que monsiur de la Mota ha rendits, ço es, deçà lo riu Sinca, son los seguents. Primo, Saydi, Osso, Albalat, Rafuls, Beluer, Alfantica, Vinaset, Fons, Larmunia, Sant Esteue, Vinefa, Algayo, Oriols, Sanui, Alcampez, Baells, Naya, Castelloroig, Valdelou, Albelda, Viniporquet, Tamarit, y la vila de Monsò, &c.

En Çaragoça preuenen grans cosas, y tenen en los portals grans cuerpos de guardia, han estesas vanderas al ayre; pero si ells començan a veurer ab quin ayre los abrazaran tota la horta, jo sè que fugiràn ab gentil ayre. Lo que sè es, que per lo cami noy ha resistencia, y que es pla perals caualls, y no faltan prouisions; perque blat, y, vi, va ab grandissima abundancia.

De Madrit se diu, que lo Rey era exit disposat de posarse en campanya; y ja estaua una jornada de la Cort pera dit efecte, pero arribà un correu enuiat del Comte Duch, fentli a saber, que la Infanta sa filla era morta, ab lo qual la jornada se tornà lo que sona en las finals: diuhen alguns misteriosos Cortesans, que seria obra del Comte Duch, pera fer detenir al Rey; lo que sia de cert, nou sè.

Sols dich, que sabent lo molt Illustre Capitol de la ciutat, y Catedral de Lleyda, de que las senyoras Monjas de la vila de Monsò, que son de la Orde del Pare sant Francesch eran dintre del Castell tambe ab la demes gent, ha escrit al Excellentissim Mariscal, suplicant sels fes merce de que las dexassen exir, atento a que eran subditas de dit illustre Capitol, pus per Sede vacant gouernan lo Bisbat ara de present: confiam, que de la pietat del General, alcançaràn lo que preten son zel.

FINIS.

APÈNDIX XXXVI.

✠

Molt Ill.[e] y R.[t] senyor

Al Cap.[l] de la Seu.

Considerant aquesta Ciutat que una de sas majors fortifications era alsar las murallas que la circueixen, en orde a que les forsas del enemich fossen impossibilitades a poder fer bretxe en ellas; y las de la ciutat mes poderosas pera defensarla, y tenint relatio de Inginyers y persones experimentades en la materia que convenia alsarles a la medida que molta part delles vuy en die estan alsades; ha fet lo major esfors li es estat possible en gastar lo convenient à alsarles; y perque sens replenarles de terra seria poca, o, ninguna esta fortificatio perque no tindrien resistentia a la impetut de las pessas de batre ab que lo enemich las poria contrastar: imo ab la mateixa paret no terraplenada porie matar y damnificar a les persones desta Ciutat que en aquella part acudirien a guardarla; ha deliberat lo savi Concell de Cent à 30 del mes de Maig del corrent any, se terraplenassen per tots los Ciutadans desta Ciutat que no estan subjectes a la guarda ordinaria della; y perque les persones Ecclesiastiques son la guia y llum de las demes, y à son exemple caminaran totas ellas; majorment en esta obra que es tan comuna al benefici de tots, ha deliberat que ab enbaxada se supplicas per part de dit Concell a V. S.[a] sie servit voluntariament de acudir a terraplenar dites muralles los dies se li assenyalaran; attes que de ninguna manera es possible à la ciutat terraplenarles à son gasto, per estar del tot exausta y impossibilitada de ferho; Esta actio que espera de V. S.[a] serà molt digna de sa Xpiandat, y ab ella renovarà la memoria de la que tinguè lo estament Ecclesiastich en altres ocasions que va obrar los mateixos effectes en defensa y benefici desta sa patria. (1)

---

(1) Igual comunicació và dirigirse al Bràç militar y a les parroquies y convents de la ciutat, segons consta de la seguent relació insertada en *Dietari* abans de la dalt transcrita: —«Sta M.[a]=Lo pi.=St Just.—St Jau.[e]=St Miquel.=Lo palau.=St Cugat.=St P.[e]= Sta Anna.=Sta Catharina.=St Agusti.=S.[t] Fr.[ch]=Lo Carme.=S.[t] Fr.[co] de paula.= Teatinos.=Bon Succes.=Los descalsos Carmelitas.=Trinitaris descalsos.=Agustíns descalsos.=La Trinitat.=La merse.=Jesus.=Monticalvari.»—

APÈNDIX XXXVII.

Concell de Cent.
—
Anar la viceregia.

«Die xxv. mensis Junij
M. 'D C. xxxxij

Convocat y congregat lo savi Concell de Cent Jurats en la Sala gran de dit Concell en la forma acostumada lo s.r Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.s consellers sos companys digue y explicà al dit Concell, que inseguint los s.s consellers la deliberatio feta per lo savi Concell de cent à 21. del corrent acerca de la audientia del Governador Viceregia an ajuntat y consultat los doctors en lo paper baix insertat firmats, los quals sobre la mateixa materia an fet y firmat un vot lo qual es del tenor seg[uen].t

✠

«Jhs. Maria

1. En lo fet consultat per los molt Ill.es ss. Concellers de la present Ciutat en virtut de la deliberacio feta per lo savi Consell de Cent tingut y celebrat a 21. del corrent mes de Juny peraque los matexos advocats que feren lo vot sobre la vice regia mentionat en dita deliberacio ab altres que sa Senyoria anomenas, tornassen veurer y censurar lo dit vot y diguessen sobre ell lo quels aparexeria ser de iusticia. Vista la dita delliberacio y lo dit vot y mirats molts exemplars en la materia que en diversos temps han succehit, en los quals etiam en cars mes fort que es no havent encara lo nou successor en lo Regne jurat en la provincia, es entrada la governacio viceregia, y sempre pretes axi per los molt Ill.es ss. Concellers com per los molt Ill.es ss. diputats que en aquex cars havia de anar la governacio Vice regia y assenyaladam[en].t en lo nou ingres y nova successio de Felip quart vuy en Castella regnant en lo any *1622.* que hi hague sobre de asso una gran contencio en la qual lo Rey pretenia que se li havia de admetrer lo virrey que havia anomenat; y la Ciutat y diputacio que havia de anar la governacio vice regia attes no havia jurat, en virtut de la const.o uni. tit. de la audiencia del governador vice regia, y per aço se scriguè per part de la Ciutat y de la diputacio a sa Mag.t pera que manas que anas la

governacio y al portant veus de general Governador qui ere Don Alexos de Marimon y Jaffer, ques trobave en Gerona enviaren la Ciutat y diputacio a requestar que vingues a exercir la vice regia Attes que lo dit vot no conte altra cosa sino lo mateix que en dits exemplars y lo que disposa la dita const.° ab paraules expressas que no trobantse en la provincia lo Rey ni lo Virrey, ha de entrar la governacio Vice regia y vuy son en aquex cas. Perço los dits doctors devallscrits son de vot y parer que per observança de la dita const.° en lo cars present, deu entrar la governacio vice regia y ab aço no sols nos contrafa á, constitucions de Cathalunya ni ,á, privilegis de la ciutat com se diu en dit vot, ans se contrafaria a dita const.° uni. del titol de la audiencia del Governador vice regia si no se feya axi lo que se ha de evitar. Salvo etc.

Çellers ad.tus civitatis. Fontanella consulens.
Rull consulens. J.bus de Cancer consulens.
Boffill consulens. Tristany consulens.
Osona consulens. Mostaros consulens.»

Lo qual paper legit en dit Concell fonch donat per propositio peraque lo dit Concell delibere lo que millor aparexerà convenir en benefici de la present ciutat y Provincia.

E lo dit Concell feu la delib.° seguent. Que per un ciutada y un militar del present concell per los s.s consellers nomenadors ab enbaxada se represente al s.r Governador, Que sa Mag.t fou servit scriurer als s.s consellers y savi Concell de Cent lo ques conte en la real carta copia de la qual li donen dits enbaxadors, y que conforme la promesa fa sa Mag.t de tornar en Rossello dins lo temps alli referit ha de tenir per cert com te esta Ciutat es ja sa Mag.t en Rossello, y que si sa s.a te diferent intelligentia mane disposar lo tocant a la viceregia de la manera aparexerà à sa s.a convenir.

Haver alguns tirat escopetades als que fan guarda al fortim de Montjuhic.

Montjuhic.

E mes avant dit s.r Conseller en cap de voluntat dels demes s.s consellers sos companys referi y explicà al present Concell com a una hora de la nit prop passada estant de posta en lo fortim de Montjuhic la comp[any].a dels espasers y sexanta soldats dels cent soldats pagats que la present ciutat havia fets allistar en dies passats per guarda dels portals los quals an fet muntar los s.s consellers a guardar dit fortim no an dubtat alguns fills de perditio tirar a les postas que estaven a la part hont dit

fortim se es enderrocat alguns tirs de mosquets cridantlos y dientlos algunes paraules iniuriosas, y no obstant la resistentia que dits soldats eran dins dit fortim los an feta fentlos retirar per la montanya avall ab tot estas cosas son dignes de castich, que perço donan raho los s.[s] consellers de dites coses al present Concell pera que en ell se prenga la resolutio aparexera mes convenir en benefici desta ciutat y Provincia.

E lo dit Concell feu la delib.[o] seguent. Que los s.[s] consellers per medi del syndich de la present Ciutat donen notitia al s.[r] Governador del cas comes en lo fortim de Montjuhic referit en la propositio, supplicant à sa s.[a] per part de aquesta Ciutat mane rebrer sobre lo delicte informatio fent dit Syndich instantia y part formada y que mane publicar crides remetent ab elles hu ,o, mes dels delinquents que aparexerà à sa s.[a] convenir (com no sie lo principal) que descobrirà les persones que an comes dit delicte fentli a saber que lo savi Concell de Cent ha deliberat com ara delibere sen publiquen altres promptament, Prometent la persona ,o, personas que descobriran lo principal en dit delicte y entregaran aquell en ma del senyor Governador y donaran plena prova del principal averlo comes doscentes lliures moneda Barcelonesa una vegada tant solament encara que sien los quel descobriran y entregaran y donaran dita prova dels mateixos delinquents, y per qualsevol altre de aquells pagarà Cent lliures de la mateixa moneda, ys fassen en raho de dit delicte les demes diligenties que aparexeran convenir cometent lo present concell la exequutio de dites cosas y dependents a ellas als s.[s] Consellers y 24.na de guerra ab plenitut de poder y sens referiment algu.

Avisos del exercit enemich.

E apres dit s.[r] Conseller en cap referi y explicà al dit Concell que per major averiguatio dels designes entenien fer los Castellans ab son exercit a la part de Vilafranca de Panades, han trames los s.[s] consellers un home de confiansa a Vilafranca ab una carta per los Jurats de dita vila en resposta de altra que havian scrita a dits s.[s] Consellers donantlos tantbe notitia del que esta Ciutat havia deliberat, lo qual home vuy es tornat y ha portada una carta de dits Jurats la qual es del tenor seguent.

«Molt Ill.[es] S.[ors]

2. Per lo correu havem rebuda la de VS.[a] a les vuyt de la tarda y ab aquella vejem lo sentiment que VS.[a] y conçell de

cent de exa Ill.e ciutat ha tingut dels treballs desta vila los quals son molt grans y no sabem en que pararan perque ab algunas personas que lo enemich sen aporta y son tornadas y ab altres persònas vejem nos estan amanassant de continuar en devestar y cremarnos los splets cosa que per nosaltres seria molt grandissim dany y seria imposibilitarnos del tot de acudir a la obligatio que tenim de acudir al servey del Rey nostre S.r y deffensa de la provintia faltantnos los aliments necessaris.

Les inhumanitats que los enemichs feren ayr a la que sen tòrnaren desta vila fins a la vila dèl Vendrell son increhibles perque adames que en esta vila tenim molts naffrats y morts garbers havem tingut intelligentia que molts naffrats son passats a la vila de Torrelles y a altres parts que sen tornavan a sas casas pera curarse de tal manera que no han perdonat a ningu ferintlos matantlos y robantlos y moltas casas per alli ahont son passats han robadas y cremadas blasonant tambe que dins dos dies tornarian a esta vila y que ho havian de aportar tot a foch y a sanch moviment al que entenem de la derrota del marques de Povara: stimam a VS. la merçe y honrra nos han offerta del socorro segons nos te scrit lo S.r governador no menos se promètia esta vila de que en estas occasions exa Ill.e ciutat nos havian de valer y axi supplicam a VS. que attesa la necessitat y perill tant gran que tenim de acabarnos de cremar y devestar los splets que anam segant havent ja comensat a tant urgent necessitat nos valgan a tota diligentia per lo perill quey ha en la tardança y axi confiats de la merçe que VS.a en totas occasions tenim experimentat nos ha feta no diem mes sino que Deu a VS. g.e: de Vilafrancha y Juny als 24 de *1642*.

Los Jurats de Vilafrancha
de Penades.»

La qual carta fou legida al present concell, y que aximateix m.o Hieronym de Calders havia reportada de part del s.r Governador de Cathalunya una enbaxada de paraula als s.s Consellers ab la qual los donave notitia com dema demati dit s.r Governador se partiria de assi per la Vila de Martorell ahont havia ja enviat a Don Francisco Sorribes capita de Infanteria del tertio del Batallo peraque replegas y conduhis tots los soldats trobaria per aquelles parts, que perço la present ciutat li donas los soldats tingues allistats de la leva que ara se va fent per acompa-

nyarlo per donar socorro a dita vila de Vilafranca de Panades. Totes estes cosas proposaren los s.^{s} consellers al dit Concell peraque delibere lo fahedor.

E lo dit Concell feu la delib.^{o} seguent Ques continue la leva fins al numero dels mils soldats conforme en la deliberatio primera se conte, y que dels allistats vaje sols lo numero de quatrecents dema demati ab lo sargento major una bandera y un Alferez ja deliberats, y los demes resten pera quant hi sera la ocasio de anar, y que lo numero de dits quatre cents que aniran vaja ab quatre Capitans que disposaran los s.^{s} consellers a raho cent homens per Capita si sen podran avenir, quant no se posen a la sort y que los Capitans que restaran no reban sou algu, Y que als soldats ques allistaran y restaran a mes dels quatre cents que aniran sels pague tantsolament un sou de socorro cada die a cada hu, cometent com lo present Concell comet la exequutio de dites cosas dependents y emergents de aquelles als s.^{rs} consellers y 24.na de guerra sens referiment algu.»

(*Deliberacions* de 1642, fols. 149 a 151.)

APÈNDIX XXXVIII.

(Concell de Cent de 8 de Juliol de 1642.)

En orde a alguna trahitio se urdie al baluart de llevant.

«... lo dit s.^{r} Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.^{s} consellers sos companys diguè y explicà al dit Concell *que una persona molt grave, y fidedigna* lo die de ahir donà noticia als s.^{s} Consellers que una persona religiosa molt sirventa de Deu n.^{e} S.^{r} li havia donat intelligencia que en la present Ciutat se anave urdint y tremant de bolar lo Baluart de llevant fortalesa molt important per la defensa desta Ciutat y que en aquest fet sabia y cabia persona que te mando, o, Govern en lo dit Baluart y que hi ha molt perill en la tardansa de prevenir lo evitar aquest tant gran dany y los s.^{s} consellers ordenaren promptament que lo s.^{r} Conseller en cap assistis personalment en dit Baluart la nit prop passada y cuydas ab molta attentio de la guarda de aquell lo que ha fet dit s.^{r} Conseller ab molt cuydado y vigilantia y la mateixa persona ha representat als s.^{s} Consellers que tinguessen molt cuydado de fortificar la Ciutat per la defensa

della certificantlos que es de molt gran convenientia y precisament necessari; Que perço representant al present concell ab dolor de cor y viu sentiment aquest fet tant preiudicial y danyos a la present Ciutat y Provincia proposave aquell peraque acerca dell lo dit Concell delibere lo que millor aparexerà convenir en servey de Deu y benefici de la present Ciutat.

E lo dit Concell feu la deliberatio seg[uen].t Que sens disgregarse lo present Concell vajen quatre ,o, mes persones dell que aparexerà à sa s.ª anomenadores per los s.s Consellers al Baluart de llevant y ab sa companya fassen venir a la present casa lo Baluarder y Baluardera de dit Baluart y una filla dells, sens permetrer que unes y altres persones de dit Baluart se parlen ni tracten entre ells cosa alguna y arribades a la present casa manen los s.s Consellers retirar lo Baluarder, o, en lo Archiu, o, instantia dels mag.chs advocats y la Baluardera en altra instantia, y aiximateix la filla en altra y aixi dividides mane sa s.ª per si y per dites persones ,o, altres que aparexerà a sa s.ª convenir ferlos les interrogations convenients en orde al fet proposat, y lo que resultarà de aquellas referescan y proposen en lo present Concell en lo qual sobre dit fet se pendrà la resolutio que mes convindrà en benefici de la present Ciutat, Y que los s.s Consellers manen restar en dit Baluart les persones convenients per custodia de aquell fins hi sie tornat lo Baluarder de aquell, y que la mateixa diligentia se fasse tantbe ab les persones que tenen lo govern y mando en dit Baluart y tot en un mateix temps anomenant los s.s consellers altra quatreta ,o, numero de persones del present Concell pera que vingue ab elles en la forma alli referida en la present casa y arribats a ella se fasse la mateixa averiguatio.

E apres de haver dits s.s Consellers enviat a cercar las personas que lo Savi Concell ha deliberat fer venir en la present Casa y en exequutio de la dalt dita delib.º presa de las dites persones la informatio è intelligentias que es estat possible lo dit S.r Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.s Consellers sos companys diguè y explicà al dit Concell que de la informatio è intelligentias que de dites persones han tingut a resultar y ha paregut als s.s Consellers y personas anomenades per sa s.ª per anar a cercar lo baluarder y altres personas que habitan en dit baluart de llevant que es precisament necessari fer altra diligentia pera millor averiguatio del fet la qual ha de

En orde al mateix fet.

menester algun temps y que perço fos prorrogat lo present Concell pera dema despres de mig die pera que en ell se puga referir y proposar [lo] que acerca del fet en la primera propositio contengut se haura pogut saber y entendrer y que en lo entretant lo dit Baluart estigue guardat ab la forma convenient: y hoides tantbe les relations feren en dit Concell dites quatre persones Proposave lo dalt referit al dit Concell peraque aquell deliberas lo que millor aparegues convenir per bona directio de la materia en benefici de la present Ciutat.

E lo dit Concell feu [la] deliberatio y conclusio seguent Que lo present Concell sie prorrogat com ara de present se prorroga pera dema a la tarda manant los S.s Consellers assenyalar demati a les sinch horas y a mig die y passat aquell tocar en la forma acostumada en lo qual se pendra sobre lo fet proposat la resolutio que mes convindrà, y que en lo interim les quatre persones enviades al baluart de llevant continuen sa assistentia en aquell fins tinguen altre per custodia de aquell y a mes della que lo s.r Conseller en cap Coronel hi proveesca la demes guarda necessaria y que totes les persones enviades a cercar sien tornades à ses cases y [los] baluarders a dit baluart.»

(Lo Concell de Cent no tornà a celebrar consistori fins lo dia 11, en lo qual se tractà de dit fet en la forma que segueix:)

Concell de Cent — Baluart de llevant.

»Die xj. mensis Julij
M.DC.xxxxij. B.e

Convocat y congregat lo savi Concell de Cent Jurats en la sala gran de dit Concell en la forma acostumada lo s.r Conseller en cap en veu sua y de voluntat y consentiment dels demes s.s consellers sos companys presents diguè y explicà al dit Concell que los s.s Consellers y quatreta anomenada per al effecte contengut en la deliberatio feta per lo savi Concell de cent lo die de ahir an fet totas las diligentias que son estades possibles pera la averiguatio de la materia en dita deliberatio contenguda, y an pres de paraula la informatio è intelligentias que an pogut traurer de las personas que an tingut notitia del fet ab les quals diligentias an trobat que à 21. de Janer .1641. en lo qual die rompè lo enemich a Martorell a la nit tocadas las deu horas estant en lo Baluart de llevant m.º Joseph Mora ciutada honrat Capita de dit Baluart y la comp[any].a dels ollers

per guarda de aquell arribà a tocar a la porta de dit Baluart don Joan Tello, y anà a obrir la porta lo dit Joseph Mora y obri la portalleta de dit Baluart y estant ab dita Portelleta uberta y parlant en ella los dits Mora y don Juan Tello lo dit don Joan diguè al dit Mora, «ara es hora que fassau aquell negoci» y dit Mora responguè «no puch,» y dit Tello li replicà «perque no podeu,» y dit Mora responguè, «perque tinch assi los ollers que son dimonis,» Y de asso an donat quatre testimonis los dos contestes que diuen queu hoiren y los altres dos queu an hoit dir a estos dos y que examinant de quin loch ho pogueren hoir an trobat que segons lo loch de hont diuen queu hoiren es versemblant queu pogueren ben hoir y que lo die que estave a vista, o, prop desta ciutat la armada enemiga ultimament apareguda en estas parts a la tarda entrà de guarda en dit Baluart m.° Joan Mora fill de dit Joseph Mora ab sa comp[any].ª de Blanquers y cotoners y despres de entràts de guarda sen anà dit Capita Joan Mora y molts de sos soldats restant lo Baluart poch guarnit y a les onse horas y tres quarts de la nit tornà dit Joan Mora capita al dit Baluart y despres de entrat tocà al aposento del Baluarder y de dins li responguè la dona que dormie alli que en aquella hora no volie obrir a ningu, y replicant que li donas Polvora que volie monitionar alguns de sos soldats dita dona li respongue que no donave Polvora en aquella hora, y dit Mora tornà a replicar que li donas la clau de la Polvora y dita dona li responguè que nou volie fer y dit Mora replica dient que ell era lo amo del Baluart y quen donarie raho als s.ˢ Consellers, y la dona li replicà tantbe que fes lo que li aparegues, que tantbe ells sabrien donar raho de si als S.ˢ Consellers (1). Y despres referiren conformement lo mateix les persones de dita Quatreta tot

---

(1) En lo *Dietari* s'hi troba una inserta, donant rahó del resultat de dita enquesta verbal, en la que sustancialment s'explica 'l fet de manera semblant a la que ho feu 'l Conseller en cap en son parlament demunt transcrit, pero ab quelques més pormenors y color de realitat. Diu així:

✠

«Lo que an pogut saber les persones que anomenaren los sors. Consellers para diligentiar lo que V. S.ª fou servit advertirlos per les intelligentias los dona acerca del que se volia intentar o executar en lo baluart de llevant es lo seguent.

Lo dia ronpe lo enemich a Martorell la nit propria estava Joseph Mora en lo baluart de llevant de aont es capita. a les deu de la nit poch mes o menys arriba alli don Joan Tello qui en aquella ocasio era hu dels sargèntos mayors dels tertios de la ciutat y del districte de dit baluart y parla a Joseph Mora que li obri la portella de secret y apres de aver parlat oiren dos testimonis (*a*) dit don Joan li digue ab veu que la oiren molt be que «ara era ora de fer lo

(*a*) Aquí apareix titllat lo seguent paragraf:—«que son la muller y filla del baluarter que»

lo qual fet proposaren los s.[s] Consellers al dit Concell peraque deliberas lo fahedor.

E encontinent dit s.[r] Conseller en cap diguè y explicà al dit Concell que lo dit Joseph Mora ha demanat als s.[s] Consellers licentia pera entrar al present Concell à explicar en ell algunes cosas, Proposà perço dites coses pera que dit Concell deliberas sis concedirie dita licentia ,o, no a dit Joseph Mora.

E lo dit Concell feu la deliberatio seguent, Que la licentia demane m.[o] Joseph Mora Ciutada honrat per entrar à explicar algunes coses en lo present Concell se li concedesca y que sie ohit.»

. . . .

En orde al Baluart de llevant.

«E apres entrà en dit Concell lo dit m.[o] Joseph Mora y explicà tot lo que volgue dir y explicar en aquell en satisfacio de la carrega que de las interrogations li feren lo die de ahir lo s.[r] conseller en cap y quatre persones del present concell en orde al fet del Baluart de llevant, Y fora que fonch dit Mora del dit Concell lo dit s.[r] Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.[s] Consellers sos companys proposà al dit Concell que aquell deliberas lo que aparegues convenir en orde al fet contengut en dita propositio en primer loch feta al dit concell y tantbe en orde a la guarda de dit Baluart de llevant y de les quatre persones del Savi Concell de Cent que estan de guarda en aquell des del die de ahir.»

«E lo dit Concell feu la delib[erati].[o] seg[uen].[t] Que los s.[s] consellers ab enbaxada per un ciutada y un militar del present

---

que sabia.» y dit Mora respongue «no puch.» replica Tello dientli «perque» respongueli «tinch los ollers que son uns dimonis y axi no puch» asso diuen de avero oit a dir (*b*) los altres testimonis.

Apres de est parlament y volent anar Joseph Mora a regonexer lo baluart lo qui estava de posta li digue «qui va alla» digue «lo capita nom conexeu» digueli la posta «allargo sino li tirare.»

Tanbe an sabut que lo dia o vigilia de S.[t] Pere ques descubri la armada del enemich entra de guarda en dit baluart de llevant Joan Mora fill de Joseph Mora ab la companya de blanquers y cotoners y en ser entrat sen ana a paseiar y torna a les onse y tres quarts ans de mitia nit toca a la porta del aposento del baluarter no li respongueren a la primera vegada y torna segona responguerenli la muller del baluarter qui era: digue era lo capita: respongueli que nol conexia: anuias lo dit Mora y digue que alla aont ell era o alli noy manava sino ell que li obrissen que volia polvora pera armar, o, monitionar a tres o quatre soldats de la companya: responguerenli que de nit tots los gats eren pardos que no conexen a ningu: respongue que pus no volien obrir donassen la clau del aposento de la polvora: diguerinli que nou volian fer: renya repetint que ell manava: diguerenli que si no feien be son offici se quexas als sors. consellers que tanbe farien ells altre tant.»

(*b*) En aquest punt hi ha també esborrat un paragraf que deya: «lo propri baluarter ques diu t. Baga y lo sargento de la companya dels ollers ne sab tanbe alguna cosa y altres de la companya de dits ollers.»

Concell per Sa S.ª nomenadors fassen sabidor lo s.r Governador de Cathalunya de les diligenties que la present Ciutat ha fetes en orde al que sa s.ª significa als s.s consellers mentionat en la Propositio donantli raho del que se ha obrat per part de la present Ciutat y se ha trobat manantho posar los s.s consellers en un paper lo qual dits s.s enbaxadors entregaran à dit s.r Governador peraque sa s.ª proceesca per la averiguatio y castich de la materia proposada segons la present ciutat del zel de sa s.ª confia fent instantia y part formada contra los delinquents, Y que los s.s Consellers y 24.na de guerra tinguen facultat y potestat com ab la present sels done de regonexer tots los baluarts y en particular lo de llevant à effecte de fer tancar tots los forats los aparexera esser convenients y que les quatre persones del savi Concell de Cent que vuy estan en custodia de dit Baluart de llevant sen tornen en ses cases en consideratio de que cada nit entra una Comp[any].ª de guarda en aquell, y que ab la mateixa enbaixada de dit s.r Governador se li supplique sie servit manar castigar los mal effectes a la Provincia tant los detinguts en los carcers com altres, y que lo syndich ,o, subsyndich de la present casa cada die acuda a dit s.r Governador a solicitarli lo castich de aquells y que semblant enbaxada se fasse al s.r de Argenson peraque sa S.ª Ill.ma intercedesca ab lo s.r Governador lo mateix que la present Ciutat ab la present deliberatio supplica a dit s.r Governador.»

(*Deliberacions* de 1642, fols. 156 girat a 160 girat.)

APÈNDIX XXXIX.

«Dicto die Quarta decima Julij
M. DC. xxxxij. B.e

Concell de cent.

—

Intelligenties dels designes del exercit enemich.

Convocat y congregat lo savi Concell de Cent Jurats en la sala gran de dit Concell en la forma acostumada, vingueren al dit Concell lo spectable senyor Don Joseph de Biure y Margarit portantveus de general Governador en lo present Principat de Cathalunya, y lo Ill.im s.r de Argenson y assentats ço es dit s.r Governador a ma dreta del s.r Conseller en cap y dit s.r de Argenson despres del prohom mes antich lo dit s.r Governador diguè y explicà al dit Concell de paraula las intelligentias se tenen dels designes del enemich y del esfors fa pera socorrer a

Perpinya y tantbe lo estat de las tropas de Infanteria y cavalleria del Batallo y despres explicà de paraula lo mateix lo dit s.r de Argenson, y dit s.r Governador donà a dits S.s Consellers un paper contenint llargament lo mateix fet lo qual fonch legit en dit Concell, y fora que foren dits senyors Governador, y de Argenson lo dit s.r Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.s consellers sos companys presents donà per propositio lo dit paper reportat per dit s.r Governador y lo fet en aquell contengut peraque lo dit Concell delibere lo que millor aparega convenir en servey de Deu y benefici de aquesta Ciutat y Provincia lo qual paper es del tenor seguent.

✠

«Molt Ill.es S.rs

Per intelligencias de algunas personas de confiança y tot credit se te plena notitia que lo Rey de Castella fa tot lo esfors a ell possible axi per terra com per mar per invadir est Principat y socorrer la plassa de Perpinya, y que per est effecte se seria posat en Campanya, y vehent que ab ningunas diligencias podia traurer gent per engrossar son Exercit, ha resolt cremar las haziendas de sos propris Vassalls per imposibilitarlos per aquest cami de tenir que menjar, y vehentse imposibilitats acudissen a la guerra, que de semblant deliberatio se veu quant attents y desesperats estan pera fer lo ultim esfors pera alcançar lo fi sobredit.

Axi mateix se sap que ab estas dilig[enci].as tenen al present alguns Deu mil Infants entre lo Marq[ue].s de Leganes, Torracusa, y Mortara, y alguns Tres mil Cavalls sens la gent que tenen en Tarrag.na y ab part dells son arribats a la Vila de Arnes, y despres de haver peleat y fets pactes essent entrats han morta molta gent y saquejat la Vila aportantsen las donas en sa companya, actions proprias com las que usaren en Cambrils, del que se ha donat orde a Fran.ch Cabanyes que governa aquellas parts ne rebes informatio pera donar avis als Generals de sa Mag.t de aquesta crueltat, y falta de fe.

De tot lo sobredit se veuen declarats sos intents y la obligatio quens corre de prevenirnos, ajudarnos y valernos de tots los remeys possibles sens permetrer donar lloch que nostra deffensa tinga de dependir á solas de las forças de nostron Rey

y S.[r] puix per sa part vehem lo affecte ab quens esta deffensant, no contentantse de tenirnos una poderosa Armada per mar, y dos per terra, sino que ab sa Real persona nos ha assistit fins que li ha vingut a faltar la salut, que apar que tenintnos de servir estas actions de mayor agraiment nos venen a redundar a mayor olvit pus confiant de estos favors nos olvidam de nostras proprias y degudas obligations en lo servey li tenim offert de Sinch mil Infants, y Sinchcents Cavalls, lo que fins al present no es estat possible poder cumplir esta promesa, del que no dexan los ministres de culparnos, y mes de que la poca Infantt[eri].[a] y Cavalleria que vuy esta en Campanya se tinga de desfer per no acudirsels ab son sou, y que per falta de aquell, haja tingut de fer la Cavalleria una actio tan fea, com la que ha feta, que havent succehit en ocasio que los enemichs se van tant prevenint, ha causat a la natio francesa molt gran admiratio, y porian no prevenintse de remey eficas donar ocasio de sospita que dita actio no fos feta ab consentiment de personas superiors, del que restaria nostra reputatio molt prejudicada aparexent que pera satisfer en asso, com pera acudir a nostra Principal obligatio seria convenient sercar medi promte per poder conservar dita Cavalleria y Infantt[eri].[a] pus no acudintsels ab tota brevedat ab diner es força se desfassa del tot y restar nostra natio del tot culpada, y ab evidents perills del enemich.

Per reparar lo sobredit se han sercat alguns expedients y entre altres en veurer sis trobaria diner a cambi sobre lo que deuen las Universitats dels sinch mesos atrassats a la Junta del Batallo, y no rehixint est expedient per no haver trobat persona que haja volgut dexar diner algu, sen ha sercat altra, que es de que los dos Concistoris lo Governador de Cathalunya y Junta del Batallo se obligassen fins a cantitat de Vint mil escuts que es lo que per ara se nececita, y no obstant que tots estavan resolts de ferho tampoch se ha pogut affectuar per no voler dexar lo diner sino es obligantse cada hu insolidum lo que no es estat possible poderho acordar per no esser cosa praticable.

Tots estos expedients y altres se havian procurat per desviar lo cansar a V. S. en agraiment de las finesas ab que sempre ha procehit, lo que no es estat possible poder evitar, trobantnos ab necesitat tant urgent com consta del referit puix de faltar en acudir a V. S. en ocasio tan apretada vehent que sols aquest dany se pot reparar per aquest cami seria faltar al servey de

nostron Rey y benefici de aquesta Provincia, que vehentlo tan zelos de una cosa y altra se ha tingut a be representarli lo estat de las materias corrents, y suplicarli ab las veras que demana la necesitat sie servit emprestar fins a Vint mil escuts al Batallo per los medis y camins aparega puga esser ab mes promtitut, pus de la tardança se veuen tan evidents perills. Y perque V. S. se puga pagar y satisfer se li consignara sobre las Universitats mes poderosas y seguras tota la sobredita cantitat del que restan debitoras ab la forma que V. S. sera servit, que sols per aquest medi se concidera lo poder alcansar lo reparo de la necesitat present, confiantlo en lo esdevenidor de las dilig[enci].as se van fent en las execucions generals sobre totas las Universitats de hont se confia poder acudir a la paga de tots los soldats com a la de V. S.»

Emprestich de 20 mil ℔ per lo Batallo.

E lo dit Concell feu la deliberatio y conclusio seguent Que attesa la urgentissima y apretada necessitat que de diner te lo Batalló per acudir promptament a les pagas de sos soldats referida en la propositio Que perço per via de emprestich empreste la present Ciutat Vint milia lliures de compte de perduas de monedas dites y scrites en la taula de la present Ciutat als molt Ill.es s.s consellers y deputats en compte del Batallo en la forma ordinaria y perço despedida la cauthela opportuna, y que los s.s consellers y deputats tinguen obligatio cada principi de mes comensant lo primer die del mes de setembre primer vinent del diner que per materia del batallò entrarà en la taula de la present Ciutat dir y scriurer en la mateixa taula al Mag.ch Clavari en lo mateix compte de perdua de monedas Quatre milia lliures en descarrech de les dites Vint milia lliures enprestades y fins sien aquelles integrament restituydes y perque es de la major importantia ques deixa considerar que entre diner en dita taula pera que ab aquell se pugue acudir aixi als gastos del mateix Batello com à altres molt precisos, Que perço los s.s consellers y deputats tingan las conferentias convenients tenint dema la primera y demanantla los s.s Consellers tractant y conferint ab aquellas la forma, o, modo se tindrà peraque per observansa del Capitol de Cort se attenga a la forma convenient a que los receptors dels drets de la present ciutat y de la generalitat y arrendataris de les bollas y altres drets de aquella deposen effectivament y ab la mateixa specie de moneda y ab tota puntualitat las que rebran de dits drets y arrendaments referint y proposant los S.s consellers en lo savi Concell de cent la forma que se haura

disposat en esta raho en lo qual se pendrà la resolu[ci].^{o} que mes convindrà en benefici de las dos cases. Y que ab enbaixada en scrits fahedora lo mateix die de demà per un ciutada y un militar del present Concell per sa s.^{a} nomenadors se represente al molt Ill.^{re} Capitol de la Iglesia major desta ciutat la necessitat de diner referida que lo Batallo y la convenientia universal es per tota esta Provincia la existentia de aquell y que mane considerar que los demes Ecclesiastichs dexan de acudir a la subvencio de aquell sperant lo que sa senyoria obrarà y que aixi supplica la present ciutat à sa s.^{a} sie servit mane girar la quantitat es estat servit offerir attesa la necessitat referida y que a son exemple caminaran los demes Ecclesiastichs, y que estos bons effectes se promet del bon zel que en benefici de la Provincia veu ab sa s.^{a} y que de aquesta deliberatio donen notitia los s.^{s} consellers als s.^{s} Governador y de Argenson per medi de les persones sien servits.»

(*Deliberacions* de 1642, fòls. 162 a 163 girat.)

APÈNDIX XL

Molt' Ill.^{ri} Sig.^{ri} miei Dssi.^{mi}

Per servitio di cotesto Principato, havendo ordine dalla S^{tà} di N. S.^{re} di spedire costi il Sig.^{r} Vincenzo Candiotti con le facoltà necessarie; tanto per quello, che s'appartiene alla materia de spogli, come per conoscere le cause spettanti al foro Ecclesiastico per Appellatione, ó per altro, nella forma, che soleva praticare Monsr Illmo Nuntio alla Maestà Cattolica, hó voluto accompagnarlo anche colle presenti per dichiarare á V. Sig.^{ria} il molto merito di esso, e la stima particolare, che io ne faccio. Prego peró V. Sig.^{ria} efficacementi á favorirlo, ed á prestargli quell'assistenza, della quale in varie occasioni potrebbe haver bisogno nell' aministrar la sua carica, accertando V. S. di dover per ogni atto di cortesia, ed aff.^{o} che il med.^{mo} Sig.^{r} Candiotti riceverá obligarmi strettam.^{e} Essibisco intanto per ricompensa un desiderio straord.^{o} di servir in ogni opp.^{tà} á V. Sig.^{ria}, et delle Sig.^{ria} Vra. M.^{to} Ill.^{ri}

aff.^{te} le b. le mani. Parigi *28* Lug.^{o} *1642*

Devotiss.^{o} Ser.^{re}

Girolamo Arcov.^{o} di Sel.^{a} Nuntio Ap.^{co}

APÈNDIX XLI.

RELACIO, MOLT fidedigna de tot lo que ſucceh al exir de Perpiña lo Marques de Flores de Auila, ab tota ſa gent, y de ſon comboy.

En Barcelona: en caſa de Iaume Mathevat any 1642.

Dimars a 9. de Setembre 1642. fonch lo rendiment del Castell y Vila de Perpinya ab esta forma, tirant lo mateix vespre la Artillaria.

Primerament entrà en Perpinya y Castell lo Gouernador dels Comtats de Rosello, y Serdanya, don Ramon Bas, ab llicencia del señor Duch de Angujen (1), primer de la sanch, fill del senyor Princep Conde, y ab dit Gouernador, li concediren entrassen 12. ab sa companyia, los que ell voldria que foren don Francesch Ros, don Bonauentura Camprodon, lo Tinent Ioan Piquer, Anton Reart, Francesch Reart, Mic[er]. Gregori Prats, don Garau de Oms, don Angel del Pas, lo Doctor Sallells, don Francesh Bas, lo Sotsueguer, y Batlle de dita Vila, y apres consecutiuament entrà lo Marques de Barena ab alguns 400. Infants de guarnicio, anant dret al Castell, ahont trobaren dos companyias Castellanas, la una en lo primer Restillo, laltra en la Capella del Roser, totas posadas ab armas en las mans, y entrat dit Marques en la gran Plaça del Castell, formà son esquadro, y manà à dos companyias ocupasen lo puesto tenian las ditas dos companyias Castellanas, las quals sen anaren en veurer marxar las Francesas, y sen baxaren a la Ciutadela, ahont estauen los demes del Presidi aguardant que baxasen del Castell, posats tambe ab esquadrò, y en lo punt foren junts, marxaren 160. Carros carregats ab moltas robas, y mobles, y ab algunas 200. donas Castellanas, isqueren per la porta de Elna, y acabat de exir tot lo carruatge, isque lo Marques de Flores de Auila, y don Diego Caualllero, aportant la vanguardia aconpanyat de sa Altesa lo senyor Duch de Angujen los senyors Mariscals, Duch de Luy Par de França, y lo senyor Mariscal de la Millarea gran Mestre de las Armadas de nostre Christianissim Rey, y Senyor, que Deu guart, y la retreguarda aportava Ioan de Arçe, los quals Duch, y Mariscals,

(1) Enghien.

los acompanyaren fins a las arcadas de Elna, tenint disposat nostre exercit ab Batallons de Infanteria y Caualleria, desde dita porta de Elna, fins a la dita arcada ahont se despediren, continuant son cami los rendits per la Ciutat de Elna, sent lo primer transit dels pactes, y entrà sa Altesa, y Mariscals ab molta nobleza de França, puig sols sa Alteza aportaua 800. Cauallers ab sa Companyia ab la major grandeza que may se sia vista, entraren per la porta de nostra Senyora, ahont los aguardauan los Consols de la Vila pera donarlos la norabona de sa vinguda, y agraynt ha sa Magestat per la merce, y honrra los auia feta, de traurels de la esclauitut en quels tenian los Castellans, del rendiment sols son exits alguns 500. soldats, y sols dells ni podia auer 300. per armes, dels naturals de la Vila no sen es anat sino sols Francisco Iahen que era ab los pactes, per la tornada, del qual han dexat Rehenes, com tambe han dexat sinch Cauallers per Rehenes per lo carruatge los auian donat conforme los pactes, hanse trobat dins lo Castell, y Vila 160. pesas de artilleria de bronso, no obstant sen aportaren los Castellans las sis pesas que fonch pactat, hanse trobat dins lo Castell moltes armes, que no tenen numero, molta poluora, y altres molts pertretxos de guerra de molta importancia, y valor, y molta abundancia, que ab deu anys nos esmerseran. Lo Dimecres se feu lo Tedeum Laudamus en la Iglesia Major, que es sant Iuan, estant patent lo Santissim Sagrament ab molta deuocio, y festa, digue la Missa de Pontifical, lo Senyor Arcabisbe de Narbona, predicà lo Bisbe de Nimis era tant lo concurs de la gent, que encara que la Iglesia es molt capas, noy cabian fonc la festa ab grandissima musica, y lluminaria, que aparexia un Cel: en la primera cadira del Cor estaua assentat lo Senyor Duch de Luy, per sersen anat lo dia abans sa Altesa a Tuy, per negocis conuenients a sa Magestat, a son constat lo gran Mestre de la Millerea consecutiuament don Ramon Bas Gouernador de dits Comtats, seguia Anton Seragut Consol en cap, y sos companys, seguint apres dels Consols molts Cauallers Francesos, y Catalans, y acabat lo ofici se feu la Professo, com la de Corpus, aportant lo Santissim Sagrament lo Senyor Arcabisbe de Narbona, aportant lo Talam dos Consols de dita Vila, los naturals son tornats a la Vila ab molt gran aplauso dels Francesos fentlos moltes honres, y merces. Auent los dits Francesos disposada la Vila tambe de prompte, que de tot lo ques puga

demanar se troba ab tanta abundancia, com si may, y agues agut esterelitat, tant de viures, com de les demes cosas necesarias per lo vestir, com si may y agues agut guerra: del que se infereix que prest dita Vila gossara per las merses nos fa lo Christianissim de la quietut, y sosiego, tant desitjada que Deu per sa infinita misericordia nos la dexe gossar molts anys al seu sant seruey.

De la Caristia dels manteniments del siti de la Vila de Perpinya.

Primo la mesura del Blat sinquanta reals de vuyt que son. 40. ₶ ₰.
Mes un pa de segol noranta reals.
Mes una galina setanta reals.
Mes un ou, sis reals.
Mes una meytat de vi setze reals.
Mes una carabasa tendra vintiquatre reals.

APÈNDIX XLII.

COPIA.

DELS ARTICLES CONCEDITS

per los Señors Mariſcals de Scomberque, y de la Mellera ye Loctinents Generals de la armada del Rey en Roſſello a Don Benet Henrriques de Quiroa Loctinent, y Meſtre de Camp General, y Gouernador del Caſtell de Salſas per ſa Mageſtat Catholica, y a tota la gent de guerra, y altras perſonas ques trobaran dins la Plaça.

En Barcelona: en caſa de Iaume Mathevat any 1642.

PRimerament que lo dia de sant Miquel que sera a vint y nou del present mes, a vuyt horas de-mati, exiran dit Gouernador ab los Officials, y soldats, y altres ques trobaran en la dita Plaça, la vida salua, ab armas, y bagatjes, tambors batent, metxa encesa per dos caps, banderas desplegadas, balas en boca, y seran guiats ab escolta sufficient fins a Pamplona, sens quels sie dit, ni fet algun tort, o injuria.

Quels serán donats dotze carretas, o carros, per aportar llurs bagatjes, y dotze caualls, pera portar los officials, quels seran donats en lo cami viures, a gastos de sa Magestat Christianissima, y que no podran fer mes de tres lleugas per dia.

Que ells remetran, y entregaran lo dit die vint y nou de Setembre la Plaça ab totas las armas, y municions de guerra, y tot lo demes pertanyen al Rey Catolich, y tot de bona fe, entre las mans de aquell a qui sera ordenat per los dits Senyors Generals.

Y per seguretat del (sic) execucio del dit tracte, ells seran obligats de dexar dos Capitans en Ostages.

Y no se fara fins al rendiment, algun acte de hostilitat, y nos podran entrar alguns viures dins la Plaça, sens llicencia dels Generals.

Que sera permes al Gouernador de dita Plaça de enuiar un Official a Tarragona, per aduertirne los Generals del armada del Rey Catolich de la dita Capitulacio.

Que los Catalans qui son en la dita Plaça podran retirarse en sas cases, prestant sagrament de fidelitat.

Fet y firmat en Perpinya a 15. dias de Setembre 1642.

Scomberque.
La Milleraye.
Ioseph de Lorenço Lopez.
Marcello de Mares.

Copia de una carta que ha escrita de Paris lo Agent de la Ciutat de Barcelona, als molt Illustres Senyors Consellers de dita Ciutat donant los noticia de la perdua de la Flota del Rey de Castella, ques molt grandiosa, y de altres cosas de molt gran concideracio que dins la relacio se veuran.

En Barcelona en casa de Iaume Mathevat 1642.

(✠)

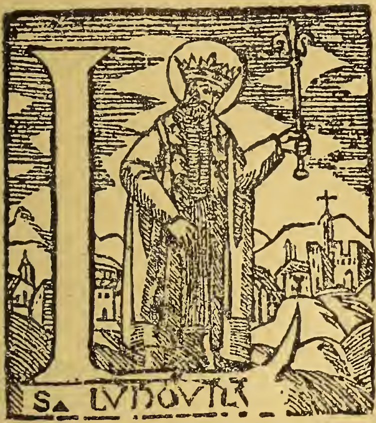

Lo ordinari passat doni auis a V. Senyoria com sa Magestat (que Deu guart) me respongue a lo que V. Senyoria li suplicaua de la esquadra de Galeras, que manaria restassan totas las que fossen menester a exa Ciutat, per guarda de la costa, y que ordenaria se auençassen las tropas de Rossello, pera ajuntarse ab las del senyor Mariscal de la Mota, y estiga V. S. cert que no faltarà sa Magestat un punt en acudir al major benefici de exa Ciutat, y Principat, y peraque la gent de guerra sia pagada se remeteren estos dias dos cents mil ducats, y cent mil per prouehir la plaça de Perpinya, y ente[n]ch que remetran altra partida ben considerable, y no faltara diner per tot lo necessari, y asseguro a V. S. que noy ha india en lo mon, com esta de Paris, perque hi ha mes diner, que en tota Espanya, y Italia, y mes gent, que no en tota Catalunya; y mes valor, y riquesa de diuersas mercaderias, que noy ha en tota Europa, y en remato dich a V. S. que per pintar tot lo mon, se pot pintar Paris.

Dimecres passat vingue sa Magestat, y la Reyna nostra Senyora a esta Ciutat per donar gratias a Deu del rendiment de la plaça de Perpinya, y se cantà lo Te Deum a nostra Dama, ahont assistiren tots los Consells, y Embaxadors, y Residents de Princeps estranys, y yo com Agent de V. S. de ex Principat, y fonch una de las majors festas, que may haja vist; perque si trobaua tota la nobleza de estos Regnes, y una llesio de poble, y per orde del Rey nostre Senyor, tots los Titulars, y Embaxadors, y residents feren grans alimaries, y en aço procuri assenyalarme per esser lo mes interesat, totas las Magestats sen tor-

naren encontinent, per lo que no tingui lloch de donar lo pesame a la Reyna de part de V. S. y dels molt Illustres senyors Diputats, de la mort de la Reyna, mare del Rey nostre Senyor, y axi he demanat hora als senyors Introductors per anar a sant German a donarlay, y confio que dema, o laltre podre ferho.

Tots los Grandes, senyors de la cort, Embaxadors, Residents, y altres personas de compte aportan dol per dit respecte, y mort de la Reyna N. S. y com lo Agent de V. S. en totas semblants ocasions sen posaua en temps del de Castella, en lo punt que arribi assi procuri a ferho, y axi men vesti, y a tots mos criats, y estiga V. S. certissim que en tot procurare mirar per honrra, reputacio, y major benefici de V. S. y de exa fidelissima Ciutat.

Lo de nou, y cert en esta Cort es, que la semmana passada degollaren a la Ciutat de Lio per orde de sa Magestat a Monsiur de sant March dit altrament Monsiur de Tu, que era de son real Concell, y agueren fet lo mateix del Dux de Bullon sino agues promes de entregar la Fortaleza de Cedan, que es per la frontera de Alemanya, com Perpinya per Espanya.

Lo senyor Duch de Longauila, y lo senyor Princep Thomas Generals de sa Magestat en Italia han pres la plaça de Cresenti, y Nisa de la Palla en lo Milanes, y han derrotat sobre del Po mil y dos cents caualls, los sis cents fets presoners, y los demes negats, y morts, ab que lo nostre exercit reste senyor de tota la campanya ab bons cabos, y Victoriosos, y lo enemich sens gent, per lo que podem prometols (sic) molts bons successos.

Lo Parlament, y Rey de Inglaterra estan ab cruels guerras, y en lo entretant los Catholichs de Irlanda se fan poderosos a Deu gracias.

Los Olandesos estan a la mira, y lo Princep de Orange ha enuiat sis, o set mil armes al Rey son Sogre.

La flota de Castella que venia de noua Espanya se es perduda tota, sino una nau Inglesa al canal de la Auana, y lo vaxell Ingles no es volgut anar a Castella per temor nol embargassen, axi es anat a son pais, y de alli ha vingut est auis, qual es certissim, y asso, y Perpinya ha de esser la total ruina de la superbia Castellana.

Lo Comte de Ancourt ha recobrat tot lo que los enemichs prengueren, y a demes de asso ha pres la plaça de Nis, que es

en lo Electoral de Colonia, y a Deu gracias, que totas las cosas de nostre Rey, y Senyor van a demanar de boca, encara que lo Princep Leopoldo fes poder de gent pera recobrar la Morabia, a be ques veu senyor de la campanya, no pogue pendrer las plaças de ella, per auerlas los Suecos molt ben guarnidas de municions, vituallas, y bona guarnicio, y estan aguardant un gros socorro de Suecia, pera tornar sobre ell per venir a les mans, y si te jornada no pot dexar de esser sanguinolenta.

Lo Mariscal de Gabrien està ab sa armada dins la Alemanya continuament cerca de Colonia, y en Pais enemich, per no cansar los subdits de sa Magestat.

Lo Venecia fa molta gent en la Dalmacia ab motiu de ajudar a Parma, y aquell Duch te entre Caualleria, y Infanteria mes de sis mil homens, y lo de Florença, y Modena fan lo que poden en fer lleuas, y sa Santedat te mes de quinze mil infants, y passats de dos mil caualls sens las nouas lleuas, que continuament estan fent en sos estats.

Lo Rey nostre Senyor a Deu gracias està ab entera salut, y a deu lleguas de esta Ciutat cassant, ab esta rebran dos cartas estampadas, que sa Magestat escrigue al senyor Gouernador de esta Ciutat, y als Consols dels Mercaders de esta Ciutat, donantlos auis del rendiment de Perpinya, y pera que se trobassen a la gran festa del Te Deum se canta, y ab ellas veuran la estimacio que sa Magestat fa de V. S. y de tot lo Principat vulla Deu donarli molta salut, y a V. S. guarde com pot, y he menester de Paris, y Setembre a 15. de 1642.

De V. S. molt seruidor

Isidro Pujolar, y de Graell.

RELACIO MOLT VERDADERA DE LA VICTORIA QUE HA TINGUT LO SENYOR

nyor Mariscal de la Motte, contra lo exercit del Rey de Castella, en Torre de Segre, y tambe cerca del Castell del Gerri, a la part de Castello de Farfanya, a 31. del passat.

AB LLICENCIA,

En Barcelona en casa de Iaume Mathevat deuant la Rectoria del Pi, any 1642.

(✠)

PER carta de sa Excelencia lo senyor Mariscal de la Motte de trenta hu del passat, ha sabut lo senyor Dargenson, com lo mati de dit dia, lo dit senyor Mariscal de la Motte, ha pres a Torre de Segre ab un Capita, y quoranta mosqueters rendits a discrecio, y com tambe lo mateix dia, y al mati, lo senyor Comte de Rieux a desfet, y batut un comboy de docents carros de viurers tots presos, ab mes de docentas mulas, y quoranta caualls, sent las demes caualcaduras quels tirauan restadas mortas, y tallat en pesas a quatra cents caualls, y altres tants mosqueters, que acompanyauan al dit comboy, tots morts, fora de docents fets presoners. Y lo mateix dia lo Capita de Saliere del regiment del Baro de Alez de Gassion, ha batuts sinquanta soldats de cauall del enemich, cerca del castell del Gerri, a la part de Castello de Farfanya, dels quals ni ha trenta de morts en lo camp, y la resta presos.

Tambe de Italia te auis dit senyor Dargenson, entre altres coses considerables, com lo senyor Princep Tomas, y lo senyor Duch de Longueuille comandant en Italia las armas de sa Magestat Christianissima lo Rey nostre Senyor (que Deu guart) han surpres a Verona, plaça molt important cituada sobre del Po, y abans auian tambe pres a Tortona, y aço a mes del siti que tenen plantat a Alexandria de la Palla.

APÈNDIX XLIII.

✠

Reportada a 28. de octubre 1642
Per lo d.r Hieronym Roig sagrista y
canonje de la seu de B.a Fran.ch Puigjaner
donsell y Joseph Mora ciutada.

Molt Ill.e senyor

Lo spectable Don Juseph de Biure, y de Margarit portant veus de general Governador de Cathalunya dos dies fa arribà en la casa de la Diputatio, y entrat en lo consistori digue y referi als diputats, y oydors de comptes la falta quey avia en lo camp de Lleyda de soldats catalans, representant los lo perill en que estava aquella ciutat y tota aquella terra per que lo enemic estava per aquellas parts molt poderos ab exer[ci]t molt maior que lo nostro si no procurava la provincia de acudir ab un bon numero de gent, encomanant los que fessen un gran esforç per acudir a esta necessitat. Y vehent dits diputats, y oydors que dit s.r Governador demanava una cosa molt iusta, y que la necessitat ere, y es tan urgent que obligava a tots a aver de sercar tots los medis possibles pera poder hi acudir, han tractat entre si, y ab persones dels tres estaments que pera dasso han iuntat, de hont se poria traure diner perque lo general se trobava y troba tan exausto per raho dels immensos gastos de la guerra, y per estar com esta encara actualment pagant de cadaldia deutes atrassats de aquella, que son infinits, que vuy y al present no te un diner de que pera dasso se puga valer que a tenirlo, es cert no hagueren duptat en emplearlo en esta tan [urgent necessitat?] y avent discorregut per molts arbitres ques son apuntats a aparegut que tots ells si be porien esser aproposit, pero avien desser tan llarchs que ab ells nos podria acudir a la necessitat present sols es estat vist, y iudicat restar los ne hu que es lo mes cert y segur exprimentat en v. s. ab gran liberalitat en las ocasions passadas, que v. s. fos servit emprestarlos dotze mil escuts per de assi a tot lo mes de dez.bre proxim que perque saben de hont

poderlos treurer ab seguretat, se obligaran dits deputats en comu, y en particular de la manera que a v. s. aparexera, que per poder acudir a estas necessitats comunas, no repararan en ninguna cosa. Perço a v. s. supplican dits Deputats, y oydors que v. s. usant de la solita correspondentia, y m[erc].[e] que sempre esta casa a fet a aquella maiorment en cosas tan comunas, que son per la defença de tots sian servits ferlos de prompte dit emprestic per poder lo tambe de prompte emplear en subventio de la present necessitat, oferint fer, y donar ne la seguretat sobredita, lo que confian alcançar facilment de v. s. atesas las experientias passadas, y que asso a de resultar en benefici de tots.—

APÈNDIX XLIV.

✠

A nostres Cars y ben amats los consellers y savi concell de Cent de nostra bona Vila de B[arcelon].[a]

De part del Rey

Molt Cars y ben amats. Sabent cada qual los grans y singulars serveys que nostre molt car y molt amat cusi lo Cardenal de Rotxeliu ha fets, y quant avantatjosos succesos es estat servit sa divina Mag.[d] donarnos per sos concells, persona no pot duptar que nos sentirem moltissim com devem la perdua de un tant bo y legal (1) ministre; axi volem nos que tot lo mon conega nostre sentiment, y quant nos es chara sa memoria la qual tindrem sempre perpetua. Mes la conexensa que nos tenim y que devem tenir per lo govern de nostre estat y lo be de nostres negocis devent caminar devant totes les altres nos obliga de pendrerhi mes cuydado que may si haje pres pera ques puga mantenir los grans avantatges que al present tenim fins à tant que nostre s.[r] sie servit donarnos la pau, que es estat sempre lo pensament havem tingut en totes nostres antepresas, y per lo

(1) «si bon et si fidele» diu la lletra original, obrant en lo registre de *Cartas Reals Originals* corresponent als anys 1641 á 1646.

compliment de la qual nos no scusam de posarhi nostra propria vida. Per aquest effecte nos havem presa resolutio de continuar les mateixes persones dins nostron Concell quens hi an servit en la administratio de nostre dit cusi lo Cardenal de Rotxeliu, y de cridari nostre molt car y ben amat cosi lo Cardenal Maserin que nos ha donat tantas provas de sa afficio, de sa fidelitat, y de sa capassitat en les diverses ocasions ahont lo havem empleat ab les quals nos ha fet serveys tant considerables, que nos, non som manco assegurats, que si ell fos nostre subdit. Nostre principal pensament serà sempre de mantenir la bona unio y correspondentia entre nostros alligats ab la mateixa firmesa y poder que de nostres negocis propris, tant quant la justitia y la raho nos porà permetrer, y de continuar la guerra ab la mateixa aplicatio y ab los mateixos esfors que nos havem fet despres que nostres enemichs nos an obligat de aportarnoshi, fins a tant que Deu los haje tocat al cor, de que nosaltres pugam continuar ab tots nostros alligats lo stabliment y repos de la Christiandat, mes de manera que sie fet que ninguna cosa la puga mes remourer en ningun temps Aço es lo que havem trobat aproposit de fervosho à saber peraque conegau que los negocis de aquesta Corona seran sempre guiats de la mateixa manera que ho son estats fins assi, a mes dels quals nos tindrem sempre en particular memoria del que tindra mira al be de nostre Principat de Cathalunya a effecte de guardarlo de totes les hostilitats de sos enemichs Pregant à n.[e] s.[r] queus tingue molt cars y ben amats en sa s.[ta] guarda: feta en Sant German à 11. de Dezembre *1642*

LUIS.

Bouthillier.

APÈNDIX XLIV bis.

«Concell de Cent.

—

en orde a la Cartilla de sa Mag.[d]»

«Die viij. Januarii
M. DC. xxxxiij B.[e]

Convocat y congregat lo savi Concell de Cent Jurats en la sala gran de dit Concell en la forma acostumada lo s.[r] Conseller en cap en veu sua y de voluntat dels demes s.[rs] Consellers sos

companys Diguè y explicà al dit Concell com en exequutio de la deliberatio feta per lo present Concell à dos del present y corrent mes de Janer los s.^{s} Consellers y dotsena per lo present effecte nomenada y mag.^{chs} advocats de la present casa an apuntat en un paper los advertiments aparexerie convenir en orde a la Cartilla presentada en nom de sa Mag.^{d} als s.^{s} Consellers y savi Concell de Cent acerca del Jurament de fidelitat y homenatje, y tantbe an traduyda en paraules vulgars la Cartilla de sa Mag.^{t} del dit Jurament de fidelitat totes les quals coses foren legides en concell y dits s.^{s} Consellers les donaren per propositio peraque lo present Concell delibere lo que aparega mes convenir al servey de Deu nostre senyor de Sa Mag.^{d} y benefici de la present ciutat. Lo qual vot de doctors y Junta es del tenor seguent:

✠

«Jesus Maria.

En lo fet consultat per los Molt Ill.^{es} Senyors Concellers, y dotse personas del Savi Consell de Cent per sa Senyoria nomenades, en executio de la deliberatio en lo dit Savi Consell feta a 2. de Jener .1643. en rao de una Cartilla presentada als dits Concellers y Savi Concell de Cent, de part de sa Mag.^{t} (que Deu guarde) en orde a constituir Sindich per lo iurament de fidelitat ques demana; a effecte de mirar y apuntar lo que aparexera deu fer la present Ciutat sobre lo contengut en dita cartilla. Vista aquella despedida de part de sa Mag.^{t} dada en lo Camp Real cerca de Perpinya a .9. de Juny 1642. en y ab la qual, a effecte de rebrer lo iurament y homenatge dels habitants en lo Principat de Cathalunya, y Comtats de Rossello y Cerdanya eligex y deputa sa Mag.^{t} la dita Ciutat de Bar.^{na} y en aquella lo lloch acostumat, senyalant per dit effecte lo dia de 26. de Jener proxim; y diu y mana als Molt Ill.^{es} Concellers, Concell, y promens de la dita Ciutat de Bar.^{na} que constituescan sindich ,o, procurador que en nom de aquells en lo lloch y dia senyalat personalment comparega pera prestar dit iurament: altrament prosehira contra la Universitat y singulars, y bens de aquells com sera de justitia: declarant que sa Mag.^{t} sera personalment alli matex ,o, son lloctinent general, hi sera lo matex dia; com mes extensament es de veurer en dita cartilla. Vist lo

acte de Jurament per lo Ex.^{im} Marques de Brese, com a procurador de sa Mag.^{t} prestat, en la Vila de la Jonquera, de servar les llibertats, Constitutions, privilegis, usos, pratiques, y bons costums de aquest Principat a 30. de 10.bre 1642. e, o, mes verament la protestatio, que per part del Sindich de la present Ciutat se feu en lo dit acte de Jurament lo matex dia. Vista altre protestatio per lo matex Sindich feta en dita Vila lo matex dia al acte de Jurament de fidelitat, que per part dels tres Brassos del general de Cathalunya se prestà al dit Ex.^{im} Marques de Brese en dit nom; Vista altre protestatio feta per lo dit Sindich, en lo acte de iurament, que lo dit Ex.^{im} Marques en dit nom prestà a 23. de febrer del dit any 1642. en la present Ciutat de Bar.^{na} Vista la Carta de la Venda del Bouatge feta per lo Rey don Jayme segon, a la present Ciutat, y a altres Ciutats, y Vilas de Cathalunya en lo any 1299. Vista la Constitutio 27 del matex Rey don Jayme en les segones Corts que celebrà en Bar.^{na} en dit any 1299. que es la Const. 2. del tit. de Juram. comensant, «Nostres succehidors» etc. Vist lo privilegi de la confirmatio de dita Venda del Bouatge, y constitutio, que es del Rey don Pedro a 4. dels Idus de Juliol 1336. Vist lo privilegi concedit per lo matex Rey don Pedro a la present Ciutat de Bar.^{na} a 14. de las Kalendas de 9.bre del any .1339. Vist lo privilegi de la unio dels Regnes de Mallorca y Menorca al Comtat de Bar.^{na} del matex s.^{r} Rey don Pedro a 4. de las Kalendas de Abril de 1344., Vista una deliberatio del savi Concell de Cent a .3. de 7.bre 1467. Vist finalment tot lo que se ha pogut veurer, y atendrer; los d.^{ors} baix scrits Advocats de la present Casa de la Ciutat, han fet los apuntaments y Capitols seguents.

Primerament que per las Clausulas de la Venda del Bouatge, Constitutio del Rey don Jayme, y privilegis del Rey don Pedro dalt chalendats, y interpretatio y declaratio dels D.^{ors} practics, evidentment consta que lo Rey N. S.^{r} (salva sa Real clementia) personalment ha, y deu iurar en la Ciutat de Bar.^{na} y confirmar y aprovar publicament la Venda ,o, franquesa del Bouatge, y los privilegis, gratias, constitutions, usos, pratiques, y consuetuts del present Principat, antes que los Rics homens, Cavallers, Ciutadans, ni homens de Vila hi fassen sacrament ,e, fehaltat; ab declaratio, que si algu feia dit sacrament (antes que sa Mag.^{t} haja fet dit iurament) no valega.

2.° que sa Mag.^{t} sols ha iurat de servar dites llibertats, y Constitutions, y demes coses en lo præcedent capitol contengudes, en la vila de la Jonquera y present Ciutat per medi del Ex.^{im} Marques de Brese son procurador, y no personalment; als quals iuraments com es dit, ha asistit y consentit, pro hac vice tantum, y protestat lo Sindich de la present Ciutat; perque no li fos tret en consequentia, ni fes periudici en ningun temps: de hont resulta en difficultat, si lo consentiment de la Ciutat per medi de son sindich, ha dispensat la presentia, que requeria de sa Mag.^{t}; de manera que per ell haja sa Magestat cumplit per sa part a la dispositio de les clausules, de dita Venda, Constitutio, y privilegis.

3.° que en dita Cartilla se insinua que sa Mag.^{t} asistira personalment per la receptio del dit iurament ,o, que son lloctinent general, hi sera y haventse de prestar dit iurament al lloctinent general se diu. Que per ara no se ha trobat exemplar algu, que semblant iurament se sia prestat als lloctinents, y que de la Venda de la Carta del Bouatge, Constitutio, y altres privilegis, dalt chalendats, apar, se inferex que en lo acte de la prestatio de dit iurament de fidelitat, se requer la Real presentia de sa Mag.^{t}; y axi ho ha declarat la observansa subseguida en differents, y multiplicats actes de aquest iurament uniformement fets: Que sols havem trobat per ara, que en lo temps de les turbacions del Rey don Juan a .3. de 7.bre 1467. se deliberà en lo Savi Concell de Cent, ques prestas lo iurament de fidelitat al Ill.^{im} Senyor Primogenit com a procurador del Sr Rey, y se feu constitutio de Sindics per prestar dit iurament, y es dita deliberatio en lo llibre de les deliberations de aquell any fol. 44.

Dels quals apuntaments resultan, les difficultats que concorren, en lo fet proposat, y gravedad de aquell, que per esser en cas nou, y que toca en una de les majors porrogatives, que te la present Ciutat, que no donen lloch a que los Advocats baix scrits sols, y ab tant breu temps prengan resolutio en aquell, ans be suplican als dits Molt Ill.^{es} Senyors Concellers y Savi Concell de Cent, sian servits aplicar altres D.^{ors} com se acostuma fer etiam, en materias de menor qualitat.

Cellers ad.^{tus} civitatis
Mostaros ad.^{tus} Civ.^{tis}»

E lo dit Concell feu la delib[eraci].º seguent. Que attesa la gravedat de la Materia proposada, y requereix aquella premeditada discussio, Que perço los s.ˢ consellers y dotsena per dit effecte nomenada y mag.ᶜʰˢ advocats de la present casa aplicanthi altres mag.ᶜʰˢ advocats que aparexerà a sa s.ª y Junta ja dita convenir conferescan dita materia ab los Mag.ᶜʰˢ assessors de la generalitat y persones per los s.ˢ Deputats anomenadores a qui per un ciutada y un militar del present concell per sa S.ª nomenadors se fasse una embaxada supplicantlos tinguen a be se conferesca la materia en conformitat de la correspondentia tenen les dos cases, y que per lo bon acert della aplicarà la Ciutat a sos advocats altres Mag.ᶜʰˢ Doctors que aparexerà als s.ˢ consellers y junta convenir, peraque en cosa que tant importa en una conformitat se prenga acertada resolutio, y que batuda y diligentment discorreguda dita materia posen en un paper lo que se haura diligentiat sobre della lo qual en estar a punt lo proposen los s.ˢ consellers en lo savi Concell de Cent en lo qual se pendrà la resolutio que mes convindrà al servey de Deu n.ᵉ s.ʳ de sa Mag.ᵈ y benefici de la present ciutat.»

(*Deliberacions*, any 1643, fols. 30 g.ᵗ a 33.)

(Concell de Cent de 17 de Janer de 1643.)

«En orde a la Cartilla de sa Magestat.»

«...E apres dits s.ˢ consellers per orgue del s.ʳ Conseller en cap proposaren al present Concell com en exequutio de la deliberatio feta per lo savi concell de Cent à 2 del corrent los Mag.ᶜʰˢ Advocats y altres aplicats an fet un vot lo qual fonch legit al dit concell y es del tenor seguent:

✠

«Jhs. M.ª

En lo fet consultat per los Molt Ill.ᵉˢ s.ˢ Consellers de la present Ciutat y Molt Ill.ᵉˢ s.ˢ Deputats del general de Cath[aluny].ª als Advocats de la Ciutat, Assessors y advocat fiscal del general y doctors aplicats acerca si la expeditio y presentatio de la Cartilla de sa Mag.ᵈ dada en lo camp sobre Perpinyà à 9 de Juny 1642 feta als dits s.ˢ consellers, en la qual, volent sa Mag.ᵈ rebrer lo Jurament de fidelitat de la present ciutat mana ques nomene syndich per prestar dit Jurament per esta Ciutat en lo

die de 26. del corrent mes en lo monestir de s.[t] Francesch ahont assistirie sa Mag.[d] o, son Lochtinent general pera rebrerlo y la publicatio de les crides fetes als .3. del mes corrent de Janer per sa Ex.[a] en que mana à tots los regnicolas y habitadors del present Principat y Comtats de qualsevol estament, grau ,o, conditio sien qui an acostumat de prestar dit Jurament de fidelitat comparegan personalment a prestar aquell en ma de sa Ex.[ia] en la present ciutat de Barcelona lo die de 26. del corrent mes de Janer encontran ab les generals constitutions, Privilegis de la present ciutat, usos y costums del present Principat y Comtats, Vist lo Cap. 27. comensant «Nostres succehidors», de la segona Cort celebrada per lo Serenissim Rey Don Jayme en la present Ciutat de Barcelona any *1299*. que es la Const. 2. del titol del Jurament axi voluntari, com necessari, Y lo Privilegi del Serenissim Rey en Pere concedit a la dita Ciutat de Barcelona Dataum en dita Ciutat à 14 de les Kalendes de Noembre 1339. Vista la dita Cartilla y dites crides, y vistos diversos papers conferents a la materia y vist lo que se havia de veurer. Attes encara que conforme la dita Const. 2. del titol del Jurament axi voluntari, com necessari, y lo Privilegi concedit a la present Ciutat per lo Rey en Pere ters datum en Barcelona a 14 de les Kalendes de Noembre 1339. y la practica comuna y observansa inconcussa de aquells lo Rey nostre senyor (que Deu guarde) tinga obligatio de venir a prestar lo seu Jurament personalment en la present ciutat de Barcelona sens poder obligar als Vassalls que antes li hajen de prestar lo Jurament de fidelitat, lo qual se ha de prestar y rebrer tantbe en la present Ciutat segons dit real Privilegi. Pero per quant per los brassos generals tinguts a 10. de Dezembre *1641*. se resolguè que los s.[rs] Deputats se conformassen ab lo que havia deliberat lo savi Concell de Cent en respecte de prestar lo Ex.[im] s.[r] Mariscal de Brezè com a Procurador de sa Mag.[d] lo Jurament en lo loch de la Junquera y que per dits brassos generals se nomenassen tres personas dels tres estaments les quals assistissen al dit Jurament y prestassen al dit s.[r] Mariscal de Brezè en nom y com à Procurador de sa Mag.[d] lo Jurament de fidelitat donantlos per adasso poder special per los três estaments, los quals Juraments diuen dits Brassos generals se tornaran a prestar en la present Ciutat ab la forma acostumada. Y en exequutio de dita resolutio foren nomenades tres persones una de cada estament, a les quals per los

mateixos brassos generals tinguts à 11. de dit mes de Dezembre sels donà special poder de prestar dit Jurament de fidelitat al dit Ex.^{im} s.^{r} Mariscal de Brezè rebent aquell en nom y com a Procurador de sa Mag.^{d} y les dites tres persones constituydes en lo loch de la Junquera despres de haver jurat dit Ex.^{im} s.^{r} Mariscal de Brezè en nom de sa Mag.^{d} als 30. de Dezembre *1642* prestaren en nom de tota la Provincia lo dit Jurament de fidelitat en ma y poder de dit s.^{r} Mariscal de Brezè al qual Jurament assisti lo syndich de la ciutat protestant que per dita prestatio de Jurament de fidelitat nos fes preiudici algu als Privilegis de la Ciutat dient expressament en la protesta, Que dit Ex.^{im} senyor Mariscal de Brezè tingues de rebrer los Juraments de fidelitat en Barcelona per quant dits sacrament y fidelitat se prestaven fora de dita Ciutat pera les hores tantsolament per la necessitat del temps y no altrament. Y consta que despres arribat dit Ex.^{im} Mariscal de Brezè a la present Ciutat per compliment de les cosas sobredites com a Procurador de sa Mag.^{d} ha tornat prestar lo Jurament en la present ciutat. Y ara lo Ex.^{im} s.^{r} Mariscal de la Motte com a Procurador tantbe de sa Mag.^{d} demana que puix sa Mag.^{d} ha cumplit per sa part cumplen tantbe la Provincia y la Ciutat per la sua en prestarli los Juraments de fidelitat en la forma acostumada. Perço los dits Advocats de la ciutat y Doctors aplicats, los Assessors y Advocat fiscal del general de Cathalunya per una casa y altra son de vot y parer que puix lo ques demana en raho de dits Juraments de fidelitat ve en exequutio y cumpliment de allo en que una vegada an consentit axi la Ciutat, com la Provincia y nos demana altra cosa de nou. Noy ha algun encontre de Constitutions, ni Privilegis de la Ciutat, usos, y observansas de aquells en lo ques demana acerca de la prestatio de dits Juraments ab les cartilles ques son presentades, y ab les crides que per dit effecte se son fetes y publicades. Ab que empero se continuen les protestations ques feren en la Junquera y en la present Ciutat y altres si aparexerà. Y aquest es nostre parer. Salvo etc.

Mostaros ad.^{tus} Civ.^{tis}
Boix consulens.
Boffill Consulens.

Fontanella Assessor.
Jos.^{us} de Amigant Assessor.
Tristany F. G. Ad.^{us}
Hieronimus Roig Consulens.
Rull consulens.»

E tantbe foren legides en dit concell la deliberatio feta per lo Savi Concell de Cent à 8. de Dezembre *1641* y les protestas en la Vila de la Junquera fetes per lo syndich de la Ciutat als Juraments que lo Ex.[im] s.[r] Mariscal de Brezè prestà axi com a Procurador de sa Mag.[d] Christianissima com encara com a Lochtinent y la protesta feu al sagrament y homenatje que prestaren los de la Provincia les quals cosas donaren per propòsitio pera que dit Concell deliberas lo fahedor.

E lo dit Concell feu la delib.[o] seguent: Ques pose en exequutio lo parer dels mag.[chs] Doctors legit al present Concell y que per los mateixos Doctors se fassen les protestas convenients per la prestatio del Jurament de fidelitat que mentiona dit parer les quals despres de fetes les manen legir los s.[s] consellers en lo savi Concell de Cent pera que les entengue y censure y que pera la prestatio de dit Jurament se trague un Ciutada de la bossa de Conseller en cap al qual votat per scrutini ab capces y botons blanchs y negres y forma acostumada y tenint sufficient numero de veus li ferme lo present concell syndicat en la forma acostumada, y que despres de haverse prestat lo Jurament alli referit scriguen los s.[s] Consellers al Rey nostre senyor de com an assistit a la prestatio de aquell y si be ab molt gust per esser aqueix lo de sa Mag.[t] lo haguera tingut molt major aquesta ciutat si hagues tingut ditxa de prestarlo en sa real ma Supplicantlo sie servit de honrarla ab sa real presentia y ab altres rahons que aparexeran posarse en la carta la qual despres de minutada la manen legir los s.[s] consellers en lo savi concell de cent pera que la censure y habilite, y axi mateix manen dar notitia als s.[s] Deputats de la present delib.[o] per les persones sien servits.»

(*Deliberacions*, any 1643, fols. 37 g.[t] a 40.)

APÈNDIX XLV.

POLITICA CHRISTIANA NOVAMENT INSTITVIDA en la insigne ciutat de Barcelona.

EN ACTIO DE GRACIAS, DE las moltas, y senyaladas victorias que goza lo Principat de Catalunya.

EN BARCELONA,

En la Estampa administrada per Sebastia de Cormellas Mercader. Any 1643.

ARA ojats tothom generalment queus notifican, y fan a saber de part dels Magnifichs Regent la Vegueria de Barcelona, y Batlle de aquella, en quant toca a las jurisdictions de cada hu. Que per quant los molt Illustres senyors Consellers de la present ciutat de Barcelona, en virtut de deliberacio del Saui Concell de Cent, feta a trenta hu de Mars del any proxim passat de mil sis cents quaranta y dos, en actio de gracias, per las moltas y assenyaladas victorias que sa diuina Magestat es estat seruit concedir a la present Ciutat, y a tot lo Principat de Catalunya, en exaltacio de las armas de sa Magestat Christianissima, que Deu guarde, y confusio de las enemigas: y axi be pera solicitar mes la misericordia, y bondat Diuina a la continuacio de majors victorias, y feliz estat, y repòs de la Republica: considerant, que lo medi mes eficaz pera conseguir dits efectes, es la persecucio dels vicis, y pecats publichs; majorment en ocasio, que a mes dels molts y notables desserueys se fan a Deu nostre Senyor, irritant sa diuina justicia, è yra, la dissimulacio de dits vicis, y pecats publichs es la total destructio de la cosa publica, puix moltas personas submergidas en lo mar del vici, se desuian del necessari empleo de las armas, donant lloch a molts altres prejudicis, y danys irreparables: per obuiar a ditas cosas, y executar lo medi sobredit, han fet nominatio de setze persones del dit Saui Concell de Cent, quatre de cada Estament, pera que ab lo molt Ilustre senyor Conseller Ters, tenint la superintendencia, cuyden y obren tot lo conuenient, y possible, pera la expulsio dels vicis, y pecats publichs. Perço pera donar la deguda forma, y estat a la sobredita Politica Christiana, la qual inuiolablement obseruen dits senyor Conseller Ters, y setze personas nomenadas, restant en sa força y valor les Ordinacions en temps passat fetas, los molt Illustres senyors Consellers, y Promens de la present Ciutat estatuhiren, y ordenaren las cosas seguents.

1 Primerament, attes y considerat que lo vici capital de la

luxuria es dels mes perillosos y perniciosos a la Republica, majorment quant per tota ella està escampat, y espargit, illaqueant moltas vegadas ab tantas ocasions personas de bon nom, vida, y fama, y ocasionant molts altres danys: dits molt Illustres senyors Consellers y Promens estàtuhiren y ordenaren, que totas las donas no maridades de qualseuol grau, o condicio sien, que ab informacio summaria, y sens escrits constarà a la dita Iunta de Politica Christiana esser deshonestas, y publicament fahents mal de son cos, dins vuyt dies del dia de la publicacio de la present en auant comptadors, y sots la pena baix imposada irremissiblement executadora, si instigades del mal sperit perseueraràn en lo pecat, dexen encontinent sas habitacions y casas, encara que sien proprias y en qualseuol lloch de la present Ciutat, exceptat en lo lupanari, o casa publica per dit efecte destinada, en la qual, si voldran, pugan anar a habitar, o altrament sens falta alguna degan exir fora de la present Ciutat, y territori de aquella, sots pena y ban de 25. lliures: y pera que lo modo de la dita pena irremissiblement executadora sie formidable, ys conseguesca la deguda execucio del sobredit, estatuhiren, y ordenaren, que lo oficial executant a coneguda de dita Iunta, y per orde de aquella, o de la major part de aquella acuda encontinent a las casas de ditas donas deshonestas renitents, y dels mobles que en ellas trobaràn, encontinent ne fasse publich encant deuant las mateixas casas, fins a la dita quantitat de 25. lliures, y altrament fassa aprehensio de las claus de las portas de ditas casas, y aquellas juntament ab la pena executada entregarà al superintendent de dita Iunta, donant llibertat a ditas donas deshonestas, o de acudir a la dita casa publica, o de exir de la present Ciutat, y de son territori; y axi mateix sots altres penes a arbitre de dits molt Illustres Senyors Consellers; y que de dita pena pecuniaria dalt imposada sian fetas quatre parts; la una per lo acusador; la altra per lo oficial executant, y gastos de la execucio; la tercera per las fortificacions de la present Ciutat: y la quarta per los Hospitals General, y de Misericordia.

2 Item pera conseguir ab mes eficacia lo efecte del disposat en la precedent ordinacio, estatuhiren, y ordenaren, que si las casas ahont ditas donas deshonestas habitan en la present Ciutat fora de dita casa publica, son casas de lloguer, la dita Iunta de Politica Christiana, haja y dega notificar als senyors de

ditas casas pera que ignorancia allegar no pugan, lo mal estat de las ditas donas que estan en ellas, y que dins vuyt dies despres de dita notificacio degan los senyors de ditas casas realment y de fet traurer de aquellas las ditas donas deshonestas, altrament incorregan en pena de deu lliures, distribuydora en la forma especificada en lo capitol precedent.

3 Item, per quant es cosa abominable que algunas donas casadas sien publicament deshonestas, y ab major insolencia que las altres, confiant restar impunidas per raho de la reputacio de sos marits, ab voluntat y consentiment dels quals moltas vegadas son dolentas, y escandalosas; lo qual crim de lenocini en los marits es atrocissim, y de mala especie, y axi digne de major y exemplar castig: perço estatuhiren, y ordenaren, que constant a la dita Iunta de Politica Christiana ab informacio summaria y sens escrits, que los marits saben y consentan en lo mal y escandalòs estat de sas mullers, sian capturats, y precehint cognitio de causa, incorregan los tals marits en pena de esser açotats per los llochs acostumats de la present Ciutat ab mitra al cap, y axi be de esser ells, y sas mullers bandejats de la present Ciutat, y son territori per temps de sinch anys.

4 Item, com la malicia sie en tant alt grau, que algunas donas deshonestas, ni habitant en casas proprias, ni en casas de lloguer, escandalosament fan mal de son cos per hostals, tauernas, y altres llochs consemblants, acudint a las tals parts a titol de passatjeras, criadas, o altrament, prouocant a uns, y a altres sens temor de pena: perço statuhiren, y ordenaren, que a mes de estar compresas las tals donas en lo disposat en las precedents Ordinacions respectiuament, los caps de casa de dits hostals, tauernas, y altres llochs, incorregan, passats vuyt dies de la publicacio de la present, en pena de vint y sinch lliures, en la forma sobredita en lo capitol primer distribuidora; y en altras penas a arbitre de dits senyors Consellers, sempre y quant constarà a dita Iunta, que scientment retenen en sas casas a las ditas donas deshonestas, y escandalosas.

5 Item, per esquiuar totas ocasions al vici de la luxuria, attenent y considerant que no es la menor de aquellas la habitacio que algunas donas fan en la present Ciutat en botiguetas, y casetas, en las quals sols serueixen de recullir fadrinas, y altras donas de seruey, ahont se desencaminan, y perdan sa honeste-

dat, acudint a ellas moltas vegadas ab algunas cosas robadas de las casas de sos amos, pera sustentar ditas donas, del que resulta no sols lo mal estat de las que per dit cami se perdan, pero encara molt gran prejudici a tots los habitants en la present Ciutat, axì per trobar moltas cosas manco en sas casas per aquest respecte, com per restar moltas vegadas sens seruey, y trobarne ab molta dificultat, estant ditas botiguetas y casetas plenas de semblants fadrinas, y donas que son aptes pera seruir, y estiman mes la ociositat, y vici, al qual se ha de obuiar en totas maneras: perço estatuhiren, y ordenaren, que ninguna dona que no sia casada, de qualseuol estat ò condicio sie, gose, ni presuma passats quinze dias de la publicacio de la present, habitar en ninguna de las ditas botiguetas, ò casetas, sino es que per algunas justas causas, y rahons obtingan primerament llicencia en escrits de la dita Iunta de Politica Christiana, de poder fer dita habitacio, sots pena de trenta dias de presò, y altras penas als dits senyors Consellers ben vistas.

6 Item, com sia cosa molt justa, y conuenient, que las donas deshonestas, que instigadas del infernal Sperit, voldran perseuerar en lo pecat acudint a la dita casa publica, vajan senyaladas en alguna manera, axi pera diferenciarse de las demes, com peraque lo mateix senyal los seruesca de oprobri, y confusio, y tal vegada las aparte de son mal cami: perço statuhiren, y ordenaren, que ninguna dona deshonesta y vil, que estarà exposada en la dita casa publica, puga aportar ningun genero de manto, y que haja de portar un deuantal blanch, sots pena de trenta dias de preso.

7 Item, pera que anant las ditas donas deshonestas publicament per Ciutat a horas de concurs de gent, no resten moltas personas contaminadas ab sa vista, y lasciuia; y anant a horas molt cautas, no cometan ab mes seguretat sas deshonestedats: estatuhiren, y ordenaren, que sols pugan ditas donas anar per Ciutat desde las dotze horas del mitg dia, fins a las tres de la tarda, sots pena de trenta dias de preso.

8 Item, com la paraula de Deu sia medi tant eficaz pera la conuersio dels mals, y en particular de las vils fembras, las quals exposadas en dita casa publica estàn en tant gran perill de sa saluacio, embolicadas entre vicis, y pecats, necessitant de auxilis molt eficazes: perço estatuhiren y ordenaren, que las donas de la dita casa publica, en lo primer Diuendres de tots los

mesos del any, y tots los Diuendres de la Quaresma al mati, sian portadas per lo Cap de guayta de la present Ciutat, a la Iglesia Parroquial de nostra Senyora del Pi, ahont la dita Iunta de la Politica Christiana, procurarà ab Religiosos deuots, y zelosos, tenir preuingut Sermò de conuersio, a mes de la santa, è inueterada consuetut fins vuy obseruada, de predicar a ditas donas en lo Dijous de la Magdalena, y seguents dias, sots pena de sinquanta dias de presò per quiscuna de ditas donas, si en algu dels dits dias se amagaràn per no acudir als dits Sermons.

9 Item, com lo principal intent de las presents Ordinacions sia extirpar los vicis, y pecats publichs, y aprofitaria poch lo disposat en las precedents, sino se obuiaua ab tot rigor a la major pesta, y destructio de las Republicas, que redunda de la alcaboteria, ab la qual se peruerteixen, y contaminan tantas personas, y se causan molts altres danys irreparables: perço estatuhiren, y ordenaren, que qualseuol genero de alcabots, o alcabotas, entenent per tals los que ab interès, o sens interès, donant territori, o en altre qualseuol manera serueixen de tercers, ò terceras, constant ab informacio summaria, y sens escrits a la dita Iunta que fan exercici tant infame, y execrable, sian capturats, y precehint cognicio de causa, incorregan en pena de esser açotats per los llochs acostumats de la present Ciutat, ab mitra al cap, y de esser bandejats de la present Ciutat, y son territori, per temps de sinch anys.

10 Item, com lo vici desordenat de la glotoneria sia molt pernicios a la Republica, lo qual se fomenta mes en las tauernas, bodegons, hostals, y pasticerias, en las quals moltas personas gastan mes del que tenen, dexant de treballar, no acudint a les necessarias, y precisas obligacions de sa familia, entregantse a la ociositat, y fentse del tot vagamundos; perço estatuhiren, y ordenaren, que ningun tauerner, bodegoner, ni pasticer, puga donar cosa alguna de menjar, exceptat los tauerners alguna crosta de bescuyt; y los hostalers sols pugan donar menjar, y beurer als forasters, y passatgers, sots pena de deu lliures per quiscu per cada vegada que contrafaràn a la present Ordinacio, distribuydora en la forma dalt dita en lo cap. 1.

11 Item, considerant que dels vicis mes prejudicials al estat de la cosa publica, es capital lo vici de la tafureria, y de jochs prohibits, en lo qual se consuman moltas haziendas, y per raho de aquell se ocasionan molts robos, y llatrocinis; y moltissimas

personas, axi las que tenen las casas de joch, y tafureria, com las que acudan a ellas per jugar, y mirar lo joch, se ocuparian en los exercicis honrosos de las armas, en gran utilitat de la Republica, y las demes no farian falta a las ordinarias ocupacions de sas casas: perço ajustant a làs Ordinacions publicades a 18. de Agost del any proxim passat de 1642. y sens derogacio de aquellas estatuhiren, y ordenaren, que ninguna persona de qualseuol grau, estat, o condicio sie, gose, ni se atreuesca tenir publica, ni amagadament tafureria, y taulas ahont se juguen jochs prohibits, com son auca, llista de Sants, gresca, carteta, bueltos, y altres consemblants, sots pena de vint y sinch lliures per cada vegada, distribuydora en la forma dalt en lo capit. 1. expressada, y de esser cremadas las taulas publicament deuant llurs casas, y de trenta dias de presò. Y que en los triquets sols se puga jugar en los dias de festa dits los oficis diuinals a pilota, billas, argolla, arquets, y mesa, de truchs, y no en altre joch, sots pena de trenta dias de presò per los amos de dits triquets. Y que dels qui tindran casa pera jugar a jochs no prohibits, no pugan tenir sino duas fins en tres taulas, sots pena de trenta dias de presò.

12 Item, attenent que la perseverancia es lo fonament, y rael de totas las virtuts, sens la qual noy ha virtut agradable als ulls de Deu nostre Senyor, qui te presents totas las cosas passadas, y esdeuenidoras, ans be seria mes gran desseruey de sa diuina Magestat la disposicio de las presents Ordinacions, si aquella inuiolablement ab tota perseuerancia, y en tots temps no se obseruas: perço pera donar un estat ferm, y durador pera sempre a la disposicio, y execucio de las presents, la qual tota depeneix del dit molt Illustre senyor Conseller ters, tenint la superintendencia, y de las ditas setze personas, eo Iunta de Politica Christiana, estatuhiren, y ordenaren, que la dita Iunta estiga sempre integrament nomenada, de tal manera, que las ditas setze personas sien sempre durant sa vida de dita Iunta, y faltant una de las que vuy son per mort, o altrament, o per no estar a beneplacit de dit senyor Conseller ters, y dels demes de la Iunta, hajan, y degan dits senyors Consellers fer nominatio de altra persona de Concell de Cent del mateix Estament. Y peraque ab mes facilitat se acude al disposat en las precedents Ordinacions, que dits senyors Consellers distribuescan a dita setzena en quatre quatretas, auenthi en cada una dellas una persona de

cada Estament, cada una de las quals quatretas per temps de tres mesos continuos (conforme esta disposat en lo Trentenari) tinga lo seguent exercici, ço es, que estiga a son carrech lo inquirir per tots camins y medis, axi valentse de persones Religiosas y deuotas, com altrament, quinas personas son las qui hauràn contrafet a las presents Ordinacions, y que dita quatreta se haja de juntar en casa de la Ciutat dos vegadas lo manco cada semana, y mes si menester serà, pera fer deguda nota de totas las personas auran contrafet, y de tot lo demes quels aparexera esser necessari aduertir a la Iunta, la qual pugan fer congregar tantas quantas vegadas los aparexerà conuenient, pera donar assiento y estat als nous accidents y emergents, si acas ne insurgiràn, y necessitaràn de nou remey. Y que axi be especte a dita quatreta la dispositio, y despatx de las llicencias en escrits, de las quals se ha fet mencio en lo cap. 5. las quals se degan despatxar sens salari algu per lo Scrivà major de casa de la Ciutat, firmadas per dit senyor Conseller Ters, com a superintendent, y per la dita quatreta. Y peraquè nos puga allegar ignorancia alguna de tot lo contengut en las presents Ordinacions, ans be reste sempre renouada la memoria de aquellas, que la quatreta a qui tocarà cuyde sens falta alguna, de fer publicar cada any aquellas ab publicas cridas dins vuyt dias despres de la extractio de nous Consellers: y axi be peraque ab mes puntualitat sapia tothom sa obligacio, que las presents ordinacions sien impressas, y que de aquellas sen degan donar a totas las personas quen demanaràn. Retenense empero, &c.

E perque les sobredites coses vinguen a noticia, &c.

Don Francisco de Ayguaviva, y de Tamarit Veguer de Barcelona.

Latzer Isglesies Balle de Barcelona.

Scriba Concilij.
Agramunt Not.

Fonch feta, y publicada la present publica crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona per mi Pau Amer Corredor de Coll, y trompeta de la Ciutat, y mos companys, vuy à 30. y 31, del mes de Mars Any 1643.

APÈNDIX XLVI.

FRENVM DETRAHENTIVM

FRE AB LO QVAL SE TAPA LA BOCA ALS DETRACTORS, QVE

HAN POSADA LA LLENGVA EN LAS PERsonas Eclesiasticas de Catalunya, per hauer presas las armas, resistint, y defensantse dels excessos dels soldats, y exercit del Rey de Castella; y a la fi aporta vnas profecias en fauor de França, &c.

DIRIGIT

AL EXCELENTISSIM

SENYOR D. FELIP DE LA MOTTE HAVDENCOVRT

Mariscal de França, Duc de Cardona, Lloctinent, y Capità General del Principat de Catalunya, y Comptat de Rossello, y Cerdanya.

PER LO DOCTOR IOSEPH VALLMAIOR, Y CASALS

Preuere, natural de la Vila de Mataro, residint en la Seu de Barcelona, Doctor en Filosofia, y en sagrada Theologia &c.

AB LLICENCIA, Y PRIVILEGI

En casa Iaume Matevat Estamper de la Ciutat, y Vniuersitat any 1643.

Venense en casa de Llorens Soler Llibreter, deuant la Seu. Y à sa costa.

Apprehende arma, & ſcutum,

& exurge

In adiutorium mihi. Pſalm. 34.

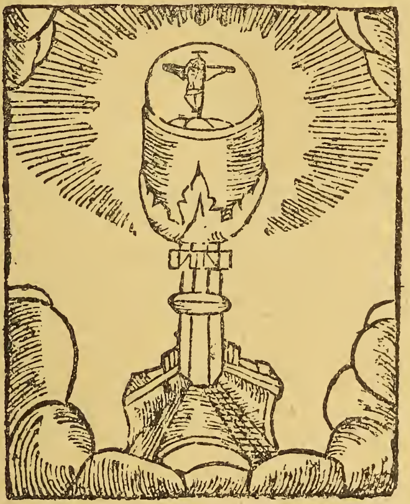

Laude mea infrenabo te: Iſ. 48

LLICENCIA.

PER orde de sa Excelencia, he vist lo memorial, que ha treballat lo Senyor Doctor Vallmajor, lo qual se intitula *(Frenum detrahentium)* Fre ab lo qual se tapa la boca als detractors, que han posada la llengua en las personas Eclesiasticas de Catalunya, per hauer presas las armas, resistint, y defensantse dels excessos dels soldats, y exercit del Rey de Castella, y en lo fi del memorial tracta dit Autor, y aporta algunas profecias, y proua molt be, com se ha de perdrer Espanya. He vist (com dich) dit memorial, y en ell no sols he aduertit cosa de tacha; pero consta tant gran erudicio del Autor, que judico, que no sols es conuenient segons los temps, que correm, que isca à llum: pero lo que dich es, que plaguera à Deu, aguera anys estiguera publicat, perque entench sera de grandissim proposit, y de utilitat tan gran, que seria escrupol estigues mes encubert. Dat en aquest nostre Conuent de sant Ioseph de Barcelona, als 17. de Abril 1643.

Fr. Geronym dels sants Religiosos
Carmelita Descals.

PER *orde de sa Excelencia tinch vist un memorial, que ha treballat lo Doctor Ioseph Vallmajor, lo titol del qual es* (Frenum detrahentium) *contra los que han posada la llengua en las personas Eclesiasticas de aquest Principat de Cathalunya, per hauer presas las armas contra los Ministres, y soldats del Rey Catholich. Y no trobo en ell cosa, que contradiga à nostra santa Fè, ni à la veritat, antes be pot ser profitos pera desterrar algunas ignorancias, acerca de dita materia. Y tambe en lo fi posa tres profecias en proua de que se ha de perdre Espanya, las quals nom pareix repugnen del sentir de dit Autor, sino que prouan lo que proposa, ni son contra de nostra Fe Catholica. Per*

lo qual se poden imprimir sens dupte. Aquest es mon sentir. Dat en nostre Conuent de sant Francesch de Barcelona, y Abril a 18. de 1643.

Fr. Bonauentura Caseras, Difinidor
de la Prouincia.

26. April. 1643.

Attentis supradictis aprobationibus
imprimatur.

Fontanella Regens.

Die 10 Maii 1643.
Imprimatur.

Roig Vic. Gene.

EXCELLENTISSIM SENYOR.

GRandissims foren los treballs, y afliccions, que pati lo Profeta, y Rey Dauid, y molts los perills, en ques veu en lo discurs de la sua vida; com ell ho diu, y confessa en lo Psal. 70. per estas paraulas: *Quantas ostendisti mihi tribulationes multas, & malas, & conuersus viuificasti me, & de abissis terræ iterum reduxisti me, &c.* O Deu meu, y Senyor meu, que de treballs me haueu donat, en esta vida, en quants perills de perdrer la llibertat, y vida, me haueu posat, pero gracias vos fas, que sent tants, que casi nos podrian contar, de tots me haueu tret ab molta gloria. Y si ab atencio miram los treballs de Dauid, trobarem que lo major de tots los perills en ques veu, de perdrer la vida, y lo que mes lo afligi, fou la traycio dels Ciutadans de la Ciutat de Ceila. Auials Dauid defensat dels Phylisteus, com diu la sagrada Escriptura. *Saluauit Dauid, 1. Reg. cap. 23. habitatores Ceilæ.* Y en agrayment de aquest benefici, y remuneracio, se concertaren ab Saul, sabent lo odi mortal que li tenia, que anàs a Ceila, que ells li entregarian à Dauid. Esta maldat senti Dauid en grandissima manera, com à cosa justa, y digna de sentirse, y axi se llastimà della en un Psalm. 54. ab estas paraulas: *si inimicus meus, maledixisset mihi, sustinuissem utique, tu verò homo unanimis dux meus, & notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos, &c.* O que maldat es estada esta tan gran, y que traycio! que mos enemichs vajen tras de lleuarme la llibertat, y vida, de beure la mia sanch, no me espanto, ni ha de que espantarse, pero que los majors amichs meus, y aquells que tenen la vida per mon respecte, dels quals yo mes confiaua, y sustentaua en la mia taula, ab mon pa, y ab mon vi, y anauen en ma companyia de dia, y de nit, dels quals fiaua yo la mia vida, que estos me armassen una tant gran

traycio! Potse sufrir una maldat, com esta ab paciencia! no es esta cosa intollerable! Si per cert. Grans son estats Excelentissim Senyor, los treballs de nostre Principat de Catalunya. Grandissimas las afliccions, y treballs, que los Paysans de ell hauem patit, per ocasio dels Capitans, y soldats insolents del Rey de Castella; pero podentse tots ells sufrir, y tollerar ab paciencia, considerant que sos Ministres, y soldats, son nostres enemichs, y axi de ells no sen podie, ni pot esperar altra cosa. Pero lo que nos pot sufrir, y lleuar ab paciencia es, que los que en aquest Principat han rebut la vida, y ser que tenen ells, y molts dels seus antepassats, y los que esta terra sustenta, y honra, secretament nos hajen armada, y armen una traycio tant gran, com es entregarnos a nostres enemichs; y axo fan encara lo dia de vuy molts ensenyant, y semblant doctrinas falsas, ab que van corrompent los animos de moltas personas afectas à la Patria, y Principat, dient en publich, y en secret, no ser cosa certa, sino molt duptosa, hauer pogut pendre las armas las personas Ecclesiasticas en defensa de la sua vida, y de la Patria, ab que clarament condemnan totas las accions de defensa fetas per la Prouincia, y las donan per mal fetas, per ser cosa certa, y de tots los Theolechs ab sant Thomas *2. 2 q. 104*. Y de tots los Canonistas, *cap. ad clares de tempori. Ordinem*, que estant en dupte de una accio entrel subdit, y Superior, se ha de juzgar sempre en fauor del Superior donant à entendre ab estas doctrinas, que totas las personas Eclesiasticas, que ab las armas en les mans, y ab perill de nostras vidas, hauem acudit à esta defensa, hauem pecat de ignorancia, ò som estat uns homens desalmats, y sens temor de Deu nostre Senyor. Axo es, Excelentissim Senyor, lo que volen dir, y lo que ensenyan. Que mayor maldat hi pot haver en lo mon que esta? Quina persona y ha que tinga zel del be de la patria, que no veje ser axo cosa intollerable, y insufrible, y digna de repararse, posantlos un fre en la boca, y tapantsela ja que no podem altre Mathathias, I *Machabæorum 2.* trosejarlos la llengua, y lleuarlosla? Y encara que lo zel de la patria, que està en mon cor excedex a la ciencia mia, me so resolt, confiat en Deu nostre Senyor, à exir (com altre Dauid I. *Reg. cap. 17.*) en campanya à pelear contra estos enemichs secrets, no ab armas, sino ab papers, mostrant com las doctrinas de estos Ceelistas enemichs nostres naxen en ells de ignorancia, y animo danyat, la qual obra sera un fre ab que refrenaran

las llenguas, y taparan las bocas, perque pera semblants personas es aquest necessari remey, com ho diu lo Esperit Sant en un Psalm, *In chamo, & frœno maxillas eorum constringe:* y encara que la obra per ser mia es de poca estimacio, y de ningun valor, no reparo de presentarla, y oferirla a V. Excelencia, veent quem corre obligacio, com a vassall verdader de mon Rey, y Catala censer, de mirar per lo be del Principat, y augment de la Monarchia, veent que lo major dany que ha patit lo Principat, y va a perill de patir, lo han causat, y causan los mal afectes a la patria, que com a animals nocturnos en secret, y com de nit procuran corrompre los animos, y segar los enteniments de moltas personas ab estas falsas doctrinas, ab que restan inquiets, perturbats, y poch afectats al seruey de sa Magestat Christianissima. Essent las doctrinas de aquesta obra, com un Sol resplandent, ab ellas se illuminaran los enteniments de las personas ignorants, ab que forçosament se auran de retirar las bestias nocturnas; perque com diu lo Profeta en lo Psalm *103. Ortus est Sol*, & *congregati sunt*, & *in cubilibus suis collocabuntur:* y retirantse se seguirà un be inestimable, perque se quietaran los animos, y se aficionaran a lo que tenen obligacio, y la Prouincia gozarà de pau, y la Monarchia de sa Magestat (la persona del qual representa V. Excelencia) restarà assegurada, y ferma per una eternidat; y confio de que no posarà V. Excelencia los ulls en la poquedat de la oferta, sino en lo animo, y voluntat, ab que la oferesch, que es molt gran imitant al Rey de Persia, que no desprecià pendre un jarro de aygua de mans de un rustich pages, ab que a mes de que axint debaix de la proteccio, y amparo de V. Excelencia, encara que la obra sia humil apareixerà de algun valor. Lo Senyor done a V. Excelencia, a mes de la gloria eterna, los anys de vida que li desitjo. Vale.

FRENVM DETRAHENTIVM.

Fre ab lo qual se tapa la boca als detractors, que han posada la llengua en las personas Eclesiasticas de Catalunya, per hauer presas las armas resistint, y defensantse dels excessos dels soldats, y exercit del Rey de Castella.

PROLECH AL LECTOR.

PErque alguns detractors han murmurat, y murmuran del bras Eclesiastic de Catalunya, per hauer presas las armas contra lo exercit del Rey de Castella, en defensa sua, y del Principat, moguts molts de ells de odi mortal, y altres de ignorancia; per no hauer estudiat, per esta ocasio desitjant satisfer a uns, y altres, me so resolt a fer aquest paper, ab lo qual taparan la boca los maleuolos, y se desenganyaran los ignorants, y la honra, y reputaciò del bras Eclesiastich, no sols restarà en son ser, sino que pujara de quilats, vehentse clarament esser estada una accio christianissima. Lo que suplico al Lector beneuol es, que si alguna cosa troba, que li aparega ambigua, la prenga en lo sentit en ques pot verificar, y ser verdadera, (com ho ensenya lo Doctor Angelich) y si alguna li apar digna de correccio, que la corija, y si no troba cosa quel offenga (com ho espero, y confio) que alabe a nostre Senyor, *a quo omne datum optimum*, &c.

Preguntase si es estat cosa licita lo prender las armas en Catalunya las personas Eclesiasticas, y estar ab ellas en les mans contra los soldats, y exercit del Rey de Castella.

PEra respondrer a esta dificultat se ha de suposar per cosa certa, que lo elegir los Emperadors, y Reys, toca a las Republicas; perque la suprema potestat, y jurisdiccio està en ellas: y axi no tenen mes poder los Emperadors, y Reys del que los donan las Republicas: y solament los Reys que desta manera son elegits, son llegitims Reys (acceptant a Saul, y a Dauid, que foren elegits per Deu nostre Senyor.) Esta es doctrina certa, y verdadera, la qual de proposit lo doctissim Couarruuias proua en lo, *tom. 1. practicar. qq. num. 2. conclu.* 1. ab estas paraulas. *Tem-*

poralis potestas ciuilis, quæ iurisdictio tota, & suprema pœnes ipsam Republicam est, & id circo is erit Princeps temporalis, omnibusque superior Reipublicæ regimen habiturus, qui ad eadem Republica fuerit electus, & constitutus, quod ex natura rei iure ipso gentium, & naturali constat &c. Y la raho, y causa de axo es, perque com las Republicas no pugan conseruarse sens quey haje un cap, per ser lo home animal sociable, y politic, per conseguent necessita de moltas cosas, y lo que al hu sobra, falta al altre. Per esta causa, y raho la mateixa naturaleza los ensenyà que elegissen a hu de ells, peraque cuydás del que fos necessari a tots, y peraque miràs per la conseruacio de tots, volgueren que al tal tots lo obeissen com a Superior, y per axo li posaren la espasa de la justicia en les mans, peraque castigàs los ruyns, y premiàs los bons, y guardàs tota la comunitat, y Republica de qualseuol persona, que la volgues agrauiar, ò inuadir. Esta doctrina es de Aristotil, *cap. 1. & 2. politico. de Plato lib. de Repub. y de Cicero lib. de inuenti.* y de altres, que han escrit (seguint a estos) de politica, y la proua Couar. en lo lloc citat, y lo P. Azor *2. parte lib. 11. cap. 1 quæst. 1.* y altres, &c.

2 De esta doctrina se seguexen duas cosas. La primera es, que los Reys no tenen mes poder del que los donan las Republicas. De manera que si las Republicas traspassan en ells tot lo seu poder en temps de pau, ò de guerra, com ho feren los Romans per los seus Emperadors, y los Castellans en los seus Reys, o son Republicas per ells conquistadas, y guanyadas a força de sanch, a les hores toca a ells lo fer lleys a sa voluntat, y mudarlas. Pero si las Republicas quant los elegiren los llimitaren lo poder, y los elegiren ab pactes y condicions (com ho feren los Catalans) no poden ells fer lleys a sa voluntat, y mudarlas, sens consentiment de la Prouincia, o Republica; y axi ho diu lo Pare Ioan de Salas de la Companyia de Iesus natural de Castella *disputa. 1. sect. 9. de leg.* ab estas formals paraules. *Regum potestas legislatiua aliquando est a Republica, & interdum cum aliqua restrictione, & limitatione (ut in Cathalonia) nam in ea Rex sine Republica, & in Commisticis generalibus legem condere non potest, ut patet ex lib. 1. constitutionum titul. 14. constitut. 1. Dum vero Respublica libera cum hac, vel simili conditione Regem constituit, non potest Rex per vim contra conditionem facere, ut benè Molina tom 3. dispu. 580.* de justicia. *Unde in tota corona Aragoniæ, hæc iura illesa seruantur, neque Rex nouas*

leges instituit, sine consensu Reipublicæ: imò neque interpretatur illas, nisi assumptis, secum quibusdam eiusdem Regni personis, ut patet ex titulo 15. constitu. 2 .&c. Totas estas son paraulas de aquest Doctor, de ques segueix clarament, que si lo tal Rey, de potencia se volgues usurpar la jurisdiccio de la Republica fent lleys, y mudantlas a sa voluntat, y no volgues guardar lo pactat ab ella, seria tyrà, y podria la Republica defensarse juntament de ell, com diuhen los Doctors, ni estarian obligats los Vasalls al jurament de fidelitat, per ser cosa clara, *quæ frustra sibi fidem, quis postulat ab eo seruari, cui fidem a se præstitam seruare recusat, de reg. iuris in 6.*

3 La segona cosa ques trau de la doctrina del numero primer es, que lo fer justicia als Vasalls, y conseruarlos ab pau, y quietut, toca als Reys, *ex officio*, y faltant en axo, faltan en la primera, y principal obligacio; y axi diu sant Hieronym, & *habetur in Decretis 23. quæst .5. cap. Regum. Regum officium est proprium facere iuditium, & iustitiam, & liberare de manu calumniantium vi appressas, & peregrino, pupilloque ac viduæ, qui facilius opprimuntur, à potentibus præbere auxilium:* y en lo capitol, *Rex eadem causa, & quæstione:* diu sant Cebria. *Rex debet furta cohibere, adulteria punire, impios de terra perdere, pariuidas, & peyerantes viuere non sinere, filios suos, non sinere, impia agere, &c.* Y en lo capitol, *non frustra:* diu lo gran Doctor, y Pare sant Agusti. *Non frustra sunt instituta potestas Regis, & cognitoris ius ungulæ carnificis, arma militis, seueritas etiam boni Patris, habent enim omnia ista modos suos, causas, rationes, utilitates: hæc cum timentur, & mali cohercentur, & quietius inter malus vivunt boni, &c.* Y no solament no cumpliria ab la obligacio sua principal; sino que se han de atribuyr a ell los danys, y delictes com a causa moral, y axi diguè Innocencio Papa, *dist. 83. cap. error. Error cui non resistitur approbatur, & veritas cum minimè deffendatur opprimitur: negligere quippe cum possis deturbare peruersos, nihil aliud est, quam fauere: nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiari, &c.* Y lo mateix diuhen Damaso, y Anastasi Papas referits en la *quæst. 3. cap. qui potest.* Y lo Papa Iuan VIII. escriuint al Duch Hermago, en la *quæstio 8.* de la mateixa causa, diu estas paraulas, *cap. præterea. Præterea deuotionis tuæ estudium exortamur, ut contra marinos latrunculos, qui sub prætextu tui nominis in Christicolas debauhantur, tanto*

vehementius accendaris: quanto illorum prauitate famam tui nominis obfuscatum fuisse cognoscitur. Quoniam licet credi possit, quod te nolente illi nauigatibus; insidiantur tamen quia à te comprimi posse ducuntur, nisi eos compescueris: ignoctius non haberis: scriptum quippe est, qui criminaque poterit, emendare, non corrigit: ipse committit, &c.

4 Segueixse del dit en estos dos numeros, que auent elegit las Republicas als Reys, y posada la espasa de la justicia en sas mans pera que la conseruen en pau, y quietut, que a ells toca, y corre obligacio de fer guerra, quant y ha causa justa, pera defensar la Republica, com ho ensenya lo Doctor Angelich en la *2. 2. q. 40. ar. 1.* ab estas paraulas. *Cum autem cura Reipublicæ commissa sit Principibus ad eos pertinet Rempublicam Ciuitatis, vel Regni suæ Prouinciæ sibi subditæ tueri: et sicut licitè deffendunt eam materiali gladio, contra intertores, quidem perturbatores, dum malefactores puniunt, secundi illud Apostoli ad Rom. 13. Non sine causa gladium portat; minister enim Dei est vindex in iram, ei qui male agit. Ita etiam gladio bellico ad eos pertinet Rempublicam tueri ab exterioribus hostibus: Unde,* & *Principibus dicitur in Psal. 81. Eripite pauperem,* & *egenum de manu peccatoris liberate. Unde Augustinus dicit contra Faustum lib. 22. cap. 14. Ordo naturalis mortalium paci accommodatus hoc poscit, ut suscipiendi belli authoritas, atque Concilium pœnes Princeps sit,* &c. Y la raho es, per ser la guerra accio de la justicia venjatiua, a la qual toca, y pertany lo castigar los agrauis, que es accio propia dels Reys, y Republicas, que no regonexen superior; y axi digué doctament Cayetano, *in sum. 1. v. verbo, bellum. Habens iustum bellum gerit personam Iudicis criminaliter procedentis,* & *quod gerat personam Iudicis patet ex eo, quod prælium iustum est actus vindicatiuæ iustitiæ, quæ propriè est virtus Principis, seu Iudicis, non enim est priuatæ personæ opus vindicare: scriptum est enim mihi vindictam, quod autem criminaliter procedentis patet ex eo, quod procedit ad cedem,* &c. Y esta es la accio que Deu nostre Senyor nos prohibex en lo Exodo cap. 20. quant nos mana que no matem, &c.

5 A mes de esta espasa venjatiua de injurias, que posan las Republicas en las mans dels Reys, y ha altra espasa, que es defensiua, y es un dret natural, que tenim totas las criaturas, pera conseruar nostras vidas, a que nos inclina, y mou la mateixa naturaleza, y lo Autor della Deu nostre Senyor; com ho diu

S. Isidoro *lib. 5. Æthimologiarum cap. 4.* (ys refereix en lo Decret, *distinctione prima cap. ius naturale*) per estas paraules, *Ius naturale est commune omnium nationum, eo quod ubique instinctu naturæ non consiitutione aliqua habetur, ut viri, & fœminæ coniunctio, liberorum successio, & educatio communis omnium possessio, & omnium una libertas, acquisitio, eorumque cælo, terra, marique capiuntur: Idem depositæ rei, vel commendatæ pecuniæ restitutio, violentiæ per vim repulsio. Nam hoc, aut si quid huic simile est nunquam iniustum: sed naturale æquum quæ habetur, &c.* De manera, que a qualseuol persona, es cosa licita lo defensarse de qualseuol agraui que li fassen per ser cosa licita, *vim vi repellere cum moderamine inculpatæ tutelæ,* que es fent tot lo que judica ser necessari, y dexant de fer lo que judica no ser menester pera defensarse, y llançar de si lo agraui de son contrari. Com consta, *ff. de justi. & jure, lege ut vim, & ff. de vi, & vi armata, lege 1. §. vim vi. Y del cap. significasti extra de homicidio voluntario,* y de la Glosa declarant la paraula, *moderamine inculpatæ tutelæ.* Lo qual dret natural, y defensa de mans (de la qual aqui parlam) may la renuncian las Republicas, perque, *in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus de reg. iur. in 6.* Ni es cosa creible, ni se pot pensar, que jamay Republica alguna haje feta tal renunciacio, y quant se duptas, se hauia de estar en fauor de la Republica, perque, *inspicimus in obscuris, quod est verisimilibus, vel quod plerumque fieri consueuit de regul. jur. in 6.* Y defensantse desta manera, no es pecat matar al agressor, *in actu aggressionis,* estant danyant actualment; perque com diu sant Isidoro, *hoc aut si quid huic simile nunquam iniustum, sed naturale æquum quæ habetur,* y esta doctrina es clara, &c.

6 Solament es necessaria cosa, saber la intencio que ha de tenir la persona ques defensa pera no pecar, y lo fi quel ha de moure, lo qual no ha de ser principalment pera matar, sino sols lo defensarse, y si per axo es cosa necessaria matar lo contrari, licitament lo mata, perque esta mort se segueix *per accidens,* perque es *præter actionem agentis,* com diu sant Tomas *2. 2. q. 64. art. 7.* Suposat que lo que mata defensantse, no mata per matar, sino per defensarse, y lo objecte desta accio es la propria defensa, del qual objecte se especifica esta accio, y pren la bondat, y per conseguent es bona, y agradable a nostre Senyor. Y matant desta manera nos cau en irregularitat, de manera que

si es persona secular se pot ordenar encara que haje fetas moltas morts, y si es persona Eclesiastica, y de missa pot celebrar, axi com antes, com consta del *cap. si furiosus Clement. de homic.* ahont diu lo Pontifice. *Si furiosus aut infans, seu dormiens hominem mutilet: aut occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrit. Et idem de illo censemus, qui mortem aliter vitare non valens suum occidit, aut mutilat inuasorem. &c. hæc ibi summus Pontifex.*

7 Estense esta defensa natural de mans, no solament pera la guarda de la vida propria; sino tambe pera defensar la vida de nostres pares, germans, parents, y amichs; y axi es cosa licita defensant a estas personas, demanant ajuda, y fauor, y necessitant dell matar als agressors (no podentlos defensar de altra manera) perque esta defensa es mixta (com diuhen los Doctors) en que defensant la vida de semblants personas, se defensa la sua propria, y per esta causa nos contrau irregularitat alguna, com ho defensa, y proua lo doctissim Couarruuias *3. p. relectionis, Clemen. si furiosus.* Las paraulas de aquest Doctor son aquestas: *Ex quibus aduersus communem sententiam probabilius est, quod son sit irregularis, quia ad defensionem necessariam alterius, amici quidem, consanguinei, vel extranei hominem occiderit, quam opinionem defendit, & probat Fortunius in dicta lege ut vim, ff.* de *iusti.* & *iure col. 9. verso sed aduerte, &c. hæc* Couarruuias. Y de quanta autoritat sie aquest Doctor entre los Canonistas, qualseuol desta facultat ho pot dir, puix ningu dells ignora ser grandissima, al qual segueixen Sayro *lib. 6. de cens. n. 21.* Iacobus à Graffis *lib. 2. c. 65. n. 15.* Petrus à Nauarra *lib. 2. de rest. cap. 3. n. 419.* Vivaldo *tra. de irreg. n. 228.* y la tenen Mayor *in 4. dist. 15. q. 30.* als quals segueixen Suarez *de cens. disp. 46. sect. 3.* y altres Doctors les sues rahons se podran veurer en los llochs citats, &c.

8 Passa mes auant aquest dret natural de defensa, y puja de punt y se remonta, y obliga molt mes, y apretadament pera la patria, y Ciutat ahont se habita. La qual defensa no sols es licita a totas las personas seculars, y Eclesiasticas; axi Capellans com Religiosos, sino tambe obligatoria. De tal manera que estant la Republica en extrema, o extraordinaria necessitat (que es quant està en perill de perdres, si las personas Eclesiasticas no la fauorexen) no solament es cosa licita pendrer les armes las tals personas Eclesiasticas pera defensarla, sino que debaix de pecat

mortal estan tots obligats a pendrerlas, y a socorrer a la Republica, y a la patria, o Ciutat. Esta es doctrina de grauissims Teolechs. Del doctissim Tomas Cayetano *2. 2. q. 40. art. 2. §. ad hoc dicitur.* Del P. M. Domingo Bañes en la matexa q. y art. Del P. Gregori de Valencia en lo matex lloch sobre la matexa q. y artic. las paraulas formals de aquest Doctor son estas. *Secundo certum est posse nihilom[i]nus Monachos & Clericos in sacris pugnare ex licentia summi Pontificis in extraordinario casu necessitatis: cum scilicet aliter peritura esset Respublica, vel exercitus, atque etiam propter consequendam insignem aliquam victoriam redundantem in maximum communem bonum Reipublicæ. Imò etiam possent, & tenerentur lege naturæ tales pugnare in huiusmodi casibus, non expectata licentia summi Pontificis ut docet optimè Cayetanus hic arti. 2. & post eum Couarruuias resolut. in Clementi. Si furiosus par. 2. §. 3. n. 2. Et Dominicus Bañes in dicto art. 2. Tum quia sine dubio in talis casibus Pontifex præsens dispensaret. Tum quia in illis casibus quilibet tenetur lege naturali charitatis defendere, & promouere bonum commune Reipublicæ: contra quam legem nullam potest habere vim lex Ecclesiastica: atque adeò nec prohibere Clericis, aut Monachis pugnam in huiusmodi casibus &c. Hæc Gregorius a Valent. 10. 3. disp. 3. q. 16. de bello puncto 4.* Lo qual autor en lo mateix lloch immediatament diu, que en aquest cas es licit als Eclesiastichs matar, saquejar, y tot lo que los altres soldats poden fer contra los enemichs, les paraules son estas. *Tertio certum est, in casibus, quibus de licentia, aut sine licentia summi Pontificis Clericis, & Monachis pugnare licet consequenter eis licère etiam occidere, & expoliare hostes, & aliaque iure belli possunt facere alii milites iuxta ea, quæ tradidimus pnncto præcedenti, &c.* Lo matex diu lo P. Assor *3. p. institu. moral. lib. 2. c. 16.* les paraules dels altres Doctors dexo per no allargarme, mirense en los llochs citats, &c.

9 Y no tant solament estan obligats en conciencia (com diuhen los Doctors) a pendrer las armas en semblants casos los Eclesiastichs; sino que no volentlas pendrer, o rebujant lo pendrerlas, los poden los superiors obligar a pendrerlas, y a fer guarda, y axi consta, y està determinat en lo cap. *Peruenit extra de immunitate Ecclesiarum*, ahont escriuint S. Gregori a Agnello Bisbe, diu estas paraulas. *Peruenit, & infra Fraternitas tua nullum præ nostræ, vel Ecclesiæ suæ nomen, aut alio*

modo excusari a murmurorum vigiliis patiatur, sed omnes ad hoc generaliter compellantur. Quatenus cunctis vigilantibus melius valeat Ciuitatis custodia procurari &c. Y la raho dona la Glossa: *quia expedit Reipublicæ plures habere defensores, ff. de nouo opere nuntiando. Nam Reipublicæ,* &c. Y si alguna persona Eclesiastica en semblant perill no volgues pendrer les armes, y pelear (sent habil) o ensenyàs lo contrari, se auia de tenir per enemich a la patria, y castigarlo com a persona que dona ajuda, y fauor als enemichs, com ho diu Innocencio Papa en lo cap. *Dilecto de senten. excom. in 6.* per estas paraulas. *Et quidem cum liceat cuilibet suo vicino, vel proximo pro repellenda ipsius iniuria suum impartiri auxilium immensi potest,* & *negligit, videatur iniuriantem fauere, ac esse participem eius culpæ, licuit profecto ipsi Decano.* Y S. Ambros referint *23. q. 3. c. Non in inferenda,* diu estas paraules. *Non in inferenda, sed in depellenda iniuria lex virtutis est, qui enim non repellit a socio iniuriam, si potest, tam est in vitio; quam ille qui facit,* &c. Y S. Agusti en lo cap. *Ostendit,* diu, *qui desinit obuiare, cum potest, consentit,* &c. Y axi essent esta defensa mixta, en la qual defensant la patria, se defensa la propia vida dels pares, germans, parents, amichs, honras, y bens, lo que mata no es irregular, com ho proua Gregori Sayro *de censu. lib. 6. cap. 19. n. 5.* seguint a Couarruuias, *ubi sup.* y a molts altres Doctors, los quals podrá veure lo curios lector en los llochs citats.

10 Y si es tant gran la obligacio quens corre pera defensar la patria, y Republica en cas de graue necessitat, com hauem vist en lo num. 8. y 9. que obliga a Eclesiastichs, y seculars. Molt major es sens comparacio la que tenim a defensar a la Iglesia nostra Mare santa estant en perill. Y axi en cas en que sacrilegos anassen profanant los Temples, y cosas sagradas, cremant Iglesias, robantlas, y ultrejant, y cremant a la Magestat diuina sacramentada. Quina persona Cristiana podrà negar que no pugan, y tingan obligacio los Capellans, y Religiosos a pendrer las armas, y axir a la defensa, y impedir semblants maldats, quant se estan executant a fins hauer posat remey a tant horrendos sacrilegis, y hauer expellit semblants sacrilegos de la Prouincia? Y quina lley hi pot hauer que accio tant justa, y santa com esta prohibesca? Y que Pontifice que dels seus ulls ves cremar lo santissim Sagrament, que no donàs mil licencias als Ca-

pellans, y Religiosos, pera que prenguessen las armas? Y qui pot duptar de que no fos ell lo primer ques posàs a cauall contra semblants sacrilegos vehent la Prouincia en manifest perill de restar deuastada, y de perdres en ella la Fe de Christo? Y qui pot duptar que concediria plenaria indulgencia als que en tal conflicte morissen, com ho feu lo Papa Lleo IIII, al exercit del Emperador Lluys Christianissim referit en la *23. q. 8. cap. omni timore?* Las paraulas del Pontifice son estas; *Omni timore, ac terrore deposito contra inimicos sanctæ fidei, & aduersarios omnium Religionum agere viriliter studete. Nouit enim omnipotens si quilibet vestrum morietur, quod pro veritate fidei, & saluatione patriæ, ac defensione Christianorum mortuus est, & ideo ab eo premium cœleste consequetur*, y la mateixa indulgencia plenaria concedi lo Papa Nicolau al exercit del Rey Christianissim, com se refereix en la *q. 5.* de la mateixa causa en lo *Ca. Omnium*, las paraulas de aquest Pontifice son estas: *Omnium vestrum nosce volumus charitate: quoniam quisquis (quod non optantes dicimus) in hoc belli certamine fideliter mortuus fuerit: Regna illi cœlestia minimè negabuntur*, &c. Y en ningun cas mes licit als Eclesiastichs pendre las armas, que en aquest, en lo qual no sols es licit defensantse, matar, sino ques tambe licit *bellare*, matar, y cremar, saquejar de la mateixa manera com als demes soldats, y en axo concordan los Doctors citats en lo num. *8.* Y axi diu lo Pare Domingo Bañez *ubi supra* estas paraulas. *Ex hoc sequitur quod in tali casu non tantum potest clericus pugnare, sed etiam tenetur: nam lex Ecclesiastica non deobligat aliquem ab eo, quod secundum legem naturæ tenetur facere: sed iure naturæ tenetur unusquisque defendere suam Rempublicam, ergo etiam clerici in his casibus possunt bellare. Probatur maior. Nam sicut benedixit Cayetanus supra q. 33. art. 1. status Clericalis, vel Monialis non eximit hominem ab obligatione iuris naturæ; nam gratia perficit naturam, non destruit. Quod dictum est de bello defensiuo in conclusione, extendendum est ad bellum offensiuum, si esset extrema, vel grauissima Ecclesiæ necessitas, vel quando inde proueniret pax Ecclesiæ, vel maxima utilitas status Christiani, verbi gratia, Rex Hispaniæ mouet bellum contra Regem hæreticum, & victoria aduersus illum est maxime necessaria ad pacem, & tranquillitatem Reipublicæ Ecclesiasticæ: ad quam tamen adquirendam necessarium est clerum pugnare, iusta supradicta; in tali*

casu posse pugnare. Quia si adesset legislator, seu dispensator, certè dispensaret, & vellet illum pugnare, & ex alia parte quicunque tenetur fauere Ecclesiæ in suis necessitatibus, ergo, &c. Estas son paraulas del Pare Bañez, lo qual no era menos temeros de conciencia, que docte, y es cosa certa, que si ell de sos ulls agues vist cremar las Iglesias, y Sagrament sant (en Castella, com ho auem vist en Cathalunya) que aguera presas las armas, ys fora posat deuant de tots, perque a no ferho, se li aguera pogut dir, *qui alios doces, te ipsum non doces?* y lo mateix agueran fet los demes Doctors citats en lo sobredit n. *8.* y te obligacio de ferho qualseuol persona Christiana, y qui altra cosa ensenyàs se auia de tenir per suspitosa en la Fe, per complice en los delictes. Y pera que se desenganyen, y vejen com no es estat cosa noua pendrer les armes los Eclesiastichs en Cathalunya miren lo que diu Nauarro en lo llibre 5. de sos consells, consell *68.* de sent. excom. *mihi* fol. *361.* ahont respon a una dificultat que se li proposà en Roma de una desgracia que succei a un Capellà de la Seu de Urgell, y veuran com a les hores prengueren tots los Eclesiastichs les armes en defensa de semblants delictes, com los que ara se han comes, y de semblants personas. Lo principi, y lo que fa a nostre proposit referirè aqui deixant lo demes peral lector, les paraules son estas: *Ioannes Menuat Presbyter, & Parochus Ecclesiæ sancti Iacobi, loci de Natuga Urgellen. Diœcesis, ex eo, quod de anno 1583. Ugonoti ingressi fuerunt per montes Perineos Comitatum Rossilionis, & Ceritaniæ, Urgellen. Diœcesis in numero octingentorum, vel mille occidendo, captiuando Ecclesias, seu Templa diruendo, imagenes Sanctorum abolendo, Sacramentum Eucharistiæ ejiciendo, multaque alia facinora perpetrando, coactus fuit ipse, & alij Sacerdotes cœterique homines arma deferre ad patriæ defensionem: & inde euenit quod quadam die, &c.* De hont se veu, que si en temps de aquest Doctor licitament prengueren las armas los Eclesiastichs, y ab molta gloria de Deu nostre Senyor; de la mateixa manera es estat licit lo pendrerlas en esta ocasio, y molta gloria de nostre Senyor; perque *ubi est eadem ratio, ibi est idem ius.* Perque los sagrats Canons que prohibeixen als Eclesiastichs pendrer las armas, y anar a la guerra peleant ab ellas *in bello offensiuo*, parlan de la guerra ordinaria, com consta de tota la Causa 23. que comença, de *Episcopis vero, &c.* En la qual se prohibeix, que sense licencia del

Pontifice no peleen de mans. Pero nos prohibeix, nis diu en ella, que en ningun cas sia licit, sino sols que ordinariament no es licit, ni està be al estat Eclesiastich, perque la accio de pelear de mans en la guerra, es accio propria de ministres de justicia, com està declarat, en lo nu. *4.* y los que desta manera pelean, y matan son irregulars, *ex defectu lenitatis*, com consta de la dist. 50. Y la raho dona lo Dóctor Angelich *2. 2. q. 40. art. 2. vide ibi si vis*, *&c.* Pero en esta ocasio com cessan las lleys positiuas, conforme diuhen los Doctors, axi tambe cessa la pena posada per ellas, que es la irregularitat, y axi nos contrau defensant a la Iglesia en necessitat urgent, y grauissima, puix no se incurreix en ella matant en defensa de la patria, pares, germans, y amichs, conforme hauem vist en lo num. *7.* y *8.* perque *à minori ad maius valet argumentum*, *&c.*

11 Lo que te dificultat es; si per defensar los bens es cosa licita a las personas Eclesiasticas matar als lladres, quels volen robar, o que despres de robats sels ne aportan. A esta dificultat responen Couarruuias, *Clement. si furiosus. p. 3.* §. *ult.* que no son irregulars, Pedro de Nauarro *de restit. lib. 2. cap. 3. num. 417.* Lesio *lib. 2. cap. 9. dub. 11. num. 73.* Suarez *tom. 5. disp. 46. sect. 2. à num. 4.* Sayro *lib. 6. cap. 17. num. 22.* y molts altres Doctors, los quals refereix Bonacina *tom. 1. tract. de censuris disp. 1. punct. 7. secunda propositione num. 10.* Sols se han de notar aqui dos cosas, la primera es, que *res sit alicuius momenti*, perque per cosa de poca cantitat no se ha de atropellar ab la vida de una persona: perque matant per cosa de poca cantitat, sens dupte (com diuhen los Doctors) seria irregular. La segona cosa es, com diu Panormitano *in cap. significasti, et primo. de homici.* esta mort se ha de fer *incontinenti*, perque *si fit ex interuallo*, quant los lladres se son posats en cobro, ja no es defensa, sino venjança, que toca propia, y principalment als superiors, com diu lo Doctor Angelich 2.2. q. 108. y consta del que està dit en lo num. 3. y no deixaria de ser encontinent encara ques detinguessen los que persegueixen als lladres a menjar, o a juntar gent quels ajuden, perque tot axo se enten fer *incontinenti ff. de verb. oblig. l. continuus.* De manera que encara que perseguescan a uns lladres molts dias, seguintlos pera lleuarlos lo robo se dirà fer la mort *incontinenti;* si pera lleuarlos lo robo, es forços matarlos: y si lo lladre, o enemich despres de auer fet lo dany, vol tornar a fer semblant, o altre

dany, licita cosa es preuenintse, matarlo; perque es *defensio repercutionis*, si nos pot defensar de altra manera. Tota esta doctrina pot veurer lo curios en la Glosa sobre lo cap. citat de *homicidio*, la qual porta las condicions que auem dit, que ha de tenir la defensa per ser licita, que son, ques fasse ab animo de defensarse, com està dit en lo num. *6*. y encontinent, com consta del dit en aquest num. 11. y ab esta doctrina concordan tots los doctors citats, &c.

12 Es tan gran la força de esta natural defensa declarada en lo num. 5. que no se accepta della persona alguna, com ho diu lo doctissim Syluestre *verbo bellum .2. q. 3.* per estas paraulas. *Tertio (scilicet quæritur) vtrum licita sit prædicta defensio prædicto modo uniuersaliter omnibus? Et dico quod licitum est omni personæ non solum Laicis, sed etiam Clericis, & Religiosis, etiam sine licentia superioris, quando commodè haberi non potest. Secundo Ioan de Ligna. quia hoc competit iure naturali. distinct .1. cap. ius naturale, & quo ad actus naturales religiosi non censentur mortui 16. q. 1. cap. Placuit, &c.* Y es licita esta defensa contra de qualseuol persona, y axi diu lo mateix Syluestre en lo lloch citat q. *5*. *Quinto (scilicet quæritur) vtrum licita sit prædicta defensio cuilibet contra quemlibet inuasorem? Et dico eam esse licitam, primo contra superiorem generaliter, quando scilicet constat, quod iniuste inuadit. ca. de iure Fici. l. prohibitum, & maximè cum aliquid extra officium suum agit ad ipsum non expectans, sed si iuste agit non est resistendum 2. q .3. cap. Qui resistit. Et secundo contra iudicem, vel potestatem iniuste inuadentem ut occidat. Et tertio contra patrem agentem aliquid contra filium, etiam degentem in patris potestate, si excedit sibi concessa: ex iure Patriæ potestatis: & multo magis, si agit contra filium emancipatum. Et quarto contra Abbatem proprium, vel alios Prælatos si contra Monachum aliquid attentaret in his, quæ non pertinent ad officium suum iure, vel constitutionibus modificatum, maximè in his quæ propter moram periculum ingerunt: ut pote si abbas Monachum inuaderet, ut occideret subito: sed si attentet Prælatus contra Monachum de præmissis a iure, vel constitutionibus ordinis corrigendo, & similibus Monacho resistere non licet, nec in hoc casu audiretur appellans. Extra de appella. cap. de Priore. Et quinto seruo contra dominum si attentet aliquid a iure non permissum; in permissis autem a iure non licet ei se defendere, & est hodie res-*

tricta dominorum potestas in seruos: quia nec trucidare, nec acriter eos affligere possunt. Et idem dicendum est de vassallo contra dominum; discipulo contra magistrum, & uxore contra maritum qui scilicet possunt se defendere, si ultra debitum iuris, aliquid attentent, aliter non Ioan de Lignan. hæc Syluester, &c.

Suposada tota esta doctrina se respon a la pregunta, y se satisfà a la dificultat ab las seguents conclusions.

1 Prima conclusio. Essent Catalunya Prouincia libre, te poder pera eligir Rey ab pactes, y condicions. Esta conclusio resta prouada ab lo que esta dit num. primer, y segon &c.

2 Secunda conclusio. Lo Rey que los Catalans eligiren, y los seus successors estauan obligats a guardar los pactes, ab que foren elegits; y no volentlos guardar tiranizauan la Prouincia. Esta conclusio consta del num. segon, &c.

3 Tercera conclusio. Volent lo Rey de Castellà tiranizar la Prouincia de Catalunya, licitament han pogut los Catalans pendrer las armas, y defensarse y elegir altre Rey. Esta conclusio consta del mateix numero segon, &c.

4 Quarta conclusio. Lo castigar los soldats, que cometian los delictes atrocissims, que en tot genero se han comes en el Principat de Catalunya, tocaua al Rey de Castella, y als seus ministres. Esta conclusio resta prouada del dit en lo n. tercer, &c.

5 Quinta conclusio. En no auer volgut castigar los delictes dels soldats del seu exercit lo Rey Catolich, y los seus Ministres, se ha de presumir quels consentian, y quels feyen, y cometian ab orde seu. Esta conclusio resta prouada en lo num. 3. dels capitols alli referits *scilicet cap. error, cap. qui potest, & cap. præterea &c.*

6 Sexta conclusio. Permitint lo Rey Catolich, y los seus Ministres, que los soldats trencassen las lleys de Cathalunya, que matassen, deshonrassen, robassen, cremassen casas, vilas, Iglesias, images santas, y santissim Sagrament. Licitament han pogut los Catalans pendrer las armas, y defensarse destos agrauis *(vim vi repellendo)* y estar ab ellas en las mans afins auer llançat de la Prouincia tots estos soldats, y impedir que no ni entren altres pera donarlos fauor, y ajuda pera tornar a cometrer semblants maldats. Esta conclusio consta del dit en lo num. 5. &c.

7 Septima conclusio. Pera defensar a sos pares, germans, parents, y amichs, licitament han presas las armas los seculars en Catalunya. Y los que han fetas morts en aquest cas, y en lo de la conclusio passada, no son irregulars; y aixi si son estudiants se poden ordenar. Consta esta conclusio, y resta prouada del dit num. 7. &c.

8 Octaua conclusio. Pera defensar las propias vidas, las de sos Pares, germans, parents, y amichs, licitament han presas las armas en Catalunya totas las personas Eclesiasticas, y si han fetas morts, no son irregulars. Esta conclusio resta prouada del num. 5. y del num. 6. y del 7. &c.

9 Nouena conclusio. Estant la Prouincia de Cataluyna en grauissima necessitat, y perill de ser destruida, y assolada (com ara estaua en lo major que may ses vista, despres ques va secudir lo yugo dels Moros.) los Eclesiastichs estauan obligats a pendrer las armas, y estan obligats a estar ab ellas en les mans debaix de pecat mortal, y rehusant pendrer las armas, y fer guarda, poden ser compellits per los Superiors a pendrerlas, y a guardar las murallas. La primera part desta conclusio consta de la doctrina referida de Cayetano, Bañez, Gregori de Valencia, y Azor en lo num. *8:* La segona part consta del num. *9.* del *cap. Peruenit.*

10 Dezena conclusio. Estant Catalunya inuadida de sacrilegos, quant actualment anauen cremant las Iglesias, y cosas sagradas, y al mateix Christo sacramentat. Totas las personas Eclesiasticas tenian obligacio a defensar en esta necessitat a nostra Mare la Iglesia santa, y a la Fe Catolica, y matant no eran irregulars. Esta conclusio consta del num. 10.

11 Onzena conclusio. La persona que en esta ocasio no volgues pendre las armas, o aconsellas que no las prenguessen, o fos secular, o Eclesiastich; auia de ser castigada com a traydor a la patria, o com a persona que dona ajuda, y fauor als enemichs. Consta, y resta prouada tota esta conclusio del *cap. dilecto,* y del *cap. Non inferenda,* y del *cap. Ostendit,* referits en lo num. 9. &c.

12 Dotzena conclusio. Fora que sien tots estos soldats sacrilegos de Catalunya, fent lo Rey nostre Senyor guerra al Rey de Castella, no podran las personas Eclesiasticas anant a la guerra, pelear ab armas ofensiuas, sino ab exortacions, y oracions. Consta esta conclusio del dit en lo num. 11. &c.

13. Tretzena conclusio. Las personas que prenen las armas en Catalunya en esta ocasio, las han de pendrer ab intencio de defensarse a si mateixos, a la santa Fe Catolica, y a la Republica, y no ab animo principalment de venjarse. Y los que ab esta intencio peleant moren, si estan en gracia de Deu nostre Senyor, a mes de que mereixen; piament, se ha de creure que sen van dretament a la benauenturança eterna. La primera part desta conclusio consta del num. *6*. y de la segona del *cap. Omni timore*, y del *cap. Omnium*, referits en lo num. 10. &c.

14 Ultima conclusio. Essent inuadidas injustament las personas Eclesiasticas, y Religiosas, o estant obligadas a pendrer las armas en defensa de la Republica. Ningun Prelat, ni Superior los ho pot prohibir ab preceptes, ni censuras, y quant ho fessen, no estan obligats als tals manaments. Esta conclusio consta, y resta prouada del dit en lo num. 12. &c.

RESOLUCIO DE LA DIFICULTAT.

De las conclusions referidas, y prouadas consta la resposta de la pregunta, dient que a tots los Cathalans, axi seculars com Eclesiastichs, Capellans, y Religiosos, es estat cosa licita pendre las armas contra dels soldats del Rey de Castella, defensant las ofensas fetas a las Iglesias en gran deshonor, y menyspreu de Deu nostre Senyor, y de sa diuina Magestat sacramentada, en defensa de la patria, y de las propias vidas, honras, y bens, lleys, y priuilegis. Y es cosa licita estar ab las armas en las mans totas estas personas, afins quels hajen llançat fora del Principat. Y pera impedir que no sels done ajuda, y fauor pera tornar a cometre semblants maldats, y los que en aquest cas han fetas morts, no son irregulars, y voler dir altra cosa, seria manifesta ignorancia; y defensar lo contrari, seria donar ocasio pera suspitar traycio, com consta de la conclusio 11. &c.

OBIECCIO.

Pero contra totas estas conclusions, y doctrina podrà dir algu, y objectar. Responent que uniuersalment son verdaderas; pero no en lo cas present, perques suposa lo que nos proua.

Perque ni Catalunya estaua en extrema necessitat, ni en necessitat graue, que es lo ques suposa, y nos proua. Y la raho es, perquey hauia prou seculars en Catalunya pera defensarla, y axi no era necessaria cosa, que los Eclesiastichs prenguessen las armas, &c.

RESPOSTA.

Response a esta objeccio breument (perque la materia no permet allargar molt la ploma) que es veritat, que en Catalunya h hauia ya gent pera resistir a major exercit, si tots aguessen mirat a un blanch, y a un fi; pero com axo faltaua, de aqui se es originat, y seguit lo perill tan gran de la Republica, lo qual essent manifest als que la gouernauan, y constantlos de la censera, y verdadera intencio del Bras Eclesiastich, se arrimaren a ell, y acudiren, suplicantlos se seruissen de pendre les armas, y ajudar a la Republica en tant gran perill, y los encomanaren los llochs mes perillosos, y de mes confiança. Y las personas Eclesiasticas veent, y entenent tambe lo perill de la patria, y sabent esta nostra obligacio, nos oferirem a cumplir ab ella, y a defensar juntament la Fe santa, y las proprias vidas fins a morir per ella, com molts de nosaltres ho auem fet ab molta honra del estat Eclesiastich, y gloria de Deu nostre Senyor, *à quo omne datum optimum*, &c. Y axi cessa la objeccio deixant lo demes per las cartas que van impresas del Comte Duch, Protononari, y altras lletras, que guarda la Deputacio.

PROFECIAS.

SANT Agusti (com ho tinch dit, y predicat dos anys ha en alguns pulpits desta ciutat de Barcelona) en lo tomo *9*. en lo tractat de Antichrist, en lo §. *scire volentes*, diu: *Quidem verò Doctores nostri dicunt, quod unus ex Regibus Francorum ex integro Romanum Imperium tenebit*, & *erit maximus omnium Reguum* & *postquam Regnum suum fœliciter gubernauerit, ad ultimum Hierosolimam veniet*, & *in monte Olieuti Cetrum*, & *Coronam suam deponet.* Refereix lo Sant, que ja en son temps hi auia alguns Doctors, que deyan, que un Rey de França auia de ser Emperador dels Romans, y lo major Rey de tots, y que finalment auia de arribar a conquistar la ciutat santa de Hierusalem.

Lo molt siruent de Deu lo Pare Mestre Francesh Ximenes Mestre en santa Teologia, digne Patriarca Alexandri en lo primer volumen del dotzè llibre, nomenat Christia, capitol *466*. despres de llargues paraules, diu les seguents en lletra Llimosina. Bien, encara que tot aço fet a temps apres tota potestat Real cessarà en lo mon, sino tan solament en la casa de França, que durarà longament per tal, quant tostemps ha defesa la santa Esgleya Crestiana, è ha posat lo Papa nou vegadas en la cadira Papal, gitat de aquella per enemichs de la Fe, o per Antipapas, o per tyrans, o per heretges: è llauors regnarà per tot lo mon la justicia popular quis regirà sots un Papa, è sots un Emperador, fins a la fi del mon, axi que noy aura altre Princep, ne Rey. Consideren be los mal afectes a la propria Patria, ab aquestas profecias, si pareix se ha de perdrer Espanya: perque, *qui totum dicit, nihil excludit;* y perdentse, si se ha de tenir per un Rey de França; pero no paro aqui. Noy ha calificacio de causa com la boca del contrari. Gran fre se posa, qui ab sa boca propria se condemna. Despres de auer dit Christo en la Cena, que hu de sos Deixebles lo auia de entregar en mans dels quel auian de crucificar: preguntaren a Christo de hu a hu, Senyor serè yo? Y a la pregunta de Iudas diguè Christo; *tu dixisti*, yo nou dich, tu ho dius. Molt me alegri de llegir estas profecias pera poder respondrer, com Christo, a nostres contraris, preguntantnos ells, vehent los effectes, y victorias del Excelentissim Senyor Mariscal de la Motte, Duc de Cardona, has de perdrer acàs Espanya? nou se: *vos dixistis*. Vosaltres en alguna manera ho dieu; y sino vejam lo que diu lo Pare Mestre fra Diego de Coria Maldonat, de nacio Castellà, fill de la Prouincia de la Andaluzia, home celebre, axi en Teologia, com en predicacio, y entre Doctors, y Predicadors està tingut per hu dels homens mes doctes, y celebres quey haje agut en Castella. Aquest en un llibre intitulat Dilucidario de las chrononicas de la Orden de nuestra Senyora del Monte Carmelo, impressas en Cordoua lo any 1598. en lo cap. 5. fol. 448. del llibre dezè; en lo qual tracta de sant Angel martir de la dita Religio del Carme, diu: que estant una vegada en oracio, li aparegue Christo, y li reuelà las calamitats, y treballs que auia de patir la Iglesia; y suplicant lo Sant tinguès misericordia della, y apartàs la sua ira de son poble: responguè Christo. Quan mon poble estarà repentit de sos pecats, y conexera mos camins, y rebrà la justicia, y la guardarà; vin-

drà qui los deslliurarà, y posarà en pau, y sera aquest consolacio dels justs. Y desitjant sant Angel saber, qui era lo qui los auia de deslliurar, li responguè Christo estas paraulas formals, les quals poso ab lo mateix tenor que les diu lo Autor. Digue Christo. *Leuantarse ha uno de la generacion antigua de los Franceses, que serà de gran piedad acerca de Dios, y sera recebido por los Reyes Christianos, y professores de la Fè Catholica, cuya potencia creeerà por mar, y tierra. Este socorrerà a las fatigas de la Iglesia, y juntandose con el Romano Pontifice limpiarà los errores de los Christianos, y restituira el estado de la Iglesia en su primer ser, y resplandor, y embiarà sus exercitos, a quien seguiran muchos por su propria voluntad; y aunque en estas guerras muchos padeceran muerte en defension de mi nombre, recibiran empero los premios en ella, y subiran con triunfos al cielo. Este parecerà con gran flota la mar, restituirà las Iglesias perdidas, y librarà a Hierusalen, y dichas estas palabras Christo desaparecio.* Es de aduertir, que lo Corregidor de un llibre que se ha de imprimir, ve a dir, y a ser de parer de tot lo que dexa corregit en lo tal llibre. Puix hont pensan fonch aprouat, y corregit dit llibre? ahont? en Madrid, los senyors del Real Consell lo aprouaren, y corregiren, com ne fa fe Gonçalo de la Vega Escriuà del Rey, y tambe lo Pare fr. Marti Sanx, Prouincial en lo Conuent de nostra Senyora de la Victoria, per orde del Real Concell, lo aprouà y corregi tambe en Madrid, y los senyors Inquisidors de Seuilla, donaren licencia pera que se pogues portar en las Indias, y en qualseuol part, ab tal que fos primer vist, y aprouat per lo Pare fr. Pere dels Angels, Guardia de sant Francesch, y lo dit lo aprouà tambe, &c.

Ara entrem desapassionadament en lo misteri, y veritat de las paraulas desta profecia, y veurem si asso se diu, o se pot entendre al peu de la lletra, de nostre Rey Christianissim. Primò, sa caritat gran es coneguda, puix no sols se desocupa de sos graues negocis per curar als que tenen porcellanas; pero tambe son manifestas las moltas almoynas, que uniuersalment fa a tots. Segonament, diu aquest Autor Castellà, que sera de gran pietat acerca de Deu. Ya se sap tambe ser veritat, puix ya al principi començà a perseguir los heretges en la Rochela, Montaluà, y en altres parts, prenent las armas en defensa de la santa Fe Catolica.

Mes diu, que crexerà son poder per mar, y terra. Per mar ja se veu, puix ja pren dos galeras, ja tres, ja altre, ja un vaxell, ja molts, ya quatre deuant de Rosas: per terra tambe ja Coblliure, Perpinya, Salses, Monsò camp volant, y mil victorias en Ponent, y Lleuant. Mes diu que socorrerà las fatigas de la Iglesia: tambe es clar, y se veu, puix ajuda als bons Catalans, ajudantlos a castigar, o a traurer aquells sacrilegos soldats del Rey Catolich, que han cremat lo santissim Sagrament. Mes se ajunta tambe ab lo Romano Pontifice, tornant per la honra, y causa de Deu, premiant los bons, y castigant los mals. Mes diu lo dit Autor Castellà, que en sos exercits seguiran molts per sa propria voluntat. Tambe es clar queu podem dir, y entendre dels exercits de nostre Rey Christianissim: puix ningu destos senyors, y soldats va a la guerra per força, sino de bona voluntat, a seruir a son Rey, y Senyor: y finalment es de notar, y de gran consolacio pera los pares, mullers, y deutes del soldats morts en la guerra aquella clausula que diu: *Y aunque en estas guerras muchos padeceran muerte en defension de mi nombre, recebiran empero los premios en ella, y subiran con triunfos al cielo.* Y sant Vicens Ferrer en un sermo que fa del glorios Apostol sant Pere, diu: *Beati sunt qui moriuntur propter iustitiam, vel defensionem Reipublicæ, inter Martyres sunt gloriosi, licet Ecclesia non faciat festum.* Benauenturats son, diu lo Sant, los qui moren per la justicia, o per defensa de la Republica, entre los Martirs tenen corona, y son benauenturats, encara que la Iglesia non fassa festa. Dos cosas son las que animan, justicia, y defensa de patria. Iusticia, que major, que auer arribat a cremar en Riu de Arenas, y Montirò, y en altres Iglesias, lo santissim Sagrament. Pendrer las armas contra los tals no es justicia? Si. Puix a la patria, si som en la Prouincia, qui no ha de pendrer las armas? No especifica lo Sant a persona alguna. Donchs be poden las personas Eclesiasticas (com dich dalt en las conclusions) pendrer las armas, y en verdadera Teologia se sap, que van al cel, y son martirs, tots aquells que moren per defensa de la virtut.

De la Flor de Lis, armas dels Reys de França, baxadas del cel per lo Esperit sant en forma de paloma, a la consagracio, o baptisme de Clodoueo primer Rey de França, puix nou vegadas (com tinch dit) han defensat, y posat lo Papa en sa cadira Papal, y dels Sants quey ha, y ha tinguts França, de sas alabanças,

excelencias, y virtuts, y en particular de Lluys XIII nostre Rey Christianissim moltas vegadas (a pesar dels mal afectes a sa propria patria) tinch dit, y predicat sas grandezas, alabanças, excelencias, y grans virtuts; y axi ho deixo en esta ocasio, que no me apar al proposit, ni ser ara conuenient; y tambe per no ser llarch, sols dirè lo que digue sant Geroni tractant de las excelencias, y virtuts de santa Paula: Si tots los membres del cos se tornassen en llenguas, y tots los mouiments de la humana veu, publicassen ses virtuts, seria dir no res, o poch. Lo que digue S. Geroni de santa Paula, dirè yo del Rey nostre Christianissim (encara que no sie lo Doctor sant Geroni, sino lo minim dels Doctors, y Predicadors) puix encara que tots los membres de mon cos, y de molts Doctors, y Predicadors se tornassen en llenguas, y tots los mouiments de la humana veu, publicassen ses virtuts, seria dir no res, o molt poch de la grandissima bondat y santedat, de nostre Rey Lluys XIII. *si cuncta corporis mei membra verterentur in linguas, & omnes arctus humana voce resonarent, nihil dignum.* Qui donchs no li assegurarà grandissimas victorias? Y sis pica algu, y ab sentiment diu, o diuhen los Castellans, y preguntan (lo que dalt tinch dit) com que se ha de perdrer Espanya? Responch en plural, *vos dixistis*, y sino vejen lo que se ha dit en la primera, y en particular en la segona profecia, perque confessant, y dient que tota potestat Real cessara en lo mon, sino tant solament en la casa de França, que durarà longament, &c. es voler dir, o significar, que Espanya se ha de perdrer; y si los Castellans confessan, y diuhen molts anys ha (com tambe tinch dit, y prouat) que un Rey de França ha de tenir gran poder per terra, y per mar, y que ha de arribar a conquistar la Ciutat santa de Hierusalem, es confessar, y dir en alguna manera, que Espanya se ha de perdrer, y se ha de tenir per França; y axi restan mes calificadas las profecias, que he referidas; sent axi, que noy ha calificacio de causa, com la boca del contrari, &c.

LAUS DEO.

APÈNDIX XLVII.

CARTA ENVIA-DA PER VN MVSVR

FRANCES, A VN CAVALLER DE

aquesta ciutat, del modo, y manera que son exits los Castellans del Castell Lleo, y de totas las prouisions que se son trobadas dintre.

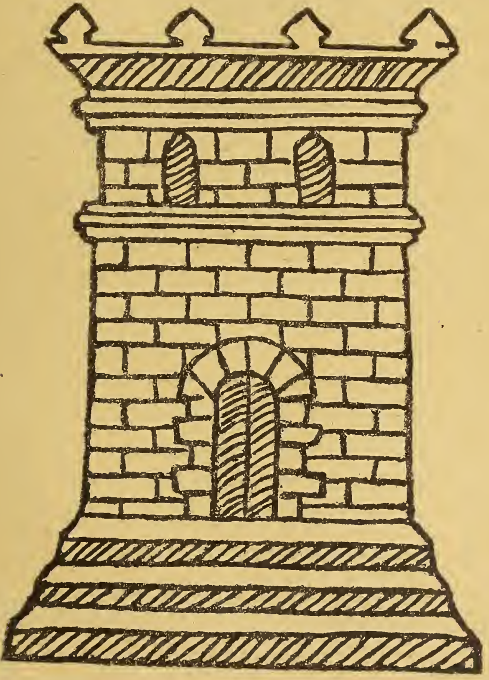

Ab llicēcia, en Barcelona, en casa de Iaume Mathevat 1643.

AS tropas que son entradas dins la Valldaran pera sustentar las reuoltas, son cent dragons desmontats de nacio Bolons, y Italians que auian iuernat dins la vall de Rinos, gouernats per un Capita queu era de las tropas del Duch sant Jordi, lo qual ja auia seruit en França. Don Iacinto Scon ab 200. Aragonesos. Don Martin Desllor ab cent Micalets dels pobles de la Vall de quatre cents homens; los quals estauan tots atrincherats en Viella: ahont arribà lo espectable don Ioseph de Margarit meritissim Gouernador de Catalunya, y Mariscal de camp per sa Magestat, ab algunas companyias dels tercios del batallò, que constarian de sis cents a set cents soldats, y ab son acostumat valor enuestì als enemics en las trincheras, als quals no obstant estassen molt fortificáts (com se pot considerar de la empresa tenian) los traguè de aquellas, desbaratantlos, y obligantlos a fugir, no sols de ditas fortificacions, pero encara de la plassa de armas [de] Viella, y demes llochs circunvehints, restant sols en una torre de dita plaça de armas un Alferez ab vint y dos Bolons, que foren rendits.

Per castich de una tan gran eleuosia, maná cremar lo lloch de Viella, donant saco, que passan de trenta mil escuts del que los soldats se son aprofitats y aguera volgut fossen molts mes, puix noy ha encariment pera pintar lo valor de dits soldats Catalans, los quals apres de donada la carrega posaren ma a las espasas, y a coltelladas tragueren de las trincheras als enemichs, y confessan tots ells may auer vist tal valor, ni resolucio.

Vingue la nit, y feren alto los Cathalans en dit lloch, y los enemichs continuaren valguts de ella, la fuga, y no tenintse per segurs en lo castell de Lleo don Iacinto Toralla, don Iacinto

Scon, y don Martin Desllor, ni sos soldats Aragonesos, ni Catalans enemichs de dita vall sos sequaces, resolgueren deixar per cabo un estranger ab sinquanta sis soldats de nacio Bolons, y Italians, prometentlos portarlos socorro dins quatre dias, y ells prengueren la via per lo port de Benasch, per anar en Arago fugint sens orde, y per lo cami donaren en mà dels soldats de la Gascunya que venian per socorro al dit Gouernador, y trauaren escaramuça, en la qual ne mataren molts, yn feren de presoners, y entre altres a don Martin Desllor, ys te per cert los demes se son perduts en dit port de Benasch, per la molta neu y auia. Al venir del dia dit Senyor Gouernador ab la gent auançà a citiar dit Castell de Lleo, aont estiguè sis dias parlamentant ab los del Castell, y al ultim sent alli mussur Bosch resolgue dit Senyor Gouernador de fer un puesto pera cubrir los que auian de minar lo Castell fent aportar alli molta fusta, y abres; vist axo los de dintre resolgueren de pactar ab sa Senyoria, y resolgue, que si encontinent se volian rendir los donarià bon passatge, y fonch, que isquessen ab orde de guerra, balas en boca, dos caps de corda encessos, y ab son atambor: y axi Dillums al mitg dia isqueren ab dita forma, y marcharen per lo port de Viella en Arago, comboyantlos fins a la ralla, En dit Castell se han trobat molts viures, com son farines, blat, tossino, vaca, y altres semblants. De municions de guerra pocas, algunas peças de artilleria dolentas. Enfi estan los soldats, y demes gent de la vall contentissims dels bons successos, atribuintlos tots al gran valor, y prudencia, ab que lo senyor Gouernador se aportà; lo qual resta ara aguardant lo orde del Excelentissim Mariscal de la Motte, Duch de Cardona, Virrey, y Capita General del Principat de Cathalunya, Comtats de Rossello, y Cerdanya, pera executar ab tota puntualitat lo que li ordenarà, prometentnos acertadissima deliberacio, com en totas ocasions en benefici desta Prouincia ha obrat. Y de tot lo que succeirà en auant donarè prompte auis, y nostre Senyor lo guarde, de Castèll Lleo en la Vall Daran, y Abril a 20. de 1643.

APÈNDIX XLVIII.

DECLARACIO DEL REY NOSTRE SENYOR LLVIS TRETZE, QVE DEV TINGA EN SA SANTA GLORIA, AHONT DEXA LO ORDE,

y modo que ha de tenir, y guardar la Reyna nostra Senyora, verificat en lo Parlament de Paris als 21. de Abril de 1643.

TRADVIT DE FRANCES EN CATALA per un Religios de sant Francesch, natural de la Ciutat de Barcelona.

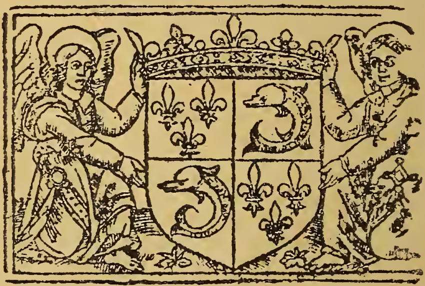

AB LLICENCIA

En Barcelona, en casa de Iaume Mathevat deuant la Rectoria del Pi, any 1643.

Lluys per la gracia de Deu, Rey de França, y de Nauarra, a tots los presents, y que han de venir, y ser, salut, y pau en nostre Senyor Iesu Christ.

DEspres que començarem a regnar, Deu N. Senyor nos ha fet veure y conexer tant clarament y visiblement la sua diuina proteccio, que no podem sens gran admiracio considerar, quant y mes dir, totas las accions, successos, y proceiments que han passat, y auem tingut dins lo districte de nostre Regne, que son tan euidents, y clars senyals de la diuina bondat, que explicarlos, ni dirlos se poden, y axi per no poder acertar a dirlos callarem, dexant ho a la consideracio de tot lo uniuers mon, y en particular ho consideren los meus cars vassalls. No obstant la poca edat quant entrarem a regir y gouernar, causant, y donant ocasio a alguns mals afectes, sembrant, y posant discordias, causa motiua, y principal per perturbar y inquietar tot un Regne, pero la diuina Omnipotencia ab lo seu diuino amparo, y acostumada proteccio que te ab los seus, deslliura de las mans de nostres enemichs la nostra innocencia, y la justicia de nostre causa, puix que quant ells pensaran naxer ab sos desigs mals y peruersos, imaginant y considerant com nos podriam destruir, y posar per terra, permetè sa diuina Magestat, per sa diuina misericordia, que ells matexos fossen medis suficients, y eficasos per alçarnos del estat, y perill en que estauem posantnos en lo mes al estat de pujança, que Princep hi hagues en tota la Europa. Despres que las heretgias foran tan grans, y tantas en nostre Regne, que del tot nos volian priuar de nostra auctoritat real los caps, y defensors dellas. Pero sa diuina bondat volguè pendrens per medi, o instrument (no per nostros merits) de sa gloria, concedint, y donantnos un valor y esfors, ab lo qual tornarem al primer principi lo exercici del culto diuino, y la religio Christiana en son estat degut, lo que la heretgia auia destruit, y posat per terra.

Y en lo mateix punt que començarem ha obrir los braços per rebre a tots aquells que demanauan nostron fauor, y nostra proteccio, apiadantnos de sos treballs y injusticias rebudas, apar que la Magestat diuina ab nous fauors nos ha ayudat, donantnos tants heroics successos a nostres armes, que a la vista de tota la

Europa son estats molt al contrari del que ella, y tot lo mon esperaua, posantlos y reduintlos a sos primers estats, y a la possessio llegitima dells: encara que han procurat los contraris y enemichs nostres ab totas sas imaginables forças, y poders lo contrari; pero los ha confundit, y destruyt la diuina misericordia ab sa acostumada clemencia totas sas ambicions, y mals designes, com se veu en moltas parts per experiencia. Y finalment per mostrar mes y per fer mayor ocular ostencio de sa diuina bondat, volguè, y permetè al cap de tants anys donarnos fruyt de benediccio, consedintnos dos fills en un temps, y ocasio quant lo mon pensaua nols auiam de tenir, restant la França sense successors.

Pero si de una part nos ha posat en un estat del mes gran poderos Princep de tota la Europa, no menos nos ha fet conexer que los Reys, y mes grans Princeps, y Monarcas no son exempts de la condicio, y lley comuna a tots los homens, com es la de la mort. Ell ha permes en lo millor de nostra pujança, y prosperitat, que tocassem per nostres mans los efectes de la flaqueza, y baxeza de nostra naturaleza humana. Y encara que las malaltias que hauem tingut, y la que vuy tenim sia gran, pero encara tenim esperanças de cobrar una perfeta salud, puix no som arribats en medis que per ella noy haja remeys, ans be nos dona certas apariencias, y asseguranças de recobrar la salut perduda; pero com los successos de las malaltias son tan variables y incerts, que los mes experimentats en ellas moltas vegadas succeeix se enganyan; Auem tingut per mes acertat, y auem estimat mes obligarnos a pensar tot allo sera necessari per conseruar la quietut, y tranquilitat de nostron Regne, y Estat, en cas, y ocasio que vinguessem a mancar. Tenint per cert, que axi com Deu nostre Senyor es estat seruit per sa diuina misericordia concedir tantas gracias a nos, y a esta tota nostra Monarquia, confio encara que Deu nostre Senyor desitja, y sera de son gust, donantnos sa diuina gracia, pera que acertem esta nostra darrera accio de prudencia, peraque esta califique a las demes. Y sera disponent; dexant un bon orde y consert en lo modo ha de tenir en lo regiment, gouernacio, y gouern de nostra corona, si Deu N. Senyor sera seruit de cridarnos per laltre vida; ninguna cosa pot ofuscar la nostra grandeza, y sent majorment de tan poca edat nostron successor, que la necessitat que te de mantenir, y sustentar lo gouern ab la força, y valor que

es necessaria per mantenir, y conseruar la autoritat real. Creent Nos que esta es la mes necessaria per fer perdre totas las forças, y esperanças a tots los nostres enemichs, que ara tenen, y tindran per causa de nostra mort, suposat donchs asso nos apar que esta es lo unic remey que pot obligar a demanar, y tractar paus, com es fer mentres que som vius una bona disposicio, y un ferm establiment per mantenir ab lo estat que vuy de present està, nostra corona.

La França ha fet clarament veure, que sent tota ella un cos es inuencible, y que de sa unio dependeix sa grandeza, y força, com tambe de sa diuisio dependeix sa ruyna, y perdua de tota ella. Y mantenintse axi la França, los mals Francesos, y mals afectes se retindran, y reportaran de fer algunas cosas mal fetas, judicant que nols ha de reexir, sino molt al reues del que pot son mal natural intentar, principalment veent ells la autoritat real ben acentada sobre de fins, y bons fonaments, y veuran que ella no pot tant facilment ser destruida, y assolada. Y finalment considerant que deuem conseruar la unio ab los nostres aliats (que es una de las mes principals forças de la França) particularment quant ells sabran, que ella serà gouernada de la mateixa manera que fins assi, ab tanta vigilancia, y cuydado, mantenint, y sustentant ab la mateixa grandeza, y ab lo mateix valor, y rigor la nostra Monarquía.

Nostras accions passadas, y nostros proceiments son bastants per fer judicar, y clarament coneixer lo amor gran que tenim, perque se conseruen nostres pobles, y de acquerir ab nostres treballs una felicitat, y quietut perfeta. Pero la resolucio, que ara ultimament prenem, no es per altra cosa, sino per mostrar la nostra gran aficio, y voluntat que tenim enues nostres pobles, volentho mes clarament mostrar en una ocasio, com es la hora de nostra mort; perque la execucio de nostras darreras valuntats produescan sos efectes en un temps quant Nos no veurem, ni tindrem part de la felicitat de nostre Regne, lo que per Nos es de gran contento, y alegria, considerant lo bon estat, y bon succes que ha de tenir nostre Regne.

Ara donchs per posar en execucio nostra intencio auem pensat, que no podiam pendre, ni sercar altre cami mes segur, que aquell, que en semblats ocasions han pres los Reys nostres predecessors. Aquells grans Princeps judicaran (y ab molta raho) que lo regiment, y gouern de un Regne, la instruccio, y criança

dels Reys menors, no podia ser millor disposada, y dada, que en la persona de las mares dels Reys, que sens dupte son mes interessadas per la conseruacio de las personas de sos propris fills, y de sa propria Corona, ninguns altres per cert podien ser anomenats per tal cosa ab mes justicia, y raho. Per estas causas, y rahons de nostra certa ciencia, potestat entera, y autoritat real auem ordenat, y volem, y ordenam, y es de nostron gust antes de nostra mort, que tot lo temps antes que nostron fill primogenit lo Delfi, fins a tant que tinga la edat de 14. anys cumplits, o en cas que nostron fill primogenit lo Delfi vingues a morir, com tambe de nostron segon fill lo Duch de Anju nostra amada, y cara esposa, y dolça companyia la Reyna mare de nostres fills, sia Regenta, y Gouernadora en França, y que ella tinga, y a ella li toque la criança, y instruccio de dits nostres fills, juntament ab la administracio, y gouern de tot lo Regne, fins a tant que aquell que aura de regnar arribe a la edat de regnar, ab consentiment pero de tot lo Concell, y de la manera que ordenarem mes baix. Y en cas que dita Reyna despres de nostra mort succeis en lo temps de son gouern alguna indisposicio, y acabàs sos dias antes que nostres dits fills arribassen a la edat de gouernar: ordenam declaram, y volem que ella ab parer del Consell que ordenarem mes abaix, puga eligir alguna persona, a la qual li tocarà lo gouern, y criança de nostres dits fills, y del Regne, fins a tan arriben a la edat dita. Declarant desde ara queu confirmam, y fem bona la disposicio que sera per ella feta, y volem que aquella tinga segur, y enter efecte, com si Nos la aguessem ordenada, y disposada de aquella manera: y per testimoni de aquesta veritat ho serà nostre amat germa lo Duch de Orleans, que ninguna cosa de las succeidas son estades suficientas per disminuyr la aficio gran, y voluntat que tenim a sa persona: ordenam, y volem, que despres de nostra mort ell sia Lloctinent General del Rey menor en totas las Prouincias de França, exercitant aquest ofici mentras no serà de edat de regnar mon dit primogenit lo Delfi, o per cas de sa mort, mon segon fill lo Duch de Anjou, debaix pero de la autoritat de dita Reyna Gouernadora, Regenta, y del Concell que ordenarem mes abaix. Y no obstant la declaracio feta, llegida, y registrada en la nostra Cort del Parlament de Paris, la qual priuaua de tota administracio dins nostre Regne, Nos la derogam, y anullam, com ja la auem anullada, y

derogada per las presents. Per esta causa, y efecte confiam, yns prometem de son bon natural, que honrarà, y estimarà nostra voluntad ab una obediencia entera, y lleal, y que ell seruirà al Regne, y a nostres dits fills ab la fidelitat, aficio, y voluntat, que son naxement, sa sanch, y las gracias de Nos rebudas lo obligan. Declarant pero, que en cas que ell vingues a contradir ab alguna cosa, sent contraria a nostres ordes; en tal cas ordenam, y volem, y per la present declaracio manam, que sia priuat del tot del dit carrech, y ofici de Lloctinent General: priuant expressament en tal cas a tots nostres vassalls que nol regonegan, nil obeescan, com a qui no te tal carrech, ni ofici: pero tenint Nos una assegurada esperança de la virtut, pietat, y prudencia que ha de tenir ab aço nostra amada, y cara esposa, y companyia la Reyna mare de nostres dits fills, y que ha de engrandir y ensalçar nostra corona.

Pero com lo carrech de gouernar es de tan gran pes, que ab ell consisteix la salut, y conseruacio entera de nostre Regne, y que es casi impossible que ella puga tenir una total, y perfeta cognicio tan necessaria per la resolucio de tants grans, y dificils negocis, que no se alcança, sino es ab una gran experiencia: per tant auem judicat ser de molta consideracio, y per conseguent molt necessari establir, ordenar, y fer un Consell que sia sempre prop della per lo regiment, y gouern, donantli auis de tot; posantlo pero debaix sa auctoritat. Los grans y importants negocis se resoldran ab vots: y per millor disposar lo cos de aquest Consell, auem judicat que no podem fer cosa mes acertada, y mes en son punt, que fer Ministres, y Consellers de estat, nostres amats parents lo Princep Condè, y lo Cardenal Mazarin, y nostre amat, y lleal vassall lo senyor Seguier Conseller de França, y guardador dels sagells, Comanador de nostres ordes; y de nostres amats lo senyor Botiller sobreintendent de nostres finansas, y Tesorer mayor de nostres ordes; y de Cauiñi secretari de Estat, y de nostres ordes, y manaments. Volem, y ordenam que nostre car, y amat germa lo Duch de Orleans, y en sa ausencia, nostres cars, y amats parents lo Princep de Conde, y lo Cardenal Mazarin, sian caps del Consell, segons lo orde que per aço es posat; debaix pero de la auctoritat de la dita Reyna Regenta, y Gouernadora de tot nostre Regne.

Y per quant Nos creem que no podiam fer cosa millor que esta, per tant ordenam, y volem, y priuam expressament de que

en ninguna manera puga fer ninguna mudança en lo dit Consell, tant volent minuirlo com aumentarlo. Entenent pero que vacant una de las plaças de dit Consell per mort, o per altre causa, aquella plaça, o lloch sia prouehit a las personas que la dita Reyna Regenta, y Gouernadora judicarà dignes, pero ab parer del Consell fet per mes vots. Declaram, y volem, que tots los negocis, tant de la pau, com de la guerra, com tambe de tots aquells negocis de importancia per nostron Regne, y Estat, mirant sempre la disposicio de nostres derreras voluntats, sian deliberats per lo dit Consell per la part de mes vots. Com tambe per veure aquells que han de ser promoguts, quant falten los que vuy entenen en los oficis de nostra Corona, com son lo de sobreintendent de las fianças, (sic) primer President, procurador General en nostra Cort de Parlament de Paris, dels negocis del[s] secretaris de Estat, y de Guerra, dels gouerns de las plaças fronteras: tambe seran promoguts per la dita Reyna Regenta, ab parer de dit Consell, sens lo qual ella no podra dispondre, ni fer ningun dels dits negocis. Y quant als altres negocis ella ne podra dispondre sols ab la participacio del dit Consell, y per los Archebisbats, Bisbats, Abadias, que tocan anomenarlos, com Nos auem fet fins al present, tindrà particular cuydado que sian posats, y proueits en ditas dignitats personas de merits, y virtut, y que sian ya de .3. anys Sacerdots. Creem y tenim per cert de auer rebudas tantas gracias de la ma diuina, que estam obligats de fer de manera que la Reyna Mare de nostres dits fills, sia cuydadosa, y seguesca per proueir las dignitats Eclesiasticas lo orde li auem donat, que ho consultarà, y pendra parer del amat Cardenal Mazarin, al qual li auem fet veure, y coneixer la afeccio, y voluntat que tenim, que Deu nostre Senyor sie ab tot glorificat, y com ell ya estiga mes obligat, per la gran dignitat que ell te a la Iglesia, per tant ya te mes obligacio de procurar per la honra de la Iglesia, y que sian promoguts en dits oficis las personas mes pias, y exemplars en virtut, y santedat. Tenim per cert, y Nos asseguram que ell donarà bons consells, y que seran conforme a nostras intencions. Ell nos ha donat ab tantas experiencias, y pròuas de sa fidelitat y de sa gran intelligencia en ocasio de grans, y importants negocis, tant en los tocants al Regne, com tambe los tocants fora dell, que auem cregut, y tenim per cert, que no podiam confiar despres de Nos, per la execucio de aquest orde, en altre persona mes a proposit, y que ab mes seguretat

ho puga fer, que nostre amat parent lo Cardenal Mazarin; y per conuenir molt, per moltas rahons importants, y per lo be de nostron seruey som estats obligats de priuar lo senyor de Castellnou del ofici, y carrech de guardar los segells de França, y de ferlo portar ab guarda al castell de Angolesme, ahont ell està vuy per nostres ordes. Volem, y manam que lo dit senyor del Castellnou estiga ab lo mateix estat, que està per lo present en lo dit castell de Angolesme, fins que las paus sian tractadas, y executadas, y no podrà ningu mirar per sos negocis, ni ningu li podrà dar la llibertat, sino es per orde de la Reyna Regenta, ab lo parer del Concell, al qual li assenyalaran un lloch per retirarse dins, o fora del Regne, segons a ells millor los sera ben vist. Y com nostres desitgs, y intencions no son altres, sino veure de quina manera podriam lleuar totas aquellas cosas, que poden ser causa de inquietut, y discordia per conseruar, y mantenir la pau, quietut, y tranquilitat de nostre Regne, per lo conexement, y experiencia que tenim de la mala condicio de la senyora Duquessa de Cheureuse de las traças que ella ha procurat fins vuy, per posar, y sembrar discordias, y dicensions dins lo nostre Regne, las faccions, y comers, y las intelligencias que ella te ab los de fora nostros particulars enemichs, judicam, y creem ser molt a proposit priuarla, com la priuam, la entrada dins nostre Regne, durant la guerra; volent axi mateix que despres que seran tractadas, y executadas las paus, ella no puga tornar dins nostron Regne, sino es ab llicencia, y orde de la dita Reyna Regenta, ab parer pero de nostre consell. Ab condicio y pacte que no podrà habitar, ni estar en lloc prop de la Cort, y de la dita Reyna: y quant alguns altres de nostres vassalls de qualseuol qualitat, y condicio que sian, y ajam obligat a exir de nostre Regne, per sentencia, condemnacio, o de altre manera: Volem que la dita Reyna Regenta, no puga pendrer, ni fer ninguna resolucio per ferlos tornar, sens parer de dit Concell. Ordenam, y volem, que nostra amada, y cara esposa la Reyna mare de nostres fills, y nostron amat, y car germa lo Duch de Orleans fassan lo jurament deuant nostra presencia, y deuant dels Princeps de sanch, y dels altres Princeps, Duchs, Pares, Mariscals de França, oficials de nostra Corona, de guardar, y obseruar tot lo contengut en esta declaracio, sens contradir en ninguna manera que sia. Y axi manam, y ordenam a nostres amats, y fels oficials, que tenen nostra Cort del Parlament de Paris, que aquesta present

declaracio la fassan fer, llegir, publicar, registrar, per ser puntualment guardada, y obseruada, sens quey aja, nis fassa ninguna contradiccio de qualseuol manera, o modo que sia, perque aquest es mon gust, y perque esta declaracio tinga y sia de mes força, y mes valor pera sempre, la firmam de nostra propria ma, y volem, y fem abaix firmar nostra amada, y cara esposa, y nostron car, y volgut germa lo Duch de Orleans, y dels tres Secretaris de Estat, y de nostres ordes, estant tots presents deuant de nostra presencia, y auem manat posar nostron sagell major fet en sant German en lo mes de Abril lo any de la gracia *1643.* y de nostre regne lo *33.*

Tot lo sobredit es ma expressa, y darrera voluntat, y volem, y manam sia executada.

Asso ho escrigue lo Rey de sa propria ma.

LLVIS,
ANNA,
GASTON,

Visa.
Phelipeaux, Bouthillier, de Guenegaud.

Llegidas, publicadas, y registradas, donant son consentiment lo Procurador General del Rey, perque sian executadas segons la propria forma, y tenor. A Paris en lo Parlament als 21. de Abril 1641. (sic.)

Vt. du Tillet.

Copia del priuilegi del Rey.

Lo Rey per sas lletras presents de 27. de Abril 1643. ha donat priuilegi a Antoni Estienne, y Pere Rocolet Impressors ordinaris del Rey, de imprimir la declaracio, que ha de tenir, y guardar acerca del modo de gouernar la Reyna nostra Senyora, consedit en sant German al mes de Abril 1643. per causa de la importancia de esta declaracio de sa Magestat, prohibeix a tots los Llibreters, Impressors, y tots altres de qualseuol condicio sian, encara que sian Impressors ordinaris de qualseuol vila de nostron Regne, y sols ells tingan potestat, y llicencia pera fer imprimir, vendre, o distribuir la dita declaracio so pena de sinc centes lliures, y perdua dels exemplars, y altres penas contengudas en los priuilegis de las ditas lletras.

APÈNDIX XLIX.

RELACIO VERDADERA DE LO QUE HA PASSAT EN EL SITI DE ALMENAR, Y EN LA PRESA DEL CASTELL

Ab llicencia, en Barcelona, en casa de Pere Lacaualleria, Any 1643.

IESVS MARIA.

Lo Senyor Mariscal de la Motte Duch de Cardona, hauent donat orde à Monsiur de Ferracierra Mariscal de Camp de encaminar deu tropas de Caualleria, y Infanteria pera sitiar lo Castell de Almenar ab tres pessas de canò. A 4. del mes corrent lo dit Monsiur de Ferracierra passà ab totas sas tropas, y los canons à Leyda, y sen anà a dormir a Vilanoua del Picart.

A 5. parti a punta del die, y feu auançar Monsiur de Chambaulè gouernant lo Regiment de Terrail ab 200. caualls per enuestir la plassa, y hauent encontrat quaranta caualls del enemich, ells se retiraren dins la Vila. Lo nostre exercit hi arribà a deu horas de la matinada, y a las tres de la tarde se assercaren, y se afirmaren sotas las eminencias baix del Castell per lo Regiment de Conty, y de Rebè, y se allotjaren a cent passos de las murallas. Al instant Monsiur de Senesey fonch comanat a fer posar dos pessas de canò baix de las ditas eminencias, lo que feu ab gran diligencia, assistit dels demes Oficials de la Artilleria; y al entrant de la nit lo Regiment de Tonens guanyà la Vila, y se allotjà a las casas mes prop del Castell. A 3. horas despres mitja nit las dos pessas de canò foren en bateria, y comensaren à tirar a 9. horas de la matinada. Vehent asso los assitiats, y quels atacauen tant valerosament, demanaren lo mateix die parlament, y volent fer lo concert massa auentatjat se continua de batrels, que fou causa quels obligà a rendirse sens altra condicio que à vida salua, y presoners de guerra. Los cabos son, don Ioan Mola Sargento Major, y Gouernador de la plassa. Lo Capità Miquel Cariños. Ballador Lloctinent de Caualleria del Capità Lanussa. Christofol de Carcer Alferez de Cariños, y Ajudant del Castell. Dos Alferez, dos Sargentos, 4. Capdesquadras, 25. soldats Valons, y 70. Castellans, 40. caualls, dos pessas de canò, moltas municions de guerra, magranas, y mes de 600. mosquets. Y se ha de aduertir, que esta plassa hauian tingut abans los nostres deu dies deuant tot lo camp del Rey de

Castella abans de rendirse, y ara los nostres la han recobrada en 24. horas. Son estats morts, ò ferits quinse, ò vint soldats dels enemichs, nosaltres no hauem perdut sino dos, y quatre ferits, y un cauall mort de Monsiur de Ferracierra anant a la bateria, totas son diligencias, y bon modo que ha aportat en esta ocasio pera conseguir aquest bon succes.

COPIA DE VNA LLETRA DEL REY NOSTRE SENYOR, ESCRITA A MONSENYOR lo Duc de Cardona, Virrey de Catalunya, de 23. de Abril dada en Sant Germain.

Mon Cusi, lo estat de ma salut es tal, quey ha ocasio de duptar, que lo succes de la desgana que jo tinch no sie altre, que lo que mos bons, y faels vassalls desitjan, jo he judicat al proposit, com jo he empleat tot lo temps de ma vida per lo be, y auantatge de aquesta Corona, de aprofitar lo que men resta pera assegurar lo repos en lo de dins, qui es un dels principals medis pera acquirir lo de afora. Per aquest effecte jo he declarat ma ultima voluntat tocant lo gouern de aquest Realme, y la administracio dels negocis, apres que Deu sera estat seruit disposar de mi. La Reyna ma muller, mare de mos fills sera Regenta en França; mon germa lo Duc de Orleans Lloctinent General del Rey menor, sots la autoritat de la Reyna Regenta, y cap del Consell que jo he ordenat prop della, compost de mon Cusi lo Princep de Condè, de mon Cusi lo Cardenal Mazarin, del senyor Seguier Canceller de França, del senyor Bouthillier sobreintendent de Finances, y del senyor de Chauigny secretari Destat, y de mos Ordens, com ha Ministres Destat: en ausencia de mon Germa, mos dits Cusins los Prin-

ceps de Condè, y Cardenal Mazarin seran tambe Caps del dit Consell, per lo parer del qual, los principals negocis de la Guerra, y de la Pau, y de finances se resoldran, y sera tambe prouehit per la Reyna Regenta, segons lo parer de dit Consell, als carrechs de la Corona, de la Guerra, y altres importants, y als gouerns de las Plaças fronteras. Asso es lo summari de la declaracio que jo he fet expedir dos dies ha, y en continuacio llegir dins ma Cambra, y firmada apres de mi, per la Reyna, y mon Germa, ab jurament de cumplirla puntualment. Ella fou llegida, y firmada en la presencia dels Princeps, Ducs, Pars, y Officials de la Corona, y Ministres de Estat, y lo endema registrada en ma Cort de Parlament.

Mon Germa lo Duc de Orleans, mon Cusi lo Princep de Condè, los altres Princeps, Ducs, y Pars, y Assistents, y monsieur lo Canceller, y President ab una tal aprobacio, y benedictio de tot lo mon, que jo he tingut un grandissim contentament, y consolacio. Vos fareu saber lo sobre dit als Deputats, y als Consellers de ma Ciutat de Barcelona, y à tots los demes que vos judicareu à proposit, pera que cada hu conega en aquexas parts, que si plau à Deu disposar de mi, los negocis de aquest Realme, mediant la gracia Diuina, de la qual la França es estada visiblement assistida, seran administrats ab la matexa vigor que ells ho han estat fins assi; asseguruntlos, que assi nos tindra menor cuydado que per lo passat dels de Catalunya, com à una Prouincia, la qual me es charissima, per lo gran amor que los pobles me han amostrat donantse à mi. Io desitjo ser sempre tractada fauorablement, y conseruada contra las forsas dels enemichs. Sobre asso jo prego à Deu quell vos tinga, mon Cusi, en sa santa guarda. Escrita en Sant Germain en Laye als 23. de Abril 1643.

LOVIS.

Bouthillier.

Copia de altra lletra del Senyor de Chauigny, escrita à sa Excellencia lo Senyor Duch de Cardona, Virrey de Catalunya, de 24. Abril 1643.

Monsieur

COm las malas nouas corren sempre mes prest que las bonas, poria ser que quant vos rebreu la present, que vos ne haureu sabut de tristas de la extremitat de la malaltia del Rey, y per ventura pitjors. Be es veritat que sa Magestat estiguè ayr en tal estat, que no creyam pas que puguès passar lo dia. Tambe estaua preparat a tot lo que hauria plagut à Deu ordenar dell. Empero ha dormit sinch, ò sis horas la nit passada, de manera, que aquest mati sa Magestat ses trobat molt remediat, y despres a millorat fins a quatre horas, que es lo temps de ara que escrich la present, y en tant que los metges tenen alguna esperança quen podrà escapar. Entretant veurà per sa lletra lo que sa Magestat ha ordenat als vint del corrent tocant al gouern del Realme, y la administracio dels negocis, en cas que Deu fos seruit cridarlo a si. La sua disposicio es tant judiciosa, y lo establiment que à fet apar tant be, que tenim ocasio de creurer, que los enemichs deuhen judicar perço, que los negocis de aquesta Corona seran conduits de la mateixa manera que fins assi, no seran pas mes dificultosos en lo que toca à la pau general.

En efecte, no obstant que de molt temps ensa la salut del Rey aja estat incerta, y que asso los haja donat ocasio de creure que sa Magestat podria faltar ben prest, ells no han pas ab tot aixo retardadas las cosas que faltauan de llur part pera venir a la negociacio de la pau. Lo senyor Nunci me embià ayr la ratificacio de Espanya sobre lo tractat de las preliminacions en millor forma que la que antes era estada despedida, y me embià

a dir que ell tenia auis de Colonia que hauia estat concertat de trobarse tothom à Hamburg lo primer de Iuliol pera comensar las juntas, sobre del qual Nos aguardam nouas del senyor de S. Roman qui deu arribar auuy.

Lo estat dels negocis de deçà, y la part que lo Rey es estat seruit de donarmen pera lo esdeuenidor nom permet pas de fer lo viatge de Munster, hont sa Magestat a resolt de embiar un Princep, qui no es pas encara nomenat. Monsieur d'Auaus està destinat molt ha per anarhi, y monsieur Deemery.

Monsenyor lo Delphy fou batejat lo vint y hu, y nomenat LOVIS, foren padrins Madama la Princesa, y Monsieur lo Cardenal Mazarin. Aquesta cerimonia no es pas estada gran a causa de la mala disposicio de la salut del Rey, que a obligat a apressurar aquesta actio, la qual se fa de ordinari ab gran solemnitat per los Infants de França.

No es en manera alguna necessari, Monsieur, de diruos que doneu bona esperança als Catalans de la milloria de la salut del Rey, y quels assegureu sempre, y particularment a la Ciutat de Barcelona de la bona voluntat de sa Magestat, lo qual placia a Deu conseruar a la França, y a sos Pobles pera defensarlos de sos enemichs. Sobre asso vos prego humilissimament de creurer que jo so sempre.

Io ajusto aquest mot per diruos, que al present de ara que son las nou de la tarde lo Rey continua de portarse be, y que sa Magestat à fet cantar sa musica, y ell mateix à cantat alguns tons de deuocio un bon espay de temps de una veu prou forta, lo quens fa creurer que sa Magestat es del tot remediat.

Monsieur.

Vostre humilissim, y afectadissim seruidor

Chauigny.

A S. Germain en Laye lo 24. de Abril 1643.

Per manament de sa Excelencia: En Barcelona, en casa de Pere Lacaualleria, Any 1643.

APÈNDIX L.

RELACION VERDADERA,

DE QVANTO HASTA AGORA HA PASSADO,

digna de memoria, en la enfermedad del Rey nuestro señor, venida de Paris.

NO lo encareciò mucho aquel Poeta que al nuestro Monarca llamò, la marauila de los Reyes, y el Rey de las marauillas: Porque es su vida, una visible cadena de milagros; de los quales estoy aguardando la continuacion; la honra que me hizo su Magestad en cometerme la publica pluma para exponer a sus Pueblos, antes al mundo todo sus acciones grandiosas, da por tanto conocidas mis fuerças desiguales, à un cargo de tan importancia, (y que tiene por objeto la cosa mas delicada se puede hallar, en el comercio de los hombres, esto es la fama dellos) como me empeña de exercitar mi poco talento para que por lo menos no sea señalado por hauer dexado sepultados en el oluido los exemplos superiores que manifiestan á todo el mundo sus Reales, y Christianas acciones, que seran tantas reliquias preciosas en los siglos futuros. En los quales sin duda entre otras virtudes, hazen admirar aquel gran Principe; su fè por un efeto a su naturaleza contrario, produzirà muchos descreditos, porque ninguno podia creer lo que de ella se dirà: aun mucho menos los que no lo alcançarian, añadido en nuestros escritos, tanto mas dignos de ser creydos; que se exponen en el mismo tiempo, y juntamente con las materias de que tratan. De manera que mientras los pintores estudian para auentajarse en la honra de quien mas natural representara la cara del Augusto rostro de aquel Monarca sin ygual, vereys aqui las hermosuras de su Alma; de las quales alcançareys, que este gran Principe aun está mejor por sus proprias virtudes, que por la dignidad del primero Rey del mundo, y por la alta fama de tantos triunfos.

Enfermò el Rey nuestro señor, à veynte y uno de Febrero ultimo passado, y aunque algunos interualos buenos, juntamente con el gran deseo tenemos de su salud, nos la huuiessen persuadida. Fue pero, que a los diez y nueue de este mes, se adelantò, y creciò tanto su enfermedad, que recogiendolo su piedad, le conuidò á que pensasse en la fragilidad de la vida humana: por la qual hauiendo passeado su Alma entre muchas eminentes meditaciones, sobre el subjeto de la muerte, mandò su Magestad se habriessen las ventanas de su aposento, del Castillo nueuo de San German, en Laye (donde està de presente) y viendo por ellas la Iglesia de San Dionis (dixo señalandola) veys alli mi ultima casa, para donde me dispongo à yr gozozamente. A la tarde del mismo dia, en lugar de la vida de los Santos, se hazia leer los dies precedentes, por uno de los Secretarios de su Oratorio: le mandò su Magestad le leyesse el capitulo diez y siete del Euangelio de San Iuan donde estan estas palabras: *Ego te clarificaui in terra: Nunc igitur clarifica me Pater.* Luego le hizo tomar otro libro, Introducion de la vida deuota, y leer el capitulo del desprecio de este mundo, y luego le mandò tomar el libro del Kempis, en el qual, queriendo el Secretario leer por orden los capitulos; su Magestad le puso la mano, y le señalò èl de la Meditacion de la muerte.

A los veynte hizo el Rey su declaracion para la Regencia de la Reyna, y el Gouierno de sus Estados, (como ya en parte tengo escrito) sobre la qual declaracion especificò su voluntad, mostrando en su rostro tenia una satisfacion grande. Su Magestad entre los otros Señores, y Damas, que llegaron à visitarle, recibiò este dia al Duque de Vandosme.

A los veynte y uno, la Princesa de Condé, y el Cardenal Mazarin fueron honrados de lleuar a las Sacras Fuentes, al Serenissimo Principe Delfin, a quien nombraron Luys, por voluntad del Rey. Y el Mariscal de Bassompierre, fue admitido al besar à su Magestad la mano.

A los veynte y dos, hallandose debilitado el Rey, por la vehemencia, y continuacion de su enfermedad: a las primeras palabras le dixeron, el estado peligroso de su enfermedad, luego dixo al Padre Dinet Iesuita. Yo soy todo gozozo de andar à Dios; vamos mi Padre, confessadme: y con toda alegría recitò el Psalmo, *Lœtatus sum in his, quœ dicta sunt mihi.* Luego determinò de Comulgar por Viatico; y no mostrò en esta

accion su Magestad, menos prudencia, que en todas las demas de su vida; porque preuiendo, que podian suceder muchas questiones, entre muchos Señores, alli presentes, sobre quien lleuaria la Toalla de la Sacra Comunion (de la qual se acostumbra, que los dos extremos mas cercanos del Rey, los tienen los dos primeros, y mas calificados Señores; y los otros dos, son tenidos por dos Capellanes de su Magestad.) Auia mandado al Obispo de Meaux, su primer Capellan, no pusiesse Toalla: y estendiesse solamente un velo sobre la cama, que su Magestad le tendria con sus proprias manos. Y disponiendose de la manera que su Magestad Christianissima mandaua. Entrò Monsiur, unico hermano del Rey, y el Principe de Condè. Y viendoles su Magestad, segun la presencia de su entendimiento, dixo al Obispo de Meaux, (que segun es costumbre, le lleuaua el Agua bendita antes de Comulgarle) que hauiendo llegado estos dos Principes à su presencia, cessaua la competencia se temia, y que podia mandar se pusiesse la Toalla sobre su cama, y assi fue hecho. La primera extremidad de la mano derecha del Rey, la tenia Monsiur; y la de la mano ysquierda el Principe de Condè: a las otras dos siruieron los Sieurs de Cesseuille, y Hiacinte, Capellans del Rey, que entonces se hallauan en sus meses. Dixo la Missa el Obispo de Meaux, la qual fue Pro infirmo, en el aposento de su Magestad en un Altar, dispuesto para este effeto, y despues de hauer sumido, El Rey, y todos los presentes recitaron con voz alta la confession; dio el Obispo la absolucion deprecatoria, y presentò luego al Rey la sacratissima hostia, que recibiò en su cama estando habiertas todas las cortinas della, con deuocion, y verdaderas señales de piedad no imaginables en otro. Acabada la Missa, salieron todos afligidos llorando, menos el Rey, cuya Magestad afrentando la muerte, con una cara y semblante intrepido, confirmò con todo affecto la Fè, que todos han siempre tenido de su grande animo y diò prueuas ciertas de su magna[ni]midad, y verdadera fuerça de entendimiento, que no consiste la fuerça de espiritus en despreciar los peligros (como hazen muchos, quando se hallan lexos dellos, mas bien en burlarlos, y no temerles, estando en su presencia, y sobre todos) (dizen los Philosophos) los peligros mayores son los de la muerte, que por esto la llaman la mas terrible de todas las mas terribles; del miedo de la qual estauan todos espantados, no empero el Rey. Augmentò, y creciò mucho el espanto comun

con las lagrimas de la Reyna. Iamas esta Princessa incomparable perdiò al Rey de vista; assistiò a la Missa, y comunion de su Magestad, y en su presencia, puesta de rodillas, toda deshecha en lagrimas: y consolandola el Rey, le certificò por su boca la confiança grande, y mucha satisfacion tenia de su proceder, è integridad virtuosa. Recibiò la bendicion de su Magestad, y juntamente los Serenissimos Infantes de sus Magestades. Pidiò el Rey la Extrema Vncion, mas la aficion grande de todos los assistentes obraua, que ninguno queria desesperar de su salud, hasta el ultimo extremo, y assi dexandose todos, suauemente lleuar à èl uso (hizo degenerar este remedio, por la primera Iglesia instituydo para conualescencia de los enfermos, á un ultimo hazilo de los desauziados de la salud) fue differida esta Santa Vnccion, hasta las quatro horas de la tarde del mesmo dia, y de esta misma hora hasta el Iueues siguiente. Tal era la piedad deste Principe, que huuiera querido comunicar los effectos della a los señores que llegauan à visitarle. Entre los quales, assi hablò al Mariscal de la Forse. Yo os conosco (le dixo) por uno de los mas honrados, sabios, y valientes Gentilhombres de mis Estados, mas juzgandome cercado de yr à dar cuenta à Dios, soy obligado de deziros, que creo os ha su Diuina Magestad conseruado la vida hasta una tan grande edad, para daros tiempo de pensar en vuestra conuersion, y al fin hazeros conocer, que no ay mas que una Religion para alcançar salud, que es la Catholica, Apostolica, y Romana, la qual yo professo.

Persuadiò tambien al Mariscal de Chastillon hiziesse lo mismo.

Despues de la comida, el Duque de Vandosme, puesto de rodillas ante el Rey (con la mayor parte de los demas señores, y demas que llegauan à besarle las manos desta manera) Recibiò la bendicion de su Magestad. Recibiò el mismo dia, el Rey a la Duquessa del Beuf, y sus hijos, y quiso ver el Sior de Grandelu, buelto de pocos dias de Flandes, donde hauia quedado preso de guerra. Preguntò su Magestad, si hauia apariencia, pudiesse passar la noche, y como le respondieron, que sus Oraciones, y las que sus subditos presentauan à Dios, por su salud, le sacarian deste peligro. Dixo su Magestad, no pedia absolutamente à Dios, el curar, estando en todo indiferente, y conformado con la voluntad diuina; Pero porque los Viernes siempre le hauian sido felices, que esperaua viuir por

lo menos hasta el Viernes siguiente para alcançar este dia la mayor merced le hauia jamas sucedido.

Por esto no quizo se aguardasse hasta este dia à darle la Vncion extrema que recibiò el Iueues a las nueue horas, y media de la mañana con la mayor resolucion se puede creer, respondiendo su Magestad ab Obispo de Meaux (que le diò este ultimo Sacramento) en todos los Psalmos, y Letanias, y mostrando un animo mas que humano en una ocasion donde la humildad no halla otro, que materia de desesperacion: Mas conuenia que este acto de la vida de un Principe tan grande lo respondiesse a todos los precedentes, y siruiesse como de sello para confirmar a los hombres en la alta estima, en la qual lo ha de tener cada uno; y tal que todo lo que se lee del fin de los grandes Reyes, Emperadores, y mas Illustres personas no tiene ninguna comparacion a este, que llegò a llamar fin; no por nuestro respecto, pues aun està tan fortunada, y bienauenturada la Francia de gozar de su tan deseada presencia, y tener viuo aquel gran Rey, que Dios serà seruido de conseruarle aun largos años: Puso fin, a su respeto pues el creyendo tenerle, tanto mas se ha de admirar, que esforçada, y intrepidamente, con espiritu sano, y vigoroso lo mirò con fuerças, las quales suelen faltar a los hombres murientes, que por ordinario mas acaban por discordia, y rendimiento que por resolucion de luchar con las leyes de la naturaleza, y del Autor de ella.

Este dia fue tambien recebido del Rey el Mariscal de Vitry como poco antes lo hauia sido el Mariscal Destrec, y mientras cada uno le besaua llorando sus manos; commouida su Magestad al objecto de tantos rostros bañados en lagrimas; tuuo de ellos compassion grande, la qual hizo ver prouenia de la piedad tenia de la tristeza de ellos, añadiendo, que no le pesaua de verse assi llorado, pues era prueua cierta de la aficion le tenian todos sus buenos subditos, a los quales su Magestad no menos les amaua que podia ser amado de ellos. Encargò su Magestad al Principe de Condè dixesse de su parte al Duque de Cheureuse tambien presente; no le queria mal en ninguna manera. La Reyna hauia hecho lleuar su cama, del Castillo viejo, a el nueuo cerca del aposento del Rey, y como estaua de rodillas ante la cabecera de su Magestad, toda en lagrimas risuelta, el Rey despues de un largo discurso la suplicò se consolasse, y se apartasse un poco para no afligirlo mas con su tanta tristeza. Passò

pues todo el dia en santas oraciones, y meditaciones llenas de fuegos celestes que exalaua con palabras del todo diuinas, y admirables. Tuuo mejor la noche de los 23. hasta los 24. que mas se temia.

A los 24. entre las 10. y 11. horas de la mañana se hallò libre del accesso, o accreceimiento de la enfermedad lo hauia trabajado los dias antes, y hallòse tambien dispuesto despues de las doze horas que mandò al Sieur de Nielle primero valeto de su guarderopa diesse las gracias a Dios; como lo hizo, cantando sobre el tono que su Magestad misma antes le hauia dado esta Paraphrase del Sieur Godeau que comiença. Señor a quien solo quiero agradecer, y su Magestad le ayudò con los Sieurs Champefort, y san Martin a hazer detras de su cama, un concierto de canticos semejantes.

A veynte y sinco continuando la conocida mejoria de la enfermedad del Rey, diò una colacion su Magastad de confituras de versailles, a la Reyna, a la Princesa de Condè, a la Duquessa de Lorena; de Longueuille; de Vandosme, y altras damas, y la Reyna, Monsiur el Principe de Condè, el Cardinal Malarin (sic), los Ministros de Estado, y otros Officiales de su Magestad, le mostraron en tiempo de su enfermedad, verdaderas prueuas de sus continuas aficiones; en fin toda la Corte empeço de esperar mejoria, como aun de presente haze: y esta conualescencia entre los justos miedos, siempre de bien en mejor se va fortificando, inclinandose visiblemente a Dios a las oraciones de mas de quarenta millones de personas.

En Lyon 7. Mayo 1643. &c. segun la copia estampada en Paris.

Con licencia, en Barcelona, por Gabriel Nogues, en la Calle de Santo Domingo, año 1643.

APÈNDIX LI.

✠

Molt Ill.re Sor.

Havent tingut notitia lo dia de vuy est Capitol de la s.ta Isglesia de Bar[celon].a que Don Francisco de Ayguaviva veguer de la present vegueria per orde del Ex.im Sor. Loct[inent] y Capita general de la Mag.t del Rey nostre Sor., que Deu nos guart y conserve molts anys. Anantsen lo Noble Sor. Don Galceran de Semmanat Canonge desta s.ta Iglesia y Vicari general al temps que es arribat al lloch de s.t Andreu de Palomar, lo ha capturat, y desde alli lo ha portat al castell de Mongat ahont esta detingut y a be tot est capitol junt, conciderant lo gran periudici que desta actio resulta contra lo stament ecclesiastich y sas libertats se es resolt tot junt, de anar a, representar a, sa Ex.a supplicantli fos servit de restituhirnos a, la persona de dit Don Galceran offerintse juntament a, sa Ex.ia que en cas que en sa persona se hagues trobada alguna culpa lo que nos pot creurer, de sa modestia y bondat, se encarregava per son compte lo reprimirlo y assegurar a, sa Ex.ia y ministres dels temors que podian haver consebut contra sa persona, Y com sa Ex.ia haja respost queu veuria y concideraria y quens tornaria resposta y com sa Ex.ia y sos ministres no sien capasços de poder fer semblants detentions de perçones ecclesiastiques ab la qual expressament se contrafa a, la dispositio dels segrats Canons y concilis axi antichs com moderns, bullas de sumos pontifices ab las quals se fulminan rigoroses çensures y a les matexes lleys imperials y en particular al capitol onse de la bulla In cena Domini y finalment de nostres lleys municipals en particular a, la constitutio ultima de titol de bisbes y prelats y clergues y al privilegi que lo catholich Rey Don Fernando, concedi al Stament ecclesiastich del qual consta en lo capitol ultim del titol de captures de clergues y liberatio de aquells, ab lo qual expressament se disposa, que en tot cars, que per proçes de Regalia se procehesca a, la captura de personas constituhidas en segrats ordens religiosos o, benefficiats lo official secular haja y sia tingut requirir

primer al Jutge ecclesiastich e, invocar lo auxili de aquell que per si o, per altri fent comissio a, dit official secular sien capturats, los tals processats de Regalia E, que si dit Jutge no fara las predites coses o, fentho o, essent trobat en crim fregant o, fugitiu lo processat dit official procehira a, fer captura de aquell lo haja de aportar honestament e, sens ignominia, e, no al carcer com un secular sino en alguna honesta casa a fi de rebrerli tant solament la depositio e en tot cars nol puga entretenir mes de vint y quatre hores entregantlo al jutge ecclesiastich ni tempoch se puga justificar dita detentio ab titol de raho politica o, economica essent expressament reprobada per les dispositions refferides. Desitjant dit Capitol complir ab la obligatio te de reparar los perjudicis se fan contra la llibertat ecclesiastica, y en particular en est cas contra la persona de un Capitular y juntament Vicari general tant benemerit de son gremi. Conciderant dit Capitol la bona correspondentia que sempre ha experimentat ab V. S. y que aquest periudici ques fa al estament ecclesiastich podria succehir contra los demes staments y contra la observança dels privilegis de V. S. li ha apparegut soplicar a, V. S. sia servit de interposar sa autoritat ab sa Ex.ia pera que sia restituhida a, la Isglesia la perçona de dit Sor. don Galçeran de S.t Menat, y demes persones Ecclesiastiques que vuy estan detingudes en les carcers reals offerint a, V. S. servirlo en totas ocasions ab la matexa correspondentia y a mes que en aço fara V. S. una actio molt digna de son zel y grandesa dit Capitol ho rebra per singularissima merçe y favor.

APÈNDIX LII.

En lo Concell de Cent del dia 16 de Maig de 1643, després de donarse compte de la embaixada feta 'l día abans per lo Capítol de la Seu als Consellers (la qual vé ja transcrita en l' anterior Apèndix LI) relativa a la captura del Vicari general y altres ecclesiàstichs, s' afegeix:

«Y ara estant junt lo present Concell del molt Ill.re bras militar sels ha fet una embaxada reportada per nou Perçonas de dit bras contenint lo que esta contingut en un paper que han entregat a dits Senyors Concellers, lo qual tambe fonch legit

al dit Concell y es del tenor seguent. «Molt Ill.res Senyors. Per Part del molt Ill.re Capitol se ha fet asaber al Bras militar lo desconsuelo que tenia de la Captura de don Galceran de Semmanat y altres persones Ecclesiastiques y que havien acudit a sa Ex.a per lo remey y acudien al Bras perque se interposas per ell ab sa Ex.a com o, à fet y suplica a V. S.a fassa lo mateix, y encara que te per cert que V. S.a mogut de son acostumat zel ho haura fet no ha volgut dexar de fer aquest poch servey al molt Ill.re Capitol y darse per obligat del que V. S.a sera servit obrar en son favor.» Y com ditas cosas sian de la gravedat y grandesa ques dexan conciderar los senyors Concellers noy han volgut pendrer resolucio y han determinat representaro y proposarho al present Concell com de fet ho, han proposat peraque deliberas lo fahedor, E, antes de votar sobre dit fet proposat se digue que fora de Concell hy havia una embaxada del dit molt Ill.re capitol, la qual la reportaven lo Cabiscol y Canonge Miquel Joan Osona, lo Ardiacha y Canonge... (en blanch) Jover, lo Canonge Francesch Tavarner y lo Canonge... (en blanch) Bisbe Vidal los quals obtinguda licentia entraren en dit Concell y assentats en son degut lloch explicaren en ell de paraula llur embaxada y explicada aquella donaren y entregaren a dit Senyor Conceller en Cap uñ paper contenint dita embaxada y fonch legit al dit Concell y es del tenor seguent.»... (1) «Y llegida dita embaxada dits Embaxadors sen anaren y anats que sen foren dits Senyors Concellers la proposaren al dit Concell y tambe tornaren a proposar tot lo demunt dit peraque deliberas lo que mes convindra al servey de Deu nostre Senyor y benefici de la present Ciutat y Principat. E, lo dit Concell feu la deliberatio seguent.»

«Attes que la materia proposada es de la gravedat se dexa conciderar y que aquella requereix molt premeditada resolucio en concideracio dels motius y causes contenguts en las embaxadas fetas al present Concell y Senyors Concellers per part del molt Ill.re Capitol y Bras militar que perço los Senyors Concellers nomenen vuyt persones del present Concell ab igual numero de staments los quals premediten y censuren lo que la present Ciutat deu fer en materia tant grave per tocar a la inmu-

(1) Com lo text de dita embaxada es literalment igual a la presentada 'l jorn abans als Consellers,—là qual ja s'ha transcrit en l'Apèndix LI,—deixa de copiarse aquí.

nitat Ecclesiastica que la present Ciutat te tant la mira y te per primera causa y devant sos ulls perque los Senyors Concellers ab la diligencia y cuydado que la materia requereix o, proposen en altre concell lo que se haura advertit en dita Junta pera que en ell se puga pendrer la resolucio que aparexera mes convenir.»

(*Deliberacions* de 1643, fòls. 158 y 159 girat.)

APÈNDIX LIII

✠

Ex.[m] S.[r]

Die 22 maij 1643 Reportada per lo sr. don Juan de Paguera y [lo Sr. Joseph Massana.]

Lo agent de aq[ues].[ta] Ciutat que residex en la cort del Rey n.[e] s.[r] ha donat notitia ab carta de 26 de abril passat ques legi en lo savi consell de cent lo die de ahir que per lo primer de Juliol proxim acodiran les persones elegides per sa magestat a Monster en Alamanya per lo tracte y ajustament de les paus generals de tota Europa, scrivint si seria convenient se fessen algunes diligencias per nostra part tocants als interessos desta Provincia pera instruir los animos de les persones acodiran alli per part de sa mag.[d] y desijant esta Ciutat acodir al major servey de sa mag.[d] y benefici della y Provintia tota ha deliberat dit consell supplicassem per sa part com supplicam a V. Ex.[a] sie servit de honr[ar]la y ferli merce de aconsellarla en lo que deu fer en esta raho, manant scriurer si convindra a sa recomendatio les cartas convenients y se dispose lo demes que aparaxera a V. Ex.[a] mes convenir que ho rebra a singular merce de V. Ex.[a]

Molt Ill.[e] S.[r]

S. diputats.

Lo die de ahir se legi en lo savi consell de cent una carta del agent desta Ciutat residint en Paris ques legira a V. S.[a] y com les materias della comprengan los interessos desta Provintia y Ciutat ha deliberat dit consell se das esta notitia a V. S.[a] pera que en conformitat de la bona correspondentia que an sempre tingut y tenen estas dos casas, se tracten y conferescan o, per via de conferentias ,o, altrament com millor aparaxera convenir, peraque en cosa que tant importa se prenga acertada resolucio y qual conve al major servey de sa mag.[d] y benefici

desta Patria, que aquesta Ciutat esta molt disposada axi en contribuir en lo gasto faedor com en diligentiar y obrar los demes effectes que convindran.

(L'acort a que s'aludeix en les dues embaxades precedents, fetes en virtut del mateix, obra en los fols. 161 g.t a 163 g.t del llibre de *Deliberacions* corresponent al propri any 1643, y son contingut literal es com segueix:)

«Die XXJ. mensis Maij
M.DC.XXXXIIJ.

Carta del agent de Paris.

Convocat y congregat lo savi Concell de Cent Jurats en la sala gran de dit concell en la forma acostumada lo senyor Conceller en Cap en veu sua y de voluntat dels demes Senyors Concellers sos Companys digue y explica al present Concell com havian rebuda una carta de don Isidoro Pujolar dirigida als senyors Concellers y Savi Concell de Cent la qual fonch llegida en Concell y es del thenor seguent. — «Molt Ill.re Senyor. Essent estat advertit que lo Rey de Castella ha enviat los pasaports per la seguretat de las Personas elegidas per sa Mag.t per anar á Monster en Alemanya per lo tracte, y ajustament de las Paus Generals de tota Europa; Y deventhi esser lo primer de Juliol proxim no he volgut dexar de donarne noticia á V. S. a fi de que advertesca lo ques deura fer sobre est particular per lo be, avantatge y aument deix Principat; que si V. S. judica esser apreposit de elegir alguna persona eminenta dell, per anar a residir á dita Vila de Monster serca dels ministres del Rey nostre Sen[y]or a fi de menejar los interessos de Cathalunya ab major reputacio y benefici es necessari que la tal Persona sia bon Patrici y molt enterat dels Privilegis deix principat, Y com per no esser estats observats per lo Rey de Castella y havernols romputs; eix Principat en virtut del poder ple y bastant que te, elegí a sa Mag.t Christianissima (que Deu guarde) y se posa debaix sa protectio, emparo, y obedientia, y resolventse V. S. de posar en exequtio (com crech ho fara) cosa que tant importa al be, conservatio, y honra deix Principat; es precis de que la perçona elegida per V. S. ademes de esser ell (com crech ho sera) Home enter, docta, llegit, y de confiança de que aporte ab sí tots los

memorials, y sumicions se feren al Rey de Castella, la proclamacio, la noticia universal, la justificatio en concientia, y los pactes y jurament que feu per sa Mag.[t] lo senyor Marques de Breze a 23. de febrer 1642. en exa Ciutat, y tots los demes papers que a V. S. li aparexera convenir per mes justificatio nostra, Lo mateix escrich al[s] molt Ill.[res] S.[rs] Deputats peraque entra tots pugan resoldrer lo que mes conve fer en servey de nostra Patria; y lo advertir de asso a V. S. no es perque lo Rey nostre senyor y sos ministres nons tingan, guarden y observen molt puntualment lo quens an promes, que en asso no ya dificultat, ni si pot posar dupte: Pero com los Enemichs Castellans nos tenen particular odi y buscan per tots camins nostra perdicio y total ruina se valdran de tots los medis illicits, pera conseguir la: y com Monsieur de Auo elegit per sa Mag.[t] (encara que sia tingut en opinio del millor subjecta de Europa) li porien fer concebir alguna cosa en dany deix Principat, per no esser ell tant enterat com un natural de nostras lleis, y constitucions, y del rompiment dellas; y lo demes succeit en eixa Provincia, per haver ell estat sis anys continuos en las de Dinamarca y Alemanya apar conve molt de que se envie alla persona al proposit per enterarlo del convenient, pera que puga respondrer y conclourer a las denormes preposicions que los enemichs, sobra nostra Patria faran; que segons se enten no dexaran de ser pocas, y de provaro tot per nostra ruina y dany; Y la opinio que tenen los demes politichs es, de que se tindran mes conferencies per las cosas de Cathalunya, que per totas las de Europa juntas; y tinch per imposible que per entesos que sien los ministres de sa Mag.[t] pugan satisfer a las inicas preposicions que contra nosaltres faran los enemichs Castellans, si alguna Persona docta, y entesa natural deix Principat no li asisteix y resideix a son costat per enterarlo del convenient per la honra y defensa de nostra Patria y servey de Sa Mag.[t] y resolent V. S. de enviar dita Persona conve de que vinga a tota diligencia en esta Cort per podersen anar ab lo senyor de Auo, y Monsieur de Aimerich (electo en lloch del s.[r] de Chavigni) y ab los demes ministres de sa Mag.[t] quals diuen se partiran molt prest desta Ciutat, y axi conve de que V. S. prenga en asso resolucio ab diligencia, y si es de enviar Persona vinga lo mes prest sia possible perque importa per la seguretat sua y per lo bon servey deix Principat de que sen vaje en compan[y]ia de dits senyors, ab los

quals procurare introduyrlo y ferlo recomenar dels ministres superiors de sa Mag.[t] La Divina lo deix en tot fer lo major acert y a V. S. g.[de] Paris y abril a 28. de 1643. De V. S. molt servidor. D. Isidoro de Pujolar.» —La qual donaren los senyors Concellers per propositio perque dit Concell deliberas lo que aparagues mes convenir en cosa que tant importa al benefici Universal desta Ciutat y provincia.

E lo present Concell feu la deliberacio y Conclusio seguent ATTESA la gravedat de la materia Proposada, en la qual interessa no sols la present Ciutat Pero encara tota esta provincia, que Perço per un Ciuteda y un militar del present Concell per sa Senyoria anomenadors se done noticia als senyors Diputats de la Carta llegida al present Concell enviada de Paris per lo agent desta Ciutat Peraque en conformitat de la bona correspondencia que sempre han tingut y tenen les dos cases se sensure y premedite la materia e, sia ab conferencias o, com millor aparaxera convenir peraque en cosa que tant importa se prenga acertada resolucio y qual conve assegurant à aquell concistori que aquesta Ciutat axi en lo gasto fahedor com tambe en tot lo que aparaxera mes convenir averse de fer en benefici de la cosa estara molt disposada en obrar los effectes que convindran y que per los mateixos eo, altres consemblants Embaxadors se fasse altra embexada à sa Ex.[a] (la qual se fasse abans de totes coses) donantli notitia del que conte la carta supplicant lo sie servit fer merce y honra a esta Ciutat, en aconsolarla y valerla en tot que sie major servey de sa Mag.[d] y benefici de la Ciutat y les respostes que obtindran les Persones de les embaxades les referescan y proposen los senyors Concellers en lo savi Concell de Cent en lo qual se pendra la resolucio que mes convindra en benefici de la Provincia y Ciutat.»

APÈNDIX LIV.

✠

a 12 de Juny, 1643. Reportada per lo sr. don Pedro Bosch y Joseph Masana.

Ex.[m] S.[or]

Los consellers de Barselona representen a V.[sa] Ex.[a] que des dels primers de gener prop pasat fins ara an tingut continuos alojaments en la vila de Flix que los menors son estats de

vuitsents soldats essenty passada tres voltes tota la armada anant y tornant y avuy tenen lo tercio de Monpeiro de qui an rebut y reben majors danys que de quants y an tingut per lo que ells mateixos diuen per aqueix cami an de alcançar los ne traguen per entrar en Arago y aprofitarce en la demes armada no obstant fa lo que pot en reprimirlos lo governador de la plaça ab que reste lo terme de dita vila de Flix lo present any casi sens collita aventho tot talat per forratjes ademes de aver tallat per leinyes molt numerosa part de les moreres y oliveres de dit terme en que consistie lo major beneffici dels naturals, y la vila despoblada y sens vasalls que essent vila de 260 cases avuy esta de manera que no seran les habitades noranta cases y aqueixes sens mobles ni alajes de res ates los soldats seno han portat tot y com Ex.m S.ór inporte la conservacio de dita vila per esser plaça convenient contra lo enemich com tanbe a la Ciutat per esser baronia sua perso supliquen a V.sa Ex.a dits consellers sia de son real servey en cas se fassa presidi continuo en dita vila conforme se diu manar donar quartel en ella apart per los alojamens y que lo dels bagatges sie a les viles del rededor a dos y a tres legues de dita vila y que los mateixos llochs de dit anbit en los quals no iha alojaments continuos segons sa possibilitat ajuden en contribuir cada semmana ab certes carregues de lleinya pera ajuda de costa dels cosos de guarda ab que y fentnos V.a Ex.a merse sobretot en que nons tracten mal als paisans se creu tornara dita vila sino en tot en molt gran part en lo antich estat, y sa Magestat que Deu g.e ne restara mes servit y conservara esta ciutat son patrimoni per ma de V.sa Ex.a de qui espere majors merses conforme te experiencia en altres ocasions: lo offici &c.

APÈNDIX LIV bis.

(Concell de Cent del dia 25 de Juny de 1643.) — «Convocat y congregat lo savi Concell de Cent jurats en la sala gran de dit Concell en la forma acostumada lo senyor Conceller en cap en veu sua y dels demes senyors Concellers sos companys dona per proposicio un paper lo qual fou llegit en dit Concell per lo Secretari y es del tenor seguent.

✠

.I. Molt Ill.^e S.^r

Dimars al tart als setse del corrent a la quens ne voliem anar de Concistori despres de assenyalat als officials de la present casa, taula, banch y visita a cada hu quin conceller los tocava acompanyar anant y tornant a casa de la Ciutat los tres días de dol vinents diguerem al mag.^ch Christophol Sangenis clavari que a sa merce li tocava acompanyar al conceller en cap y que en ditas ocasions segons lo estat ultim del any 1621. sols als concellers sels aportava la falda de la gramalla per un patge aportantsela los demes al bras y anansen fora dit clavari torna poch apres dient que entenia que en lo any 1598. a dit clavari se li havie aportat tambe la falda y que axi volie parlar clar que ell se la volia fer portar de qualsevol manera, al que li responguerem que era veritat lo que deya perque se portà la falda segons lo serimonial de dit any a tots quants acompanyaren los concellers axi que haventla de aportar a tots son offici de clavari no venia a guanyar res sentli iguals tots los demes y llevar als Concellers la preheminencia de aportarla per patge ells assolas que no parlantne ell ningu ne parlaria y que fentsela aportar sa merce tots los Proms y demes officials se la farien aportar fentli veurer lo serimonial com parlave ab dita generalitat ab que nos volgue aquietar dit clavari ans be porfià en que havia de anar axi y per no tenir alli ab qui conferiro cansats del negoci de tot lo dia li diguerem que sa merce y pensas que si lo endema dematí quant vindria acompanyar lo conceller en cap nos aiustava quey dexas de anar en aquella ocasio que despres ho veuriem y se pendria resolutio si y conforme ne restaram de acordi. Dimecres dematí a decet de dit havent arribat dit clavari acompanyar al conseller en sa casa estant ja los proms y officials pera partirse della pera venir al dol digue a dit Conceller en cap que ell no volia per ningun cami dexar de acompanyarlo y que encara que nou volgues se faria portar la falda per un patge al que dit Conceller en cap li respongue no parlas ab tal modo ni alsas tant la veu que lo que seria iust se faria y lo demes no, y que advertis pux estava en la matexa pretentio dexas de anari en aquella ocasio conforme lo dia abans era restat de acordi ab tot

lo concistori fins a que fos vist, al que respongue dit clavari que si be era veritat ho havie promes lo die de abans pero que de las horas ensa li havien aconsellat lo contrari y que axi nou volie fer y admiranse axi los Prohomens com los officials que eren alli presents de son modo de parlar li persuadiren se llevas la gramalla y dexas de anar en aquella ocasio que despres se veurie lo fahedor com en effecte o, feu y encontinent sen vingue en la present casa ont troba part de nosaltres quens estavem aiuntantnos per lo dol en la present sala assistits de nostres proms y officials y nos digue tenia que informarnos contra del conceller en cap qui li volie llevar sas preheminencias y dient nosaltres que esperas quey hagues concistori digue que no havie de menester al conceller en cap si no que requeria a Joan Rodas llevas acte de que no volia venir ni assistir perque li llevavem les preheminencias de son offici com en effecte ab licentia nostra dit Rodas lo lleva y acabat lo dol de dit mati aiuntarem uns quants proms dels que estaven alli pera que nos aconsellassen en lo present fet, los quals nos aconsellaren attes no era preheminencia del Clavari a solas lo aportarli lo patge la falda sino segons lo dietari del any 1598. a tots los qui acompanyaven als S.[rs] Concellers diu las la aportaren y consta per personas fidedignas que en lo any 1621. sols la aportaren als s.[rs] Concellers ab que sels dona certa mes preheminencia axi que continuassem conforme erem vinguts y dit Clavari ho tingues a be conforme feyan los Proms que altrament ells tambe se la farien aportar.

Dijous demati a 18 de dit vingue m.[o] Francesch Sangenis ciuteda honrat de Bar[celon].[a] germa de dit clavari en las casas de molts de nosaltres dientnos que lo savi Concell de cent als sinch del corrent havie deliberat se fessen les funeraries si y conforme se feren en lo any 1598. y que en lo serimonial de dit any se trobave que lo clavari se havie fet portar la falda dant li lloc en la filera del conceller en cap fent retirar un prom anant y tornant a casa de la Ciutat los dies del dol y que axi no obstant lo parer dels proms no podiem dexar de darli dit lloch sens contrafer a dita deliberacio de sinch del corrent y que per mayor seguretat y satisfactio que ho cometessem a iusticia. Y si be li diguerem que la deliberatio de seguir lo serimonial de dit any se havie de entendre en aquellas cosas que no havien de las horas ensa rebut alteratio y fos pernicios exequutarlas perque lo any 1598. se llitg se doná precedencia als comptes la qual al

present no sels dona que enteniem era de la matexa especie sa pretencio y que sobre estas cosas no ere estat intentio del savi concell de cent llimitarlas: Ab tot arribats en la present casa acordarem cridar al mag.ch m.r Miquel Cellers advocat ordinari de la Ciutat y a m.r Pere Montserrat y Ruffet en lloch de m.r Mostaros per ser cunyat de dit clavari pera que nos aconsellassen en scrits sobre lo present fet y axi mateix quin lloch havie de tenir dit clavari en la primera filera entre los proms que lo dit dietari nou diu advertint a v. s.a que quant se va y torna de la present casa sols van en la filera dels concellers los Proms per ell nomenats sens graduacio y a les altres fileres los officials encara que ni hage de estament mes preheminent que los Proms y sols diu lo serimonial de dit any ana lo Mag.ch clavari en ditas ocasions en la filera del conceller en cap sens individuar lloch. E apres al tart lo mateix dia a la que nos ne voliem anar del dol nos tornaren dits mag.chs Advocats y nos donaren lo vot en scrits lo qual per serse sobre entesos al que entenem no comprenia sino sols lo poder ferse portar la falda per son patge declarantho en son favor com en aquell se conte sens parlar paraula del puesto y lloch havie de tenir en la filera y si be restarem de acordi en sernos disgregats nos tornassem a veurer a la sala de les armes per veurer lo fahedor en dit fet no fonch possible.

Dijous demati havent tingut notitia de dit vot lo mag.ch clavari acudi en casa del conceller en cap ab sa gramalla per anarlo acompanyar lo qual com no tenia resolutio del que se havia de fer nos envia de sa part en la present casa a m.o Francesch Xammar donsell prom seu dientnos vessem lo que devia fer que a son sentir no tenia per inconvenient venir ab dit clavari proms y los demes fentse tots aportar la falda que ja los demes tenian previnguts patges que si al exir entraven en altra questio del lloch volrrian los proms dar al clavari en la primera filera a las horas com a cas nou se tornaría a consultar y veuría lo mon no voliam llevar cosa ni a clavari ni ningu al qual fet respongueram, digues de nostra part a dit conceller en cap que nons parexía be vingues ab dita forma que tot no estas aiustat sino que per a les hores dexas de venir ,o, vingues sol posat en un cotxe y que a la una hora al punt de haver dinat seríam iunts en sa casa ont pendriam la resolutio convenient: lo que entes per dit Conceller en cap elegi lo restarse per no haver de entrar sol al dol haventhi

ia visitas com hi havia. Y axi conferits tots iunts en casa dit Conceller en cap a la una hora resolgueram que encontinent dit conceller sen vingues a la present casa y cridas los mag.[chs] Advocats havien fet lo vot associantne hu demes pera que remirassen aquell y juntament diguessen sobre lo segon cap que per los primers ere estat omis y que lo que aconsellarien sens mes consulta se exequutas encontinent com en effecte se posa per obra venintsen dit conceller en cap en la present casa cridant en la instantia del arxiu los dos advocats del die de abans associantlos a m.[r] Francesch Llauger fentlos la propositio conforme entre nosaltres haviem acordat dientlos expressament si donassen pressa que ja al tornar a casa se exequutaria lo que nos aconsellarían. Y poch apres sentsen entrat dit conseller en cap en la present sala de concell ab la gramalla ans que vinguessen visitas entra lo Mag.[ch] m.[r] Miquel Cellers dient lo clavari nos volie presentar una requesta que per quant m.[r] Mostaros era suspecte com ha cunyat del clavari li nomenas en son lloch altre advocat dels que ja eren alli per abilitarla y que si be dit Cellers li havie molt persuadit que no fes tal perque en aquell punt sería vist de sa justitia y que se posaria encontinent en exequutio per haverlosho axi dit al temps los feu la propositio, lo Conceller en cap li havia respost era volerlo passar ab novas conforme ho diran a v. s.[a] axi dit Sellers com los demes aplicats. Dit Conceller respongue que era iust se li associas advocat pera habilitar dita scriptura que ell era tot sol en la casa que esperas que hi hagues Ciutat que encontinent se faría: ab la resposta no se aquieta dit clavari ans be estant junts ja tres de nosaltres assentats concistorialment en la present sala tenint lo dol ab differents visitas en particular de molts religiosos entra dit clavari molt ocasionat y alterat per la present sala demanant ab veu molt alta ont ere lo secretari Agramunt y amostrantley li digue llevas acte de una escriptura que volie presentar als s.[rs] Concellers la qual aportava en sas mans y responentli lo secretari que ell no podie llevar acte sens llicencia dels s.[rs] Concellers. Li respongue lo Conceller en cap que fes habilitar la scriptura ab la forma acostumada que encontinent se li admetría y se llevaria lo acte volie y alsant mes la veu dit Clavari digue no la volie presentar sino a dit s.[r] Conceller en cap assolas y que axi no havie de ser habilitada que ell ne estave molt ben aconsellat. Al qual replica dit Conceller que tant necessaria era la habilitatio haventla de

presentar a hu dels Concellers per cosas tocants a son offici y carrech de conceller com a tot lo concistori que la habilitas o altrament no se li daria llicentia: ab que quexantse y avalotant se isque de la sala y al cap de un quart de hora poch mes ,o, manco torna a entrar en la present sala ab molt mayor descompostura que la primera vegada acompanyat de m.r Gabriel Anthoni Mostaros qui li havia dit y tornas y llansas lo paper al secretari que altrament no havia fet res, y de altres y al entrar li isque al encontra lo mag.ch Pau Passolas obrer artista dientli en aquella ocasio los obrers son amos de la sala y que essent official y no aportant gramalla no havie de entrar estantse tenint lo dol mayorment venint tot avalotat en ocasio quey havia tantas visitas y defora estava aguardant per entrar lo Pare General de la merce acompanyat de molts religiosos y lo tribunal de la Ballía General que ere una gran derreputatio dels s.rs Concellers que ja eren quatre y de tota la Ciutat lo qual ab grans crits y avalots comença a cridar que com se podie fer tal ab un clavari impedintli la porta que ell per son offici no la te tancada en la present casa entrant per força com de fet entra assistit dels quil acompanyaven y en particular de dit Mostaros sent estat de manera lo alvarot que perque no arribas a mes fonch forsos fessem tancar las portas de la sala y no abastant axo dit clavari ab lo mayor desacato ques pot imaginar acompanyat dels testimonis que per dit effecte aportava se acosta al secretari Jaume Agramunt dientli fessen testimoni com presentave dita scriptura tirantley devant de ell ab gran derrespecte y scandol de totas las personas que estaven presents causant ab dita actio un gran avalot axi dins de la present sala com de deffora y encontinent sen baxa assistit de dit Mostaros en la scrivania mayor de la present casa y sens precehir comissio alguna se posa a rebrer informatio contra del obrer artista.

E acabat lo dol y tornats nosaltres aiuntarnos en la present casa los Mag.chs Advocats nos donaren lo vot ultim cerca del lloch havie de tenir lo clavari en la filera anant acompanyar al conceller en cap dende sa casa al dol y axi mateix lo primer vot remirat a cerca de ferse aportar la falda y deliberarem encontinent que hu y altre fossen posats en exequutio y cosits en la ma corrent.

Y per parexernos que no compliriem a nostra obligatio y quen podiem ser carregats de vs.a a no ferne lo sentiment que

lo cas requereix ordenarem al mag.[ch] m.[r] Cellers rebes informatio encontinent de tot lo demunt dit la qual rebuda li demanarem nos aconsellas ab interventio dels D.[rs] m.[r] Pere Montserrat y Ruffet y de m.[r] Francesch Llauger lo que deviem fer los quals nos feren un vot en scrits que per ara deviem suspendre a dit clavari y ordenar capturar aquell y que se continuas en rebrer dita informatio y durant la suspentio nomenar per clavari al molt Ill.[re] s.[r] Conceller segon a qui toca com en effecte ho deliberarem encontinent fent a saber a VS.[a] com posant en exequutio la captura lo endema lo Aguazil Rius amostra un guiatje tenie de sa Ex.[a] per quinse dies y tenintlo detingut nos ho feu a saber dit Aguazil a ocasio eram en la seu assistint a las funerarias y axi acabat lo offici anant com es obligatio a dar las gracias a sa Ex.[a] per la assistentia lin digueram una paraula y respongue lo dia de ayr li havia demanat dit guiatge sens entendrer fos per cosa de la Ciutat pero que per tot aquell dia lo desguiaria com ho feu. Y axi mateix deliberarem se suspengues per ara del exercici de altre dels advocats de la present casa lo d.[r] m.[r] Gabriel Anthoni Mostaros y ques continuas en rebrer informatio contra de ell en lo qual fet no tinguerem difficultat axi per no ser sorrogat aprobat per nosaltres ab la forma ques devía aprobar perque si be ho fonch quant fonch nomenat per m.[r] Vicens Carmona al temps estava pres pero al temps prengue per pacte desterro voluntari muda estat y axi lo torna dit Carmona nomenar per medi de un billet nos escrigue y fins vuy dita nominatio no es estada per nosaltres aprovada com tambe per lo que ha constat era ell qui ha consellat en tot y per tot a dit clavari contrafent ab tal actio al jurament nos tenia prestat les quals informations se son anadas continuant y se llegiran a VS.[a] iuntament ab tots los vots y billet ab la present mencionats. Totas las quals cosas y diligenties que fins ara nos ha aparegut que per satisfactio de nostros carrechs deviem obrar y que sens ellas VS.[a] nos podie carregar proposam a VS.[a] per compte de qui an de correr de aqui al devant com a amo y s.[r] de tot y a qui an recorregut tant dit clavari com dit Mostaros pera que sobre ellas delibere lo que li aparexera fahedor, assegurant a VS.[a] nons es estat possible ab mayor brevedat darne raho a VS.[a] com desijavem.»

E, legida dita proposicio se llegiren al dit Concell las escripturas seguents PRIMO la informacio rebuda davant los senyors

Concellers contra dit Christofol Sangenís a instancia del Sindich de la present casa de la Ciutat en poder del escriva major de la casa y Concell de la present Ciutat (1). ITEM los vots fets per los mag.chs assessors de la present casa y altres aplicats en dita proposicio mencionats y cosits en la ma corrent (2). ITEM las deliberacions en raho de ditas cosas y en exequutio de dits vots fetas per dits senyors Concellers continuadas en dita ma corrent sots chalendari de 19. del corrent (3). ITEM una carta del mag.ch m.r Vicens Carmona dirigida als senyors Concellers feta en los Carcers de la present Ciutat en lo mes de Desembre 1642 (4). E, legidas ditas scripturas obtinguda llicencia entra en dit Concell m.o Francesch Sangenis Ciuteda germa de dit Christofol Sangenis clavari per part y en nom de dit Christofol Sangenis y per sa defensa digue en concell tot lo que li aparague dir y allegar y apres dit Francesch Sangenis sen ana de Concell y anat que sen fonch lo Concell sobre totas las cosas sobre ditas feu la deliberatio seguent.

Que Christofol Sangenis y m.r Gabriel Antoni Mostaros sien restituits en sos oficis de Clavari y advocat de la Ciutat respective, y que los procehiments contra dells féts sien nullos com lo present Concell axi ho delibera.

(*Deliberacions*, any 1643, fols. 197 g.t y seguents).

(✠)

Ob. die xix Junij M.DC.xxxxiij.

Jhs. cum Maria sine labe pecati concepta.

A. En lo fet consultat per los molt ill.es s.rs consallers als advocats baix scrits en orde a la pretentio que te lo mag.ch Cristofol Sangenis mercader lo corrent bienni clavari de la present ciutat de que en las funerarias que al present se çelebran per la anima del Rey nostre s.r ha de anar acompanyant lo molt ill.e s.r consaller en cap de sa casa a la de la ciutat en la primera filera de dit s.r consaller aportant la falda alta de la matexa manera que la aporta dit s.r Consaller, havent vist lo serimonial de las funerarias del Rey Phelip Segon en jornada del primer de desembre

(1) No 's troba dita enquesta.

(2) V. en aquest mateix Apèndix los documents senyalats de lletres A, B y C.

(3) V. en lo propi Apèndix lo document de lletra D.

(4) No apareix aytal carta.

1598. y havent vista la desliberatio del consell de cent çelebrat en 5. del corrent mes de juny, havent vist mes avant tot allo que se ha pogut veurer concernent lo dit dubte.

Y attes lo que se havía de attendrer y particularment lo serimonial de las funerarias del dit any 1598 en lo qual se troba que lo clavari ana ab lo consaller en cap y los advocats mes antichs y altres officials anant lo clavari y tres promens en la filera de dit consaller en cap y exint de casa dels consallers axi los consallers com los quels acompanyaven anavan ab lo cap cubert y fentse aportar tots la falda Attenent tambe que en la desliberatio feta en lo Consell de Cent çelebrat dit die de 5 del corrent esta expressament deliberat ques fassen las funerarias per la anima del Rey nostre s.r diffunct si y de la manera y en la matexa forma ques feu en lo dit any 1598. y attenent tambe que en los llibres de la present Ciutat no se ha trobat altre serimonial en materia de funerarias sino es lo dalt mentionat y chalendat ni se ha trobat exemplar algu contra del que esta disposat en dit serimonial quant al article contravers, y attenent tambe que en vía y termens de dret en los casos de precedentias y prorogativas de dignitats officis y carrechs se ha y deu recorrer a la consuetut y costum observat en semblants actes per los quals se regulan las preheminentias y prerogativas de las ditas dignitats officis y carrechs Attanent a las ditas cosas los d.rs baix scrits son de vot y parer que en lo cas y dubte proposat y dalt referit se ha y deu estar a la consuetut y us segons lo dit serimonial del dit any 1598. y desliberatio feta per lo consell de cent a 5. del corrent confirmant dit serimonial et hec salvo etc.

Cellers ad.tus civitatis.
Monserrat et Rufet=consulens.
Lauger consulens.

(*Ibidem*, fol. 193.)

B. Y en lo fet que despres es estat consultats los Doctors baix scrits es a, saber si anant dit Clavari acompanyant lo molt Ill.e s.or conceller en cap y anant en la filera del dit s.r Conceller en las sobreditas occasions en la qual van tres proms quin lloch ha de tenir lo dit Clavari en la dita filera Vist lo dit seremonial del any 1598 vistes tambe los actes de graduations de funeraries dels anys 1612, de la senyora Reyna Dona Margaritta y lo del any 1621. del Rey Phelip tercer, vist lo que en la materia subjecta

se es pogut veurer y attes lo que se havia de atendrer y encar que sie veritat que en lo Ceremonial de dit any 1598 nos fa specifica mentio del lloch que dit Clavari ha de tenir en la dita filera del molt Ill.^{e} Conceller en Cap en las occasions dalt ditas ab tot attes que tant ab lo dit ceremonial com tambe en los actes de graduations funerals dels dits anys 1612, y 1621, se ha trobat que los proms dels molt Ill.^{es} Concellers han precehit y precehexen al dit Clavari lo qual despres dels proms y entre los officials de la casa obte lo primer lloch constituhint lo cap a la filera inmediadament despres dels dits molt Ill.^{es} Sors. Concellers. Los doctors baix escrits son de vot y parer que al dit Clavari en la dita filera se li ha de donar lloc en la dita filera despres dels proms del molt Ill.^{e} sor. Conceller en cap et hec salvo etc.

Cellers ad.^{tus} civitatis.
Monserrat et Rufet=consulens.
Lauger consulens.

(*Ibidem*, fol. 193 g.^{t})

✠

C. Jhs. cum Maria sine labe peccati concepta.

19. Juny 1643. En lo fet consultat per los Molt Ill.^{es} s.^{s} consellers sobre la informatio rebuda instant lo syndich de la present ciutat contra Xphol. Sangenis mercader lo bienni corrent Clavari de la present ciutat impetit de la descortesia y desacato comes contra los Molt Ill^{es} s.^{s} consellers estant consistorialment en los actes funerals del Rey xpianissim n.^{e} s.^{r} que Deu tinga en sa s.^{ta} gloria, Vista la dita informatio y attes lo que resulta de aquella los D.^{rs} baix scrits son de vot y parer que los dits Molt Ill.^{es} s.^{s} Consellers poden y deuen manar capturar al dit Xphol. Sangenis y posar aquell en los Carcers Episcopals de la present Ciutat y per ara, y fins altra cosa sie per sa s.^{a} provehit suspendrerlo del exercici del dit offici de Clavari y entretant nomenar altra persona en son loch, y que sie fortificada la dita informatio.

Cellers ad.^{tus} ordinarius civi.^{tis}
Monserrat et Rufet consulens.
Lauger consulens.

(*Ibidem*, fol. 195)

Die XIX mensis Junij Anno
M.DC.XXXXIIJ. B.e

En orde a les pretensions te lo mag.ch Clavari.

Los s.s Consellers tots sis ajuntats etc. deliberen en raho de les precedenties y prerrogatives que preten lo mag.ch Clavari se li an de concedir en acompanyar los s.s Consellers en la ocasio present, per raho de les quals donaren son vot los mag.chs m.r Miquel Cellers advocat ordinari de la present ciutat y m.r Montserrat y Rufet consulent en lo qual vot en lo substancial dell faltave alguna cosa per la qual no se era pogut posar en exequutio, per los quals, y aplicats a ells en segona revista lo mag.ch m.r Francesch Lauger tots tres junts an donat segon vot confirmant lo primer y fent segon vot ab additio del que faltave en lo primer, deliberen perço, que dits dos vots sien posats en exequutio com en aquells se conte los quals son signats de letres A. y B. y cusits en la ma corrent.

Item deliberen que sie posat en exequutio altre vot donat per dits Mag.chs Doctors signat de letra C.

Que servesca de Clavari lo sr. Conseller segon.

Item deliberen que servesca lo offici de Clavari lo mag.ch D.r Vicens Barthomeu Conseller segon attes lo impediment y suspensio de Xphol. Sangenis de no poder servir aquell.

Mostaros.

Item deliberen que lo mag.ch m.r Gabriel Antoni Mostaros qui serveix lo offici de advocat de la present casa, per ara, y fins altra cosa sie deliberada sie suspes de dit offici de Advocat de la Ciutat y que sobre los mals termens y descortesia que ha tingut vuy en la Sala de Concell de cent essent en ell los s.s Consellers y molts Prohomens quels acompanyaven y molts religiosos y altres persones per lo dol del Rey n.e senyor sie rebuda informatio en la forma convenient.

mr. Boffill.

Item deliberen, que durant la suspensio de dit m.r Gabriel Antoni Mostaros servesca dit offici de advocat de la present casa lo mag.ch m.r Rafel Boffill ab los salaris y emoluments a dit offici competents.

(*Ibidem*, fol. 196).

APÈNDIX LV.

RELACIO DE LA GRAN VICTORIA A TINGVT NOV GALERAS, Y VVIT VAXELLS DE LA ARMADA DEL CHRISTIANISSIM REY LLUYS XIIII.

Sobre la platja de la Ciutat de Barcelona als 9. de Agost 1643. presa de quatre vaxells, vna pollaca, y vna barca, que anauen aportar socorro de blat, siuada, y altros pretextos de guerra a Rossas.

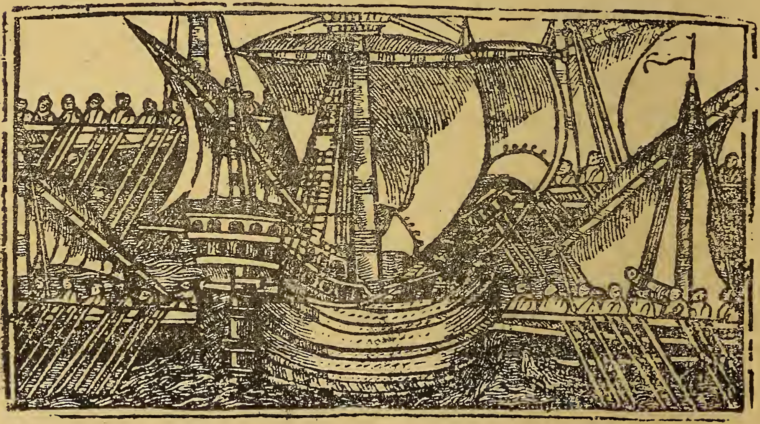

Ab llicencia, en Barcelona, en casa de Iaume Matevat Any 1643.

(✠)

La Magestat diuina permet per sos justs judicis que los qui pretenen ofuscar la veritat, donarlos clarament a conexer que los seus intents, se mallogren, permetent, donen quant menos pensan en mans de sos enemichs: axi que ha permes, que volent passar a portar socorro a Rosas ab quatre vaxells de alto bordo, tres dels quals eran de Dunquerque, y laltre de un Mercader, una pollaca, y una barca carregats ab diuersos pretextos de guerra. Permetè Deu nostre Senyor, que trobantse dias atras sobre los mars de Barcelona, y a vista de la atalaya de ella, los sobreuinguè un vent tant fort, quels obligà a retirarse atras, auent de aguardar oportunitat de temps pera proseguir son viatge: mes la sabiduria diuina que guarda als qui justificadas sas accions acuden a sa diuina Magestat, a permes que la armada de N. Rey Christianissim designada pera la custodia de Catalunya, arribàs a la platxa de Barcelona Diuendres a la tarda, que comptauem als set de Agost dia del glorios Pare sant Albert, que consistex en trenta y set vaxells, y nou galeras; causant notable regozijo a la noble nacio Catalana, que amparada baix las armas de un tant gran Monarca, confia exirà del tot de la esclauitut dels Castellans. Cobrant las plaças ocupades de nostra Cathalunya, possehint una pau perpetua.

Diumenge als nou de Agost 1643. al mati la atalaya, o torre de Monjuich, feu son acostumat senyals posant lo treu, y pom, senyalant armada de vaxells: y tenintse diuersos parers sobre pensar si eran vaxells amichs que vinguessen a juntarse ab la

armada que estaue sobrel ferro, se conegué se feya a la mar que vist per los Excelen[t]issims de Cardona, y general de la mar lo senyor de Braze, ordenà vista la present hisquessen del moll las ditas nou Galeras ab diligencia, fet lo mateix, y al mateix temps vuyt dels vaxells, los quals per tenir poch vent fou forços auer de donar cap a las galeras, y aportarlas al remolch, pera poder donar caça als enemichs, que vists los venian seguint, se anauan fent a la mar, los nostros se donaren tanta diligencia, que los alcançaren, y en serlos a tir de cano, que deuia ser las sis de la tarda, se anaren auançant, procurant las galeras posarse sota la artilleria, combatent com a valerosos soldats, perque durà la dita pelea mes de dos horas grandissimas, que de la una part, y altra se tiraren moltissims tirs de artilleria, que no parexia sino un infern del foch que exian dels dits vaxells, y dita escaramuça es estada una de las mes renyidas batallas que se ha vista en nostros dias, han rendit quatre vaxells groços, tres de Dunquerque, y hu de Mercader, una pollaca, y una barca, que se judica aportaua cosa considerable, que vent a la matinada, lo Dilluns dia del martyr sant Llorens, que no li era possible escapar, ni que la nit era estada poderosa, pera que una de las galeras que la anaua seguint la perdes a la matinada saltant la gent de ella en lo bateu ho xalupa, fugint donant un barreño a la barca pera que anàs a pique, y no sen poguessen aprofitar: han mort sobre los vaxells 42. homens, 7. nafrats, alguns presoners de sis a set cents, y entre ells molts cabos.

Esta presa es de major consideracio se pot pensar per anar dits vaxells, carregats de blat, vi, ordi, fauas, y molins de sanch, y altres moltas prouisions de guerra, que peral enemich que estaua esperant aquest socorro, sera del tot lleuarli las esperanças, y perals nostres de animo pera cosas majors, puix se aumenta lo poder de nostro Christianissim Rey y Senyor: per lo qual, y per los Excelentissims Generals de terra, y mar, deuem pregar a Deu nostre Senyor ab moltas veras, los conserue y done auments de victorias, que estos fels vasalls Catalans han menester.

LAVS DEO.

APÈNDIX LVI.

De Part del Rey

n.° 1

Carta de sa Mag.d per los sors. Consellers y Consell de cent.

Carissims y ben Amats: com nosaltres no volem dexar cosa que sia pera donar a conexer a tot lo mon la justitia de la defensa dels pobles de Cat[aluny].a contra las armas de nostres comuns enemichs y de lur summissio a n.ra obedientia axi avem judicat molt aproposit ab lo parer de la Reyna Regenta nostra mara y s.ora que los enbaxadors que enviam a la Junta que se ha de tenir a Monster per lo tractat de la pau g[enera].[1] fosen be particular instruits de las rahons titols y medis que poden ser representats pera sustentar una raho tant legitima y inportant, y escrivint als diputats del principat pera que sens envie una perçona intelligent y fael ab totas las instructions memorials y papers que se li poran donar per est fi, avem volgut ab lo mateix parer de la Reyna regenta nostra s.ora y mara escriurevos esta carta pera que contribuiau per vostra part per lo effecta que inporta al be dexa provincia y de nostra Ciutat de Bar.na y en particular per la conservatio de aquella baix de n.ra obedientia y remetentnos al molt car y ben amat cosi lo mariscal de la Mota del que poriam ajustar a esta Carta no vos la farem mes llarga que pera pregar a Deu vos tingua nostres cars y ben amats en sa s.ta guarda. Paris als 15, de Juliol 1643.

LOUIS

Le Tellier

Ciutat.

✠

De part de la Reyna Regenta

n.° 2

Carta de la Reyna nostra Sora. als s.rs Consellers y Consell de Cent de Bar.na

Carissims y ben amats: lo Rey mi s.or y fill y jo avent judicat a preposit y necessari per la instructio dels enbaxadors que avem elegit per la junta que se ha de tenir en Monster per la negociatio de la pau que sia enviat assi una persona ben informat de totas las rahons ques poden representar ab tots los titols ques poden produir pera sustentar la legitima unio de Cat[aluny].a

ab França pera donarlos als n.[res] enbaxadors y seguirlos a la matexa junta avem volgut donarvos a conexer ab esta Carta que tindrem a gust que contribuiau per vostre part tot lo que dependira de vosaltres per la bona electio y instructio de qui est enpleo sera comes de manera que totom veja que lo que es estat tant dichosament establert per la ma omnipotent de Deu es tanbe apojat de una entera justitia y que la reputatio de França y de Cat[aluny].[a] sian igualment conservadas en una tant celebre junta sobre asso nos remetent al que nostre car y ben amat cosi lo mariscal de la Mota podra dirvos mes particularmen[t]: no farem la present mes llarga que per pregar a Deu vos tingua carissims y ben amats en la s.[ta] Guarda etc. En Paris a 15 de Juliol 1643.

ANNA

Le Tellier

ciutat.

✠

n.° 3 *Copia de una carta escrita per lo Rey nostre Senyor al Ex.[im] S.[r] de la Motte Duc de Cardona Virrey y Capita General de Cat[aluny].[a]*

Mon cusi: encara que mos embaxadors que jo he elegits per anar a la Junta quis deu tenir a Munster per lo tracta de la Pau general, estan instruits de ma voluntat pera la conservatio de Catalunya en ma obedientia, apar que aixo basta no sent pas necessari que algu tinga cuydado dels interessos de aqueixa provincia pus quells me son tan chars que los de las provincias de mon Realme, No res manco per lo ques pot presumir que los Enemichs no faltaran de cercar tots los medis per contradir a la submissio de la Catalunya en ma obediencia, y los antics drets de aquesta corona sobre la dita provincia, jo judico ab parer de la Reyna Regenta mi senyora y mare que seria ben al proposit que lo Principat envias un home molt intelligent y fahel ben instruit de las lleys y de la Historia del Pays, carregat de tots los memorials instructions y titols qui li podrian esser donats pera servir de llum a mos Embaxadors sobre aquest negoci affi de enviarlo ab ells a la dita Junta, vos fareu donques donar als Depu-

tats del Principat y als consellers de Barcelona, las lletras que jo los escrich per aquest fi segons y de la manera que vos judicareu al proposit y afer que ells elegesquen una persona capas de aquest empleo y que ell[s] no dexen res a dir del que podra servir a linstructio de mos embaxadors sobre de aquest subjecte, tenint comte per vostra part en que la persona que ells enviaran sia tan ben intentionada que ben instruida. Tambe sera menaster ferli apressurar son viatge perço quey hauria gran treball a ferlo passar, si ell no anava ab un de mos embaxadors, y remetentme a vos de fer valer en asso com en totas cosas ma affectio singular per la conservatio de la dita provincia en ma obediencia, Jo nous ne dire mes que per pregar Deu quell vos tinga mon cusi en sa s.ta y digna guarda. Escrit a Paris als 16 de Juliol 1643.

LOUIS.

Mon Cuzi: jo ajusto aquest mot pera dirvos que jo me remeto a vos de donar ,o, retenirvos las lletras juntas a esta y de usarne totalment de la manera que judicareu ser mes avantatjos per mon servey.

LOUIS

Le Tellier

✠

De Part del Rey.

Carta de sa mag.d per los s.ors diputats.

n.e 4

Carissims y ben amats: lo testimoni que avem donat de nostra afficio per mantenir y conservar debaix de nr.a obediensia nostres bons vasalls de n.re principat de Cat[aluny].a es tant poderos que noj ha persona alguna puga duptar que en la negosiacio ques prepara per la pau general de tota la Cristiandad no tinguam lo mateix cuydado dells que de tots los altres vasalls nostres, mes com es un negoci tan inportant y per lo qual los Enemichs no faltaran de enplear tot lo que la subtileza los pora ensenyar, quant no fos per altre designe que voler culpar la subjectio voluntaria desta nostra provincia a nostra obedientia havem judicat ab lo parer de la Reyna Regente nostra mara y senyora que seria molt al

preposit quens enviasseu un home molt intelligent y fael y bien instruit de las leys costums y historia del pais ab tots los memorials y instructions que se li poran donar pera donar llum a nostres enbaxadors que enviarem a Monster en la junta g[enera].[1] de las personas que tindran lo ple poder dels princeps interesats en la matexa pau pera defensar ab rahons y titols tanbe com per las armas la reunio de Cat[aluny].ª a esta Corona, lo que avem volgut fer vos a saber per esta carta y dirvos que tindrem a gust que eligiau (lo mes prest que sera posible) una persona capas dest enpleo perquel pugam enviar seguint a nostres enbaxadors ,o, a un dells pera donarlos los memorials y titols aportara y traure dell totas las informations quels poran servir en esta occasio, y remetent nos al demes que poriam ajustar a esta carta al nostre molt car cosi mariscal de la Mota no farem la present mes llarga que per pregar a Deu vos tingua en sa s.ta guarda. De Paris a 15 de Juliol 1643.

LOUIS.

Le Tellier.

ciutat.

✠

Carta de sa mag.d de la Reyna n.ra sora. als s.rs deputat[s].

n.° 5.

De Part de la Reyna Regente

Carissims y ben amats: lo desig singular que tenim de conservar los pobles de Cat[aluny].ª y sos Comptats junts units perpetuament a esta corona nos han fet judicar que sera molt aprepòsit que vosaltres envieu assi una persona intelligent y ben informada de tot lo que pot provar la justitia de Cat[aluny].ª a la obedientia del Rey de nostre molt honrat s.or y fill per enviarlo seguint sos enbaxadors per la pau, a Monster pera donar los memorials, titols y rahons ques poden trobar per est effecte, tindreu doncs elegir una perçona capas dest enpleo y fer lo bens instruir de tot lo que pot servir en esta occasio enviantlo lo mes prest per assi pera que puga partir ab los matexos enbaxadors, o, ab un de ells de assi per anar al matex lloc de Monster y remetentnos al que veureu sobre de asso per las Cartas del Rey nostre s.r y fill y a lo que nostre ben car y amat nostre Cosi lo Mariscal de la Mota vos fara saber mes particularment de

sa part y de la nostra: nous farem la present mes llarga que per pregar a Deu queus tingua molt cars y ben amats en sa s.[ta] guarda. En Paris a 15 de Juliol 1643.

ANNA.

Le Tellier

Ciutat.

APÈNDIX LVII.

✠

[*Ut Consiliarii et quilibet eorum cum quatuor personis possint audire missam et alia officia tempore interdicti*] (1)

Clemens Episcopus servus servorum Dei. Dilectis filijs universis consiliarijs Civitatis Barchinonensis. Salutem et appostolicam benedictionem. Devotionis vestre sinceritas promeretur ut votis vestris hijs presertim, quæ ad vestrarum salutem animarum cedere valeant quantum cum Deo possimus favorabiliter annuamus. Vestris itaque supplicationibus inclinati vobis qui sicut accepimus numero Quinque estis et annis singulis ab officio Consiliariatus Civitatis Barchinonensis mutamini et cuilibet vestrum auctoritate presentium indulgemus ut si forsan Civitatem Barchinonensis ecclesiastico interdicto supponi aut in ea a celebratione divinorum mandari cessari contingat in ecclesijs et locis alijs ecclesiasticis dicte Civitatis huiusmodi interdicto et mandato durantibus liceat vobis et cuilibet vestrum cum quatuor alijs personis quas quilibet vestrum duxerit eligendas missam et alia divina officia audire dummodo vos vel persone ipse causam non dederitis interdicto nec id vobis vel illis contigerit specialiter interdici nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire, Privilegi.

(1) Encapsalat ab aquest títul, lo document que constitueix lo present Apèndix vé continuat també en lo *Llibre Vermell*, (vol. II, fol. 203, g.[t]) del qual s' ha directament transcrit, per apareixer algunas incorreccions en la copia que obra per inserta en *Dietari*.

Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Dat. Avinione vij. Idus aprilis pontificatus nostri anno duodecimo.

✠

Concordat cum suo originali
Agramunt secret[arius.]

A rubro 2.° fol 203.

APÈNDIX LVIII

CARTA ARRIBADA AB VNA FALVGA, EN QVES

dona noticia certa de la victoria que la nostra armada ha tingut, contra dels Castellans deuant de Cadiz Diuendres a 4. de Setembre any 1643.

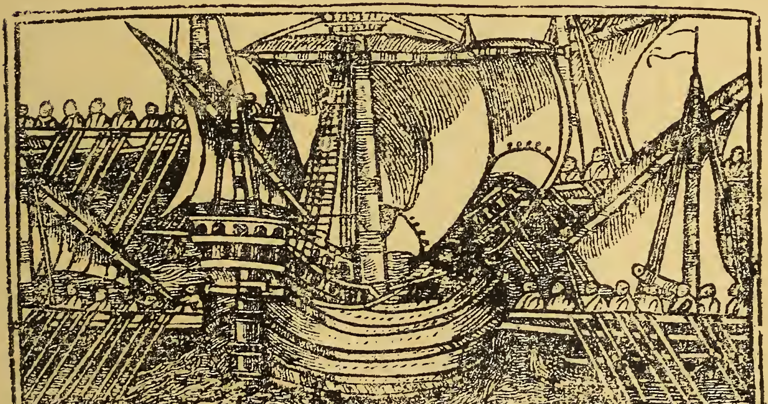

Ab llicencia, en Barcelona en casa de Iaume Mateuat deuant la Rectoria del Pi, any 1643.

No es esta la primera vegada, que lo mar Oceano ha experimentat lo valor de França; pero es estada la primera enuestida que lo senyor Duch de Brezè ha tingut ab los enemichs; en ell està que aqui referirè, ab la qual resta calificat son valor, y asseguradas las forças, puix deuant de Cadiz, hont sol estar lo poder del enemich, ha vista sa derrota, y ell ha senyit Laurel sent exit vencedor.

Fou fet lo càs a 4. de Setembre, que 45. vaxells que partiren de esta Ciutat, seguiren la costa de Espanya per tenir ocasio de topar ab lo enemich; passaren la de Valencia, y la de Andaluzia, y no toparen vaxells de pelea quels volguessen fer punta; si be prenent ells per lo cami algunas barcas, y tartanas arribaren deuant de Cadiz, hont estauen 30. galeons de Espanya aguardant ocasio de major armada, pera exir a socorrer la flota, contra la qual tambe los nostres se encaminauen, juntantse ab los de Portugal, y Olanda. A penas veuhen los de Espanya nostra armada, quant, o duptosos si serian amichs, pera animarlos, o enemichs, perque nols cremassen en lo port se hisqueren, y volgueren pendrer lo mar en ves ponent, pera assegurar, en las (cas) de necessitat, lo espay major del Oceano pera fugir, y engolfarse. Pero los nostres cautelosos los prengueren lo mar empenyantlos a pelear, acometent ab tant brio, y valor, que restaren a fons sinch vaxells del enemich, un dels mes grans fou cremat, y quatre presos de alto bordo, y en los quatre vaxells presos si ha trobat moltes municions de guerra, farinas, y altres coses de consideracio, restant los nostres victoriosos, y sens dany de consideracio, puix dos que restaren atropellats, que verem passar per deuant del moll, ells mateixos van al remey a Tolon, de tot hem de dar gracias a nostre Senyor, y estar ab confiança que ajuntantse lo poder desta armada del senyor de Brezè ab la de Portugal, Olanda, y ab laltre de nostre Rey Christianissim, de ponent ha de fer tremolar las costas de Espanya, y pendrer la flota que tant importaria, per nostras armas. Ordene tot nostre Senyor com sab que conuè.

APÈNDIX LIX.

RELACIO VINGUDA DE PARIS ACERCA DE LA PRESA Y RENdiment de la famosa ciutat de Trin per las armas de sa Magestat Christianissima.

Y TAMBE DONA NOTICIA del socorro volgué donar lo enemich, y com foren desbaratats per los nostres ab gran perdua de ells, yls fou forços retirarse.

AB LLICENCIA,
En Barcelona, per Gabriel Nogues al carrer de sant Domingo, Any 1643.

(✠)

AVuy florexen las armas del nostre inuictissim Rey (que Deu conserue felicissims anys) per lo valor de un afortunat Capita, lo Duch de Enguien Princep de la sanch, com clarament nos donan testimoni de la veritat las empresas, y victorias de aquest gran Heroe, particularment esta ultima de la presa y rendiment de la famosa ciutat de Trin.

Desdel primer de Setembre, fins a 13. del mateix, se emplea sa Alteza en guanyar lo territori pas a pas; los enemichs no mostrant a les hores gran força en sa defensa, los quals feren conexer al principi del siti gran flaqueza, y falta de coratge.

A 18. la mina del bastio de la ciutadela feu son effecte, y feu gran dany sobre los tercios de Plessis-Praslin, y de Clanlu, y bolà una mitja lluna a ma esquerre del tercio de Gesbres: y en lo punt los regiments de Vaillac, de Montpezat, de Nauilla, y de Florinvilla, feren un alotjament sobre de la brecha, ahont pelearen de una part y altra ab una obstinacio tan extraordinaria, que la pelea durà duas horas y mitja, y de quatre Mestres de Camp non hi ague sino lo Comte de Autel fill de un de nostres Lloctinents Generals, que no fossen nafrats. Lo senyor de Clanlu hi rebé una mosquetada en la cama, lo senyor de Montpezat una pedrada al genoll quel obligà deixar la pelea, pero totauia no volguè retirarse que son alotjament no fos acabat, lo senyor de Nauilla hi fou nafrat al bras de un colp de pistola. Del tercio de Plesis-Praslin lo senyor Ferau fou nafrat de dos mosquetadas, lo senyor de la Heronniera fou tambe nafrat de una mosquetada a la boca, los senyors de Salli, y de Lisi Lloctinents, lo Caualler Drubec voluntari, y los senyors de la Valusa Capita de las guardas de sa Alteza hi moriren ab alguns dos o

tres cents soldats dels nostres, y del enemich ne moriren mes de dos cents.

A 22. lo General Galas volguè intentar de socorrer la plaça ab 10000. infants y 4000. caualls, fortificantse a una montanya a mitja llegua de la plaça, y tiraren tres peças pera donar auis a la plaça del socorro, y lo mateix feren los de la Ciutat fent moltas saluas.

A 23. lo enemich feu baxar sobre las duas hores de la matinada dos mil caualls pera regonexer, y batrer la estrada, pero nostres batidors donaren auis, y en lo punt isquè la caualleria del senyor de Gassio, ý xocaren ab ells ab tant valor y animo, yls guanyaren la gropa, y ne moriren mes de cent, y presos cent y quaranta, y los demes fugiren a ungla de cauall al cos del exercit.

A 24. baxà tot lo exercit del enemich en forma de pelea, y intentaren donar lo socorro, y rompre nostres trincheras, pero los nostres los rechasaren ab gran coratge: de manera, que lo enemich se troba impossibilitat de forces, y una emboscada que los nostres auien fet, feu gran efecte, y fou de gran importancia, prenent per las espatllas al enemich, de tal manera quel destroçaren, auentni molts de ells morts, y presos, que passan de quatre mil, y la pelea durà passat de tres hores, y lo restant del exercit enemich se retirà a Nichlasbourg.

A 26. lo senyor de Paluau Mariscal de Camp, essent entrat en guarda, li fou molt facil de atacar una circunferencia ab lo Gouernador de la plaça, en la qual venint de paraula en paraula sobre lo miserable estat dels assitiats, y lo gran perill en que estauen si la ciutat era presa a força per nostres soldats, irritats per la perdua feta deuant la plaça, encara que ineuitable, y casi ordinari en los sitis de tal importancia. A les hores regonexent los assitiats sa fortuna, y vist que lo socorro auie vingut no auia pogut fer effecte algu, ans be los auien destroçats, y axi no podien esperar auxili algu, acordaren de fer exir personas titulars pera pactarse, y entregar la plaça per lo Rey Christianissim.

A 27. isqueren dites persones titulars pera clourer y fer la capitulacio foren rebuts de sa Alteza molt cortezament, y dinaren ab ell ans de tractar cosa alguna, y despres de auer dinat li demanaren a sa Alteza de no ser forçats a rendir la plaça fins al primer de Octubre, lo quels fou concedit per sa Alteza, y axi

estigueren ab aquell acort, y donaren rehenes, y luego sa Alteza enuià lo senyor de Balebat Ajudant de Camp per donar auis a la Reyna de dit rendiment.

Y tambe nos escriuhen de Paris que la Reyna tingue consell a fi de proueir al sustento necessari de dita ciutat de Paris de blats, y tenir compte en que manera y modo podrien donarhi la abundancia, y impedir que los habitants non rebessen ninguna incomoditat; ahont apres de auer resolt tots los ordes ques judicauen esser necessaris per fer venir los blats en aquesta dita Ciutat, sa Magestat per la aficio, y los cuydados continuos que ella te per lo be publich no sien sens fruyt, tingue a be que fos fet un acte ab lo senyor Heufft Olandes de nacio, lo qual te gran correspondencia en los paisos estranys, de fer venir 80000. corteras de blat en aquesta ciutat de Paris, al qual ell se obligà, y prometè de treballarhi incessablement vist lo preu, ab tal que li donen de comptant lo diner aura de menester per proueir promptament a aquestos negocis.

LAVS DEO.

APÈNDIX LX.

CARTA DEL EXCE-LENTISSIM SENYOR DE LA MOTA, VIRREY, Y CAPITA

General de Cathalunya, y digniſsim Duch de Cardona, enuiada al ſenyor Gouernador de Cathalunya; donantli auis de tot lo ſuccehit en la campanya de Lleyda.

Ab llicencia, en Barcelona, en caſa de Gabriel Nogues, en lo carrer de Sant Domingo, Any 1643.

SENYOR.

PER donaruos auis de tot lo que passa en esta campanya, jous dirè, que essent ahir arribat en esta Vila, jo sabi que los enemichs que hauian corregut a Vilanoua del Picart marchauan com si anassen de la part de Monçò, jom resolgui de anar aquest mati a regonexerlos, y per aquest efecte fiu auançar una partida de ma Caualleria, y essent partits a punta del dia, jo trobi los enemichs sobre una Eminencia, la qual los era molt auentatjosa, y apres de alguna escaramuça de nostres batidors, ells soltaren un gros de Caualleria per venir sobre de nosaltres, y en lo punt tota sa armada entera: de manera quey ha agut gran combat en mon retiro, y encara que jo no tingues sino dos cents Caualls, nosaltres auem tingut ferm, fins a tant que dita partida de las tropas que jo auia enuiades antes de la pelea son estadas tornadas, que a las horas los enemichs se son retirats, auentni restats de mors sobre la plaça mes de setanta, entre los quals, y ha almanco vuyt, o deu Oficials, nosaltres noy auem perdut sino tres, o quatre soldats, lo Capita de mes guardes, y es estat nafrat en perill de mort. Monsiur de Ferracierra, y Monsiur de sant German, y son tambe estats nafrats; pero sens ningun perill de mort. Jo tinch entes per las tropas que jo enuio cada hora, que ells estan sempre en un puesto auentatjos entre Vilanova del Picart, y Monçò, jo continuarè a molestarlo sempre tant com me sera possible.

Vostre molt humil, y
aficionat siruitor.
Lo Duch de Cardona.

Monsiur.
A Lleyda 25. Octubre 1643.
Monsiur lo Gouernador.

APÈNDIX LXI.

✠

A nostras charissims y ben amats
los Consellers de nostra bona Ciutat
de Barcelona

De per lo Rey

Charissims y ben amats. Remetentnos lo d.r Hierony de Gaver vostre Embaxador vers nos apres de haver rebut per ell ab molt contento los homanatges que ell nos ha fet de vostra part y las asseguransas que ell nos ha renovat de vostra obediencia fidelitat y affecte a nostre servey, Nos havem be volgut acompanyarlo ab esta lletra y assegurarvos que en la executio dels ordres que vos li haveu donats ell ha demostrat tant de zel per nostre servey y per vostre be y avantatge, y ses comportat en totas cosas ab tant de prudencia que ell nos deixa tota sort de satisfactio y destimacio de sa conduita, Nos avem tambe tingut a plaher dentendre per ell lo estat de vostres affers y las cosas que vos desitjau de nos Tambe sobre lo privilegi de fer batre en nostra ciutat de Bar[celon].a sisens y altres monedas menudes a lexclusio de totes les altres de la provincia, Y nos lo hauriam des del present de bonissima gana concedit, no haventy res de just y rahonable que nos no donem a las pregarias de tant bons y tant fidels vassalls. Mes com la cosa es de grandissima consequencia, nos havem desitjat per lo parer de la Reyna regenta nostra honorabilissima Senyora y Mare y de nostre Consell de saber abans per lo medi de nostre charissim y ben amat Cuzi lo S.r de la Motte Mariscal de Françe nostre Virrey y Loctinent General en nostras Provincia y armada de Catalunya quals poden ser las consequencias de aquest establiment y privilegi particular, no haventhi cosa que dega ser mes considerada en los Estats que las innovations en fet de monedas, com a ben paregut despres alguns anys en Espanya, vos y fareu vos mateixos las consideracions necessarias per vostre propri be al qual lo del Pays esta inseparablament apegat, y procurareu que lo parer de nostre dit Cusi nos sie enviat sobre de aquest subjecte, apres del qual nos farem en asso com en tota altra cosa

tot so qui sera possible per vostre avantatge no haventhi alguns de nostres subjectes que nosaltres estimem y afficionem mes y de qui nosaltres desitgem mes lo solas repos y satisfactio que dels de nostra bona y fidel ciutat de Barcelona en general y en particular, Prometentnos be que no solament ells persevereran en la fidelitat y obediencia que ells nos an jurada, pero encara que ells nos convidaran de mes en mes a donarlos effectes de nostra affectio y remetentnos sobre lo dit S.r de Gaver de ço que nos podriam fervos conexer mes expressament de nostras bonas intencions per lo queus toca Nos nous farem esta mes llarga que per pregar Deu que ell vos tinga en sa S.ta Guarda. Escrit a Paris als 30 de octubre 1643.

LOUIS

Le-Tellier.

✠

A nostres charissims y ben amats los Consellers de la bona ciutat de Barcelona.

De per la Reyna regenta

Charissims y ben amats, las lletras que lo Rey nostre honorabilissim Senyor y fill vos escriu y la relacio del s.r Hieronym de Gaver vostre Embaxador vos faran coneixer ab quant de contento nos havem rebut las novas protestations de vostra obediencia fidelitat y affecte a son servey y nostra, y lo desitg que nosaltres tenim de favorirvos en totas occurrencias y aixi mateix ab lo privilegi que demanau per fer batra sisens y altras maneras de moneda de coure exclohentne totas las altras ciutats de Catalunya, Mes que la cosa sent de grandissima importancia y consideracio, Nos havem volgut pendrerne abans lo parer de nostre charissim y ben amat Cuzy lo Mariscal de la Motte Virrey en Catalunya si lo dit privilegi no pot causarvos algun prejudici al restant del Pays de Catalunya no haventhi cosa de tant gran consequencia que lo apportar novedats en las monedas, assegurantvos que apres de serne ben informada nos farem en asso com en tota altra cosa tot lo ques podra per vostra avantatge. Sabent molt be que la fidelitat exemplar lo credit y poder de la bona ciutat de Barcelona en tota la provincia de la qual ella es lo Cap mereixen be gracias y exceptions

particulars en lo que no li sia gens prejudiciable y al restant de la provincia los interessos de la qual no deuen pas esser considerats separadament, la unio sent lo fonament de vostre repos y de mantenirvos. Y remetentnos sobre lo dit Don Hieronym de Gaver del que nosaltres podriam ajustar a esta lletra Nos no laus farem mes llarga que pera assegurarvos que ell se es tant be y tant dignament aportat en la executio dels ordens que vos li haveu donats que ell mereix de serne regonegut y de ser considerat en totas ocasions com a home de zel y de capacitat singulars. Y sobre asso nos pregam Deu que ell vos tinga charissims y ben amats en sa S.ta Guarda. Escrit a Paris als 31 doctubre 1643.—

ANNE

Le Tellier.

✠

A nostres charissims y ben amats los Consellers del Consell de Cent de nostra bona ciutat de Barcelona.

De Per lo Rey

Charissims y ben amats, desitjant impedir que nostra ciutat de Barcelona no patesca la falta de blats que vos nos representau per vostra lletra del primer de aquest mes, Nos rehiteram ab parer de la Reyna Regenta nostra honorabilissima Senyora y Mare lo ordre exprecissim que nos havem ja donat als Governadors de Languedoc y de Provance pera dexarne traure la quatitat de vintydos mil quarteras es a saber dotze mil de Languedoc y deu mil de Provance en una ,o, moltas vegadas segons vostra comoditat nostra intentio estant que los dits Governadors ni altres no aporten en asso difficultat alguna ni retardament. Y volent en totas ocasions fer conexer que nos no tenim pas menos affectio y tendresa per tot lo poble de nostra bona ciutat de Barcelona que per lo de nostra bona ciutat de Paris, Asso es lo que nos vos direm per esta lletra pregant Deu que ell vos tinga charissims y benamats en sa s.ta Guarda. Escrit a Paris als 21 Desembre *1643*.

LOUIS

Le Tellier

Als Consellers de Barcelona.

✠

A nostres charissims y ben amats
los Consellers del Consell de Cent de
nostra bona ciutat de Barcelona

De Per lo Rey

Charissims y ben amats: nos havem vist per vostre despaitg de 30 de nohembre ultim la electio que es estada feta en la forma acostumada de las personas de nostres chars y ben amats Joseph Montaner, Joan Gaspar de Prat, Joan Pau March Gelpy, Francesch Ros, Antoni Estalella y Salvi Soler per los carrechs de Consellers de nostra bona ciutat de Barcelona, qui han acostumat de esser mudats per cada un any al die y festa de S.t Andreu, del qual nos som estats ben contents de ser informats, no dubtant pas que ells no tingan totas las bonas qualitats requeridas pera complir dignament y fidelment a sos dits carrechs. Y nos havem be volgut fervos esta lletra ab parer de la Reyna Regenta nostra honorabilissima Senyora y Mare pera dirvos que nos aprobam enterament la electio dels dits Consellers, los quals nos exortam de emplearse en las fonctions dels dits carrechs ab la mateixa affectio y savi govern peral be y avantatge de nostra dita ciutat y lo de nostre servey, que han fet los quels an exercits lo any precedent, dels quals nos resta una entera satisfactio. Assegurantvos que nos vos donarem en totas occasions effectes de nostra confiansa y bona voluntat. Asso es lo que nos vos direm per esta lletra pregant Deu que ell vos tinga charissims y ben amats en sa S.ta Guarda. Escrit a Paris a 21 de dezembre *1643*.

LOUIS

Le Tellier.

FI DEL VOLUM XXVIII Y TRETZÈ DE LA PRESENT EDICIÓ.

INDEX

(VOLUM XXVIII)

	Planes.
M.DC.XLI (Agost)	1
M.DC.XLII	69
M.DC.XLIII	203
M.DC.XLIV	284
Apèndix I	301
— II	306
— III	311
— IV	314
— V	319
— VI	327
— VII	336
— VIII	342
— IX	345
— X	346
— XI	351
— XII	353
— XIII	356
— XIV	364
— XV	366
— XVI	367
— XVII	371
— XVIII	373
— XIX	374
— XX	376
— XXI	377
— XXII	392
— XXIII	393
— XXIV	394
— XXV	394
— XXVI	396
— XXVII	397
— XXVIII	397
— XXIX	398
— XXX	399
Apèndix XXXI	400
— XXXII	401
— XXXIII	402
— XXXIV	404
— XXXV	405
— XXXVI	409
— XXXVII	410
— XXXVIII	414
— XXXIX	419
— XL	423
— XLI	424
— XLII	428
— XLIII	436
— XLIV	437
— XLIV bis	438
— XLV	446
— XLVI	454
— XLVII	483
— XLVIII	486
— XLIX	495
— L	502
— LI	508
— LII	509
— LIII	511
— LIV	514
— LIV bis	515
— LV	526
— LVI	529
— LVII	533
— LVIII	535
— LIX	537
— LX	541
— LXI	543

CORRIGENDA.

Plana 222, ratlla 11, § 1. *Diu:* Castell del rendiment de Perpinya. *Ha de dir:* rendiment del Castell de Perpinya.

INDEX ALFABÈTICH ANALÍTICH

DEL VOLUM TRETZÈ

A

Planes

Abadessa de Santa Clara. Mort, 293. — Enterrament.............. 296
Abat de Sant Cugat del Vallès. (Elet). Visita als Consellers.......... 122
— de Sant Pere de Galligans. Delegat pêls Consellers assisteix a la elecció d'Abat de Montserrat. 51, 330, 334, 335
Acte de fè. (V. *Inquisició.*)
Administració de forments. (V. *Blats.*)
Administradors. (V. *Oficis y oficials del Concell.*)
Advocats. (V. íd. íd. íd.)
Agent de la ciutat a Madrid. (Joan Grau y Monfalcó.) Acompanya als embaixadors de Barcelona y de la Diputació presos en Madrid, pera efectuar llurs cambis ab la Duquesa de Cardona y sos fills; demana autorisació pera tornarsen a sa residencia en la Cort de Castella................ 38
— a Paris. Creació del càrrech.................... 70
Nomenament d'Isidor Pujolar y de Graell........... 71
Salari 71
Correspondencia................ 168 (nota), 430, 511, 512
Dol per la Reyna, mare de Lluis XIII 432
Alcavots. (V. *Prostitució.*)
Alimaries. (V. *Festes civils y públiques.*)
Almenar (vila y castell). Setge y presa.................. 231 (nota 2), 495
Almoyna a un malalt pobre.................................... 277
Allotjaments. Dels soldats del Batalló provincial: forma.............. 322
— De tropes: reglamentació. (Pactes ab Lluis XIII.).... 384
Anexió de Catalunya a la corona de França. Pactes: advertiments y adicions; aprobació reyal, 19, 22, 23, 25 a 30. — Acceptació pêl Concell de Cent, 30. — Firma y jurament per lo mariscal marquès de Brézé en nom del Rey, 32, 377, 381. — Copia dels Pactes......................... 381
Anglaterra. Lluytes entre 'l Parlament y 'l Rey; poixança dels catòlichs d'Irlanda.................................... 432
Aniversaris. General per pregaries de la guerra.................. 76
— Id. per los morts en campanya........ 106, 107, 109, 170
— Per la casa de Montcada, en la Llotja................ 112
— Per les ànimes del Purgatori, en los jorns de Carnestoltes: (vot de la ciutat.)... 94 a 96, 215, 216, 290 a 292
Any bixest 299

Planes

Aragon (D. Pere d'), marquès de Povar. Es derrotat y fet presoner prop la capella de Sant Jordi, entre Sant Sadurní y Vilafranca 104, 117
Archebisbe de Burdeus. (General de la esquadra de França.) Embaixada de la ciutat agrahintli les honres y favors d'ell rebudes 6
— Correspondencia 13, 14
— Justifica la retirada de la armada naval a Provença, 14. —Resposta dels Consellers .... 14 (nota 3)
— Destituit del comandament de la esquadra y residenciat per sa retirada del setge de Tarragona 23
Argenson (Monsieur d'). (Conseller d'Estat, intendent general de Catalunya). Conferencies ab los Consellers 4, 162
— Visita als íd 7
— Correspondencia 70
— Comiat 259
Armes pera la defensa de Catalunya: provehiment 323
— y monicions pertanyents a la ciutat; recobrança ab motiu de la formació del Batalló provincial 373
Armes heràldiques. (V. *Heràldica.*)
Arnés (vila). Rendiment a les tropes de Castella: malvestats d'aquestes ab violació dels pactes 420
Artillería. Ampra de quatre peces de ferre a la ciutat de Balaguer 7
— De la ciutat: reorganisació 145
Atemptat contra les postes de Montjuich 411
Audiencia. Vice-regia: 136, 138, 141, 149. — Vot d'Advocats.... 410
— Regent: conferencia ab los Consellers 263
Aygua. Pregaries. (V. *Pluja.*)

B

Balaguer (ciutat). Ampra de quatre peces de ferre pera sa defensa 7
Baluart de Llevant. Trahició frustrada: diligencies, enquesta.... 141 a 143, 414 a 419
Balls. (V. *Festes civils y públiques.*)
Banca catalana. Estat precari 178
Banch de la ciutat. Administrador. (V. *Oficis y oficials del Concell.*)
Banderes. Estandart de la ciutat 129
— Id. de Sant Ramon de Penyafort 71, 72, 204, 285
— Id. de Santa Eularia 82, 83, 215, 295
— Guió reyal près en lo rendiment del exèrcit del marquès de Povar: ofrena a Santa Eularia, per los Consellers. 117 a 119
— Penons dels estudiants 221
Barcelona. Armes heràldiques (gravat) 446
Barons eclesiàstichs. Jurisdiccions: confirmació, per Lluis XIII 385
— *laychs.* Id íd. íd. als qui 's mantingan fidels al rey y a la patria 385

Basíliques dels apòstols St. Pere y St. Pau a Roma. Visita quadriennal dels Prelats, ordenada per Sixte V.................. 44
Batalla de Montjuich (26 Janer 1641). Dotació de donzelles filles y germanes dels qui moriren en dita acció.............. 78, 212
— Festa conmemorativa, de St. Policarp, en la iglesia del Pí: institució............................ 73, 366
Batalló provincial. (V. *Exèrcit de Catalunya.*)
Batlle de la ciutat. Jurament y possessió 59, 92
— Terna: extracció 77
Batlle general de Catalunya. Assistencia en les Juntes patrimonials: se demana al Virrey la conservació de dita prerrogativa.. 214
Batllía general de Catalunya. Notaríes y escrivaníes: establiment a Guillèm de Lledó, en 1390..................... 316, 318
— Oficis de la Escrivanía major. Provisió: competencia ab los Diputats, 33 a 37, 39 a 43, 74, 301, 314 a 319, 327, 335. — Vots d'advocats, 315, 328. — Representació del advocat fiscal, 317. — Allegació jurídica en favor de la ciutat de Barcelona, per lo mateix advocat fiscal.. 336
— Oficis jurisdiccionals: nomenclatura.................. 337
Bens del Marquès de los Vèlez. Confiscació a la Generalitat de Catalunya per acort dels Braços generals. 35, 301, 316, 318, 328, 336, 339, 340
— vagants y de rebelles, enemichs y trànsfugues: sa confiscació per lo Batlle general. (Pragmàtica de Felip I d'Aragó).. 316, 317
Bescuyts. Provehiment.................................... 39 (nota 1)
Bestialitat. (V. *Fets criminals.*)
Bigamia. (V. íd. íd.)
Bisbe de Barcelona (D. García Gil Manrique). Resol sa anada a Roma en compliment d'una constitució pontificia: instancies de la ciutat pera ferlo desistir de son propòsit. 43 a 50, 52, 53
— Degà dels prelats de Catalunya..................... 44
— Malaltía.. 77, 118
— Partida: visita secreta de comiat als Consellers....... 173
Bisbe d'Urgell. Es elet lo General de la Mercè..................... 279
Bixest (any).. 299
Blanes (vila). Carta dels Jurats, donant avís de la presa d'una galera enemiga ab Gianetino Doria........................ 80
Blats. Administració y provehiment.............. 39 (nota 1), 112
— Fretura: importació de Llenguadoc y Provença, autorització reyal 545
— Grans provehiments en París........................ 540
Bodegons. Esmena de vicis: ordinació.......................... 451
Bouatge. Carta de venda o franquesa, per Jaume II; confirmada per Pere III................................... 440, 441
Brasil. Entrega als portugueses per lo Governador Mascarenyes 303
Brézé (Marquès, mariscal de). (V. *Llochtinent general.*)

Planes

Brézé (Marquès, mariscal de). Procura y poders pera jurar en nom de Lluis XIII, 20, 21, 23, 25, 26, 29, 47, 48. — Text, 378 a 380. — Admisió per lo Concell de Cent, 30. — Prestació de dit jurament en La Jonquera, 69. — Id. en Barcelona: copia autèntica del acte.......... 377
Brézé, fill (Marquès de), generalíssim de França. Ceremonial per sa rebuda 126
— Arribada; visita dels Consellers.......... 127
Brézé (Duch de), general de la mar. Arribada: embaixada de benvinguda de part dels Consellers.......... 255
— Envía una embaixada a saludar als Consellers.......... 256
— Visita dels Consellers.......... 257
— Id. del Duch als íd.......... 260
Burdeus (Archebisbe de). (V. aquesta veu.)

C

Canceller de Catalunya. Nominació de D. Llorenç de Barutell, canonge de la Seu d'Urgell: enhorabona dels Consellers.......... 110
Candiotti (Mons. Vicens). (V. *Delegat* del Nunci de França.)
Capella de la Casa de la Ciutat. Misses: llicencia del Bisbe pera dirles durant l'entredit, en virtut d'indult apostòlich: 264. — Text de dit privilegi.......... 533
— Id.: celebració 267, 293
Capella de musica de la Catedral.......... 104
Capella o iglesia del Palau de la Comtessa. (V. *Iglesies*.)
Capità general. (V. *Llochtinent*.)
Capítol general dels PP. de Sant Francesch a Toledo (any 1633).......... 333
Captures. D'un homeyer, acullit en lo monastir dels Clergues menors 6
— D'un avalotador, acullit en la Canonja.......... 11
— Del Vicari general D. Galceràn de Sentmenat y altres eclesiàstichs: son embarcats pera Roma d'orde del Virrey.......... 239, 240, 508 a 511
Caputxins de Mont-Calvari. (V. *Monastirs*.)
Cardona (Duquesa de). Cambis d'ella y sos fills ab los embaixadors de la ciutat y de la Diputació presos a Madrid.......... 37
Carns. Administració 112
— Crèdits de la ciutat en França pera pagaments de provisió 225
Cartes reyals. (V. *Reys:* correspondencia.)
Castellnou (Senyor de), guardador dels segells de França. Destitució del càrrech y presó temporal en lo castell d'Angoulême. 493
Castells y fortaleses de Catalunya. Los òficis de capitans, alcayts o governadors sien donats a catalans (pactes ab Lluis XIII). 384
Catalunya. Anexió a la corona de França. (V. *Anexió*.)
— Ofertes de Lluis XIII 13, 20
— Lleys y costums: Lluis XIII promet y jura servarles. 13, 380, 381

Planes

Catalunya. Estat precari pera mantenir exèrcit 310
— Govern: regit per un Llochtinent del Rey de França. 384
— Miseria general 399
— Defensa de sos interessos y sa llegítima unió ab França, en la Conferencia de les paus generals en Munster. (V. *Conferencia*, etc.)
Càtedres. (V. *Estudi general.*)
Causa-pía de Mathias Vilar en l'Hospital de la Misericordia; extracció de donzella pobra.,............................ 95, 298
Cavalcada, host y sometent general. Convocació: sotstituida per un Batalló Provincial............................... 320, 388
Cavalls pera la remunta del Batalló provincial. Cría; franquesa de drets d'importació 323, 361
— Prohibició de cavalcar ab frè y estreps si no es en cavall, egua o rossí.............................. 361
— De la ciutat, en l'exèrcit; recobrança, ab motiu de la formació del Batalló provincial..................... 373
Ceremonial. Armada francesa: saluts d'arribada....... 70, 121, 125, 129
— Arribada del marquès de Brézé, generalíssim de França: disposicions....................................... 126
— Assistencia dels Consellers als actes relligiosos encara que no hi sía 'l Bisbe 203
— Banchs y escons: us: 2, 3, 5, 7, 12, 17, 39, 47, 51, 56, 58, 61, 62, 65, 67, 68, 72, 76, 77, 79, 81, 82, 84, 88, 95, 96, 98, 99, 100, 107 a 121, 123, 126, 129, 132 a 135, 138, 143, 145, 148, 150, 151, 155, 156, 158, 159, 161 a 163, 165, 168 a 175, 177, 179, 181 a 183, 185, 190, 191, 200 a 204, 207, 211, 214 a 217, 219, 220, 222 a 228, 232 a 234, 236, 238, 241, 244, 245, 248, 249, 264, 266, 270, 272 a 277, 279 a 282, 284 a 286, 288 a 292, 294 a 297, 299, 300
— Cadires; us: 16, 17, 31, 49, 60, 61, 65, 69, 71, 72, 75, 77, 84, 91, 93, 95, 97, 107, 110, 112, 115, 116, 120, 121, 125 a 127, 136, 151, 152, 155, 157, 158, 160, 164, 168, 173, 175, 182, 186, 189, 190, 194, 197, 198, 201, 203 a 205, 207, 211, 217 a 219, 224, 229 a 233, 236, 237, 242, 254, 257, 258, 263, 270, 273, 276, 279 a 281, 285 a 288, 296, 297, 299
— Cobertura dels Consellers devant del Rey, etc. (prerrogativa): confirmació per Lluis XIII, 27, 383.—Id. devant del Llochtinent general...................... 92, 94
— Id. del Síndich de la ciutat devant del Tinent general de la armada naval de França...................... 129
— Coixins; us: 17, 61, 69, 71, 72, 75, 77, 90, 93, 95, 97, 107, 116, 120, 121, 125, 126, 128, 151, 155, 157, 158, 163, 168, 173, 175, 188, 201, 203, 204, 207, 211, 217 a 219, 224, 229 a 233, 237, 258, 260, 281, 285 a 288, 296, 299
— Combregars: son acompanyats per los Consellers.... 5, 277
— Id. dels Consellers lo dijous sant 114, 226
— Id. dels Reys en la Cort de França.................. 504

Planes

Ceremonial. Cotxes y carroces: us pêls Consellers 5, 289
— Docers: us 31, 92, 297
— Draps d'Arras 71, 100, 133, 244, 289
— Embaixada de benvinguda al Llochtinent mariscal de Brézé 88
Id. íd. al general Mr. de La Motte 110
Id. íd. al tinent general de la armada naval francesa, 129. — Id. de comiat del mateix als Consellers 130
Id. íd. al Duch de Brézé, general de la mar 255
Id. de pésam a Mr. d'Argenson, per la mort del Cardenal-Duch de Richelieu 198
— Embaixades de benvinguda al Llochtinent mariscal de La Motte 255, 268
— Enterrament de la Abadessa de SantaClara 293, 296
— Entrada del Virrey, mariscal de La Motte 187
— Estrados; us: 90; 107, 109, 111, 115, 117, 118, 190, 191, 198, 200 a 202, 204, 214 a 216, 223, 247, 276 a 279, 282, 284, 297
— Festes votives: en ocasió de dol per mort de rey, los Consellers assisteixen a elles sense prohoms ni musica 260
— Funeraries de Lluis XIII de França en la Seu, a càrrech de la ciutat; organisació, convit a les autoritats, etc., 249 a 251. — Dol en Casa de la Ciutat: visites, 250 a 254.— Celebració 254
Id. en la Diputació 254
— Gramalla ab falda o cua alta portada per patge; lo Clavari preten usarla: questió . . . . 250, 254, 516 a 525
— Maces; us: 31, 39, 82, 109, 117, 174, 183, 221, 223
— Mort de Lluis XIII de França: embaixada de pésam al Llochtinent 243
Id. Dol, 247, 249 a 257, 259, 260, 263, 267, 269, 270. — Alsament 272
— Naus; saluts d'arribada: 70, 121, 125, 129, 248, 255
— Pau, en la celebració dels oficis divinals: los Consellers la prenguen del sotsdiaca 203
— Precedencia en lo seure: 7, 8, 10, 12, 51, 57 a 60, 64, 65, 79, 91, 93, 100, 108 a 110, 112, 116, 119, 120, 121, 123 a 125, 128, 130, 132 a 136, 141, 143, 145 a 148, 150, 152, 155, 156, 159, 162, 163, 165, 168, 169, 171, 173 a 175, 177, 179 a 183, 186, 195, 198, 199, 202, 205, 206, 213, 214, 218, 219, 222, 223, 236, 238, 240 a 242, 244, 250 a 256, 260, 263, 264, 266 a 270, 273, 278 a 280, 283, 290 a 294, 296, 297, 419, 426
Id.: questió entre 'l Tresorer y 'l llochtinent de Mestre racional 147
Id. dels Diputats en lo presbiteri de la seu: questió. 221, 222
— Precedencia o graduació en los acompanyaments, etc., 2, 3, 9, 11, 12, 39, 58, 75, 81, 89, 92, 93, 97, 100, 108,

Planes

109, 115, 117, 118, 120, 132, 134, 150, 155, 158, 159, 170, 171, 188, 191, 200 a 202, 204, 214, 217, 219, 223, 230, 236, 237, 243, 244, 260, 264, 275 a 277, 281, 282, 284 a 288, 290, 296

Ceremonial. Prerrogatives dels Consellers: cobertura devant del Rey, etc., confirmació per Lluis XIII. 383
Id. íd. Indult apostòlich permetentlos oir missa en càs d'entredit. 264, 533
Id. íd. Us d'insignies consulars, verguers y maces, dins y fòra de Catalunya: confirmació per Lluis XIII. 383
— Saluts d'artilleria per l'armada de França al Síndich de la ciutat, al visitar al Tinent general d'aquella en nom dels Consellers. 129
— Vares del tàlem en les professons; portants, 3, 17, 52, 62, 72, 75, 82, 84, 99, 114, 118, 123, 133, 135 a 138, 158, 160, 170, 173, 179, 191, 204, 205, 207, 215, 221, 224, 226 a 228, 231, 239, 246, 249, 255, 269, 272, 278, 285, 287, 288, 295, 426
— Visites dels Consellers. Al monastir de Santa Clara. . 2, 157
Id. íd. Al Bisbe, Llochtinent y altres autoritats, al començar la consellería. 60, 186, 275, 276
Id. íd. Al monastir de St. Agustí. 75
Id. íd. Al nou Virrey, marquès de Brézé. 91
Id. íd. Al mateix, malalt. 94
Id. íd. A la casa de les Repenedides. 97, 218, 225, 296
Id. íd. Al Canceller de Catalunya. 112, 189
Id. íd. Al marquès de Brézé, generalíssim de França. . 127
Id. íd. Al delegat del Nunci de França. 164
Id. íd. Al Governador de Catalunya, malalt. 167
Id. íd. Al nou Llochtinent mariscal de La Motte. 189
Id. íd. Al mateix, donantli 'l pésam per la mort del Cardenal-Duch de Richelieu. 197
Id. íd. Al general de la mar, duch de Brézé 257
Id. íd. Al monastir de Pedralbes (anyal). 270
— Visites. Del mariscal de camp Mr. de Terrail. 7
Id. De Mr. d'Argenson. 7, 162
Id. Del mariscal Mr. de La Motte. 110
Id. Del marquès de Brézé, fill, generalíssim de França. 128
Id. Del Delegat del Nunci de França. 163
Id. De part del duch de Brézé, general de la mar. 256
Id. De comiat de Mr. d'Argenson. 259
Id. De íd. del Dr. Joseph Fontanella, embaixador de Catalunya a Munster. 259
Id. Del Duch de Brézé. 260
Id. De Mr. de la Berchere. 264, 278
Id. Del Governador de Catalunya. 267, 268, 278, 279
Id. Del General de la Mercè, elet Bisbe d'Urgell. 279

Chavigni (Comte de), Secretari d'Estat de Lluis XIII. Correspondencia, 19, 21, 87, 115, 140, 141, 313, 398, 500, 501

Planes

Cherta (vila). (V. *Xerta.*)
Chevreuse (Duquesa de). Intrigues polítiques: lo rey li prohibeix la entrada a França. 493
Cinq-Mars y de Thou (Monsieur de), Conseller de Lluis XIII. Degollat en Lyon, d'orde del Rey............................ 432
Ciutadans honrats. Matrícula 119, 233
Cobertura. (Prerrogativa.) (V. *Ceremonial.*)
Comerç. Mercaderies importades de França per catalans: franquesa de drets.................................. 230
Companya de Jesús. (V. *Monastirs.*)
Comte de Barcelona. Jurament: Lluis XIII lo presta per procurador, 20, 21, 25, 26, 377
— Id. Obligació de venir a prestarlo personalment a Barcelona, en l'ingrés de son govern 208, 209
— Conferiment del títol al Rey de França (art. 13 dels Pactes d'anexió)................................ 385
Concell de Cent. Consistoris. Primer anyal: 59. —Ordinaris; celebració, 5, 7, 13, 15, 19, 31, 33, 37, 39, 40, 43, 47, 52, 54, 55, 57, 59 a 61, 63 a 66, 70, 72, 75 a 78, 83 a 85, 93, 165, 168, 177, 180, 183, 187, 192, 193, 195, 202, 203, 205 a 208, 213, 219, 232, 240, 241, 243, 244, 246, 254, 258, 261, 266, 270, 274, 279, 287, 299, 300, 327, 342, 345, 346, 351, 353, 367, 371, 399, 410, 414, 416, 419, 438, 439, 442, 447, 509, 511, 515
— Extracció 57
— Insaculació. (V. aquesta veu.)
— Jurament 59
Concili de Trento. Observancia en Catalunya...................... 382
Conferencia de les paus generals en Munster. Defensa dels interessos de Catalunya y sa llegítima unió ab França; necessitat d'enviarhi un embaixador català pera assessorar als plenipotenciaris de França, 241, 511 a 514. — Cartes de Lluis XIV y la Reyna Regenta interessant lo mateix, 529 a 532. — Nomenament del Dr. Joseph Fontanella, 258, 259
— Negociacions: preliminars, noves............. 500, 501, 511
— Plenipotenciaris de França: candidats, nominació. 501, 513
— Id. de Castella: passaports........................... 512
— Convocació: data 511, 512
Conferencies. Entre Consellers y Diputats, 2, 53, 124, 125, 127, 136, 137, 141, 143, 145, 147, 148, 152, 154, 157, 158, 162 a 164, 168, 169, 172, 174, 177, 192, 199, 203, 205, 212, 213, 218, 224, 228, 229, 237, 240, 241, 254, 255, 258, 261, 266, 269, 272, 273, 278, 283, 284, 286, 287, 296, 299, 300
— Del Llochtinent y Consellers... 96, 110, 201, 254, 257, 263
— Del Governador de Catalunya, Mr. d'Argenson, etc., ab los Consellers, 123, 136, 141, 143, 145, 148, 152, 157, 202, 205, 255, 273, 278, 279

Planes

Conferencies. Secreta de dos canonges de la Seu ab los Consellers.... 241
— Del Regent ab íd.................................. 266
— De micer Peralta, doctor del Reyal Consell, ab íd...... 268
— De Mr. de la Berchere ab íd...................... 278, 283
— Del Governador de la Cavalleria catalana ab íd....... 293
Confiscació del patrimoni del marquès de los Vèlez. (V. *Vèlez*, y *Bens.*)
Confraría de Sant Nicolau.. 60
Conjuració d'alguns desafectes contra 'l Llochtinent y 'l Governador: avisos; protesta y ofertes dels Consellers al Virrey... 242
Consellers. Absolució, *a censuris*, dels sortints............ 58, 186, 275
— Cobertura devant dels Reys. (V. *Ceremonial.*)
— Conferencies. (V. aquesta veu.)
— Cotxes y carroces................................. 289
— Extracció: 56, 183, 185, 274. — Primera extracció de Conseller sisè menestral, 57. — Habilitació per escrutini, 345. — Carta gratulatoria y aprovació del Rey.. 546
— Indult apostòlich permetentlos oir missa en càs d'entredit.. 264, 533
— Insaculació. (V. aquesta veu.)
— Insignies consulars, 31, 39, 48, 49, 60, 84, 87, 88, 91, 94, 105, 126, 127, 164, 186, 189, 197, 217, 219, 231, 232, 234, 242, 257, 262, 269
Id. Prerrogativa d'usarles fòra de Catalunya: confirmació per Lluis XIII.................................. 383
— Jurament.................... 57 a 59, 185, 189, 192, 275
— Malaltía del segon, 67, 75, 187, 199, 245, 252, 277, 281, 284, 288
Id. del quart, 66, 67, 70, 71, 75, 76, 81, 82, 84, 85, 99, 109, 110, 114, 117, 121, 175, 281
Id. del quint................................ 173, 175
Id. del sisè................................. 160, 252
— Nòmina dels del any consular 1640-41.............. 1
Id. íd. íd. íd. 1641-42.............................. 57
Id. íd. íd. íd. 1642-43.............................. 185
Id. íd. íd. íd. 1643-44.............................. 274
— Presidencia del en *Cap* en les Juntes de Guerra, trentasisena y de provisions d'oficis en la Diputació........ 15, 18
Id. del segon en la Junta de Justicia en íd........... 16, 18
— Vestuari. Beques de grana, 239. — Id. negres, 269. — Cotes negres, 239, 255, 269. — Faldes o cues llançades, 227. —Id. al braç, 248. — Id. altes, portades per un patge, 250, 290. — Gramalles de dol, 96, 109, 112, 114, 170, 198, 199, 215, 216, 217, 226, 227, 247, 250, 260, 290, 292. — Id. de domàs, 248. — Id. de grana, 115, 201, 226, 227, 272, 292. — Fretura de dita roba; provisió, 66 (nota 2), 187. — Id. rodones, 254, 257, 260. — Llobes negres............................ 66 (nota 2)
— Visita a la presó. (V. *Presó.*)
Id. ordinaria: petició de privilegi pera la execució de

les sentencies: 74. — Oficials visitadors; extracció..... 74, 75
Consellers. Visites de ceremonial. (V. *Ceremonial.*)
Cònsol del Pont. (V. *Oficis y oficials del Concell.*)
Cònsols de la Llotja. (V. Id. íd.)
Constitució de Sixte V, manant la anada quadriennal dels prelats a Roma pera visitar les Basíliques de St. Pere y St. Pau y donar rahó del estat de llurs iglesies y de la cura pastoral 44
Constitucions de Catalunya. Contrafacció, 322. — Procediment........ 386
— Gaudexin de llur benefici Tortosa, Tarragona y altres poblacions del Principat y Comtats, ocupades per los castellans 384
— Observancia: jurament per Lluis XIII (Pactes)....... 385
Coplliure (fortalesa). Rendiment al Rey de França.................. 113
Correus. Despaig de dos a la costa catalana, avisant la presencia d'una esquadra enemiga........................ 4
— De la ciutat. (V. *Oficis y oficials del Concell.*)
Còrs de St. Olaguer. (V. *Reliquies.*)
— de Santa Madrona. (V. Id.)
Cotxes. Los usan en temps plujós los Consellers, pera actes de ceremonial 289
Custodia del monastir de la Trinitat. Robo. (V. *Monastirs.*)

Ç

Çaragoça. Prevencions contra la invasió francesa............... 408

D

Dances y entremeses populars. Aliga.. 99, 118, 134, 170, 215, 244, 245, 295
— Aligons 215
Delegat del Nunci de França pera la administració de la justicia eclesiàstica.— Nominació de Mons. Vicens Candiotti, 163.— Lletra credencial del Nunci.................... 423
— Visita als Consellers............................ 163
— Id. dels íd.. 164
Delfí de França. Bateig, apadrinat per la Princesa de Condé y 'l Cardenal Mazarini.................................. 501, 503
Diputació de Catalunya. Capítols y actes de Cort, privilegis, usos, estils y jurisdicció de la Generalitat; sa jura y observancia per Lluis XIII 383
— Drets de la Generalitat. (V. *Drets y imposicions.*)
— Festa al Virrey, mariscal de La Motte, en la Sala de Sant Jordi 192
— Juntes; presidides pêl Conseller en Cap y 'l segon.. 15, 16
— Queixa dels Consellers per no ésser cridat l'en *Cap* a la de provisions d'oficis: 15, 16.—Resposta dels Diputats .. 17
— Penuria de son erari; petició de préstech de 12 mil escuts a la ciutat, pera urgencies de la campanya de Lleyda. 177, 436

Planes

Diputació de Catalunya. Manlleuta de 300 mil lliures, ab fermança de la ciutat; poders al Clavari d'aquesta.......... 373
— Manlleutes pera despeses de la guerra ab Castella: regoneixement y aprovació per Lluis XIII........... 385
Diputats y Oidors de la Generalitat de Catalunya. Atxes pera la professó de Santa Eularia: questió............... 291 a 294
— Competencia ab los Consellers per la provisió de càrrechs de la Batllía general. (V. aquesta veu.)
— Conferencies ab los Consellers. (V. *Conferencies.*)
— Embaixada dels Consellers interessantlos la celebració de festeigs extraordinaris per la anunciada vinguda del rey Lluis XIII............................... 393
— Embaixades als Consellers y Concell de Cent. (V. *Embaixades.*)
Donatiu o servey de Catalunya al rey de França: instruccions del cardenal de Richelieu a Mr. d'Argenson pera gestionarlo.. 24
Dones deshonestes. (V. *Prostitució.*)
Donzelles. (Causa-pía Vilar). Extracció 95, 298
— Dotació matrimonial a les filles y germanes dels qui moriren en la batalla de Montjuich: extracció 78, 212
Id. de les dotze designades pera anar a Montserrat per pregaries del descubriment dels qui robaren la custodia en lo monastir de la Santíssima Trinitat.. 261, 265
Doria (Gianetino). Sa captura en lo port de Blanes................. 80
— Entrada a Barcelona; encarcerament............... 81
Draps d'Arras.............................. 71, 100, 133, 244, 289
Dreçanes. Entrega de les claus, galeres, barques, llenyàm y altres efectes existents en elles al Llochtinent, en nom del Rey 111
Drets y imposicions. Colectors y arrendataris: depositen en la Taula la moneda recaudada 422
— Contribució o tatxa general pera 'l manteniment del Batalló provincial....................... 85, 86, 325, 326
— De la Generalitat; no pugan ésser perjudicats per los de les universitats.............................. 27
— Franquesa a les mercaderies importades de França per Catalans: embaixada al Virrey demanant sa observança. 230
Drets Municipals. Llibertat d'exacció y inversió.................. 27, 382
— Id. exempció de la quinta part abans exigidora pêl fisch reyal 27, 382
Drets y imposicions. Quint de les sises y imposicions de les Llotjes, collegis, confraries y particulars, abans exegidor pêl fisch reyal: exempció.............................. 27, 382, 383

E

Eclesiàstichs. Captura del Vicari general y altres; son embarcats pera Roma, d'orde del Virrey, 239, 240. — Embaixades del Capítol catedral y del Braç militar al Concell de Cent. 508, 509

Planes

Eclesiàstichs. «Frenum detrahentium». Allegació vindicativa dels qui feren armes defensantse dels excessos comesos pêls soldats del Rey de Castella, per lo Dr. Joseph Vilamajor, prevere .... 229 (nota), 454
— Oficis, dignitats y beneficis: conferits exclusivament a catalans. (Pactes ab Lluis XIII)............. 381, 382
Eguasseríes. Cría: disposicions.................................... 361
Embaixades. Dels Diputats als Consellers y Concell de Cent: 5, 8, 17, 35, 38, 40, 54, 76, 78 a 80, 100, 103, 177, 247, 251, 367, 393, 396, 397, 436
— Dels Consellers als Diputats: 7, 9, 15, 31, 33, 45, 46, 52, 53, 62, 66, 79 (nota 2), 97, 103, 110, 205, 241, 250, 292, 373, 442, 511
— Id. íd. al Bisbe................ 44, 45, 47 a 49, 84 (nota 2)
— Id. íd. al Capítol de la Seu, 45, 46, 84 (nota 2), 98, 144, 199, 238
— Id. íd. al Llochtinent mariscal de Brézé, 98, 102, 104, 110, 111, 113, 394
— Id. íd. al Braç militar............................ 106
— Id. íd. al Governador......................... 142, 418
— Id. íd. al Llochtinent mariscal de La Motte: 190, 207, 213, 216, 225, 229, 238, 241 a 243, 249, 250, 255, 268, 511, 514
— Id. íd. a la Sra. Governadora...................... 251
— Id. íd. a Mr. d'Argenson........................... 419
— Del Capítol de la Seu als Consellers y Concell de Cent, 46, 145, 195, 199, 218, 238 a 240, 291, 294, 394, 508, 510
— De la Junta del Batalló als Consellers 78, 84, 85, 97, 392
— Dels Cònsols de la Llotja als Consellers y Junta d'habilitadors 182, 183
— Secreta del Rector y Catedràtichs del Estudi als Consellers.. 213
— Del Braç militar als íd......................... 240, 509
— De Mr. d'Argenson al Concell de Cent 354
— Del Governador als Consellers..................... 413
— De ceremonial. (V. aquesta veu.)
Embaixadors. De la ciutat al Archebisbe de Burdeus: retorn 6
— Id. al Rey Cristianíssim. (Joan Francesch de Vergós.) Nominació, 8, 9. — Tornada; relació de sa legacía, 83. — Memorial o nòmina dels personatges de la Cort que l'afavoriren en sa missió, 83, 375. — Cartes d'agraiment als mateixos, 84. — Carta credencial de la Reyna. 374
— Id. (Dr. Jerònim de Gaver). Tornada; lletres credencials dels Reys 543, 544
— Id. pera la rebuda, en la frontera, del mariscal marquès de Brézé, procurador de Lluis XIII y son Llochtinent y capità general en Catalunya; nominació, 32, 33. — Id. de la Diputació al mateix efecte; íd............. 319
— Id. près en Madrid. (Pau Boquet.) Cambis ab la Duquesa de Cardona y sos fills, 37. — Correspondencia, 37. — Retorn y entrada a Barcelona.................... 54

Planes

Embaixades. De la ciutat a Perpinyà pera donar la benvinguda a Lluis XIII; tornada, 123.—Relació de sa legacía, 124. — Carta del Rey 401
— Id. al Hospitalet pera la rebuda del nou Llochtinent mariscal de La Motte 187
— De la Diputació a Lluis XIII. (D. Joseph de Margarit): nominació .... 8, 307 a 309
— Id. presos en Madrid. Cambis ab la Duquesa de Cardona y sos fills, 37.—Retorn y entrada a Barcelona. 54
— De Catalunya a París y a la Conferencia de la pau en Munster. (Dr. Joseph Fontanella): nominació, 258, 259. — Salari y vestuari, 258. — Visita de gracies als Consellers, 259. — Id. de comiat als íd.; partida 261
Enemichs de la Patria. Crida contra 'l Marquès de los Vélez 336
— Enquesta; nòmina .... 342 a 344
— Penes: privació dels drets polítichs municipals 344
Enemichs del Rey. — Crida contra Jacinto Sala 129
Entredit, ab motiu del robo de la custodia en lo monastir de la Santíssima Trinitat: suspensió accidental durant les festes de St. Bartomeu y St. Lluis y per la professó general de pregaries 263, 266
— Torna lo vedat 263
— Alçament 267
Escola militar. Batalló o mostra 175
Escrivaníes de la Batllía general. (V. aquesta veu.)
Escrivans del Concell. (V. *Oficis y oficials del Concell.*)
Espanya. Profecíes de sa perdició .... 456, 476 a 480
Estament eclesiàstich. Construcció, a son càrrech, d'una mitja lluna en lo Portal Nou .... 84 (nota 2), 130, 376
Estament mercantívol. Id. íd. íd. en lo Portal de Mar 376
Estament militar. Id. íd. íd. en lo Portal del Angel 376
Estament volant. Id. íd. íd. en lo Portal de la Dreçana 376
Estampa de Santa Eularia 481
Estandarts. De la ciutat 129
— De St. Ramón de Penyafort 71, 72, 204, 285
— De Santa Eularia 82, 83, 215, 295
— Dels estudiants 221
Estudi general. Càtedra de medecina 228
— Embaixada secreta del Rector y catedràtichs als Consellers 213
— Festa de Sant Lluch 39, 174, 269
— Penons dels estudiants 228
Execucions de criminosos. (V. *Justicia.*)
Exèrcit de Catalunya. Allotjaments; reglamentació. (Pactes ab Lluis XIII.) 384
— Batalló provincial en virtut dels pactes ab França; organisació, 7, 22, 28, 29, 42, 43, 54, 60, 76, 78 a 80, 84, 85, 97, 306, 308, 309, 311, 319, 345, 356, 367, 373, 389
— Id. Projecte de bases y presupost, 65, 66, 320 a 327. —

Planes

Adicions y esmenes, 357 a 364, 368. — Aprovació pêls Braços generals, 369. — Id. pèl Concell de Cent........ 370
Exèrcit de Catalunya. Batalló provincial. Oficials: acceptació obligatoria del càrrech sots pena de privació dels drets civils, 321.— Caixa particular pera sotstitució de cavalls y armes, 361. — Sous 324, 325
— Id. Primer terci: formació.......................... 371
— Id. Junta organisadora: augment de vocals, 320, 346.— Id. o Consell administratiu: creació; facultats; nominació, 368, 370, 371
— Id. Repartiment general pera son manteniment, 85, 86, 325, 326, 362. — Subvenció oferta per Barcelona, 362. — Morositat de les Universitats de Catalunya.... 404
— Id. Despeses: bestretes, préstechs, etc., 128 (nota), 143, 144, 372, 373, 392, 404, 422
— Id. Estat precari, 143, 144, 404. — Embaixada al Capítol de la Seu demanant subvinga a dita necessitat, 144, 423. — Resposta del Capítol.................... 145
— Id. Mostra de la cavallería.......................... 233
— Id. Sous dels soldats; deute, 404, 421. — Queixes del Governador y de Mr. d'Argenson al Concell de Cent: préstech de 20 mil lliures pera dites pagues...... 421, 422
— Cavallería: petició al Virrey pera que en ses absencies deixe dues companyes de guarnició a Barcelona...... 229
— Estat precari del Principat pera mantenirlo.......... 310
— Governador de la Cavallería: conferencia ab los Consellers 293
— Lleva de 120 mosqueters pera les campanyes del Rosselló y Tarragona: lo Concell de Cent acorda allistarla...................................... 59, 60 (nota)
— Id. de 500 places: formació per la ciutat, 101, 102. — Sargent major, capitans y oficials: nominació, 102, 103. — Partida.................................... 103
— Nova lleva de 500 soldats acordada pêl Concell de Cent 103, 104
— Id. de 1,000 places deliberada per dit Concell, 136, 138 (nota 2), 139, 414. — Oficials; nominació, 137. — Partida de quatre companyes........................ 138
— Altra lleva de 1,000 soldats, 151. — Arborament de bandera, 177. — Llicenciament: demanat pêls Consellers al Virrey...................................... 190
— Id. d'igual nombre de places demanada pêl Virrey a la ciutat, pera 'l socors de Montçó, 270, 271. — Arborament de bandera..................................... 272
— Penuria dels catalans en campanya per fretura d'avituallament: queixa dels Consellers als Diputats, 103. — Resposta dels Diputats............................. 397
— Reclutament per lleves: mals resultats y indisciplina.. 310
— Sous inmoderats als soldats: regles restrictives........ 323

Planes

Exèrcit de Catalunya. Servey dels cavallers valetudinaris y d'edat y altres estaments: cercar la forma ab que pugan prestarlo.... 311
— Id. de la gent vagarosa pràctica en les armes: íd. íd. íd. 311
— Tropes franceses. Desordens.......................... 178
— Id. Excessos en Flix: queixa al Virrey............ 213, 514
— Id. Préstechs pera pagarles............ 177 a 179, 268
— Id. Sous: irregularitat en lo pagament. Desercions, morts y malalties per dita rahó, 310. — Pagament. (Pactes ab França.)................................. 389
Exilats de França. Repatriació: disposicions.......................... 493

F

Fanchs. 289, 295
Farines. Provehiment .... 39 (nota 1)
Festes civils y públiques. Demostracions per la jura de Lluis XIII, per procurador, y de la de son Llochtinent general........ 70
— Alimaries per la nova festa de St. Policarp, conmemorativa de la batalla de Montjuich................... 78
— Carnestoltes 95
— Per la anunciada vinguda de Lluis XIII: preparatius. 97, 98, 100, 393, 394, 396
— Per la desfeta y rendiment del exèrcit del marquès de Povar.. 104 a 106
— Onomàstich del Rey de França: saluts d'artillería, alimaries y tancament de botigues................ 161, 162
— Per lo rendiment de Perpinyà.................. 164 a 169
— Balls y màscares: se ratifica llur prohibició............ 167
— Sarau, momería y torneig a la Diputació, en honor del Llochtinent mariscal de La Motte.................. 192
— Per la victoria de dit Llochtinent, en Miravet....... 219, 220
Festes y actes relligiosos. Cap-d'any, en Santa María........ 69, 203, 284
— Reys d'Orient, en la iglesia del Pi........... 71, 203, 284
— Sant Ramón de Penyafort............ 71, 203, 204, 285
— Sant Antoni, 206. — Ofici al monastir del Carme.... 287
— Oficis en Sant Agustí............................ 207, 286
— Sant Sebastià: vespres, completes y diada. 76, 77, 207, 287, 288
— Desposori de María Santíssima. Primera celebració en Santa Catherina.................................... 288
— Ofici en lo Monastir del Carme.................... 211
— Sant Policarp, conmemorativa de la batalla de Montjuich (26 Janer de 1641): sa institució a instancia dels Obrers de la iglesia del Pi, 73, 366. — Celebració. 77, 211, 288
— Nostra Sra. Candelera; benedicció de la cera.... 79, 212, 290
— Santa Elena 80
— Ofici en Santa Catherina............................ 292
— Santa Eularia: matines: 81, 214, 294. — Diada y professó

Planes

general, 81, 214, 215, 294, 295. — Atxes de la Diputació pera la professó general.................. 291 a 294
Festes y actes relligiosos. Ofici y professó en Santa María de la Mar..... 84
— Carnestoltes: aniversaris per les ànimes del Purgatori (vot de la ciutat), 94 a 96, 215, 216, 290, 292. — Actes de desagravi al Santíssim Sagrament, 95, 96, 215 a 217, 290, 292
— Cinquagesma o diumenge de Carnestoltes...... 95, 215, 290
— Sant Matías.................................. 298
— Quaresma. Dimecres de cendra, 96, 217, 293. — Divendres: sermó y miserere en l'Hospital general, 97, 99, 100, 217 a 219, 224, 225, 296, 299. — Perdons: assistencia dels Consellers..96, 99, 217, 219, 224, 293, 299
— Sant Thomàs d'Aquino, 300. — Reliquia portada en professó solemnial a Santa Catherina, 220. — Capvuytada.................................. 224
— Sant Pacià.................................. 97
— Ofici y sermó en lo Monastir dels Angels........... 98
— Santa Madrona.............................. 99, 224
— Ofici y professó de la *Minerva*, en Santa María de la Mar.................................. 133, 224
— Sant Joseph.................................. 100
— Completes dels *enamorats*, en la Seu. 101, 111, 225, 295, 299
— Anunciació de Nostra Senyora...................... 101
— Sant Francisco de Paula.......................... 228
— Diumenge de Rams.......................... 112, 226
— Setmana Santa, Dijous, 114, 226. — Cerca dels monuments pêls Consellers, 226. — Divendres, 114, 226. — Professons, 114, 115, 227. — Dissabte: benedicció de les Fonts.................................. 115, 227
— Pasqua de Resurrecció.......................... 115, 227
— Sant March evangelista.......................... 116, 231
— Ofici en la Seu.................................. 116
— Santa Creu, en la Seu.......................... 119, 233
Id., en l'Hospital general.......................... 120, 236
— Sant Miquel Arcàngel.......................... 121
— Ofici en lo monastir del Carme...................... 121
— Id. en Santa María de la Mar...................... 123
— Lledanies.......................... 125, 126, 232, 237
— Ascensió.................................. 126, 238
— Pasqua del Esperit Sant.......................... 129, 241
— Corpus. Vigilia, 133, 244. — Diada; ofici y professó, 134, 135, 245. — Capvuytada, 138, 248. — Professons de les Parroquies, 136, 247 a 249. — Ventall al Governador de Catalunya.................................. 135
— Sant Elm, en Santa Clara.......................... 142
— Nostra Senyora del Carme.......................... 145
— Sant Jaume.................................. 151
— Santa Martra.................................. 152

Planes

Festes y actes relligiosos. Ofici en la Mercè 154
— Sant Domingo 2, 155, 168
— Santa Clara 2, 157, 258
— Assumpció de Nostra Senyora 2, 3, 157, 259
— Sant Roch 3, 158, 259
— Enterro de María Santíssima 160
— Sant Bartomeu 4, 263
— Sant Lluis 160, 161, 263
— Sant Agustí 5
— Nativitat de Nostra Senyora 267
— Exaltació de la Santa Creu 167, 267
— Ofici en l'Hospital de la Misericordia 172
— Sant Miquel Arcàngel 16, 172
— Sant Jerònim 172
— Angel custodi 17, 173, 269
— Sant Francesch 17, 173
— Santa Teresa 174
— Sant Lluch evangelista 39, 174, 269
— Translació de Santa Eularia 39, 175
— Tots Sants 47, 177, 270
— Sant Sever 51, 179, 272
— Sant Andreu 56, 185, 274
— Sant Nicolau 60, 190, 276
— Nostra Senyora de la Concepció 61, 191, 277, 279
— Santa Llucia 63, 279
— Nostra Senyora de la Esperança 65, 194, 280
— Nadal 67, 201, 281
— Sant Esteve 67, 201, 281
— Sant Joan evangelista 67, 201, 282
— Sants Innoscents 67, 202, 282
— Ofici en Sant Francesch 68, 202
— Assistencia dels Consellers als mateixos encara que no hi sía 'l Bisbe 203
— Acció de gracies, oficis y *Te-Deum* per la victoria contra l'exèrcit del marquès de Povar, en Sant Sadurní, 104 a 108, 111
— Id. íd. per lo rendiment de Coplliure 113
— Id. íd., en la Seu, per lo rendiment de Perpinyà, 164 a 166, 168, 169. — Id. en Sant Jaume 171
— Id. íd. per la victoria del mariscal de La Motte en Miravet .... 218 a 221, 223
— Aniversaris generals pêls defensors de Catalunya morts en campanya 106, 107, 109, 170
— Funeraries del Cardenal-Duch de Richelieu .. 195, 198, 199
— Id. del Rey Lluis XIII, en la Seu y en la Diputació .. 254
— Pregaries per la guerra 2, 3, 67, 76, 103, 272, 273
— Id. per la vinguda del Rey de França (Lluis XIII). 87, 88, 93
— Id. per la salut del mateix 133, 238, 239, 241

Planes

Festes y actes relligiosos. Pregaries per pluja, 228 a 231, 255. — Ofici y *Te-Deum* de gracies 232
— *Te-Deum* per la victoria del exèrcit de França en la Picardía 248
Fets criminals. Bestialitat 298
— Bigamia 298
— Heretgía 298
— Homeys y atemptats 6, 156, 171, 172, 176, 180
— Lesa magestat 129, 145, 147
— Robos, 133, 159, 180. — De la custodia del monastir de la Trinitat .... 261 a 266
Figueres (vila). Embaixada dels Consellers al Virrey demanantli la ampare 229
Fires y cambis de Reys a Perpinyà. Translació al Hospitalet del Llobregat a causa de la guerra: obertura 47
Flix (vila). Fortificacions 213
— Designació del comte Chabot pera comandar la gent de guerra 213
— Excessos de les tropes franceses ab los habitants: queixes al Virrey 213, 514
— Embaixada al Virrey sobre afers de dita vila 216
Foch a la Presó, causat intencionadament pêls presos, 240. — Açotament dels inculpats 241
Forments. (V. *Blats.*)
Fortificació de la ciutat. — Obres: autorització als Consellers y vintiquatrena de Guerra pera realisarles .... 66 y nota 2
— Construcció de mitjes llunes en los portals: 84 (nota 2), 130, 376
— Muralles: obres d'alsament a despeses de la ciutat, 409. — Id. de terraplenat: prestació personal; súpliques als Braços eclesiàstich y militar 409
Fortificacions de Flix. Memorial del Virrey: acort del Concell de Cent. 213
França. Govern. (V. aquesta veu.)
Franqueses de drets. (V. *Drets.*)
«*Frenum detrahentium*». Allegació vindicativa dels eclesiàstichs catalans que feren armes contra 'ls excessos de les tropes de Castella 454
Funeraries del Cardenal Duch de Richelieu 195, 198, 199
— de Lluis XIII de França .... 249 a 254

G

Generalitat de Catalunya. (V. *Diputació.*)
Glotonería. Ordinació 451
Gouteu (Prior de), Tinent general de la esquadra francesa. Embaixada de benvinguda, 129. — Embaixada de comiat als Consellers 130
Govern de Catalunya. Regit per un Llochtinent general del Rey de França (pactes ab Lluis XIII) 384

Planes

Govern de França. Mort del Cardenal-Duch de Richelieu.......... 194, 437
— Nominació del Cardenal Mazarini; continuació dels demés ministres; lo Rey ratifica sa política.................. 438
— Testament polítich de Lluis XIII. Son triomf en la pacificació política y relligiosa del Regne, 487. — Exits militars, 487, 488. — Fills, 488. — Prosperitat y poder del Estat, 488. — Força invencible de la unió nacional, 489. — Ratificació de les aliances internacionals, 489. — Interès per la conservació y engrandiment de sos estats: 489. — Institueix Regenta governadora de la Corona a sa muller, 490, 498, 503. — Id. Llochtinent del Rey menor al seu germà Duch d'Orleans, 490, 498. — Consell de la Regencia; nominació, 491, 492, 498. — Id. Resolució dels negocis d'estat per majoría de vots, 492. — Alts càrrechs: sa promoció per la Regenta ab parer del Consell, 492, 499. — Provisió de dignitats eclesiàstiques, 492. — Confiança del Rey en lo Cardenal Mazarini: lloança de sa fidelitat y inteligencia, 492. — Destitució y presó temporal del Senyor de Castellnou, guarda-segells de França, 493. — Exili de la Duquesa de Chevreuse, per ses intrigues polítiques 493
Governador de Catalunya. — Ventall per Corpus, 135. — Regalíes, 149. —Malaltía: visita dels Consellers, 167. — Anades y conferencies a Casa de la Ciutat, 267, 268, 270, 273, 278, 279. — Audiencia vice-regia, 410. — Partida pera donar socors a Vilafranca de Penedès................ 413
Governador de les armes. Renuncia de Torrelles...................... 151
Gramalles. (V. *Consellers:* Vestuari.)
Guerra. Pregaries....................... 2, 3, 4, 67, 103, 272, 273
— Campanya de Tarragona. Pregaries, 2, 3. — La esquadra castellana và en socors de la plaça, 3. — Successos adversos (retirada de la esquadra del Archebisbe de Burdeus), 4, 20, 21, 23, 313. — Necessitat d'una prompte resolució; carta dels Consellers a Lluis XIII, 311. — Presa d'una faluga enemiga ab despaigs del Rey de Castella y altres papers relatius als plans de campanya, 301. — Malvestats del enemich en Xerta, 145. — Fortificacions y defensa de Flix........................ 213
— Pàs d'armades castellanes per aygues de Barcelona. 4, 6, 52, 167
— Organisació d'una esquadra de vaixells y altra de galeres, per lo rey de França......................... 23
— Necessitats urgents. Embaixador al Rey de França en petició de forces de mar y terra, 8, 9, 308, 309. — Instrucció de la Junta de Guerra a D. Joseph de Margarit y D. Lluis de Rajadell, pera representarles als Diputats y Consellers .... 309 a 311
— Armes: provehiment 323

Planes

Guerra. Campanya del Rosselló. Lo Concell de Cent acorda un socors pecuniari pera 'ls soldats catalans de sometent, y allistar una lleva de 120 mosqueters............ 59, 60 (nota)
— Id. Assistencia del Virrey marquès de Brézé ab forces catalanes y franceses, pera impedir l'auxili dels castellans a la plaça de Perpinyà.... 59 (nota), 347, 354, 364
— Id. Desembarch de tropes castellanes a Coplliure...... 355
— Id. Escaramuces 364, 365
— Id. Rendiment de la fortalesa de Coplliure a les armes de Lluis XIII; pactes, 113. — Carta del Rey........ 398
— Id. Setge de Perpinyà per les tropes franceses. Retirada de Lluis XIII del camp per motius de salut: comandament dels mariscals de Schomberg y de la Meilleraye, 131, 140, 141. — Retorn del Rey a París.. 152
— Id. Id. Rendiment, 164 a 171, 424 a 427. — Enhorabona als Reys, 167. — Lletra responsiva de la Reyna...... 181
— Id. Id. Encariment dels queviures durant lo setge: preus 427
— Id. Pactes del rendiment de Salces......... 168 (nota), 428
— Id. Concentració de les tropes del Rosselló ab les del mariscal de La Motte............................ 431
— Fortificació de Barcelona: obres................ 66, 376
— Captura d'una galera enemiga ab lo general Gianetino Doria, en lo port de Blanes......................... 80
— Avisos d'intent de nova invasió castellana: prevencions en Barcelona 376
— Seguiment d'una nau per vaixells de França.......... 101
— Eixida de forces castellanes de Tarragona, comandades pêl marquès de Povar, pera anar en socors del Rosselló, 101. — Prevencions del Concell de Cent: formació de dos lleves de 500 soldats, 101 a 104. — Derrota de la retroguarda del enemich prop d'Aulesa de Montserrat, 102. — Partida de 5 companyes de la ciutat a Montcada, 103. — Retirada del enemich vers Tarragona, 104. — Desfeta y rendiment del exèrcit del marquès de Povar entre Sant Sadurní y Vilafranca.... 104, 413
— Avisos dels intents del enemich. 136, 138, 139, 151, 412, 419, 420
— Malvestats del exèrcit del marquès de Torrecusa en Vilafranca de Penedès: socors........ 137, 138, 412, 413
— Id. de les tropes de Castella en la vila d'Arnés, ab trencament dels pactes.......................... 420
— Nous esforços del Rey de Castella pera invadir Catalunya y socorre Perpinyà: noves, 143, 419, 420. — Contingents 420
— Batalla naval en aygues de Barcelona: derrota y retirada de la armada castellana, 139. — Nova aparició de dita armada: la francesa surt en son seguiment, 139. — Retorn y partida de la esquadra de Castella... 167

Planes

Guerra. Comunicació dels habitants y vinents a Barcelona ab l'enemich: mides pera evitarla .... 157 (nota)
— Vintiquatrena: junta secreta ab assistencia del Governador y Mr. d'Argenson 174
— Lleva de 1,000 places, per la ciutat: arborament de bandera 177
— Campanya de Lleyda. Fets d'armes del mariscal de La Motte en Aragó y Ribagorça, 127 (nota), 129 (nota), 402, 405. — Llochs presos, 408. — Simpatía dels aragonesos fronteriços, per França; amenaces del Comte-Duch, 407. — Prevencions en Çaragoça 408
— Id. Fets d'armes de dit mariscal en Torre de Segre, Castell de Gerri y Castelló de Farfanya .. 168 (nota), 434
— Id. Superioritat del exèrcit de Castella; fretura de forces catalanes 436
— Id. Victoria del mariscal de La Motte en Miravet: noves; acció de gracies y festes en Barcelona, 218 a 221, 223. — Presoners: entrada a Barcelona y reclusió en la Dreçana 223
— Id. Setge y presa de Castell-Lleó (Vall d'Aràn) als castellans .... 230 (nota), 483
— Id. Presa y crema de Viella (Id.) 484
— Id. Setge y presa d'Almenar .... 231 (nota 2), 495
— Id. Bones noves: avenç del exèrcit francès camí de Çaragoça 242
— Id. Intent d'invasió castellana: partida cuytada del Virrey, mariscal de La Motte a Lleyda, 269. — Noves: carta del mateix 269, 541, 542
— Id. Retirada del enemich 270
— Setge de Montçó pêls castellans: lleva de mil homes demanada pêl Virrey pera socorre la plaça 270, 271
— Campanya d'Italia. — Victories de les armes franceses: noves, 168 (nota), 432, 433, 435. — Id. Rendiment de Turín .... 268, 537 a 540
— Victoria íd. íd. en Picardía: *Te-Deum* de gracies 248
— Id. naval en aygues de Barcelona .... 257, 526 a 528
— Id. íd. en Cádiz .... 267 (nota 1), 535, 536
— Campanya d'Alemanya: noves 432, 433
— Arbitris: disposicions dels Braços .... 306 a 308
— Manlleutes fetes per la Diputació y les universitats de Catalunya: aprobació per Lluis XIII 385
— Despeses generals pera la fortificació de Catalunya y paga dels soldats francesos 389
Guió reyal près en lo rendiment del exèrcit del marquès de Povar: los Consellers ne fan ofrena a Santa Eularia .... 117 a 119

H

		Planes
Habilitadors pera la insaculació. (V. aquesta veu.)		
Heràldica.	Armes de la Inquisició	297
—	Id. reyals	297
—	Id. íd. de França (gravats)	374, 486, 541
—	Id. íd: íd.: orígen	479
—	Id. del Hospital de la Misericordia	299
—	Id. de la Generalitat de Catalunya (gravat)	377
—	Id. de Barcelona (gravat)	446
Heretgía.	(V. *Fets criminals.*)	
Hisenda.	Arbitris pera la guerra ab Castella: necessitats urgents; disposicions dels Braços, 306 a 308. — Tatxa general: comminació als morosos, 308.— Comminatoria als adinerats pera que presten a censal a la Diputació	308
—	Bestretes al Batalló provincial, 128 (nota), 372, 373. — Préstech de 20 mil lliures pera urgencies del mateix.	143, 144, 421, 422.
—	Crèdits de la ciutat en França, pera pagament de provisió de carns	225
—	Manlleuta de 300 mil lliures feta per la Generalitat de Catalunya, ab fermença de la ciutat: poders al Clavari d'aquesta	373
—	Manlleutes fetes per la Diputació y les Universitats de Catalunya per la guerra ab Castella: regonegudes y aprovades per Lluis XIII	385
—	Préstech de 30,000 lliures al Rey de França pera la paga de sos exèrcits en Catalunya, 177 a 179. — Id. de 50 mil ₶ pera igual objecte: esmena d'error	268
—	Id. de 12,000 escuts demanat pêls Diputats a la ciutat pera urgencies de la guerra ab Castella	177, 436
Homeys.	(V. *Fets criminals.*)	
Hospital de la Misericordia.	Causa-pía d'en Mathias Vilar; extracció de donzella pobra	95
—	Ofici, ab assistencia dels Consellers	172
Hospital general de Santa Creu.	Festa de Santa Creu	120, 236
—	Malalts: estadística	399
—	Provehiment de carns: subvenció	122, 399
—	Sermó y miserere y visita dels Consellers als malats, los divendres de Quaresma, 97, 99, 100, 217 a 219,	224, 225, 296, 299
Hospitalet del Llobregat.	Fira de reys, de Perpinyà, transladada a dit lloch ab motiu de la guerra: obertura	47
Host y cavalcada.	Se sotstituheix sa convocació per un Batalló provincial	320, 388
Hostals.	Esmena de vicis: ordinacions	449, 451
Huguenots.	Invasió, malvestats y sacrilegis en Rosselló, Cerdanya y bisbat d'Urgell (any 1583)	470

I

Planes

Iglesies. Del Palau de la Comtessa: emoluments............ 206 (nota)
— Del Pí. Festa de Sant Policarp, conmemorativa de la batalla de Montjuich: institució, 73, 366.—Quadre del Sant.. 367
— Metropolitana de Tarragona y altres del Principat: confirmació de llurs jurisdiccions y rendes per Lluis XIII. 385
— Seu. Lluminaria del Santíssim Sagrament; freturança; petició de refús de cera a la ciutat.................. 395
Imposicions. (V. *Drets.*)
Inquisició. Acte de fè en la Plaça del Rey................. 296, 297
— Subsistencia del Tribunal a Catalunya ab subjecció directa a la Congregació pontificia del Sant Ofici. 381, 382
Inquisidors de Catalunya. Jurament: possessió.................. 268, 269
Insaculació. Desinsaculació dels declarats per enemichs de la patria y suspensió dels mal-afectes........................ 344
— Habilitació dels insaculats en les bosses de Consellers. 183
— Habilitadors: sien votats per escrutini............ 53, 345
Id.: extracció................................. 55, 180
Id.: Junta; nominació, 55, 183 a 185. — Jurament, 56. — Embaixada dels Cònsols de la Llotja.............. 182
Irlanda. Poixança dels catòlichs.......................... 432

J

Jesuites. (V. Companya de Jesús en la veu *Monastirs.*)
Jochs. Prohibits: ordinacions 451, 452
— Lícits: íd.. 452
Juhí de Prohomens. Extracció, 9, 11, 132, 149, 155, 159, 171, 175, 179 a 181
— Sentencies, 9 a 12, 132, 150, 151, 156, 159, 160, 171, 172, 175, 176, 180, 182.
— Sobressehiment d'una sentencia de mort per no haverla proferida dit tribunal, 145, 146, 148, 149. — Informació de micer Queralt.................................. 147
Junta de Política cristiana, pera la extinció dels vicis y pecats públichs; creació 106, 446, 447
— Ordinacions: crida............... 206 (nota), 446 a 453
— Vocals: càrrech vitalici; nominació.................. 452
— Funcionament: reglamentació................... 452, 453
Juntes patrimonials. Assistencia del Batlle general o son llochtinent: prerrogativa 214
Jurament de fidelitat al Rey. A Joan II, y en son nom al seu Primogènit 441
— A Lluis XIII. Presentació de cartilles de convocació als cavallers, Síndichs, Consellers, etc.: debats, vots d'advocats .... 205, 438, a 444

Jurament de fidelitat al Rey. Id. Lo Concell de Cent acorda prestarlo al Llochtinent en nom del Rey.......... 207 (nota), 445
— Id. Protestes de la ciutat. 207, 208, 211 (nota), 440, 441, 444, 445.
— Id. Reyal procura al Llochtinent........ 208, 210, 211 (nota)
— Id. Síndich de la ciutat pera prestarlo........... 211, 445
— Id. Prestació................................ 212, 444
Jurisdiccions dels barons eclesiàstichs y laychs: confirmació, per Lluis XIII............................ 385
Justicia. Administració: orde del Llochtinent als Veguers y altres funcionaris, pera que sía exercida pêls mateixos oficials y en la forma establerta per les Constitucions... 73
— Causes criminals: judicació en la Audiencia vice-regia, per lo Juhí de Prohomens....................... 145 a 149
— Condempna d'un desafecte al Rey y al estat de Catalunya 206
— Execucions de criminosos, 13, 151, 157, 205, 298. — Torments, 205, 281. — Garrot a un traydor.......... 281
— Oficis: sían exercits per catalans.................... 384
Justicia eclesiàstica. Delegat del Nunci de França: nominació y vinguda de Mons. Vicens Candiotti.......................... 163

L

La Motte Houdencourt (Mr. de), general de la armada del Camp de Tarragona. Arribada a Barcelona: embaixada de benvinguda 110
— Visita als Consellers................................ 110
— Es nomenat Llochtinent. (V. aquesta veu.)

LL

Lleves. (V. *Exèrcit, Guerra* y *Milicia.*)
Lleyda. Bisbat vacant.................................. 408
Llochtinent y Capità general. Mariscal de Brézé; nominació.... 6 (nota), 23
Avisos de sa vinguda, 13, 20, 21, 23, 54 (nota 2). — Carta gratulatoria dels Consellers al rey............. 311
Admissió per lo Concell de Cent.............. 25, 26, 29
La ciutat reclama sa prompte vinguda.............. 31
Ceremonial de sa entrada y jurament: acort del Concell de Cent..................................... 31 a 33
Presentació del Privilegi al Concell de Cent........ 47, 48
Jurament: resolució del Concell de Cent, 61, 62, 346 a 351. — Prestació en La Jonqüera, 69, 365. — Carta del Síndich de Barcelona assistent en dit acte........ 365
Correspondencia.......................... 70, 72, 73, 364
Entrada y jurament en Barcelona.................. 88
Visita de cumpliment dels Consellers................ 91
Malaltía: visita dels íd........................... 94

Planes

Llochtinent y Capità general. Conferencies secretes ab íd......... 96, 110
Enhorabona dels Consellers per la victoria del rendiment de Coplliure.................................... 113
— Mariscal de La Motte; nominació, 152, 153. — Admissió pêl Concell de Cent .... 154 y nota 1
Correspondencia..................... 153, 187, 269, 270
Jurament............................ 154 (nota 1), 187
Entrada a Barcelona; ceremonial.................. 187
Festa en son honor a la Diputació................. 192
Reyal procura pera rebre 'l jurament de fidelitat als catalans 208, 210
Victoria en Miravet: enhorabona dels Consellers.. 219, 220
Caducitat del privilegi per la mort de Lluis XIII...... 245
Nou nomenament per la Reyna Regenta........ 245, 246
Jurament: admissió per lo Concell de Cent, 246. — Id. per los Braços de Catalunya, 247. — Prestació.... 247
Partida a Lleyda, 267. — Retorn; embaixada de benvinguda 268
Nova anada a Lleyda a dirigir la campanya, 269. — Fet d'armes: carta al Governador de Catalunya.. 541, 542
Llotja de la Mar. — Aniversari per la casa de Montcada.............. 112
— Cònsols y Jutge d'apells. (V. *Oficis y oficials del Concell.*)
— Drets y imposicions: exempció de la quinta part abans exigidora pêl fisch reyal....................... 382, 383
Llupià (D. Gabriel). Mort: obsequies............................ 107

M

Mal-afectes a la patria. Enquesta; nòmina...................... 342 a 344
— Penes: suspensió dels drets polítichs municipals..... 344
— Maquinacions: avisos............................ 345
— Càstich: la ciutat lo demana al Governador.......... 419
Malalt pobre. Combregar acompanyat pêl Conseller en cap; almoyna. 277
Mallorca y *Menorca* (Regnes). Privilegi de llur unió al Comtat de Barcelona, per Pere III............................ 440
Manlleutes. (V. *Hisenda.*)
Màscares. (V. *Festes civils y públiques.*)
Matrícula de ciutadans honrats. (V. aquesta veu.)
Matrícula de mercaders. (V. aquesta veu.)
Medecina. Càtedra en l'Estudi.................................. 228
Mercader Racional. (V. *Oficis y oficials del Concell.*)
Mercaderíes. Franquesa de drets a les importades de França per catalans: observança.................................. 230
Mercaders. Matrícula 113, 230
Mercè (Orde de la). General: es elet Bisbe d'Urgell.................. 279
Milicia. Governador de les armes: renuncia de Torrelles........ 151
— Lleves de la ciutat: formació, 59, 60 (nota), 101 a 104, 136, 138 (nota 2), 139, 151, 177

Planes

Milicia. Lleves de la ciutat. Sargent major, capitans, etc.: nominació. 102, 103, 137
Id. Partida de companyes.................... 103, 138
Id. Llicenciament: los Consellers lo demanan al Virrey. 190
— Mostra en la Escola militar........................ 175
— Id. de la cavallería del Batalló provincial en lo Canyet. 233
Miravet (Castell de). Victoria del mariscal de La Motte............... 218
Misses en la Capella de la Casa de la Ciutat. (V. *Capella.*)
— Indult apostòlich als Consellers pera poderles oir en temps d'entredit 264, 533
Monastirs. Caputxins de Mont-Calvari. Llana per llurs hàbits: subvenció................................ 157 y nota
— Clergues menors. S'hi acull un homeyer; n'es tret y capturat ab sometent............................... 6
— Companya de Jesús. (PP. de la) projectan fundarne en lo Palau de la Comtessa: oposició de les parroquies y dels regulars... 206
— Montserrat (Nostra Senyora de). Elecció quadriennal d'Abat: assistencia del Abat de Sant Pere de Galligans a dict acte en representació dels Consellers, 51, 330, 334, 335. — Suplicacions del President y d'alguns monjos, sobre forma de la elecció, 329 a 335. — Breu de Gregori XV 332
Id. Tresor y reliquies custodiats en la Seu de Barcelona ab motiu de la guerra: son restituits al Santuari. 193, 194
Id. Exili del abat y altres relligiosos a Castella, en 1612. 331
Id. Monjos castellans; expulsió; fundació de Casa apart. 332, 333
— Pedralbes. Tornada de les monges al mateix: professó. 234
— Sant Cugat del Vallès. Visita del Abat als Consellers. 122
— Santa Clara. Mort de la Abadessa, sor Dorotea Sarrovira, 293. — Enterrament...................... 293, 296
— Santíssima Trinitat. Robo de la custodia en l'altar de Nostra Senyora del Remey: entredit; desagravis, pregaries y dotació de donzelles, 261 a 267. — Premi als descubridors dels culpables, 261, 263. — Salms de maledicció contra 'ls lladres: publicació pêls Inquisidors.. 263
— Valldonzella. Tornada de les monges a llur casa...... 233
Moneda. Lluisos d'or y pataques d'argent fabricats a França: admissió y valor en Barcelona 122, 400
— Peces d'argent de 10 y 5 sous; reducció, 15. — Publicació de crides................................. 15 (y nota 1), 16
— Sisens y monedes menudes: petició de privilegi reyal pera bàtrerles en Barcelona; els reys demanan lo parer de son Llochtinent 543, 544
Monges. De Pedralbes. (V. *Monastirs.*)
— De Valldonzella. (V. Id.)
Montcada (Casa de). Aniversari en la Llotja........................ 112
Montçó (vila). Setge y presa per lo mariscal de La Motte.... 403, 406, 408

Montçó (vila). Situació: detalls topogràfichs 406
— Monges caputxines recullides en lo Castell: lo Capítol catedral de Lleyda demana al mariscal permeta llur sortida 408
Montjuich (fort). Governament y guarnició a càrrech de la ciutat, 64, 352. — Objeccions fetes per Mr. d'Argenson al acort del Concell de Cent 353
— Governador: nominació; salari 353
— Atemptat contra les postes, 411. — Informació: oferiment de premi als descubridors dels culpables 412
Montserrat. (V. *Monastirs.*)
Moral pública. Esmena de vicis y pecats: nominació de Junta. 106, 446, 447
— Ordinacions: crida .... 226 (nota), 446 a 453
Morbo. (V. *Peste.*)
Morts. De D. Gabriel de Llupià: obsequies 107
— Del Cardenal-Duch de Richelieu 194
— De Miquel Baldiri Sovíes, credencer de la Taula 232
— De la Reyna, mare de Lluis XIII (María de Mèdecis). 432
— Del Rey Lluis XIII de França 242
— De Sor Dorotea Sarrovira, Abadessa de Santa Clara ... 295
Mostaçaf. (V. *Oficis* y *oficials del Concell.*)
Mostaçaf de Vich. Nomenament y possessió 190
Mostra militar. (V. *Escola militar* y *milicia.*)
Mont-Calvari (Caputxins de). (V. *Monastirs.*)
Munster. Conferencia de les paus generals. (V. *Conferencia.*)
Murs y valls. Escura dels valls per los soldats castellans presoners; arbitri d'un ral per ciutadà 8, 9, 307
— Obres de construcció de mitjes llunes en los Portals. 84 (nota 2), 130, 376
— Alsament de les muralles a despeses de la ciutat, 409. —Terraplenament; prestació personal; suplicacions als Braços eclesiàstich y militar 409
Musica de la ciutat. Assistencia a actes relligiosos, etc., 17, 47, 51, 52, 61, 62, 67, 71, 72, 77, 81 a 83, 89, 90, 99, 108, 115, 117 a 120, 126, 129, 134, 135, 138, 158, 161, 162, 169, 170, 173, 177, 179, 188, 191, 192, 201, 204, 205, 211, 214, 215, 227, 233, 238, 241, 244 a 246, 249, 263, 272, 277, 278, 281, 285, 289, 295
— De la Diputació 89, 90
— (Capella de) de la Catedral 104, 113

N

Naus. Armada d'Espanya. Va en socors de Tarragona 3
— Id. Pàs per aygues de Barcelona 4, 6, 52, 172
— Id. Presa d'una faluga a Tarragona, ab despaigs del Rey de Castella y altres papers sobre organisació y plans navals, 301. — Text de dits documents .... 302 a 306

Planes

Naus. Armada d' Espanya. Batalla naval en aygues de Barcelona: rendiment d'un vaixell, retirada.................... 139
— Id. Montjuich la senyala: eixida de la de França en son seguiment 139
— Id. Vinguda y partida............................. 167
— Id. Rendiment y presa de quatre vaixells, una polaca y una tartana per la esquadra francesa en aygues de Barcelona .... 257, 526 a 528
— Armada de França. Retirada de la del Archebisbe de Burdeus a Provença........................ 14 (nota, 2)
— Id. pera guardar les costes de Catalunya: avís de sa vinguda 70, 431
— Id. Saluts d'arribada; ordenança, 70, 121, 125, 129, 143, 248, 255
— Id. Arribada de vaixells, etc., 101, 121, 125, 129, 139, 143, 248, 255
— Id. Partida de íd. íd.......................... 122, 125
— Id. Victoria en Càdiz......... 267 (nota 1), 535, 536
— Pàs d'armada de naus y galeres: Montjuich la senyala. 142
— Flota de Castella en Nova Espanya: perduda en lo canal de la Havana.......................... 430, 432
Notaríes y escrivaníes de la Batllía general de Catalunya. (V. *Batllía general.*)
Notaris. Exàmen 179
Nunci de França. Visita de son delegat als Consellers.............. 163
— Lletra credencial sobre 'l nomenament del delegat.... 423

O

Obrers del Concell. Absolució canònica............................ 186
— Extracció, 57, 185, 274, 275, 280. — Oposició del Síndich a la de Portell.................................... 276
— Gramalles de dol ab falda alta..................... 249
— Jurament 57, 58, 185, 276
— Malaltía d'Aragall.................................. 276
— Nòmina dels del any consular 1640-41............... 1
— Id. íd. íd. 1641-42.................................. 57
— Id. íd. íd. 1642-43.................................. 185
— Id. íd. íd. 1643-44........................... 275, 280
Obres en la Sala del Trentenari.............................. 268
— en los murs y valls. (V. aquesta veu.)
Oficis y oficials del Concell. Administrador del Banch: jurament 287
— Administradors de la Taula: jurament y possessió...... 228
— Id. de les Places: extracció, 63, 192, 194, 279, 280. — Jurament, 199, 287, 290. — Possessió, 290. — Renunciació d'Amat 194
— Advocats: absolució canònica, 186, 275. — Jurament, 58, 275. — Suspensió de Mostarós, 521. — Reposició, 522.— Nomenament de Bofill per durant dita suspensió...... 525

Planes

Oficis y oficials del Concell. Càrrechs temporals: prohibida la obtenció fins passat un trieni del derrer exercici 64
— Clavari: extracció, 76, 287. — Jurament, 79, 289. — Possessió y visita als portals 79, 289
— Id. Gramalla de dol ab falda o cua alta portada per un patge; Cristòfol Santgenís preten usarla, 249. — Oposició dels Consellers; debats, 250, 254, 516 a 525. — Suspensió de Santgenís, 521. — Reposició, 522. — Nomenament del Conseller segon durant dita suspensió 525
— Cònsol del Pont: extracció, 232. — Jurament y possessió 121
— Cònsols de la Llotja: extracció, 116, 232. — Jurament, 120, 236. — Possessió 121, 236
— Correu de la ciutat; insignia 235
— Credencer de la Taula: extracció, 232. — Mort de Sovías 232
— Escrivà Racional. Absolució canònica, 186, 275. — Jurament y possessió de Mallol, 1. — Jurament anyal, 58, 275
— Jurament 58, 59
— Jutge d'apells: extracció, 232. — Jurament 238
— Mercader Racional: absolució canònica, 186, 275. — Jurament 58, 275
— Mostaçaf: extracció, 63, 192, 279, 280. — Jurament, 65, 198, 280
— Pesadors de Mostaçaf: extracció, 63. — Jurament, 65, 280, 281
— Regoneixedors de monedes: extracció 64
— Síndich; anada a la jura del Llochtinent en La Jonquera: correspondencia, 69, 70, 365. — Gramalla de dol ab falda o cua 249
— Sots-síndich: gramalla de dol ab falda o cua 249
— Taulers. (V. en *Oficis*, etc., Administradors de la Taula.)
— Verguers: gramalles 91, 96, 127, 250, 257
— Visita ordinaria: extracció d'oficials visitadors 74, 75

Orde Benedictina. Petició formulada per relligiosos: prohibida sens llicencia del Prelat 330

Orde públich. Avalot en Santa María de la Mar (23 Juny); captura d'un dels inculpats, acullit en la Canonja 11
— Intent de trahició en lo Baluart de llevant: enquesta, 141 a 143, 414 a 419
— Mides pera evitar la comunicació dels habitants y tranzeunts de Barcelona ab l'enemich . . . . 157 (nota)
— Maquinacions dels mal-afectes a la patria: avisos 345
— Atemptat contra les postes del fort de Montjuich. 411, 412

Orleans (Duch d'). Llochtinent general del Rey menor: nominació, 490, 498. — Jurament 493, 499

P

Planes

Pactes ab França. (V. *Anexió.*)
Pares de la Companya de Jesús. (V. *Monastirs.*)
París. Sa lloança y ponderació per l'Agent de Barcelona.... 431
— Provehiment de blats........................... 540
Pasticeríes. Ordinació 451
Pastim. Provehiment de blats, bescuyts y farines............ 39
— Administració..................................... 154, 158
Patrimoni del Marquès de los Vélez. Confiscació a la Generalitat de Catalunya, per acort dels Braços generals. 35, 301, 316, 318, 328
Paus generals. (V. *Conferencia*, etc., *en Munster.*)
Pecats y vicis públichs. (V. *Moral pública.*)
Pendons. De Sant Ramon de Penyafort........ 71, 72, 204, 285
— De Santa Eularia.................................. 215
Perpinyà (vila). Setge per les tropes franceses............. 131, 140, 141
— Rendiment: acció de gracies y demostracions d'alegría en Barcelona, 164 a 171. — Id. en París, 431. — Relació estampada .... 424 a 427
— Tramèt un Síndich, donant avís de la existencia de peste a França.................................. 266 (nota)
Pesadors de Mostaçaf. (V. *Oficis y oficials del Concell.*)
Peste. En França: avisos dels Cònsols de Perpinyà; mides preventives... 266
Pluja. 109, 126, 179, 180, 231, 265, 289, 295
— Pregaries....................................... 228 a 231
— Ofici y *Te-Deum* de gracies........................ 232
Política. Maquinacions d'alguns desafectes contra 'l Llochtinent y 'l Governador: protesta y ofertes dels Consellers al primer 242
Política cristiana. (V. *Junta de íd.*)
Portals. Del Angel: construcció d'una mitja lluna per l'estament militar 376
— De Mar: íd. íd. íd. per l'estament mercantívol....... 376
— De la Dreçana: íd. íd. íd. per l'estament volant 376
— Nou: íd. íd. íd. per l'estament eclesiàstich............ 376
Povar (Marquès de). (V. *Aragon.* — D. Pere de.)
Pragmàtiques reyals. Prohibit al Rey ferles en Catalunya sens consentiment dels Braços y Corts generals.................. 26
Prelats. Visita quadriennal a Roma en virtut d'una Constitució de Sixte V.. 44
Presó. Visita per los Consellers........................ 5, 66
— Foch en lo *Corral*, causat intencionadament pêls presos. 240
Açotament dels inculpats.............................. 241
Presoners castellans. Se 'ls destina a escurar los valls de la ciutat. 8, 9, 307
— Agafats en Miravet: entrada a Barcelona y reclusió en la Dreçana 223
Presos. Visita general per los Consellers.................. 66

Planes

Presos. Açotament dels inculpats de la crema de la presó............ 241
Préstechs. (V. *Hisenda.*)
Prínceps namque. Convocació: es sotstituhida per un Batalló provincial.. 320, 388
Privilegis. De la unió dels Regnes de Mallorca y Menorca al Comtat de Barcelona, per Pere III...................... 440
— Particulars de les poblacions de Catalunya ocupades, de voluntat llur, per les forces castellanes: confirmació condicional per Lluis XIII.......................... 384
— De Perpinyà, Coplliure, Roses y altres viles y llochs opresos pêls castellans: confirmació per íd................. 385
Procurador del Rey de França. (V. *Brézé* y *Llochtinent.*)
Professons. De pregaries per les guerres........................ 2, 4
— De Sant Ramón de Penyafort............... 72, 203, 285
— Del *Niño perdido* en lo monastir dels Angels. 75, 205, 286
— De Sant Sebastià......................... 77, 207, 288
— general de Santa Eularia (vot de la ciutat), 81, 82, 215, 295. — Atxes dels Diputats: questió............. 291 a 294
— De Santa Madrona; lo Concell de Cent acorda celebrarla ab igual solemnitat que la de Nostra Senyora de la Concepció, 96. — Despeses y cera, 98, 394, 395. — Lo Capítol de la Seu acorda celebrarla gratis, 98. — Celebració 99, 224
— De gracies per la victoria contra l'exèrcit del marquès de Povar en Sant Sadurní.......... 105, 106, 109, 117
— De Setmana Santa. (Santa Espina, Soletat, etc.), 114, 115, 226, 227
— De Sant March.................................. 116
— Del Santíssim Sagrament, en Santa María de la Mar. 123
— Per tornar lo còrs de Santa Madrona a sa iglesia en Montjuich 125, 239, 269
— De les lledanies 125, 126, 232, 237, 238
— De la *Minerva* en Santa María de la Mar........ 133, 224
— De Corpus .... 135 a 138, 245 a 249
— De la Assumpció de Nostra Senyora.............. 3, 158
— Del enterro de María Santíssima..................... 160
— De gracies per lo rendiment de Perpinyà.......... 166, 169
— Del Angel Custodi.................................. 173
— De Sant Sever............................ 52, 179, 272
— De la Concepció.............................. 62, 191
— Per la entrada d'una reliquia de Sant Thomàs d'Aquino. 220
— De pregaries per aygua........................ 228 a 231
— De íd. per la salut de Lluis XIII.................. 241
— De íd. y desagravis per lo robo de la custodia en lo monastir de la Santíssima Trinitat................... 266
Prohomenía en Casa de la Ciutat, ab assistencia del Governador y Mr. d'Argenson, sobre urgencies de la guerra y préstech al Batalló provincial.................................. 143
Prostitució. Alcavots: condemna, 181. — Penes: ordinació........ 451

Planes

Prostitució. Ordinacions generals dictades per la Junta de Política cristiana .... 448 a 451
— Dones deshonestes no maridades. Reclusió obligatoria en la casa pública: penes y procediments executius.... 448
— Lenocini dels marits ab llurs mullers: penes.......... 449
— Dones deshonestes en hostals y tavernes: prohibició.. 449
— Cases de reculliment de fadrines y dones de servey: mides prohibitives 449
— Dones públiques: prohibició d'usar mantells; devantal blanch en senyal d'oprobi.......... 450
— Id.: lliure trànzit pêls carrers; hores senyalades........ 450
— Id.: assistencia obligada als sermons de conversió en la iglesia del Pi.......... 450, 451
Puríssima Concepció. Imatge (gravat) 482

Q

Quadre de Sant Policarp en la iglesia del Pi.......... 367
Quint de les imposicions municipals. (V. *Drets.*)

R

Regoneixedors de monedes. (V. *Oficis y oficials del Concell.*)
Reliquies. Còrs de Sant Olaguer en la Seu.......... 235
— De Sant Thomàs d'Aquino: es portada en professó a Santa Catherina, 220. — Festa de capvuytada........ 224
— De Santa Madrona: restitució a la iglesia de la Santa en Montjuich 122, 125
Id. Son tretes en professó per pregaries d'aygua.. 228, 255
Id. Tornades en professó a sa iglesia.......... 239, 269
— Dels Sants Innoscents en la Seu.......... 68
Remunta de la cavallería del Batalló provincial: disposicions...... 323, 361
Repenedides (Casa de les). Visita dels Consellers.... 97, 218, 225, 296
Reys. Felip III (IV de Castella). Noves de son intent d'eixir en campanya 408, 420
— Joan IV de Portugal. Correspondencia...... 24, 25 (nota)
— Lluis XIII de França. Correspondencia, 13, 19, 20, 47, 83, 86, 100, 115, 124, 131, 140, 152, 153, 202, 397, 398, 401, 433, 437, 498
— Id. Anexió de Catalunya a sa corona: pactes; acceptació y jurament .... 377 a 392
— Id. Agraheix la cooperació dels Consellers en les resolucions preses en favor seu y anuncia la vinguda de son Llochtinent lo marescal de Brézé, 13, 20. — Resposta dels Consellers .... 14 (nota 3)
— Id. Viatge a Catalunya per la prestació de son jurament: instancies del Principat, 310. — Excusacions, 13, 20, 21, 140, 141. — Avís de sa vinguda, 86, 87. — Pregaries per dit motiu, 87, 88, 93.—Demostracions, provehiments

Planes

de grans, etc.: preparatius, 97, 98, 100, 393, 394, 396. — Anada d'embaixadors de Barcelona a donarli la benvinguda en lo camp de Perpinyà............ 123, 124

Reys. Lluis XIII de França. Jurament per procurador: designació y poders al mariscal marquès de Brézé, 20, 21, 23, 25, 26, 29, 47, 48, 378. — Admissió per lo Concell de Cent, 30, 312. — Prestació del jurament per dit mariscal en La Jonquera, 69, 440, 441. — Id. en Barcelona: copia autèntica del acte 377

— Donatiu del Principat: instruccions a Mr. d'Argenson pera gestionarlo................................ 24

— Viatges a Beziers, Montfrin y Fontainebleau a pendre aygues saludables, 131, 140, 210. — Pregaries per sa salut............................ 133, 238, 239, 241

— Testament polítich: instruccions a la Reyna, sa muller, 231 (nota 1), 486 a 494, 503. — Lletra a son Llochtinent en Catalunya comunicantli la declaració de sa darrera voluntat................................ 497

— Malaltía................ 232 (nota), 488, 498, 500 a 507

— Mort, 242, 246. — Funeraries.................. 249 a 254

— Lluis XIV. Correspondencia, 246, 258, 287, 529 a 531, 543, 545, 546

— Anna d'Austria (muller de Lluis XIII de França). Correspondencia........................... 83, 181, 374

— Id. Regenta y Governadora del Regne: nominació, 490. — Jurament, 493, 499. — Correspondencia, 246, 258, 287, 529, 532, 544

— María de Mèdecis (mare de Lluis XIII). Mort 432

— Obligació de jurar, en Barcelona, les lleys y llibertats del Principat y rebre en ella l'homenatge de fidelitat dels catalans 390, 391, 440, 443

Richelieu (Cardenal-Duch de). Correspondencia 19, 23, 31, 313

— Mort; funeraries y demostracions de dol .... 194 a 200

— Sa lloança, per Lluis XIII.......................... 437

Robos. (V. *Fets criminals.*)

S

Salces (castell). Capitulació de les tropes de Castella: copia dels pactes. 428

Sant Cugat del Vallès. (V. *Monastirs.*)

Sant Francesch (Pares de). Capítol general a Toledo (any 1633).... 333

Sant March. (V. *Cinq-Mars.*)

Santa Clara. (V. *Monastirs.*)

Santa Eularia. Ciri votiu: ratificació de la ofrena per lo Concell de Cent 123

— Imatge (gravat)................................ 481

— Ofrena, per los Consellers, d'un guió reyal près en lo rendiment del exèrcit del marquès de Povar.... 117, 119

— Pendó o estandart 82, 83, 215, 295

Planes

Santa Madrona. Còrs. (V. *Reliquies.*)
Santíssima Trinitat. (V. *Monastirs.*)
Saraus. (V. *Festes.*)
Seca. Parer de la Junta sobre admissió y valor de monedes de França en Barcelona........................ 122
Sentencies de criminosos. (V. *Juhí de Prohomens y Justicia.*)
Sentmenat. (D. Galceràn de), Vicari general. Captura, d'orde del Virrey .... 239, 240, 508 a 511
Síndich del Concell. (V. *Oficis y oficials.*)
Sirventes. Cases de reculliment y corrupció: mides prohibitives. 449, 450
Soldats. (V. *Exèrcit.*)
— castellans presoners: se 'ls destina a les obres d'escurar los valls de la ciutat..................... 8, 9, 307
Sometent per la captura d'un homeyer acullit en lo monastir dels Clergues menors 6
— íd. íd. d'un amotinador acullit en la Canonja........ 11
Sometent general per la defensa de Catalunya: se sotstituheix per un Batalló provincial 320, 388
Sourdis. (V. *Archebisbe de Burdeus.*)

T

Tafurería. Ordinacions 451
Taula. Administradors o taulers. (V. *Oficis y oficials del Concell.*)
— Moneda procedent de la exacció dels drets de la ciutat y Generalitat: depòsit.............................. 422
Tavernes y taverners. Esmena de vicis: ordinacions.............. 449, 451
Tempesta al moll.. 231
Terrail (Mr. de). Visita als Consellers........................... 7
Torneig. (V. *Festes.*)
Trahició en lo Baluart de Llevant; diligencies......... 141 a 143, 414 a 419
Traydors. Sentencies y execucions...................... 145, 281
Trentenari. Consistoris: celebració...................... 39, 57, 180
— Obres en la Sala.................................. 268
Trento. (Concili de). (V. aquesta veu.)
Tresor y reliquies de Montserrat custodiats en la sagristía de la Seu ab motiu de la guerra: restitució al monastir...... 193, 194
Trin. (V. *Turín.*)
Trinitat (Santíssima). (V. *Monastirs.*)
Triquets. Oberts sols los díes de festa; jochs permesos: ordinacions. 452
Tropes franceses. Préstech de 30 mil lliures al rey cristianíssim pera pagarles .... 177 a 179
— Desordens y excessos en Catalunya...... 178, 213, 514
Turín. Rendiment a les armes franceses........ 268, 537 a 540

U

Unió de Catalunya, Rosselló y Cerdanya a la corona de França: Lluis XIII promet servarla......................... 385

Planes

Unió dels Regnes de Mallorca y Menorca al Comtat de Barcelona: privilegi de Pere III 440
Universitats o municipis de Catalunya. Quint de llurs imposicions exigit per lo rey: exempció 27, 382, 383
— Manlleutes per la guerra ab Castella: regoneixement y aprovació per Luis XIII 385
— Tatxes pera 'l manteniment del Batalló provincial: morositat 404
Usatge Princeps namque. (V. aquesta veu.)

V

Vagabonds. Conveniencia d'esmersarlos al servey de les armes.. 311
— Servey obligatori en lo Batalló provincial 322
— Ordinacions 451
Valldonzella (Monges de). (V. *Monastirs.*)
Veguer. Jurament anyal 59
— Nominació de D. Francisco d'Ayguaviva y de Tamarit; jura y possessió 100
Vélez (Marquès de los). Confiscació de son patrimoni per acort dels Braços generals de Catalunya, 35, 301, 316, 318, 328, 336, 339, 340
— Declarat enemich de la patria 336
Vicari general del Bisbe de Barcelona. (D. Galceràn de Sentmenat.) Captura, d'orde del Virrey.......... 239, 240, 508 a 511
— (Miquel Joan Boldó.) Anada a Casa de la Caritat...... 266
Vich. Mostaçaf: nominació pêl consistori dels Consellers de Barcelona, com a Batlle general de Catalunya; possessió 190
Vicis y pecats públichs. (V. *Moral pública.*)
Vilafranca de Penedès. Malvestats del exèrcit del marquès de Torrecusa: socors, 137, 138. — Carta dels Jurats, demanantlo.... 412
Virrey. (V. *Llochtinent general.*)
Visita ordinaria contra 'ls Consellers y Oficials del Concell dels anys 1640 y 1641; petició de Privilegi pera la execució de les sentencies proferides 74
— Extracció d'oficials visitadors 74, 75, 205
— Sentencies: execució 213
Visites de ceremonial. (V. aquesta veu.)

X

Xerta (vila). Malvestats comeses pêls castellans 145

TAULA ALFABÈTICA [1]

A

Adrassana. (V. *Dreçana.*)
Africa, 24.
Agnello, bisbe, 467.
Agramunt (Jaume), notari, escrivà major y secretari del Concell de la ciutat, 14 (nota 3), 15 (nota 1), 280, 453, 519, 520, 534.
Agustins descalços (Convent d'), 409 (nota 1).
Aimerich (Monsieur T. d'), plenipotenciari de França en la Conferencia de les paus generals a Munster, 513.
Albalat, 408.
Albanell (Marguerida), 212.
Albanell (Salvi), sastre, 212.
Albelda, 408.
Albert (D. Felip), de Perpinyà, 344.
Alcampez, 408.
Alemanya, 433, 511, 512, 513.
— (Frontera d'), 432.
Alexandria de la Palla (Setge d'), 435.
Alez de Gassion (Baró d'), 435.
Alfantica, 408.
Algarves, 24.
Algayo, 408.
Alió. (V. Lyon.)
Almenar, 231 (nota 2), 495.
— (Castell), 495, 496.
Aló, 230.
Altafulla, 277.
Amat (D. Gispert), Abat de Sant Pere de Galligans, 40, 193.
Amat (Joan), 6.
Amat (Pau), donzell, 5, 97, 185 (nota).
Amat, menor (Pau), militar, 192, 194, 301, 393.
Amat (Pere Pau), droguer, 185 (nota).
Ambra. (V. Ambres.)
Ambres (Marquès d'), governador de Llenguadoch, 376.
Amer (Pau), corredor de coll, trompeta de la ciutat, 453.
Amiens, 14.
Amigant (Dr. Joseph d'), assessor de la Generalitat, 317, 444.
Ample (Carrer), 32, 90, 91, 189, 276.
Anastasi, papa, 463.
Ancourt (Comte d'), 432.
Andaluzía, 477, 536.
Andegavensis (Provincia), 378, 380. (V. *Anjou.*)
Andreu (micer....), de Tortosa, 344.
Angel (Portal del), 220, 221.
Angels (Fr. Pere dels), P. Guardià de Sant Francesch, 478.
Angels (Iglesia dels), 286.
Angels y Peu de la Creu (monastir y monges dels), 2, 75, 98, 205, 286.
Angels (Obrers de la iglesia dels), 75, 76, 286.
Anglasell (micer Benet), advocat, jutge de la Regia Cort o Consell reyal, 172, 239, 343.
Anglasi o Anglesill, 172, 239. (V. Anglasell.)
Anglaterra (Parlament d'), 432.

(1) Les lletres itàliques indican los noms de lloch y topogràfichs.

Anglaterra (Rey d'), 432.
Angolesme. (V. *Angoulême.*)
Angoulême (Castell d'), 493.
Angujen (Duch d'). (V. Enghien.)
Anjou (Provincia d'), 378, 379.
Anjou (Duch d'), fill segon de Lluis XIII, 490.
Anju. (V. Anjou.)
Anna d'Austria, muller de Lluis XIII de França, 181 (nota), 231 (nota 1), 375, 494, 530, 533, 545.
Antich (Rafel), 366.
Antichrist, 476.
Aquiles (Onofre), mercader, 230.
Arabia, 24.
Aragall (D. Antoni d'), obrer en cap del Concell, 10, 275, 276.
Aragó, 127 (nota), 129 (nota), 271, 402, 405, 407, 485, 515.
Aragó (Corona d'), 462.
— (Reys d'), 390.
[Aragón] (D. Antoni de), fill de la duquesa de Cardona, 54.
Aragón (D. Pere de), marquès de Povar, fill de la duquesa de Cardona, 117.
Aragonesos, 271, 403, 408, 484, 485.
Aràn (Vall d'), 484, 485.
Arbós, 138 (nota 2).
Arce (Joan de), mestre de camp, 425.
Arcos, 404.
Argensola (D. Joan), 40, 213.
Argenson (Mr. d'), conseller d'Estat, intendent general de Catalunya, 4, 7, 19, 23, 24, 30, 31, 47, 54 (nota 2) 59, 60 (nota), 64, 65, 70, 73, 81, 110, 123, 124, 126, 127, 131, 136, 137 (nota), 141 a 144, 146 a 148, 152, 162, 164 a 166, 168, 172, 174, 177 a 179, 183, 184, 193 a 198, 202, 205, 252, 255, 259 a 261, 264, 301, 313, 345, 347, 354 a 356, 400, 419, 420, 423, 435.
Argentería (Carrer de la), 11.
Aristotil, 462.
Arjales, 365.
Arlès (Abat d'), 134.
Arlès (Joseph), cavaller, 205.
Arnés (Vila), 420.
Arpajon (Vescomte d'), 301, 376.
Arpejon. (V. Arpajon.)
Arras (Draps d'), 71, 100, 133, 244, 289.
Arxiu de la Casa de la Diputació, 377.
Auaus. (V. Avaux.)
Aubinyí (Senyor d'), governador de Montjuich, 354, 355.
Audiencia Reyal, 89, 136, 147.
Augustinus, 464.
Aulesa de Montserrat, 102.
Auó o Auaus. (V. Avaux.)
Autel (Comte d'), 538.
Avana. (V. *Havana.*)
Avaux (monsieur d'), plenipotenciari de França a la Conferencia de la pau en Munster, 501, 513.
Avinyó, 534.
— (Comtat d'), 23.
Axarch (Diego), doctor en medecina, 182.
Ayerbe (Felicià), de Perpinyà, 344.
Ayguaviva y de Tamarit (D. Francisco), veguer de Barcelona, 100, 453, 508.
Aymerich (D. Francesch), Vicari general del Bisbe de Gerona, 351, 365.
Aymerich y de Cruylles (D. Pere), donzell, 17, 40, 76, 78, 79, 84, 85.
Aytona (Marquès d'), 221, 234.
Azor (Pare ......), teòlech, 462, 474.

B

Baells, 408.
Baga (T.), guarda del Baluart de llevant, 418 (nota *b*).
Baixada del Palau del Rey, 297.
Balaguer (Ciutat), 7, 271.
Balbastro. (V. *Barbastro.*)
Balebat (Senyor de), ajudant de camp, 540.
Balet (micer Joseph), advocat, 343.
Baluart de Llevant, 70, 90, 106, 141, 142, 166, 233, 248, 414 a 419.
Baluart de Migjorn, 4, 70, 101, 106, 125, 129, 143, 175, 231, 248, 255.

Baluart de Sant Francesch, 4, 189.
Baluart de Sant Ramon, 106.
Baluart de Santa Eularia, 106, 189.
Baluart de Santa Madrona, 106, 166, 189, 248.
Baluart del Vi, 4, 189.
Baluarts, 32, 105, 161, 162, 165, 166, 168, 169, 220, 419.
Balle (P. Francesch), monjo y Abat de Montserrat, 51.
Ballem. (V. *Bethlem*.)
Banch (Oficials del), 516.
Bañez (P. Domingo), teòlech, 467, 469, 470, 474.
Banys (Carrer dels), 78.
Baraxera. (V. Berchère.)
Barbastro, 404.
Barberino, cardenal, 163.
Barcelona, 1, 4, 6 (nota), 10, 13 a 17, 19 a 22, 24, 25, 28, 29, 46, 54, 60 (nota), 71, 80, 86, 87, 89, 94, 98, 112, 122, 125, 132, 139, 140, 141, 154, 167, 168 (nota), 181 (nota), 187, 190, 208 a 210, 225, 226 (nota), 239, 241, 265, 268, 270, 273, 298, 299, 306, 309, 312 a 314, 318, 319, 324, 325, 331, 333, 336, 337, 339, 340, 342, 348, 349, 352, 357, 359, 365, 366, 368, 374, 375, 377, 381 a 387, 389 a 391, 402, 405, 424, 428, 430, 434, 437, 439, 440, 443, 444, 446, 447, 453, 456, 476, 483, 486, 495, 499, 501, 507, 508, 514, 526, 529, 531, 533, 535, 537, 541, 543 a 546.
Barcelona (Batlle de), 59, 65, 77, 92, 100, 120, 198, 199, 226 (nota), 236, 280, 447, 453.
Barcelona (Batllía de), 120, 198, 280.
— (Bisbat de), 44 a 46, 48, 50, 52, 53, 265.
Barcelona (Bisbe de), 2, 3, 43 a 50, 52, 56, 58, 60 a 62, 67, 72, 74, 76, 77, 79, 80, 82, 84 (nota 2), 106, 107, 113 a 116, 118, 119, 125, 126, 129, 135, 138, 161, 168, 169, 173, 174, 186, 188, 200, 203, 212, 226, 239, 248, 264, 266, 275, 290, 395.
Barcelona (Ciutadans honrats de), 5 a 9, 15, 17, 33, 37, 38, 54, 61, 62, 85, 88, 92, 119, 124, 185, 207, 211, 233, 390, 392, 517.
Barcelona (Comtat de), 210, 440.
— (Comtes de), 22, 26, 208, 210, 377, 378, 385, 389, 390.
Barcelona (Consellers de). (V. en casi totes les planes del volum.)
Barcelona (Diòcesi de), 44.
— (Iglesies de), 3.
— (Llotja de Mar de), 383.
— (Notaris de), 1, 34, 35, 41, 55 (nota), 129, 179, 185, 274, 280, 336, 366, 380, 389, 392.
Barcelona (Platja de), 526, 527.
— (Port de), 23.
— (Regent la Veguería de), 9, 11, 12.
Barcelona (Sants Patrons y advocats de). 3.
Barcelona (Seu de), 46, 94, 111, 120, 130, 144, 177, 195, 240, 241, 380, 454.
Barcelona (Síndich de), 366, 389.
— (Taula de), 226.
— (Terci de), en lo Batalló provincial, 371.
Barcelona (Usatges de), 380, 391.
— (Veguer de), 10, 12, 93, 100, 167, 179, 211, 226 (nota), 239, 240, 253, 254, 447, 453.
Barcelona (Veguería de), 9, 11, 12, 166, 182, 447.
Barena (Marquès de), militar, 425.
Barthomeu (Dr. Vicens), conseller segon, 185, 525.
Barutell y de Puigmerí (D. Llorenç de), canonge de la Seu d'Urgell, Canceller de Catalunya, 110, 112.
Bàs (D. Francesch), 425.
Bàs (D. Ramón), governador dels Comtats de Rosselló y Cerdanya, 425, 426.
Basiers y *Basies*. (V. *Béziers*.)
Bassompièrre (Mariscal de), 503.
Bastida (Joseph), boter, 265.
Bastida (Marguerida), 265.

Bataller (Lluís), notari, sindich subrogat de la ciutat, 129.
Batista (Joan), 265.
Batista (Teresa), 265.
Batlle (Fra Francisco), benedictí, 335.
Batlle general de Catalunya, 190, 213, 214, 249, 316, 337, 386.
— (llochtinent de), 251, 252.
Batllía de Barcelona, 120, 198, 280.
Batllía general de Catalunya, 33, 35 a 37, 39, 40, 41, 43, 254, 297, 301, 302, 314 a 319, 328, 329, 335, 336 a 341, 520.
Bauthillier. (V. Bouthillier.)
Baxera. (V. Berchère.)
Begas (Coll de), 133.
Bellafilla [Joseph de], 331.
Belver, 408.
Benasch (Port de), 485.
Benavides (D. Joan de), 306.
Berart (micer Gaspar), advocat, 343.
Berchère (Monsieur de la), 252, 278, 283.
Berenguer (a) *Moreu de Cardedeu* (Antoni), 11, 12, 13.
Bergea. (V. Berchère.)
Bertran (Pau), mercader, regoneixedor de monedes, 64.
Bethlem (Iglesia de), 95.
Bêziers, 131.
— (Cònsols de), 375.
Bisbe Vidal (Diego), ciutadà honrat, Obrer en cap del Concell, 7, 9, 35, 40, 185, 238.
Bisbe Vidal (...), canonge de la Seu, 238, 240, 510.
Biure y de Margarit (D. Joseph), governador de Catalunya, 110, 123, 306 a 309, 419, 436, 484.
Blanes (Port de), 80.
— (Vila y Jurats), 80.
Blanquers y cotoners (Companya dels), 417, 418 (nota 1).
Bocaría (Carrer de la), 116, 188.
Bœuf (Duquesa du), 505.
Boffill (Joan), pagès, 156, 157.
Boffill (micer Rafel), advocat, 156, 411, 444, 525.
Boix [Dr. Pere], advocat, 444.
Boldó [Miquel Joan], canonge de la Seu, vicari general, 56, 58, 226, 227, 266.
Bolons, 484, 485.
Bolló (María), 265.
Bolló (Mateu), perayre, 265.
Bonacina [Martí], jurisconsult, 471.
Bonanat (Francesch), 230.
Boneu (Francesch), hortolà, 6.
Bon-Succés (Convent del), 409 (nota 1)
Boquet y de Torrellas (Pau), militar, embaixador de la ciutat a Madrid, 37, 82.
Boria (Carrer de la), 89, 189, 221, 235.
Born, 12, 32, 90, 189,
Bosch (Francesch), notari, escrivà major del governador de Catalunya, 132, 151, 155, 159, 175.
Bosch (Monsieur ......), 485.
Bosch (D. Pere), 226, 227, 231, 249, 514.
Bosser (Alvar Antoni), donzell, conseller terç, 57.
Boters (Carrer dels), 54, 91, 116, 188, 221.
Bothiller y Botiller. } (V. Bouthillier.)
Bouillon (Duch de), 432.
Bouthillier (Mr. de), primer secretari d'Estat de França, 14, 20, 21, 87, 140, 153, 208, 211, 378, 380, 389, 397, 398, 401, 438, 491, 494, 498, 499.
Boutiller. (V. Bouthillier.)
Boxadors (Felip de), donzell, clavari, 15, 37, 285, 288, 290.
Boxadors (.......), comenador de Sant Joan, 134, 244, 251, 252.
Boxe (María Anna Francisca), 212.
Boxe (Pere), 212.
Braç eclesiàstich, 461, 476.
Braç militar, 82, 196, 130 (nota), 170, 240, 249, 409 (nota 1), 509, 510.
Braços generals, 26, 35, 38, 319, 328, 336, 341, 349, 356, 357, 363, 364, 368, 369, 371, 381, 385, 390, 391, 392, 440, 443.
Brasil, 303.

Brazé, Bresé y Bressé. (V. Brézé.)
Brézé (Marquès de), mariscal de França, Llochtinent y Capità general de Catalunya, 6 (nota), 13, 20, 21, 23, 26, 30 a 32, 47, 48, 54 (nota 2), 59 (nota), 69, 70, 72, 73, 88, 153, 187, 208, 311 a 313, 319, 347, 365, 377 a 379, 397, 440, 441, 443 a 445, 513.
Brézé, fill, (Marquès de), generalíssim de França, 126 a 128, 375.
Brézé (Duch de), general de la mar, 255 a 257, 260, 261, 267 (nota 1), 528, 536.
Briansó (Francesch), pintor, sota-administrador de les places, 63.
Brú (Jaume), regent la Rl. Tresorería, 152.
Brú (.......), 250.
Bruguera (Joan), mercader, 55 (nota), 185 (nota).
Bullon. (V. Bouillon.)
Burdeus (Archebisbe de), general de la esquadra francesa, 6, 7, 13, 14, 23, 301.
Burguès (Esteve), guanter, 55 (nota).
Busquets (Berenguer de), notari, 316.
Busquets (Francesch), notari reyal, 71, 117.
Buthiller. (V. Bouthillier.)

C

Cabanyes (Bernabé), candeler de cera, portaler, 63, 265.
Cabanyes (Francesch), 420.
Cabasses, 298.
Cabrits (Plaça dels), 12, 13.
Cadaqués (Port de), 7.
— (Vila), 6, 301, 304, 305.
Càdiz, 267, 302, 535, 536.
Cahulne. (V. *Chaulnes*.)
Calders (Jerònim de), donzell, senyor de Santafé, 61, 62, 66, 142, 216, 353, 413.
Calders y Ferràn (D. Ramon), senyor de Segur, ex-governador de Catalunya, 84, 343.
Caldes de Vilafranca (D. Carles), 176.
Calis. (V. *Càdiz*.)
Calvet (Dr. Agustí), 55 (nota).
Call (Carrer), 78, 116, 188.
Cambis (Carrer dels), 90, 189.
Cambrils (Vila), 4, 420.
Camp de Tarragona, 2, 3.
Camprobí (Joan), 10.
Camprodon (D. Bonaventura), 425.
Canals (Joan), perayre, 78.
Canals (María), germana del anterior, 78.
Cancellaría reyal, 386, 387.
Càncer (Jaume de), advocat, 411.
Candiotti (Mons. Vicens), delegat del Nunci de França a Catalunya, 423.
Canniz.... (Joan Antoni), jurisconsult, 338 (nota *c*).
Canonja (La), 11.
Canyet, 233, 298.
Capan.... (Andreu), jurisconsult, 339 (nota *d*).
Capella d'En Marcús, 89, 90, 189.
Capella de Casa la Ciutat, 96, 128, 163, 217, 260, 261, 264, 267, 282, 293.
Capella de la Mare de Deu del Palau de la Comtessa, 206 (nota).
Capella de María Santíssima (Concepció) en la claustra de la Seu, 62, 191, 192.
Capella de Nostra Senyora del Remey, en lo monastir de la Santíssima Trinitat, 261, 262.
Capella de Nostra Senyora del Roser, en Santa Catherina, 235.
Capella de Sant Domingo, en Santa Catherina, 235.
Capella de Sant Jacinto, en Santa Catherina, 235.
Capella de Sant Jordi, prop de Vilafranca, 104.
Capella de Sant Olaguer, en la Seu, 235.
Capella de Sant Policarp, en la iglesia del Pi, 74, 211, 212.
Capella de Sant Ramon de Penyafort, en Santa Catherina, 93, 235.
Capella de Santa Eularia, en la Seu,

4, 40, 54, 56, 58, 81, 87, 88, 90, 91, 99, 101, 103, 104, 111, 113, 119, 123, 165 ,175, 185, 186, 189, 219, 225, 234, 272, 274, 275, 294, 296.
Capella del Còs de Jesuchrist, en les claustres de la Seu, 134, 244.
Capella del Roser, en Perpinyà, 425.
Capella dels Sants Innoscents, en la Seu, 68, 202, 282.
Capella o iglesia de Santa Madrona, 228, 239, 269.
Capitanía general, 205, 317.
Caputxins (Pares), 265.
Carbonell (D. Joaquim), canonge de la Seu de Barcelona, 195, 199, 218, 294, 392.
Càrcer (Cristòfol de), alfèriç, 496.
Càrcers comuns, 11.
Càrcers episcopals, 524.
Càrcers reyals, 11.
Cardenal-Duch, 19, 30. (V. Richelieu.)
Cardenal Infant de Castella [D. Ferràn], 27.
Carders (Carrer dels), 89, 90.
Cardona (Duch de), Mr. de La Motte, 231 (nota 2), 246, 247 (notes), 270, 271, 454, 477, 485, 496, 498, 500, 528, 530, 541, 542.
Cardona (Duquesa de), 37, 38, 54.
Cardona (Fills de la duquesa de), 37, 38, 54.
Cariños (Miquel), capità, 496.
Carlos (D. Martí), 302, 303.
Carme (Carrer del), 116, 188.
Carme (Iglesia de Nostra Senyora del), 287.
Carme (Monastir de Nostra Senyora del), 121, 145, 211, 225, 287, 296, 409 (nota 1).
Carme (Portal del), en l'Hospital general, 218.
Carme (Relligió del), 477.
Carmelites descalços (Convent de), 409 (nota 1).
Carmona (micer Vicens), advocat de Casa de la Ciutat, 6, 11, 317, 521, 522.
Carreras (Joan), militar, 194.
Carreres (Joan), sabater, 185 (nota).
Carreres, major (micer Miquel), advocat, Dr. del Consell reyal, 343.
Carreres, menor (micer Miquel), advocat, 63.
Cartagena, 303, 304.
Cartellà (D. Francesch de), cavaller, 240.
Cartoxa de Scala Dei, 298.
Casa de la Ciutat, 2, 4, 6, 9, 11, 13, 31, 32, 35, 41, 55 a 58, 65, 68, 72, 79, 81, 83, 88 a 93, 95, 99, 100, 104, 112, 113, 119, 120, 121, 123, 127, 128, 130, 133, 143, 146, 151, 152, 154, 156 a 158, 160, 162 a 165, 167 a 172, 174, 175, 177, 181, 182, 185, 186, 188 a 190, 192, 198, 199, 202 a 205, 212, 215 a 218, 223, 228, 229, 231, 232, 234, 236 a 238, 241, 243, 245, 248, 250, 254 a 260, 263 a 269, 272 a 280, 282, 283, 286, 290 a 293, 295, 299, 440, 453, 516, 521.
Casa de la Ciutat (Arxiu o instancia dels advocats), 415.
— (Capella de la), 96, 128, 163, 217, 260, 261, 264, 267, 282, 293.
— (Porta o portal major de), 6, 11, 163, 274.
Casa de la Diputació o del General, 31, 36, 43, 184, 247 (nota 1), 307, 357, 369, 370, 377, 383, 386, 387, 388, 396, 436.
Casa de les Repenedides, 97, 218, 225.
Casa de Montserrat, en Barcelona, 332.
Casa del marquès d'Aytona, 221, 234.
Casa dels Virreys vells, 277.
Casador. (V. Cassador.)
Casanova (Fra Joan), benedictí, 335.
Caseras (Fr. Bonaventura), difinidor provincial de Sant Francesch, 457.
Cases del Comte de Santa Coloma, 91.
Cassador (Joan Bta.), Conseller en l'any consular 1611-12, 331.
Cassador (Lluís), canonge de la Seu, 46, 238, 239.
Castanyer (Bartomeu), teixidor, 265.

Castanyer (Coloma), filla del anterior, 265.
Castell de Miravet, 220, 221.
Castell de Montgat, 239, 508.
Castell de Valldaura, 176.
Castell del Gerri, 168 (nota), 434, 435.
Castell-Lleó, 230 (nota), 483 a 485.
Castella, 24, 25 (nota), 331, 410, 432, 462, 470, 477, 497.
Castella (Cardenal Infant de), 27.
Castella (Cort de), 37, 38, 54, 70, 71.
Castella (Regne de), 331.
Castella (Reys de), 22, 23, 28, 29, 37, 38, 54, 70, 71, 168 (nota), 229 (nota), 281, 301, 323, 329, 331, 333, 348, 349, 389, 410, 420, 430, 434, 454, 456, 459, 461, 473, 474, 475, 512, 513.
Castellans, 8, 9, 73, 102, 105 (nota), 139, 145, 220, 223, 230 (nota 1), 307, 332, 333, 403, 406, 407, 412, 426, 462, 477 a 480, 496, 513, 527, 535.
Castellar, 298.
Castellnou (Senyor de), guarda-segells de França, 493.
Castelló de Farfanya, 168 (nota), 434.
Castelló de la Plana, 37, 38.
Castelloroig, 408.
Catalans, 23, 103, 348, 365, 381, 382, 384, 389, 390, 426, 429, 460, 462, 473, 475, 479, 484, 485, 501, 528.
Catalunya, 13, 14 (nota 2), 20, 23, 26, 27, 73, 85, 87, 141, 177, 206, 210, 247 (nota 1), 271, 301, 303, 304, 322, 323, 328, 348, 349, 361, 379, 381 a 384, 399, 406, 431, 440, 454, 456, 461, 462, 470, 473 a 476, 499, 512, 513, 527, 529, 530, 532, 543, 544.
Catalunya (Armada de), 543.
Catalunya (Batlle general de), 190, 213, 214, 249, 319, 337, 386.
Catalunya (Batllía general de), 33, 34, 35, 74, 254, 314 a 319, 328, 329, 335 a 341, 520.
Catalunya (Braços generals de), 26, 35, 208, 319, 328, 381, 390, 391, 440, 443.
Catalunya (Canceller de), 110, 112, 115, 117, 118, 188, 189, 190, 200, 214, 223, 247, 248, 259, 276, 297, 386, 387.
Catalunya (Constitucions generals de), 26, 41, 149, 155, 159, 322, 380, 384, 385, 386, 388 a 391, 411, 440, 441, 443, 444.
Catalunya (Corts generals de), 26, 29, 208, 389, 440, 443.
Catalunya (Costes de), 23, 70.
Catalunya (Generalitat y Diputats de), 2, 4 a 9, 15 a 19, 22, 28 a 31, 33 a 38, 40 a 43, 45, 46, 48, 52, 53, 54, 61, 62, 66, 69, 76, 79, 80, 82, 83, 84, 89, 97, 100, 103, 104, 106, 107, 108, 110, 124, 125, 126, 136, 137, 141, 143, 145, 147, 148, 152, 154, 157, 158, 161 a 166, 168 a 172, 174, 177, 179, 184, 188, 192, 193, 194, 196, 197, 199, 203, 205, 206 (nota), 212, 213, 218, 221 a 224, 228, 229, 237, 240, 241, 246, 247, 249 a 252, 254, 255, 258, 259, 261, 266, 269, 272, 273, 278, 283, 284, 286, 287, 291 a 294, 296, 297, 299 a 302, 307, 308, 309, 314 a 319, 324 a 328, 336 a 341, 345, 347, 351, 356 a 359, 362, 363, 364, 367 a 373, 377, 383, 384, 386 a 393, 396, 397, 404, 410, 411, 422, 432, 436, 437, 440, 442 a 445, 449, 511, 513, 514, 530, 531, 532.
Catalunya (Governador de), 110, 123, 132 a 137 (nota), 138 (nota 2), 141 a 144, 146 a 151, 155 a 158, 160, 161, 162, 166 a 172, 174, 175, 176, 180, 181, 182, 184, 186, 194, 195, 196, 219, 242, 255, 267, 268, 270 a 274, 278, 279, 343, 386, 387, 410 a 413, 419, 420, 421, 423, 433, 436, 484, 485, 541, 542.
Catalunya (Llochtinent o Virrey y Capità general), 6 (nota), 13, 20, 21, 23, 25, 26, 28 a 33, 47, 48, 54 (nota 2), 59 (nota), 61, 62, 69, 70, 72, 73, 88 a 91, 94, 96, 98, 101, 102, 104, 105, 107 a 111, 113, 115,

117, 118, 119, 152, 153, 154 (nota 1), 187 a 193, 196, 197, 198, 200 a 204, 207, 208, 210, 213 a 216, 218 a 225, 229, 230, 234, 238 a 242, 245 a 250, 254 a 259, 262, 263, 267 a 270, 275 a 279, 282, 284, 286, 297, 317, 324, 347, 348, 365, 366, 376, 378, 384, 386, 387, 389, 397, 411, 443, 445, 454, 485, 498, 500, 508, 530, 541, 543, 544.

Catalunya (Principat de), 20 a 23, 26, 27, 28, 30, 32, 36, 54 (nota 2), 86, 88, 90, 152, 153, 178, 187, 210, 218, 220, 268, 269, 270, 302, 303, 306, 307, 309, 316, 320 a 324, 326, 327, 336, 338, 347, 348, 352, 354, 355, 357, 365, 366, 376, 377, 380, 381, 383, 384, 385, 388 a 392, 397, 419, 420, 423, 431, 438, 439, 440, 443, 446, 447, 454, 456, 459, 460, 461, 473, 485, 512, 513, 530, 531.

Catalunya (Prior de), 120, 134, 244, 249, 250, 251.

Catalunya (Ratlla o frontera de), 32.

Catalunya (Universitats de), 382, 385, 389.

Catedral (Iglesia), 17, 44, 46, 52, 56, 58, 67, 72, 91, 104, 105, 107, 108, 109, 115, 119, 129, 158, 166, 175, 189, 191, 195, 199, 200, 201, 218, 220 a 223, 228, 229, 237, 249, 272, 278. (V. *Seu.*)

Catedral de Lleyda, 408.

Cathalonia, 462. (V. *Catalunya.*)

Caunle. (V. *Chaunles.*)

Cavallero (D. Diego), militar, 425.

Caviñí. (V. Chavigni.)

Cayetano (Tomàs), teòlech, 464, 467, 469, 474.

Cedan. (V. *Sedan.*)

Ceelistes, 459.

Ceila (Ciutat), 458.

Celabardenya. (V. Salavardenya.)

Cellers (micer Miquel), advocat fiscal de la Visita, id. de la ciutat, 75, 146, 159, 317, 411, 441, 518, 519, 521, 523, 524, 525.

Cellés. (V. Cellers.)

Centelles (Santa Coloma de), 265.

Cerdanya (Comtat de), 21, 22, 27, 30, 69, 88, 90, 152, 153, 210, 268, 270, 326, 352, 377, 378, 380 a 385, 388, 425, 439, 454, 470, 485.

Cerdanya (Comtes de), 22, 210, 378, 385, 389.

Cerdanya (Governador del Comtat de), 425, 426.

Ceret (Cònsols de), 376.

Cerinyana (Fr. Joseph), benedictí, 335.

Ceritania, 378. (V. *Cerdanya.*)

Cervera (micer Rafel), ciutadà honrat, 33, 40.

Cesseville (Sieur de), capellà de Lluís XIII, 504.

Cesilla. (V. Cesilles.)

Cesilles (Antoni Aleix), escrivà de les obres, 89, 100, 120, 134, 188, 198, 228, 236, 244, 280.

Chabot (Comte), 213.

Chadaqués, 304. (V. *Cadaqués.*)

Chambaulè (Monsieur de), militar, 496.

Champagní (Mr. de), superintendent de Justicia, 375.

Champefort (Sieur), 507.

Chastillon. (V. Chatillon.)

Chatillon (Mariscal de), 505.

Chaulnes, 19, 21, 24.

Chavigní (Comte de), secretari d'Estat de Lluís XIII, 19, 21, 87, 115, 124, 140, 141, 231 (nota 2), 375, 398, 399, 491, 498, 500, 501, 513.

Cherta. (V. *Xerta.*)

Chevreuse (Duch de), 506.

Chevreuse (Duquesa de), 493.

Christ, 477, 478.

Cícero, 462.

Cinca (Ribera de), 403.

— (Riu), 403, 406, 408.

Cinq-Mars o de Thou (Monsieur), conseller de Lluis XIII, 432.

Clanlu (Senyor), militar, 538.

Clanlu (Terci de), 538.

Clàr (María Anna), filla de Ramon, 78.

Clar (Ramon), 78.

Claresvalls (Lluís), mercader, 55 (nota), 400 (nota 1).

Clascar (Miquel), apotecari, administrador de les places, 287.
Clergues menors (Iglesia dels), 95.
— (Monastir dels), 6, 299.
Climent VI, papa, 533.
Clodoveu I, Rey de França, 479.
Codina (Fra. Gregori), benedictí, 335.
Codina (Joan Baptista), 205.
Codina (........), 82.
Colibre, 305. (V. *Coplliure.*)
Coloma (Pere), 304.
Colonia, 433, 501.
— (Electoral de), 433.
Coll (......), canonge de la Seu, 239, 291 a 294.
Coll de Begas, 133.
Comaposada (Fr. Francisco), benedictí, 335.
Companya de Jesús, 198, 206 y nota, 215, 253, 279, 290, 291, 462.
— (Iglesia de la), 291.
Comte-Duch. (V. Olivares.)
Concell de Cent, 5, 7, 8, 9, 13 a 16, 18 a 21, 25, 30, 31, 33 a 35, 37, 39 a 45, 47, 50 a 55, 59, 60, 62, 64, 65, 66, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 78, 83 a 87, 93, 96, 97, 98, 100 a 103, 105, 110 a 113, 115, 116, 122, 123, 124, 126, 131, 136 a 140, 142 a 154, 157, 160, 165, 166, 168, 177, 179, 180, 181 (nota), 183, 184, 185, 187, 193 a 199, 202, 203, 205 a 208, 211, 212, 213, 219, 221, 229, 230, 240 a 244, 246, 247 (notes), 253, 258, 259, 261, 262, 264, 266, 270, 271, 272, 274, 287, 293, 294, 299, 300, 309, 314, 315, 319, 320, 326, 327, 328, 332, 335 a 338, 342, 344, 345, 346, 349, 351 a 354, 356, 357, 362, 364, 366 a 371, 373, 374, 392, 399, 409 a 412, 416, 418, 419, 422, 437 a 443, 445, 447, 452, 509, 511, 512, 515, 517, 523, 529, 545, 546.
Concell de Cent (Campana de), 264.
— (Porta del), 5, 7, 8.
Concell de Cent (Sala del), 5 a 8, 35, 40, 57, 59, 79, 110, 143, 148, 165, 182, 185, 242, 264, 268, 270, 273, 327, 345, 351, 353, 410, 416, 419, 438, 512, 515, 525.
Concell ordinari de trenta sis (Trentenari), 39 (nota 1), 212.
Concepció (Capella de Ntra. Sra. de la), en la Seu, 62, 191, 192.
Concili de Trento, 382.
Concilis provincials, 44.
Condal (Carrer), 5, 221.
Condé (Príncep de), 301, 375, 425, 491, 498, 499, 504, 506, 507.
Condé (Princesa de), 503, 507.
Conferencia de la pau general, en Munster, 241, 258, 259, 500 a 514, 529 a 532.
Confraría de Ntra. Sra. de la Concepció, 62.
Confraría de Sant Nicolau, 60.
Congost y Cerdà (Benet), pagès, 159, 160.
Consell Reyal o Audiencia, 90, 108, 115, 117, 118, 119, 133, 146, 151, 156, 159, 171, 172, 176, 180, 188, 189, 200, 213, 214, 223, 239, 248, 254, 262, 268, 343, 386, 387.
Consell reyal (Doctors del), 109, 147, 148, 189, 200, 214, 239, 247, 297, 343, 386, 387, 388.
Consell Reyal (Verguers del), 109.
Conty (Regiment de), 496.
Coplliure, 355, 385, 479.
— (Fortalesa de), 113.
Copons (Carrer d'En), 5.
Copons (D. Joseph), 287.
Copons (D. Pere de), canonge de la Seu de Barcelona, 291, 292.
Corbera [Joseph], senyor de Llinàs, 103, 397.
Corbera (Rafel), mercader, 10.
Córdova, 477.
Coria Maldonat (Dr. Fr. Diego de), 477.
Cormelles (Sebastià de), mercader, estamper, tauler, 64, 228, 377, 446.
Cornet (......), 247.
Corral (en la presó), 240.
Cort Romana, 44, 382.
Cortell (......), notari, 156.

Corts generals, 26, 29, 381, 389.
Costa (Sebastià), notari, 34.
Cotoners y blanquers (Companya dels), 417, 418 (nota 1).
Covarrubias [Diego de], jurisconsult, 461, 462, 466, 467, 468, 471.
Crescentino (Plaça de), 432.
Cresentí. (V. *Crescentino.*)
Creu Cuberta, 188.
Creu de St. Francisco de Paula (fòra 'l Portal Nou), 32, 89.
Cruz (Montserrat), 159.
Cudina (Bernat), verguer dels Consellers, 371.
Cudina (Esteve), blanquer, 265.
Cudina (Mariàngela), filla del anterior, 265.

Ç

Çafont (Dimas), ciutadà honrat, 124, 401.
Çaragoça, 242, 403, 407, 408.
Çedo, 265.

D

Dalmacia, 433.
Dalmau (Agustí), ciutadà honrat, síndich de la Generaliat, 390.
Damas, papa, 463.
Damians (........), ciutadà, 144, 216.
Dardena (D. Joseph), governador de la Cavallería catalana, 293.
Darder (Joseph), 11.
Dargenson. (V. Argenson.)
Davit, rey, 458, 459, 461.
Deemery (Monsieur), 501.
Del Pas (D. Angel), 425.
Delfí de França, 490, 501, 503.
Denguien. (V. Enghien.)
Descallar (D. Jacinto), canonge de la Seu, 274, 275.
Descallar (D. Lluís), 343.
Desllor (D. Martí), militar, 484, 485.
Despalau (Fra D. Francesch), 78, 79.
Destrec. (V. Estrées. — Mariscal d'.)
Deunosajut (Francesch), candeler de cera, obrer segón del Consell, 1.
Devallada de la Presó, 89, 189, 221, 235, 240.
Devallada del Palau Reyal, 298.
«Dilucidario de las chrónicas de la Orden de Nuestra Señora del Monte Carmelo», per Fr. Diego de Coria, 477.
Dinamarca, 513.
Dinet (Pare ......), jesuita, confessor de Lluis XIII, 503.
Diputació, 18, 31, 53, 54, 77, 90, 107, 108, 116, 124, 125, 136, 143, 145, 147, 148, 152, 154, 157, 158, 162, 163, 168, 172, 174, 179, 189, 192, 199, 205, 213, 224, 240, 248, 254, 261, 264, 272, 278, 284, 287, 291 a 296, 300, 314, 318, 365, 370, 410, 411, 476.
Diputació (Advocats de la), 251, 314, 315, 328, 442.
Diputació (Arxiu de la), 377.
Diputació (Casa de la), 31, 32, 108, 184, 307, 321, 328, 357, 369, 370, 377, 383, 386, 387, 388, 396, 436.
Diputació (Musica de la), 89, 90.
Diputació (Portal de la obra nova de la), 134, 244.
Dols (Joan), esparter, 63.
Domènech (Fr. Pere), benedictí, 335.
Doria (Gianetino), general de la armada castellana, 80, 81.
Dormidor de Sant Francesch (Carrer del), 91.
Dreçana, 91, 224, 376.
Dreçanes, 111.
Drubec (........), cavaller, 538.
Dunquerque (Vaixells de), 527, 528.
Dusai. (V. Dusay.)
Dusay (Galceràn), militar, 33.

E

Elna (Arcades d'), 426.
— (Ciutat), 4, 73, 304, 376, 426.
— (Porta d'), en Perpinyà, 425, 426.
Enghien (Duch d'), 375, 425, 538.

Enguien. (V. Enghien.)
Escales de la Plaça del Rey, 93.
Escales de la Seu, 116.
Escales de Santa Agata, 297.
Escola militar, 175.
Espanya, 44, 206 (nota), 400, 431, 432, 454, 477, 480, 500, 536, 543.
Espanya (Costes d'), 303 a 306, 536.
Espanya (Galeras y galeons d'), 305, 536.
Espanya (Rey d'), 469.
Esparraguera, 102.
Espasers (Companya dels), 411.
Estalella (Antoni), notari, conseller quint, 274, 546.
Estany de Remolar, 156.
Estienne (Antoni), estamper, 494.
Estrées (Mariscal d'), 506.
Estudi general, 39, 174, 213, 269.
Estudi general (Catedràtichs del), 213.
— (Rector del), 39, 174, 213, 221.
Estudi nou, 228.
Ethiopía, 24.
Europa, 431, 486, 487, 511, 513.

F

Fabra (Fr. Mathías), benedictí, 335.
Fàbregas (micer Jacinto), advocat, ciutadà honrat, conseller terç, 6, 82, 84, 88, 97, 118, 160, 185, 259, 371, 392.
Falquer (Fr. Jaume), benedictí, 335.
Faust, teòlech, 464.
Faxardo Requesens y Çúñiga (Don Pere), marquès de los Vélez, 316.
Felip I, rey d'Aragó (II de Castella), 316.
Felip II, rey d'Aragó (III de Castella), 522, 523.
Felip III, rey d'Aragó (IV de Castella), 410.
Feliu (Gregori), corder y artiller, de Perpinyà, 344.
Feliu (Narcís), mercader, 280.
Fernandina (Duch de), 301, 303.
Ferau (Senyor ......), militar, 538.
Ferracierre (Monsieur de), mariscal de camp, 496, 497, 542.
Ferràn II, rey d'Aragó (V de Castella), 64, 508.
Ferran (D. Jacinto), de Perpinyà, 344.
Ferran (Jaume), canonge de la Seu d'Urgell, inquisidor de Catalunya, 268, 298 (nota 1).
Ferrando (Fr. Benet), benedictí, 335.
Ferrer (Fra Agustí), benedictí, 335.
Ferrer (Joan), escolà de Sant Just, 78.
Ferrer (Joan Francesch), mercader, conseller quart, administrador del Hospital general, 1, 237.
Ferrer (Joseph), oidor reyal de la Generalitat, 259.
Ferrer (María Agnès), filla de Pere, 78.
Ferrer (Pau), droguer, 55 (nota).
Ferrer (Pere), perayre, 78.
Figueres (Cònsols de), 376.
— (Vila de), 229.
Finisterre, 302.
Fita (Antoni Joan), notari, escrivà major de la Batllía general, secretari del Concell reyal, 34, 35, 36, 41, 90, 247, 314, 329, 336, 337, 380, 381, 392.
Fita (Fr. Felip), benedictí, 335.
Fivaller (D. Ferràn), ciutadà honrat, capità d'una companya de la ciutat, 103, 124, 401.
Flandes, 505.
— (Estats de), 361.
Flix (Prior de), 213.
— (Vila), 213, 216, 514, 515.
Florença, 433.
Flores de Avila (Marquès de), 424, 425.
Florinvilla (Regiment de), 538.
Fons, 408.
Fons (Francesch), mercader, obrer segón del Concell, 57.
Font de Sant Jaume, 71, 92, 100, 133, 211, 244, 289.
Font de Santa Anna, 234.
Fontainebleu, 208, 211.
Fontana (Francesch Joseph), notari, síndich de la ciutat, 69, 70, 90, 98, 129, 366, 389.

Fontanella (Dr. Joan Pere), jurisconsult, conseller en cap, 1, 3, 6, 11, 16, 38, 47, 54.
Fontanella (Dr. Joseph), assessor de la Generalitat, Regent la Cancellaría reyal, embaixador de Catalunya a París y Munster, 259, 261, 317, 365, 457.
Fontanella (........), advocat, 411, 444.
Fontanet (D. Thomàs), 343.
Fontcalda (Fr. Plàcit), benedictí, 335.
Force (Mariscal de La), 505.
Fornells (Vicens), 230.
Fortunius, jurisconsult, 466.
Fossar alt de Santa María, 111, 284.
Fossar de Sant Jaume, 134, 244.
Foxs (Baltasar), mercader, obrer segón del Concell, 280, 281.
Fraga, 404.
Francesos, 348, 365, 389, 406, 407, 426, 478, 483, 489.
Franchs (Reys dels), 476.
França, 25, 39 (nota 1), 113, 152, 160, 225, 230, 231 (nota 1), 232 (nota), 258, 267 (nota), 354, 382, 400, 406, 407, 454, 479, 480, 484, 488, 489, 491, 498, 499, 501, 506, 530, 536.
França (Armada de), 129, 139.
— (Canceller de), 376, 491, 498, 499.
França (Casa de), 477, 480.
— (Corona reyal de), 385, 403, 408.
França (Cort de), 70, 71, 83.
— (Delegat del Nunci de), 163, 164.
França (Delfí de), 490, 501, 503.
— (Duchs de), 493, 499.
— (Galeres de), 70, 103, 121, 125.
— (Infants de), 501.
— (Mariscals de), 20, 21, 30, 31, 32, 54 (nota 2), 210, 311, 312, 313, 319, 378, 379, 380, 454, 493, 543, 544.
França (Noblesa de), 426.
— (Nunci de), 163, 164.
— (Pars de), 425, 493, 499.
França (Prínceps de), 493, 499.
— (Provincies de), 490.
— (Regenta y Governadora de), 490, 530, 532, 544.
França (Regne de), 30, 230, 375, 378, 380, 381, 391.
França (Reys de), 22, 125, 129, 131, 160, 210, 231 (nota 2), 263, 377, 378, 380, 381, 385, 405, 476, 477, 479, 480, 487.
França (Segells de), 493.
Fraxanet, (V. *Freixanet.*)
Freixanet, 176.

G

Gabrien (...... de), mariscal, 433.
Galas, general, 539.
Galcêm (Joseph), notari, 185 (nota).
Gallia, 378. (V. *França.*)
Galligans. (V. Sant Pere de.)
Gamis (D. Francesch), ciutadà honrat, 85, 98, 101, 104, 110, 111, 124, 213, 394, 401.
Garau y Monfalcó. (V. Grau.)
García (Miquel), receptor de la Batllía general de Catalunya, 316.
Garí (Fr. Joan), vicari general de Monistrol, 335.
Gasconya, 485.
Gassio (........), militar, 539.
Gastón, Duch d'Orleans, germà de Lluis XIII, 494. (V. Orleans. — Duch d'.)
Gaudens (Miquel), peller, 63.
Gavar (Jerònim de), 199. (V. Gaver.)
Gaver (Dr. Jerònim de), donzell, clavari del Concell, embaixador de la ciutat a París, 33, 45, 47, 70, 76, 79, 80, 104, 150, 151, 194, 199, 204, 215, 229, 250, 255, 351, 373, 543 a 545.
Geli (Fra Francisco), benedictí, 335.
Gelpí (Joan Pau March), doctor en medecina, conseller terç, 274, 546.
Gerri (Castell del), 168 (nota), 434, 435.
Gesbres (Terci de), 538.

Gil Manrique (D. García), Bisbe de Barcelona, 44.
Gil (Joan), 277.
Gilbert (micer Pere Montserrat), advocat, doctor de la Regia Cort, 10, 176.
Girolamo, Archebisbe de Sel.ª, Nunci apostòlich a França, 423.
Girona, 54 (nota 2), 138 (nota 2), 186, 187, 281, 301, 366, 411.
— (Bisbat de), 298.
— (Bisbe de), 351.
— (Seu de), 269.
— (Síndich de), 78, 79, 84, 85.
— (Veguería de), 298.
Girona (María), 299.
Godeau (Sieur .....), 506.
Gomis (Pau), notari de Tarragona, 344.
Gouteu (Prior de), tinent general de la armada naval de França, comenador de Sant Joan, 129. (Gontaut?)
Governadora (Senyora), 251.
Graffis (Jaume de), canonista, 466.
Granada (La), 101.
Grandelu (Senyor de), 505.
Granera (Baró de), embaixador del rey de Portugal, 24, 25 (nota).
Grau y Monfalcó (Joan Pau), agent de la ciutat a Madrid, 38, 71.
Gravalosa y Amat (D. Francisco), 205, 238, 251.
Gregori XV, papa, 332.
Gregori (Bertran), pagès, 265.
Gregori (María), filla del anterior, 265.
Gualbes (Bonaventura de), 221.
Gualbes (Rafel Bonaventura de), militar, obrer en cap del Concell, mostaçaf, 1, 63, 65.
Guardiola (D. Guerau de), 343.
Guénégaud [Enrich de], secretari d Estat, 494.
Guerau (Sebastià), prevere, síndich del Capítol de la Seu de Barcelona, 98.
Guesca. (V. *Huesca*.)
Guilla (D. Domingo), 343.
Guillau (Rafel), 230.
Guinea, 24.
Guini. (V. *Guinea*.)
Guisa (Vaixell de), 139.

H

Hamburg, 501.
Havana (Canal de la), 432.
Henriquez de Quiroa (D. Benet), mestre de camp, governador del castell de Salces, 428.
Hermago (Duch), 463.
Heronniere (Senyor de la), militar, 538.
Heufftt (........), holandès, 540.
Hiacinte (Sieur de), capellà de Lluís XIII, 504.
Hierusalêm, 476, 478, 480.
Holanda, 536.
Holandesos, 432, 540.
Homs (Gabriel), macip de ribera, 63.
Hortolans del Portal de Sant Antoni, 233.
Hospital (Carrer del), 54, 80, 81, 97, 116, 120, 188, 217, 296.
Hospital de la Misericordia, 83, 95, 172, 298, 448.
— (Administradors del), 95, 299.
— (Iglesia del), 95.
Hospital de Sant Llàtzer, 219, 224, 299.
Hospital dels òrfens, 82.
Hospital general de Santa Creu, 80, 82, 97, 98, 100, 116, 120, 122, 217, 218, 219, 224, 225, 231, 232, 236, 237, 296, 299, 399, 400, 448.
— (Administradors del), 80, 81, 97, 120, 122, 217 a 219, 224, 225, 237, 296, 399.
— (Apotecaría del), 217, 237, 296.
— (Iglesia del), 97, 120, 217, 237, 296.
— (Portal major del), 97.
Hospitalet del Llobregat, 47, 187.
Hostalrich, 69, 366.
Huesca, 404.
Huguenots, 470.

I

Icart (D. Cristòfol), 344.
Igualada, 154, 187.
Illa (del comtat de Rosselló), 180.
Imperi Romà, 476.
India, 24, 139.
Inglaterra. (V. *Anglaterra*.)
Innocenci, papa, 463, 468.
Inquisició (Armes de la), 297.
— (Congregació de la Santa), de la Cort Romana, 382.
— (Palau de la), 61, 72, 235, 264.
— (Tribunal de la), 381.
Inquisidors de Catalunya, 268, 269, 382.
Inquisidors (Pares), 249, 262, 263, 296, 297.
Inquisidors de Sevilla, 478.
Irlanda, 432.
Iglesies (Llàtzer), Batlle de Barcelona, 77, 92, 93, 453.
Italia, 178, 333, 431, 432, 435.
— (Campanya d'), 168 (nota).
Italians, 484, 485.

J

Jaen o Jahen (Francisco), de Perpinyà, 344, 426.
Jalpí. (V. Gelpí.)
Janer (Francesch), 180.
Jaume II, rey d'Aragó, 390, 440, 443.
Jerònimes (Monastir de les), 172.
Jerusalèm, 476, 478, 480.
Jesuchrist (Capella del Còs de), en les claustres de la Seu, 134, 244.
Jesús (Collegi de la Companya de), 215, 409 (nota 1).
— (Companya de), 198, 206, 215, 253, 279, 290, 462.
— (Iglesia de la Companya de), 291.
— (Rector y pares de la Companya de), 253.
Joan VIII, papa, 463.
Joan I, rey d'Aragó, 316, 318.
Joan II, rey d'Aragó, 441.
Joan IV, rey de Portugal, 24.
Jonquera (*La*), vila, 69, 73, 208, 351, 365, 366, 440, 441, 443, 444, 445.
Jonqueres (Plaça de), 221.
Jordi (Lo Capità), de Perpinyà, 344.
Jover (........), ardiaca y canonge de la Seu, 240, 510.
Judas, 477.
Juliol (Joan), mercader, 185 (nota).

K

Kempis, 503.

L

La Berchère (Mr. de), 252, 278, 283.
Lacavallería (Pere), estamper, 495, 501.
La Force (Mariscal de), 505.
La Granada, 101.
La Jonquera (Vila), 69, 73, 208, 351, 365, 366, 440, 441, 443, 444, 445.
La Mota. (V. La Motte.)
La Motte Houdencourt (Felip de), mariscal francès, Virrey de Catalunya, 102, 110, 127 (nota), 129 (nota), 152, 153, 154, 168 (nota), 178, 179, 187, 193, 207 (nota), 208, 210, 211 (nota), 212, 218, 220, 224, 231 (nota 2), 245, 246, 247 (notes), 269 (nota), 270, 306, 307, 309, 366, 402, 403, 405 a 408, 431, 434, 435, 444, 454, 477, 496, 529, 530, 532, 541, 543, 544.
Languedoc (Governador de), 545.
Lanussa. (V. Lanuza.)
Lanuza (........), capitá, 496.
La Rochela, 478.
Larmunia, 408.
Leganés (Marquès de), 301, 305, 306, 403, 420.
Le Gras o Legròs (........), 375, 181 (nota).
Lencort (Comte de), governador de Lyon, 375.
Leon. (V. *Lyon*.)

Leopold (Príncep), 433.
Lesio, jurisconsult, 471.
Le Tellier (Mr.), secretari d'Estat de Lluís XIV, 529 a 533, 544 a 546.
Leucata, 310.
Leví, 298.
Leyda. (V. *Lleyda*.)
Lignano (Joan de), canonista, 472, 473.
Lisboa (Ciutat), 25.
Lisí (Senyor de), militar, 538.
Longavila. (V. Longueville.)
Longueville (Duch de), 432, 435.
Longueville (Duquesa de), 507.
Lorena (Duquesa de), 507.
Lorenzo López (Joseph de), 429.
Lunel (Cònsols de), 375.
— (Vila), 397.
Luy. (V. Luynes.)
Luynes (Duch de), Par de França, 425, 426.
Lyon, 267 (nota), 375, 432, 507.
— (Cardenal de), 375.
— (Governador de), 375.

LL

Lladó (Narcis Jerònim), notari, 55 (nota), 185 (nota).
Llauger (micer Francesch), advocat, 150, 519, 521, 523, 524, 525.
Lledó (Guillèm de), 316.
Llenes (Dr. Francesch), advocat, 41, 329.
Llenguadoch (Governador de), 376, 545.
Lleó IV, papa, 469.
Lleó (*Castell-*), 230 (nota), 483 a 485.
Lleyda, 190, 267, 268, 269, 271, 344, 403, 496, 542.
— (Bisbat de), 408.
— (Campanya de), 541.
— (Capítol catedral de), 408.
— (Iglesia major de), 403.
Llibre Vermell, 533 (nota 1).
Llibre Vert, 236.
Llibretería (Carrer de la), 17, 61, 72, 89, 189, 221, 264.
Llinàs (Senyor de), 103, 397. (V. Corbera. — Joseph.)
Llobera (Andreu), 176.
Llobera (Antich Joan), notari reyal, 343.
Llobregat (Jaume), capità d'una companya de la ciutat, 103.
Llorens (Felip), ciutadà, 63.
Llotja (Plaça de la), 112.
Llotja de la Mar, 4, 6, 112, 113, 121, 206, 228, 236.
— (Concell de vint de la), 113, 182, 183.
— (Cònsols de la), 89, 112, 116, 120, 121, 134, 182, 188, 232, 236, 244, 245, 250, 251.
— (Defenedors de la), 4, 112, 134, 182, 183, 188, 236, 244, 245.
— (Hort de la), 236.
— (Magistrats de la), 383.
Lluís II, cristianíssim, emperador, 469.
Lluís XIII, rey de França, 14, 20, 21, 87, 132, 140, 153, 210, 211, 231 (nota 1), 232 (nota), 242, 246, 249, 377, 378, 380, 389, 397, 398, 401, 438, 480, 486, 487, 494, 499.
Lluís (Delfí de França), 501, 503.
Lluís XIV, rey de França, 526, 529, 531, 532, 544 a 546.
Llupià (D. Gabriel de), 107.

M

Machabeus, 459.
Madrid, 37, 54, 303, 304, 305, 306, 408, 478.
Magarola (Antoni), 343.
Magarola (micer Francesch Joan), assessor de la Batllía general, 343.
Magarola (Jaume), 343.
Magarola (Dr. Miquel Joan), advocat, ex-regent del Consell reyal, 342.
Magarola (D. Vicens), 343.
Magrinyà (Jaume), caixer del Banch, 64.
Maillé (Urbà de), marquès de Brézé, 378, 379, 380. (V. Brézé.)

Malla (Dr. Joaquim de), advocat fiscal de la Generalitat, 317, 329.
Mallol (Pere), notari, escrivà racional de Casa de la Ciutat, 1, 71, 82, 108.
Mallorca, 305, 306.
— (Regne de), 440.
Maqueda (Duch de), 301 a 305.
Marcer (Cristòfol), 192, 198. (V. Mercer.)
Marcet (Benet), perayre, 265.
Marcet (Jerònima), 265.
March (Fra Joan), president de Montserrat, 329, 332.
March (Ramón), donzell, 144.
Marcús (Capella d'En), 89, 90, 189.
Mares (Marcel de), 429.
Margarit y de Reguer (D. Joaquim), 35.
Margarit y de Biure (D. Joseph), embaixador de la Diputació al Rey, mestre de camp, governador de Catalunya, 110, 306 a 309, 484. (V. Biure y de Margarit.)
Marguerida (Reyna Dona), muller de Felip II d'Aragó, III de Castella, 523.
Marí (Francesch), ciutadà, 55 (nota), 98, 393.
Marimon y de Jaffer (D. Aleix de), portant-veus de governador de Catalunya, 411.
Marimon (D. Bernadí de), 343.
Marimon (D. Daniel de), 343.
Marimon (D. Joan de), 343.
Marot (Salvador), doctor en medecina, 192.
Marsella, 230.
Martí (Antoni), notari, síndich de Girona, 78, 79, 84, 85.
Martí (micer Francesch), advocat fiscal de la Batllía general, 34, 40, 185 (nota), 319, 335, 342.
Martí (Fr. Jaume), benedictí, 335.
Martí (micer Jaume), assessor del governador, 343.
Martí (Isabel), 171, 176.
Martí, de Valldaura (Joan), 171, 176.
Martorell (Vila), 398, 413, 416, 417 (nota 1).
Mascarenyes (........), governador del Brasil, 303.
Masdeu (D. Llorens de), cavaller, 281.
Maserin. (V. Mazarini.)
Massana (Joseph), ciutadà honrat, 66, 101, 104, 110, 111, 113, 119, 182, 194, 199, 229, 230, 238, 241, 249, 255, 268, 511, 514.
Massó (micer Jaume), advocat, doctor del Consell reyal, 343.
Matalí (Rafel), mercader, cònsol de la Llotja, 116.
Mataró (Vila), 4, 454.
Mates (Francesch), daguer, 55 (nota).
Mathathías, 459.
Mathevat (Jaume), estamper, 267 (nota 1), 374, 424, 428, 430, 434, 454, 483, 486, 526, 535.
Matta (Miquel), notari de Perpinyà, 344.
Mayor (........), canonista, 466.
Mazarini (Cardenal), 438, 491, 492, 493, 498, 499, 501, 507.
Meaux (Bisbe de), 504, 506.
Meca (Fr. D. Jaume), abat de Sant Pere de Roda, 38.
Mèdicis (Camil de), jurisconsult, 338 (nota *c*).
Meilleraye (Mariscal de la), gran Mestre de les Armades de França, 131, 164, 165, 425, 426, 428, 429.
Melleraye. (V. Meilleraye.)
Menesses (D. Joan de), militar, 403.
Menorca (Regne de), 440.
Mensa (Salvador), ataconador, 78.
Mensa (Theresa), filla del anterior, 78.
Menuat (Joan), rector de Sant Jaume, del lloch de Natuga, 470.
Mercaders (Cònsols dels), 433.
Mercè (Carrer de la), 94, 277.
— (Iglesia de la), 96, 155, 293.
— (Monastir de la), 154, 155, 217, 409 (nota 1).
— (Pare general de l'Orde de la), 154, 155, 251, 252, 279, 520.
Mercer (Cristòfol), mercader, conse-

ller quart, mostaçaf, 185, 192, 198.
Mestre (Magí), carnicer y llogater de mules, 344.
Mestre Racional, 249, 254, 386.
— (Llochtinent de), 251, 252.
Mijavila (Esperança), alcavota, 181, 182.
Milanès, 432.
Millarea. (V. Meilleraye.)
Milleraye. (V. Id.).
Miquel (Jerònim de), donzell, cònsol de la Llotja, 232.
Miquel (........), comenador, 134.
Miquel (........), rebedor de l'Orde de Sant Joan, 236, 244, 250, 251.
Mir (micer Jaume), advocat, 343.
Mir (micer Narcís), advocat, 176.
Miralles (Lluís de), 225.
Miralles (Sebastià de), militar, 198, 213, 268.
Miravall (micer Jacinto), de Tortosa, advocat, 344.
Miravet, 218 a 220, 223, 224.
— (Castell de), 220, 221.
Misericordia (Hospital de la). (V. aquesta veu.)
Mòdena, 433.
Mola (D. Joan), sargent major, governador del castell d'Almenar, 496.
Molera (micer ....), advocat dels pobres, 10.
Molina [Lluís], jurisconsult, 462.
Moll, 231, 239, 528.
— (Cap del), 4.
Moncada. (V. *Montcada*.)
Monfar y Sors (Diego), ciutadà honrat, arxiver reyal, 392.
Monfort (micer ......), advocat, 150.
Mongat. (V. *Montgat*.)
Monioich. (V. *Montjuich*.)
Monistrol (Vicari general de), 335.
Monpaller. (V. *Montpeller*.)
Monpeiró (Terci de), 515. (Montpeyroux?)
Mónsó. (V. *Montçó*.)
Monster. (V. *Münster*.)
Monsuar (D. Lluís de), 343.
Monta... (Horaci), jurisconsult, 338 (nota *a*).
Montalvà, 478.
Montaner (micer Joseph), ciutadà honrat, doctor en drets, conseller en cap, 80, 85, 98, 101, 274, 280, 283, 287, 289, 296, 299, 394, 546.
Montcada, 103, 146.
Montcada (Carrer de), 32, 90, 189.
Montcada (Casa de), 112.
Mont-Calvari (Caputxins de), 157 (nota 1), 409 (nota 1).
Montçó, 270, 271, 403, 406 a 408, 479, 542.
— (Monges de), 408.
Montfrin, 140, 141, 149, 153.
Montgat (Castell de), 239, 508.
Montiró, 479.
Montjuich, 4, 73, 122, 125, 139, 142, 167, 172, 212, 239, 257, 269, 352, 353, 355, 411.
— (Atalaya o torre de), 527.
— (Batalla de), 73, 78, 212.
— (Fortí o fort), 64, 65, 351 a 353, 411, 412.
— (Governador de), 352, 353, 355.
— (Plaça de), 354.
Montpalau (fr. D. Francisco), monjo benedictí de Ripoll, 35, 40, 76, 84, 85.
Montpeller (Governador de la ciutadella de), 375.
Montpesach (marquès de), militar, 7. (Montpezat?)
Montpezat (Regiment de), 538.
Montserrat, 193, 194, 265 a 267, 330, 331, 333, 334.
— (Abat y convent de), 193, 330 a 332, 334, 335.
— (Monastir de Nostra Senyora de), 51, 193, 267, 329, 335.
— (Monjos de), 329.
— (Nostra Senyora de), 193, 262, 266.
— (President de), 330. 332.
Montserrat (Casa de), en Barcelona, 332.

Montserrat y Rufet (micer Pere), advocat, prior de la Cort del Veguer, 6, 9 a 12, 518, 521, 523 a 525.
Mora (Joan), capità de la companya dels blanquers y cotoners, 417, 418 (nota 1).
Mora (Joseph), ciutadà honrat, capità del Baluart de llevant, 177, 190, 207, 225, 229, 235, 292, 416 a 418, 436.
Mora (Miquel), ciutadà, notari, fiscal de la visita, 63, 75.
Morabia, 433.
Moradell (Domingo de), donzell, 80.
«Moreu de Cardedeu.» (V. Berenguer. —Antoni.)
Moros, 474.
Mortara (Marquès de), general castellà, 420.
Mostarós (micer Gabriel Antoni), advocat, 411, 441, 444, 518 a 522, 525.
Mota (La). (V. Motte.)
Motte Houdencourt (Felip de La), mariscal, Virrey de Catalunya, 102, 110, 127 (nota), 129 (nota), 152 a 154, 168 (nota), 178, 179, 187, 193, 207 (nota), 208, 210, 211 (nota), 212, 218, 220, 224, 231 (nota 2), 245, 246, 247 (notes), 269 (nota), 270, 306, 307, 309, 366, 402, 403, 405 a 408, 431, 434, 435, 444, 454, 477, 496, 529, 530, 532, 541, 543, 544.
Münster, 241, 258, 259, 261, 501, 511, 512, 529, 530, 532.
Munts (Marguerida), 265.
Munts (Xiquet), pagès, 265.
Muralla del baluart de llevant, 233.
Muralles, 89, 409.
— *de Santa Clara*, 32.

N

Nabot. (V. Nebot.)
Nació catalana, 527.
Nació francesa, 421.
Nàgera y de Maqueda (Duch de), capità general de la armada del Occeà, 303 a 305.
Nanot (Francesch), 171, 175, 176.
Nanot (Pau), germà del anterior, 176.
Nàpols, 304, 333.
— (Armada de), 304.
Narbona, 225, 398, 399.
— (Archebisbe de), 426.
Natuga (Lloch de), en lo bisbat d'Urgell, 470.
Natzaret [Iglesia de], 229.
Nauilla (Regiment de), 538. (Neuville o Noailles?)
Navarra (Pere de). (V. Navarro.)
Navarra (Rey de), 210, 378, 380, 486.
Navarro (Pere de), jurisconsult, 466, 470, 471.
Navel (Joseph de), ciutadà honrat, 124, 401.
Naya, 408.
Nebot (Galceran), militar, conseller en cap, 7, 57, 64, 68, 76, 79, 84, 93, 99, 106, 113, 119, 122, 127, 133, 139, 145, 154, 158, 162, 168, 173, 174, 177, 180, 185, 187, 198, 237.
Negues (Joan), de Perpinyà, 344.
Nichlasbourg, 539.
Nicolau, papa, 469.
Nielle (Sieur ....), primer *valet* del guardarroba de Lluís XIII, 507.
Nimas. (V. *Nimes*.)
Nimes (Bisbe de), 426.
— (Cònsols de), 375.
Nimis. (V. *Nimes*.)
Nis (Plaça de), en l'Electoral de Colonia, 432.
Nisa de la Palla, 432.
Nogués (Gabriel), estamper, 507, 537, 541.
Nostra Dama (Iglesia de), en París, 431.
Nova Espanya, 432.
Noyers o Noyes (Senyor de), secretari suprèm d'Estat, 24, 124, 375.

O

Occeà (Mar), 303 a 305, 536.
Olanda. (V. *Holanda*.)
Oli (Plaça del), 221.

Oliba [Dr. Antoni], jurisconsult, 340 (nota *b*).
Oliva (Baldiri), pagès, 156, 157.
Oliva (Fr. Bernat), benedictí, 335.
[Olivares] (Comte Duch de), 407, 408, 476.
Oliver (Pau), candeler de cera, 55 (nota), 185 (nota).
Oliveres (Miquel), argenter, 78, 85, 371.
Olivet (Mont), 476.
Ollers (Companya dels), 416, 418 (notes 1 y *b*).
Olmera (D. Joseph de), 9, 101 a 103, 247.
Oms (D. Guerau d'), 425.
Orange (Príncep d'), 432.
Orellana Monrasin (D. Pere), capità general de la armada de Nàpols, 304.
Orfens (Hospital dels). (V. aquesta veu.)
Oriola (Agustí), mercader, de Perpinyà, 344.
Oriols, 408.
Orlau (micer Joseph?), jutge de cort, 133, 150, 151, 156, 159, 171, 176.
Orleans (Duch d'), germà de Lluís XIII, 231 (nota 1), 490, 491, 493, 494, 498, 499.
Osona o Ozona (Dr. Domingo), advocat, 41, 329, 400, 411.
Osona o Ozona (Miquel Joan), cabiscol y canonge de la Seu, 130, 145, 240, 241, 510.
Ospitalet. (V. *Hospitalet*.)
Osso, 408.
Ossó (Bernat), 298.
Ostalrich. (V. *Hostalrich*.)

P

Pagà (Francesch), canonge de la Seu, 46, 145.
Paguera (D. Joan de), 205, 207, 213, 229, 230, 235, 238, 241, 246, 253, 280, 511.
Palamós, 304, 305.
Palau (Onofre), mercader, conseller quart, 57.
Palau de la Comtessa, 206.
— (Iglesia del), 206, 409 (nota 1).
Palau de la Inquisició, 61.
Palau del Bisbe, 49, 60, 62, 67, 82, 90, 91, 108, 116, 188, 189, 234, 264, 295.
Palau del Llochtinent, 33, 91, 94, 96, 189, 197, 201, 212, 220, 240, 242, 243, 245, 254, 257, 263, 275.
Palau del Rey, 235, 297, 298. (V. *Palau reyal*.)
Palau dels Virreys vells, 276.
Palau reyal, 17, 61, 235, 264, 297, 298.
Palla (Carrer de la), 77.
Paluau, mariscal de camp, 539.
Pamplona, 113, 429.
Panormitano, jurisconsult, 471.
Papiol (Joseph), matalafer, 185 (nota).
Paradís (Carrer de), 67, 282.
Paralta. (V. Peralta.)
Parellada de Sant Pere, 32.
Pariques (Pere), 172,
París, 28, 29, 87, 152, 168 (nota), 258, 313, 351, 375, 423, 430, 431, 433, 486, 490, 492, 493, 494, 502, 507, 511, 514, 529 a 533, 537, 540, 544 a 546.
París (Gran Canceller de), 376.
Parlament de París, 486, 490, 492, 493, 494, 499.
Parma, 433.
Pas (D. Angel del), 425.
Pasqual (Rafel), de Perpinyà, 344.
Pasqual (Thomàs), mercader, credencer de la Taula, 232.
Passoles (Pau), notari, obrer segón del Concell, 185, 520.
Paus generals d'Europa, 511, 512, 529 a 532.
Paxau (Agustí), 224, 250, 285. (V. Peixau.)
Pedralbes (Abadessa y monges de), 234, 235.
— (Monastir de), 234, 235, 270.
Peixau (Agustí), ciutadà, 45, 47, 82,

205, 213, 224, 246, 250, 278, 285, 295.
Penyafort (Sant Ramon de), 71.
Penyafort (Sant Ramon de), capella en Santa Catherina, 93.
Penyafort (Sant Ramon de), estandart 71, 72, 204, 285.
Peradís, 282. (V. *Paradís.*)
Peralta (micer Narcís), advocat, assessor de la Visita, doctor del Reyal Concell, 12, 41, 74, 148, 267, 329.
Pere III (IV d'Aragó), 209, 390, 391, 440, 443.
Perona. (V. *Peronne.*)
Peronne, 19, 20, 22, 30, 208, 378, 380, 381, 389, 390, 391.
Perpinyà, 47, 124, 138 (nota 2), 140, 153, 164, 165, 166, 168, 169, 171, 181 (nota), 208, 210, 266 (nota), 267 (nota), 305, 344, 349, 385, 401, 420, 424, 425, 427, 429, 432, 433, 439, 442, 479.
Perpinyà (Batlle de), 425.
— (Camp de), 132, 153.
— (Castell de), 164 a 166, 171, 222, 425.
— (Ciutadella de), 165.
— (Cònsols de), 266 (nota), 426.
— (Llotja de), 383.
— (Plaça de), 60 (nota), 347, 354, 420, 431.
— (Setge de), 131, 140, 141.
— (Sots-Veguer de), 425.
Persia, 24.
— (Rey de), 460.
Peruna. (V. *Peronne.*)
Pès de la farina, 90.
Pessol (Miquel), 344.
Petit (Antoni), pagès, 156.
Peu de la Creu (Monastir.) (V. *Angels.*)
Pexau. (V. Peixau.)
Phelipeaux (........), Conseller de Lluís XIII, 494.
Phylisteus, 458.
Pi (Jaume), mercader, cònsol de la Llotja, 97, 232, 371, 392.
Pi (Iglesia parroquial de Nostra Senyora del), 71, 73, 74, 77, 99, 203, 211, 224, 231, 248, 263, 273, 284, 289, 367, 451.
Pi (Obrers de la Iglesia parroquial del), 73, 74, 77, 203, 284, 285, 289, 366, 367.
Pi (Parroquia de Nostra Senyora del), 73, 74, 77, 78, 366, 367, 409 (nota 1).
Pi (Portal major del), 289.
Pi (Rector del), 239, 366.
Pi (Rectoría del), 374, 434, 486, 535.
Picardía, 248.
Pietat (Portal de Nostra Senyora de la), en la Seu, 47, 52, 56, 58, 80, 81, 83, 88, 192, 214, 215.
Pifarrer (Mateu), notari reyal, 265.
Pifarrer (Teresa), filla del anterior, 265.
Pinós (D. Joseph de), militar, 54.
Pintor (Andreu), teixidor, 298.
Piquer (Joan), tinent, 425.
Piquer (Miquel), chirurgià, 343.
Pirineus, 470.
Plà (Barthomeu), mercader, 55 (nota).
Plà (Francesch), notari, conseller quint, 185.
Plà (Dr. Jaume), canonge de la Seu de Girona, inquisidor, 269, 298 (nota 1).
Pla de Sant Francesch, 91, 189, 202, 282.
Plaça de Jonqueres, 221.
Plaça de la Llotja, 112.
Plaça de la Seu, 295.
Plaça de Sant Jaume, 17, 72, 89, 92, 117, 158, 170, 173, 177, 201, 204, 212, 227, 233, 245, 246, 264, 281, 286.
Plaça de Santa Anna, 221.
Plaça del Oli, 221.
Plaça del Rey, 17, 61, 72, 93, 235, 264, 297, 298.
— (Escales de la), 93.
Plaça dels Cabrits, 12, 13.
Plaça dels Traydors, 205, 281.
Plaça Nova, 49, 54, 60, 77, 91, 116, 188, 221, 234.
Placeta de Casa de la Ciutat, 89.
Planes (Miquel), mercader, jutge d'apells de la Llotja, 232, 238.

Plató, 462.
Plegamans, 159.
Plessis-Praslin (Terci de), 538.
Pó, 432, 435.
Poboleda, 298.
Pons (D. Nofre), de Lleyda, 344.
Pont (Pare ....), de l'Orde de Sant Joseph, 204, 298.
Port, 23, 121, 125. (V. *Moll.*)
Port de Benasch, 485.
Port de Viella, 485.
Porta d'Elna, en Perpinyà, 425, 426.
Porta de Nostra Senyora, en Perpinyà, 426.
Porta-ferriça (Carrer de la), 54, 91, 116, 188.
— (Portal de la), 54.
Portal de la Dreçana, 376.
Portal de la Porta-ferriça, 54.
Portal de Mar, 376.
Portal de Nostra Senyora de la Pietat, en la Seu, 47, 52, 56, 58, 80, 81, 83, 88, 214, 266, 274, 275, 278.
Portal de Sant Antoni, 54, 188, 223, 228, 233, 255.
Portal de Santa Eularia, en la Seu, 192, 278.
Portal del Angel, 220, 221, 376.
Portal del Carme, en l'Hospital general, 218.
Portal dels Sombrerers, en Santa María, 111, 284.
Portal major de la Seu, 17, 61, 67, 72, 90, 108, 109, 115 a 119, 126, 134, 135, 138, 158, 161, 169, 177, 189, 191, 198, 200, 201, 204, 214, 215, 223, 227, 233 a 235, 238, 241, 244, 245, 248, 249, 264, 272, 277, 281, 285, 295.
Portal major del Pi, 289.
Portal Nou, 32, 84 (nota 2), 89, 90, 158, 376.
— (Torres del), 32, 90.
Portals de la Ciutat, 376, 411.
Portell (Benet), candeler de cera, obrer segon del Concell, 275, 276, 280.
Portugal, 303, 536.
Portugal (Rey de), 24, 25 (nota).
Portuguesos, 303.
Portús, 365.
Porxo de Sant Jaume, 2, 3, 17, 47, 51, 61, 67, 71, 72, 77, 78, 81 a 83, 99, 100, 108, 109, 115 a 117, 119, 120, 126, 129, 133 a 135, 138, 157, 158, 161, 169, 173, 177, 179, 191, 192, 201, 204, 211, 214, 215, 227, 233, 238, 241, 244, 245, 248, 272, 277, 278, 281, 285, 289, 294, 295.
Povar (Marquès de), fill de la Duquesa de Cardona, 54, 101, 104, 117, 413.
Povara (Marquès de). (V. Povar.)
Prat (micer Joan Gaspar de), donzell, advocat, regoneixedor de monedes, conseller segon, 64, 274, 546.
Prats (micer Gregori), advocat, 425.
Prats (Fr. Joseph), benedictí, 335.
Prats (Joseph), velluter, 10.
Predicadors (Orde de), 160, 288.
Presó, 5, 9, 11, 61, 66, 132, 145, 150, 155, 159, 171, 175, 177, 180, 181, 240, 241.
— (Devallada de la), 89, 189, 221, 235, 240.
— (Obra nova de la), 10, 12, 150, 155, 159, 181.
Presons reyals, 81.
Prior (Balthasar), verguer dels consellers, 371.
Proha de micer Quintana, 77, 78.
Provença, 14 (nota 2).
— (Governador de), 545.
Provincia Tarraconense (eclesiàstica), 44.
Pubill Ramón (Lo), de Tarragona, 344.
Puig (Dr. Francesch), canonge de la Seu de Tortosa, 5, 8, 40, 54, 301.
Puig (Pare ......), jesuita, 198.
Puigjaner (Francesch), militar, 8, 38, 54, 177, 436.
Pujó (Fr. Plàcit), benedictí, 335.
Pujolar y de Graell (Isidor), ciutadà, agent de la ciutat a la cort de França, 71, 433, 512, 514.

Pussa (Navili de), 305.
Pusses (Torre de les), 4.
Putyaner. (V. Puigjaner.)
Puyalt (Joseph), de Vich, 206.

Q

Queralt (D. Joan de), 40.
Queralt (micer Joseph), advocat, doctor y regent del Reyal Concell, 146, 147, 263, 266.
Quevigni. (V. Chavigni.)
Quintana (Joseph Miquel), ciutadà honrat, 8, 9, 10, 12, 33, 38, 61, 62, 211, 213, 259, 397.
Quintana (micer ......), 77, 78.
Quintana (........), 103.

R

Ràfuls, 408.
Rajadell (D. Lluís de), mestre de camp, 306 a 309.
Rambla, 39, 54, 91.
Ramon (Lo Pubill), de Tarragona, 344.
Raurich (Jaume), pagès, 156.
Rayadell (D. Lluís de), 306. (V. Rajadell.)
Realdú (Dr. Joan Joseph), promotor fiscal de la Inquisició, 298 (nota 1).
Reart (Antoni), 425.
Reart (Francesch), 425.
Rebé (Regiment de), 496.
Regomir (Carrer del), 32, 90.
— (Quatre cantons del), 54.
Reguer (D. Pere), 234.
Reinalt (Daniel), seller, 78.
Reinalt (Victoria), filla del anterior, 78.
Renas. (V. *Rennes*.)
Rennes (Bisbe de), 375.
Repenedides (Casa de les), 97, 218, 225, 296.
Rey (Plaça del), 17, 61, 72, 235, 264, 297.
Rhuhelyeu. (V. Richelieu.)
Riba (Baltasar), mercader, 185 (nota).
Ribagorça, 129 (nota), 405.
Ribera de Cinca, 403.
Richelieu (Cardenal-Duch de), 21, 23, 24, 83, 124, 194 a 197, 199, 200, 375, 437, 438.
Riera de Sant Joan, 221.
Rieux (Comte de), 435.
Rifós (Magí), mercader, 192.
Rinos (Vall de), 484.
Ripoll (D. Acasio de), 182.
Ripoll (Monastir de), 40, 84, 85.
Riu d'Arenes, 479.
Rius (........), agutzil ordinari, 218, 219, 521.
Roca (Aloy), mercader, 185 (nota).
Roca (Fra Pere), benedictí, majordom de Sant Benet de Bages, 335.
Rocabertí y de Pau (D. Joseph), 343.
Rochela (La), 478.
Rocolet (Pere), estamper, 494.
Rodas (Joan), notari, 185 (nota), 517.
Roget (Joan), mercer, 63.
Roig (Jacinto), argenter, 343.
Roig (Jerònim), advocat, 444.
Roig (Dr. Jerònim), sacrista y canonge de la Seu, vicari general, 177, 188, 275, 436, 457.
Roma, 43 a 46, 48 a 50, 52, 53, 239, 240, 470.
Romanña. (V. Romanyà.)
Romano (Fr. Antoni), benedictí, 335.
Romans, 462, 476.
Romanyà (Fr. Joan), benedictí, 335.
Romeu (Jaume), estamper, 129 (nota), 402, 405.
Romeu (Jerònim), capitá d'una companya de la ciutat), 103.
Romeu (Ramon), ciutadà, conseller segon, 57, 193.
Rondó (Joan), ajudant d'escrivà racional, 71.
Ros (Francesch), mercader, conseller quart, 274, 425, 546.
Ros (........), sacrista de la Seu y vicari general del Bisbe de Barcelona, 248.
Roser (Capella de nostra Senyora del en Santa Catherina, 235.
Roses, 257, 343, 385, 479, 526, 527.

Rossas. (V. *Roses.*)
Rossell (Dr. Pere Joan), advocat, conseller terç, doctor del Reyal Consell, 1, 54, 148.
Rosselló, 59 (nota), 60 (nota), 101, 152, 165, 305, 347, 349, 354, 355, 411, 428, 431.
Rosselló (Comtat de), 21, 22, 27, 30, 69, 88, 90, 152, 153, 180, 210, 268, 270, 304, 306, 326, 347, 350, 352, 377, 378, 380 a 385, 388, 425, 439, 454, 470, 485.
Rosselló (Comtes de), 22, 210, 378, 385, 389.
Rosselló (Governador del Comtat de), 425, 426.
Rossenthal [Enrich], jurisconsult, 338 (nota *c*).
Rossilionis, 378. (V. *Rosselló.*)
Rosso (Pau del), degà y canonge de la Seu, 107, 109, 163, 392.
Rotcheliu y Rotxeliu. (V. Richelieu.)
Rovira (Joseph), pescador, 265.
Rovira (María), filla del anterior, 265.
Rovira (Fr. Pau), benedictí, 335.
Rovira [Joseph], canonge de la Seu, 130, 239.
Roxalin. (V. Richelieu.)
Rubí y de Marimon (D. Ramon), 343.
Rull [Joan Martí], advocat, 411, 444.
Rupera (Senyor de), governador de la ciutadella de Montpeller, 375.

S

Sabadell, 102.
Sabata (Jerònim), notari, escrivà racional de Casa la Ciutat, 1.
Safont (Dimas), 103, 104.
Safont (micer Francesch), advocat, 77, 280.
Saint Germain (Monsieur de), militar, 542.
Saint-Germain-en-Laye, 87, 181 (nota), 231 (nota 2), 375, 432, 438, 494, 498, 499, 501, 503.
Sain-Germain-en-Laye (Castell nou de), 503.
Saint Martin (Sieur ......), 507.
Saint Romain (Senyor de), 501.
Sala de les Armes, 12, 13.
Sala (Francesch), teixidor, 265.
Sala (D. Francisco), conseller en cap, 185, 192, 202, 205, 212, 216, 218, 226, 229, 233, 240, 243, 254, 255, 259, 266 a 270, 273, 275, 293.
Sala [y Berart] (P. Fr. Gaspar), agustí, abat de Sant Cugat del Vallès, 39, 122, 200.
Sala (Jacinto), 129,
Sala (Joan), blanquer, 78.
Sala (Dona Joana), 251.
Sala (María), filla de Joan, 78.
Sala (Marianna), 265.
Salabardenya. (V. Salavardenya.)
Salamó o Salamon (Francisco), 302, 303.
Salas (P. Joan de), jesuita, 462.
Salas [y Berart]. (V. Sala.)
Salavardenya [Fr. D. Miquel], abat, 236, 244, 250, 251, 253.
Salces, 168 (nota), 310, 479.
— (Castell de), 428.
Sales. (V. Sala y Berart.)
Salière (...... de), capità, 435.
Salines (Pau), perayre, conseller quint, 1.
Salou (Fortalesa de), 354.
Salla (Gaspar), mercader, 55 (nota).
Sallells (Doctor ......), 425.
Sallí (Senyor de), militar, 538.
Salsas. (V. *Salces.*)
Salvi (mossèn), prevere, 403.
Sandoval (D. Jerònim de), 302, 303.
Sangenís (Francesch), ciutadà honrat, 233. (V. Sant-Genís.)
Sans, 188.
Sans (Fr. Francisco), benedictí, 335.
Sant Agustí, 463, 468, 476.
Sant Agustí (Iglesia de), 75, 230, 286.
— (Monastir de), 5, 32, 65, 75, 89, 90, 194, 207, 280, 286, 409 (nota 1).
— (Pares de), 75, 253, 286.
Sant Ambròs, 468.

Sant Andreu de Palomar, 32, 88, 89, 172, 239, 508.
Sant Angel, carmelita, martre, 477, 478.
Sant Antoni (Portal de), 54, 188, 223, 228, 233, 255.
Sant Aulaguer (Capella). (V. *Sant Olaguer.*)
Sant Benet (Orde de), 35.
Sant Benet de Bages (Abat de), 334.
Sant Boy de Llobregat, 156.
Sant Cebrià, 463.
Sant Celoni, 366.
Sant Cugat (Iglesia de), 89, 90, 249.
— (Parroquia de), 409 (nota 1).
Sant Cugat del Vallès, 171, 175.
— (Abat de), 122, 200.
Sant Dionís (Iglesia de), 503.
Sant Domingo (Capella de), en Santa Catherina, 235.
Sant Domingo (Carrer de), 507, 537, 541.
Sant Esteve, 403, 408.
Sant Feliu [de Llobregat], 187.
Sant Feliu de Pallarols, 281.
Sant Francesch (Baluart de), 4, 189.
— (Carrer del Dormidor de), 91.
— (Convent de), 457.
— (Iglesia de), 17, 60, 68, 190, 282.
— (Monastir de), 17, 60, 173, 190, 202, 216, 276, 282, 292, 409 (nota 1), 443.
Sant Francesch (Orde del Pare), 408.
— (Pares de), 202, 234, 252, 253, 276, 282, 486.
Sant Francesch (Plà de), 91, 189, 190, 202, 282.
Sant Francisco de Paula (Creu de), fòra'l Portal Nou, 32, 89.
— (Iglesia de), 137, 228, 248.
— (Monastir de), 164, 409 (nota 1).
Sant Francisco de Paula (Pare Provincial de), 252.
Sant-Genís (Cristòfol), mercader, clavari del Concell, 76, 79, 290, 373, 516, 522, 524, 525.
Sant-Genís (Francesch), ciutadà honrat, germà del anterior, 102, 142, 150, 233, 268, 517, 522.
Sant German (Monsieur de). (V. Saint Germain.)
Sant German en Laye. (V. *Saint-Germain-en-Laye.*)
Sant Gregori, 467.
Sant Guim de la Rabassa, 176.
Sant Iago (Hàbit de), 253.
Sant Ilari (Fran.ca), alcavota, 181, 182.
Sant Isidoro, 465.
Sant Jacinto (Capella de), en Santa Catherina, 235.
Sant Jaume (Cantó de), 221.
— (Font de), 71, 77, 92, 100, 133, 211, 244, 289.
— (Fossar de), 134, 244.
— (Iglesia de), 6, 11, 39, 40, 52, 62, 67, 82, 90, 100, 116, 135, 136, 151, 171, 188, 244, 247, 267, 289, 402, 405.
— (Parroquia de), 409.
— (Plaça de), 17, 72, 89, 92, 117, 158, 170, 173, 177, 201, 204, 212, 227, 233, 245, 246, 264, 281, 286, 295.
— (Porxo de), 2, 3, 17, 47, 51, 61, 67, 71, 72, 77, 78, 81, 82, 83, 99, 100, 108, 109, 115, 116, 117, 119, 120, 126, 129, 133, 134, 135, 138, 157, 158, 161, 162, 169, 173, 177, 179, 191, 192, 201, 204, 211, 214, 215, 227, 233, 238, 241, 244, 245, 248, 272, 277, 278, 281, 285, 288, 294, 295.
Sant Jaume (Iglesia de), del lloch de Natuga, 470.
Sant Jerònim, 463, 480.
Sant Joan (Iglesia de), 267.
Sant Joan (Comenadors del hàbit de), 129, 134, 250.
Sant Joan (Iglesia major de Perpinyà), 426.
Sant Joan (Rebedor de l'Orde o Religió de Sant Joan), 250. (V. Miquel. — . . . .)
Sant Joan (Riera de), 221.
Sant Joan evangelista, 503.
Sant Jordi (Capella de), prop de Vilafranca, 104.

Sant Jordi (Duch de), 484.
Sant Jordi (Sala de), en la Diputació, 192.
Sant Joseph (Convent de), 456.
— (Iglesia de), 100, 291.
— (Monastir de), 96, 174, 217, 291.
Sant Joseph (Orde de), 204, 298.
— (P. Prior de), 253.
Sant Just (Iglesia de), 273, 277.
— (Parroquia de), 409 (nota 1).
Sant Just y Sant Pastor (Iglesia de), 97, 248.
— (Obrers de), 97.
Sant Llàtzer (Hospital de), 219, 224, 299.
— (Iglesia de), 97.
Sant Lluís, rey de França, 160, 161, 263.
Sant March o de Tu (Monsieur), (V. Cinq-Mars.)
Sant Martí (Parroquia de), sufragànea de Sant Cugat, 175.
Sant Medí, 171, 176.
Sant Miquel Arcàngel (Iglesia parroquial de), 16, 121, 172, 237, 273.
— (Parroquia de), 409 (nota 1).
Sant Nicolau (Confraría de), 60.
Sant Ofici (Algutzil del), 296, 297.
— (Promotor fiscal del), 298 (nota 1).
— (Secretari del), 298 (nota 1).
Sant Olaguer (Capella de), en la Seu, 235.
Sant Olaguer (Còs de), 235.
Sant Pau (Basílica de), a Roma, 44, 49.
Sant Pau (Abat de), 244, 250, 253.
Sant Pau del Camp (Monastir de), 125, 237.
Sant Pere, apòstol, 479.
Sant Pere (Basílica de), a Roma, 44, 49.
Sant Pere (Monastir y iglesia de), 125, 237, 249, 409 (nota 1).
Sant Pere (Parellada de), 32.
Sant Pere de Galligans (Abat de), 40, 51, 193, 335.
Sant Pere de Roda (Abat de), 38.
Sant Pere de Vilamajor, 265.
Sant Policarp (Capella de), en la iglesia del Pi, 74, 211, 212.
Sant Ramon (Baluart de), 106.
Sant Ramon de Penyafort (Capella de), en Santa Catherina, 93, 235.
Sant Ramon de Penyafort (Estandart de), 71, 72, 204, 285.
— (Tomba de), 235.
Sant Roch (Iglesia de), 3, 158, 260.
Sant Sadurní, 104.
Sant Sebastià (Iglesia de), 77, 137, 207, 248, 287, 288.
Sant Thomàs d'Aquino, 459, 465.
— (Reliquia de), 220, 224.
Sant Vicens Ferrer, 479.
Santa Agata (Escales de), 297.
— (Iglesia de), 93, 100, 268, 269.
Santa Anna (Canonges de), 3, 158, 260.
Santa Anna (Carrer de), 127.
— (Font de), 234.
— (Parroquia de), 409 (nota 1).
— (Plaça de), 221.
Santa Catherina martre (Iglesia de), 67, 93, 160, 221, 234, 235, 265.
Santa Catherina martre (Monastir de), 93, 155, 160, 168, 201, 204, 216, 220, 224, 235 (nota), 281, 285, 286, 288, 292, 300, 409 (nota 1).
Santa Catherina (Pares de), 72, 93, 155, 221, 252, 281, 285, 288, 300.
Santa Clara (Abadessa y monges de), 2, 157, 258, 293, 296.
Santa Clara (Iglesia y monastir de), 2, 142, 157, 258, 293.
— (Muralles de), 32.
Santa Coloma (Comte de), 91.
Santa Coloma de Centelles, 265.
Santa Creu (Hospital de). (V. aquesta veu.)
Santa Cristina (Hermita y fortí de), en Montçó, 406.
Santa Eularia (Baluart de), 106, 189.
— (Capella de) en la Seu, 4, 40, 54, 56, 58, 81, 87, 88, 90, 91, 99, 101, 103, 104, 111, 113, 119, 123,

165, 175, 185, 186, 189, 219, 225, 234, 272, 275, 294, 296.
Santa Eularia (Estandart o penó de), 82, 83, 215, 295.
Santa Eularia (Portal de), en la Seu, 192, 278.
— (Tomba de), 296.
Santa Madrona (Baluart de), 106, 166, 189, 248.
— (Iglesia o capella de), 228, 239, 269.
Santa Madrona (Reliquies o còrs de), 122, 125, 228, 239, 255, 269.
Santa María de la Mar (Ardiaca de), 111.
— (Clero de), 111.
Santa María de la Mar (Iglesia de), 3, 5, 11, 69, 84, 111, 123, 133, 136, 203, 224, 231, 248, 273, 284.
— (Parroquia de), 409 (nota 1).
— (Portal de), 12.
Santa Martra (Iglesia de), 152.
Santa Paula, 480.
Santafè (Senyor de). (V. Calders. — Jerònim.)
Santellas. (V. *Centelles.*)
Santíssima Trinitat (Monastir de la), 96, 217, 261 a 266.
Sants Innoscents (Capella dels), en la Seu, 68, 202, 282.
Sants Religiosos (Fr. Jerònim dels), carmelita descalç, 456.
Sanui, 408.
Sanx (Fr. Martí), pare provincial en lo convent de Nostra Senyora de la Victoria, 478.
Sapera (Jaume), 175, 176.
Saragossa. (V. *Çaragoça.*)
Sarrià (Parroquia de), 265.
Sarrovira (Sor Dorotea), abadessa de Santa Clàra, 293.
Sastres (Companya dels), 233.
Saul, rey, 458, 461.
Saurina (Andreu), passamaner, conseller sisè, 57.
Savèny / Savenyi } (V. Chavigní.)
Saydi, 408.
Sayro (Gregori), jurisconsult, 468, 471.
Scala Dei (Baronies del Priorat de la Cartoxa de), 298.
Schombarg. (V. Schomberg.)
Schomberg (Mariscal de), 131, 165, 428, 429.
Scomberque. (V. Schomberg.)
Scon (D. Jacinto), militar, 484, 485.
Seca (Alcaldes de la), 250 a 254.
— (Junta de la), 122.
Sedàn (Fortalesa de), 432.
Seguier (Sr. ....), canceller de França, 491, 498.
Segur (Senyor de). (V. Calders. — Ramón.)
Selles (Sr. ...... de), 250.
Sembassart (Bernat), 371.
Seminari del Bisbe, 95.
Semoleres (Cantó de les), 221, 235.
— (Carrer de les), 93, 155, 201, 221, 235, 285.
Senesey (Monsieur de), militar, 496.
Senmanat. (V. Sentmenat.)
Sentís (Joseph), de Tortosa, 344.
Sentmenat (D. Enrich de), 12, 55 (nota), 185 (nota), 251.
Sentmenat (D. Galceràn de), canonge de la Seu de Barcelona, vicari general, 120, 195, 199, 218, 239, 240, 508 a 510.
Seragut (Antoni), cònsol en cap de Perpinyà, 426.
Serdanya (Roderich), de Perpinyà, 344.
Serra (Bernat), malfactor francès, 132, 133.
Serra (Miquel), notari, escrivà major de la Visita, 75.
Seu (Ardiaca de la), 111.
— (Canonges de la), 46, 52, 56, 58, 107, 109, 111, 114, 116, 118, 120, 130, 131, 145, 177, 185, 195, 199, 215, 216, 218, 237, 238, 240, 241, 291 a 294, 395, 508, 510.
— (Capella de María Santíssima o Concepció, en la), 191, 192.

Seu (Capítol de la), 45, 46, 48, 84 (nota 2), 88, 90, 98, 105, 113, 116, 122, 125, 126, 130, 131, 134, 144, 145, 161, 166, 167, 188, 195 a 199, 203, 218, 226, 227, 238 a 240, 249, 262, 291, 292, 294, 409, 423, 508 a 510.
Seu (Claustre de la), 76, 80, 96, 109, 115, 126, 134, 170, 192, 216, 244, 290.
Seu (Clero de la), 82, 114, 226, 227.
— (Degà de la), 107, 109.
— (Escales de la), 116.
Seu (Iglesia de la), 2 a 4, 17, 32, 39, 47, 51, 52, 54, 56, 58, 59, 61, 67, 72, 76, 77, 79, 81, 82, 87, 88, 90, 91, 94, 95, 99, 101, 103, 104, 106 a 109, 111 a 119, 122, 125, 126, 133 a 136, 138, 157, 158, 161, 162, 164, 165, 167 a 170, 173, 175, 177, 179, 185, 186, 188, 191, 195, 196, 198, 200 a 202, 204, 207, 212, 214 a 216, 219, 222 a 234, 237 a 241, 244, 245, 247 a 249, 254, 259, 263 a 267, 269, 270, 272 a 275, 277, 281, 282, 285, 286, 288, 290, 291, 294, 295, 299, 454.
Seu (Mestre de ceremonies de la), 134, 244.
Seu (Plaça de la), 295.
— (Portal de Nostra Senyora de la Pietat en la), 47, 52, 56, 58, 80, 81, 83, 88, 192, 214, 215, 266, 274, 275, 278.
— (Portal de Santa Eularia en la), 192.
Seu (Portal major de la), 17, 61, 67, 72, 90, 99, 108, 109, 115 a 119, 126, 134, 135, 138, 158, 161, 169, 177, 189, 191, 198, 200, 201, 204, 214, 215, 223, 227, 233 a 235, 238, 241, 244, 245, 248, 249, 264, 272, 277, 281, 285, 295.
Seu (Reliquies y joyes de la), 234.
— (Sacrista de la), 177, 188, 248.
— (Sagristía de la), 193, 234, 249.
Seu d'Urgell, 470.
— (Canonges de la), 110, 112, 134, 268.
— (Sagrista major de la), 134.
Sevenyi. (V. Chavigní.)
Sevilla (Inquisidors de), 478.
Sicilia, 333.
Sinca. (V. *Cinca.*)
Sivit (Pere Pau), manyà, conseller sisè, 185.
Sixte V, papa, 43, 49.
Socies (Francisco), mestre de cases, 185 (nota).
Soler (Dr. Francesch), militar, conseller segon, cònsol de la Llotja, 1, 116.
Soler (Joan), cisteller, 265.
Soler (Llorens), llibreter, 454.
Soler (Dr. Pacià), advocat, 41.
Soler (...Pacià?), advocat, 329.
Soler (Salvi), teixidor de lli, conseller sisè, 274, 546.
Solera (Esperança), filla de Joan Soler, 265.
Sombrerers (Portal dels), en Santa María, 111, 284.
Sorribes (D. Francesch), administrador de la Taula, capità d'infantería, 55 (nota), 101, 228, 292, 413.
Sorts (Francesch), 230.
Sourdis, archebisbe de Burdeus, 14 (nota 2).
Sovías (Miquel Baldiri), credencer de la Taula, 232.
Spanya. (V. *Espanya.*)
Squer (Jacinto), morraler, 55 (nota), 185 (nota).
Stalella (Antoni), notari, conseller quint, 274.
Struch (Fr. Benet), benedictí, capbrevador de Montserrat, 335.
Studi. (V. *Estudi.*)
Suárez [Francisco], jurisconsult, 466, 471.
Sublet (........), 132.
Suechs, 433.
Suecia, 433.
Sunyer (Mateu), pagès, 298.
Sylvestre, jurisconsult, 472, 473.

T

Talarn (Jaume), 145, 147, 149, 150, 151.
Talavera (Joan Jerònim), notari, conseller quint, 57, 280.
Tamarit, 408.
Tamarit (Francesch de), donzell, llochtinent de Mestre racional, id. de Capità general de Catalunya, 123, 124, 147, 148, 392.
Tamarit (D. Jerònim de), 280.
Tarragona, 2, 3, 4, 20, 23, 37, 54, 60 (nota), 101, 104, 113, 122, 157 (nota), 242, 301, 303, 311, 313, 344, 366, 420, 429.
Tarragona (Archebisbat de), 298.
— (Camp de), 2, 3, 54, 110, 307, 354.
— (Iglesia metropolitana de), 163, 385.
— (Plaça de), 3, 309, 310.
Tarrassa, 102.
Tarrai, o / Tarray (Mr. de). (V. Terrail.)
Tarré. (V. Terré.)
Taula de cambi de Barcelona, 226, 228, 232, 263, 422.
— (Oficials de la), 516.
Taverner [Dr. Francesch], canonge, administrador del Hospital general, 237, 240, 241, 510.
Tayà (Fra Pere), benedictí, 335.
Teatins (Convent de PP.), 409 (nota 1).
Tellier (Le), secretari d'Estat de Lluís XIV, 529 a 533, 544 a 546.
Tello (D. Joan), 417, 418 (nota 1).
Terrail (Mr. de), mariscal de camp, 7.
Terrail (Regiment de), 496.
Terré (D. Bernat), 82, 99, 114, 118, 119, 158.
Therés (Epifani), notari, 55 (nota).
Thomàs (Príncep), 432, 435.
Thou (Monsieur de). (V. Cinq-Mars.)
Tillet (. . . . . du), 494.
Tiraqueau [Andreu], jurisconsult, 340 (nota *b*).
Tiraquel. (V. Tiraqueau.)
Toledo, 333.
Tolon, 14 (nota 2), 536.
Tolosa, 225.
Tonens. (V. Tonneins.)
Tonneins (Regiment de), 496.
Toralla (D. Jacinto), militar, 484.
Toralto (Marquès de), general castellà, 104.
Torme (D. Lluís), 343.
Torra (Cebrià), mercader, cònsol del Pont, 232.
Torras (D. Jerònim), 295.
Torre de les Pusses, 4.
Torre de Segre, 168 (nota), 434, 435.
Torre del Cap del Riu, 139.
Torrecusa (Marquès de), general castellà, 138, 420.
Torrellas (D. Miquel), comenador de Sant Joan, governador de les armes, 134, 151.
Torrelles (Vila), 413.
Torrents (Antoni), treballador, 10, 11.
Torres (dels baluarts), 70, 105, 220.
Torres del Portal Nou, 32, 90.
Tort (. . . . . .), llogater de mules, 344.
Tortona, 435.
Tortosa, 157 (nota), 344.
— (Bisbat de), 298.
— (Canonges de la Seu de), 5, 8, 40, 54, 301.
— (Seu de), 8, 40.
Traydors, (Plaça dels), 205, 281.
Trentenari, 212, 453.
Trentenari (Pati del), 173, 174.
— (Porta de), 128, 130, 136, 141, 146, 147, 162, 163, 174, 175, 194, 202, 205, 268, 278, 279, 283.
— (Sala del), 2, 4, 39 (nota 1), 51, 56, 58, 65, 78, 79, 100, 120, 123, 128, 130, 136, 141, 142, 145 a 147, 152, 162, 163, 173, 174, 186, 194, 195, 202, 205, 218, 236, 242, 256, 260, 268, 275.

Trentenari (Sala nova del), 278, 279, 280, 283, 290.
Trento (Sagrat Concili de), 382.
Trin. (V. *Turin.*)
Trinitaris descalços (Convent de), 409 (nota 1).
Trinitat (Iglesia y monastir de la Santíssima), 96, 217, 261 a 266, 293, 409 (nota 1).
Trinitat (Pare ministre de la), 253.
Trinxet (Jerònim), notari, de Perpinyà 344.
Tristany (micer Aleix), advocat fiscal de la Diputació, 280, 293, 367, 411, 444.
Tu (Monsieur de). (V. Thou.)
Turín, 268, 537, 538.
Tuy, 426.

U

Urgell, 404.
— (Bisbe d'), 279.
— (Cànonges de la Seu d'), 110, 112, 134, 268.
— (Diòcesi d'), 470.
— (Seu d'), 470.
Urrea (Joseph d'), ciutadà, 40, 185 (nota).
Ursua (D. Pere de), 302.

V

Vadielles (Jaume), verguer dels consellers, 91.
Vaier (Renat de), 166.
Vaillac (Regiment de), 538.
Valansse. (V. *Valence.*)
Valence, 375.
Valas.... jurisconsult, 339 (nota *e*), 340 (nota *b*).
Valdelou, 408.
Valencia, 37, 355, 536.
— (Regne de), 37, 38.
Valencia (P. Gregori de), teòlech, 467, 474.
Vall d'Aràn, 484, 485.
Vall de Rinos, 484.
Valladolid, 316, 331.
Valldaura, 171.
— (Castell de), 176.
Valldonzella (Monges de), 233.
Vallmajor y Casals (Dr. Joseph), prevere, 454, 456.
Valons, 496.
Valusa (....), capità, 538.
Vandosme. (V. Vendome.)
Vàzquez (Fr. Francisco), benedictí, 335.
Vega (Gonçalo de la), escrivà del Rey de Castella, 478.
Vélez (Marquès de los), 35, 36, 41, 206 (nota), 301, 314, 316 a 318, 328, 336, 338 a 340.
Vélez (Marquesos de los), 206 (nota).
Vendome (Duch de), 503, 505.
Vendome (Duquesa de), 507.
Vendrell (Vila), 404, 413.
Vendrell (Fr. Pau), benedictí, majordom major de Montserrat, 335.
Verdolí (Francesch), 172.
Vergonsa (Gabriel), calceter, 55 (nota).
Vergós y Sorribes (Diego), 77.
Vergós (Francesch Joan de), militar, administrador de les places, 63, 396.
Vergós (Joan Francesch de), donzell, embaixador de la ciutat a París, 9, 83, 88, 100, 374, 375.
Verona, 435.
Versailles, 507.
Vi (Baluart del), 4, 189.
Vicari general, 105, 186, 188, 239, 240, 248, 262, 264, 266, 275, 457, 508, 509.
Vich, 138 (nota 2), 190, 206, 239.
— (Bisbat de), 265.
Vidal (Fr. Jaume), benedictí, majordom. de Montserrat, 335.
Vidal (Jerònim), apotecari, 55 (nota).
Vidrenes (Bernat), tapiner, 63.
Viella, 484.
— (Plaça d'armes de), 484.
— (Port de), 485.
Vila (Benet), 180.
Vila (Francesch), ciutadà honrat, sargent major d'una lleva de la ciutat, 15, 102, 103, 207, 215, 239, 251, 255.

Vila (Joseph), secretari de la Inquisició, 298 (nota 1).
Viladecans, 156.
Vilafranca de Penedès, 101, 104, 117, 132, 137, 412 a 414.
Vilafranca de Penedès (Jurats de), 101, 137, 138, 412 a 414.
Vilalba (D. Francisco), 100, 396.
Vilalta (D. Francisco), 253.
Vilamajor (Magí), mercader, 192, 194.
Vilamajor (*Sant Pere de*), 265.
Vilanera (Miquel), doctor en medecina, obrer en cap del Concell, 57.
Vilanova (Angela), alcavota, 181, 182.
Vilánova (D. Pere), cavaller del hàbit de Santiago, 253.
Vilanova de Cubelles, 265.
Vilanova del Picart, 496, 542.
Vilar (Mathias), ciutadà, instituhidor de una causa-pía en l'Hospital de la Misericordia, 95, 298.
Vilossa (Rafel Pau), 343.
Villafranca (Marquès de), capità general de les galeres d'Espanya, 304 a 306.
Villalba (Fr. Miquel de), benedictí, 335.
Villanueva (Jerònim de), protonotari reyal, 305.
Vinarós, 305, 306, 355.
Vinaset, 408.
Vineja, 408.
Viniporquet, 408.
Vinyals (micer Joseph), advocat, 343.
Vinyes (micer Felip), del Consell reyal, 343.
Vitry (Mariscal de), 506.
Vivaldo (........), jurisconsult, 466.
Vives (Marian), capità d'una companya de la ciutat, 103, 251.
Volta del Palau del Bisbe, 188.

X

Xabot. (V. Chabot.)
Xammar (Francesch), militar, 187, 190, 193, 224, 228, 251, 255, 259, 269, 518.
Xammar (........), racional del Estudi general, 174, 175.
Xammar (micer Joan Pau), assessor de la Batllía general, 343.
Xaunes. (V. *Chaulnes*.)
Xerta (Vila), 145, 146.
Ximenes (P. Francesch), Patriarca d'Alexandría, 477.
Ximenes (........). canonge de la Seu, 239.
Ximenis y de Monrodon (Joseph), ciutadà honrat, capità d'una companya de la ciutat, 5, 17, 37, 54, 76, 80, 103, 113, 301.

DP
402
B2A2
v.13

Barcelona. Consell de
Cent Jurats
Manual de novells ardits
vulgarment appellat
Dietaru del Antich Consell
Barcelonf.
v.13

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY